NÉMETH János

Magyar Sparmür.
2003/21.

14. dd.

ész Zs. rkev. 291-292.p.

Lajos ref.lelkész úrnak Zengő Várkony

ban nem ismerte egymást személyesen.

1933-as Nyugat-ankét és a vele

igyelmét FL személyére. A Kiss Géza-

latt bizonyosan hallott FL szerepéről is

kákicsi utca c. cikkét. (=Pesti Napló,

így hangzik: "Mióta kicikkelt bennünket,

Király Ferenc

KIRÁLY FERENC ÉS NÉMETH JÁNOS

SZOBRÁSZMŰVÉSZ — KERÁMIKUS MŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

AKADEMSKEGA KIPARJA FERENCA KIRÁLYA IN UMETNIKA KERAMIKA JÁNOSA NÉMETHA

RAZSTAVA

HATÁRTALAN MŰVÉSZET.

Elbizonytalanodott korunkban , vonzások és taszítások között nehéz eligazodni a hétköznapok emberének, s még nenezebb a teheségeseknek. Ők alkotásaikkal kötelesek beszámolni, hogy hol tartanak. Kacskaringós úton haladva lelhetnek rá saját igazukra és a módra, ahogy hitelesíthetik. Előbb önmagukat kell felfedezni és megfogalmazni.

A társadalom mai helyzetét szinte minden fokon boncolgatják a tudósok és szakemberek. Eredményként megszületett a káosz elmélet, de az elméletek sápadt fénye az egyén problémáit nem világítja meg. Ezt érti meg **Király Ferenc**, és vágja saját rendjét a művészet ugyancsak kaotikus dzsungelében. Kiindulási alapja a természet, divatosan kifejezve, a bioművészet. Őt azonban nem a manipulált környezet érdekli, hanem a tiszta eredet. Soha nem improvizál. Opuszát az egyenrangúsított részletek összessége eredményezi, mert meggyőződése, hogy nemcsak ördög van a részletekben. Globális szemlélete műveit "ősi" filozófikus, vallási és pogány tartalommal motiválja. Magát "ősi embernek" tartja, "akin rajta van a világ pecsétje." Ezzel a romlatlansággal fogadja művészi feladatának kihívását. Be akarja és tudja bizonyítani, hogy a mag bimbóvá szökken. Erről szól egész szimbólumrendszere. Feltörekvö akaratot hírdetö figuráin vertikális irány uralkodik. Az élet mutat erre. Például: Gótikus ív, Rügy, Fönix, Meditáció. Minden jelenség fejlődéstörténet. Mag - rügy - virágállapot törvényének vannak alávetve a biológia, társadalom, szellem és érzelemszféra, anyag és élőlény - meghatározott belső szerkezet parancsára. Ennek engedelmeskedik plasztikája, mely nem az örökéletben hisz, hanem az állandóságban. Komplex alkotó, kontemplatív és realista, optimista és szomorú. A remény azonban nem hagyja el akkor sem, amikor - egyébként szokása ellenére - a pusztulás lejtmenetét fejezi ki a **Kihalás**ban. A Muravidék mocskos, sötét mocsarából madárféle emelkedik ki. A nehéz szürke tónus kap egy narancs életszínt, a menekülés lehetőségéét. A környezetvédelem emblémája lehetne. Egyben a színezés szerepére is rátereli a figyelmet. Király Ferenc szerint a színek nagyon fontosak. Sokszor több időt tölt az idomok színezésével, mint faragásával. Karak- terizálja velük az anyagiságot, hozzásegít az értelmezéshez. Pregnánsan szemlélteti ezt az **Udvarlás** és a **Csábítás**, melyekben lényeges a bókolást és a magakelletést kolorittal hangsú-lyozni. Ez a szívének oly kedves fára vonatkozik, bár örömmel közvetíti álmait bronzban, kőben, agyagban is.

Összeforr szimbólumaival. Sok van belőlük. Kiemelkedik közülük a már említett életkezdet, a mag és a rügy, valamint a tojás. Ezeket javarészben felfedezhetjük nála, esetleg csak mellékesen, jelzésként a bimbóvégződésekben. Gyakran feltűnik a szarv, mely ősidőktől jelképe volt a hatalomnak, harcnak, győzelemnek vagy a rémületnek, mint a **Sikoly**ban. Máskor szivesen lágyítja meredek vonalukat a **Csintalanság** derűs, önfeledt könnyedségében. Ütközésük a **Konfrontáció.** Mágikus erejét még az ördög is szívesen látná szarvaiban. A Bika jegyében született művész már ennek okán is felhasználja a szarv varázsát. Sűrűn találkozunk szaruval vegyített kompozícióival. A bika tematika megjelenése ide sorolható. Az ő **Taurus**ai szinte mitológiai régiókba kívánkoznak. A domináns szarvak olykor bizarr elhelyezése Király Ferenc gazdag képzelőerejére vall.

Külön fejezet az egyszarvú. Az ó - és középkorban egyaránt hittek ennek az állatnak létézésében. Több szarv összenövése képezi, jelentve a mindenséget és az egybetartozást, élet, halál, tisztaság, szépség, hit, sőt az Isten.

"Mert a művészet maga az Isten." Ezt üzeni az **Egyszarvú** a ma élő mestereknek is.

A golyón egyensúlyozó **Ősrovar** asszociálja a földgolyó egyensúlyát vesztő lakóit. A művész szimbólumcsoportjainak egyike a **Várakozás.** Nőforma, bimbóban végződő lófarok, egyik lába patás, a másikon csúf karom. Témája a női lélek feszültsége. Pódiuma a bárszék magaslata, patája és karma mindent felrúghat, megvédhet, kitárulkozása be is fogadhat. Teljes mű. Úgy formában, mint tartalomban. A szobrász az anyagokat szükségszerűen keveri ha kell, megadva a nekik járó tiszteletet, mivel enélkül nincs értékes mű. Ezt tartja szem elött a szobor megfogalmazásától a kivitelezés utolsó fá- zisáig. Kényezteti, selymesre csiszolja matériáját, hogy nemcsak a látvány, hanem a tapintás örömében is egyként részesüljön a létrehozó és a befogadó.

Az anyag a főformát, a gondolatot diktálja - a realizmust. A művész dolga, hogy beletegye az eleganciát és az arányokat. Az aranymetszést ugyanis elengedhetetlennek tartja. Problémaköre beláthatatlan. Rácsodálkozik és megvési. Egységből különválás és megfordítva. (**Szétválasztva, Csók**). Archaikus alakzatok - mai átélés az **Oltár**ban. A **Tavaszi tánc** szertelen vidámsága oldja, a művész egyéniségéből fakadó sokszínűséggel a lét gondjait. Ám ez nem tarkaság, hanem egy fogékony, aktív, tehetséges ember lenyomata.

Király Ferenc élethelyzetéből adódóan ambivalens személy, identitászavar nélkül. Azonosan tartozik két nemzethez, jobban beszél szlovénul, de szebben magyarul. Egyetemes intellektus. Hiszi, hogy süllyedésünk csupán átmenet. A szörnyűségek visszafordúlnak az Univerzum törvénye jogán, és az ostoba, bűnös emberiség ellenére. Sugározza és faragja ezt a hitet. "Káromkodásból katedrálist" épít. A vajúdás kínjaiból éteri boldog **Lebegés**t igér. **Szent**-ként szereti és vígasztalja az Úr valamennyi teremtményét. Mi most még értjük ezeket a szavakat és csak bízni merünk abban, hogy nem érkezik el majd a robotok és a klónozott embermásolatok süket korszaka.

Benedek Katalin

BREZMEJNA UMETNOST

V današnjem negotovem času se sredi privlačnosti in odbojnosti preprost človek izredno težko znajde, nadarjeni pa še mnogo težje. S svojimi stvaritvami so dolžni poročati o tem, kaj se v njih dogaja, kje se nahajajo. Svoj prav in način, kako to potrditi, lahko odkrijejo potujoč po vijugavi cesti življenja. Toda pred tem morajo še odkriti sami sebe in se naučiti izražati svoj jaz.

Znanstveniki in strokovnjaki razčlenjujejo položaj današnje družbe na vseh ravneh in stopnjah. Kot rezultat teh proučevanj se je rodila teorija o kaosu, toda medla svetloba teorij ne osvetljuje problemov posameznika. Do tega spoznanja pride tudi **Ferenc Király,** ki uveljavlja svoj red v kaotični džungli umetnosti. Zanj je temeljno izhodišče narava oziroma sodobneje izraženo bioumetnost. V njej pa ga ne zanima zmanipulirano okolje, ampak njegov čisti izvor. Nikoli ne improvizira. Njegov opus sestavlja skupek enakovrednih delčkov in detajlov, saj je prepričan, da v detajlih ne najdemo le hudiča. Umetnikov globalni nazor motivira njegova dela s "pradavnimi", filozofskimi, verskimi in poganskimi vsebinami. Ima se za "pradavnega človeka, ki nosi na sebi pečat sveta". S to nepokvarjenostjo sprejema izziv svojega umetniškega poslanstva. Hoče in zna dokazati, da se iz semena razvije popek. O tem govori niz njegovih simbolnih sistemov. Na njegovih figurah, ki oznanjajo hotenje prodirati kvišku, vlada vertikalna smer. V to smer kaže življenje, kar se odraža v delih **Gotski lok, Brst, Feniks, Meditacija.** Sleherni pojav je odraz zgodovinskega razvoja. Naravnemu zakonu seme-brst-cvet so podrejene biološka, družbena, duhovna in čustvena sfera; torej materija in živo bitje na ukaz določene notranje strukture. Temu se pokorava njegova plastika, ki ne verjame v večno življenje, ampak v neminljivost. Je celovit ustvarjalec, kontemplativist in realist, optimističen in žalosten. Toda upanje ga ne zapusti niti takrat, ko izraža v svojem delu **Izumiranje** - sicer v nasprotju s tem, na kar smo pri njem navajeni - propadanje v breznu. Iz umazanega, temnega prekmurskega močvirja se vzdiguje nekaj ptici podobnega. Težak siv ton poživi kanček oranžne barve, barve življenja, barve možnosti za rešitev. Ta stvaritev bi lahko postala simbol varstva okolja. Obenem pa usmeri pozornost tudi na vlogo toniranja. Ferenc Király meni, da so barve izredno pomembne. Mnogokrat porabi več časa za toniranje kot pa za klesanje likov. Z barvami karakterizira snovnost in pripomore k njenemu razumevanju. To zgovorno ponazarja s svojima stvaritvama **Dvorjenje** in **Koketiranje,** v katerih spogledovanje in željo po vzbujanju pozornosti s koloritom še bolj poudari. Toniranje je pri njem značilno predvsem za les, ki je zelo blizu njegovemu srcu, čeprav svoje sanje rad udejanja tudi v bronu, kamnu in glini (terakoti).

Umetnik se poistoveti s svojimi simboli, ki jih je veliko. Izstopajo že omenjen začetek življenja, seme, brst in jajce. Te simbole lahko skoraj vedno znova odkrivamo pri njem, pa čeprav jih le mimogrede nakaže na koncih popkov. Pogosto se pojavlja rog, ki je že v starodavnih časih veljal za simbol oblasti, boja, zmagoslavja ali osuplosti kot npr. v **Kriku.** Spet drugič rade volje mehča toge črte stvaritev z veselo, nesebično lahkotnostjo kot npr. v **Razposajena**. Njihovo soočenje je izraženo v

Konfrontaciji. Te magične moči v rogovih bi bil vesel celo hudič. Umetnik, rojen v znamenju bika, uporablja magično moč roga že zaradi tega dejstva. Pri njem so kompozicije z rogom oziroma roženico kar pogoste. Mednje lahko uvrstimo tudi motiv bika. Njegovi **Taurusi** si želijo že kar v mitološke sfere. Včasih že kar bizarna namestitev dominantnih rogov priča o bogati domišljiji Ferenca Királya. Samorog pa je poglavje zase. V starem, pa tudi srednjem veku so verjeli v obstoj te živali. Predstavlja jo zraščenost več rogov v enega, ki ponazarja vesoljstvo in povezanost. Je življenje, smrt, brezmadežnost, lepota, vera, celo Bog. "Ker je umetnost sam Bog," sporoča njegovo delo **Samorog** tudi današnjim umetnikom.

Prainsekt, ki poskuša ohraniti ravnotežje na krogli, spominja na prebivalce zemeljske oble, ki izgubljajo ravnovesje. Ena od simbolnih skupin umetnika je V Pričakovanju, ki jo ponazarja lik ženske, konjski rep, ki se končuje v popku, na eni nogi ima kopito, na drugi pa grd krempelj. Ta tema stvaritve je odraz razklanosti ženske duše. Njen podij je v višini barskega stolčka, s svojim kopitom ali parkljem lahko prevrne ali ubrani, kar se ji zahoče, njeno razodetje nas lahko sprejme vase. Je popolna stvaritev, oblikovno in vsebinsko. Kipar meša materiale po potrebi, pri tem pa jim izkazuje spoštovanje, ki jim pripada. Brez tega namreč ni dela, vrednega priznanja. Posebno pozornost jim posveča v vseh fazah ustvarjanja, od osnutka kipa, do zadnje izvedbe. Materijo razvaja in jo gladi tako dolgo, da postane svilenkasta. S tem doseže, da ustvarjalec in občudovalec nista očarana le ob pogledu na stvaritev, ampak sta deležna posebnega veselja tudi ob dotiku z njo.

Materija je tista, ki diktira glavno obliko in misel - realizem. Naloga umetnika je, da ji vdahne eleganco in razmerja. Ferenc Király namreč meni, da določanja razmerij nikakor ne smemo zanemariti. Problematika, ki ga navdihuje, je neskončna. Začudi se nad nečim, kar nato upodobi v kipu. Enotnosti sledi razklanost in obratno **(Razdvojenost, Poljub).** Današnje podoživljanje arhaičnih likov se zrcali v delu **Oltar.** Probleme biti odpravlja z nepopisno radostjo **Spomladanskega plesa,** s pestrostjo, ki izvira iz umetnikove osebnosti. Toda to ni enostavna pestrost, ampak odraz dovzetnega, aktivnega in talentiranega človeka.

Ferenc Király je zaradi življenjskih okoliščin ambivalentna osebnost, brez motenj v identiteti. Na isti način spada k dvema narodoma: slovensko govori boljše, madžarsko pa lepše. Je človek univerzalnega intelekta. Verjame, da je naše pogrezanje zgolj prehodnega značaja. Grozodejstva se bodo na podlagi zakona univerzuma naperila proti neumnemu in grešnemu človeštvu. To, v kar verjame, izpoveduje z besedami in kipi. Iz "kletvic" gradi "katedralo". Sredi stokanja zaradi bolečin obljublja etrsko srečno **Lebdenje.** Podobno kot **Sveti Frančišek** ljubi in tolaži sleherno bitje božjega stvarstva. Mi zaenkrat še razumemo te besede in si drznemo upati, da ne bo nastopil gluhi čas robotov in kloniranih ljudi.

Katalin Benedek

TAVASZI TÁNC

POMLADANSKI PLES

FŐNIX

FENIKS

CSINTALANSÁG

RAZPOSAJENA

MÁGIKUS ÖLELKEZÉS

KONFRONTACIJA

TAURUS

TAURUS

ŐRANGYAL

ANGEL VARUH

REMÉNYBEN

V PRIČAKOVANJU

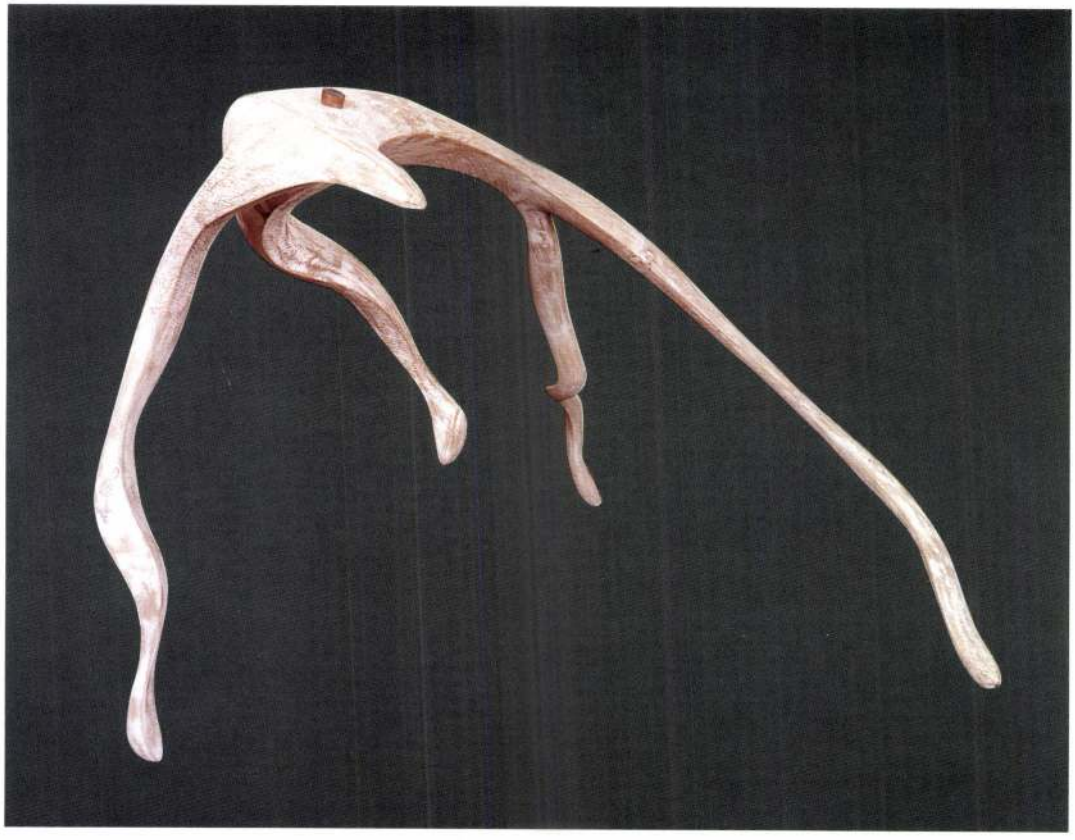

HIÉNA

HIJENA

BIOGRÁFIA

KIRÁLY FERENC szobrászművész 1936-ban Alsólakoson született. A Ljubljanai Iparművészeti Főiskola elvégzése után a Ljubljanai Képzőművészeti Akadémián Frančišek Smerdu szobrászművész osztályában , majd pedig később a Zágrábi Képzőművészeti Akadémián Vekoslav Rukljačnál folytatta tanulmányait. Itt 1964-ben Frane Kršinič professzor osztályában fejezte be képzőművészeti tanulmányait.

Szobrászművészként tanulmányi úton vett részt Észak-Amerikában. Beutazta Afrikát és Kis-Ázsiát, Izraelt, Egyiptomot, valamint Európát is.

1997-ig a Lendvai Galéria és Múzeum művészeti vezetőjeként dolgozott. Jelenleg Lendván él és alkot.

BIOGRAFIJA

FERENC KIRÁLY se je rodil leta 1936 v Dolnjem Lakošu. Po Šoli za oblikovanje v Ljubljani je študiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani v oddelku prof. Frančiška Smerduja, pozneje pa pri Vekoslavu Rukljaču na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu, kjer je leta 1964 diplomiral na oddelku za kiparstvo pri prof. Frane Kršiniču.

Kot akademski kipar je študijsko bival v Severni Ameriki, popovotal po Afriki, Mali Aziji, Izraelu, Egiptu in Evropi.

Živi in dela v Lendavi, kot svobodni umetnik.

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE
SEZNAM RAZSTAVLJENIH DEL

ELMÚLÁS, 1990
IZUMIRANJE
Festett fa/polikromirani les
112x67x63 cm

SIKOLY, 1992
KRIK
Festett fa/les
236x104x80 cm

JEL, 1992
ZNAMENJE
Festett fa/polikromirani les
216x94x30 cm

FŐNIX, 1992
FENIKS
Festett fa/polikromirani les
218x50x40 cm

ERÉNYÖV, 1992
DEVIŠKI PAS
Festett fa/les
129x36x33 cm

GÓTIKUS ÍV, 1992
GOTSKI LOK
Festett fa/polikromirani les
165x35x20 cm

EGYSZARVÚ, 1992
SAMOROG
Festett fa/polikromirani les
160x37x34 cm

ÁTDÖFVE, 1992
PREBODENA
Festett fa/polikromirani les
140x122x55 cm

OLTÁR, 1992
OLTAR
Festett fa/les
123x45x88 cm

ASZISZI SZENT FERENC, 1992
SV. FRANČIŠEK ASIŠKI
Fa/les
48x29x24 cm

MEDITÁCIÓ, 1993
MEDITACIJA
Festett fa/polikromirani les
176x44x33 cm

IKARUSZ, 1993
ICARUS
Festett fa/polikromirani les
163x80x56 cm

MÁGIKUS ÖLELKEZÉS, 1993
KONFRONTACIJA
Festett fa/polikromirani les
89x53x40 cm

IMÁDSÁG, 1993
MOLITEV
Festett fa/polikromirani les
215x73x35 cm

TAURUS, 1993
TAURUS
Fa/les
185x80x80 cm

TAURUS, 1993
TAURUS
Festett fa/polikromirani les
87x35x35 cm

LENDÜLET, 1994
ZAGON
Festett fa/polikromirani les
185x87x67 cm

TAURUS, 1994
TAURUS
Festett fa/polikromirani les
48x35x20 cm

ŐSROVAR, 1994
PRAINSEKT
Festett fa/polikromirani les
50x46x42 cm

UDVARLÁS, 1994
DVORJENJE
Festett fa/polikromirani les
60x53x43 cm

CSÁBÍTÁS, 1994
KOKETIRANJE
Festett fa/polikromirani les
53x53x51 cm

REMÉNYBEN, 1995
V PRIČAKOVANJU
Festett fa/polikromirani les
163x127x75 cm

TAURUS, 1995
TAURUS
Festett fa/polikromirani les
260x130x170 cm

TAVASZI TÁNC, 1996
POMLADANSKI PLES
Festett fa/polikromirani les
140x95x45 cm

MÁGIKUS FEJ, 1996
MAGIČNA GLAVA
Kerámia-fa/keramija-les
51x34x26 cm

HIENA, 1996
HIJENA
Festett fa/polikromirani les
64x51x48 cm

CSINTALANSÁG, 1996
RAZPOSAJENA
Festett fa/polikromirani les
202x90x82 cm

SZÉTVÁLASZTÁS, 1997
RAZVODJE
Festett fa/polikromirani les
61x43x39 cm

ŐRÁLLAT, 1997
ŽIVAL VARUH
Festett fa/polikromirani les
202x96x52 cm

ŐRANGYAL, 1997
ANGEL VARUH
Festett fa/polikromirani les
131x158x48 cm

Szerkesztette és tervezte:
BONCZ BARNABÁS

Grafikai tervezés, design:
LUKÁCS ZOLTÁN

Montirozás:
BERTA BEÁTA

Nyomdai kivitelezés:
GEM-STÚDIÓ

Fotók:
ZÓKA GYULA

Magyar-szlovén-magyar fordítás:
ZVER HELENA

Felelős kiadó:
Hevesi Sándor Művelődési Központ - Nagykanizsa
PAPP FERENC
igazgató

ISBN 963 04 8198 7

KÖSZÖNET A KIÁLLÍTÁS TÁMOGATÓINAK

Coca-Cola Amatil
Hungary Kft.
Nagykanizsa

Lenti Olajipari Gépgyár Rt

LJUBLJANSKA BANK
BUDAPEST

DÉL-ZALAI
ÁRUHÁZ
Nagykanizsa

SZEKERES SÁNDOR
autószerelő mester
Nagykanizsa, Búzavirág u. 23.

DKG EAST
DKG-EAST

"TERRA"
INGATLAN TERVEZŐ KIVITELEZŐ ÉS
BERUHÁZÁSI FŐVÁLLALKOZÓI IRODA
PAPP GYŐZŐ
Nagykanizsa, Széchenyi tér 3.

Geoinform
Mélyfúrási Információ
Szolgáltató Kft.- Nagykanizsa

ZÁÉV
Rt

DR. IZSÁK ATTILA
ügyvéd
Nagykanizsa, Ady E. u. 6.

ZALAGYÓGYSZER RT.
ZALAEGERSZEG

KÖGÁZ

Zalahús

GALERIJA
LENDAVA

ZALA MEGYEI
IPARKAMARA

LENTI
POLGÁRMESTERI HIVATAL

ZALA MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI
KÖZGYŰLÉS

NEPTUN
NEPTUN
54x55 cm

SELLŐ
SIRENA
58x45 cm

SZENT FERENC
SVETI FRANČIŠEK
80x28 cm

KERESZTELŐ JÁNOS
JANEZ SVETOKRIŠKI
80x30 cm

LÓ
KONJ
78x55 cm

KECSKE
KOZA
88x60 cm

OROSZLÁN
LEV
70x74 cm

VADDISZNÓ
DIVNJA SVINJA
50x45 cm

EURÓPA
EUROPA
110 cm

NŐ LOVON
ŽENSKA NA KONJU
75x55 cm

MŰLOVARNŐ
ŽENSKA NA KONJU
120 cm

PIHENŐ SZENT FERENC
POČIVAJOČI SVETI FRANČIŠEK
63x24

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE:
SEZNAM RAZSTAVLJENIH DEL:

ÁDÁM, ÉVA
ADAM, EVA
70X50 cm

ÉLET KEZDETE
ZAČETEK ŽIVLJENJA
70x50 cm

VESZÉLYEK
NEVARNOSTI
70x50 cm

ÉLET ÉS HALÁL
ŽIVLJENJE IN SMRT
70x50 cm

PIÉTA
MARIJA IN MRTVI JEZUS
70x50 cm

FESZÜLET
RAZPELO
140 cm

ÖREGSÉG
STAROST

70x50 cm

MEDITÁCIÓ
MEDITACIJA
70x50 cm

SZARVAS
JELEN
43x60 cm

SARLÓS MADONNA
SRPNA MADONA
78x45 cm

KHARON LADIKJA -tál
HARONOVA BARKA -skleda
60 cm

ÉGITESTEK-tál
PLANETI-skleda
60 cm

SZÜLETÉS -tál
ROJSTVO
60 cm

TÁMADÁS -tál
NAPAD
56 cm

NŐ LOVON -tál
ŽENSKA NA KONJU -skleda
56 cm

DIANA -tál
DIANA -sklade
56 cm

KERESZTES -tál
S KRIŽEM -skleda
58 cm

MEGFESZÍTETT -tál
KORPUSZ -skleda
60 cm

ŐZ
SRNA
99X66 cm

FEKVŐ AKT
LEŽEČI AKT
77x20 cm

ÜLŐ GONDOLKODÓ AKT I.
SEDEČI RAZMIŠLJALJOČI AKT I.
53x35 cm

ÜLŐ GONDOLKODÓ AKT II.
SEDEČI RAZMIŠLJALJOČI AKT II.
57x40 cm

ÜLŐ KALAPOS AKT
SEDEČI AKT S KLOBUKOM
64x28 cm

ÜLŐ GONDOLKODÓ KALAPOS AKT
SEDEČI RAZMIŠLJALJOČI AKT S KLOBUKOM
62x28 cm

ÜLŐ NŐ TÖRÜLKÖZŐVEL
SEDEČA ŽENSKA Z BRISAČO
57x26 cm

ALVÓ KALAPOS FÉRFI
SPEČI MOŠKI S KLOBUKOM
50x27 cm

PIHENŐ KENDŐS NŐ
POČIVAJOČA ŽENSKA Z RUTO
48x35 cm

GONDOLKODÓ BOHÓC
RAZMIŠLJALJOČI KLOVN
50x 25 cm

BIOGRÁFIA

NÉMETH JÁNOS 1934-ben született Zalaegerszegen. Az Iparművészeti Főiskolát 1958-ban végezte el Borsos Miklós és Gádor István tanítványaként. Tagja a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Művészeti Alapnak és a Nemzetközi Kerámia Akadémiának. Kiállított Olaszországban, Franciaországban, Angliában, Németországban, Törökországban, Finnországban, Ausztriában, Szovjetunióban, Jugoszláviában, Csehszlovákiában, USA-ban, Kuwaitban, Szlovéniában.

Díjak:

Jugoszlávia Nemzetközi Kiállítás díja, 1987. Országos Kerámia Biennálé III. díja, 1968. Munkácsy-díj, 1970. SZOT-díj, 1973. Zalaegerszegi Pro Urbe Érem, 1975. Zala Megye Alkotói Díja, 1978. II. Dunántúli Tárlat Díja, 1978. Érdemes Művész kitűntetés, 1978. Kulturális Minisztérium Nívó-díja, 1980. Művészeti Alap Díja, 1981. Kerámikusok Társaságának Díja, 1994. Zalaegerszeg Város Díszpolgára, 1994. Gádor István díj, 1996.

BIOGRAFIJA

JÁNOS NÉMETH rojen je bil leta 1934 v Zalaegerszegu. Višjo šolo za uporabno umetnost je dokončal leta 1958 kot učenec Miklósa Borsosa in Istvána Gádorja. Je član Zveze likovnih umetnikov in umetnikov umetne obrti Madžarske, Sklada za umetnost in Mednarodne akademije umetnikov keramikov. Razstavljal je v Italiji, Franciji, Angliji, Nemčiji, Turčiji, Finski, Avstriji, ZDA, Kuvajtu in v bivših državah: v Sovjetski zvezi, Jugoslaviji, na Češkoslovaškem, v Sloveniju.

Nagrade:

Nagrada Jugoslovanske mednarodne razstave,1987. III. nagrada Državnega keramičnega bienala, 1968. Nagrada Munkácsy, 1970. Nagrada SZOT,1973. Medalja Pro Urbe V Zalaegerszegu, 1975. Nagrada za ustvarjalca Županije Zala, 1978. Nagrada II. prekodonavske razstave, 1978. Nagrada Ministrstva za kulturo, za doseženo umetniško raven, 1978. Nagrada Sklada za umetnost, 1981. Nagrada Društva keramikov, 1994. Častni občan mesta Zalaegerszeg, 1994. Nagrada István Gádor, 1996.

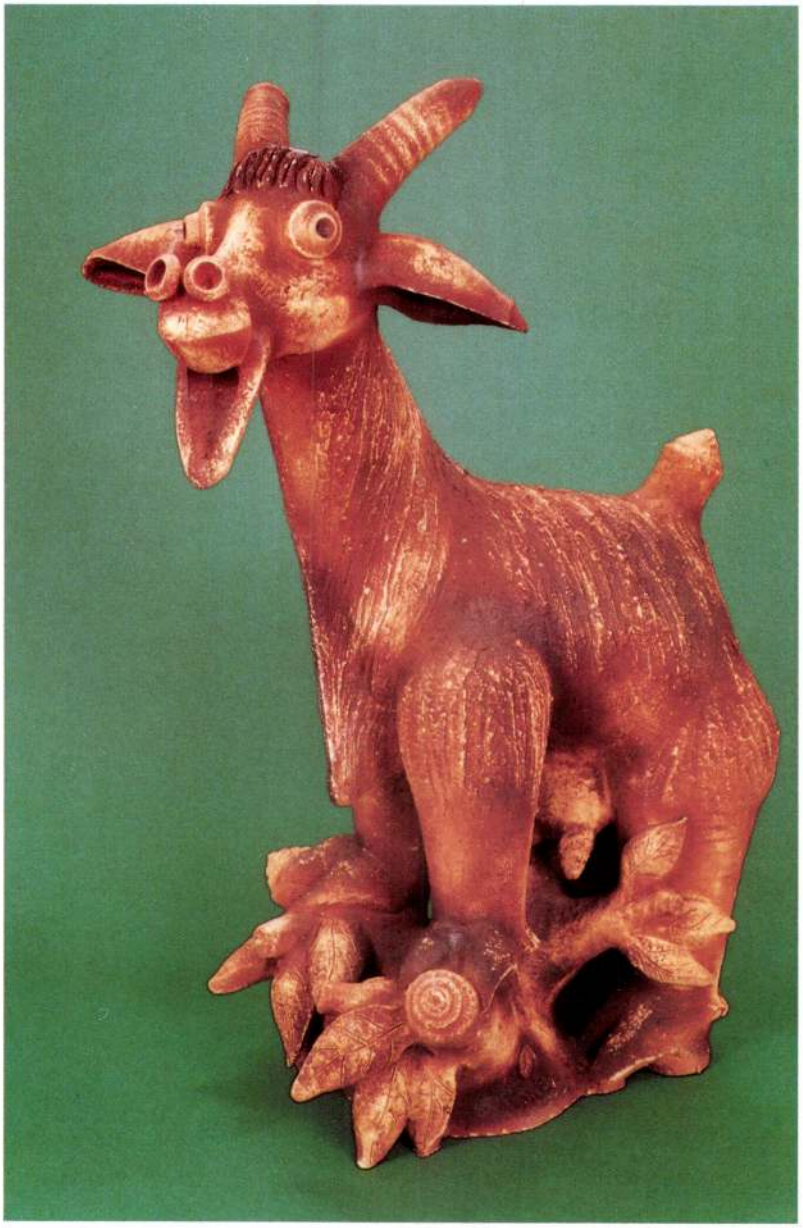

KECSKE

KOZA

SELLŐ

MORSKA DEKLICA

POSEIDON

POSEIDON

KERESZT

KRIŽ

LEGENDA

LEGENDA

NŐ LOVON

ŽENA NA KONJU

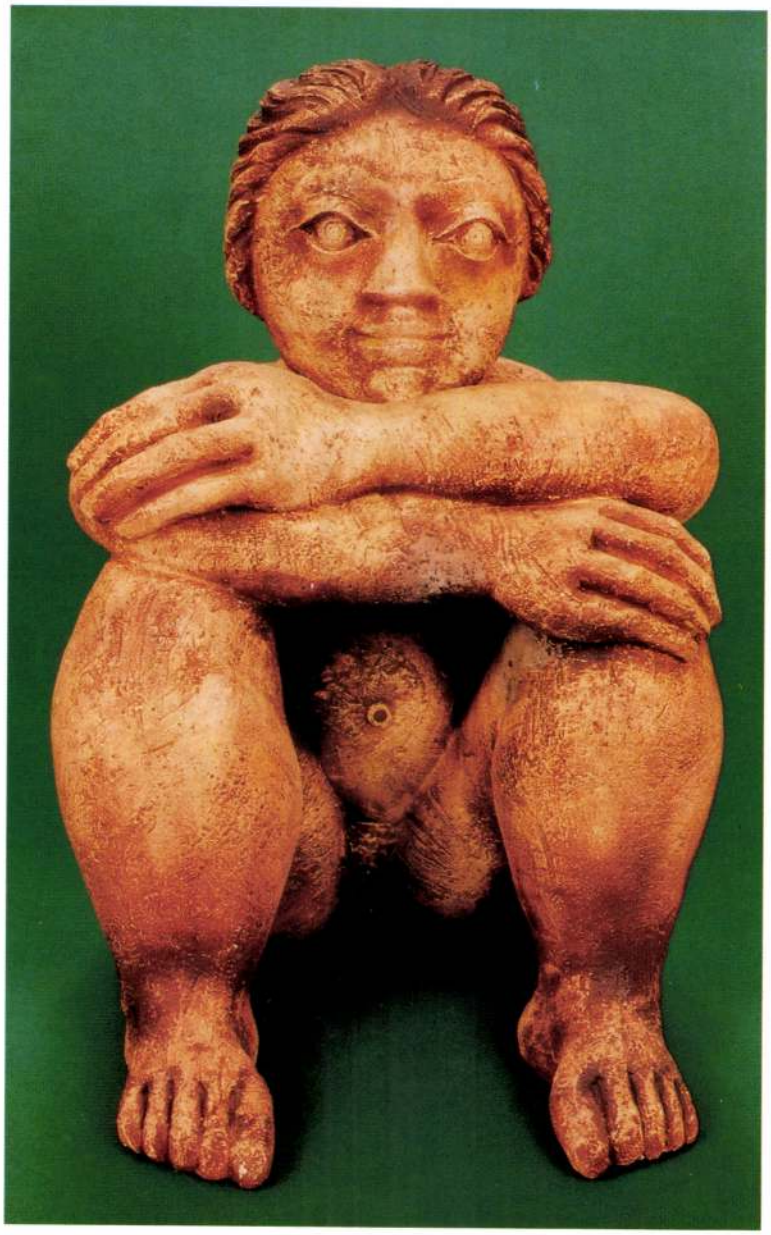

GONDOLKODÓ

MISLEC

SZENT RÓKUS

SVETI ROKA

njegovo tehniko, oblikovnost in ideologijo. Némethova oblikovnost je v bistvu uresničevanje sintetičnega kubizma v praksi. Kaj sploh dela? Na lončarskem kolovratu in na modelarski mizi izdeluje iz gline geometrijske like: valj, stožec, kroglo, ravno površino, in podobno kot Juan Gris ali Archipenko oblikuje iz njih svoje like. Pri gradnji sami pa prestopi čiste geometrične oblike, jih obogati z oblikovnimi in vsebinskimi atributi in jih spremeni v simbole, v ideološke like. Njegovi simboli so sestavljeni. **Sveti Janez Krstnik** na primer ni le oznanjevalec Odrešenika, ampak ponazarja tudi delček srednjeveškega asketizma. **Sveti Frančišek Asiški** je upodobljen, kako nadaljuje svoje popotovanje po besedah iz evangelija, ki jih je slišal pri maši v Portiunculi: "Nič ne jemljite na pot, ne palice, ne torbe, ne kruha, ne denarja; tudi ne imejte dveh oblek" (Luka 9,3). V tem kipu ne vidimo ustanovitelja meniškega reda, zaznamovanega z znamenji Kristusovega trpljenja, ampak krotkega samotarja, ki najde tovariša tudi v živalih, če se ljudje odvrnejo od njega. V roki svetega Frančiška vidimo popotno palico, ki velja za posebnost kipa Jánosa Németha. V krščanski umetnosti je namreč ta svetnik le redko upodobljen kot popotnik. **Razpelo,** ki ga je ustvaril leta 1994, je večplastna umetnina. Odrešenikovo telo z žebljema v nogah (t.i. razpelo s štirimi žeblji) vzbudi v nas podobe iz zgodnjega srednjega veka. Na stvaritvah iz tistega obdobja vidimo na križ razpetega Kristusa, s katerega se razen trpljenja zrcali tudi zmagoslavje. To odraža statičen položaj njego vega telesa, ki na ta način ponazarja vernikom, da je dovršitev, smrt na križu, obenem tudi sam vrhunec zgodovine odrešenja, saj brez velikega petka ni vstajenja. Telo iz šamotne gline in napis na lesenem križu pa imata povsem zalski pridih: celo barva vzbudi v nas spomin na nekdanja pločevinasta razpela .
Leta 1995 je János Németh izdelal relief na steni nekdanje zalaegerszeške bolnišnice, ki seveda upodablja - kaj drugega bi lahko sploh bilo upodobljeno na zidu stare bolnišnice - **Svetega Roka.** Svetnika, ki se je umaknil v gozd umirat, vidimo v oblačilu srednjeveških negovalcev kugavcev. Ob njegovih nogah je upodobljen pes, ki za kugo obolelelmu Roku z gospodarjeve mize prinaša hrano. János Németh upodobi tega psa z veliko ljubeznijo. Na reliefu ni le atribut svetnika, ampak tudi simbol prijateljstva med človekom in živaljo. V tem psu je strnjeno celotno vedenje in občutenje Jánosa Németha do te domače živali in kar čuti do nje. Kaže nam podobo osamljene, zapuščene, preganjane, potepuške živali, ki živi le za ljubezen in občutek dolžnosti do izbranega gospodarja, kljub lastni slabosti.

Živali imajo pomembno vlogo v ustvarjalnosti Jánosa Németha. Njegov povsem zgodnji **Kozel** je razstavljen v Muzeju umetne obrti. Menim, da predstavlja kozel za umetnika simbol modrosti in vedrine; vredno je posvetiti pozornost očem teh živali. **Divji prašič** ga pritegne predvsem s svojo podobo in razpoloženjem. Ko gledamo njegovo šamotno upodobitev, se nam dozdeva, da slišimo celo njegov glas. Tudi **lev** pritegne večkrat pozornost Jánosa Németha. Nekatere upodobitve leva so sorodne upodobitvam na srednjeveških ali renesančnih grbih. Na nekaterih upodobi lenobnost leva, na drugih pa dostojanstvo. Toda živalske podobe Jánosa Németha so predvsem značaji, sleherna žival je samostojna osebnost in predvidevamo lahko, da jih je ustvarjalec osebno poznal. Toda opazovalec lahko s sleherno njegovo figuro vzpostavi osebni stik. Tudi z njegovimi **akti,** ki so na prvi pogled povsem brezosebni. Če pa si jih ogledamo od blizu, odkrijemo v njih osebnostne poteze. Prvi akt predstavlja majhno neumno debeluško, drugi navihanko, tretji pa izžareva neko otožno modrost. Pri upodabljanju dekliških teles se glina povsem spremeni v njegovih rokah: postane rahla, mehka, pa kljub temu napeta, kot dotik kože mladih deklet.

Material, ki ga uporablja, je odporen na mraz, zato so njegove stvaritve primerne tudi za postavitev na prostem. Od leta 1960 je na prostem razstavljenih približno 30 njegovih kipov, ki jih najdemo po vsem svetu, od njegovega rojstnega mesta do Avstralije. Med njimi najdemo celo kipa z motivom iz grške mitologije. Za upodobitev okrasnega vodometa je izbral "vodni" plastiki: ena predstavlja morsko deklico, druga pa Pozejdona, boga morja, s harpuno s tremi roglji. Ko ju je umetnik oblikoval s svojimi rokami, sta plastili dobili novo razsežnost. Jánosu Némethu verjamemo, da sta dekle z ribjim repom in star gospod s harpuno podobi iz madžarskih ljudskih pravljic in da sta zato upodobjena na fontani.

Skupen element vseh stvaritev Jánosa Németha je, da se osebno dotaknejo opazovalca. Nemogoče je ravnodušno iti mimo njih, saj nas nagovorijo in povabijo k sebi. Pogled nanje pa sproži v nas refleksivni proces, v katerem komunicirajo že z našim najglobljim jazom.

Gábor Pogány

BREZMEJNA UMETNOST

Za popolnejše razumevanje umetnosti **Jánosa Németha** moramo vedeti vsaj nekaj tudi o zgodovini keramike. Umetnik se je rodil v pokrajini Zala, v zalski lončarski družini. Lončarstvo zahodnega območja Prekodonavja je imelo po umetniški, pa tudi po gospodarski plati izjemno vlogo vse do 1. polovice 20. stoletja. Zahodnozalsko in južnoželezno županijsko lončarstvo sta skoraj povsem izključevali uporabo emajla in okrasnih motivov. Izjemo so predstavljale le posode za praznične priložnosti, npr. za gostije, ali za cehovsko mizo. Glina je večinoma vsebovala veliko železa, zato je žgana keramika dobila značilno rdečo barvo. Te oblikovne značilnosti se povsem samoumevno vgradijo v dela Jánosa Németha, celo v njegovih zgodnjih letih. V družinski delavnici je že v zgodnjih letih spoznal skrivnosti lončarske umetnosti. Družinske delavnice te pokrajine so ponujale svoje izdelke po vseh pokrajinah južnega Prekodonavja. Izdelovali so posodo različnih oblik, z izrazito pestrim oblikovnim zakladom, odvisnim od zahtev posameznih pokrajin. János Németh je podedoval od svojih prednikov tudi to raznovrstnost. Eden izmed njih je bil njegov ded, gostitelj in posredovalec podatkov Dezsőju Malonyaiju na njegovi etnološki zbirateljski poti. V Prekodonavju, pa tudi v zamejstvu, je bil ded zelo spoštovan in iskan pečar, saj je pečarstvo veljalo za mnogo bolj vsestranski, obrtno usmerjen način predelovanja gline.

S to popotnico je prišel na Višjo šolo za obrtno umetnost, kjer se je učil pri Miklósu Borsosu in Istvánu Gádorju. Omenjena mojstra sta vplivala nanj tudi tako, da si je razen strokovne samozavesti pridobil še več moči za nadaljevanje tradicije. Toda tradicija je Jánosa Németha navdihnila z nečim povsem novim. Verjetno je bil glede na nadaljevanje tradicije in dovzetnost za novosti na področju umetnosti obdelovanja gline podobna osebnost kot Luca della Robbia, ki je tehnologijo za izdelovanje majolik povzdignil v sam vrh renesančne umetnosti...

Ustvarjalno dejavnost Jánosa Németha zaznamujeta v bistvu dva vira, in sicer znanje, ki ga je podedoval od prednikov in znanje, ki ga je pridobil od mojstrov. Abecedo njegove ustvarjalne metodike tvorijo metode in skrivnosti ter določene oblikovne novotarije starih lončarjev, toda iz te abecede je izoblikoval lastno sporočilnost. Oblikovanje šamotne gline zahteva drugačno metodo dela z lončarskim kolovratom, drugačna pa je tudi njena krasitev. Tudi ko izdeluje uporabne predmete, npr. vrč ali buteljko, bo končen rezultat drugačen in bo predstavljal nekaj več; vrč ali buteljka bosta postala svojevrsten kultni predmet, vzvišen simbol samega sebe, stara lončarska oblika se bo prelevila v poduhovljen pojem. Kdo bi si namreč sploh drznil vliti žganje v Némethovo buteljko? Toda kako nepopisno prijeten občutek je lahko piti iz Némethove buteljke dobro slivovko, ki je zorela več let? Težko se je odločiti, ali so te posode uporabni predmeti ali pa avtonomne umetniške stvaritve, saj nosijo v sebi duha, ki predstavlja bistvo stvaritev Jánosa Németha. Dovršenost tega duha pa zasledimo v njegovih kipih in reliefih.

János Németh izdeluje tudi svoje "upodabljajoče" stvaritve z delovnimi prijemi, značilnimi za klasično lončarsko tehniko. Trup, roko ali glavo kipa modelira iz osnovnih likov, ki jih je izdelal na lončarskem kolovratu. Oblikovanje celotne podobe zaznamuje tudi detajle. Pri oblikovanju vzorca na glineni površini uporablja zobe glavnika prav tako samoumevno, kot stari lončarji pri krašenju posode. Plastične oblike, najsi bo to kar koli - levji krempelj, pastirjev klobuk, Pozejdonova harpuna - reducira na temeljne oblike glinenosti in jih na ta način izpopolni. Izpopolnitev moramo razumeti tako, da dosega plastičnost svojih figur, pa čeprav so zgrajene iz geometričnih keramičnih osnovnih oblik tako, da jih vidimo tudi anatomsko verodostojno, tudi takrat, ko zgoščenost in robustnost gline izražata naturalno čustvenost. Kljub temu, da je roka Počivajočega moškega izdelana iz "glinene cevi", in da je reducirana, daje na koleno položeni podlakti čutno obliko. Njegovi prsti so glinene klobase, toda z nekaj tenkočutnimi oblikovalnimi potezami doseže, da nosijo v sebi celo gesto.

Pri oblikovanju teles, množic in prostora venomer popušča starodavnim zakonitostim umetnosti oblikovanja gline in le pri izdelovanju detajlov se prepusti kiparski tenkočutnosti. To dela z zavestjo, da daje opazovalcu vedeti, da je v resnici "možno iz gline narediti vse", da je izredno voljna in plastična surovina, toda obvladuje jo lahko le tisti, ki spoštuje njene zakonitosti. Navedeno upošteva tudi pri oblikovanju površine. Šamotna masa ima brez svetlečega se emajla v svoji izvirni naravnosti veliko bolj dekorativno in obenem bolj ekspresivno podobo. Tako kot kip, ulit v bron, zahteva obdelovanje površine in patiniranje. Glina z nižjim tališčem in vsebnostjo železa pričara na površino šamota - če jo uporabimo kot emajl in jo površinsko obdelamo z železovim oksidom - tenkočutne odtenke naravne in žgane siene ter umbre s tako barvitostjo, kot jo lahko zasledimo le na bronastih kipih, starih več stoletij. Tehnična lepota in tenkočutnost pa sta le sredstvi, ki ne pomenita nič več kot čopič in tuba z barvo v rokah slikarja.

Figuralno umetnost Jánosa Németha bi lahko okarakterizirali z naslednjim protislovjem: moderna starodavnost. Zgoraj navedeno pa velja tudi za

eszmeiségére is. Formaképzése tulajdonképpen a szintetikus kubizmus gyakorlati megvalósítása, mert hiszen mit is csinál? Mértani testeket hoz létre agyagból a fazekaskorongon és mintázóasztalon; hengert, kúpot, gömböt, sík lapot és ebből építi föl alakjait, éppúgy, mint Juan Gris vagy Archipenko. A fölépítésnél viszont a tisztán geometrikus formákon túllép, formai és tartalmi attribútumokkal látja el, jelképekké, eszmei alakokká változtatja.

A jelképek összetettek: **Keresztelő Szent János** például nem csak a Megváltó hirdetője, hanem láttat valamit a középkor aszkétizmusából is. **Assisi Szent Ferenc**et úgy látjuk, ahogy a Portiunculában, a misén hallott Evangélium szavai hallatán folytatta vándorútját:
"Semmit az útra ne vigyetek, se pálczákat, se táskát, se kenyeret, se pénzt; se két ruhátok ne legyen." (Lukács 9,3).
Nem a Krisztus szenvedéseinek jeleivel megjelölt rendalapítót látjuk e szobron, hanem a jámbor remetét, aki ha az emberek elfordultak tőle, az állatokban is megtalálta a társat. "Pálczát" azaz vándorbotot látunk itt Szent Ferenc kezében, de éppen ez Németh János szobrának különlegessége: a keresztény művészetben igen ritkán látható a vándorként való ábrázolása.

Az I994-ben készített **Feszület** többrétegű alkotás. Maga a Korpusz a lábaiban két szöggel (az u.n. négyszeges feszület) koraközépkori előképeket idéz: abból az időből láthatunk olyan megfeszített Krisztusokat, amelyeken a szenvedés mellett a diadal is látszik, ezt fejezi ki a test statikus állapota - ezzel mutatva a hivőknek, hogy a Beteljesedés, a kereszthalál egyben az Üdvtörténet csúcsa, hiszen Nagypéntek nélkül nincs Feltámadás.
A samottkorpusz és felirat a fakereszten meg egészen zalai ízű: még színében is a régi bádogkrisztusokat idézi.

1995-ben Németh János egy domborművet készített az egykori zalaegerszegi ispotály falára, amely természetesen, mert mi is legyen egy régi kórház falán, **Szent Rókus**t ábrázolja. A szentet a középkori pestisápolók viseletében látjuk, lába mellett a kutya, aki gazdájának asztaláról táplálta a pestisben szenvedő erdőbe meghalni kivonult Rókust. Németh János nagy szeretettel mintázta meg ezt a kutyát. Nem csak a szent attribútumaként került a domborműre, hanem az ember - állat kapcsolat jeléül. Ez a kutya magába sűríti mindazt, amit Németh János tud s érez eme háziállat iránt: elhagyott, kivert, kóbor jószágnak látszik, aki még ilyen esendően is csak a választott gazda iránti szeretetnek és kötelességnek él.

Az állatok fontos szerepet játszanak Németh János munkásságában. Egy egészen korai **Kecskebak**ja már az Iparművészeti Múzeumba került. A kecskét, úgy vélem, a bölcsesség és derű szimbólumának tekinti a művész; érdemes megnézni ezeknek a jószágoknak a szemét. A **Vaddisznó** inkább formájával és hangulatával ragadja meg, szinte a hangját is hallani véljük, a samottképmást nézve. Az **Oroszlán** is többször foglalkoztatta Németh Jánost. Van amelyik a középkori vagy reneszánsz címerállatokkal rokon, van amelylyel a lustaságot, van amellyel a méltóságot akarta megragadni. Németh János állatfigurái elsősorban azonban jellemek, mindnek önálló egyénisége van, szinte személyes ismeretséget föltételez. De minden figurájával ki tudja alakítani a néző a saját személyes kapcsolatát. **Akt**jaival például, amelyek először személytelennek tűnnek . Aztán tovább nézegetve őket fölfedezzük személyiségüket. Az egyik kis bugyuta dundi, a másik huncut, a harmadikon valami szomorkás bölcsességet látunk. A leánytestek mintázásánál egészen megváltozik kezében az agyag: lágy lesz, puha és mégis feszes, mint a fiatal lányok bőrének a tapintása.

Az anyag, amit használ, fagyálló, alkalmas szabadtéri elhelyezésre. 1960 óta mintegy harminc köztéri munkája készült, szülővárosától egészen Ausztráliáig találhatóak. Van ezek közül kettő, ahol a görög mitológiából vette a témát. Díszkút volt a feladat, s "vizes" plasztikát választott: az egyiken egy sellő, a másikon a tenger istene Poszeidón, háromágú szigonyával. Ahogy a téma átformálódott a művész kezein, úgy kapott még valami többlet-tartalmat: Németh Jánostól elfogadjuk, hogy a halfarkú leány és a szigonyos öregúr a magyar népmesékből került a kútra.

Németh János minden munkájának közös eleme, hogy személyesen érinti meg a nézőt. Nem lehet közömbösen elmenni mellettük, mert megszólítanak, magukhoz hívnak s látványuk olyan gondolkodási folyamatot indítanak be, ahol már a legbelső személyes énemmel kommunikálnak.

Pogány Gábor

HATÁRTALAN MŰVÉSZET

Németh János művészetének teljesebb megértéséhez szükséges egy kevés kerámiatörténet is: Zalában született, zalai fazekas családból. A Dunántúl nyugati részének fazekassága művészileg és gazdaságilag is különleges jelentőségű volt egészen a huszadik század első feléig. A nyugat-zalai és dél-vasi fazekasság például alig használt mázat, díszítést, kivételt csak az ünnepi alkalmakra vagy célokra, például lakodalomra vagy a céh asztalára készített edényeknél. Sokhelyütt az agyag erősen vasas volt, így a kerámia jellegzetesen vörösre égett. Ezek a formajegyek szinte teljesen természetesen épültek be Németh János munkáiba, már egész fiatalon. Gyermekkorában megismerte az agyagművesség fortélyait a családi műhelyben. Ennek a vidéknek a családi műhelyei az egész déldunántúli területet bejárták termékeikkel, és az egyes területek eltérő igényei szerint különböző formájú edényeket készítenek, igen változatos formakinccsel. Ezt a sokoldalúságot is megörökölte Németh János az ősöktől, akik közül például nagyapja a néprajzi gyűjtőúton lévő Malonyai Dezső vendéglátója és adatközlője volt, egész Dunántúlon és a határon túl is tisztelt és keresett kályhagyáros, amely az agyagfeldolgozásnak a fazekasságnál sokoldalúbb, iparszerűbb része.

Ezzel az indíttatással került az Iparművészeti Főiskolára, ahol Borsos Miklós és Gádor István irányításával tanult. Ez a két mester úgy hatott rá, hogy a megtanult szakmai biztonsághoz még nagyobb erőt kapott a ha-gyományok folytatására. A hagyományok azonban valami egészen újat inspiráltak Németh Jánosnál. Talán a hagyomány folytatásának és az új iránti fogékonyságnak egy hasonló egyénisége lehetett az agyagművészetben Luca della Robbia, aki a majolika-technológiát a reneszánsz művészet élvonalába vitte...

Németh János alkotótevékenységét lényegében meghatározza ez a két forrás, az ősöktől örökölt és a mesterektől tanult tudás. Alkotómódszerének ábécéjét a régi fazekasok módszerei, fogásai és bizonyos formai leleményei teszik, de az ábécéből saját mondanivalót fogalmaz meg. A magastűzű samottos agyag alakítása is már más korongolási és mintázási metódust kíván. Amikor "használati" tárgyat készít, mondjuk egy korsót, vagy butellát, akkor is más és több lesz az eredmény, a korsó vagy butella sajátos kultusztárggyá, önmaga fölmagasztosult jelképévé válik, a régi fazekas forma Platón-i fogalommá lesz. Hiszen kinek is lenne bátorsága egy Németh-butellába pálinkát önteni? Viszont: milyen érzés lehet évekig érlelt finom szilvapálinkát Németh butellából inni? Nem is eldönthető, hogy ezek az "edények" használati eszközök-e vagy autonóm műalkotások, mert hiszen magukban hordják azt a szellemet, ami Németh János munkáinak lényege. Ennek a szellemnek a kiteljesedését a szobrokon és domborműveken láthatjuk. Németh János az "ábrázoló" műveit is a klasszikus fazekas technika munkafogásaival készíti elő. A szobrok törzsét, karját, fejét fazekaskorongon készült alaptestekből mintázza, s ez a formaalakítás határozza meg a részleteket is. Az agyag felületének alakításánál éppoly magától értetődő természetességgel veszi igénybe a fésű fogazatát, ahogy azt a régi gelencsérek edénydekorálásánál is látni lehet. A plasztikai formákat, bármi is legyen az - oroszlán körme, pásztor kalapja, Poszeidón szigonya -, az agyagosság alapformájává redukálja és abból teljesíti ki. A kiteljesítés úgy értendő, hogy noha geometriai -kerámiai alapformákból oldja meg, hogy azt anatómiailag is hitelesnek látjuk, akkor is amikor az agyag tömörsége, robosztussága felülvezérli a naturális érzékenységet. A **Pihenő férfi** karja, bár "agyagcső"-ből készült, redukált, de mégis érzékletes formáját adja a térdre fektetett alkarnak. Ujjai agyaghurkák, de néhány finom alakító mozdulattal még gesztust is hordoznak.

A test- tömeg- térformázásnál mindig az agyagművesség ősi törvényszerűségeinek engedelmeskedik, és csak a részletek kidolgozásánál engedi magát át a szobrászi finomságoknak. Teszi ezt azzal a tudattal, hogy láttatja is a nézővel, hogy valójában "agyagból mindent meg lehet csinálni", annyira engedelmes, képlékeny nyersanyag, ám igazából az uralja, aki tiszteli törvényeit. A felület alakításánál is figyelembe veszi ezeket. A samottos massza dekoratívabb és egyben expresszívebb látványú fényes máz nélkül, eredeti természetességében. Ám éppúgy megkíván némi felületkezelést, patinázást, mint a szoborrá öntött bronz. Az alacsonyabb olvadásfokú, vastartalmú agyag, engóbszerűen mázként alkalmazva, némi vasoxidos felületkezeléssel, a természetes és égetett sziena és umbra csodálatosan finom átmeneteit varázsolja a samott felületére, olyan gazdagsággal, amit csak százados bronzszobrokon láthatunk. Ez a sok technikai szépség, finomság azonban csak eszköz, nem több, mint az ecset meg a tubus a festő kezében.

Németh János figurális művészetét azzal az önellentmondással lehetne jellemezni: modern ősiség. Ez technikailag is igaz, a föntebb elmondottak szerint: de formaképzésére és

KIRÁLY FERENC ÉS NÉMETH JÁNOS

SZOBRÁSZMŰVÉSZ — KERÁMIKUS MŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

AKADEMSKEGA KIPARJA FERENCA KIRÁLYA IN UMETNIKA KERAMIKA JÁNOSA NÉMETHA

RAZSTAVA

Németh János

'94 XLVIII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM

Németh János keramikusművész 60 éves

vasi

SZEMLE

VASI SZEMLE

VAS MEGYEI KÖZGYŰLÉS
TUDOMÁNYOS ÉS KULTURÁLIS
FOLYÓIRATA

Felelős szerkesztő:

GÁL JÓZSEF

Szerkesztőbizottság:

BARISKA ISTVÁN
GONDA GYÖRGY
GRÁFIK IMRE
HECKENAST JÁNOS
KUNTÁR LAJOS
SZABÓ LÁSZLÓ
SZABÓ T. ATTILA
TAKÁCS MIKLÓS
TILCSIK GYÖRGY

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

Kiadja: Vas Megye Közgyűlése
Felelős kiadó: Vas Megye Közgyűlésének elnöke
Szerkesztőség: 9700 Szombathely Petőfi S. u. 8.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási irodánál (HELIR) Budapest, Lehel út 10/A – 1900 –, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy évre: 320,– Ft, fél évre: 160,– Ft, egyes szám ára 80,– Ft. Megjelenik évente négyszer.

Készült: a Szignatúra Nyomda és Kiadó Kft-ben, Szombathely, dr. Szabolcs Zoltán u. 5.
Felelős vezető: BALLA TIBOR
89–1771 HU–ISSN 0505–0332

Pannónia kerámiaszobrásza

– NÉMETH JÁNOS 60 ÉVES –

Németh János Gábor keramikus. Zalaegerszeg. 1934. márc. 16. Iparművészeti Főiskola, 1958. Gádor István, Borsos Miklós tanítványa. A népi fazekasság és a népművészet hagyományait használja fel, építi tovább egyéni látásmóddal. A Nemzetközi Kerámia Akadémia tagja. Munkácsy Mihály-díj (1970), SZOT-díj (1973), érdemes művész (1978).

MAGYAR ÉS NEMZETKÖZI KI KICSODA, 1992

A keramikusművész Németh János

A szombathelyi Tüdőszűrő Állomás falán elhelyezett dombormű keltette föl elsőként érdeklődésemet az alkotó iránt. Zalaegerszegen járva, később Dunántúl más településein is egyre gyakrabban lehetett találkozni e szuverén stílusú művész munkáival.
Az alkotóról megtudtam, hogy a neves zalaegerszegi Németh kályhás-família tagja. Híre – akárcsak a nagyapáé – túllépett az országhatáron. Ma már Új-Delhiben, Helsinkiben, Camberraban is ott a „névjegye".
A mesélő kedvű alkotó – időnként megrendítő, máskor pajzán kedvvel mondja történeteit, formálja alakjait, s általuk közli a világgal azt, amit a sors által neki mondania kell.
A négy évtizedes gazdag alkotói pályán a 60. év az összegezés ideje. A fáradhatatlan energiával munkálkodó Németh János napjaink jelentős kerámiaművészévé érett.

Az interjúval köszöntjük születésnapján.

„Az anyagformák békéjével..."

„Új módokat kezdtél kíváncsian,
hogy azt fejezd ki, ami benned éled..."
Keresztury Dezső

GYÖKEREK I.: CSALÁD ÉS ISKOLA

Minden ember életének meghatározói a gyökerek. Az a közeg, amelyben felnő, értelme kibomlik. Az én családom régi fazekas-kályhás család. Gyermekkoromat a család műhelyében töltöttem. Ott játszottam a mesterek, a segédek között. Az agyag volt a játékom is, így szinte már gyerekkoromban megtanultam, mit lehet és mit nem lehet az agyagból csinálni. Az agyag törvényei óhatatlanul belém rögződtek. Láttam, hogy a műhely minden embere a maga módján mindig valamit ügyeskedett. Az egyik dohánytartó szelencét, a másik állatfigurát – például medvét –, a harmadik valami másféle alakot csinált. Minden tárgy magán viselt valami kedves, naiv egyszerűséget, amely szintén belém rögződött. Ez a gyerekkor kitörölhetetlenül meghatározó élménye volt.

Nagyapám is híres mesterember volt a maga korában. Olyannyira az, hogy Malonyai Dezső a Magyar nép művészete című könyvének Zala–Veszprém–Tolna–Somogy kötetében egy teljes fejezetet szentelt munkásságának. Apám ugyancsak kitűnő mesterember volt. Nagyszerűen rajzolt. Jelentkezett az Iparművészeti Iskolára is. Az 1920-as évek válsága következtében meglehetősen nehéz körülmények közé került a család, így nem tudta elvégezni a főiskolát. Beállt a családi műhelybe dolgozni.

Ezek a körülmények – azt hiszem – természetes módon tereltek engem is az „agyag világába".

Balról nagyapja – jobbról édesapja

A SZOMBATHELYI TAVASZI FESZTIVÁL SZERVEZŐBIZOTTSÁGA
ÉS A MEGYEI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT,

NÉMETH JÁNOS

KERÁMIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
1999. MÁRCIUS 16-ÁN, 17 ÓRÁRA
AZ INTÉZMÉNY MÉDIUM GALÉRIÁJÁBA
- SZOMBATHELY, ADY TÉR 5. -

A KIÁLLÍTÁST MEGNYÍTJA:

DR. GÁL JÓZSEF
TANÁR, MŰVÉSZETI IRÓ

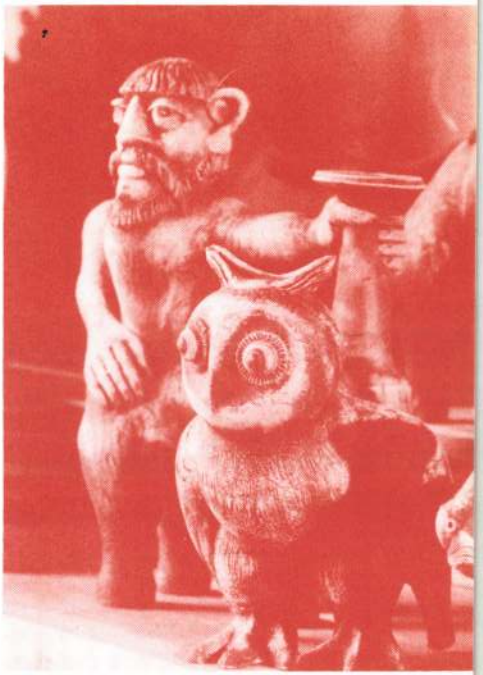

NÉMETH JÁNOS

KERÁMIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

MMIK • MÉDIUM GALÉRIA

SZOMBATHELY

1999. MÁRCIUS 16 - ÁPRILIS 8-IG

1951-ben államosították a műhelyünket. A lakásból is el kellett mennünk. Igen mostoha körülmények közé kerültünk a Rákóczi u. 15. egyik régi házába. A gyárban azonban megtűrtek bennünket, mert kellett a jó szakember. Apám a saját műhelyében dolgozott műszaki vezetőként. Onnan is ment nyugdíjba. Mindenki szerette. A zalaegerszegi kályhagyár vele együtt nőtt azzá, amivé mára lett.

Az elmondottakból azt hiszem természetesen következik, hogy az érettségi után én is elmentem „átképzősnek". Fél év alatt el tudtam sajátítani a műhelymunkát. Közben gyurkáltam magamnak különféle szobrokat, s ezeket elküldtem az Iparművészeti Főiskolára.

Mondanom sem kell, hogy az én családi múltammal akkoriban nem volt egyszerű a főiskolára való bejutás. A jelentkezésem története a következő. Egy faládában elküldtem három szobrot egy levél kíséretében, amelyben arra kértem a főiskola vezetőit, hogy ha megfelelnek a követelményeknek – értesítsenek. A három szobor közül az egyik, ha jól emlékszem egy Lenin-portré volt. A másik János vitézt ábrázolta, a harmadik pedig talán egy fáradt ember figurája lehetett.

Hamarosan aztán értesítést is kaptam. Az Iparművészeti Főiskolán akkoriban alapította Borsos Miklós a tanszékét. Én hozzá kerültem. Úgy látszik, tetszhetett valami neki az én faragatlan, rusztikus stílusomban. Nekem ugyanis nem volt semmiféle művészi jellegű előképzettségem. Nem jártam művészeti gimnáziumba, szakkörökbe. A műhelyen kívül nem jártam sehova. Így a magam módján próbáltam lerajzolni, megmintázni, amit elém tettek a fölvételin. Borsos megnézte munkáimat, aztán megkérdezte: van-e itt nekem valakim Pesten, akinél lakhatok, mert felvesz engem. Nekem senkim nem volt, végül is azonban kaptam diákszállást.

Emlék a gyermekkorból és a kályhagyári évekből

1953-ban kezdtem meg tanulmányaimat a főiskolán. Mindenki tudja, aki akkor élt, hogy milyen nehéz időszak volt ez. De hiába telepedett a főiskolára is a szocreál stílus, nem vált uralkodóvá. Olyan kiváló mesterek tanítottak bennünket, akiknek személyisége, tudása áttörte a szocreál falát, s mindenki járta a maga útját. Borsos mellett akkoriban ott tanított a textil tanszakon Ferenczi Noémi, a belső építészeten Kaesz Gyula, a festőknél Mihálcz Pali bácsi. Óriási, meghatározó mesterek voltak!

Fontos elmondanom még azt is, hogy a főiskolának olyan szelleme volt, amilyen a régi reneszánsz műhelyeké lehetett. Egyik helyiségben dolgozott a mester, a másikban, mellette, mi a tanítványok. Akkoriban az Üllői úton voltak a kerámiaműhelyek, s itt volt Borsos műterme is. Borsosé régi, gyönyörű tipikus műterem. Lechner Ödön tervezte. Ebben a műteremben Borsos előtt is sok kiváló szobrász dolgozott már.

A főiskola szellemiségéhez tartozott, hogy nem volt napi tanulmányi idő. Képletesen persze volt, de valójában addig dolgoztunk, amíg a portás el nem küldött bennünket. Munka közben Borsos akkor jött át hozzánk, amikor valami eszébe jutott, s mi is akkor mehettünk megnézni, amikor akartuk. (Ekkoriban készült például a Tihanyi pásztor című szobra és csodálatos éremsorozatának első darabjai).

Gádor István műhelyébe is rendszeresen átjártunk. Több tanítványa segítette a mestert, ki festéssel, ki másféle tevékenységgel.

Ez a szellem meghatározó lett, s olyan sajátságos „állapot" alakult ki, amely egyáltalán nem a hagyományos iskolásdi gyakorlatára épült. Mindenki komolyan vette a mesterét, komolyan vette önmagát és a munkát. Bizonyára ezért volt a főiskola másik meghatározó élményem a család mellett.

AZ ÖNÁLLÓ STÍLUS ELSŐ LÉPÉSEI

– Hatodévesként ösztöndíjat kaptam Borsostól. Ma – úgy látom – ebben az időben kezdtem kialakítani – nem akarom mondani a nagy szót, a stílust, inkább a magam formanyelvét.

Borsos is, Gádor is a tömör, tiszta formákat szerette. Különösképpen a kerámia nyelvezetén. A kerámiát ugyanis – főleg a két világháború között – lényegétől eltérő műfaji stílus jellemezte. Kiszínezett szobrokat, plasztikákat csináltak. Borsos és Gádor pedig éppen olyan alkotásokat szeretett volna létrehozni, amely csak a kerámiára jellemző, amelyet csak a kerámikus kéz teremthetett meg. Azt kellett megtanulnunk, hogy az agyag az alapanyag, s ez törvényszerűen meghatározza a későbbi formát. A befejezett mű „hangján" érződjék, hogy az égetett cserépből készült. Ezt a formát szerette volna kialakítani Borsos, s ehhez igen jó szemléletet adott az antik művészet, a klasszikus formákhoz való visszatérés által. Gádor is az ősművészeteken, a népművészeten keresztül próbálta a mai magyar kerámia nyelvezetét kialakítani.

Ezek az előzmények és természetesen sok-sok tanulmány, próba után 1959 lehetett az a fordulópont, amikortól kezdett kialakulni az a világ, az a stílus, amely a műteremben és a köztereken látható munkáimon megjelenik.

1959-et említettem az előbb, mint pályafutásom kezdő állomását. Ezt a dátumot azért hangsúlyozom, mert előtte én is olyan agyagszobrocskákat csináltam, amelyeknek előképei a mézeskalácsfigurák voltak. Itt a falon láthatod is a Háry János borpincecégért. Az alapul szolgáló játékos, meseszerű figurát ezen a cégéren én megpróbáltam tömöríteni. Érezni már, hogy agyagból készült, de még nem az igazi világom. Még kissé kiszínezett.

Az első fontos munkák:

Háry János, 1958, *Kakas, 1959*

Az egyszerűsítési folyamat később jelent meg a *Kakas*sal, amely ma az Iparművészeti Múzeum tulajdona. A kakastörténet a következő: a két főiskolának a Tanácsköztársaság 40. évfordulójára valamilyen tematikus kiállítást kellett csinálni 1959-ben. Nekem semmi nem akart eszembe jutni. Borsos arra kért, hogy próbálkozzak, valamit találjak ki. Egyszer csak kipattant a gall kakas ötlete. A kakas önmagában is szép figura. Jelentheti a hajnalt, de jelentheti a forradalmat is.

Jó, rusztikus csövekkel dolgoztam a kakason. A korongozásnál még az ujjam nyomát is benne hagytam. Volt ott egy érdekes vörös-fekete kettéváló lepedékes máz, amivel leöntöttem s ezzel égettem ki. Végül is nem lehetett az ajándéktárgyak kategóriájába sorolni. Szoborértékű plasztika lett.

Egyik alkalommal Borsos mester megnézte, kezébe vette s ahogy nézte, ahogy forgatta – már láttam, éreztem: rendben van minden. Azt mondtam neki: még rá akarom írni, hogy 1919–1959. Rám emelte szúrós tekintetét s azt mondta: „Tudja mit! Ne írjon rá semmit!"

Ez a kakas és még néhány kerámiaszobor szerepelt az V. Országos Iparművészeti Kiállításon a Műcsarnokban s innen került az Iparművészeti Múzeumba. Ezek a szobrok még színesek voltak. A kiindulópont azonban kétségtelenül ez és itt volt.

A folyamat aztán tovább tisztult. Rájöttem, hogy nekem csak olyan agyagfestéket, olyan színeket szabad alkalmaznom, ami kifejezetten segíti, hangsúlyozza a plasztikát. Az is nyilvánvalóvá vált számomra, hogy a túl sok szín érdektelenné teszi a munkát.

A balatonföldvári iskola (1960) és a szombathelyi Egészségügyi Gyermekotthon (1965) csempeképei még színesek. Harkányfürdő (1969) dombormúvei még zöld mázasak. A szombathelyi Tüdőszűrő Állomás (1977) plasztikája azonban már a kialakult új erőteljes szín- és formavilág „dokumentációja".

Ezt a világot csiszolgatom, építgetem a mai napig. Ezt próbálom kicsit gazdagabbá, rajzosabbá, gondolatilag telítettebbé tenni. A közbeeső állomásokat most nem említem.

Az örömök mellett természetesen voltak buktatók is. De hát az embert nem csak a sikerek, hanem a sikertelenségek is vihetik előre. Sokszor éreztem úgy, hogy törekvéseimet nem ismerték el olyan mértékben, mint azt én gondoltam. Olyan is előfordult persze, hogy megelőlegezték nekem a bizalmat. A dicséret mindenkor jólesett, az elmarasztalás persze kevésbé. De sem az egyik, sem a másik igazából nem tudott letéríteni arról az útról, ami az én világom. Az állhatatosság persze könnyű nekem, mert *úgysem tudnék mást csinálni, másként csinálni,* mint ahogy azt én teszem. A kudarcaim meg nem értésből származtak. Nevezetesen: a gömbformák alkalmazásából, amellyel természetesen tudtam, mit akarok. Néha mégis azzal illettek, hogy ezek a formák üresek. Számomra nyilvánvaló volt, hogy gazdagodni fognak, megtelnek, nagy lesz a plasztikai ereje ezeknek a formáknak.

„Vélt" kudarcaim másik része az edényekhez kapcsolódik. Számomra a magyar fazekasság csúcsteljesítményei a céhkorsók. Megjelenik bennük a forma, az anyagszerűség, minden, amire azt mondom, cserép, kerámia.

Egy gyönyörű kiállítás mutatta be a Néprajzi Múzeumban a magyar fazekasság gyöngyszemeit, vagy száz igen szép korsót. Ezeket jeles alkalmakra – például kereszteló, lakodalom – készítették. Ekkor kerültek az asztalra. Ez a kiállítás döbbentett rá, hogy ezek az alkotások hamarosan el fognak tűnni. Ekkor határoztam el, hogy én is megcsinálom a magam céhkorsóit. Ekkor kezdtem tanulmányozni ezeket. Igaz, gyerekkoromban láttam a mi műhelyünkben, hogyan készülnek ezek az edények.

Az egyik első korsó, a Svejk, 1962

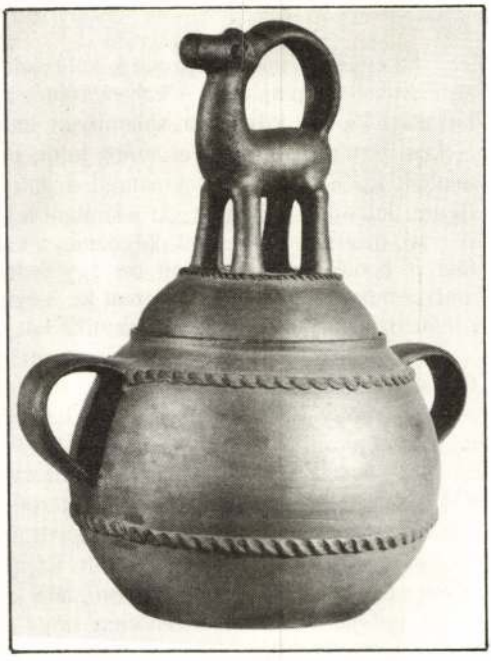

A parasztedények átfogalmazása Fedeles bográcsok, 1980

Azt tudtam persze, hogy a XX. század második felében használati tárgynak már nem tekinthetjük, bár lehet belőlük enni, inni. Mégis én azt gondoltam, hogy a futószalagon gyártott házak, tárgyak és bútorok között legalább egy olyan kézműves jellegű tárgy legyen, amelyet mai művész készített. Hatása – szoborhatás is lehet – a csodálatos anyagszerűség mellett.

A korsókra, butéliákra a magam világát raktam: életképeket, mitológiát. 25–30 darabot csináltam belőlük, amelyeket a Vigadó kiállításán be is mutattam. Kevés megértésre találtak ezek a szakmai csúcsteljesítménynek nevezhető munkák. De a domborműveimet is félreértették néhányan.

Volt olyan kritikusom, aki azzal sem volt tisztában, hogy a Keresztury ház nem keresztény ház. Nagyon remélem, ez csak a teljes figyelmetlenség következménye. Én mindenesetre alattomos támadásnak éltem meg a kritikákat, amelyek talán nem is személyemnek szóltak, hanem annak a szándéknak, amiket ezek a munkák kifejeztek.

– Milyen alapanyagból dolgozol?

– Az alapanyagom modricsei agyag, sárisápi kaolin és samott őrlemény keveréke. Ebből jól formálható plasztikai massza készül, amely 1100 fok körüli hőmérsékleten jól tömörödik. A nedvet nem szívja és fagyálló. A színe világos okker.

A külső felületet agyagmázzal vonom be. Ez történhet szórással, öntéssel, festéssel. A szükséges helyeken visszatörlök, ezáltal a felület nem egyforma, hanem tónusokban gazdag lesz. Az agyagmáz városlődi vörösagyag és színtelen mázfritt keverékéből készül. A szín égetett sziena és umbra.

A kerámiaszobrok, domborművek korongozott elemekből, hengerek, kúpok, gömbök és ezek félmetszeteiből épülnek össze. A nagyméretű domborművek nagy mintázótáblán egyben felépítve készülnek. A későbbiekben elemekre vágva (a forma mentén) a falon építem újra egybe.

Az elmondottak a murális kerámiákra, térplasztikákra, agyagszobrokra vonatkoznak.

Az edények, korsók, kisebb belsőtéri kerámiatárgyak alapanyaga hasonló az előzőhöz. A különbség abban jelentkezik, hogy még alkalmanként mészpátot is keverek hozzá. Ez a massza is jól korongolható, plasztikus, 1060 fokon égetve világos keménycserép lesz. A vizet nem engedi át. Ezekre a tárgyakra matt vagy félmatt mázakat égetek, ami az elsődlegesen rajtuk lévő plasztikát segíti aláhúzni. Ilyen – általában – a félmatt, olivzöld, barnászöld máz. Más esetekben a gesztenyebarna, vörösbarna mázat használom, különösképpen a tiszta, egyszerű formák esetében.

Alkalmanként redukciós égetést is csinálok. Ez a szabadban rakott kemencékben történik, elsősorban mázatlan agyagból készült tárgyak égetésénél. A szín ez esetben fekete és árnyalatai, vagy umbra.

A fémfényű redukciót kis tárgyakon próbáltam. Nagyobb méretű munkáimon és általában a munkáimon ezt azok anyagszerűségével ellentétesnek érzem, ezért nem alkalmazom.

– A mesterség alapjaihoz tartozik a korongozás is.

– Korongozni már gyerekkoromban kezdtem tanulni, később pedig különböző agyagcsövekből szobrokat összeállítani. Sőt, nemcsak szobrokat, hanem domborműveket is.

Korongolt kerámiaszobrocskákat persze nagyon sokan állítanak elő. Ezek általában azonban csak kis groteszkek. Kicsit ironikusan azt mondhatnám: pont, pont veszszőcske, készen van a fejecske... Ezek általában nem lépnek túl a jópofa emléktárgyfigurákon. Én ilyet soha nem akartam. Én olyan értékű kerámiaplasztikát akartam csinálni agyagcsövekből, kúpokból, gömbökből, hengerekből, amely plasztikailag egyen-

értékű egy bronz- vagy kőszoborral. Műfaji sajátosságai pedig fölérnek az ókori etruszk kerámiaplasztika értékeivel.

Ha ezeket a mértani formákat pőrére vetkőztetem, máztalanul hagyom, meghagyom a maguk rusztikus formáját – akkor abból kezd kialakulni szobrokban, domborművekben az én világom.

JELKÉPEK

A vonyarcvashegyi halász emlékmű, 1993

A megfeszített, 1993

– A legújabb munkám a vonyarcvashegyi Szent Mihály-hegyre került. 40 halász emlékműve ez. A történet 1739-re nyúlik vissza, amikor „Az jó Isten segedelmével egy jég darabrul 40 ember megmenekült" a Balatonból. 40 embert kétszer két méteres domborművön nem tudok ábrázolni. Így csak 4 halászt és Szent Mihály arkangyalt jelenítettem meg. Ez már egy dinamikus, egyszerűsítési folyamat, amely minden lényeges mozzanatot magában foglal s valamennyi valamit szimbolizál. A négy alak sem a két és félszáz évvel ezelőtti. Köztük a századforduló és napjaink halásztípusai is megjelennek. Tehát a konkrét eseményt próbáltam időben „kiterjeszteni", hiszen a menekülés bármikor megtörténhetett, talán meg is történt.

Ezen a munkán rendszeresen alkalmazott jelképeim közül a Nap és a Hold látható. Sokféle jelentést hordoznak, hordozhatnak. Jelentheti az éjszakából kibomló napfelkeltét, jelentheti az örök átmenetet: az időt és időtlenséget. Jelképe lehet az örök megújulásnak: az életnek és halálnak, a fénynek és a sötétségnek.

Itt is látható a madár. A madár a természet motívuma. Talán az angyal is, amely lejön, szinte lezuhan az égből, hogy segítő kezet nyújtson. Ezen a munkámon a kezek, az egymásba kulcsolódó kezek a kép mértani centrumába kerültek, s szinte vonzzák a szemet. Olyan, mint a gótikus ablakok középső mérműve: a kör. Az angyal természetesen „át van építve" kerámiába. Ezért egyszerűbb, tömörebb, játékosabb. Emberközeli. A menekülés egyetlen lehetősége az ő segítsége.

Egy most készülő munkám egyik zalaegerszegi iskolába kerül. Báthory István erdélyi fejedelmet, lengyel és litván királyt domborművön ábrázolja. Ezen is használom a jelképek közül a napot, a holdat és a csillagokat. Látható rajta a fenyves, a napból kiröppenő madár figurája, amely az emberi élet útjának jelképe.

Egy harmadik munkámon, egy kerek formájú tálon a világmindenség megfeszített Krisztusát jelenítettem meg. Krisztus mellett egyik oldalon a nap, a másik oldalon a hold látható. A kereszt alatti kezet az időtlenség jelképének szánom csakúgy, mint a háttérben látható világmindenséget vízzel, felhővel és másféle táji motívumokkal. Azt szeretném jelezni vele, hogy a Megváltó ma is velünk van, Isten tulajdonképpen bennünk van. Ezekkel a képekkel a szenvedésekre és a szenvedések által megteremtett békére szeretnék utalni.

Szívesen „élek" a bibliatörténet alakjaival is munkáimban. Hiszem, hogy a szenvedéstörténet keresztútjában a mi mindennapi életünk is benne van. Nézz körül a világban! Hány olyan anya van ma is, aki Máriához hasonlóan tartja ölében fiát. A piéta valójában minden korok piétája. A madonna a gyermekkel – ugyancsak az időtlen témák közé tartozik. Minden anya féltéssel öleli át gyermekét, hogy aztán teljesen értelmetlenül elveszítse.

A sorsok, az emberi tragédiák – sajnos – rendszeresen ismétlődnek. Figyelmeztetni szeretnék ezekkel a munkáimmal, hogy ne kelljen örökké temetnünk, örökké a halottakra emlékezni.

Ha itt körbenézel, láthatod, hogy örökké az ellenpontok érdekelnek: élet és halál, nappal és éjjel, hajnal és este. Sok munkámon megjelenik az emberpár az életút különböző állomásain. A mitológiában, a bibliatörténetben egyaránt napjaink története, tragédiái, örömei, igazságai jelennek meg. Nyilván, a ma emberének nyelvén igyekszem megszólalni és arra figyelmeztetni, mint Nagy László, hogy emberek maradjunk, emberarcunk legyen, amit meg lehet csókolni.

Én hiszek a kerámiáimban, mert úgy érzem, hogy az emberhez szólnak. Megjelenésükkel, formájukkal, hangulatukkal, ízükkel hatnak. Nekem elég, ha valaki a műteremben vagy a kiállításomon azt mondja, hogy jó érzést keltenek benne a munkáim. Megnyugvást adnak, olyan gondolatokat ébresztenek, amelyek arról szólnak, hogy jó lenne ez örömteli világban élni.

GYÖKEREK II.: A NÉPMŰVÉSZET

A népművészet mindig is kiindulópont számomra. De nem abban az értelemben, ahogy ma sokan elképzelik, ahogy ma sokan alkalmazzák. Olyanfajta népművészet, ami 100 éve volt, ma nem létezik. Nem is létezhet. Ma – úgy látom – a népművészet gyakorta turisztikai látványosság csak. Nem közszükségleti cikk, hanem kuriózum. Sokféle sallang rakódott rá, ezért inkább csak háziipari terméknek vagy ajándéktárgynak tekinthető.

Számomra a népművészet szellemisége a meghatározó, az az egyszerűség, ahogy gondolkodnak, ahogy tárgyaikat elkészítik a mesterek. Egy igazi népi mester mindig

önmagából indul ki. Számára semmi sem meghatározott. Amikor dolgozik, megszűnik körülötte a világ. A saját fejével gondolkodik, a saját érzelmi világát vetíti ki. Amit nem tud, azt is sokszor „úgy teszi oda", következésképpen úgy hat, mintha az a legtermészetesebb lenne. Olyan szobrokra gondolok most, amelyet mesterek, pásztorok csinálnak. Ezekből a munkákból viszont nagyon sokat lehet meríteni, s én magam is sokat hasznosítok belőlük. Nézd csak a faragók domborműveit! A dohánytartó szelencéket, tükrösöket, mángorlókat! Rendkívüli érdekességük az ornamentalitás. Ezeken a munkákon semmi nem takar semmit, nincs perspektivikus ábrázolásmód. De nem létezik a térbeli ábrázolás sem. Itt minden alak egymás mellé van helyezve.

A mi gondolkodásunk szerint – például – ha ábrázolok egy fát, s alatta az embert, akkor az embernek kicsinek kell lennie. De náluk nem! A fa akkora, mint az ember. Ugyanez mondható el más motívumra, térkitöltő elemre, például csillagokra, madárra is.

Ugyanezt látom a kerámiákon is. Nézheted a lakodalmas fazekat, az arató korsót, a maga tisztasága, egyszerűsége, cicomamentessége úgy hat, mint bármilyen plasztika. Ezt tudom hasznosítani munkáimban. Persze túl is léphetünk a magyar népművészeten. Az óceániai, afrikai vagy a világ bármely táján élő „népművész" hasonlóan gondolkodik. Alapjaiban mindenütt ugyanaz a világ, ugyanaz a megjelenítés. Mai és közeli példa a nagytilaji Tőke Imre, akinek munkáin – ha például egy afrikai mellé teszem – hasonló jelenségeket fedezhetek föl, mert azonos az indíttatás, a gondolkodás. Tőke pásztorbot végei és az afrikai varázslóbotok végei „rokonok" a gondolkodásban.

Ezeket érdemes átvenni a modern szobrászatban, a kerámiában is.

Ha megnézed ezeket a munkáimat – például az Európa elrablása, a Kentaur vagy mások –, akkor láthatod, hogy a léptékek, a formák hatnak önmaguk erejével. Ez nem naturális ábrázolás, ez nem természetes arány, hanem a forma megkívánta megjelenítés.

A népdalok és a népzene közül a népdalt kedvelem jobban, mert azt tisztábbnak érzem. A népdal ugyanolyan egyszerű a maga módján, mint egy pásztorbot vagy más alkotás. A népzenénél már érzek valamilyen „keveredést". Gondolok itt például az erdélyi muzsikászenére, amelyben bizonyára vannak oláhos, moldvai vagy másféle dallamok is. Itt aztán már elég bajosan lehet megállapítani, hogy az adott dallam mennyire magyaros, románós vagy másmilyen jellegű. Mennyire keveredett, mennyire itatódtak át egymástól, mennyire vettek át egymástól olyan elemeket, amelyek valójában egy másik tájnak a jellemzői. Tény, hogy bizonyos stílusok keverednek, ötvöződnek s ezáltal létrejön egy újabb változat, amire azt mondjuk „helyi sajátosság".

Mondom megint csak a magam szakmáját. Az őrségi kerámia nem volt olyan sohasem, mint amilyennek ma látjuk például a magyarszombatfait vagy másikat. A századfordulón errefelé még alig ismerték a festést. Az „apám idejében" még a díszítést sem nagyon ismerték, nagyon egyszerű, puritán edényeket csináltak. Közben azonban – Baranyából, Sárközből – átvettek motívumokat, s kialakították a maguk sajátos világát. Ezt ismerték meg később úgy, mint az őrségi stílust.

A MŰ SZÜLETÉSE

10–15 éve még sokat izzadtam, amíg megtudtam magam is, hogy mit akarok csinálni. Keserves kínlódás jellemezte a keresgélés idejét. Mostanában gyorsabban tudom már, hogy mit is akarok elkészíteni. Ha valaki megrendel egy murális munkát, tudatosabban nyúlok a témához, mint régen.

A legelső ötletnél, a rajzoknál, skicceknél még megjelenik természetesen a keresgélés. Ám mihely belenyúlok az agyagba és kezdem fölrakni azt, olyan dolgok „jönnek ki", amit soha nem vetettem papírra. Akkor egyszerre tisztán kezdem látni a munkát, akkor alakul ki igazából minden. Számomra a skiccelgetés, a tervezgetés a vajúdás ideje. Amikor odaállok a nagyobb méret mellé, az már olyan, mint az improvizáció. Egyik forma megmutatja a másikat. Kínálja, jelzi: mit hova kell raknom.

Lehet pesze, hogy ez egy tipikus népművészeti látásmód. Olyasmi – most térek vissza –, mint a pásztor faragókése. A faragó elkezdi a felületet faragni, talán nem is tudja, mi lesz az egészből. De, ahogy csinálja: egyik forma jön a másik után, s szinte automatikusan születik meg az egész.

Teljes mértani pontossággal én sem tudom a tervezés állapotában rögzíteni azt, amit akarok. Igaz, nem is akarom, mert ha azt egy a tízben vagy ötben megcsinálnám, akkor elfáradna a végső munka. A vázlaton csak a támpontokat rajzolom, az igazi forma az eredeti méreten alakul ki. Fejben persze, hogy megvan a szobor, a dombormű. A kompozíciót már akkor látom, amikor még valójában semmi nincs. Látom annak az öt-hat motívumnak a foltját, látom a síkon lévő helyzetüket. Végül is ez alakítja ki a kompozíciót. Előbb ezeket a „foltkompozíciókat" rakom föl, a többit pedig korongolt elemekből ezekbe a foltokba rakom be.

A kerámiaművészetben fontosnak tartom a mozdulatot. A mozdulat is a karakter része. Például a Kaszás című szobrom a jellegzetes útszéli kaszás mozdulata, az ülő Assisi Szent Ferencem a pihenő emberé. Szobraim mozgásai nem jobbra-balra mozgó hadonászások, hanem olyanok, mint az ősi szobroké, az egyiptomiaké, amelyeknek dinamikája szinte a mozdulatlanságukban jelenik meg. Belső mozgás ez, olyasféle belső mozgás, amely a karaktert hordozza magában. A maguk mozdulatlan tömbszerűségükkel, a forma erejével hatnak.

Fontos látni az állat- és emberszobroknál egyaránt, hogyan mozdul valaki, hogyan hajlik, hogyan ül le, hogyan néz. Én valahogy látom, mi van írva egy emberre, a mozdulatára. Az emberek élete, sorsa nemcsak az arcukon, hanem az alakjukban is jelentkezik.

MESTEREK, APAI BARÁTOK

– Legelsőként mesteremet, *Borsos Miklóst* említem. Tőle elsősorban a szemléletet tanultam. Minden megnyilatkozása, minden munkája valamiképpen „tanított". Borsos világa a tiszta világ. Az antik művészet, a reneszánsz, a klasszikusok szellemisége sugárzik munkáiból. Borsos szerint az embernek gyökereinek kell lennie. Egyszer azt mondta: apja mindenkinek van, csak a dilettánsnak nincs.

Ez utóbbi megjegyzése akkor vált egyértelművé számomra, amikor láttam Donatellot. Láttam hogyan alakult, alakulhatott ki az antik művészetből az ő szuverén modern szobrászata. A művészet is folyamat, amely magában hordozza a régi korokat is. A művészet tehát összegez. Én is hozzáteszem a magam világát, az én látásmódomat, s ezáltal születik egy – nem mondom, hogy új – de mindenképpen más világ. Ez a kis másság persze, lehet hogy mégiscsak valamilyen újdonságot hordoz magában. Ez jellemezte Borsos, korábban Megyesi Ferenc művészetét. A mi pályakezdésünkkor még Megyesi volt a példakép.

Szólnom kell *Gádor István*ról is, aki a modern magyar kerámia egyik megteremtője volt. Mindent tudott az anyagról, a mázakról, a kerámiákról, a technikákról. Csodáltuk. Olyan mester volt, aki mindig válaszolt az állandóan változó világ kihívásaira.

Keresztury Dezsővel és Borsos Miklóssal a Műcsarnokban (1976)

Somogyi Józseffel Tihanyban 1980-as évek

Sinkovics Imre, Keresztury Dezső és Amerigo Tot társaságában a műteremben, 1980

Koczogh Ákossal, Tatay Sándorral és Tóth Endrével, 1987

László Gyula régészprofesszorral, 1970-es évek

Művészete a népművészetből indult s folyamatosan formálódott, de bármit is csinált, mindig megőrizte önmagát. Mindig Gádor maradt. Itthon ő alapozta meg az épületkerámia gyakorlatát, vagyis azt, hogy kerámiából lehet építészeti, murális alkotásokat készíteni. Ezt a technikát Gádor előtt nem nagyon alkalmazták idehaza. Tanítványai azonban tovább vitték.

Nagyon szerettem *Somogyi Józsefet* is, aki barátságával is megtisztelt. Embernek, művésznek egyaránt kiváló volt. A magyar művészeti élet meghatározó személyisége. Én nem voltam a növendéke. Egyszer azonban látta az egyik domborművemet, s ezután keresett meg levélben. Később aztán nagyon sokat beszélgettünk. Egyszer egy hónapig itt volt nálunk. Akkor bevittem a kerámiagyárba, ahol megismerkedett a technológiai folyamatokkal is. Ő is készített kerámiaszobrokat, domborműveket ugyanolyan technikával mint én. Megismerte az agyagmázat. Komoly anyagot, aktszobrokat, bibliai témájú munkákat is készített akkor. Ezekből a munkákból a soproni Káptalanteremben aztán a 80-as évek közepén volt egy kiállítása is. Utána még két-három alkalommal járt nálunk. Azt hiszem, egyformán gondolkodtunk a világról, a kerámiáról és ez volt talán a kapocs közöttünk.

Meghatározó személyiség számomra *Keresztury Dezső* is. Kapcsolatunk alapjai a régmúlt időkbe vezetnek. Keresztury édesapja és az én nagyapám jó kapcsolatban volt egymással. Nagyapám több cserépkályhát, kandallót készített náluk és a polgármesteri hivatalban is, ahol Keresztury édesapja volt a polgármester. Több kiállításomat nyitotta meg. Biztatott, kritizált, még verset is írt. Az emlékkönyvembe mottóként ezt írta egyszer: „Németh Jancsi, mindvégig tarts ki!" Keresztury mindig az egyik legbiztosabb tájékozódási pont számomra. Gondolkodása, szellemisége, minden mondata erőt ad. Ezért minden találkozás, minden beszélgetés vele – felfrissülés, erőforrás.

Keresztury jó barátságban volt Egry Józseffel is. Ő biztatta Egryt, hogy írja meg gondolatait. Az Egry breviárium ma is a legjobb könyv számomra. Élete, gondolatai talán ebben összegeződnek legjobban. Sokat beszélgettem Kereszturyval Egryről, akit személyesen nem ismertem.

Más kiváló személyiségekkel is összehozott „jósorsom", akik aztán részint itt a műtermemben, részint Vonyarcvashegyen is megkerestek. Például *Tatay Sándor* és *Koczogh Ákos*. Sajnos már mindkettő halott.

Koczoghoz is régi barátság fűzött. Koczoghnak meghatározó, összefoglaló munkái vannak az iparművészetről. Debrecenben irodalomtörténészként kezdte pályafutását, aztán sokat foglalkozott az ötvösművészettel, iparművészettel. Hozzáértő, szép kritikákat, tanulmányokat írt a 60-as, 70-es, 80-as évek iparművész-generációjáról. Ő is több kiállításomat megnyitotta.

– Az utóbbi időben eléggé visszahúzódottan élek. De az eddigi 13 kerámiabiennálé közül 12-n részt vettem. Nem vagyok alkotótáborba járó típus. Én nem tudok brigádban dolgozni. Meglehetősen önfejű emberként a saját világomban élek, azt építem. Nehezen tudom elviselni, ha sokan nyüzsögnek körülöttem. Még nehezebben viselem, ha valaki a saját világát, a maga gondolkodásmódját akarja rám erőltetni. Én nagyon sok embert szeretek, sok barátom van. Igazán haragudni nem is tudok senkire. Tisztelem mindenki munkáját. Nagyrabecsülöm azokat, akiknek egyéni a látásmódja, aki egyéni világot teremtett magának. Nagyon sok jó magyar keramikus van. Szeretem, amíg engem tisztelnek, ha hagynak az én világomban.

A keramikusok közül – én úgy látom – egyéni világot alakított ki Schrammel Imre, Szekeres Károly. Nagyon jó barátom Csekovszky Árpád, akivel együtt végeztünk a főiskolán. Vele, az ötvösművész Engelsz Józseffel, a festő Somogyi Győzővel – bár három különböző szakma képviselői – azt gondolom, hasonló gondolkodásmódot képviselünk.

Sokszínű a kerámiaművészet. Jó, hogy sokszínű! Nem szabad sematizálni. Nem is lehetne! Olyan ez, mint egy kórus: alt, szoprán, tenor, basszus és más hangú művészekkel. Összhatásaiban kell, hogy jó legyen.

Én, itt a nyugati végeken megpróbálom ennek a tájnak, Göcsejnek, az Őrségnek, Pannóniának, az itt teremtődött fazekasságnak a hangulatát megőrizni, ötvözni. Az én világom ebből az itteni fazekasságból nőtt ki, s ezt a világot szívesen vállalom.

ARS POETICAM

Talán igényli még e zaklatott, elgépiesedett világ embere a kézművességet. Az anyagot, az anyag szépségét, melegét, varázsát, sugárzó agyagmunkákat. Tud még az ember szívével érezni? Ez vezérelheti a gondolatot a hideg logika helyett?

Talán.

Talán még tudunk hinni az élet szépségében, örömében. Bizakodva, hogy továbbra is agyagsípok szólnak a szirénák helyett.

Nem a házakból gyúlnak kígyó-lángnyelvek, hanem a kemencében ropog a tűz és melengeti a szíveket.

Nincs erőm a gonoszság, rútság elé tükröt tartani, inkább a terrakotta melegével, az agyagformák békéjével szeretnék figyelmeztetni.

Szeretném az ősi formák tisztaságát, értékrendjét átmenteni e zaklatott, elgépiesedett világban. Tudom, nem kis feladat, mert a lényegüket és nem a külsőségüket kell másolni. Ezt szeretném elérni. Felmenőim munkáihoz hozzátenni a magam üzenetét. Új rendre lelve, újrafogalmazni szándékainkat a kerámia eszközével egy új világ viszonyai között.

Gál József

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK

1960
Zalaegerszeg

1961
Nagykanizsa, Veszprém

1967
Zalaegerszeg

1969
Budapest (TV-Galéria)

1973
Budapest, Zalaegerszeg

1975
Sopron, Kőszeg

1976
Budapest (Műcsarnok), Veszprém, Kecskemét, Dunaújváros

1977
Tihany

1981
Budapest, (Csók Galéria)

1982
Kaposvár, Tatabánya, München, Sommerhausen

1983
Mór

1984
Győr, Zalaegerszeg

1985
Budapest (Fészek-klub), Nagykanizsa

1986
Lendva, Muraszombat

1988
Budapest, (Vigadó-Galéria)

1989
Sárvár, Mannheim, Giengen

1993
Révfülöp

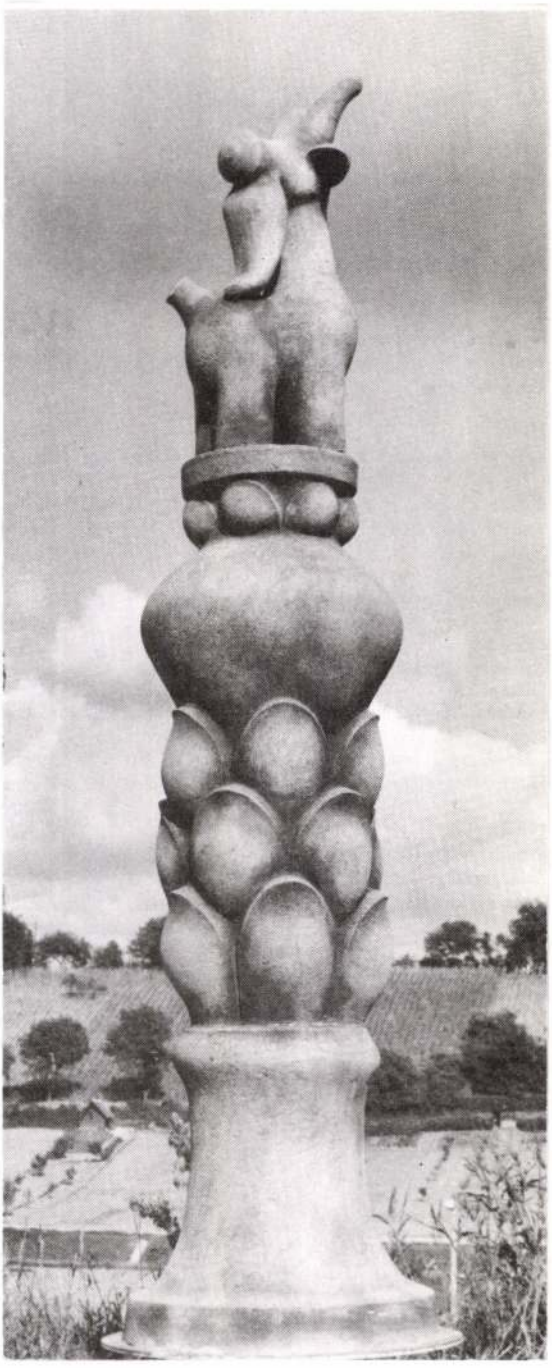

Kerámiaoszlop Kecskeméten, 1980

KÖZTÉRI ALKOTÁSOK

1960.
Balatonföldvár, iskola – kerámia falikép

1965.
Szombathely, Egészségügyi Gyermekotthon – kerámia falikép

1969.
Harkányfürdő, fürdő – kerámiafal és plasztika

1970.
Rédics, határállomás – kerámia falikép
Budapest, Mezőgazdasági Kiállítás épülete – kerámiaoszlop

1971.
Zalaegerszeg, fedett uszoda – kerámia falikép

1972.
Kenyeri, Művelődési Ház – kerámiafal

1973.
Budapest, Centánáriumi park – kerámiafal

1974.
Zalaegerszeg, Megyei Kórház előtér – kerámia falikép
Helsinki, Magyar Nagykövetség – kerámia plasztika

1976.
Lenti, Művelődési Központ – kerámia falikép

1977.
Szombathely, Tüdőszűrő Állomás – kerámia falikép
Zalaegerszeg, Petőfi Laktanya Csapat Művelődési Otthon – kerámia falikép

1978.
Nagykanizsa, Művelődési Központ – kerámia faliképek

1979.
Zánka, Úttörőváros – (Neptun Kút)

1980.
Nagykanizsa – térfal
Kecskemét – térplasztika

1981.
Új-Delhi, Magyar Nagykövetség – térplasztika

1982.
Zalakaros, Hajó- és Darugyár üdülője – kerámiakút

1983.
Zalaegerszeg, Keresztury ház – dombormű

1984.
Nagyatád – díszkút

1986.
Zalaegerszeg, Kígyó patika – kerámia falikép
Lendva, Lipa Szálló – kerámia falikép

1988.
Zalaegerszeg, Ságvári Gimnázium – kerámia falikép

1990.
Canberra, Magyar Nagykövetség – kerámia falikép

1991.
Hévíz, Hotel Carbona – gyógymedence – kerámia falikép
Zalaszentiván, Elesettek emlékműve

1992.
Zalaegerszeg, Mezőgazdasági Szakiskola – dombormű (Életfa) és Kinizsi P. dombormű
Lendva, Hadik Mihály dombormű

1993.
Vonyarcvashegy, Halász emlékmű – kerámia plasztika

HORVÁTHNÉ KUPI ILDIKÓ

Németh Jánosról szóló irodalom*

1961
Gyűjteményes kiállítással mutatkozik be Németh János, Zalaegerszeg keramikusművésze. = Zalai Hírlap, 1961. ápr. 29. 1. p.

BÁNHIDI Tibor
Szabálytalan interjú Németh János keramikus művészetéről. Beszélgetés Koós Judit művészettörténésszel. = Zalai Zírlap, 1961. ápr. 30. 8. p.

Németh János keramikus kiállításáról. = Zalai Hírlap, 1961. máj. 13. 5. p.

KOÓS Judit
A kerámiaművészet realizmusa Németh János kiállításán. = Művészet, 1961. 9. sz. 37–38. p.
A zalaegerszegi Göcseji Múzeum kiállítása.
Fényképekkel.

1962.
BARÁTH József
Ősi művészet – modern otthon. Németh János kiállítása a Bakonyi Múzeumban. = Napló, 1962. jan. 3., 3. p.

1967.
HORVÁTH Ildikó
Művész a gyárban (Németh János) = Zalai Hírlap, 1967. jan. 22. 2. p.

TÖRÖK András
Agyagból és tűzből szőtt varázslat. Jegyzetek Németh János kiállításáról. = Zalai Hírlap, 1967. febr. 12. 7. p.

KRISTÓF Attila
Felelet a vizsla-parki kétkedőknek (Németh János keramikus) = Magyar Nemzet, 1967. okt. 19. 5. p.
Németh János életútjáról.

KOVÁCS Gyula
Németh János kerámiái. = Művészet, 1967. 5. sz. 25–26. p.
A zalaegerszegi Göcseji Múzeum kiállításáról.

1969.
HALLAMA Erzsébet
Németh János = Jelenkor, 1969. 2. sz. 138–141. p.
Beszélgetés a művésszel.
Fényképekkel.

LÁSZLÓ Gyula
Németh János kerámiái. = Művészet, 1969. 12. sz. 44. p.
Megnyitóbeszéd a Nemzeti Galériában, a Néprajzi Múzeum népi kerámia kiállításán.

„Egyszer volt, hol nem volt..” Részletek Németh János kerámia-kiállításának megnyitójából, 1969. szeptember 19-én a Derkovits Teremben. = László Gyula: Művészetről, művészekről. Bp., 1978. 457–479. p. (Elvek és utak)

1970.
TÖRÖK András
Németh János kerámiái Zalaegerszegen. = Zalai Hírlap, 1970. júl. 31. 10. p.

KAPALYAG Imre
A korong művésze. = Népszabadság, 1970. dec. 19. 9. p.
Fényképpel.

1971.
TÖRÖK András
A vilniusi „randevú” előtt – Németh Jánosnál. = Zalai Hírlap, 1971. máj. 8. 5. p.

Felavatták Németh János frízét a fedett uszodában. = Zalai Hírlap, 1971. jún. 8. 5. p.

KOVÁCS Gyula
Németh János újabb kerámia munkái. = Művészet, 1971. 9. sz. 31–32. p.
A zalaegerszegi uszoda kerámia fríze.
Fényképpel.

1972.
KOCZOGH Ákos
Németh János = Népszava, 1972. nov. 18. 8. p.

* A szombathelyi Berzsenyi Dániel és a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtárainak anyagai alapján.

A zalaegerszegi uszodában található kerámia frízről.
Fényképekkel.

1973.
TÖRÖK András
A zalai képzőművészet „nagykövete". = Zalai Hírlap, 1973. ápr. 8. 8. p.
Fotó a budapesti Centenáriumi parkba készülő térfalról.

Hazai és külföldi kiállításokra kapott meghívást Németh János keramikusművész. = Zalai Hírlap, 1973. ápr. 18. 8. p.

Tenni és akarni. Németh János – újabb feladatáról. = Zalai Hírlap, 1973. máj. 24. 5. p.
A Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-Dunántúli Területi Szervezetének Zala megyei csoportja megyei titkárának választotta Németh Jánost.

TASNÁDI Attila
Németh János kerámiái a Göcseji Múzeumban. = Népszava, 1973. okt. 17. 5. p.

ARTNER Tivadar
Németh János kerámiái. = Népszabadság, 1973. okt. 23. 7. p.
A zalaegerszegi Göcseji Múzeum kiállításáról.

RÓZSA Gyula
Népligeti műkritika. Az új centenáriumi parkban. = Népszabadság, 1973. nov. 7. 16. p.

BORBÁS György
Németh János. = Zalai Tükör, 73. I. köt. 60–63. p.

KOCZOGH Ákos
Németh János = Művészet, 1973. 7. sz. 20–21. p.
Eddigi kiállításairól, műveiről és művészetéről.
Fényképekkel.

1974.
Németh János műtermében. = Zalai Hírlap, 1974. jan. 6., 7. p.
Fényképekkel.

Kerámia falikép – avatás a zalaegerszegi kórházban. = Zalai Hírlap, 1974. dec. 4. 1. p.
Fényképpel.

SÓS Péter János
Németh János = Magyar Hírek, 1974. márc. 16.

Németh János kerámiái. = Jelenkor, 1974. 5. sz. B/I., B/IV.
Illusztrációk.
(Oroszlánszelídítő, Elefánt)

Németh János kerámiái. = Kortárs, 1974. 3. sz. 349., 353., 367., 369., 371., 388., 447., 468., 474., 484. p.
Illusztrációk
(Tél, „Istenpár", A zalaegerszegi fedett uszoda fríze, Öreg halász, „A déli földrész felfedezése", Egylovon, Részlet a centenáriumi park reliefjéből, „Egyesség az ördöggel", Nyár, Részlet a centenáriumi park reliefjéből.)

1975.
TÖRÖK András
A szülőföld bizalma segített... Németh János műhelyében – a zalaegerszegi másfél évtizedről. = Zalai Hírlap, 1975. jan. 12. 7. p.

Monográfia Németh Jánosról. = Zalai Hírlap, 1975. máj. 25. 12. p.
Katona Imre művéről.

KULCSÁR János
A magány értelmes tagadása. = Németh János keramikusművész kiállítása Kőszegen. = Vas Népe, 1975. jún. 22. 9. p.
Fényképekkel.

Németh János kerámiáinak kiállítása Veszprémben. = Napló, 1975. aug. 2. 1. 5. p.

Utazó kerámiák. Hazai és külföldi kiállításokon Németh János művei. = Zalai Hírlap, 1975. szept. 11. 5. p.

LÁZÁR Tibor
Németh János kerámiáira. (vers) = Életünk, 1975. 4. sz. 302. p.
Fényképpel.

BERTALAN Lajos
Az agyagművesség igézete. Németh János kőszegi kiállításáról. = Életünk, 1975. 4. sz. 367–369. p.
Fényképpel.

KATONA Imre
Németh János. Bp., 1975. 46. p., ill. (Mai magyar művészet)

LAPPALAINEN, Marja–Liisa
El Kolkkoa Modernismia Unkarin Taideteolli Suudessa. = ILTA-SAOMAT, 1975. máj. 9.
Kiállítás-ismertetés.

1976.
KOVÁCS Ferenc
„Búboskemence – meleg fogad és tiszta művészet varázsa marasztal". Németh János keramikusművész kiállítása Budapesten. = Zalai Hírlap, 1976. márc. 28. 5. p.
Kiállítás a Műcsarnokban.

VADAS József
Az utolsó fazekas. = Élet és Irodalom, 1976. ápr. 3. 12. p.
Kiállítás a Műcsarnokban.

HÁRI Sándor
Érdekli a budapesti közönséget Németh János művészete. = Zalai Hírlap, 1976. ápr. 4. 4. p.
Fényképekkel.

SZÜCS Julianna, P.
Hagyományok a korongon. Németh János a Műcsarnokban, Bod Éva a Csók István Galériában. = Népszabadság, 1976. ápr. 9. 7. p.

TASNÁDI Attila
Kiállítási kalauz. = Népszava, 1976. ápr. 9. 5. p.
A Műcsarnokban nyílt kiállításról.

Németh János új kiállításai. = Zalai Hírlap, 1976. ápr. 28. 4. p.

WAGNER István
A sokarcú kerámia. = Magyar Hírlap, 1976. máj. 7. 4. p.
Kiállítás a Műcsarnokban.

Népi-klasszikus kerámiák: Tárlat. = Dunaújvárosi Hírlap, 1976. júl. 23. 4. p.
Kiállítás az Uitz Béla teremben.

Németh János keramikusművész kiállítása Nagykanizsán. = Zalai Hírlap, 1976. szept. 19. 12. p.
Fényképpel.

Képzőművészek műhelyében. Beszélgetés Németh Jánossal. (Riporter): Tüskés Tibor. = Jelenkor, 1976. 6. sz. 539–546. p.
Fényképekkel.

SIMON Gy. Ferenc
Németh János és kerámiái. = Képes Újság, 1976. 19. sz. 14. p.
Fényképekkel.

1977.
KERÉKGYÁRTÓ István
Németh János kerámiái. = Művészet. Évkönyv, 1976. Szerk. Rideg Gábor. Bp., 1977. 217–219. p.
Fényképekkel.

Egerszegi műtermekben láttuk. = Zalai Hírlap, 1977. ápr. 10. 11. p.
Fényképekkel.

Országos jelentőségű bemutató. Németh János vasárnap nyílt tihanyi kiállítása. = Zalai Hírlap, 1977. jún. 7. 5. p.
Fényképpel.

ZENTAI Pál
Beszélgetés Németh János keramikusművésszel. = Vas Népe, 1977. aug. 25. 199. sz. 5. p.
Fényképpel.

PÁNCZÉL István
A vörös kakastól az épületplasztikáig. Időszerű képzőművészeti kérdésekről beszélgettünk Németh Jánossal. – Alkotói díj '77. = Zalai Hírlap, 1977. szept. 25. 7. p.
Fényképekkel.

KERÉKGYÁRTÓ István
Németh János uszodai kerámiafríze. = Művészet, 1977. 4. sz. 18–21. p.
Fényképpel.

PATKA László
Németh János háromgyertyás agyagasszonya Tihanyban (vers). = Életünk, 1977. 5. sz. 392. p.

JUHÁSZ Ferenc
Az öröm szavait kimondó. = J. F.: Szerelmes hazatántorgás. Bp., 1977. 190. p.
Ua. = Új Írás, 1976. 5. sz. 39. p.
Illusztrációkkal. (B/I., B/II., B/III., B/IV. + mell.)

1978.
SZELESTEY László
Zalai kerámiák a Szoboszlói Kisgalériában. = Zalai Hírlap, 1978. márc. 12. 7. p.

SZELESTEY László
Út, ami járthatónak bizonyult. Beszélgetés Németh János keramikusművésszel. = Zalai Hírlap, 1978. ápr. 3. 7. p.

KOVÁCS Gyula
Németh János alkotóműhelyében. = Keletmagyarország, 1978. ápr. 16.
Fényképekkel.

TÜSKÉS Tibor
Németh János. = T. T.: Műteremben Pécs, 1978. 83–92. p.

1979.
Kerámiaplasztika Zánkán. = Napló, 1979. febr. 9. 8. p.

Németh János munkáiból. = Zalai Hírlap, 1979. márc. 4. 9. p.

SZELESTEY László
Elkötelezettség nélkül nincs egyéniség. Műteremlátogatás Németh János Munkácsy-díjas, Érdemes művésznél. = Zalai Hírlap, 1979. okt. 21. 9. p.
Fényképekkel.

Nívójutalmat kapott Németh János. = Zalai Hírlap, 1979. dec. 15. 8. p.

Németh János kerámiái. = Életünk, 1979. 10. sz. 804., 805., 806., 840., 841., 842., 843., 856., 858., 859., 865., 886., 891. p., B/III.
Illusztrációk.
(Tál kézzel, Hold alakú tál, Tál madarakkal, Kerámia falkép Szombathelyen, Vaddisznó alakú virágtartó, Lovas kancsó, Naptál, Kutyás virágtartó, Ördögfejes bográcsok, Szarvas alakú virágtartó, Gyertyatartó, Pásztor, Kagylós virágtartó, Műlovarnő, A trójai ló)

TÜSKÉS Tibor
A keramikus. = T. T.: Zalamente, Somogyország. Bp., 1979. 49–54. p.
Fényképpel.

1980.
SZELESTEY László
A műterem ajtaja mindig nyitva áll. = Zalai Hírlap, 1980. máj. 10. 5. p.

Nívódíj. = Zalai Hírlap, 1980. dec. 9. 8. p.
A zánkai Úttörővárosba készített Neptun c. alkotásért.

SIMON Gy. Ferenc
Családregény, művészettörténet. = Képes Újság, 1980. 43. sz. 14–15. p.
Életéről, munkásságáról.
Fényképekkel.

1981.
Németh János kiállítása a Csók Galériában. = Zalai Hírlap, 1981. szept. 25. 8. p.

MEGAY László
Németh János kerámiái. = Magyar Nemzet, 1981. okt. 14. 4. p.
Kiállítás a Csók Galériában.

TÖRÖK András
Németh János sikeres kiállításáról. = Zalai Hírlap, 1981. okt. 24. 5. p.

Németh János kerámiái. = Dolgozók Lapja, 1981. nov. 13. 7. p.

Zalai kiállítások Tatabányán. = Zalai Hírlap, 1981. nov. 14. 8. p.

MAGYAR Hajnalka
Agyagban gondolkodom. Látogatás Németh János műtermében. = Zalai Hírlap, 1981. dec. 13. 9. p.

1982.
Németh János kiállítása Kaposváron. = Zalai Hírlap, 1982. febr. 9. 5. p.

HORÁNYI Barna
Németh János kerámiái. = Somogyi Néplap, 1982. febr. 9. 5. p.
Kiállítás a Somogyi Képtárban és a Kilián György Ifjúsági és Úttörő Művelődési Központban.

SZELESTEY László
Használati kerámiák. Németh János, Brodszky Ferenc és Patona Teréz őriszentpéteri kiállításáról. = Vas Népe, 1982. júl. 3. 5. p.
Fényképpel.

HEITLER László
Németh János kerámiái Vonyarcvashegyen. = Zalai Hírlap, 1982. júl. 29. 5. p.

Németh János kiállítása az NSZK-ban. = Zalai Hírlap, 1982. szept. 15. 8. p.

KOCZOGH Ákos
Németh János kerámiái. = Somogy, 1982. 3. sz. 93–95. p.
A kaposvári Somogyi Képtár kiállításáról.

Németh János kerámiái. = Forrás, 1982. 1. sz., B/I., B/II., B/III., B/IV., 2., 3., 6., 7., 9., 45., 48., 67. p.
Illusztrációk.

1983.
MAGYAR Hajnalka
Műteremlátogatás Németh János keramikusnál. = Zalai Hírlap, 1983. szept. 25. 5. p.

KEMÉNY Dezső
Színházi kisgaléria. = Fejér Megyei Hírlap, 1983. szept. 30. 5. p.
A székesfehérvári Vörösmarty színház emeleti galériájában látható N. J. kiállítása.

Beszélgetés Németh János keramikussal. (Riporter): Koczogh Ákos. = Új Forrás, 1983. 2. sz., 49–53. p.
Illusztrációk (B/I., B/II. + mell.)
(Korsó apostolfigurákkal
Forrás, Ablakban 2., Ablakban 3., Európa elrablása, Pásztor [Új-Delhi])

1984.
MAGYAR Hajnalka
Természetből élő világ. Németh János hévízi kamaratárlata. = Zalai Hírlap, 1984. szept. 1. 9. p.

KERESZTES Szilvia
A terrakotta melegével. Németh János jubileumi kiállításán. = Zalai Hírlap, 1984. dec. 15. 7. p.

1985.
KERESZTES Szilvia
Németh János kerámiái a nagykanizsai Városi Képtárban. = Zalai Hírlap, 1985. febr. 23. 7. p.

Németh János kiállítása Vácott. = Zalai Hírlap, 1985. jún. 21. 8. p.

VARGA Zoltán
Karácsonykor Németh János műtermében. = Zalai Hírlap, 1985. dec. 24. 7. p.

KATONA Imre
Németh János keramikus kiállítása Nagykanizsán. = Nagykanizsai Városi Tanács Híradója, 1985., 83–86. p.

Németh János alakjai. = Új Tükör, 1985. 6. sz. 22. p.
Fényképekkel.
A zalaegerszegi zsinagógában rendezett tárlat anyagából.

1986.
VARGA Zoltán
Új agyagszobrok. Németh János kiállításáról. = Zalai Hírlap, 1986. jan. 25. 7. p.

SZÚNYOGH Sándor
Újszerű kerámiák a lendvai várban. = Népújság, 1986. máj. 9. 4. p.
Fényképpel.

MAGYAR Hajnalka
Egy zalai agyagszobrász krónikája. Koczogh Ákos Németh Jánosról írt könyvéről. = Zalai Hírlap, 1986. dec. 20. 8. p.

KOCZOGH Ákos
Németh János. Zalaegerszeg, 1986. 60. p., ill.

1987.
KERESZTES Szilvia
Németh János új kerámiái. Zalai alkotóműhelyekben. = Zalai Hírlap, 1987. febr. 7. 7. p.
Fényképekkel.

1988.
MAGYAR Hajnalka
Rügyek, dombok, gömbök. Németh János zalaegerszegi kiállításán. = Zalai Hírlap, 1988. febr. 27. 8. p.

SINKOVICS Eta
Látogatás Németh János keramikusnál. Min dolgozik, mire készül? = Zalai Hírlap, 1988. ápr. 9. 5. p.

PAJOR Csaba
Németh János keramikusművész munkái a Vigadó Galériában. = Zalai Hírlap, 1988. ápr. 27. 5. p.

PILASZONOVICH Irén
Egy hiteles életmű. Németh János kerámiái. = Művészet, 1988. 9. sz. 54–54. p.
Fényképekkel.

1989.
PAJOR Csaba
Pillanatkép Németh János műtermében. = Zalai Hírlap, 1989. febr. 18. 7. p.

GÁL József
Vendégségben Németh János keramikusművésznél. = Vas Népe, 1989. márc. 18. 5. p.
Fényképekkel.

GÁL József
Németh János vendégkönyvébe. A keramikus kiállítása Sárváron. = Vas Népe, 1989. júl. 5. 5. p.
Fényképekkel.

DABÓCZI Dénes
A „kerámiaszobrász". Kiállítás Sárváron. = Vas Népe, 1989. júl. 19. 5. p.
Fényképekkel.

PAJOR Csaba
Stációk és életfa. Újdonságok Németh János műtermében. = Zalai Hírlap, 1989. nov. 4. 9. p.

Megbízás zalai művésznek. = Zalai Hírlap, 1989. dec. 13. 8. p.

(Fotó) = Heidenheimer Neue Presse, 1989. jún. 8.
A zalaegerszegi gimnázium aulájában levő relief fotója a giengeni kiállítás kapcsán.

(Fotó) = Heidenheimer Zeitung, 1989. jún. 13.
A zalaegerszegi gimnázium aulájának reliefje.

Starke Bindung an das Handwerk. = Heidenheimer Zeitung, 1989. szept. 9., 18. p.
Fényképpel.
Kiállítás a giengeni tanácsházán.

(Fotó) = Mannheimer Morgen, 1989. szept. 25. 32. p.
A mannheimi Reiss-Museum kiállításáról.

(Fotó) = Mannheimer / Ludwigshafener Rundschau, 1989. szept. 25.
A Mannheimi Reiss-Museum kiállításáról.

1990.
PAJOR Csaba
Németh János Ausztráliába készül. = Zalai Hírlap, 1990. máj. 23. 5. p.

Németh János képillusztrációi. = Vasi Szemle, 1990. 1. sz.
(Alvó fejedelem, Sebzett szarvas, Ádám-Éva korsó, Születés, Diana, Zalai kancsó, Támadás, Kaszás, Assisi Szent Ferenc, Öregség, Kancsó gémekkel, Veszélyek, Alvó, ülő férfi)

1991.
PAJOR Csaba
Két hét Ausztráliában. Egerszegi keramikus a Föld túloldalán. = Zalai Hírlap, 1991. márc. 2. 8. p.
Fényképekkel.

GÁL József
Motívumok követségben. = Vas Népe, 1991. márc. 7. 5. p.
Fényképpel.
Az ausztráliai magyar nagykövetség kerámiafaláról.

PAJOR Csaba
Tökéletes harmónia. Új Németh János kerámia Hévízen. = Zalai Hírlap, 1991. szept. 21. 7. p.

1992.
GÁL József
Tisztelgés, bánat. = Vas Népe, 1992. márc. 6. 5. p.
Fényképpel.
A zalaszentiváni emlékműről.

PÉNTEK Imre
Korongolt mitológia. Szubjektív közelítések Németh János művészetéhez. = Zalai Hírlap, 1992. aug. 31. 7. p.

KOROMPAI, Peter
Hungarian Embassy Mural. = Ceramics Art and Perception, 1992. nov. 69. p.
Az ausztráliai magyar nagykövetség dombormű-véről.

1993.
TÖRÖK András
Rézzöld kígyó az ősbutellán. = Zalai Hírlap, 1993. máj. 15. 1., 7., 9. p.
Beszélgetés a művésszel legújabb munkáiról.

HORÁNYI Árpád
Emlék a halászlegendának. = Zalai Hírlap, 1993. aug. 7. 7. p.

Negyven halász. = Zalai Hírlap, 1993. aug. 9. 1. p.
Németh János dombormű vének avatásáról Vonyarcvashegyen.

MAJOR-ZALA Lajos
Telekorongozza az eget. (vers) = Zalai Hírlap, 1993. szept. 4. 8. p.

A kerámikusművészt bemutató fotók Németh János archívumából valók.
A fotókat Cservenka György, Gelencsér Ferenc, Kresz Albert, Szabó Imre, Zóka Gyula fotóművészek és ismeretlen fotográfusok készítették.

80,– Ft

A GÖDÖLLŐI
MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
tisztelettel meghívja
1995. OKTÓBER 28-ÁN 16 ÓRÁRA
a Gödöllői Galériába

NÉMETH JÁNOS
KERAMIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

Megnyitja:
DR. POGÁNY GÁBOR
művészettörténész

Közreműködik:
LÁNG GABRIELLA – zongoraművész
TÖRPÉNYI SÁNDOR – zongoraművész

Támogatók:
MHB „MŰVÉSZETI" ALAPÍTVÁNY
NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
ORSZÁGOS JÁTÉK ALAP

Pihenő férfi, 1985,
agyagmázas samott, 50 cm

Megtekinthető:
1995. november 26-ig hétfő kivételével
hétköznap 15–19 óráig, szombat és vasárnap 10–18 óráig

Műtárgyfotó:
KRESZ ALBERT fotóművész

Poseidon, 1990, agyagmázas samott, 65 cm

GÖDÖLLŐI
GALÉRIA

NÉMETH
JÁNOS
KERAMIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSA
1995

HITTEL ÉS KORONGGAL

Németh János, a zalai mester

A magyar agyagművesség múltjának legrégibb fennmaradt céhlevele 1307-ből való. Tudatos, teremtő folytatója Németh János, aki a zalai fazekasság remekeit varázsolja újjá. Mire leperdülnek a korongról és az alkotó keze közül, már jelen idejűre suhintotta őket tehetségének varázspálcája. Jókedvvel, gyengédséggel, együttérzéssel és éleslátással mesél hőseiről: emberekről, állatkákról és mindazokról, akiket fantáziája és élményei műtermébe meghívott és a keze megmunkált. Egy födél alatt él Lajos bácsi, a fazekas és színes mázzal borított cégér képében Háry János, karosszékében terpeszkedve a pletykás szomszédasszony. *Borsos Miklós* és *Gádor István* főiskolai útmutatásával formálódott ízlése, teremtő képzelete és mesterségbeli jártassága. Otthonának lakóivá tette a medvét mint szalonnasütőt, kecskét, lovat, kost, a megnevesített korsókat, butéliákat, a frakkja végével megtámasztott bohócot, a műlovarnőt olcsó mutatványa közben... Az elrabolt Európát, Vénuszt, a Kentaurt, Poszeidont, Jézust, Keresztelő Szent Jánost, angyali jámborságával Szent Ferencet. Korongolt pihenő, alvó, dolgos lelkű emberei csövekből, kúpokból, gömbökből, hengerekből képződnek bronz- vagy kőszoborral egyenlő fajsúlyúvá. Egy spontán mozdulattal életutakat, históriákat, jellemeket idéz fel, epikává oldva a látszólagos szűkszavúságot. ...

Munkái kicsinységükben is magukban hordozzák a monumentalitást. Nagyságuk nem méretüktől, hanem hatásuktól, formákat kitöltő belső tartalmuktól függ. Gesztusait és szimbólumait megtartja, de helyüket változtatja. Díszítéseket csereberélget tárgyról tárgyra, így jelentésük is módosul. Egy süveg, saru, csillag áttéve megmásítja a témát is. Másrészt akár egy kályhacsempemintát is önálló szoborként láthatunk viszont.

Az életműben egyre szaporodó nagy méretű dombormű-vek a már említett korongolt elemekből és ezek félmetszeteiből készülnek, nagy mintázótáblán, egyben felépítve. Az utóbbi időben egyházi, intézményi és magánmegrendelők megbízásából készült agyagmázas alkotásokon Németh János néhány friss elemmel variál. Jobban hangsúlyozza a történelem, a természet és a vallás összefonódását.

A művész alapszimbólumait az égről emeli le. Főszereplő a Nap és a Hold. Jelentésük alkalmanként eltérő, lehet Élet-Halál, Világosság-Sötétség, Idő-Időtlenség, örök megújulás. A csillagok lelátogatnak műtermébe, közelükből röppennek le a földi természet hírnökei, a madarak. Ők közvetítenek a szférák között. Mind gyakrabban látjuk viszont a kis követeket. A szimbólumok mennyei birodalmában Isten parancsa mozgósítja a földöntúli kör tagjait, ha a művésznek a segítségükre van szüksége. Az ő képük hordja a nyomorúság és kegyelem földi arcát. Krisztus a kínok gyötrelmét, az istenszülő Mária az anyaság boldogságát és fájdalmát. Az angyalok kezüket nyújtják, és adják tovább a kétségbeesett ember imáját. De a jelképek megszólító hatalmának birtokában az emberben szunnyadó harmóniára, értelemre, a még ki nem veszett életörömre is figyelmeztet e küszködő korban.

(Benedek Katalin)

Címoldal: *Oroszlán*
1993, agyagmázas samott, 68 x 80 cm

Balról jobbra:

1. *Keresztelő Szent János,* 1988, agyagmázas samott, 80 cm
2. *Feszület,* 1994, agyagmázas samott, 148 x 118 cm
3. *Assisi Szent Ferenc,* 1993, agyagmázas samott, 80 cm

NÉMETH JÁNOS

... Figurákat régóta készít – halat, kecskét, vaddisznót, medvét, baglyot –, s ezek a műfaj sajátosságait magukon hordják, de megtartották hasznos, funkcionális szerepüket, s szolgáltak mint edény, virágtartó, szalonnasütő vagy kályha. Szoborrá úgy lettek, hogy a gyakorlati szerepet felváltotta az eszmei, a kályha melegét a lélek melege, s egy sajátos világ született, másfajta szobrok a szokottnál. *„Az ülő gondolkodót"* az *„Ülő nőalak"*, az *„Alvó nő"* követte gömbök, csövek, kúpok, hengerek, gyűrűk felismerhető társításából. Ha egyéb munkáinak van valami tárgyias, funkcionális személytelensége, ezek a szobrok egészen sajátos emberi közvetlenségeket sugároznak, kedves, kissé groteszk anyagszerűségük nem mond ellene az emberi test alaki törvényeinek. A konstruktívan felépített korongozott elemek, új és nagyobb méretű szobraiban még határozottabban érvényesülnek, formaváltásuk letisztult, egyszerűsödött. Mondhatnánk, hogy a pannon kultúra derűje süt át az agyagon, s míg a szobrok viselik a samott megformálás jellegzetességeit, a részek összeforrottak, egységben maradtak, vonzó emberi tartalmat kaptak – gondolatot, érzelmet kifejezően.

Milyen gondolatot? Németh János gondolatait a magányról, együttlétről, a nyugalomról, fáradtságról, szenvedésről, örömről. És milyen érzelmet? Az agyag alakításának szóval kifejezhetetlen szeretetét, a fejtartás, a kezek, a lábak állása, a szendergő szem, az egészségesen emelkedő keblek, egymáshoz boruló fejek emberi tartalmát. Azt az értékrendet találta meg Németh János egyetemes jelképi rendjében, amit számára az ember jelent, testi szépségével, mozdulataival, életre hivatottságában vagy elesettségében, formákba áttett teljes valójában. A formák derűje árad munkáiból, ember és természet nagy egységére figyelmeztetően.

(Koczogh Ákos)

AZ ÖRÖM SZAVAIT KIMONDÓ

Amihez nyúl, amit megformáz, amit kimond Németh János klasszikus-emberségű és klasszikus-ősiségű műveiben: abban öröm van. Abban ott áhítozik, vaskosodik, tátog, mosolyog, virágzik kövéren, agyag-súlyosan az öröm, a lét öröme, a testiség öröme, a testi, az anyagi valóság kozmikus lángoktól átégett öröme! A *mindenség öröme* virágzik vastag agyagfonatokkal, súlyos agyag-rügyekkel, agyag-ágakkal, agyagszirmokkal e lét-kövér látomásban. Németh János tömény és tömör agyagtábla-képeiben, agyag-erdőiben, agyag-edényeiben, agyag-eszközeiben, ősi szép agyag-mondataiban! *Öröm-szavainak anyaga a föld, a sár, az agyag-ásvány!* Mint a perzsák, asszírok, babilóniaiak élethimnuszai, teremtéshimnuszai, kezdethimnuszai, munkahimnuszai, halálhimnuszai, agyagból-kiégetten e tevékeny örömöt virágzó művész örömáhítatai is égetett agyagban beszélnek a szép emberi múltról, a szép emberi jelenről, s a még-szebb emberi megmaradásról.

(Juhász Ferenc)

NÉMETH LAJOS

ÚJ MŰVÉSZET

2000/máj.

P - 9765

41.o.

szempontu szak- és kulturembe
volna a piacon, illetve a rak
egyik megfelelő szálakkal kap
magukat adnák el, amint ez kü
retezték volna tul a grafikai
nem kellene azt ma szeméttel
lehetne annyiért adni, amenny
lehet állitani. Ez olyan közg
állami kiadó se tud eltekinte
abból, amit a régi értelmeseb
hátra, amig egyáltalán élni

Van egy merész álmom: tengerb
könyveknek felét vagy kétharm
va persze a feltétlen megsemm
könyvtárakba s elajándékozni
mellé oda kellene adni egy i

NÉMETH JÁNOS

Új művészet

1999/NOV

39.o.

OS - FÜLEP LAJOSNAK

Bp. 1937. IX. 28.

ítunk emlékeztetett utolsó beszél-
nak emlékét Ön is őrzi. Élet, sors,
közbe s választottak el bennünket
róról irtam disszertációmat,[2] de
annyit mondhatok, hogy jó volna,
es Feleségével.[3] akásomban egész
lakhatnának, kosztolhatnának, csak
jólesnék. Azon az örömön felül,
kedves Feleségével való megismer-
is tulajdonitok látogatásának.

Tisztelettel meghívjuk Önt

NÉMETH JÁNOS

kerámikus-szobrászművész

kiállításának megnyitójára
2002. augusztus 30-án (pénteken) 17 órára a
VIGADÓ GALÉRIÁBA
(1051 Budapest, Vigadó tér 2., tel.: 318-7070)

Megnyitja:
DR. BENEDEK KATALIN
művészettörténész

Közreműködik:
SÁFÁR ORSOLYA
énekművész

A kiállítás megtekinthető:
augusztus 30-tól szeptember 15-ig
naponta 10-18 óráig.

A kiállítás létrejöttét támogatta:
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány,
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

MT Reklámiroda:
436-9119

NÉMETH JÁNOS

Kerámiakiállítás nyílt a Vaszary Képtárban

Mítoszt formáz az agyag

Kedvesek és egyszerűek, őszintén kitárulkozóak, olykor bizarok és groteszkek Németh János keramikusművész munkái.

Nála az anyag – ami leginkább anyag – tökéletes összhangban van a megformázott testtel, alakkal. Mindez a Vaszary Képtárban igazolható, ahol a hétvégén a Kaposvári Tavaszi fesztivál rendezvényeként nyitotta meg a Munkácsy-díjas művész kiállítását *Takáts Gyula* Kossuth-díjas költő.

A zalaegerszegi Németh János agyagmázas samottjai, mázas kerámiái és majolikái kifejezetten jól érzik magukat a képtártérben. Önálló világ minden alkotás, aminek kellő levegője, „mozgástere" van. A mesterséget már fazekas nagyapja, majd édesapja is magasfokon művelte, ő maga a zalai megyeszékhely kerámiagyárában helyezkedett el előbb segédmunkásként, formázóként majd szakmunkásként. Megtanult mindent az anyagról, később az Iparművészeti Főiskolán Gábor István és Borsos Miklós tanítványaként érett művésszé. Szabadtéri szobrai megtalálhatók Új-Delhiben és Helsinkiben, domborművei és plasztikái, amelyek zömmel a mitológiából és a paraszti létből merítenek, országszerte díszítik a közintézmények belső terét. A tárlat április 25-ig látható. **B. T.**

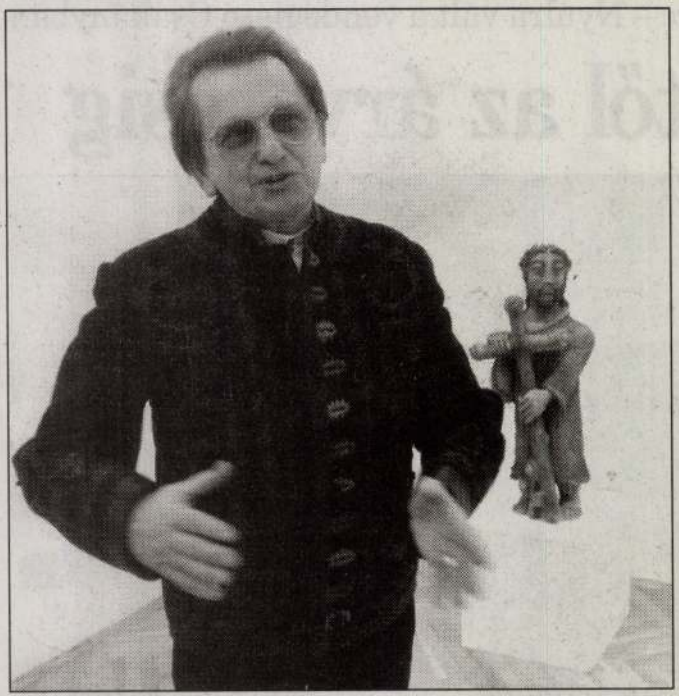

Németh János keramikusművész FOTÓ: KOVÁCS TIBOR

arc – Nyúlra vált a vendéglátó Csákányban

stől az árverésig

KÉTHELY NAGYBERUHÁZÁSA

Kétévi előkészítés után a jövő hét elején már a csatornaprogram kivitelezői között válogatnak Kéthelyen. A térségi szennyvízkezelés társulásos formája, amely a Balaton megóvása miatt is jelentős, csaknem négyezer ember gondjait oldja meg, s nemcsak Kéthelyen, hanem Balatonújlakon és Somogyszentpálon is. Ebből a térségből sok szennyező anyag jut a tóba, s az itt lakóknak is egyre több gondot okoz a belvíz, a kutak vízminőségének romlása. A 25 kilométer hosszú gravitációs, valamint a kilenc átemelővel működtetett 15 kilométernyi szennyvízvezeték építésének költségei megközelítik az egymilliárd forintot. A pénz több mint 80 százalékát pályázatokon sikerült előteremteni. A kivitelezés kezdését április első napjaira tervezik. A kéthelyieket arról kérdeztük: mit várnak a beruházástól, és mit szeretnének még Kéthelyen?

Németh Lajos polgármester: – Ha ez a beruházás befejeződik, teljes lesz a falu infrastrukturális ellátottsága. Ezután már csak az utak állapotán kell az önkormányzatnak javítani, és néhány befektetőt kell megnyernünk a falu számára. Kevés ekkora település rendelkezik hasonló lehetőségekkel, ezért úgy érzem, hogy nem lesz nehéz dolog; bár az, hogy mindezt ki fogja megvalósítani, majd a választások döntik el.

Horváth István: – Alig várom már, hogy befejezzék. Nem

Németh

Tisztelettel meghívjuk Önt

NÉMETH JÁNOS

kerámikus-szobrászművész

kiállításának megnyitójára
2002. augusztus 30-án (pénteken) 17 órára a
VIGADÓ GALÉRIÁBA
(1051 Budapest, Vigadó tér 2., tel.: 318-7070)

Megnyitja:
DR. BENEDEK KATALIN
művészettörténész

Közreműködik:
SÁFÁR ORSOLYA
énekművész

A kiállítás megtekinthető:
augusztus 30-tól szeptember 15-ig
naponta 10-18 óráig.

A kiállítás létrejöttét támogatta:
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány,
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

MT Reklámiroda:
436-9119

NÉMETH JÁNOSNAK

Ahogy a gyermek kréta, szín, vonal
játékával formálja látomását,
amit az ős emlékezés sugall,
s ocsudó lelke friss napsugarán lát,
s bár a világot újraképzeli,
amit létrehoz: örök — emberi —

Úgy gyúrtad a kezessé tett anyag
göröngyeit szép, értelmes formába;
ember-hasznúvá tetted az agyag
közönyét őseid, s magad szavára:
eszközül véve korongod, kezed,
égetvén puha földből cserepet.

Nem volt elég, mi csak hasznodra van:
végtelen változata az edénynek;
új módokat kezdtél kíváncsian,
hogy azt fejezd ki, ami benned éled: —
s kiléptél, megcserélve birtokod,
a térbe, nem tudván, mi várhat ott.

A térben kínálkoztak a falak,
hívott a nagy forma, az önmagában
megnyugvó mű, a művészi alak,
mely mozdulatlanságából kiszárnyal,
és olyan ép marad széthullva is,
mint a remekre koptatott kavics.

A tér tiéd. De vele be ne érd!
Ne hagyd kővé dermedni ifjúságod!
Hogy növény lehetsz, ne add semmiért:
nevelj lombot, erősíts törzset, ágat;
hazai földben vesd meg gyökered,
s hagyd benned játszani a gyereket!

Keresztury Dezső

AZ ÖRÖM SZAVAIT KIMONDÓ

Amihez nyúl, amit megformáz, amit kimond Németh János klasszikus-emberségű és klasszikus-ősiségű műveiben: abban öröm van. Abban ott áhítozik, vaskosodik, tátog, mosolyog, virágzik kövéren, agyag-súlyosan az öröm, a lét öröme, a testiség öröme, a testi, az anyagi valóság kozmikus lángoktól átégett öröme! A *mindenség öröme* virágzik vastag agyag-fonatokkal, súlyos agyag-rügyekkel, agyag-ágakkal, agyag-szirmokkal e lét-kövér látomásban. Németh János tömény és tömör agyagtábla-képeiben, agyag-erdőiben, agyag-edényeiben, agyag-eszközeiben, ősi szép agyag-mondataiban! *Öröm-szavainak anyaga a föld, a sár, az agyag-ásvány!* Mint a perzsák, asszírok, babilóniaiak élethimnuszai, teremtéshimnuszai, kezdethimnuszai, munkahimnuszai, halálhimnuszai; agyagból-kiégetten e tevékeny örömöt virágzó művész öröm-áhítatai is égetett agyagban beszélnek a szép emberi múltról, a szép emberi jelenről, s a még-szebb emberi megmaradásról.

Juhász Ferenc

HITTEL ÉS KORONGGAL

Németh János nem hódol a divatos családfakutatásnak. Csupán nagyapját, Németh Gábort említi szakmai felmenőjének, de a genetika tudománya nem ennyire lineáris. Búvópatakként elindulhatott már az első magyar céhtömörülések felé a korongolás DNS-spirálba zárt vérvonala, hogy megizmosodva feltörjön Németh Gábor és Jánosok kezében, agyában. Jövője sem kétséges, hiszen egy ennyire pregnáns, félresöprő készség kell, hogy az emberiséget végigkísérje, ahogy kezdeténél is jelen volt. Az ásatások terrakotta leleteinek gazdagsága erről győz meg.

A magyar agyagművesség múltjának legrégibb fennmaradt céhlevele 1307-ből való. Majd a XVI. század végén Kassán — a kor igényeinek megfelelő — magyar nyelvű céhszabályzatot adtak ki, bizonyítva a város identitását. Az előírás szerint a mesternek remekelni kellett három fazékkal, egy korsóval, négy tállal, egy meszellyel. A céhirat egyúttal megszabta a különböző tárgyak árát is. Honi kerámiakultúránk gyökerei mélyre nyúlnak, a távoli idők homályából szólítanak meg bennünket. Tudjuk, hogy Szent István országlása idején — egyházi szolgálatban — fazekasok dolgoztak. Évszázadokon át tették dolgukat, alkottak, vagy csak egyszerűen a mindennapok gyakorlatának fontos láncszemét képezték, s biztosították a folyamatosságot. Bizonyára némelyek, névtelenül is művészi rangra emelték kézművességük termékeit. Szeretettel formázták, formálgatták az agyag-anyagot, ahogyan és amit világra hoztak.

Kultúránk megtartásának tudatos teremtő folytatója Németh János. Szűkebb hazája, a zalai fazekasság remekeit bűvöli meg. Kicsit elvarázsolja őket, s mire leperdülnek a korongról és az alkotó keze közül, már jelen idejűre suhintotta őket tehetségének varázspálcája. Németh Jánosnak azonban áldott tehetségén kívül segítői is akadtak. Itt két tanárát emelem ki, Borsos Miklóst és Gádor Istvánt. Ők beleláttak a fiú próbálgatásaiban megmutatkozó ígéretes értékekbe. Támogató lehetőségeket nyújtottak számára, valamint útmutatásokkal emelték tanítványuk művészi szintjét. Pártfogásuk révén a főiskola kapuja is megnyílt, nagyon pozitív hatást keltve az induló növendékben. „Meghatározó élményem családom mellett." A reneszánsz stílusú műhely légköre jótékonyan befolyásolta őt, aki azidőben még főleg népi hagyományokhoz ragaszkodott. Nyitottan járt-kelt, s megérintette minden konstruktív benyomás. Legerősebben szülőföldje, szorosabban Göcsej, de beleszól a zalai udvarházak barokkos ízlése, hiszen sokszor megfordult bennük. Tágíthatjuk a geográfiai kört: Dunántúl, Magyarország, Európa, Világ. Időben az őskortól napjainkig.

A művész birtokosa és örököse egyetemes kultúránknak, aki agyagban hirdeti mondanivalóját. Hogy is tehetne másként?!

Felsőbb akaratnak engedelmeskedve alázattal dolgozik, az embert formáló agyagban Isten szándékát respektálva. Intellektusát átjárja a földmassza dominanciája, fejlődése során pedig egyre ehhez a szubsztanciához közelít. Csökkenti a színes mázak elfedő szerepét, mind jobban kihangsúlyozva a valóságot hordozó matéria tömörségét és stabilitását. Ez már filozófia, a keletiek meditatív szellemével rokon. — Mégsem komor ez a művészet: humor és humánum telíti. Realisztikus mesebirodalom az övé, groteszk figurái nem nevetségesek, inkább mosolyt fakasztanak. Nem gúnyol, nem parodizál — improvizál. Napi életünk kellékeit hozzák közel a kedves ábrázolások. Van itt öröm, szomorúság, pihenés, várakozás, gond elég — ám belső béke járja át. Sohasem a rút vagy gonosz elé tart tükröt. Az esendőség ihleti, az empátia vezérli. Teremtményei félreismerhetetlenül az övéi, lelke átsugárzik rajtuk.

Németh János a maga módján tündér. Megbocsátó szigorral tart rendet. Ennek ma külön jelentősége van, a kuszaság, a formaanarchia idején és helyett a szélsőségeket szabályozó egyensúly irányít. Nemcsak utánozhatatlanul egyéni birodalmat teremt, hanem munkálkodva tanít is. Szintetizálja az egyetemes népi kultúrát. A zalai mellé odarendeli a sumér, babiloniai, asszír, hettita, krétai, mykénei civilizációk agyag-kerámia nyelven fennmaradt tanúit. Harmóniát talál és teremt évezredek eszményeivel. Művészetének érzelmi gazdagsága erős értelmiségi töltéssel párosul. Formai és eszmei rend tereli képzeletét, szakmai, történelmi — és emberismeretét.

Műveltséget, vizuális és auditiv affinitást feltételez a befogadótól is, hogy lássa, hallja, értse a látottakat. Tárgyaiba épült tudása iparművészetünk kincseit sokasítja. Németh János is így érzi: „Vallom és hiszem, hogy munkásságom éltető ereje a magyar nép kerámiaművészete. Ehhez szeretném hozzátenni a magam üzenetét." Szépnek, gazdagnak látni a népet.

Jókedvvel, gyengédséggel, együttérzéssel és éleslátással mesél hőseiről: emberekről, állatkákról, mindazokról, akiket fantáziája és élményei műtermébe meghívtak és keze megmunkált.

Egy födél alatt élnek Lajos bácsi, a fazekas, felesége, Ilonka néni színes mázzal borított figurái, karosszékében terpeszkedve a pletykaéhes szomszédasszony, Háry János cégér képében. Sarkokból, polcokról, s ki tudja hány helyről kandikál a többi lakó is: medve mint szalonnasütő, kecske, ló, kos, a megnevesített korsók, butéliák, bohóc frakkja végével megtámasztva, műlovarnő olcsó mutatványa közben... És a mitológia, a Biblia szereplői: a németjánosi iróniával eltalált, elrabolt Európa, Vénusz, a Kentaur, Poszeidon, Jézus, aki érettünk emberré lett, Keresztelő Szent János, Szent Ferenc angyali jámborsággal — jól megférnek egymás mellett. Így forrnak egy családdá: Németh János, felesége, gyermekei, unokái és talentumának sarjai, az agyagból születettek: Korongra álmodott pihenő, alvó dolgos lelkű emberei csövekből, kúpokból, gömbökből, hengerekből képződnek bronz- vagy kőszoborral egyenlő fajsúlyúvá. Alakjai mozdulatlansága mögött történetek sejlenek. Egy spontán mozdulattal kerek életutakat, históriákat, jellemeket idéz fel, epikává oldva a látszólagos szűkszavúságot.

Hogyan indult, alakult ez az életpálya, s lett azzá 60 év alatt, amivé rendeltetett? Németh János családja régi fazekas-kályhás család. A nagyszerű mesterember hírében álló nagyapának Malonyai Dezső: „A magyar nép művészete" c. munkájában külön fejezetet szentelt. Kályhái ott álltak a Batthyányiak, Eszterházyak, Zichyek, s Juszuf Kemál egyiptomi rezidenciáján. Fia, kerek kályháit korongon készítette. Családi vállalkozásuk: „Németh Gábor és fiai cserépkályha és agyagáru készítők" jeles szerepet játszott a Zalaegerszegi Kályhagyártó Vállalat fejlődésében. Németh János beleszületett az agyag világába. Az Iparművészeti Főiskolán Borsos Miklós osztályába került. „Úgy látszik, tetszhetett valami neki az én faragatlan, rusztikus stílusomban." Így kellett legyen, hiszen Borsos Miklós is, Gádor István, a másik jelentős személyiség is a tömör, tiszta formákat becsülték. Az olyan művészembereket, akik mindig megőrzik önmagukat, s gyökereiket. Amint Borsos mondotta: „Apja mindenkinek van, csak a dilettánsnak nincs." A tanárok és a leendő pályatárs nézetei találkoztak. Megfogadta oktatója tanácsát, miszerint a befejezett mű hangján érződjék, hogy égetett cserépből készült. „A művészet eddigi eredményeihez csak azt akarom hozzátenni, ahogy én látom a világot."

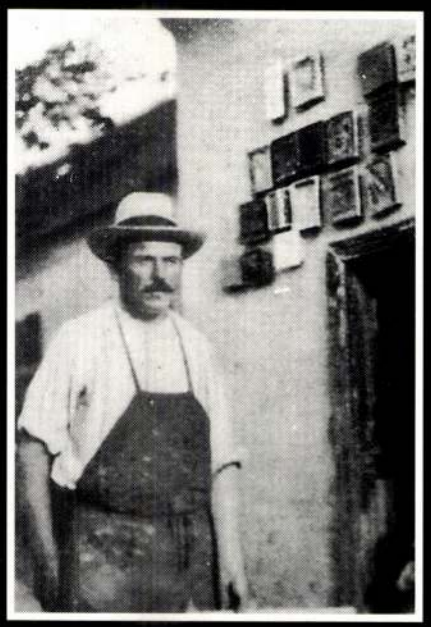

▲ NAGYAPÁM

ÉDESAPÁMMAL ▼

1959. Németh János tanulóidejének és pályafutásának egyik fordulópontja volt. Ekkorra a mézeskalács-figurák ihlette színes agyagszobrocskák készítése háttérbe szorul, és kibontakozik az önálló stílus. A szívmelengetően játékos Háry János borpincecégért felváltja a „Kakas", s ezzel művészetében megjelenik az az egyszerűsítési folyamat, amely a mai napig tart. A gall kakas születéséről mondja: „Jó rusztikus csövekkel dolgoztam a Kakason. A korongozásnál még az ujjam nyomát is benne hagytam. Volt egy érdekes vörös-fekete lepedékes máz, amivel leöntöttem, s ezzel égettem ki. Végül is nem lehetett az ajándéktárgyak kategóriájába sorolni. Szoborértékű plasztika lett." A forradalom kakasa nála is a változás hajnalát jelentette: megszületett az első igazi kerá-miaszobor. A „Kakas" és néhány társa még színesek voltak. A fejlődési folyamat tovább tisztul. Félreteszi a színes mázat, mert úgy érzi, hogy a túl sok szín érdektelenné teszi a munkát, nem hangsúlyozza eléggé a plasztikát. A zöld mázban találja meg egy időre a domborművekhez megfelelő koloritot. A harkányi gyógyvíz legendáját megörökítő munkáján jelképpé teszi az „ördögi lyukból bugyogó" hévíz ördögalakját. A mese nagyszerű nyersanyag számára, képlékeny ahhoz, hogy harminckét négyzetméteren, korongolt formákból, csekély plasztikával színre vigye a történetet. A zánkai Neptun-kút huncutul kedélyes istenét nagyban korongolta. Vaskos körplasztika, melynek friz előfutára már a zalaegerszegi uszoda falán feltűnt.

Céhkorsói külön helyet foglalnak életművében. Megjelenik bennük az anyagszerűség, a rögtönzés élménye, alakítási kedv, a fazekasság letisztult formája. „Minden, amire azt mondom cserép, kerámia." A kályhacsempékbe foglalt figurák felbátorítják, hogy korsóira, butéliáira felrakja a maga világát. Gömbedényei megtelnek tartalommal. Hol Svejkként, hol kanonokként, hol

meg házaspár képében kerülnek elénk. Gyermekkori emlékek elevenednek meg. Nosztalgia, hagyományféltés, művészi ösztön, kifejezésvágy együttesen bábáskodnak e művek létrejötténél.

Munkái kicsinységükben is magukban hordozzák a monumentalitást. Megkisebbítettek, de nem kicsik. Nagyságuk nem méretüktől, hanem hatásuktól, formákat kitöltő belső tartalmuktól függ. Ez nem mond ellent annak, hogy ha a hely, az igény nagy méreteket kíván, Németh János ne tudása legjavával állná a próbát. Új-Delhi, Helsinki, a forró India és az északi vidék magyar nagykövetségeinek méltó díszítésére szimbólum értékű, hangsúlyozó erejű kerámiaszobrokat korongolt. Bennük ősiségünk, hitvilágunk van jelen. E kompozíciók nyugalmat és hatalmat árasztanak. Még történelmünket sem kell alaposan ismerni, a szoboralakok sokat elárulnak derűs-borús századainkról. Absztrahálása, a nagy formák uralma értelmes leegyszerűsítés, az érthetőség érdekében. A valóságot sallangtalanul jeleníti meg.

Gesztusait és szimbólumait megtartja, de helyüket változtatja. Díszítéseket csereberélget tárgyról tárgyra, miáltal jelentésük is módosul. Egy süveg, saru, csillag, áttéve megmásítja a témát is. Másrészt akár egy kályhacsempe- mintát önálló szoborként láthatunk viszont. Az arányok növekedése egyúttal a jelentőség metamorfózisát is végrehajtja. A szuverén mester szuverén elemei meghökkentő társításban lepnek meg, de kellemesen. Az összhang nem sérül, legfeljebb újabb teret alapoz és hódít. A forma és a szerkezet szabályait halálosan komolyan veszi: „A régi formákat nem felbontani, de megtartani és továbbfejleszteni kell." Ezen fáradozik, felhasználva a saját látásával dúsított stílushagyományokat. Kitalál, átkölt, emlékezik, zsugorít, növeszt és mond gyönyörű kerámia-meséket. Plasztikáinak lelke és nyelve nő. Értik egymást, és értik őket idegen tájakon, ahova kijutva élethűen, otthonosan mozognak. Civilizációnk rétegei

▲ EMLÉK A GYERMEKKORBÓL,

ÉS A KÁLYHAGYÁRI ÉVEKBŐL ▼

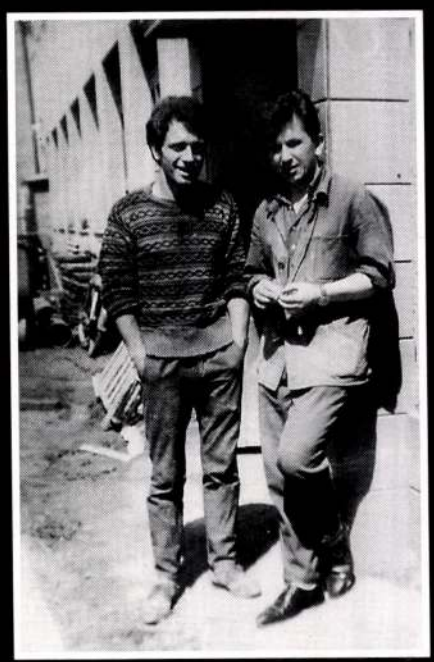

állhatatos hűséggel kapcsolódnak a ma áramkörébe, s teljesítik küldetésüket, még avantgarde vagy ipari közegben is: otthonokban, középületekben, iskolákban. Rendíthetetlen, bátor, szelíd harcosok lépnek ki a kemencéből, szeretet, humor és hit fegyverével, a tisztaság páncéljában. Ellenségeik: irigység, értetlenség, pártosság, érdekek és a többi negatív indulat és tett állnak velük szemben: de biztos, hogy küzdelmük nem ítéltetik kudarcra. Már eddig is aratott velük győzelmeket, a mainál mostohább körülmények között. Elnézték neki, hogy a kerámia adottságaiba csempészte megbízóitól eltérő véleményét. Esetenként kitüntetéshez, kiállításhoz juttatták. A sikerek azonban nem álltak arányban a méltatlan kiritikák által okozott hátránnyal.

Az elmúlt évtizedben egymásnak adták a korongot a tálak, fedeles bográcsok, korsók, állatalakban funkcionáló virágtartók. A tárgyakra matt vagy félmatt máz kerül, aláhúzva a rajtuk lévő plasztikát. A 1060 fokon vizet át nem eresztő, világos keménycseréppé égetett, korongolt massza olivazöld, gesztenyebarna, vagy vörösbarna bevonatot kap. A kerámiaszobrok, domborművek alapanyaga a modricsei agyag-, sárisápi kaolin- és samottőrlemény keveréke. Ez az anyag 1100 fok körüli hőmérsékleten jól tömörödik, nem szívja a nedvet és fagyálló. A világos okkerre égetett felületi agyagmáz bevonatából pontosan csak annyit töröl biztos kézzel vissza, amivel gazdagíthatja a felület tónusát. Az életműben egyre szaporodó, nagy méretű domborművek a már említett korongozott elemekből, és ezek félmetszeteiből szerveződnek. Nagy mintázótáblán, egyben felépítve készülnek. A későbbiekben a forma mentén részeire vágva, a falon illeszkednek ismét egymáshoz. „A kompozíciót már akkor látom, amikor még valójában semmi nincs. Látom annak az öt-hat motívumnak a foltját, látom a síkon lévő helyzetüket. Előbb ezeket a „foltkompozíciókat" rakom föl, a többit pedig korongolt elemekből ezekbe a foltokba rakom be."

Az utóbbi időben néhány friss elemmel variálja munkásságát. Jobban hangsúlyozza a történelem és természet összefonódását, s egyben felvállal egy periferiálisnak tűnő, de egyre fontosabb feladatot, múltunk feltárását. Alkotásainak polifóniájában jelképei ismeretében igazodhatunk el.

KERESZTURY DEZSŐVEL ÉS BORSOS MIKLÓSSAL A MŰCSARNOKBAN (1976)

Alapszimbólumait az égről emeli le. Főszerepben a Nap és Hold. Jelentésük alkalmakként eltérő, lehet Élet—Halál, Világosság—Sötétség, Idő—Időtlenség, örök megújulás. A csillagok lelátogatnak műtermébe, hogy fényükkel átlényegítsék kicsiny sár-lényeit. Közelükből röppennek le a földi természet hírnökei, a madarak. Ők közvetítenek a szférák között, s röptük egyben utuk és utunk metaforája is. Mind gyakrabban látjuk viszont a kis követeket. Jelenlétükkel szárnyukra kapják a leragadt valót. Továbbhaladva eljutunk a szimbólumok mennyei birodalmába, ahol Isten parancsa mozgósítja a földöntúli kör tagjait, ha a művésznek segítségükre van szüksége. Az ő képük hordja a nyomorúság és kegyelem földi arcát, „amit meg lehet csókolni." (Nagy László). A megfeszített Krisztus a kínok gyötrelmét, az istenszülő Mária az anyaság boldogságát és fájdalmát példázzák. Az angyalok kezüket nyújtják és adják tovább a kétségbeesett ember imáját.

Németh János eddig megtett pályáját a negyven halász legendájának érett, sokoldalú kompozíciója reprezentálja leghívebben. A téma és a felület egységbe vonja esszenciálisan összefoglalt és leszűrt szakmai tapasztalatait, elmélkedését láthatóról és láthatatlanról. Vonyarcvashegy egyik természeti érdekessége és gyönyörűsége a Szent Mihály-domb. Jókai Mór rajzban örökítette meg a kis halmot, kápolnájával együtt. A földdel takart, omlatag-régi ravatalozófülkét Szerdahelyi Károly építész feltámasztotta, így a kegyeleti hely belsejében csodálhatják meg az arra zarándokolók e remekművet. Miről regélnek Németh János halászai? Korabeli lejegyzések szerint 1739-ben a Festetics-uradalom negyvenhat halásza a téli viharban a jeges Balatonba merítette hálóját. Hat közülük odaveszett, negyvenen, a féltett hálóval „a jó isten segedelmével egy jégdarabrul" megmenekültek. A hajdani ravatalozó egyszerre hagyományőrző és hagyományteremtő. A frissen elhelyezett domborművel együtt lélegezve ápolja és óvja a tájék népének hitét és emlékezetét. Egyetemessé tágítva, minden halász emlékhelyévé szellemül és felavatásával emléknapot teremt: augusztus nyolcadikát a halászok tiszteletére rendeli. A kerámiamű nem meséli, hanem tolmácsolja, két sorban olvashatóvá mintázva a történetet. A lélekvesztőbe ke-

SOMOGYI JÓZSEFFEL TIHANYBAN (1985)

rült tömeget tömören négy négyzetméteren négy karakteres halász hitelesíti, egy állóképbe sűrítve a legendát. Isteni beavatkozás pillanatának vagyunk tanúi, amikor az angyal kiragadja a halál torkából a megszánt embereket. Tisztességes, fegyelmezett és egyszerű életük megmarad. A geometriai idomokból összeállított alakok a népművészet, közelebbről a pásztorművészet legtisztább kultúrájából merítve lépnek elénk, megteremtve az alkalmazott műfaj és eszme egységét. Az egyes elemeket síkban egymás mellé rendezi, a térbeliséget a gyengébben-erősebben felvitt agyagmáz jelzi. Balatonmelléki figurákkal találkozunk a halászok képében — mindegyik más típus. Az optikai középpontban megjelenő két angyalkéz egyben egy képzeletbeli mérműves ablak kereteit is körvonalazza. Az érzékeny egyensúlyt a jobb oldalon térdelő szigonyos alak vigyázza. Kezével a tragédiára mutat: a halra, a halakra, társaira. A bal oldal bajbajutottjai mintha szót váltanának egymással: megtárgyalják a csodát. Téli éjszaka van, vadludak húznak el embereink feje felett. A Nap és a Hold egyszerre ábrázolása időtlenséget rejt. Németh János formáinak hatalmuk van, nyugtalanítanak, kiegyenlítenek. A forma fokozhatatlan egyszerűségében találja meg törekvéseinek lényegét.

Feltétlenül említeni kell még néhány jelentős művet: Keresztury-ház domborműve, gimnázium számára készült „Göcseji legenda", a hévízi Carbona Szálló faliképe, melyek ugyan évekkel korábban készültek, mégis ennek a vonulatnak tagjai. Mostanában öltött testet Kinizsi Pál és Báthory István szimbólumok közt lovagló emléke.

Minősítő annak a társaságnak összetétele, akik munkatársi, vagy baráti kapcsolatot teremtettek a göcseji mesterrel. Előkelő a névsor: Keresztury Dezső, László Gyula, Borsos Miklós, Amerigo Tot, Koczogh Ákos, Juhász Ferenc, Tatay Sándor és még számos közéleti és egyházi személyiség. Közleményeik sorozatával bizonyítják elismerésüket. Legjobban mégis az egyszerű, tisztalelkű nép ragaszkodása és tisztelete esik legjobban neki. Hogy szívükbe zárják és megértsék, számára ez a legbecsesebb cél és trófea.

Különös, hogy az a Németh János, akibe oly mélyen hatolt az összkultúra és kollektív emberszeretet, nem tud brigádban dolgozni. — „Nincs erőm hozzá." Talán konok függetlensége, boldogság-keresése az a titok, amely elpusztíthatatlan agyagait élteti és működteti.

1994 márciusában.

Benedek Katalin

SINKOVICS IMRE, KERESZTURY DEZSŐ ÉS AMERIGO TOT TÁRSASÁGÁBAN A MŰTEREMBEN (1980)

KOCOGH ÁKOSSAL, TATAY SÁNDORRAL ÉS TÓTH ENDRÉVEL (1987)

NÉMETH JÁNOS keramikusművész

H—8900 ZALAEGERSZEG, BÁTHORY UTCA 56. • TELEFON: 36/92/311-972

1934-ben született Zalaegerszegen. Az Iparművészeti Főiskolát 1958-ban végezte el Borsos Miklós és Gádor István tanítványaként. A népi fazekasság és a népművészet hagyományait használja fel, építi tovább egyéni látásmóddal. Tagja a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Művészeti Alapnak és a Nemzetközi Kerámia Akadémiának. Kiállított Olaszországban, Franciaországban, Angliában, NSZK-ban, Törökországban, Finnországban, Ausztriában, Szovjetunióban, Jugoszláviában, Csehszlovákiában, USA-ban, Kuwaitban.

Díjak:
Jugoszlávia Nemzetközi Kiállítás díja, 1987.
Országos Kerámia Biennálé III. díja, 1968.
Munkácsy-díj, 1970.
SZOT-díj, 1973.
Zalaegerszegi Pro Urbe Érem, 1975.
Zala Megye Alkotói Díja, 1978.
II. Dunántúli Tárlat Díja, 1978.
„Érdemes Művész" kitüntetés, 1978.
Kulturális Minisztérium Nívó-díja, 1980.
Művészeti Alap Díja, 1981.
Keramikusok Társaságának Díja, 1994.
Zalaegerszeg Város Díszpolgára, 1994.

Egyéni kiállítások:
1960 Zalaegerszeg, 1961 Nagykanizsa, Veszprém, 1967 Zalaegerszeg, 1969 Budapest, TV-Galéria, 1973 Budapest, Zalaegerszeg, 1975 Sopron, Kőszeg, 1976 Műcsarnok Budapest, Veszprém, Kecskemét, Dunaújváros, 1977 Tihany, 1981 Budapest Csók Galéria, 1982 Budapest, Kaposvár, Tatabánya, München, Sommerhausen, 1983 Mór, 1984 Győr, Zalaegerszeg Városi Hangverseny- és Kiállítóterem, 1985 Nagykanizsa Képtár, Budapest Fészek Klub, 1986 Lendva, Muraszombat, 1988 Budapest Vígadó Galéria, Hevesi Sándor Színház Zalaegerszeg, 1989 Sárvár, Mannheim, Giengen NSZK, 1993 Révfülöp, 1994 Zalaegerszeg Városi Hangverseny- és Kiállítóterem, Siófok. Művei megtalálhatók magyar és külföldi múzeumokban.

Köztéri alkotások:
1960 Balatonföldvár, iskola — kerámia falikép, 1965 Szombathely, Egészségügyi Gyermekotthon — kerámia falikép, 1969 Harkányfürdő — kerámiafal és plasztika, 1970 Rédics, határállomás — kerámia falikép, Budapest, Mezőgazdasági Kiállítás épülete — kerámiaoszlop, 1971 Zalaegerszeg, Fedettuszoda — kerámia falikép, 1972 Kenyeri, Művelődési Ház — kerámiafal, 1973 Budapest, Centenáriumi park — kerámiafal, 1974 Zalaegerszeg, Megyei Kórház előtér — kerámia falikép, Helsinki Magyar Nagykövetség — kerámiaplasztika, 1976 Lenti, Művelődési Központ — kerámia falikép, 1977 Szombathely, Tüdőszűrő Állomás — kerámia falikép, Zalaegerszeg, Petőfi Laktanya, Csapat Művelődési Otthon — kerámia falikép, 1978 Nagykanizsa, Művelődési Központ — kerámia falikép, 1979 Zánka, Gyermekváros — Neptunkút, 1980 Nagykanizsa — térfal, Kecskemét — térplasztika, 1981 Új-Delhi, Magyar Nagykövetség — térplasztika, 1982 Zalakaros, Hajó- és Darugyár Üdülője — kerámiakút, 1983 Zalaegerszeg, Keresztury-ház — dombormű, 1984 Nagyatád — díszkút, 1986 Zalaegerszeg, Kígyópatika — kerámia falikép, Lendva, Lipa Szálló — kerámia falikép, 1988 Zalaegerszeg Ságvári Gimnázium — kerámia falikép, 1990 Canberra, Magyar Nagykövetség — kerámia falikép, 1991 Hévíz, Hotel Carbona — gyógymedence, kerámia falikép, Zalaszentiván, Elesettek emlékműve, 1992 Zalaegerszeg, Mezőgazdasági Szakiskola — dombormű (Életfa) és Kinizsi Pál dombormű, Lendva, Hadik Mihály dombormű, 1993 Vonyarcvashegy, Halász emlékmű — kerámia plasztika, 1994 Zalaegerszeg, Báthory István lovas dombormű.

1934 in Zalaegerszeg geboren und lebt seit dem hier. Als Schüler von Miklós Borsos und István Gádor beendete er 1958 die Hochschule für angewandte Kunst.
Mitglied des Verbandes bildender Künstler, und der internationalen Akademie für Keramik.
Selbständige Ausstellungen waren unter anderem in Zalaegerszeg, Veszprém, Sopron, Kőszeg und Kaposvár. Mehrmals wurden seine Arbeiten auch im Ausland, so in Italien, Frankreich, England, Türkei und Finnland vorgestellt. Seine Arbeiten stehen auf öffentlichen Plätzen in Zalaegerszeg, Kecskemét, Budapest, Szombathely, Harkány, Hévíz und Nagyatád, sowie in Neu-Delhi, Helsinki und im australischen Canberra. Munkácsy Preisträger, Verdienter Künstler.

He was born in Zalaegerszeg, 1934, and has been living here since then. He became graduated from the Academy of Industrial Art in 1958, instructed by Miklós Borsos and István Gádor. He is a member of the Association of Hungarian Artists and of the International Academy of Ceramics. He has had several one-man exhibitions in Zalaegerszeg, Veszprém, Sopron, Kőszeg, Kaposvár as well as abroad, among others in Italy, France, Great Britain, Turkey and Finnland. His works of art can be seen in public places of Zalaegerszeg, Kecskemét, Budapest, Harkány, Szombathely, Hévíz, Nagyatád, New-Delphi, Helsinki and Canberra (Australia). He was awarded Munkácsy Prize and the Prize of Merit Artist.

LAJOS BÁCSI
1961. Fedőmázas kerámia, 52 cm.
Magántulajdon

HÁRY JÁNOS
1958. Fedőmázas kerámia, 94 cm.
Magántulajdon

SÁRKÁNYÖLŐ SZENT GYÖRGY
1965. Fedőmázas kerámia, 33x25,5 cm.
Göcseji Múzeum tulajdona

DON QUIJOTE
1965. Fedőmázas kerámia, 33x25,5 cm.
Göcseji Múzeum tulajdona

FILOZÓFUSOK
1965. Fedőmázas kerámia, 33x25,5 cm.
Göcseji Múzeum tulajdona

JÁNOS VITÉZ
1965. Fedőmázas kerámia, 33x25,5 cm.
Göcseji Múzeum tulajdona

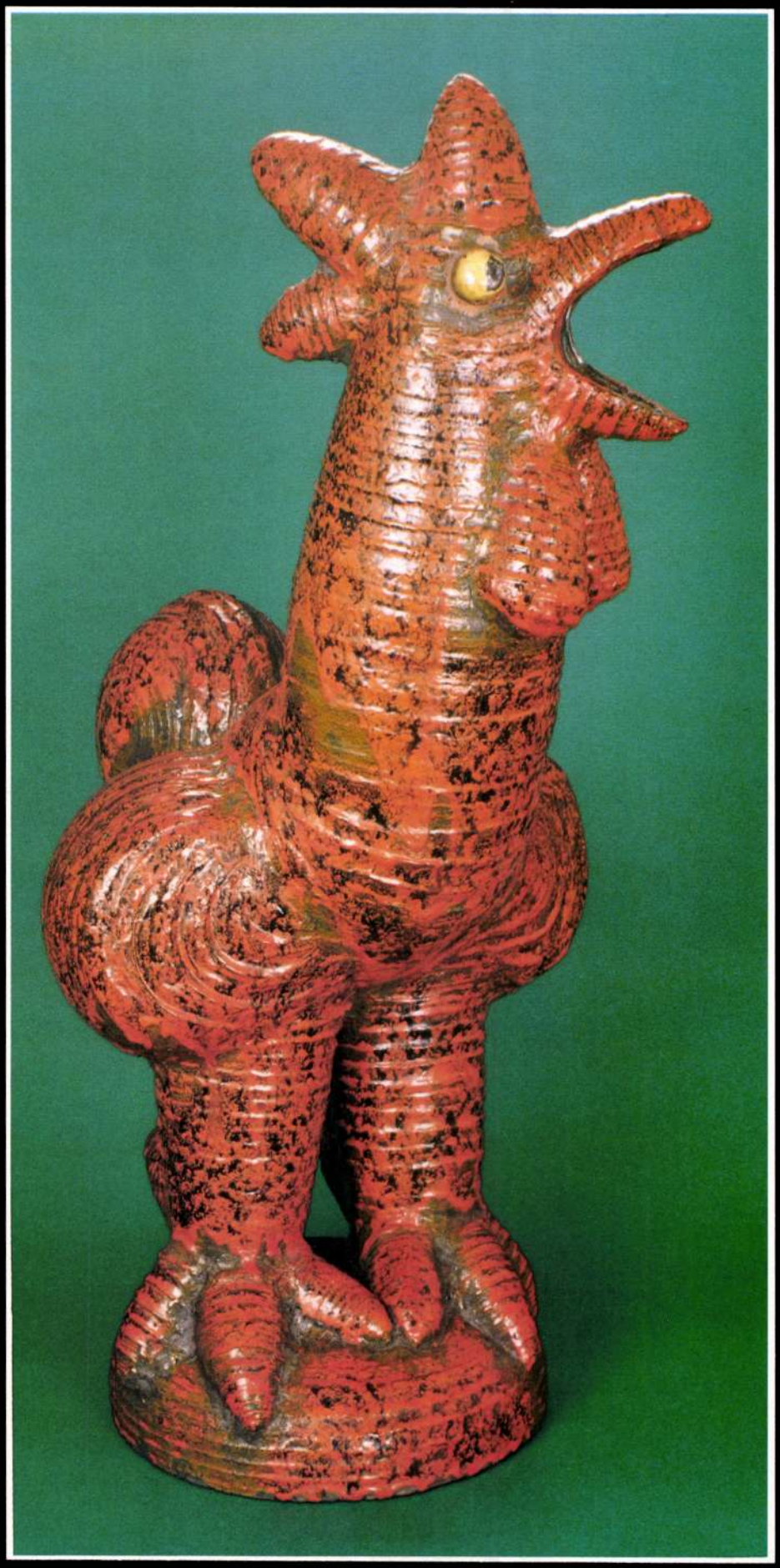

KAKAS
1959. Fedőmázas kerámia, magassága: 78 cm.
Iparművészeti Múzeum tulajdona

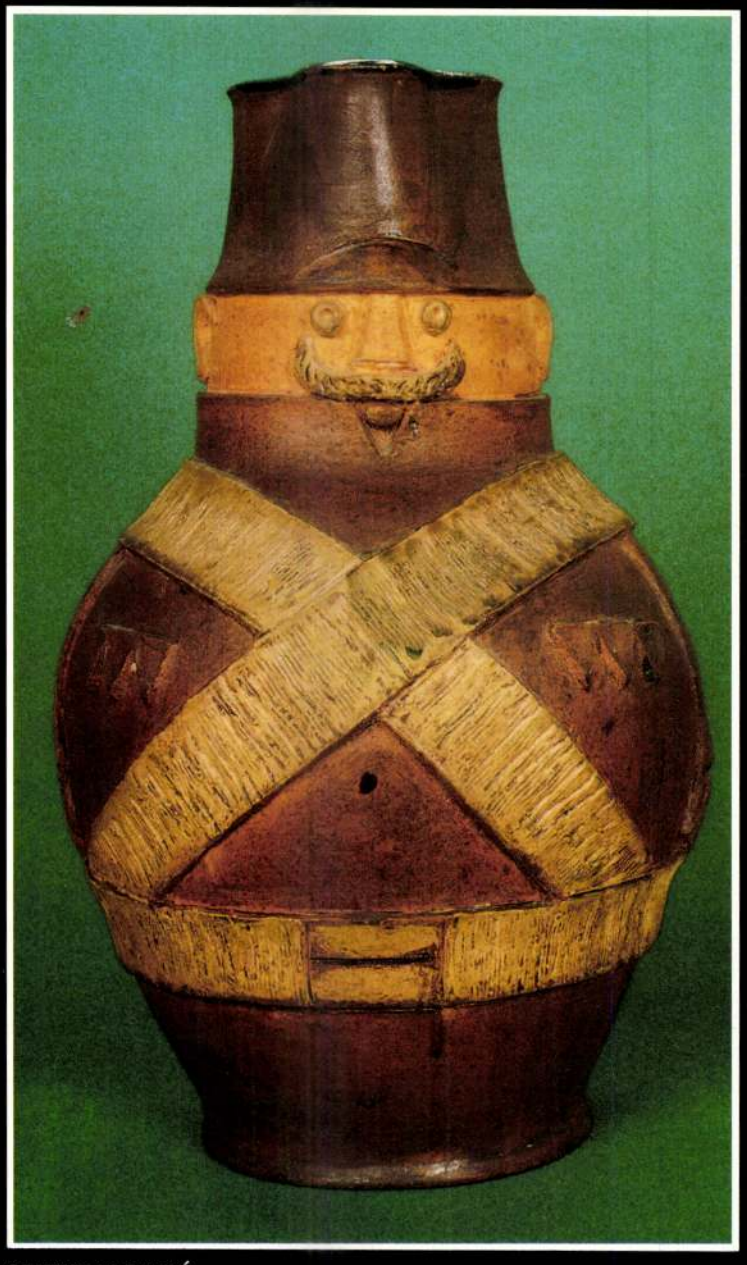

SVEJK KORSÓ
1970. Fedőmázas-agyagmázas kerámia, magassága: 45 cm.
Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdona

HALÁSZKORSÓ
1987. Fedőmázas kerámia, magassága: 45 cm.
Magántulajdon

ANGYAL ÉS ÖRDÖG BUTÉLIA
1970. Matt fedőmázas kerámia, magassága: 38 cm.
Magántulajdon

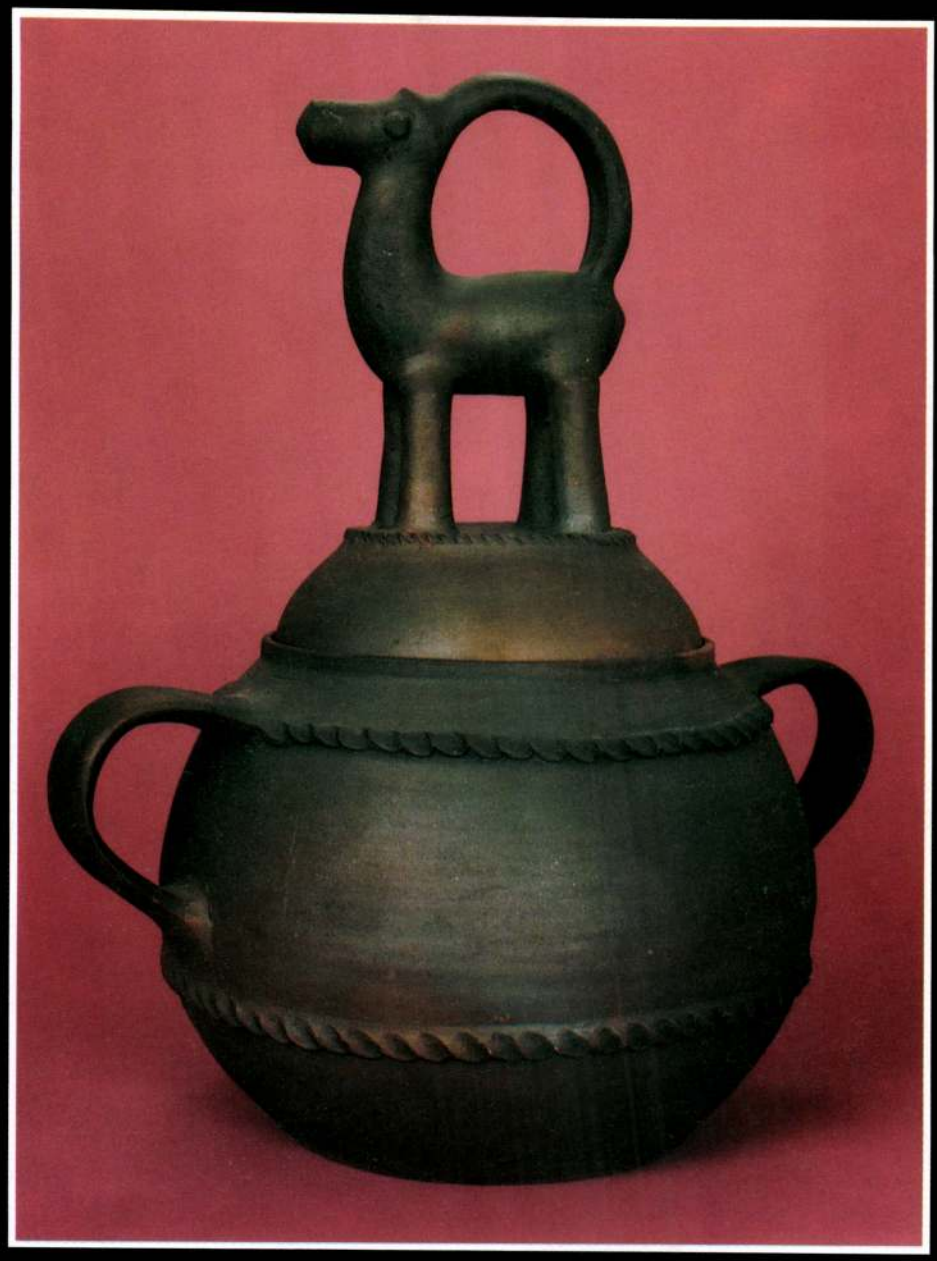

FEDELES BOGRÁCS
1980. Feketére redukált kerámia, magassága: 35 cm.
Göcseji Múzeum tulajdona

KERESZTELŐ SZENT JÁNOS BUTÉLIA
1993. Matt fedőmázas kerámia,
magassága: 53 cm. Magántulajdon

KERESZTELŐ SZENT JÁNOS BUTÉLIA
hátoldala ÉLETFÁVAL

ÁDÁM, ÉVA BUTÉLIA
1993. Matt fedőmázas kerámia,
magassága: 55 cm. Magántulajdon

ÁDÁM, ÉVA BUTÉLIA,
hátoldala FA KÍGYÓVAL

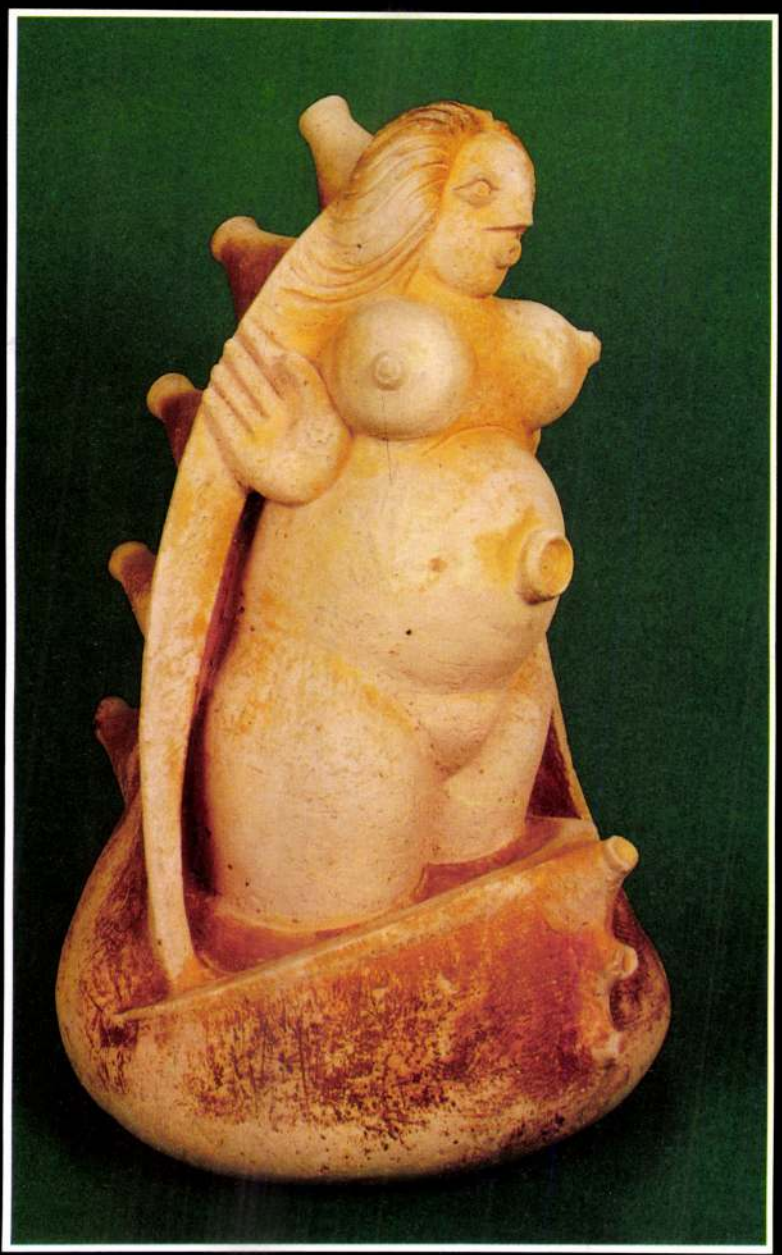

KAGYLÓS VÉNUSZ
1973. Agyagmázas samott, magassága: 70 cm.
Göcseji Múzeum tulajdona

POSEIDON
1973. Agyagmázas samott, magassága: 70 cm.
Göcseji Múzeum tulajdona

MEDVE KERTI SÜTŐ
1980. Agyagmázas samott, magassága: 110 cm.
Magántulajdon

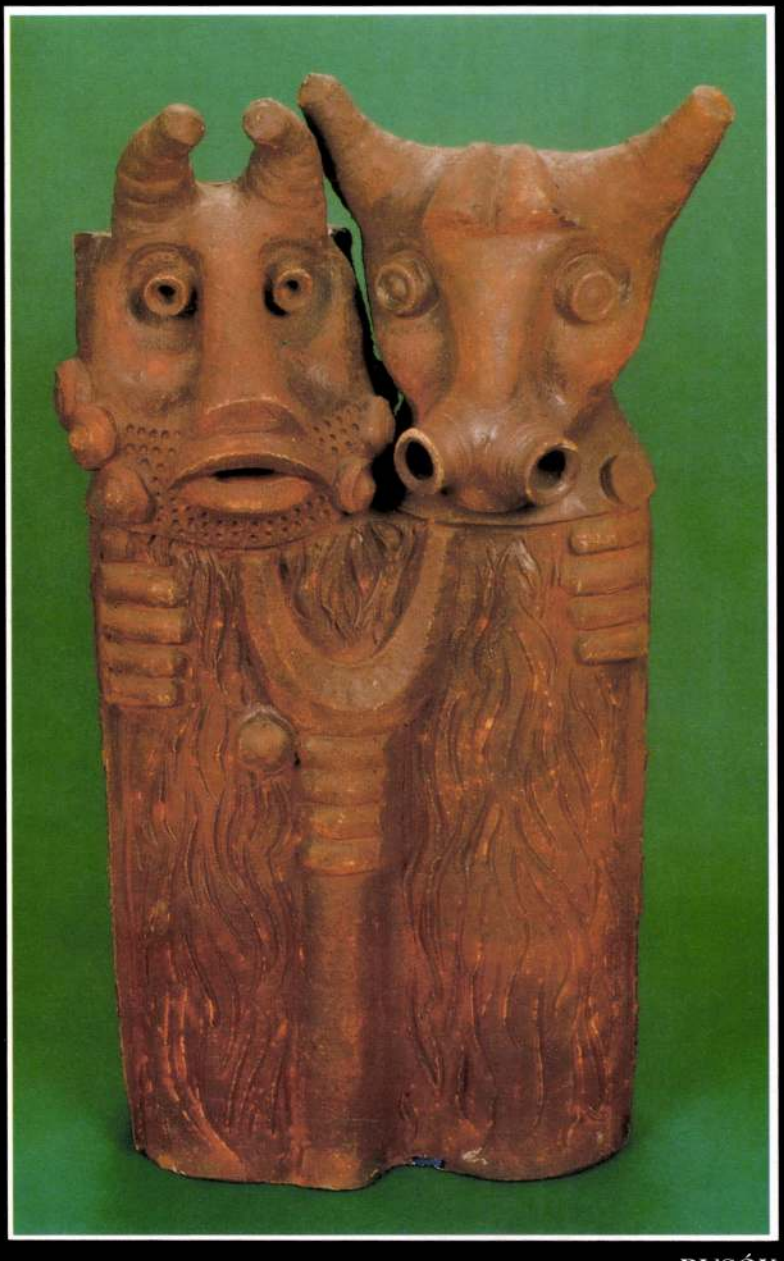

BUSÓK
1973. Agyagmázas samott, magassága: 70 cm.
Göcseji Múzeum tulajdona

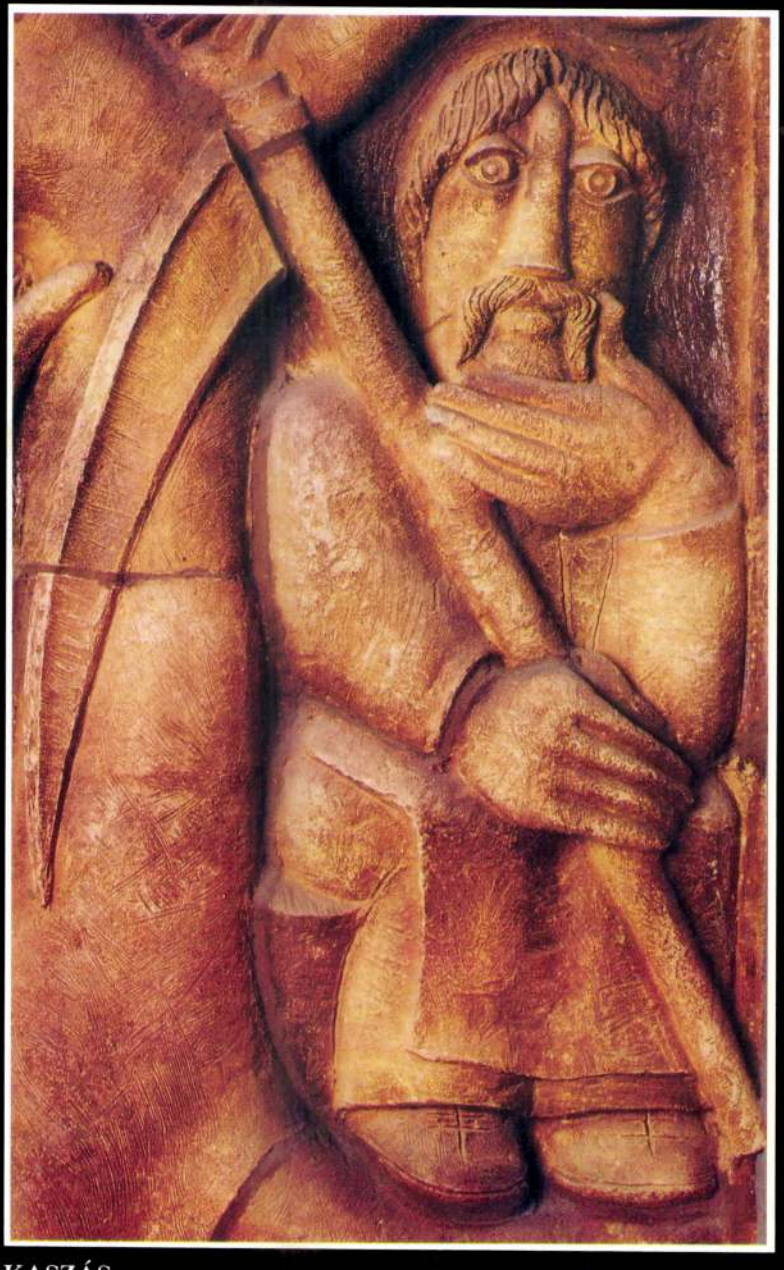

KASZÁS
Részlet a zalaegerszegi Keresztury-ház domborművéből.
1982. Agyagmázas samott

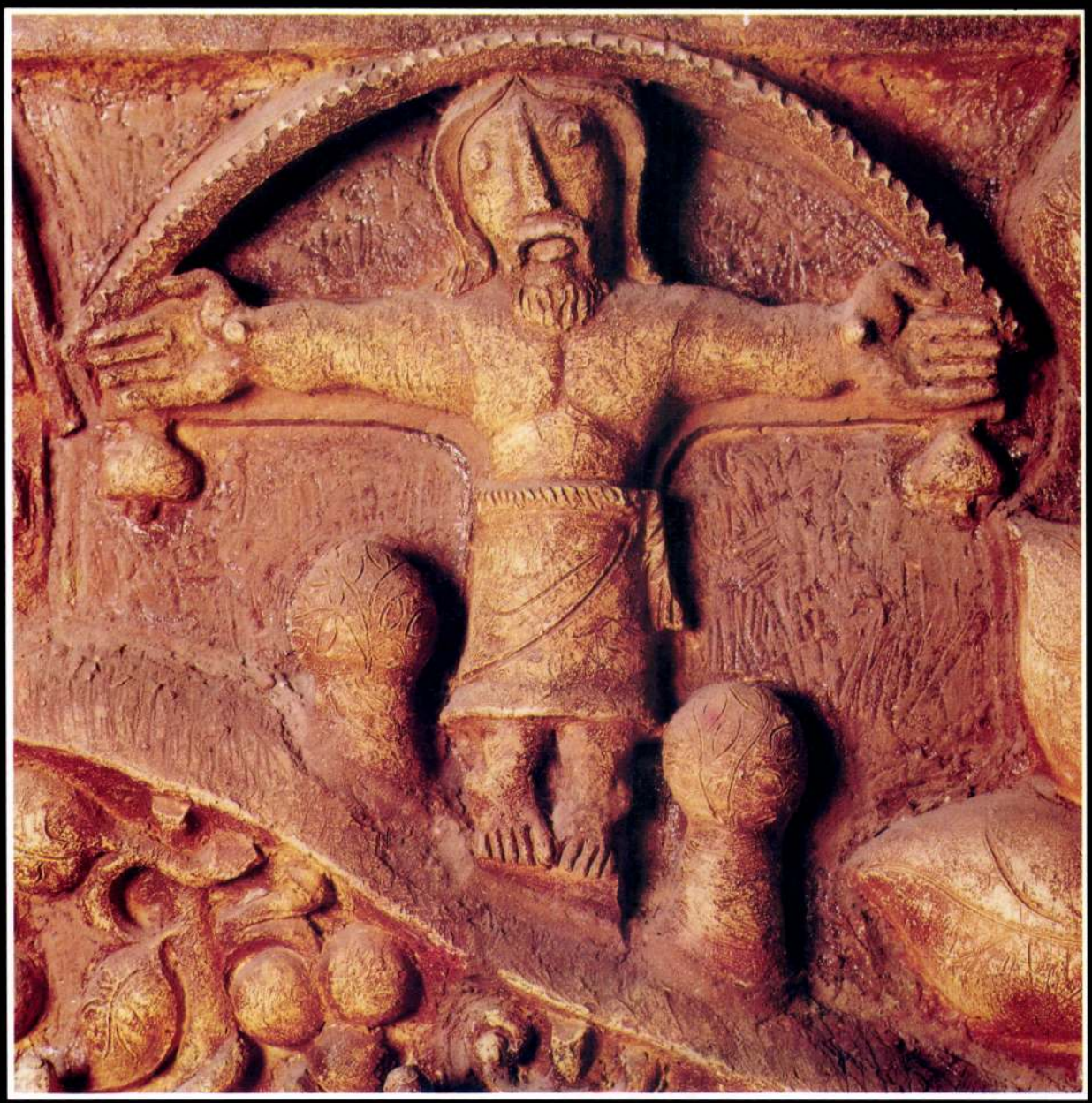

KERESZT
Részlet a zalaegerszegi Keresztury-ház domborművéből.
1982. Agyagmázas samott

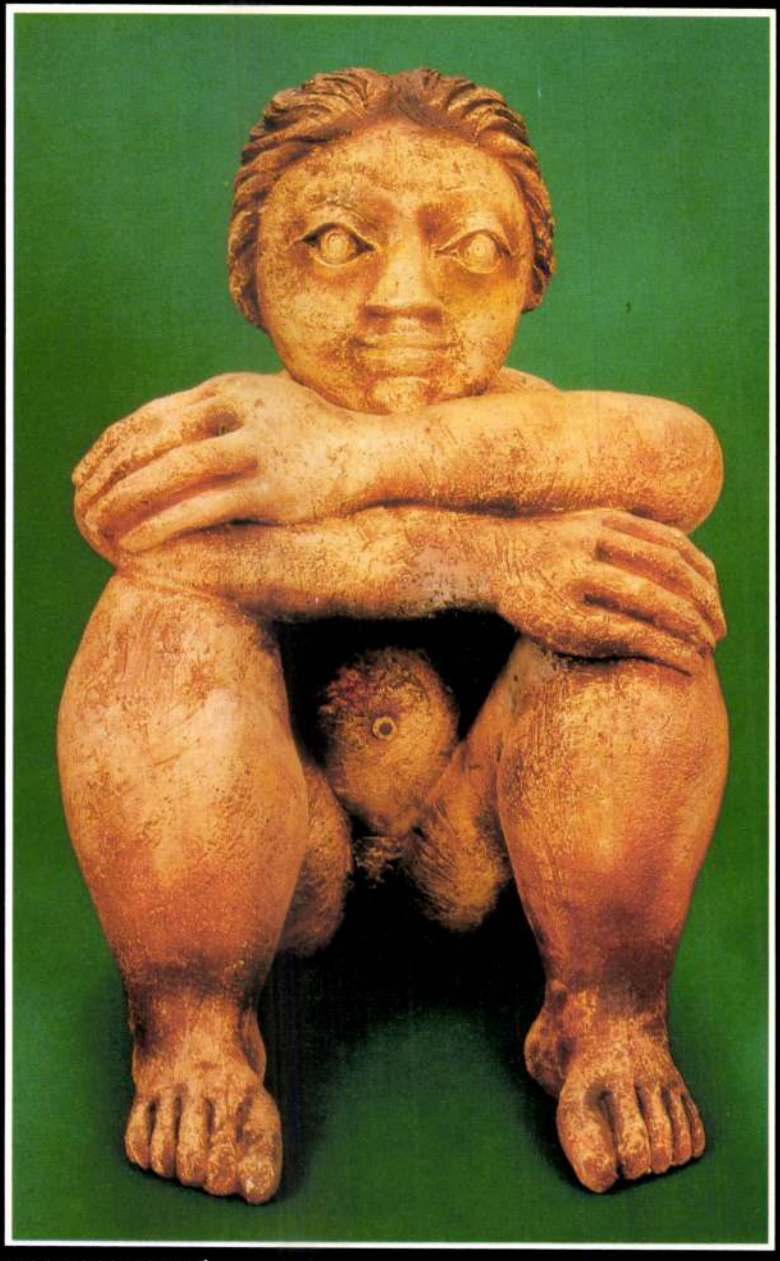

GONDOLKODÓ
1993. Agyagmázas samott, magassága: 55 cm.
Magántulajdon

LÁNY LOVON
1985. Agyagmázas samott, átmérő: 60 cm.
Magántulajdon

MŰLOVARNŐ
1976. Agyagmázas samott, magassága: 63 cm.
Magántulajdon

EURÓPA
1973. Mattmázas kerámia, magassága: 50 cm.
Magántulajdon

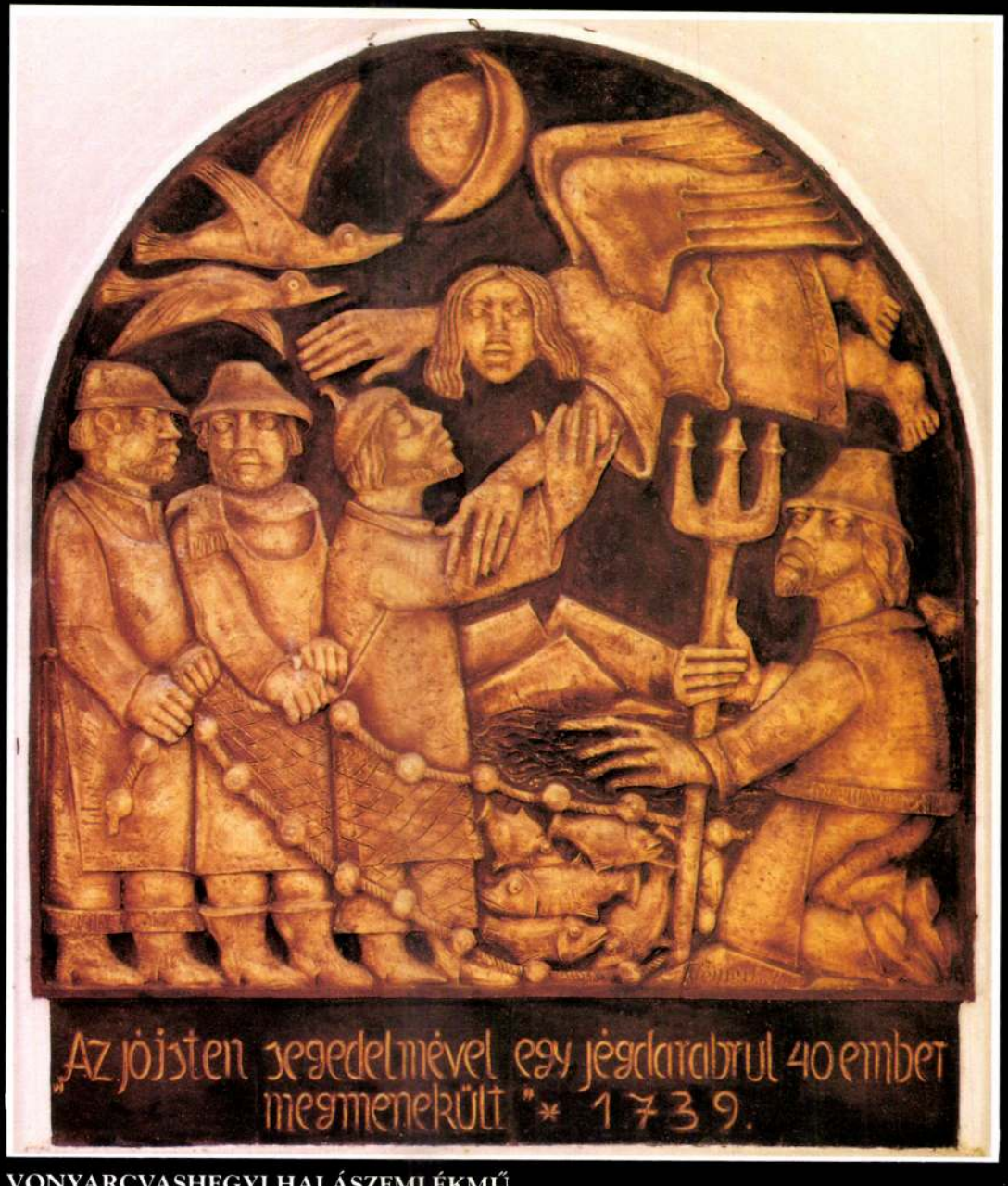

VONYARCVASHEGYI HALÁSZEMLÉKMŰ
1993. Agyagmázas samott,
4 m² dombormű

HÉVÍZI FORRÁS RELIEF
1991. Agyagmázas samott, 54 m² felületen elhelyezett foltkompozíció

ZALAEGERSZEGI KÍGYÓPATIKA TRIPTICHON
1986. Agyagmázas samott, 6 m^2 dombormű

LEGENDA
Részlet a zalaegerszegi Ságvári Gimnázium domborművéből.
1988—89. Agyagmázas samott, 18 m²

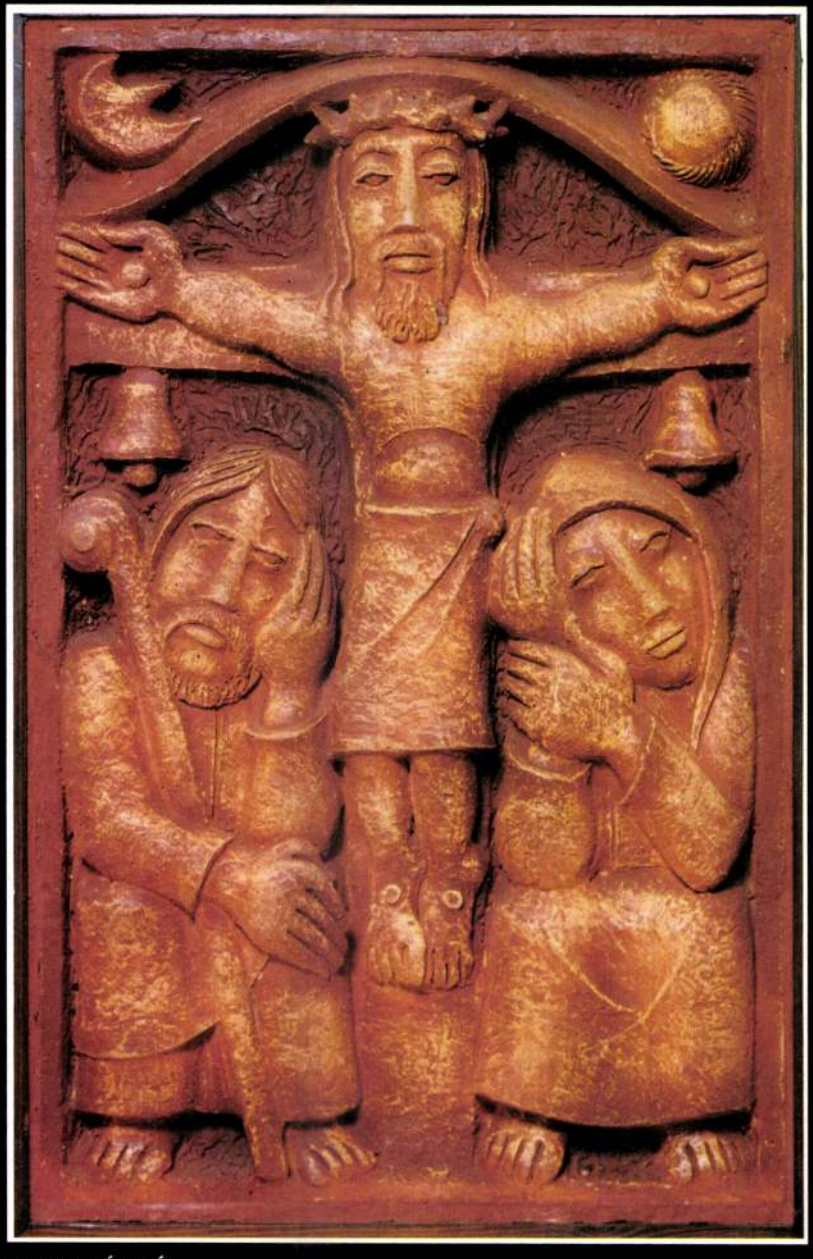

MEDITÁCIÓ
1986. Agyagmázas samott, 74x49 cm.
Magántulajdon

GYÓGYSZERÉSZ
Részlet a zalaegerszegi kórház dombormüvéből.
1973. Agyagmázas samott, 120x100 cm

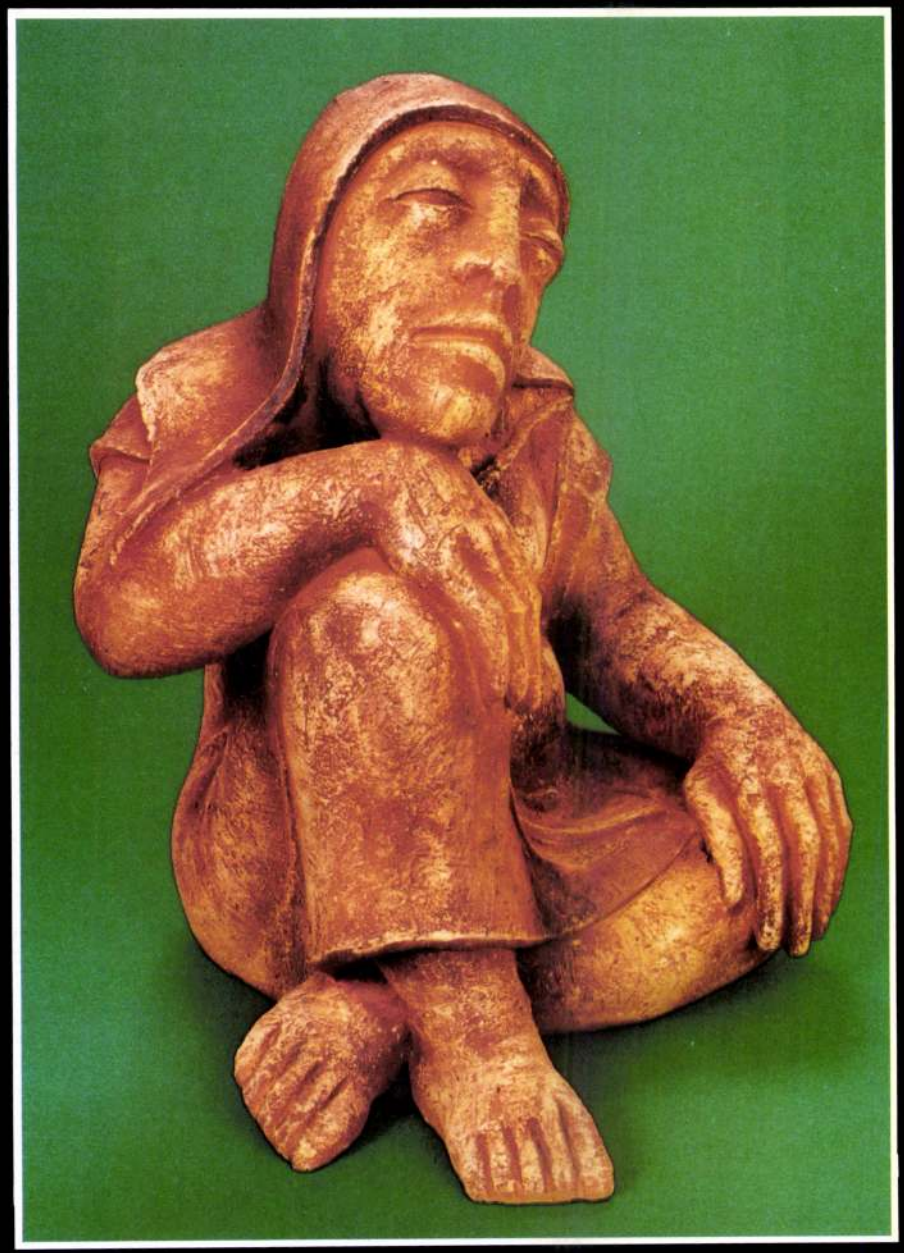

PIHENŐ NŐ
1990. Agyagmázas samott, magassága: 50 cm.
Magántulajdon

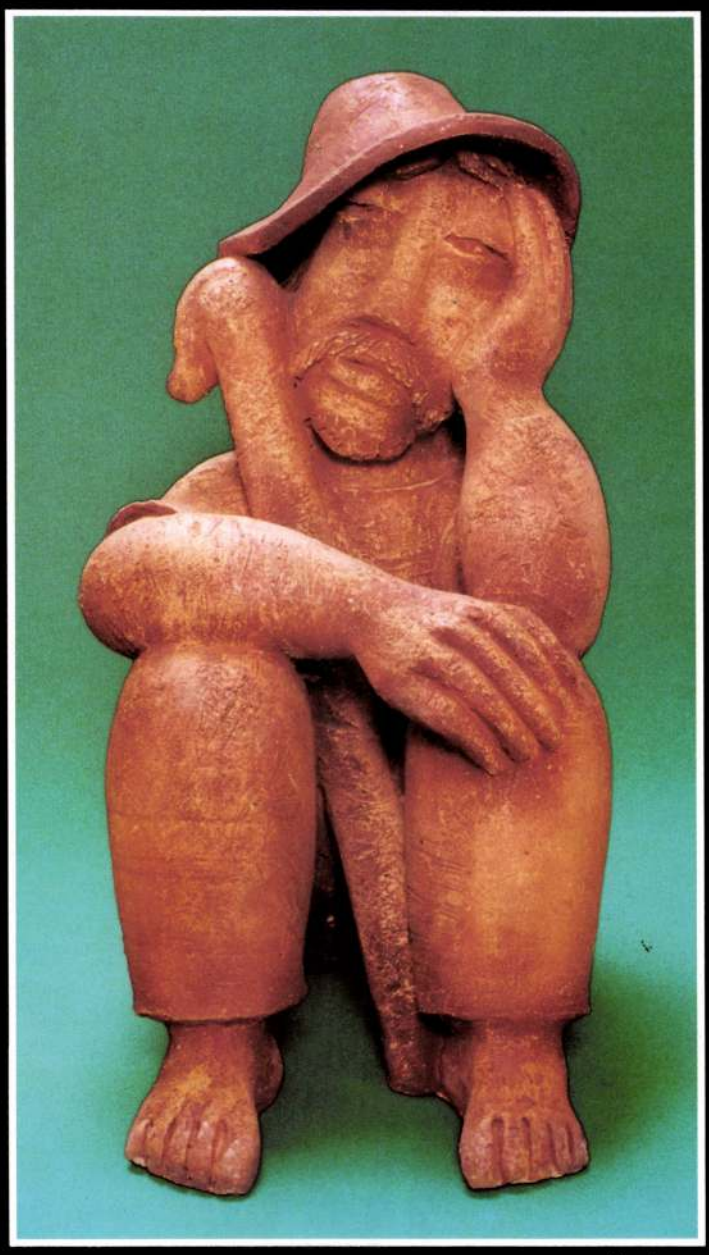

PIHENŐ FÉRFI
1985. Agyagmázas samott, magassága: 50 cm.
Magántulajdon

KENTAUR PÁR
1993. Agyagmázas samott, magassága: 100 cm.
Magántulajdon

LÓ
1993. Agyagmázas samott, magassága: 79 cm.
Magántulajdon

POSEIDON
1990. Agyagmázas samott, magassága: 65 cm.
Magántulajdon

SELLŐ
1990. Agyagmázas samott, magassága: 60 cm.
Magántulajdon

KERESZTELŐ SZENT JÁNOS
1988. Agyagmázas samott, magassága: 80 cm.
Magántulajdon

ASSISI SZENT FERENC
1993. Agyagmázas samott, magassága: 80 cm.
Magántulajdon

KINIZSI PÁL
1992. Agyagmázas samott, átmérő: 80 cm.
Zalaegerszegi Kinizsi Pál Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakközépiskola

MEGFESZÍTETT
1993. Agyagmázas samott, átmérő: 67 cm.
Magántulajdon

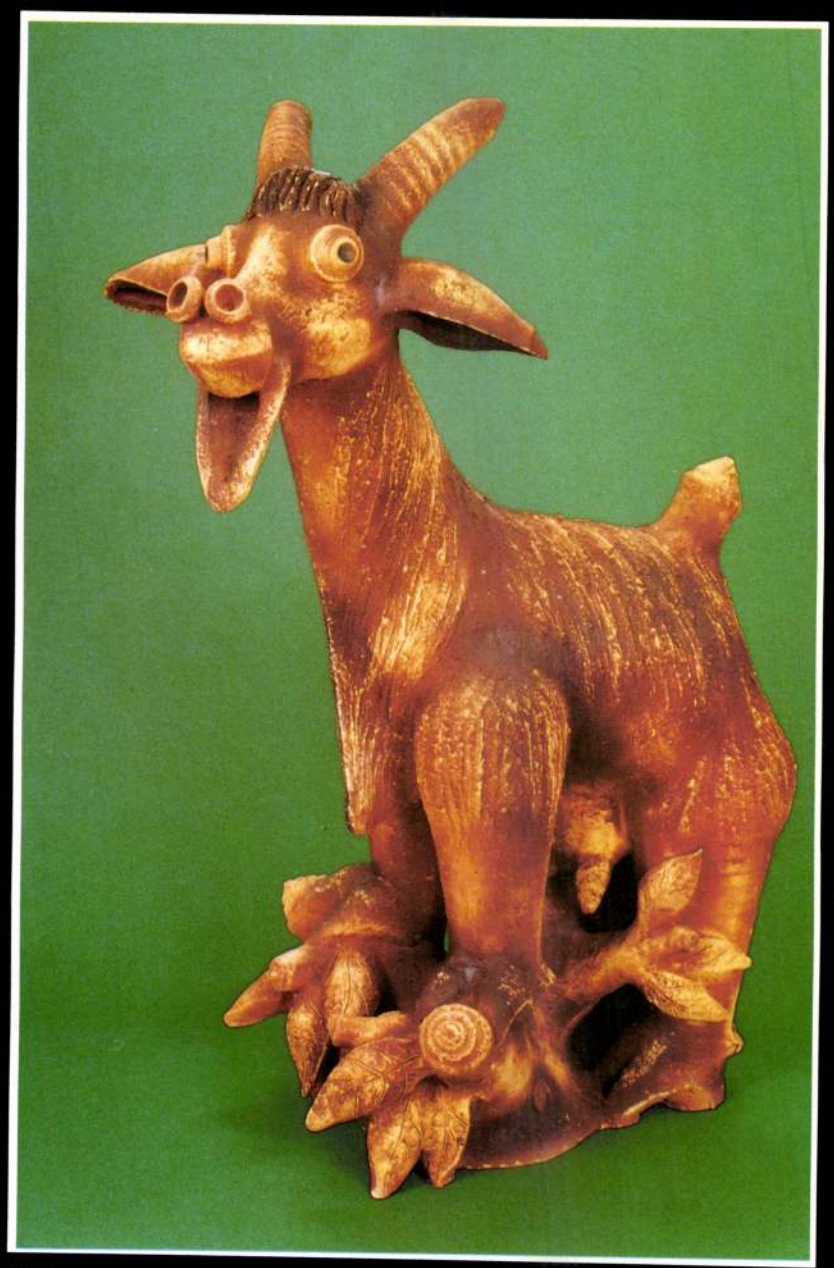

KECSKE
1993. Agyagmázas samott, magassága: 88 cm.
Magántulajdon

MIT GLAUBEN UND TÖPFERSCHEIBE

János Németh frönt nicht der modischen Stammbaumforschung. Er erwähnt bloss seinen Grossvater als seinen beruflichen Vorahnen, aber die Wissenschaft der Genetik ist nicht so linear. Als Schleichbach konnte die in die DNS-Spirale geschlossene Blutlinie der Scheibenkunst in Richtung der ersten ungarischen Gildenschaft entspringen, um in den Händen und Köpfen solcher Persönlichkeiten wie Gábor und János Németh gestärkt ans Tageslicht treten zu können. Ihre Zukunft ist auch nicht anzuzweifeln, denn man braucht eine solche pregnante, überwältigende Fähigkeit, um die Geschichte der Menschheit zu begleiten, wie sie schon am Anfang anwesend war. Der Reichtum der Terrakottafunde der Ausgrabungen ist ein Zeuge davon.

Der älteste bestehengebliebene Zunftbrief der ungarischen Töpferei stammt aus dem Jahre 1307. Am Ende des 16. Jahrhunderts wurde in Kaschau eine zeitgemässe Zunftordnung in ungarischer Sprache veröffentlicht, die Indentität der Stadt beweisend. Nach der Vorschrift musste jeder Meister drei Töpfe, einen Krug, vier Schüsseln und ein Seidel als Meisterstücke vorzeigen. Die Zunftordnung hat auch die Preise der verschiedenen Gegenstände bestimmt. Unsere heimische Keramikkultur ist tief verwurzelt, strahlt im Glanz alter Zeiten. Es ist bekannt, dass zur Zeit des Heiligen Königs Stephan I. Töpfer im kirchlichen Dienst gearbeitet haben. Über Jahrhunderte sind sie ihrer Arbeit nachgegangen, haben geschaffen, oder sie haben einfach als wichtige Glieder einer Kette der Alltage die Kontinuität gesichert. Gewiss haben einige auch anonym die Produkte ihres Handwerks auf künstlerischen Rang gehoben. Mit solcher Liebe haben sie das Tonmaterial geformt, wie es geschaffen worden war.

Ein bewusster, schaffender Fortsetzer der Bewahrung unserer Kultur ist János Németh. Er zaubert die Prachtwerke der Töpfer von Zala, seiner engeren Heimat, weiter. Sie werden etwas verzaubert und bis sie von der Töpferscheibe und aus den Händen des Künstlers heruntertanzen, schlägt sie der Zauberstab des Talents in die Gegenwart. János Németh hatte neben seiner gesegneten Begabung auch Helfer. Zwei seiner Lehrer müssen erwähnt werden, namlich Miklós Borsos und István Gádor.

Sie haben die vielversprechenden Werte der Versuche des Jungen entdeckt. Sie boten ihm eine Unterstützungsmöglichkeit und sie haben mit Anweisungen das künstlerische Niveau ihres Schülers gehoben. Dank ihres Patronats wurde auch das Tor der Hochschule für Kunst vor dem jungen Mann geöffnet, was sich auf ihn sehr positiv auswirkte. „Ein entscheidendes Erlebnis neben meiner Familie." Die Atmosphäre der Renaissancewerkstätte hat ihn gutartig beeinflusst, der damals noch hauptsächlich an volkstümlichen Traditionen gehangen hat. Er war offen für jeden konstruktiven Eindruck. Am tiefsten beeindruckte ihn seine Heimat, enger genommen das Göcsej, aber auch der barockartige Geschmack der Zalaer Höfe mischte sich ein, in denen er viel verkehrte. Der geographische Kreis kann erweitert werden: Transdanubien, Ungarn, Europa, die Welt. In der Zeit vom Altertum bis heute.

Der Künstler, der seine Ideen im Ton zum Ausdruck bringt, ist Besitzer und Erbe unserer universalen Kultur. Wie könnte er auch anders tun?! Einem höheren Willen gehorchend arbeitet er mit Ergebenheit, in dem den Menschen formenden Ton respektiert er die Absicht Gottes. Sein Intellekt wird von der Dominanz der Erdmasse bewegt, im Laufe seiner Entwicklung nähert er sich dieser Substanz. Er mindert die überdeckende Rolle der farbigen Überzüge, immer besser die Massivität und Stabilität des Materials betonend. Das ist schon Philosophie, verwandt mit dem meditativen Geist des Ostens. — Trotzdem ist diese Kunst nicht trüb, wird von Humor und Humanität gekennzeichnet. Seine Welt ist ein realistisches Märchenreich, seine grotesken Figuren sind nicht lächerlich sie bringen uns eher zum Schmunzeln. Weder spottet noch parodisiert er — er improvisiert. Die lieben Darstellungen bringen die requisiten unseres alltäglichen Lebens nahe. Es gibt hier Freude, Traurigkeit, Erholung, warten, Sorge genug — aber wird vom inneren Frieden durchzogen. Er hält nie dem Hässlichen oder Bösen den Spiegel vor. Er wird von der Hinfälligkeit inspiriert und von der Empathie geführt. Seine Kreaturen gehören unverkennbar ihm, seine Seele durchstrahlt sie.

János Németh ist auf seine Weise eine Fee. Er hält, mit entschuldigender Strenge, Ordnung. Heutzutage hat das eine besondere Bedeutung, zur Zeit der Verworrenheit und der Formanarchie bilden aussenseiter das Gleichgewicht. Er schafft nicht nur ein unnachahmbar individuelles Reich, sondern er lehrt auch durch seine Arbeit. Er synthetisiert die universale volkstümliche Kultur. Er stellt neben die Zaler die in der Sprache des Tones und der Keramik verbliebenen Zeugen der sumerischen, babylonischen, assyrischen, hettitischen, Kreatischen, mykenischen Zivilisatio-

nen. Er findet und schafft Harmonie mit den Ideen der Jahrtausende. Der emotionelle Reichtum seiner Kunst tritt mit intelektueller Füllung zusammen auf. Die Ordnung der Formen und Ideen begleitet seine Gedanken, seine beruflichen-, geschichtlichen-, Menschenkentnisse. Er setzt Bildung, visuelle und auditive Affinität von den Empfängern seiner Kunst voraus, damit sie die Werke sehen, hören und verstehen können. Sein Können bereichert die Schmuckstücke unseres Kunstgewerbes. János Németh selbst fühlt so: „Ich meine und glaube, dass die Lebenskraft meiner Arbeit die Keramikkunst des ungarischen Volkes ist. Dazu möchte ich meine eigene Botschaft hinzufügen." Sehen, dass das Volk schön und reich ist.

Mit guter Laune, Zärtlichkeit, Mitgefühl und Scharfblick erzählt er über seine Helden: über Menschen, Tierchen, über all die, die von seiner Fantasie und seinen Erlebnissen in sein Atelier eingelanden und von seinen Händen bearbeitet wurden.

Unter einem Dach leben Onkel Lajos der Töpfer, seine Frau, Tante Ilonka und die buntbemalten Figuren, in ihrem Sessel die klatschhungrige Nachbarin und János Háry im Bilde eines Aushängeschildes. Aus Ecken, von Regalen und Gott weiss, woher noch gucken die anderen Einwohner: ein Bär als Speckbrater, Ziege, Pferd, Steinbock, die mit Namen versehenen Krüge, Flaschen, ein Clown, sich auf den Frackzipfel stützend, eine Zirkusreiterin während ihrer billigen Produktion... Und die Vertreter der Mitologie und der Bibel: das mit der typischen Ironie von János Németh dargestellte entführte Europa, Venus, Kentaur, Poseidon, der für uns Mensch gewordene Christus, Johannes der Täufer, der Heilige Franziskus mit engelhafter Frömmigkeit- haben alle Platz nebeneinander. So wurden sie eine Familie: János Németh, seine Frau, seine Kinder, Enkel und alle Nachwüchse seines Talentes, alle wurden aus dem Töpferlehm geboren. Auf die Scheibe geträumte ruhende, schlafende, arbeitende Menschen aus Rohren, Kugeln, Kegeln, und Walzen bilden sich zu gleichgestellten Partnern der Bronze- oder Steinstatuen. Hinter der Unbeweglichkeit seiner Figuren ahnt man Geschichten. Mit einer spontanen Bewegung stellt er ganze Lebenswege, Geschichten und Charaktere dar, zaubert den scheinbaren Lakonismus zur Epik.

Wie hat diese Lebensbahn begonnen und wie hat sie sich gestaltet und wurde innerhalb von 60 Jahren zu dem, was ihr vorbestimmt war? Die Familie von János Németh ist eine alteingesessene Töpfer- und Ofenmacherfamilie. Der Grossvater hat schon einen beruflichen Ruf erlangt, so dass Dezső Malonyai in seinem Buch „Die Kunst des ungarischen Volkes" ihm ein ganzes Kapitel widmete. Seine Öfen standen in den Residenzen vieler ungarischer Adeliger. Die runden Öfen des Sohnes wurden auf der Scheibe hergestellt. Das Familienunternehmen „Gábor Németh und Söhne Kachelofenbauer und Tonwarenhersteller" spielte eine grosse Rolle in der Gründung des Kachelofenbetriebes in Zalaegerszeg. János Németh ist in die Welt des Tones geboren. An der Hochschule für Kunstgewerbe kam er in die Klasse von Miklós Borsos. „Es scheint mir so, dass ihm an meinem rohen, rustikalen Stil etwas gefiel". Das musste so sein. Sowohl Miklós Borsos als auch István Gádor haben die massiven, reinen Formen geschätzt, solche Künstler, die sich selbst und ihren Wurzeln treu bleiben. Wie Borsos sagt. „Jeder hat einen Vater, bloss der Dilettant hat keinen." Die Ansichten des Lehrers und des Schülers haben sich getroffen. Er hat die Ratschläge seines Meisters angenommen: Man soll am Klang des vollbrachten Werkes spüren, dass es aus Ton hergestellt wurde. Zu den bisherigen Ergebnissen der Kunst will ich nur so viel hinzufügen, wie ich die Welt sehe."

Das Jahr 1959 war ein Wendepunkt der Lehrzeit und der Laufbahn von János Németh.

Die Herstellung der bunten, lebkuchenartigen Tonfigürchen zieht sich in den Hintergrund, und es entwickelt sich der eigene Stil. Dem herzigen, spielerischen Weinkelleraushängeschild „János Háry" folgt der Hahn und damit erscheint der Prozess der Vereinfachung in seiner Kunst. Über die Geburt des gallischen Hahnes erzählt er: „Am Hahn habe ich mit richtig rustikalen Rohren gearbeitet. Beim Scheiben habe ich sogar meinen Fingerabdruck dagelassen. Da war ein rötlich-schwarz-belegter Überzug, mit dem ich das ganze übergossen habe und es so brannte. Endlich konnte er nicht mehr in die Kategorie der Souveniers aufgenommen werden, er wurde eine Plastik, gleichwertig mit einer Statue. Der Hahn der Revolution hat den Morgen der Änderung bedeutet: Die erste echte Keramik wurde geboren. „Der Hahn" und einige Werke waren noch bunt. Der Entwicklungsprozess wird weiter abgeklärt. Er stellt den bunten Überzug beiseite, denn er hat das Gefühl, die vielen Farben machen die Arbeit uninterressant, die Plastizität wird nicht genug betont. Für eine Zeit findet er im grünen Überzug das entsprechende Kolorit zu den Reliefs. In seinem Werk über die Legende des Harkáyer Heilwassers macht er die Teufelsgestalt zum Symbol. Das Märchen ist ein hervorragender Rohstoff für ihn. Der Neptun-Brunnen in Zánka ist eine massive Rundplastik, deren Fries-Vorläufer schon an der Wand der Schwimmhalle in Zalaegerszeg erschienen ist.

Seine Zunftkrüge nehmen eine besondere Stelle im Lebenswerk ein. In ihnen erscheint die Stoff-

lichkeit, das Erlebnis der Improvisation, die Gestaltungslust, die abgeklärte Form der Töpferei. Die Figuren der Ofenkacheln ermuntern ihn, an den Krügen und Flaschen seine eigene Welt darzustellen. Seine kugelartigen Gefässe verkörpern eigenartige Figuren, einmal als Schweik, einmal als Kanonak, einmal als Ehepaar. Erlebnisse aus der Kindheit werden lebendig. Nostalgie, Angst um die Traditionen, künstlerischer Trieb, Ausdruckswunsch helfen bei der Geburt dieser Werke.

Seine Werke tragen in sich trotz ihrer Kleinheit die Monumentalität. Sie sind verkleinert, aber nicht klein. Ihre Grösse hängt nicht von den Massen, sondern von ihrer Wirkung, von dem inneren Inhalt ab. Das bedeutet nicht, wenn der Platz oder die Ansprüche grosse Massen verlangten, könnte János Németh nicht sein Bestes geben. Zum würdigen Zieren der ungarischen Botschaft in Neu-Delhi und Helsinki hat er Keramikstatuen von symbolischen Werten und betonender Kraft hergestellt. Diese Werke erzählen über unsere uralten Zeiten und unsere Glaubenswelt. Diese Kompositionen strahlen Ruhe und Macht aus. Man muss nicht einmal unsere Geschichte kennen, die Figuren zeugen von unseren schlechten und guten Jahrhunderten. Seine Abstraktion, die Herrschaft grosser Formen ist eine sinnvolle Vereinfachung, im Interesse der Verständlichkeit. Die Wirklichkeit wird ohne Zierde dargestellt.

Er erhält die Geste und Symbole aber die Plätze werden gewechselt. Die Zierden werden von Gegenstand zu Gegenstand ausgetauscht, wodurch sich die Bedeutung verändert. Durch die Umsetzung einer Kappe, Sandale oder eines Sternes wird auch das Thema geändert. Andererseits können wir ein Ofenfliesenmuster als selbständige Statue wiedersehen. Das Zunehmen der Verhältnisse vollbringt zugleich die Metamorphose der Bedeutung. Die souveränen Elemente des souveränen Meisters überraschen uns in einer verdutzenden Assotiation, aber angenehm. Die Harmonie wird nicht verletzt, höchstens wird ein neuerer Raum gegründet und erobert. Die Regeln der Form und der Struktur nimmt er todernst. „Man darf die alten Formen nicht aufgeben, sondern muss sie bewahren und weiterentwickeln." Er bemüht sich darum, die mit seinen eigenen Ansichten ergänzten Stilrichtungen zu benützen. Er erfindet, dichtet um, er erinnert sich, er verkleinert, lässt wachsen und erzählt wunderbare Keramik-Märchen. Die Seele und die Sprache seiner Plastiken nimmt zu. Sie verstehen sich, und sie sind verständlich in fremden Gegenden, wo sie ankommen und sich lebenstreu und wie zu Hause bewegen. Die Schichten unserer Zivilisation schalten sich mit beständiger Treue in den Stromkreis der Gegenwart und sie erfüllen ihre Botschaft, selbst in avantgarder und industrieller Umgebung: in Wohnungen, in öffentlichen Gebäuden, in Schulen. Unerschütterlich mutige, sanfte Kämpfer treten aus dem Ofen heraus, mit der Gewähr der Liebe, des Humors und des Glaubens, und im Schwerte der Reinheit. Ihre Feinde: Geizigkeit, Unverständlichkeit, Parteilichkeit, Interessen und andere negative Leidenschaften stehen ihnen gegenüber, aber es ist sicher, dass ihr Kampf nicht zum Fiasko beschieden ist. Schon bisher hat er mit ihnen Siege errungen, auch unter schlechteren Umständen, als heute. Man hat ihm nachgesehen, dass er seine von den Auftraggebern unterschiedliche Meinung in die Gegebenheit der Keramik einschmuggelte. Von Zeit zu Zeit wurden ihm Ausstellungen und Auszeichnungen gewährt. Die Erfolge standen aber nicht im Verhältnis zu den durch die unwürdigen Kritiken verursachten Nachteilen.

In dem letzten Jahrzehnt folgten die Schüsseln, Kessel, Krüge und Blumenständer in Tierfiguren einander auf der Töpferscheibe. Auf die Gegenstände kommt ein matter oder halbmatter Überzug, der die auf ihnen befindliche Plastik unterstreicht. Das bei 1060 Grad gebrannte, wasserundurchlässige, helle, harte, auf der Scheibe hergestellte Material bekommt einen olivengrünen, kastanienbraunen oder rotbraunen Überzug. Der Grundstoff der Keramikstatuen und Reliefs ist eine Mischung des Tones aus Modricse, Kaolin aus Sárisáp und Schamottpulver. Dieses Material lässt sich bei Temperaturen um 1100 Grad gut verdichten. Von dem hellockergelbgebrannten Tonüberzug wird nur genau soviel mit sicherer Hand abgewischt, wie es den Ton der Oberfläche bereichert. In seinem Lebenswerk immer mehr zunehmende grosse Reliefs organisieren sich aus den schon erwähnten, aus Scheiben hergestellten Elementen und deren Halbschnitten. Sie werden auf grossen Formtafeln in einem Stück angefertigt. Später werden sie nach der Form wieder in Teile geschnitten und an der Wand wieder aneinander gepasst.

„Ich sehe die Kompositionen schon dann, wenn in der Wirklichkeit noch nichts existiert. Ich sehe den Fleck der Fünf — sechs Motive, sehe ihre Lage in der Ebene. Zuerst bringe ich diese „Fleckkompositionen" an, und darauf kommen die auf der Scheibe hergestellten Elemente."

Zur letzten Zeit wird seine Tätigkeit mit frischen Elementen erweitert. Er betont immer mehr die Verflechtung der Geschichte und der Natur, und übernimmt eine scheinbar periferielle, aber immer wichtigere Aufgabe, die Aufdeckung unserer Geschichte. In der Polifonie seiner Werke können wir uns, in Kenntnis seiner Symbole orientieren.

Seine Grundsymbole nimmt er vom Himmel. Die Hauptrolle spielen die Sonne und der Mond. Sie bekommen gelegentlich verschiedene Bedeutungen, es kann sich um Leben und Tod, Helligkeit und Dunkelheit, Zeit und Zeitlosigkeit, um die ewige Erneuerung handeln. Die Sterne machen Besuche in seinem Atelier, um mit ihrem Licht seine kleinen Tonwesen umzuwandeln. Aus ihrer Nähe fliegen die Botschafter der irdischen Natur herab: die Vögel. Sie vermitteln zwischen den Sphären, und ihr Flug ist sogleich die Metaphore ihres und unseres Weges. Mit ihrer Anwesenheit beflügeln sie die eingeklemmte Wirklichkeit. Weiter gehend geraten wir ins himmlische Reich der Symbole, wo Gottes Gebote die Mitglieder des überirdischen Kreises bewegen, wenn der Künstler Hilfe braucht. Ihr Bild trägt das irdische Gesicht der Not und der Gnade „Was man küssen kann". (László Nagy). Der gekreuzigte Christus symbolisiert die Qual des Leidens und die Gottesmutter Maria das Glück und die Schmerzen der Mutterschaft. Die Engel reichen die Hand und leiten das Gebet des verzweifelten Menschen weiter.

Die bisherige Laufbahn von János Németh wird am treuesten durch die vielseitige Komposition der Legende der vierzig Fischer repräsentiert. Das Thema und die Oberfläche fassen zu einer Einheit seine resumierten, abgeklärten beruflichen Erfahrungen zusammen, seine Meditation über das Sehbare und Unsehbare. Der St. Michael Hügel ist eine Sehenswürdigkeit, eine Pracht des Balatondorfes Vonyarcvashegy. Der Schriftsteller Mór Jókai hat das Hügelchen mit seiner Kapelle in einer Zeichnung verewigt. Die Aufbahrungskapelle wurde vom Architekten Károly Szerdahelyi aus der Ruine wiedererweckt, so kann die Pietätsstätte von den Pilgern wieder bewundert werden.

Worüber erzählen die Fischer von János Németh? Nach zeitgenössischen Aufzeichnungen haben 46 Fischer des Festetich-Herrschaftsgutes im Jahre 1739 bei einem Wintergewitter in dem eisigen Balaton den Hamen geschöpft. Sechs von ihnen sind ums Leben gekommen, vierzig sind mit dem wohlbehüteten Hamen auf einer Eistafel, mit Gottes Hilfe, dem Unglück entkommen. Die frühere Aufbahrungskapelle ist gleichzeitig traditionsbewahrend und traditionsschaffend. Mit dem frisch angelegten Relief zusammenatmend pflegt und hütet sie den Glauben und die Erinnerung des Volkes der Gegend. Sie wird zur Gedenkstätte aller Fischer und der Tag der Einweihung, der 8. August ist der Ehre der Fischer gewidmet. Das Keramikwerk erzählt nicht, sondern interprätiert, dichtet in zwei Zeilen die Geschichte.

Die in den Seelentränker geratene Masse wird auf 4 m^2 von 4 charakterisierten Fischern autenthisiert, die Legende wird in ein Stehbild gedichtet. Wir sind Zeugen eines göttlichen Eingriffs, als der Engel den erbarmten Menschen aus der Kehle des Todes reisst. Ihr anständiges, diszipliniertes, einfaches Leben bleibt bestehen. Die aus geometrischen Formen zusammengestellten Figuren erschliessen sich aus der reinsten Volkskunst, näher aus der Hirtenkunst, erschaffen die Einheit der angewandten Gattung und der Idee. Die einzelnen Elemente werden in der Ebene nebeneinander geordnet, die Plastizität wird von schwacherem bis stärkerem Überzug erreicht. Im Bilde der Fischer treffen wir Figuren der Balatongegend — jeder ist ein anderer Typ. Die im optischen Mittelpunkt erscheinenden zwei Engelhände umreissen gleichzeitig die Rahmen eines Masswerkfensters. Das sensible Gleichgewicht wird von einer an der rechten Seite knieenden Harpunengestalt behütet. Mit ihrer Hand zeigt sie auf die Tragödie: auf den Hamen, auf die Fische, auf die Kameraden. Als ob die Bedrängten der linken Seite Worte wechseln würden, sie besprechen das Wunder. Es ist eine Winternacht, Wildgänse ziehen über den Köpfen der Menschen hinweg. Die gleichzeitige Darstellung des Mondes und der Sonne verbirgt Zeitlosigkeit.

Die Formen von János Németh haben Macht, machen unruhig und gleichen aus. Die Form findet in ihrer unsteigerbaren Einfachheit das Wesentliche seiner Bestrebungen.

Unbedingt müssen noch einige bedeutende Werke erwähnt werden: Das Relief des Keresztury Hauses, die für das Gymnasium angefertigte „Göcsejer Legende", das Wandbild des Carbona Kurhotels in Hévíz, die zwar früher entstanden, trotzdem Mitglieder dieses Zuges sind. In letzter Zeit wurden die unter Symbolen reitender Figuren von Pál Kinizsi und István Báthory verkörpert.

Qualifizierend ist für den Göcsejer Meister sein Freundes- und Mitarbeiterkreis. Die Namensliste ist vornehm: Dezső Keresztury, Gyula László, Miklós Borsos, Tot Amerigo, Ákos Koczogh, Ferenc Juhász, Sándor Tatay und noch zahlreiche Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens und der Kirche. Durch eine Reihe von Veröffentlichungen beweisen sie ihre Anerkennung. Am besten gefällt ihm doch die Treue und Ehre des einfachen, seelenreinen Volkes. Ins Herz geschlossen zu sein, verstanden zu sein, das ist sein höchstes Ziel und seine Trophäe.

Es ist seltsam, dass János Németh, der in der gesamten Kultur und in der kollektiven Nächstenliebe so tief verwurzelt ist, nicht in einer Brigade arbeiten kann. „Ich habe keine Kraft dazu." Vielleicht seine verstockte Unabhängigkeit, die Suche nach Glück ist das Geheimnis, das seinen Töpferton lebendig macht und bewegt.

Katalin Benedek

WITH FAITH AND WHEEL

János Németh is not addicted to the fashionable family tree research. He only mentions his grandfather Gábor Németh as his professional ancestor. However the science of genetics is not thus far linear.

Going back to the past of Hungarian pottery, the oldest charter of incorporation in existence dates from 1307. The blood-line of throwing then broke out in the hands and minds of people like Gábor and János Németh. At the end of the 16th century, There was published a book of guild-rules in Hungarian, proving the autonomy of the town. According to the rules, a master had to have three potters, a pitcher, four platters and a liquid measurer. The guild document also fixed the prices of different articles.

The roots of our home pottery culture take us far back into the distant past. We know that potters took service with the Church during the reign of king St. Stephen. Then they carried out creative work with enthusiasm through centuries, ensuring continuity.

János Németh is a conscious and creative continuer of our culture. With the magic wand of his talent he produces the masterpieces of his homeland's pottery as if by magic. Apart from his blessed talent there were some people who helped him. I would like to mention two of his tutors, Miklós Borsos and István Gádor. They discovered his promising work and provided him with supporting opportunities and directions. Through their patronage, the entrance gates opened and the College produced a firm effect on the starting student. „It was an experience for life, besides my family." At that time he strongly insisted on the folk traditions. The atmosphere of the renaissance style workshop had a beneficial result on him. He was touched by every constructive impression. In the first place by His native land, more exactly Göcsej and the Baroque style mansions of Zala, too. We can widen the geographic circle: Transdanubia, Hungary, Europe, the Universe. In time from the prehistoric age to these days.

The artist is the possessor and the successor of our universal culture, who expresses his message in clay. How else could he do that? He works with humility, being obedient to a higher will, and respects the purpose of God in clay which takes human form.

His intellect is infiltrated by the dominance of earth-mass to which he has approached during his development. He decreases the concealing role of the colourful glaze, and emphasizes the solidity and the stability of the substance used for presenting reality. It makes up a philosophy which is in affinity with the meditative spirit of the Oriental people. However this art is not sombre, it is filled with humour and humanity. His fairyland is a realistic one, his grotesque figures are not ridiculous, they rather raise a smile. He doesn't mock or parody, he improvises. The objects of our everyday life come near us with lovely representations. He never holds a mirror to the wicked or the ugly. He is inspired by fallibility and guided by intuition. His creatures unmistakably belong to him, his soul is reflected in them.

János Németh is a fairy in his own manner. He keeps order with his forgiving severity. It is of great importance these days. At a time of confusion and anarchy of forms, balance must regulate extremes and provide direction. He does not only create an inimitably specific empire, but educates as well. He synthesizes the universal folk culture by harmonizing the ceramics of Zala with the existing clay finds of Sumerian, Babylonian, Assyrian, Hittitien, Cretan, ano Mycenaean civilizations.

The rich emotional atmosphere of his art is accompanied by a strong intellectual sense. His imagination, his knowldge of the human character, handicraft trade and history are directed by the systematic arrangement of forms and ideas. Possessing erudition, visual and auditive affinity are preconditions for the recipient so that he could see, hear, and understand what he has seen. „I profess and believe that the life and soul of my activity is the pottery art of the Hungarian people to which I would like to add my own message."

János Németh looks upon Hungarian people as lovely and rich. He tells tales about them with good humour, affection, sympathy and perspicacity. His heroes are simple people (gossiping neighbour), lovely animals (bear as he is toasting bacon), characters of the Bible (Jesus Christ, John the Baptist) — they all get on well together and form a great big family. Behind the motionlessness of his figures, stories occur faintly calling up the memory of fates, tales and characters, lessening the laconism.

How did this predestined career begin, and how has it developed over 60 years? His family is an old pot and stovemaker family.

In a book The Art of the Hungarian People by Dezső Malonyai an entire chapter is devoted to

his grandfarher, known as a famous artisan. His stoves stood in the castles of widely appreciated families like Batthyány, Eszterházy, Zichy and in the residence of Jusuf Kemal. His son made his stoves on a wheel. Their family enterprise: Gábor Németh and his sons — Stove and clay products makers played a significant role in the development of the Zalaegerszeg Stove Factory.

János Németh was born into the world of clay. At the College for Industrial Arts he attended the class of Miklós Borsos. „It seems they may have liked something in my rough and rustic style."

Miklós Borsos and István Gádor respected the solid and pure forms, and artists who remained faithful to themselves and preserved their roots. As Borsos said: „Everbody has a father but the dilettante." The views of the tutors and the future colleague found each other and he took the master's advice: „The complete work of art must express that it was made of burnt tile."

„I want to add just one thing to the achievements of the art until now: the way I see the world."

1959 was one of the turning points of his studies and career. By that time the little colourful clay statuettes inspired by gingerbread figures had fallen into the background and his own individual style started developing. The touching and playful nameplate of János Háry wine cellar was replaced by the „Cock" and a process of simplification began. The cock of the revolution raised the dawn of change: the first real ceramic statue was born. The process of improvement continued. He put aside the colourful glaze because he felt that too many colours made the work uninteresting, and did not emphasize the plastic art sufficiently. He found the natural colouring to be more suitable. He eternalized the legend of the medicinal water in Harkány and he created a symbol of the devil of the thermal spring flowing from the devilish hole.

The guild-jugs take a special place in his life-work. They comprise materiality, the experience of improvisation, the desire for forming, the pure form of pottery. „The earthen vessel for me, is all of this".

His works stand for monumentality even in their littleness. They are made smaller but they are not small. Their greatness does not depend on their size but on their effect and inner content. It does not contradict the fact that if the place and the demands require big sizes, János Németh can stand the test by doing his best. He created suggestive, monumental ceramic statues for the Hungarian embassies in New-Delhi, Helsinki, tropical India and the northern countries. They symbolize our bitter-sweet centuries.

He keeps his gestures and symbols but he changes their places. He changes the ornaments from object to object, modifying their meaning. The sovereign elements of the sovereign master astonish us with amazing compositions. However the harmony does not receive any wound. He is in dead earnest about the rules of form and structure. „The old forms are not to be broken, they are to be kept and developed." He has done his utmost to do so using the tradtional styles enriched by his own view. Unflinching, gentle fighters step out from the stove with the weapon of love, humour, faith and in the armour of purity. Their enemies are: envy, lack of good-will, partiality, interests and other negative emotions and actions. But one thing remains certain, that their struggle is not doomed to failure. He himself gained a victory with them even under unfavourable circumstances. He was forgiven when he 'smuggled' his own views, different from the client, into the basis of ceramics. At times he was given medals and exhibition opportunities. But the successes were not proportionate to the disadvantage caused by undeserved critique.

Recently he has varied his work with some new elements. He emphasizes the harmonious combination of history and nature. He undertakes a disregarded but more and more important task: the exposure of the past.

He lifts down his basic symbols from the sky. Sun and Moon have the leading part. Their meanings differ: Life-Death, Brightness-Darkness, Time-Achronism, endless renewal. Stars pay a visit to his studio to transubstantiate the little clay creatures with theit light. Birds, messengers of nature, take metaphorical flights mediating between spheres. We can see these little delegates more and more often. Their presence lends wings to earth-bound reality.

Moving on we reach the Celestial Empire of symbols. The crucified Jesus Christ represents the torture, the Blessed Virgin in labour represents the pain and joy of motherhood. Angels reach out their hands forwarding prayers of desperate people.

The life-work of János Németh is most truly represented by the many-sided composition of the forty fishermen's legend. The theme and the surface integrate his synthesized experiences and his reflection over visible and invisible. This master-piece has been placed in a mortuary in Vonyarcvashegy. What do these fishermen tell about? According to notes, 46 fishermen of the Festetics estate dipped their nets into the icy lake of Balaton in 1739. Six of them were lost, but 40 escaped and remained alive with the help of God. We can be the

witnesses of the moment when God is intervening and snatching the compassioned people from the jaws of death.

It is required to mention some more significant works: relief of Keresztury residence, Göcsej legend for a local grammar school, fresco of Hotel Carbona in Hévíz.

The composite of the people who established relationship with him as a friend or a colleague is illustrious: Dezső Keresztury, Gyula László, Miklós Borsos, Amerigo Tot, Ákos Koczogh, Ferenc Juhász, Sándor Tatay and many more characters of public life. They pay tribute to him with a number of publications.

But above all it is the affection and respect of the simple, ingenuous people that give pleasure to him.

It is strange that János Németh, into whom the universal culture and collective charity have penetrated so deeply, is unableto work in a team. „I have no strengh for that." His stubborn self-reliance and his searching for happiness may be the secret which vitalizes his indestructable clay.

March 1994.

Katalin Benedek

NÉMETH JÁNOS
keramikusművész kiállítása

1994. június 3—29.

VÁROSI HANGVERSENY- ÉS KIÁLLÍTÓTEREM
H—8900 ZALAEGERSZEG, ADY ENDRE UTCA 14. TEL.: 36 (92) 313-766

A kiállítás a Göcseji Múzeum
és a Városi Hangverseny- és Kiállítóterem
közös rendezésében jött létre.

HISTORIA ARCHAEOLOGIA ETHNOGRAPHIA ARTES
GÖCSEJI MÚZEUM
ZALAEGERSZEG, BATTHYÁNY U. 2.

A művész és a rendezők köszönetet mondanak a könyv megjelenését támogatóknak:

BAJAZZO BÁBEGYÜTTES EGYESÜLET, ZALAEGERSZEG
BALATON FÜSZÉRT RT., KAPOSVÁR
GOLDSUN HŰTŐIPARI RT., ZALAEGERSZEG
GÖCSEJI MÚZEUM, ZALAEGERSZEG
HOTEL CARBONA, HÉVÍZ
KÖZÖSSÉGI SZABADMŰVELŐDÉSI ALAPÍTVÁNY, BUDAPEST
MAGYAR OLAJIPARI MÚZEUM, ZALAEGERSZEG
OTP BANK RT., ZALAEGERSZEG
PÉNZINFO KÖNYVSZAKÉRTŐ ÉS SZAKTANÁCSADÓ KFT., ZALAEGERSZEG
SZÉCHENYI EMLÉKBIZOTTSÁG, ZALAEGERSZEG
TAKARÉKBANK RT., ZALAEGERSZEG
VÁROSI HANGVERSENY- ÉS KIÁLLÍTÓTEREM, ZALAEGERSZEG
ZALABAROMFI RT., ZALAEGERSZEG
ZALAHÚS RT., ZALAEGERSZEG
ZALAKERÁMIA RT., ZALAEGERSZEG
ZALA MEGYEI GYÓGYSZERTÁRI KÖZPONT
ZALA MEGYEI PEDAGÓGIAI INTÉZET
ZALAEGERSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
ZALA MEGYE ÖNKORMÁNYZATI KÖZGYŰLÉSE
ZALAI NYOMDA RT., ZALAEGERSZEG

Szerkesztette és tervezte: **BONCZ BARNABÁS**
Színes fotográfiák: **ZÓKA GYULA**

A keramikusművészt bemutató fekete-fehér fotók Németh János archívumából valók.
A fotókat Cservenka György, Kresz Albert, Szabó Imre fotóművészek
és ismeretlen fotográfusok készítették.
Német fordítás: Pálfi József • Angol fordítás: Lőrincz Zsuzsa

Felelős kiadó: GOMBOS JUDIT igazgató.
ISBN 963 04 4244 6
Zalai Nyomda Rt. 94 1316 o
Felelős vezető:
Somogyi Tibor ügyvezető igazgató.

MDK.

Németh János

Zalamegye Tanácsától pályadijat nyert

Zalai Hirlap 1965 ápr.4. lap -

Németh János

Tanchas

1727. Szászlona.

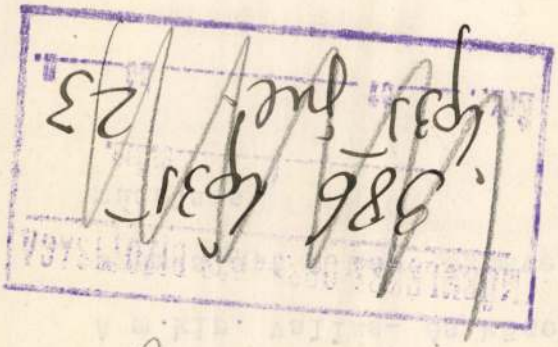

Szabó Kalotaszeg

193. l.

A m.kir. vallás- és közoktatásügy
szám alatt a keb. számvevőség VII
másolata.

Utasitom a Számve
munkálatainak költségeire /: 3.50
munkálatok vezetőjének: dr. Lux F

Németh János

kartéz

Szechy Mária tasnádi
kertjenek vezetője volt
Keszpénzfizetése hat
forint volt. Ezenkívül
kiszniczer dolmany,
mente, mente alá való
báránybőrbetés, aba nadrág,
két ing, két lábravaló és
egy süveg járt neki. Csiz-
mát annyit kapott, amennyit
elnyűhetett. Kitűnően az
urascig konyháján élt

Takáts Sándor, szegény
magyarok. Bp. é n.
Genius kiadás. 415. l.

nak 1903 okt. 24-ig színtén
ujból írásban felszólítot
kiegyenlítésére. ———

Ily módon mai napig
a szóban forgó csekély összeg
tését nyerjen, bátorkodtunk
kiutetü bizottságot közvetlen
kérjük arra, hogy a szóban
idő alatt hozzánk postafor
Számlánk rendezését
Maradunk a n

Németh János

Zalán S.

keramikus az I. Kerámia Biennálén

Pécsett

N.N.: Kerámia biennálé

Dunántúli Napló 1968 X. 6

Németh János

Több művével – köztük: Boroskanvíz (kapró) III. díjat nyert az I. Orsz. Kerámia Biennálén Pécsett

Szelestey László: Kerámia művészetünk pécsi szeregszemléjéről

Zalai Hírlap 1968 X. 13

Németh János kerámikus

szerepel az alábbi tárlaton

Molnár László: Megnyílt Pécsett
az I. Orsz. Kerámia Biennálé

Magyar Nemzet 1968 X. 24.

Németh János

III. díjat kapott (5000 ft)
az alábbi tárcáért

N. N.: ha nyílik az I. Orsz.
Kerámia Biennálé

Dunántúli Napló 1968 X. 6

MDK

Németh János

Mai magyar kerámia kiáll. Siklósi várban,1968.
Janus Pannonius Muz.füzetei 14.

Németh János

Az egervári várban megjelt
művéntelep résztvevője

Zalai Hírlap, 1968, jan. 23.
„Művéntelep Egerváron"

Németh János (Zalaegerszeg)

A pécsi kerámia-biennálén az 500 ft-os III. díjat vitte el.

Magyar Hírlap, 1968, okt. 6.
A pécsi kerámiabiennale.

Német János

½ m-es Kalapfigurája a siklósi vár kerámia kiállításán szerepelt.

Katona Imre: Mai magyar kerámia
Rajztanitás 1967. V. 32-33.l.

MDK

Németh János
keramikus

A zalaegerszegi kiállításon figurális keramiáit állította ki

– Takács István: A dél-dunántúli képzőművészek első kiállítása

Napló, 1965. jún. 13. 6. lap

M.D.Y

Németh János
keramikus

„Juhász edény", „Betyár kancsó",
„Szerzetes kancsó" facekas edény-
sorozatát mutatha be, valamint
állatfigurait.

Molnár László: Az első pécsi kerámiai biennale
Művészet, 1969. február - 43 lap

NÉMETH János /

Gádor István tanitványa volt az
Iparmüvészeti Főiskolán

Gádor István gyüjteményes kiállitása Bp. 1966.
Ismertetőt ber. Domanovszky György

Németh János

Várlatokkal és falivsempékkel szerepel az alábbi tárlaton

Szelestey László: A zalaegerszegi Honvéd Képzőművészeti Studió kiállításáról

Zalai Hírlap 1969 II. 23.

Németh János

A kritikák egyértelműen utalnak Németh János cserépfigurainak a román oszlopfők és vízköpőkkel rokon vaskos humorára, de a népművészethez, a népi gölöncsérekhez való kötődésére is.

Hallama Erzsébet i Németh János.

Jelenkor VII. évf. 2. sz. 1969. febr., 140. l.

Németh János

Csőde, Szentgyörgyvölgy, Kerekfalva, Márokföld összegyűjtött cserépedényei töltik meg a teret Németh János körül.

Hallama Erzsébet: Németh János.

Jelenkor XII. évf. 2. sz 1969 febr., 140. l.

Németh János

emlitve

Hellauer Erzsébet: Németh János.
Felekezet XII. évf. 2. sz. 1908. febr., 141. l.

Németh János

emlékére.

Hallomás Erzsébet: Németh János.
Jelentés XII. évf. 2. sz. 1968. febr., 141. l.

MDK

Németh János

Faun

Mai magyar kerámia kiáll. Siklósi várban, 1968.
Janus Pannonius Mu. füzetei 14.

M.D.K

Németh János
keramikus

A pécsi keramiai biennale
III. díját kapta.

Molnár László: Az első pécsi keramiai biennale.
Művészet 1969. február – 43 lap.

Németh Jénos

Kerámia (repr.)

Jelentése XII. évf. 2. sz. 1969. febr. Mű-
melléklet, 1.

Németh János

Kerámia (repr.)

Jelenkor XII. évf. 2. sz. 1969. febr. Mű-
melléklet, 2.

M.D.K

Vernéth János
festő

Részt vett a tárlaton

Horváth György: Egy elszalasztott lehetőség
Magyar Nemzet 1969 okt.21.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Nemeth János
keramikus

A kiállításon: „Filozófusok" a „Hajósok", „Kentaur" c. faliképei, valamint „Lovag" c. horongolt kirplasztikájával szerepelt.

Borbás György: Első bemutatkozás
Művészet, 1969. junius - 42 lap.

MDK

Németh János, keramikus

Szept. 19-én Kiállítása nyílik meg a Derkovits Teremben.

– : Kulturális hírek 4

Népszabadság, Bp. 1969. szept. 11.

MDK

Németh János, keramikus

A TV galériájában szerepel a Derkovits Teremben megnyílt kiállításával.

– : A TV Galéria új bemutatója

8. 17

Népszabadság Bp. 1969. szept. 17.

90

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.Y.

Németh János
kerámikus

A Pécsi Kerámiai Biennalen díjat nyert és biztató közönségsikert kapott.

Borbás György: Első bemutatkozás
Művészet, 1969. junius - 42 lap.

M.D.K

Neineth János
keramikus

Dús László festő készített
„Neineth János keramikus
művész műtermében" c.
monotypiáját mutatta be
az Egervári műcsíztelep tárlatán.

Borbás György: Első bemutatkozás.
Művészet, 1969. junius – 42 lap.

Németh János
keramikus

M.D.V

„Dionisos"
(repro)

Borbás György: Első bemutatkozás
Műrészet, 1969. junius – 42 lap

MDK

Németh János, keramikus

Kiállítása nyílik meg a
Derkovits Teremben.

— : Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. szept. 16.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Németh János, keramikus

A Derkovits Terembe tekinthető meg kiállítása.

—: Kiállítások 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. szept. 19.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Németh János

Kerámiákkal

szerepel az egervári művésztelep

Liánításán

Sz. L: Egervári /69

Zalai Hidap 1969 VI. 15

Német,Johanos,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke:"Német,Johanos,Komárom,1699." 118.old
13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történeréhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967.
A Győri Múz.Évkönyve

Mehr Nemet Johanes, asztaloslegény

A győri awztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1697 den 20 oktober: "Mehr Nemet Johanes von Comern tischler Gesell". 113.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmivességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9. Szántus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Németh János, csizmadia mester

Győrben polgárjogot nyert: 1833. dec. 18. Sirákról jött kath. Taksa 12 Ft./Album Neo-Civium 1743-1838. Győrv. lvt./.103.o

Leng el Alfréd: Sopronmegyei családnevek Győr város polgárkönyveiben. 97.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Németh János

Az öreg halán... műve [illegible] / nekapel az I. Országos Kerámia Biennálén Pécsett

Hárs Éva: Az I. Orsz. Kerámia Biennálé Pécsett

Jelenkor 1968 XI. n. 1017

Németh János

Rézt vett a dél-dunántúli
Képzőmův. Ziáll-n.

Zalai Hirlap, 1968, jun. 23.
Megjelt a dél-dunántúli Képzőmüvészet Ziáll. Zalaegerszegen.

MDK

Németh János

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

MDK

Németh János, keramikus (2)

A gyárban formatervezéssel foglalkozik. Vázáit a tömeggyártásban is használni kell a korral. Egyedi darabokat is tervez, s alkotó munkáját saját műtermében is folytatja. Több kiállításon vett részt, meghívták Faenzába is a nemzetközi kiállításra.

Bócz Sándor: Fazekasok öröksége 11

Népszabadság, Bp. 1968. jan. 6. [Vidéki]

MDK

Németh János, Keramikus 1

Farekasok voltak ősei a fiatal és tehetséges zalaegerszegi keramikusnak.
Tanulmányait az Iparművészeti főiskolán fejezte be. Gádor István és Borsos Miklós tanítványa. A főiskola befejezése után visszatért Zalaegerszegre s a Szerép kályhagyár alkotóműhelyében dolgozik.
Bocz Sándor: Farekasok örökösе 11

Bn. 1968. jan. 6. [Vidéki]

Népszabadság

Németh János

Jenő

Szabad Művészeti
1957. 363. l.

jaban hiddiskep szamolja el.

A más

MDK.

Németh János

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1965 juni.13.lap 6.

Németh János, Keramikus MD4

A Várpalota Zsigmond korabeli cserépkályháinak néhány töredékéből rekonstruált a csempéket. Meglízást kapott a cserépkályhák, kandallók elkészítésére.

— : Hír 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1965. aug. 6.

Magyar Ifjúság 1968. [illegible] 5

— flórián —

Pinceklub Zalában

A Kiváló Ifjúsági Klub címet elnyert zalaegerszegi Univerzum Klub baráti körének tagjai a megyei művelődési háztól kapott alagsori folyosóból kialakították pinceklubjukat. A vasvázas faszékekre szivacshuhladékkal tömött műből huzatok kerültek, s újjá varázsolták a kopott asztalokat is. Az ablakkövöket falba épített kerá-

Németh János zalaegerszegi kerámikus művész ajándékai —, a szemközti falat pedig két fiatal művész, Tenk László festő és Szaboles Péter szobrász által készített fémplasztikák díszítik. A mennyezetvilágítást ötletes módon három felfüggesztett kocsikerékkel és gyertyával oldották meg. A baráti kör tagjai a szilvesztert már itt töltötték.

A „Kiváló Ifjúsági Klub" címet [illegible] Budapesti KISZ-bi

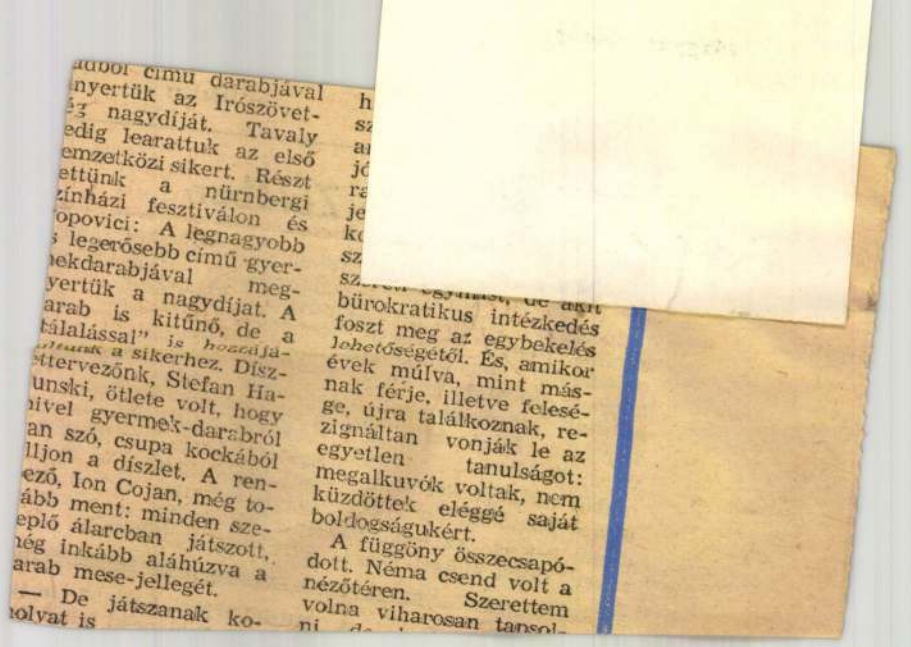

adból című darabjával
nyertük az Irószövet-
ég nagydíját. Tavaly
edig learattuk az első
emzetközi sikert. Részt
ettünk a nürnbergi
zínházi fesztiválon és
opovici: A legnagyobb
s legerősebb című gyer-
nekdarabjával meg-
yertük a nagydíjat. A
arab is kitűnő, de a
tálalással" is hozzája-
ltunk a sikerhez. Dísz-
ettervezőnk, Stefan Ha-
unski, ötlete volt, hogy
nivel gyermek-darabról
an szó, csupa kockából
lljon a díszlet. A ren-
ező, Ion Cojan, még to-
ább ment: minden sze-
eplő álarcban játszott,
ég inkább aláhúzva a
arab mese-jellegét.

— De játszanak ko-
olyat is

h
sz
a
jó
ra
je
k
sz
sz

bürokratikus intézkedés
foszt meg az egybekelés
lehetőségétől. És, amikor
évek múlva, mint más-
nak férje, illetve felesé-
ge, újra találkoznak, re-
zignáltan vonják le az
egyetlen tanulságot:
megalkuvók voltak, nem
küzdöttek eléggé saját
boldogságukért.

A függöny összecsapó-
dott. Néma csend volt a
nézőtéren. Szerettem
volna viharosan tapsol-

M.D.K.

Németh János festő

Hódmezővásárhely kulturházban falképe.

Németh Lajos: Szocialista re lizmus és modernista törekvések mai festészetünkben, Bp. 1967. 19.1.

19.1.

MDK.

Németh János

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1966 ápr.14.lap 3.

MDK

Németh János, kerámia

4. orsz. iparműv. kiáll. Műcs. 1959.

M.D.K.

Németh János, keramikus

Kiállitása a veszprémi muzeumban 1963-ban 2

Éri István: Beszámoló a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság 1962. évi munkájáról. 22.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém 1963

Németh János

a Görcsöi Napok alkalmából zalaegerszegi

jelvényt tervezett.

Zalai Főlap 1967 júl 23.

MDK.

Németh János

Kritika

Uj szó 1966 okt.18.

MDK.

Németh János

Kiállitási kritika

Vas Népe 1967 aug.2o.

Németh János
keramikus

M.D.K

Részt vett a tárlaton.

Molnár Sándó: Mai magyar kerámia
Művészet, 1967. október - 39 lap.

MDK.

Németh János

Kiállitási hir

Magyar Nemzet 1967 jun.6.

MDK

Németh János

Cséplés

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Miics. 1933. ápr.

36 1.

MDK

Németh János, festö

Cséplés.

Bp.Mües.-OMKT Nemz.Képzőmüv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.-
és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 36.1.

MDK

Németh János

kerámia

4. Orsz. Iparművészeti kiáll. Miskolc. 1959.dec.

MDK.

Németh János

Kiállitási hir

Tolnamegyei Népujság 1966 okt.23.

Plakát

Vaméth János:
Biztonitási és ön-
segélyezési csoport,

1963. M. H. Arch.

M.D.K.

Nemeth Janos
keramikus

"Alabardosok"
"Filozofusok"

Kovács Gyula. Nemeth Janos keramiai
Művészet, 1967. május – 25 kep.

M.D.

Németh János
keramikus

Galaegerszegen a Göcsej
Múzeumban láthatók
Németh János agyag-munkái

Kovács Gyula: Németh János kerámiái
Művészet, 1964. május – 25 lap.

M.D.K

Németh János
keramikus

Ujabb munkái: kerámia
falihépek, kórplasztikus kerá-
mia figurák, maszkok.

Kovács Gyula: Németh János kerámiái
Művészet, 1967. ~~[illegible]~~ augus - 25 kep.

M.D.Y

Nemeth János
keramikus

Kiállításán bemutatta:
Szent György, Don Quijote,
Parasztmenyecske, a
Filozofusok arni művét.

Kovács Gyula: Nemeth János keramikai
művészet, 1967. május – 25 kap.

Németh János kekanitus.
Zalaegerszegen él. 4 műve nekrepel
a déldunántuli kép. művének III.
kiállításán Pécsett
Kekania falkép /szepkó/

Ramváry Ferenc: A déldunántuli kép.
műv. kiállítása

Jelenkor 1968 VI. 545 old.

Németh János keramikus
Zalaegerszegen él
Vörös kora (1960) c. kerámiája /repró/

szerepel a siklósi kerámia
kiállításon

Katona Imre: A mai magyar
kerámia kérdései.

Valóság 1968 I. 76.

MDK

Németh János

repr.:

kerámia falkép

Zsennyei iparm. kiáll. 1967. Savaria Muz.
Szombathely

Németh János

Keresztesek, ker.

Lovas, "

Páncélos, "

Don Quijote, "

Szennyei ipara. kiáll. 1967. Savaria Mus.

Szombathely

MDK

Németh János

Kiállitási kritika

Dunántuli napló 1968 ápr.14.

MDK

Németh János

neve említve

Gádor István gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1966.

Németh János

Keramikusművész. Kiállitása 1961.szept.24 - okt. 29. Nagykanizsa. Thury György Muzeum.

Betüplakát 42x30.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 42.1.

Német János

– erté – kerámia kiállítás
készül a siklósi várban.

Magyar Nemzet, 1967. VI. 6. 5. o.

Németh János

Pesnecky Géza: I. kaposvári Tavaszi Tárlat.

(monumentális súlyú képek)

Magyar Nemzet, 1967. IV. 25.

Németh J.

Plakát:
Tárgysorsjáték. Huzás okt.18. Bp. 1962.
Ábrázolás: Baltól a nyereménytárgyak: családi-
ház, motorkerékpár, televizió és frizsider.

- Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és met-
szetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 83.1.

M.D.Y

Nemeth János
keramikus

Kiállításán láthatók a „Vörös kakas", „Gida", a „Pánczlos vitér", a „Halász", a „Menyecske" keramika szobrai.

Korács Gyula: Nemeth János kerámiai
Művészet, 1967. május – 25 kap.

M.D.Ц

Németh János

keramikus

„Menyecske"
„Halász"
„Keramika falképterve

} repro

Kovács Gyula: Németh János keramikai
Művészet, 1967. május — 25 kep

M.D.Y

Németh János
keramikus

A Zalaegerszegi Cserépkályha-
gyártó Vállalat tervezője. A
kályhaszemek mellett idéző
keramika falihépeinek szerep-
lő alakjai is korongolt plasz-
tikájuak.

Kovács Gyula: Németh János keramikái.
Művészet, 1967. május – 25 lap.

MDK.

Németh János

Kiállitási kritika

Zalai Hirlap 1965 juni.8.

M.D.K.

NÉMETH János kerámiikus

műveiből kiállítás a veszprémi

Bakonyi Múzeumban

Vasló

Magyar Nemzet 1961. decmber 16. 4. l

NÉMETH János keramikus

Falikút az oroszlányi 24 Tanterme
iskola Kisbrugóiban

Építész: Mondel Tamás

Magyar Építőművészet 1961. 5.sz. 30. l.

mDK

Németh János
iparművész

kerámiának kiállítása a zala-
egerszegi Görseji Múzeumban nyílik
meg ápr 30:án.

Mozaik: Múzeumi Hírek
Népszava, 89 évf 102 sz 1961 ápr 30.

MDK

Németh János

hajósmolnár.

Fehérváry Molnár István, Szilády Péter, Posta János és Németh János győr-ujvárosi polgárok é molnármesterek a püspöki hatóság alatt álló győr-szigeti céhnek tagjai, Győr királyi váross rangjára emelése után külön céhet alapitottak. Mária Terézia 1744- jun. 22-én a céhet jóváhagyta a szept 29-én tartott céhgyülésen Fehérvárj Molnár István tették céhmesterré.

104.l.

Czigány Béla: Adatok a Győr megyei hajósmolnárok életéből.
Arrabona 4. Győr. 1962. 97-116.l.

Johannes Németh Monetarius

Polgárjogot 1461-ben nyer, 1464-ben már mint elhunyt emlittetik. A későbbi években neve alatt neje vagy örökösei értendők. Hagyatékában két gyermekének: Jakab Benedeknek és Magdolnának, 100 aranyforint jut.

Mihalik József. Kassaváros ötvösségének története. Bpest. 1900. 117-118. l.

Lacri Tanós

Ötvös

XVII-27.

Németh János

Mihály

könyvkötő

Sopron

1784. jan. 12

polg. eskü

Házi

Római irodai tisztek V. 252

— perzsiai tisztek V. 252

Németh János

negedik ötvös 1572

Lásd

Gyárfás Brassó 188.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Nemeth János

Kertész

Szombathelyröl, 1818,

l.

Fleischer Bács fi-l.

Németh János kerámiája

Németh János kerámiája

Németh János

1021

HALLAMA ERZSÉBET

NÉMETH JÁNOS

Hófehér biedermeier kályhát bontott a múzeum Zalaegerszegen, s találtak ott egy régi figurát: ágaskodó lovat ábrázolt. Vajon ki csinálhatta, tűnődtek. Aztán kiderült: Németh János – kilenc éves korában.

Ez még a nagyapa életében történt. A nagyapa Németh Gábor volt, zalaegerszegi kályhásmester. Céhbeli mester! Szép testtartású, bajszos férfi, a fején kalap, előtte bokáig érő munkakötény. Malonyai vaskos könyvéből ismerjük, A magyar nép művészetéből, amelyben három képen is ott áll a pápai születésű, Ausztriát megjárt s végül Egerszegen megtelepedett hetyke kályhásiparos. Szabadkézi mester volt, aki leginkább a mintázott csempékben, azaz kályhaszemekben jeleskedett. A maga alapította műhely előtt három agyaggödör terpeszkedett 1912-ben a leírás szerint: egyikben a bedegovcsinai agyag, másikban a göcseji sár, harmadikban a csonkahegyháti föld. Háromféle magyar kályha készült a háromféle alapanyagból. Hajdani Németh Gábor céhbeli mester nyilatkozott is, s kerek 56 esztendeje ezeket mondta: „Rövidesen mondva – így szól – ez a három magyar kályha a szemesen kívül. Mert az a magyar kályha, amelyiknek egyenes sima felületje van, egyszerű kevés dísszel, egy-egy magyar virággal és zárlevéllel. Csinálja az ember, ahogy tudja, a maga gusztusára. Még az is magyar a kályhán, hogy terjedelmes széles válla legyen, felső része kupolával, toronyalakkal; az erősen kiálló párkányzat azért kell, hogy dísztárgyakat vagy egyebet lehessen odarakni. Ez teszi meg, hogy magyaros." S a műhelyben 1912-ben így történt az agyag kályhává varázslása: „A legények táncolnak rajta három-négy óra hosszat s meggyúrják lábukkal, mint a tésztát; aztán következik a sarlózás. A görbe éles késsel nyesegetik a halmazt, papírvékonyságú lemezeket szeldelnek le róla, s így rátalálnak, ha valahol kövecs vagy egyéb szemét van benne s azt kidobják. A nyesedékből sárpogácsák lesznek, 50–100 kilogrammosok. Ezeket még irgalmatlanul megsúlykolják a sulyokbotokkal. A kisebb pogácsát egy súlykolja, majd összetesznek két-három ilyen sárpogácsát és súlykolják ketten-hárman, majd odavetik a deszkaasztalra s ezekből a sárpogácsákból lesz meg a kályha."

Németh Gábor kályhásmester két fia szintén kályhás, a harmadik fazekas lett. Fazekasfiának két fia szintén fazekas. Jánosnak, az öreg egyik kályhásmester-fiának 1934-ben született János nevű fia azonban művésznek tanult.

Németh Gábor fiai és még néhány helybeli fazekas összeálltak, megalapítottak egy kis gyárat. Ennek a gyárnak a neve ma Zalaegerszegi Cserépkályhagyártó Vállalat, s kb. 400 munkással dolgozik.

S ebben a gyárban tervező ma Németh János kerámikus.

Zalaegerszeg városának egyik szélén kétszintes művészház emelkedik a gazokkal telinőtt telkek között. A város építtette művészeinek ezt a két családra méretezett, műtermekkel ellátott lakóházat. Németh János kapta az egyiket, hetek, sőt, hónapok múlva is alig-alig hiszi, boldog benne, mint gyerek a mesevárban. A szobák fent, a műterem – elektromos égetőkemencével, munkaasztallal és fazekaskoronggal – a földszinten. A műteremben a hófehér falak mentén, mint megtépázott hadirend, állnak sorban a juhászok, kakasok, malacok, pödrött bajszú Háry Jánosok, piruló menyecskék szép, békés szomszédságban, sőt, rokonságban a fazekakkal, bödönökkel, korsókkal, bokályokkal és kannákkal. Százéves népi cserépedények és Németh János munkái.

Az őszi nap besüt a hatalmas üvegtáblákon, szelídbarnán, kéken, hamvasfehéren csillognak a mázak az agyagon. A korong megpihen. Kevés szebb dolog van an-

óriások kifordítva
kesztyű-állat fém-hüvely
töltve ember-önmagával
a mindenségben a hely
nem erő nem tömb nem elem –
nyughatatlan nyugovás

*

irodai golgothára föltesztített oszlopok
gyötrelem-kör tér-király
valamisitett lég-hely
távolságok semmije

Kész az ég Mexikói fájdalmak
hevernek a füvön elhanyatolva maguk
alul az óvóhelyek boltozata családprés
fölhanyatló ember-kárpitok
anyamell csőr-gyerek réz-agy
kifényesítve
hogy isten lássa messziről

Klee: Piros ballon

Ó, luftballon, a luftballon
csak szálljon az utcák fölött,
ahol mértani alapon
a város lakossága nyög.

Olyan akár a nap, a szép
utcák fölött a fénybe száll,
ahol üres egekben ül
a ténylő, meztelen király.

Ez a város már csupa tér
és egyúttal a tér hiánya,
a házsor a végére ér,
ahogy gyerek száján a skála.

Ez a város már csupa rend
s a kristály összevisszasága,
melyben a karcsú végtelent,
mint egy hajtűt, mindenki látja.

Ó, ez a város nincs sehol,
nincs tere, nincsen lakossága,
de sorsáról gondoskodik
az egek légüres királya.

nál, mint mikor a pörgő korongon formálódni kezd az odacsapott agyagcsomó. Az alakuló forma szépsége mellett a mesterség ősiségének ereje nyűgözi le az embert. Hatezer évvel ezelőtt valahol Mezopotámiában már gyúrták így az agyagot rég elporladt kezek.

Néhány lépcső, s máris egy barátságos otthonban ülünk, ahol a házigazda tarka ingben csokoládélikőrt szopogat és – szenved. Keskeny, piros arca, világos haja és jellegzetes beszéde van a házigazdának; mintha kínlódna a beszédtől, úgy préseli ki száján a szavakat. A szenvedése ebből adódik. A megszült szavakon aztán már nem érződik a születés kínja. Tömör célzatosságuk, iróniájuk és valóságérzékük olykor elbűvöli az embert.

Németh János tehát harmincnégy éves, Borsos Miklós és Gádor István tanítványaként végezte az Iparművészeti Főiskolát, 1958–59-ben állami ösztöndíjat kapott, nyolc éve telepedett le Zalaegerszegen. A következő kiállításai voltak eddig: 1961-ben szülővárosában az első, egy évvel később Nagykanizsán és Veszprémben, 1966-ban az Ernst Múzeumban szerepelt mesterével, Gádor Istvánnal és Faenzában, a IV. nemzetközi tárlaton, 1967-ben a Savaria Múzeum és egy jugoszláviai kiállítás mutatta be munkáit, ugyanabban az évben volt gyűjteményes kiállítása Zalaegerszegen; szerepel a siklósi Mai magyar kerámia anyagában és ott volt a déldunántúli képzőművészek valamennyi tárlatán. Az idei pécsi I. Országos Kerámia Biennálén díjat nyert. Balatonföldváron, Szombathelyen, a budapesti Magyar Sajtó Házában vannak faliképei. Vörös kakas-a az Iparművészeti Múzeum tulajdona.

Nagy vonalakban tehát ez a története. Azt teszi ehhez hozzá, a maga jellegzetes módján, az öngúnynak és a nyugodt derűnek azzal a furcsa vegyülékével:

– *Ilyen földhözragadt ember kevés van, mint én. Itt születtem. Jóformán ott nőttem fel az agyagban, a gyárban. Csak akkor még az utcára néztek az ablakok, és nagyapám néha megrakott bennünket léccel, ha szétrontottuk a dolgait.*

Valóban: tehetséges, sokrahivatott növendéknek tartották a főiskolán. Talán a gyors siker lehetőségei várták. Nem volt ez eltemetkezés? Miért jött vissza Zalaegerszegre?

– *Tudja az ördög... Egyrészt nyomoroghattam volna Pesten az egyik albérletből a másikba. Ide meg hazajöttem. Állást adtak, most meg ezt a gyönyörű műtermet. Ha hazajöttem, hát mindenképpen jól tettem. Itthon vagyok én itt. Lehet dolgozni.*

Bár valóban „beleszületett" a mesterségbe, mégiscsak művésznek tanult. Természetes volt ez?

– *Igen. Rég eldöntött dolog volt a családban, hogy tanuljak. Mikor beiratkoztam, már ismertem az agyagot, tudtam bánni a mázakkal, félig-meddig korongozni is tudtam. Persze, ez a minimum. Ha nem ismeri valaki a mesterség alapjait, például a mázak készítésének technológiáját, legalább úgy, mint egy iparosember, ha nem is úgy, mint egy vegyész, hát akkor szerintem... Egyszóval nekem előnyöm volt, amikor kezdtem. Igaz, mégis szobrásznak készültem. Agyagból először mindenki szobrot akar csinálni.*

A hangján úgy hallom, ellenérzései vannak azokkal szemben, akik nem az anyag, a kétkezi mesterség oldaláról indulnak ki.

– *Már hogyne lennének! Nézzen meg egy népi fazekat, olyan szépek, hogy nem igaz! Miért van a népművészetnek az az isteni zamata? Mert a gölöncséreknek az ujjukban van az anyag természete, eleve anyagszerűt csinálnak. Tehát szépet. Más az, ha valaki kispekulál valamit és ki akarja hozni agyagból. Más a szobrászat, azt hagyjuk is. Ott az agyag csak segédeszköz. A kerámikusnál viszont a munka alapanyaga és törvényszerűségeivel meg kell hogy határozza a formát...*

Ha már itt tartunk, hadd kérdezzem meg: nem érzi-e szűknek a magaválasztotta művészeti ág kereteit?

– *Nem bizony. Evvel a formanyelvvel mindent meg lehet csinálni, reliefet és térplasztikát egyformán. Persze, csak abban a hangnemben, amitől kerámia a kerámia... Azért szeretem én annyira a mesteremet, Gádor Istvánt! Nemcsak, mert pezsgést vitt az egész művészeti ágba, mert kinevelt egy generációt, amely érti a mester-*

séget és érzi az anyagot, hanem mert felfedezte a kerámia lehetőségeit az építészetben is. Szobrokkal egyenértékű alkotásokat lehet csinálni ebből az ősi anyagból. Ő mondta azt is, hogy a kerámia dekoratív művészeti ág, és erről sose szabad megfeledkezni. S ez az, amiért én a román és a gótikát annyira szeretem. A jáki templom kapuhomlokzata nemcsak szobrászat, bár minden szent más, hanem ornamentális elem. Ha felteszek egy vázára egy frizt, annak ornamentálisan kell hatnia, s az egésznek együtt, akár egy szobornak...

A kritikák egyértelműen utalnak Németh János cserépfiguráinak a román oszlopfők és vízköpőkkel rokon vaskos humorára, de a népművészethez, a népi gölöncsérkedéshez való kötődésére is.

– A népi edények, mondom, anyagszerűségükkel és formai szépségükkel hatnak rám. Ha tehetem, felhasználom őket, úgy is mondhatnám: „megihletnek". Egyik unokaöcsém például öblöshasú permetes edényeket készít. Látom őket, ingerelnek, hogy változtassak valamit rajtuk, kihozzak belőlük valami mást. Mindez persze csak alapot jelent... Semmit nem utálok annyira, mint az álmagyaros népieskedést, a másoló hejretyutyutyut. Azt az egyszerűséget szeretném megragadni, ami a magyar népművészet lényege, a szellemét megfogni, mint Medgyessy tette vagy Kodályék. Sajnálnám persze, ha ez szerénytelenségnek hatna. De hát ez az, amire vágyom. Minél kevesebb lényegtelen formai elemmel dolgozni, minél egyszerűbb eszközökkel. Egyszerűt és mégis egyénit – ez nagyon nehéz dolog. Voltam egyszer Prágában, ott láttam a különböző nemzetek dolgait egy kiállításon – egyformák voltak...

Vajon miben rejtőzhet az egyszerűség titka? A jó mai kerámia lényege?

– Talán a mázak használatában... Ha a tasiszta kép értelmetlen, azért az, mert papíron van és semmi sem indokolja. Az agyagon a folyatott máznak is különleges faktúrája van. A mázat mindig meg kell találni! Vagy máris elrontotta az ember az egészet. A máztól a lényegtelen formák is, hogy úgy mondjam, blikfangosak lesznek. Ezt nem bírom. Modern és korszerű, az két dolog. Máztrükkökkel és mázviccekkel van tele a világ. Az igazi kerámia az agyag és a máz együttes hatásaiból jön ki. Más máz való a samotthoz, más a cseréphez.

Íme, itt egy figurája: kövérkés menyecske, ruháját szívek díszítik, orcáin két piros folt. Ez, gondolom, régebbi.

– Az. Ma már egyre kevesebb mázat használok. Kevés színt; fejezzék ki a plasztikai formák a lényeget, a máz ezt csak éppen húzza alá.

Ha jól értettem az előbb, irtózik a modenkedő művektől.

– Hát igen... És ez bonyolult dolog ám. Az ember könnyen félrecsúszhat. Én a főiskolán „olyan tag" voltam, tudja, akire úgy bólogatni szoktak. Igaz, bennem lehetett már a Kakas szelleme. Elsők közt éreztem az anyagot. De piros diploma, miegymás. Jöttek az építészek, mutatták, mi kéne, csudajó, mutatós dolgok, másvalaki könnyűszerrel nekifogott volna. Én képtelen voltam rá. A Kakas szelleme már bennem volt... Borsos egyszer hosszasan nézte egy munkámat, tudtam, hogy jó... A Képcsarnok kizsürizte. S elémtett a kereskedő pár szánalmas, trükkös dolgot: na ilyet csináljon, ha tud. Én nem tudtam. Nem tudok másképp menni, mint a magam feje után.

Hatezer éve készít az ember agyagból edényt a forgó korongon. Jó játék is, a „csinálás örömét" tartogatja. De művészet is, ha korszerű. Mármost mi az, hogy korszerű? Ebben a bonyolult fogalomban nyilván benne van az alkotó világszemlélete, magatartása az anyaggal, az öröklöttel és a körülötte zajló világgal szemben. Benne van esztétikai érzéke, ízlése és erkölcsi alapállása is. Benne van az, hogy menynyire igyekszik lényegüknél megragadni a jelenségeket, mennyire törekszik a tartalom legőszintébb kifejezésére, s általában az őszinteségre, mindennemű spekulációval vagy könnyebb sikerrel szemben. Benne van szeretete például a román vagy a gótika gazdag művészete iránt és eltéphetetlen kötődése a maga népi gyökereihez.

Csöde, Szentgyörgyvölgy, Kerkafalva, Márokföld összegyűjtött cserépedényei töltik meg a teret Németh János körül. Egy göcseji lakodalmas fazék áll a főhelyen,

finom sárgás csíkok erezik, füstös kétfülű edény, a maga funkcionális egyszerűségében örökéletű darab. „Ennél szebbet úgyse lehet csinálni" – mondja a fiatal művész, ahogy kézbeveszi, mint egy drágakövet. De itt vannak az ő méltóságteljes juhászai, hetyke katonái, csúfondáros szerzetesei, „akik" bográcsalakú fedeles edények ihletéséből születtek. Vagy ott a halász, akinek teste korongon formálódott forgástestekből alakult ki, de körszakállas arca normandiai halászok napszítta ábrázatát idézi, vaskos csizmái, szigonya a mindenkori halászok erejét és küzdelmét az elemekkel, felül keskenyedő alakjában pedig Santiago drámáját érzi megfogalmazódni az ember. Igen, ez az egyszerű kis cserépfigura az Öreg halász is, aki az Ember elpusztíthatatlansága jegyében birkózott a Nagy Hallal. Korongolt alapformákból van a különös, huszadik századi Trójai Faló is, amelynek egykedvű gyomrából szakállas arcok bámulnak ki – a görög szellem tisztelete és a mai ember elnéző mosolya a régi legendákon, derű és a felhőtlen derű kritikája, vaskos gunyorosság és szeretet vannak ebben a műben. S a görög vázarajzokban gyökerező Filozófusok: két okos, nagyfejű, bozontos ember magyaráz egymásnak egy görög oszlop mellett, köztük egy óriási kéz, mint valami áthághatatlan válaszfal, ami a vitában mégis összeköt – és megintcsak derű, szeretet, fölény, humor, figyelmeztetés. Értelem és melegszívűség ötvöződik az állatfigurákban is. Értelem: mert, mint Németh János maga mondja, ha kugligolyókból állítunk is össze egy állatfigurát, mutassa az meg annak karakterét. Melegszívűség és humánum: mert ezek az állatok élnek, emberi vonásaik, emberi gyengeségeik és vágyaik vannak, miként La Fontaine beszélő állatainak.

Lehet korszerű az az alkotás, amely kifejezi a kétkezi munka örömét, megmutatja az egyszeri lét vaskos derűjét és igaz humorát, a falvak népének egyszerűségére törekszik és a mindennapok emberéhez akar szólni, tiszta, világos, őszinte hangon. S ha emellett még századunk gyötrő harcai és drámái is megférnek a tiszta hangok között, hát igaz, jó úton járó művészet születik a szemünk előtt.

A kályhások és fazekasok ivadékának, a „földhözragadt" zalai Németh Jánosnak művészete pedig, úgy hiszem, ilyen.

ban és példamutatóan a székesfehérvári múzeum, nem egy tárlatával országos hírt és érdeklődést is keltve. Elég talán, ha ebben a vonatkozásban a Csontváry-, a Bokros-Birman-, a Gulácsy-, a két Ferenczy Béni- vagy a Kassák-kiállításra utalunk, – hogy csak már nem élő művészek neveit említsük a felsorolásban. Természetesen nemcsak a fehérvári múzeum tesz egyedül így, de kiállításai és lehetőségei jobbak, sorozatának egésze érdekesebb, híre nagyobb más hasonló törekvéseknél. A múzeum ilyen szerepe eleve közismertebb is, és Budapesthez való közelsége folytán középpontibb helyet foglal el más városok között és mellett, itt elsősorban Szentendrére, Tihanyra, Esztergomra és Pécsre gondolunk a Dunántúlon.

Már eleve nagy előny az is, hogy két nagyszerű lehetőség áll rendelkezésre: a hatalmas és igen modern felépítésű terem a múzeum emeletén, ugyanakkor a Csók István Képtár termei és folyosója – rangos és véleményünk szerint jól kihasznált adottság mindkettő. Ismét gondoljunk Csontváry képeire: csak a fehérvári képtár (utóbb a Szépművészeti Múzeum) volt alkalmas a nagyméretű művek együttes bemutatására. És gondoljunk a múzeum kiállítási termének remek megvilágítási viszonyaira!

A táci Venusz, a romkert, a templomok, Pátzay lovasa, a patika és más kincsek többszöri megtekintésének lehetősége mindig nagy gyönyörűség – ezek egy fehérvári látogatás közismert sztárjai –, de önmagukban aligha kényszerítenének többször megismételt zarándoklatra. A 20. századi kiállítás-sorozat vagy Nemes Lampérth, Kondor Béla, a szentendreiek kollektívje, Toulouse-Lautrec, Duray Tibor, Frank Frigyes, Ferenczy Noémi, Vilt Tibor, a napjainkban 60 esztendős Korniss Dezső, Schaár Erzsébet, Nagy István, Ország Lili bemutatói viszont (folytathatnánk a sort, a már említett és még említendő neveket is ideértve) újra és újra utazó kedvünkbe kényszerítik Fehérvárt. És akkor örömmel látjuk viszont ismét a várost, a sztárokat, a múzeumi állandó kiállítások sok szép darabját és remek együttesét.

A Fejér megyei Múzeumok Igazgatósága (élén dr. Fritz Jenő megyei múzeumigazgatóval) pár év előtt nemes feladatokat tűzött maga elé és egy igen fiatal és lelkes múzeológus kollektíva (bekapcsolva más intézmények, elsősorban a Nemzeti Galéria anyagi, tárgyi és személyi segítségét, a kiállító művészek szolgálatkészségét

Német János

szegedi szűrszabó
1827-től tagja volt
az ottani szűrszabó
céhnek

Hilf. 109. l

Pansa-ház, pompejibeli VI. 278.

Németh János

komaromi szürszabó

l. Grőffyszür

200. l.

Németh János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 SEP 14

MAGYAR NEMZET

Budapest

Németh János keramikusművész tárlatát szeptember 19-én, pénteken délután nyitja meg a Derkovits-teremben dr. László Gyula egyetemi tanár. A kiállításról szeptember 25-én a TV Galériája is közvetítést ad.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR KÖNYVTERJESZTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Életünk

1971/3

21

Németh János

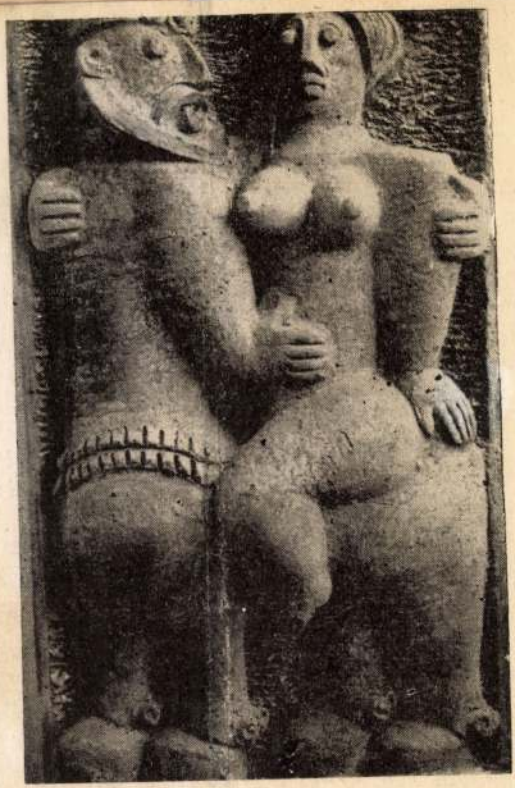

Németh János: Kentaur

ezt a témakört bővítették a korreferátumok, hoz
a Staféta, a Horizont és a Sárika, drágám, tehá
véletlen – konfliktusának középpontjába az if
ja . . ." Azok, akik a vitaindító bevallott szánc
lönböző nézetek nyílt és kendőzetlen összeütköz
zedéki szembenállásra tették a hangsúlyt, s néh
válik az eszmecsere. Szerencsére, a fiatal felszó
a két pólust *nem az évjáratok, hanem a gondol[illegible], a szemlélet, a világnézet, élet-*
felfogás különbségeiben, ellentéteiben és ellentmondásaiban keresték, s vélték fel-
fedezni.

A vitázók többsége ezt az álláspontot támogatta – okkal és elegendő alappal. Kovács András mindezt még megtoldotta a *forradalmi cselekvésről,* annak formáiról, kereteiről, lehetőségeiről tett, vázlatosan kifejtett, de rendkívül tetszetős gondolataival. Ezek szerint m[illegible]kban forradalmi helyzet van a szónak abban az értelmében, hogy nagy feladatainkat, új mechanizmus, a szocialista demokrácia, az internacionalizmus, a kulturális forradalom) megvalósítása során alapvető változások jönnek létre társadalmunkban. Félreértések elkerülése végett meg kell jegyezni: Kovács az alapvető változásokat a szocializmus irányába mutató, azt tökéletesítő, kiteljesítő jellegűnek tekinti. Kár, hogy a későbbi viták során, három napon át nem sokan tértek vissza ezekre a gondolatokra. Örvendetes viszont, hogy a műhelygondok körül és az ifjúság közvetlen problémáiról eléggé sok és figyelemre méltó szó elhangzott.

TALÁLKOZOK, TÁVLATOK. A filmnapok mérlegén 1969 óta egyre nagyobb súllyal szerepelnek a szocialista országok filmesei. A szovjet delegációkban kezdettől fogva helyet kapott a rendezők, operatőrök, filmművészek mellett egy-egy kritikus, esztéta is. A lengyel küldöttséggel három egymást követő esztendőben ugyanannak a filmszaklapnak a kritikusa érkezett Kőszegre. A románok több jelentős új művet, köztük Pintilie filmjeit is bemutatták, s fiatal rendezőket küldtek a filmnapokra. A bolgár, csehszlovák, NDK-beli (1970-ben jugoszláv) filmeseken kívül az idén francia és angol

Németh János

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg

1969 SEP 14

A kultúra

A Budapesti Művészeti Hetek alkalmával Németh János kerámikusművészt mutatja be a népszerű TV-galériája legközelebbi, szeptember 25-i adása. A Képcsarnok Vállalat Derkovits termében megrendezésre kerülő tárlaton a zalai művész utóbbi években készült, valamint legújabb, kiállításon még nem szereplő alkotásait láthatják majd az érdeklődők.

1021

Németh János

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KFT. BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

Zalaegerszeg

A jövő héten a rédicsi határátkelőnél megkezdik Németh János kerámikus-művész alkotásának „felépítését", amely sajátos formában fejezi ki Zala megye tájainak érdekességeit, nevezetességeit. Az illetékes lektorátus jóváhagyta a művész tervét, amelyet a zalaegerszegi fürdő részére készített.

ti személyiségeket hívjuk

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1989 SEP 25

NÉPÚJSÁG

Eger

Németh János

Jubilál a „tv-galéria"

A budapesti művészeti hetek eseményeihez kapcsolódik a népszerű „tv-galéria" című adás, amely ma jubilál, tizedik alkalommal sugározza műsorát 21 óra 20 perctől az ország milliós tv-néző táborára számítva. A mai adás keretében a Derkovits-terem jelenlegi kiállítóját, Németh János zalaegerszegi kerámiáit mutatják be a kamerák segítségével. Külön érdekessége a műsornak, hogy nem „hivatlan vendégek", hanem neves szakemberek szólalhatnak meg; a hazánkban megrendezett és Heves megyébe is ellátogató művészettörténész-kongresszus több külföldi részvevője, hazai kritikusok, művészeti életünk jelesebb képviselői.

A jubiláló „Tv-galéria" a közelmúltban adott ízelítőt az egri származású Kátai Mihály művészetéből.

kezőleg, a t
kat foglalkoz
fokozott fizil
Nemzedékről
erőteljesebb
lettség. Ezt
celerációnak

Az accele
anyaméhen
szakában is
Egyes adatok
születtek tes
alatt átlagosa
terrel, súly
grammal növekedett. Ötven
évvel ezelőtt az újszülöttek

stb. keveredése idézte elő.
Mivel egyre gyakrabban köt-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Weinelt János

ZALAI HÍRLAP
1968 MÁJ 3

1021

Dél-dunántúli Képzőművészek III. kiállítása Nagykanizsán

Május elsején délután, a nagykanizsai Hevesi Sándor városi művelődési ház oszlopos termében megnyitották a Dél-dunántúli Képzőművészek III. kiállítását. A kiállítás népes közönséget vonzott. A jelenlevő művészeket és a közönséget *Koller József*, a városi tanács művelődésügyi osztályának vezetője köszöntötte, majd méltatta a kiállítás jelentőségét.

— *A kiállítás minden bizonnyal jó szolgálatokat tesz, hozzájárul közönségünk esztétikai neveléséhez, a korszerű közízlés formálásához, tovább erősíti városunk művészeteket szerető lakossága és képzőművészeink egészségesen fejlődő kapcsolatát, újabb lendületet ad a helyi képzőművészet fejlődéséhez,* — mondotta többek között.

A kiállításon 39 Baranya, Somogy és Zala megyei képzőművész 67 alkotása látható. Megyénk képzőművészetét *Németh János* kerámiái, *Szabó Sándor*, *Kustár Zsuzsa*, *Dús László*, *Haraszti László* képei, illetve rajzai és *Szabolcs Péter* kisplasztikái és érmei képviselik.

A gazdag, számos stílus irányzatot felvonultató kiállítás anyagából különösen kiemelkedik Bérczes Gábor *Tél* című rézkarca, Dús László *Csendélet* színes linóleummetszete, Fürtös György *Cicomás hölgy* kerámiája, Gerő Kázmér *Téli Zselic* olajfest-

ő oklevél
avító állomásnak

rinttal több üzemi eredményt ért el.

Az ünnepség során a vállalat, s az üzem vezetősége jutalomban részesítette a munkában helytállt dolgozókat, kollektívákat. A többi között 14-en kaptak jutalmat, egy brigád Szocialista brigád, egy műhely pedig Szocialista műhely címet kapott, 600, illetve 1500 forint jutalommal.

Szerződést kötnek a tsz-ek és KISZ szervezetek

a skanzent

Jó ütemben, az előzetes terveknek megfelelően haladnak a zalaegerszegi falumúzeum betelepítési munkálatai. Befejezéshez közeledik egy zalalövői füstös-ház felállítása, s május 6-án, hétfőn megkezdik a lebontott bárszentmihályfai pajta felépítését is. Közben készül a skanzen kerítése, s folyik a felépített házak sározása is.

Elfogadták az illetékesek a Göcseji Múzeum igazgatójának a javaslatát is, miszerint a jövő évben a skanzent ki-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Németh János

ZALAI HÍRLAP

1968 JUN 2

1021

Képzőművész és iparművész közös kiállítását rendezik meg június 6-án, délután 5 órakor Nagykanizsán, a Képcsarnok Egry József termében. A tárlaton Németh János, zalaegerszegi kerámikusművész közel 30 alkotását és Simon Béla, pécsi festőművész 22 akvarelljét láthatja a közönség.

☆

képzés
veked
jobbar
tételek
lyamat
támog
megan
munká
Szám
hogy a
nemzed
nemcsa
évekber

1988 APR 4
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Németh János kerámiái aratták a legnagyobb sikert a dél-dunántúli képzőművészeti kiállításon

1021

Baranya, Somogy, Tolna és Zala megye alkotóinak részvételével kedden délután Pécsett, a Technika Házában nyitották meg a Magyar Képzőművészek Szövetsége dél-dunántúli területi szervezetének harmadik kiállítását. Ezúttal 36 művész 87 műve került bemutatásra.

A tárlaton Zala megyét hat képzőművész 15 alkotása képviselte. Dús László, Haraszti László és H. Kustár Zsuzsa grafikai munkáit, Szabó Sándor két festményét, Szabolcs Péter érmeit és Fekvő nő című szobrát állította ki. A legnagyobb elismeréssel a zalaegerszegi kerámikus művész, Németh János új faliképeit — a Bagolyt, a Kakast, a Királyt és a Török lovast — fogadta a megnyitó közönsége.

A kiállítás Pécsett április 18-áig tart nyitva. Ezután a tárlat anyagát Nagykanizsán és Zalaegerszegen, illetve később Somogy és Tolna megye városaiban is kiállítják.

égre, s a tengerfe-
e vetítve.
Y CSATLAKOZÓ:
igaz. Varangyok,
áló légiflották,
kill fegyverek,
erfenéki generáli-
zseniális gengszte-
.. Ájnye, de ismee-
ez az egész.
Y LICITÁLÓ: No
többi? Maszek-bu-
Orionnal, a mi-
er együtt járt is-
ba a vezérkari fő-
el, ezért a vejé-
mindent szabad,
bbi.
Y LÁTNOK: Ócs-
umbug az egész.
zzt az emberiség
án igy folytatná.
em jutna el a

gerfe
EG
IGAZ
dörgé
után
engen
dig
minde
és em
se h
Két—
zék, é
mint ma: választék, egyedi darabok, kis szériák... Miért is kellett ily korán születnem!

EGY KÖKEMÉNY FÉRFIÚ: Minden rokonszenvem! Kérlelés? Győzködés? Magyarázkodás? Szándékok indokolása? Elméknek

rancs!
SPÁRTI:
k ott so-
apásnyit

OS: So-
ez a fő.
EG: Ez
fenn, a
kéretik
ők. Ott
sága csak

kel, spóra-nyelvezettel megírt, száraz, unalmas, és csak speciallstäk számára érthető cikkekkel? És megírja-e, hogy mi lett Pipóval, amiért szabálytalanul vette igénybe a teknőcöt?

ISMÉT EGY HÖLGY: Milyen csacsik maguk, férfiak! Hát nem vették észre, hogy ez alatt a nők mit sem öregedtek? Ott az a randavén vezérkari főnök, nem különben a különleges szolgálat agg ezredese, de láttak maguk ott egyetlen éltesebb hölgyet? Na ugye. Felőlem jöhet a holnapután.

H. J.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

Németh János

JUN 25

1021

Pécsi képzőművészek a Nemzeti Galériában

Már korábban szóbakerült, de most a Nemzeti Galéria hivatalosan is közölte a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-Dunántúli Területi Szervezetével, hogy decemberben vagy a jövő év januárjában megrendezi Budapesten a pécsi—baranyai képzőművészek kiállítását.

Ezekben a hetekben egyébként az országban több helyen van a helyi művészeknek kiállítása. Még nyitva van Nagykanizsán Simon Béla és a kerámikus Németh János kiállítása, amelyet a Képcsarnok ottani boltjában rendeztek. Bizséné Zs. Kovács Diana szőnyegkiállítását Budapestről Gyöngyösre szállították. A dél-dunántúliak területi kiállítása májusban Nagykanizsán volt kiállítva, szombaton pedig Zalaegerszegen nyitották meg ünnepélyesen.

A múlt hét végén nyílt meg Székesfehérváron az István király Múzeumban Rétfalvi Sándor szobrász és Rétfalviné Fürtös Ilona textiles közös kiállítása.

tított 36 bikaborjút,
sikerült csak kiment

◆

Két balese
Szalántán

Szalántán vasárnap
gel Almási Imre sze
lakos személygépkocsi
elütötte Lozalia Mihá
pogányi lakost. Az asz-
szonyt a mentők súlyos
sérüléssel az I-es sebé-
szeti klinikára szállították.
Délután ugyancsak Sza-
lántán Arató Pál pécsi la-
kos személygépkocsijával
az árokba fordult. Az autó-
ban ülő felesége súlyos, ő
és leánya pedig könnyebb
sérülést szenvedett.

ala-
ozzá
sze-
ban
bb,
Az
ója
yar
ok-
na-
yat

mutatott be, keresve kissé
az emigránsok és kivándo-
roltak típusait is. Szent-
györgyi, Szilárd, Vasarely,
Dormándy és mások hazánk
neves küldöttei a világ-
ban, de a sok százezer ki-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1021

— **Országos kerámiai biennálét** rendez a Baranya megyei tanács és Pécs város október 1—31-ig Pécsett. A biennálé legkiemelkedőbb alkotásai díjat is kapnak. Megyénkből Németh János zalaegerszegi kerámikus művész kapott meghívást a kiállításra.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1965 ... 4
MAGYAR GRAFIKA

Németh János

1021

Az Akadémiai Kiadó embléma-pályázatára 66 munka érkezett. A bíráló bizottság megállapította, hogy a pályázati munkák többsége nem érte el a bírálhatóság színvonalát. Az első díjat Németh János „Vera" jeligéjű pályamunkájáért kapta. A második díj kiadásától eltekintettek, ezzel szemben két harmadik díjat adtak ki. Nyertesei: Fogarasi Pál („Globus" jeligéjű munkája) és Benczúr Gyula („Gogo" jeligéjű munkája).

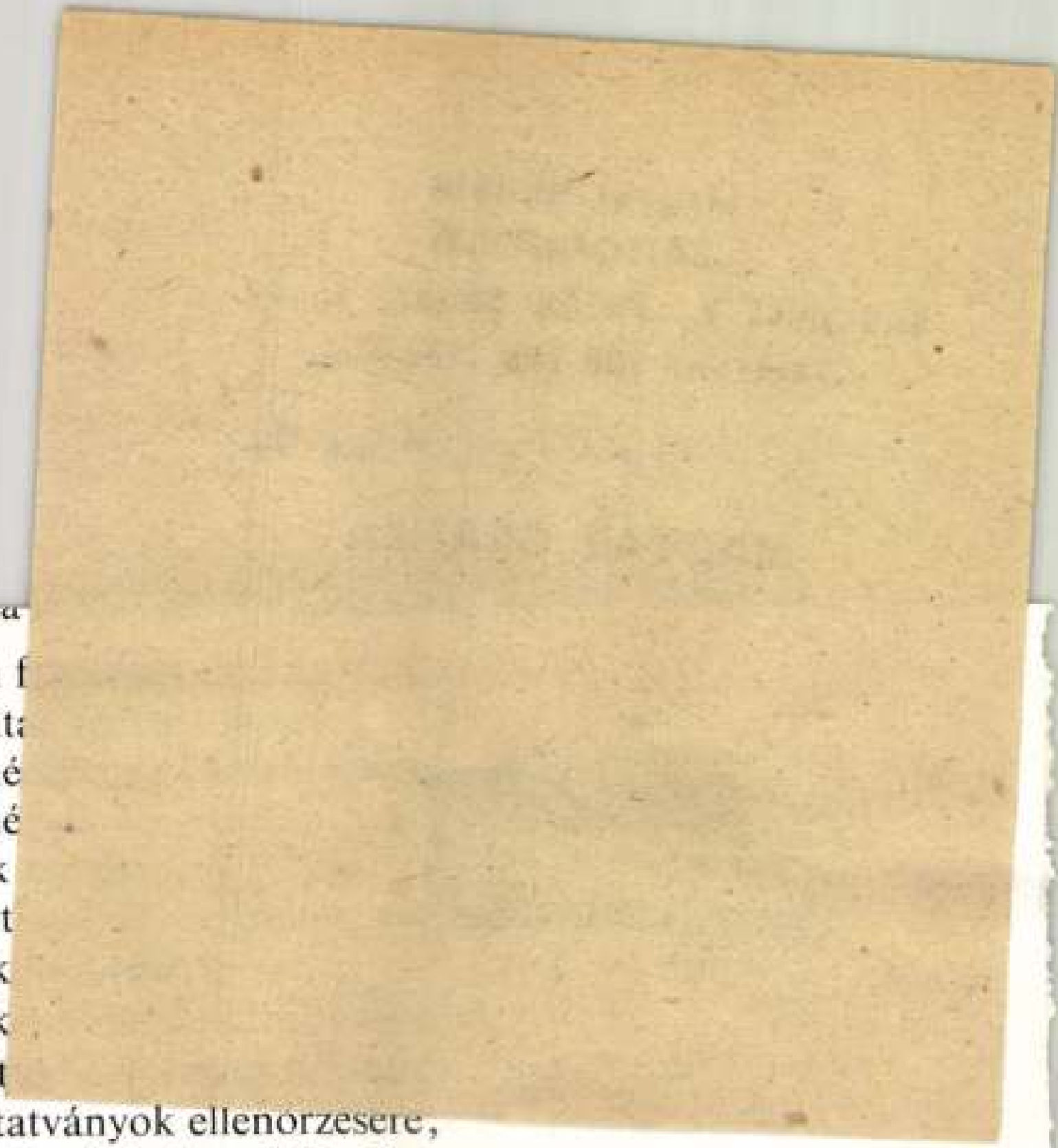

ban; ha

A szín f
A színta
A színé
A színé
Színek
Felület
Színek
Színek
Világít
nyomtatványok ellenorzesere,
Denzitásmérések problémái;

A színmérés gyakorlati kivitele, szintűrések, az alkalmazott színmérés fejlődésének irányai;
Fénytani és színtani fogalmak áttekintése.

NÉmeth János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1983 JAN 4

Németh János zalaegerszegi kerámikusművészt is láthatjuk a TV legközelebbi Körkép-ében. A népszerű kulturális műsor január 31-én, pénteken este 6 órakor kezdődik.

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1969 SEP 11

NÉMETH JÁNOS keramikusművész kiállítása szeptember 19-én nyílik meg a Derkovits Teremben.

Németh János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 SEP 17

NÉPSZAVA
Budapest

HORIZONT

— A Képcsarnok és a televízió képzőművészeti rovata rendezésében Németh János kerámikus művész kiállítása nyílik 1969. szeptember 19-én, péntek délután 5 órakor a Derkovits-teremben. A kiállítást dr. László Gyula egyetemi tanár nyitja meg. Megtekinthető szeptember 19-től október 2-ig. A televíziós adás „Tv-galériája" címmel szeptember 25-én, csütörtökön 21.20 órától 22 óráig lesz.

— Karakas Lászlónak, az MSZMP Központi Bizottsága tagjának, a Hajdú-Bihar megyei pártbizottság első titkárának vezetésével megérkezett Alma-Atába a Magyar—Szovjet Baráti Társaság küldöttsége, hogy részt vegyen a magyar kulturális napok szerdán kezdődő eseménysorozatán.

Kedden a Mű. M. 21. sz. tanintézetében a budapesti képviselőcsoport és az országgyűlés ipari bizottságának tagjait látták vendégül. *Pápai Béla*, a Munkaügyi Minisztérium főosztályvezetője és helyettese, *Nádor György* adott tájékoztatást az új törvényjavaslatról, a szakmunkásképzés jelenlegi helyzetéről. Elmondották: jelenleg az 1949-ben alkotott törvény van érvényben s mintegy 200 különböző jogszabály szerint folyik a képzés. Az elmúlt két évtizedben jelentősen megváltoztak a körülmények, a gazdasági, tech-

Németh János

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

1969 SEP 21

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg

Pénteken délután 5 órakor a Derkovits Teremben megnyílt a zalaegerszegi kerámiakusművész Németh János kiállítása. A tárlatot dr. László Gyula egyetemi tanár nyitotta meg. A tv-nézők 25-én, csütörtökön 21.20—22.00 óráig láthatják a képernyőn a kiállított műveket.

Németh János
keramikus

Katona". Korsó.
" (zöld)

László Gyula: Németh János keramikái
Művészet, 1969. december – 44 lap.

Weiner János

keramikus

Kiállításainak megnyitóbeszédét László Gyula mondta. Méltatta a művész munkásságát.

László Gyula: Weiner János keramikusművészet, 1969. december – 44 lap.

Németh János
Keramikus

Figurával kapcsolja össze
funkcionális edénytestét.

Domanovszky György: Hol tart ma a magyar...
Műrészet, 1970. felmár - 21 lap.

Németh János
Karaminkus

Méltatás.

Domanovszky György: Hol tart ma . . .
Művészet, 1970. január – 30 kap

Németh János
kerámikus

A Munkácsy díj III. fokozatát
kapta 1970-ben.

—: 1970 évi Munkácsy díjak
Múzeum, 1970 április – 30 kap

Nemeth J.

Emlékre

Dr. Harald Olbrich: Volkselementare Kraft

Berliner Zeitung 1970. ápr. 1.

Németh János

A figurális Mennyiné Szigú Mestere

Keletmagyarország, Nyíregyháza

1970. ápr. 22.

Németh János

Emlités

Katonaművészet kiállítása Zalaegerszeg
Zalai Hirlap, 1970. aug. 15.

Németh János, keramikus

MDK

Kiállítása nyílt meg
Zalaegerszegen.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 24.

Németh János

Díjat nyert az Egervár/70 kiállítása

Megnyílt az Egervár/70 kiállítás
Zalaiffirkop, Zalaegerszeg 1970. máj. 26.

Németh János keramikus

A Derkovits keramban

Kiállítása nyílt

Szocialista hűvészetért 1969 okt.

Németh János Kerámikus

Munkácsy díjas (III. fok) kapott

N.N: Ábrahám és Kossuth díjasok

Pasztmegyei Hislap 1970 IV.2

Németh János

Hódmezővásárhelyen él
Ezévben kiállítása lesz a
TU galériájában

Kompozíció 70

TU 1970 I. 7

Németh János

Zalaegerszegi kerámiaművész megbízást kapott „Az ördög szántotta hegy" legendájának, a harkányi termálvíz feltörésével kapcsolatos népi történetnek a feldolgozására. A kerámia művet jövő évben helyezik el a fürdő területén.

Az „ördög szántotta hegy" legendája

Magyar Hírlap, 1968 október 27. 8. l

Németh János

zalaegerszegi kerámikus kapta a III. díjat (5000 Ft) a pécsi I. országos kerámia biennálén. (60 művész 200 alkotása szerepelt).

A pécsi kerámia biennálé.

Magyar Hírlap, 1968 október 6. 9. l.

Németh János
Kerámikus

A 2. „élvonalba tartozik.

Dunántúli Napló, 1962. júl. 2.
Romváry Ferenc: Kerámia, Ciállatás
Siklóson

Németh János

Harmadik díjjal jutalmazták az

I. országos kerámia biennálén Pécsett.

Magyar Nemzet 1968 okt 8.

— Napló —

Németh János festőnek

nove emlitve

„Megnyílt Pécsett az I. Országos Kerámia Biennálé"

Magyar Nemzet 1968 okt 24

Németh János

Kristóf Attila: Felelet a vízsla-parki kétkedőknek (Németh János keramikus) - Magyar Nemzet, 1967. okt. 19.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 68-107. l./

85. l.

Németh János

Horváth Ildikó: Művész a gyárban (Németh János) - Zalai Hírlap, 1967. jan. 22.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ert. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

85. 1.

Németh János

Kovács Gyula, Németh János kerámiái. - Művészet, 1967. 8. sz. 5. m. 25-26. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

85. l.

MDK

Németh János, kerámikus

Zalaegerszegi kerámikus.
Kiállításának nagy és bensőséges
sikere volt.

Fenczik Flóra: Portré, rendelésre

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 1.

Németh Tamás festő

Zalaegerszegen kapott művészeti
lakást

Borsos Miklós: A küzdelem a művészet
legfőbb élménye

Zalai Hírlap 1969 IV. 13

Németh János

Török lovas kerámia 47×24

Dél-dunántúli Képzőművészek
Kiállítása 1968 1969

Németh János

Bagoly, rep., kerámia

Dél-dunántúli Képzőművészek
Kiállítása 1968. 1969

Németh János

1.	Bagoly	kerámia	34×41
2.	Kakas	kerámia	41×34
3.	Kisüly	kerámia	34×41

Dél-dunántúli Képzőművészek
Kiállítása 1968 1969

Németh János

kerámikus kiállítása. - Szombathely, Kulturális Sportpalota. - Ism.: T.A. Zalai Hírlap, 1967 febr. 12.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Értt. 1970.1.sz. 66-107.l./

93. l.

Németh János

Szerepel a déldunántuli
művészek eszéki tárlatán

S. K.: Još jedna izložba radova
madjarskih umjetnika u Osijeku

Narodne Novine 1969. VII. 10

Németh János

Kiállítás a nyílik júl. 24-én

Élet és tudomány, Bp. 1970. júl. 18.

Németh János

Emlétbe

Sokszínű kísérletezőkedv –
jelentős előrelépés Zalai Hírlap
Zalaegerszeg 1970. jun. 7.

Németh János
ipasművén

Keramikus, zalaegerszegi művén.
Kiállítása nyílt Nagykanizsán, az Egy-
vy-teremben.

Dunántúli Napló 1968. VI. 7. 4.

Németh János
Kvamilus

Az I. Országos Kvámiai Biennálé
III. díját nyerte.

Ma mélik...
Dunántúli Napló 1968 X. 6. 1.

Németh János

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMondó

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ZALAI HÍRLAP

Zalaegerszeg

1970 NOV 12

Művész-közönség találkozó lesz ma este a zalaszentgróti gimnáziumban, ahol Németh János kerámikus mutatja be műveit színes diavetítéssel.

Németh Tamás

Részt vett ez év nyarán a párizsi nemzetközi kerámiakiállításon.

Néray K.: Magyar festészet külföldön. – Művészet, 1969. 1. sz., 27. l.

Németh János

„Török lovas" Repr.

Dunántúli Napló 1968 IV. 4. 5

Németh János Zerámi Zuszmüvész

Munkácsy-díjat Zapott

Hogyar Nemzet 1970 április 2.
3. old.

Németh János

Kezámiával szerepel az alábbi
táslaton Dunaújvárosban

– bizkás – i hai magyar
ipak mű vészet

Dunaújvárosi Hírlap 1971 III. 30

Németh János, kerámiáiról

– zalaegerszegi, az Universzum Klub ablakközeiben látható falba épített kerámialapok az ő ajándékai.

Pinceklub Zalában
Magyar Ifjúság, 1968. jan. 5. 8. l.

NÉMETH JÁNOS

„Egyezség az ördöggel"

Harkányfürdői falidísz részlete, repr.

Művészet. 1970. NOV.

Neineth János
keramikus

„Egyezség az ördöggel" (repro)
Harkányfürdői falidíszrészlete.

Műveszet, 1970. november – 17 lap

Németh János

4

Épületplasztikái vannak Balaton-
földvárom, Szombathelyen, Zalaegerszegen.

Magyar Nemzet 1969 szeptember 25
4. old.

Németh János 3

„Kecske"
„Oroszlán"
„Ördög"
„Bika"
„Ló"
„Menyecske-Torsó"
„Katona-Torsó" c. művei említve

Magyar Nemzet 1969 szeptember 25
4. old.

Németh János 2

Más gyermekfejjel megismerkedett a forekassággal a családi műhelyben. Az Iparművészeti Főiskolán Gádor István és Borsos Miklós tanítványa volt

Magyar Nemzet 1969 szeptember 25
4. old.

Németh János

Műve szerepel a „Magyar Művészet 1945-1969" kiállításon

Magyar Nemzet 1969 október 12

12. old.

Németh János, kerámikus

-a heti TV-Galériában figurális falképei, korongozott épületplasztikái szerepeltek. Az agyagművességet nagyapjától tanulta.

A szabadkézi mester fia
Magyar Ifjúság, 1969. IX. 26. 3. l.

Németh János, kerámikus

MDK

Munkácsy M.-díjat kapott. (III. f.)

–: Átadták az idei művészeti díjakat

2.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. ápr. 1.

Németh János keramikus

Munkácsy díjat (III. fok) kapott

N.N.: Irodalmi és művészeti díjak

Élet és Irodalom 1970 IV. 3

Németh János Kossuth-díjat (III. fok) kapott

N.N.: Átadták az idei művészeti díjakat

Esti Hírlap 1970 IV. 1.

Veneth János
keramikus

A Munkácsy díj III. fokozatát
kapta 1970-ben

— : 1970 évi Munkácsy díjak
Múzeum, 1970 április – 30 kap

Németh Tamás

rotmizeged

4 elemi, 1 parányi

5 hónapot tölött az

ütedikpuji eredmény-

nyel.

Tamás Vasiliteenc

Ipanyiskola 1893

XXIX

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Heves megyei Népújság

Németh János

1983 OKT. 27.

— „Az ördög szántotta hegy" legendája, a harkányi termálvíz feltörése népi történetnek feldolgozására kapott megbízást Németh János zalaegerszegi kerámiaiparművész. A szájhagyomány szerint az ördög szemet vetett egy parasztasszony szépséges lányára. Az okos asszony olyan csúfosan megtréfálta az ördögöt, hogy az a föld alá bújt szégyenletében és ezen a helyen tört fel a kénes-forró harkányi víz.

1024

Németh János

INGATLAN:

Eger belvárosában háromszobás OTP-s öröklakás eladó, garázslehetőség van. „Azonnal beköltözhető" jeligére az egri hirdetőbe.

Németh János

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ZALAI HÍRLAP

Zalaegerszeg

Németh János művei a franciaországi kerámia biennálén szerepelnek. A zalaegerszegi kerámikus művész a napokban küldte el kollekcióját a nemzetközi kerámikus seregszemlére, amelyre más magyar alkotók mellett kapott meghívást.

SZABÓ GYULA
MAGYAR
HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-088 333-748 340-179

ZALAI HÍRLAP

Zalaegerszeg

ARGUS
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE
ARGUS INTERNATIONAL DE LA PRESSE
INTERNATIONAL PRESS CUTTING SERVICE
GENÈVE ZÜRICH

1021 Németh Janos

Tagblatt der Stadt Zürich
Aufl. t. 105 000

1. Mai 1970

gesellschaft [illegible]
phon (051) 96 36 81 zu erfragen.

~~92.10~~

«De-formationen» von Janos Németh

Bis zum 12. Mai zeigt ~~die~~ Galerie Suzanne Bollag am Limmatquai unter dem Titel «De-formationen» Bilder und Plastiken von Janos Németh (Jahrgang 1936), dem in Basel wohnenden gebürtigen Ungarn. Németh zeichnet sich durch Anstrengungen in zwei Richtungen aus, die scheinbar wenig gemein haben. Da werden einerseits auf «Gemälden» (die keine mehr sind) eigentliche Studien über Wesen und Wirkung jeweils einer oder zweier Farben getrieben, und dieses Bemühen äußert sich in scheinbar nichtssagenden, im Grunde aber in ihrer eigentümlichen Teppichstruktur äußerst kompliziert angelegten Bildern.

ndenz, die Telex-
nrechnungen.
n telephonischen
h.

Nemeth János

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

1970 APR 22

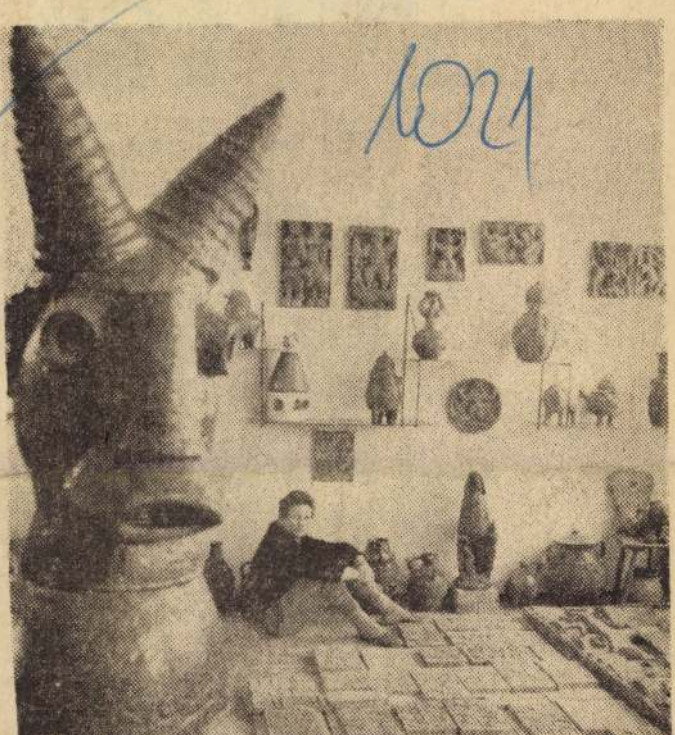

NÉMETH JÁNOS A FIGURÁLIS KERÁMIA IFJÚ MESTERE. Németh János keramikus művész tíz évvel ezelőtt végezte el a főiskolát. Azóta dolgozik Nagykanizsán. Kezdetben a Nagykanizsai Cserépkályha Gyár tervezőművésze volt, de egy év óta önálló művészként dolgozik műtermében. Különleges figurális kerámiáira már sokan felfigyeltek, így a sok megbizatása közül ő tervezte a rédicsi határátlépő falikerámiáját.

(MTI fotó — Kovács Sándor felvétele)

tanácsadó

17. játékhét

NB I., A-CSOPORT

1. DVTK (4)—Ú. Dózsa (1). A Diósgyőrben lejátszott mérkőzések mérlege 1957 óta: 3 DVTK-győzelem, 3 döntetlen, 1 Ú. Dózsa-győzelem. A megfiatalított, lelkes hazai gárda könnyen meglepetést okozhat. Az Ujpest mellett elsősorban a rutin szól. Tipp: 1, x, 2.

2. Videoton (5)—MTK (5). A fehérváriak a Vasastól elcsípett egy pont után könnyen rabolhatnak még egyet, esetleg kettőt. Tipp: 1, x.

3. Tatabánya (3)—Vasas (2). Háromesélyes mérkőzés. Tipp: 1, x, 2.

4. Rába ETO (8)—Komló (7). Jobb a győri gárda. Tipp: 1.

NB I. B, B-CSOPORT

5. Eger (4)—Fősped (1). Az NB I-et is megjárt hazai együttes az idei bajnokságban még nem vesztett pontot otthonában. Nem valószínű, hogy a fővárosi csapat szakítja meg ezt a sorozatát. Tipp: 1.

NB I. B, A-CSOPORT

6. Zalaegerszeg (5)—Ganz-MAVAG (7). A ZTE otthonában verhetetlen. Tipp: 1.

NB II., KELET

7. Budafok (11)—KISTEXT (8). A hazai pálya dönthet. Tipp: 1.

8. Kiskunfélegyháza (12)—Szegedi VSE (4). A papírforma döntetlent igér. Tipp: x.

9. Szarvas (7)—Ceglédi VSE (6). A jól szerepló újonc szarvasi együttes pontjai nagy részét otthonában szerzi. Tipp: 1.

10. DEAC (3)—Lehel SC (14). Mindkét csapat rapszodikus teljesítményt nyújt. Igy találkozó-

Nagy m
az Épitők

A megyei II. osztályú labdarúgó-bajnokság legutóbbi fordulójának egyik nagy meglepetése volt a nyíregyházi rangadón a Nyíregyházi MEDOSZ 4:0 arányú fölényes győzelme az Építőkkel szemben. Annál is feltűnőbb ez az eredmény, mivel az elmúlt évben az Építők csapata a bajnokság megnyeréséért harcolt, jelenleg pedig a táblázat utolsó helyén áll.

Meglepő a Nyírteleki Tsz hazai veresége az addig gyengélkedő Kótajtól. Ibrány kiskiása Ujfehértón szintén a nem várt eredmények közé tartozik. A Mándok—Nyírbogát rangadón pontosztozkodás történt. Ópályi a kezdeti sikerek után visszaesett, hazai pályán Csengertől szenvedett vereséget. Itt egyébként egyik csapat sem szűkölködött a gólrúgással, a mérkőzésen 9 gól esett. Tunyogmatolcs ezúttal szerezte meg első győzelmét Dombrád ellen.

A bajnoki táblázatok élén

Kollégi
asztalitenisz és s
Nyíregy

Az elmúlt vasárnap bonyolították le Nyíregyházán a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 APR 2

MAGYAR NEMZET
Budapest

1021

DÍJAK ÉS ARCOK

A díjak és kitüntető címek átadása a mai Magyar Nemzet legnagyobb eseménye. De ha kisbetűvel kezdjük ezt a két szót, és azt írjuk: a magyar nemzet legnagyobb eseménye, akkor sem túloztunk. Csak az időpont megjelölése vitatható, mert a rádió, a tévé jóvoltából, már tegnap is tudomást szerezhetett róla az ország.

Az idén különleges jelentőséget ad a díjak és a kitüntető címek adományozásának, hogy része a negyedszázados évforduló ünnepségsorozatának, s ezért akár az egyes pénzérmék, amelyek többet érnek a rávésett számnál, *a díjaknak is megnövekedett az értéke.* Ezt bizonyára minden kitüntetett átérezte. S talán felötlött benne az is, hogy alkothatta volna-e mindazt, amit a díjak és címek adományozásával elismert a kormány, ha nem szabadul fel az ország? Vagy alkotásáért ekkora megbecsülés lett volna-e osztályrésze?

Akik *átvették* a díjakat, *át is élték* ezt a 25 évet és több vagy kevesebb esztendejét végigküzdötték. Be érdekes volna élményeik mozaikjából összeállítani a negyedszázad történetét! Bizonyára ők is tévedtek, őket is érték bántalmak és kudarcok. De sok örömet is gyűjtöttek, sok igazságot is felfedeztek, akár a tudományban, akár egy szerep értelmezésében. Ha élményeik *különbözőek* és más emlékek tolulnak fel a vájárban, mint a történészben, mások a filozófusban, mint az íróban, mások a veteránokban — akik többet fektettek be a történelmünkbe —, mások a fiatalokban — akik már élvezték ezeket a befektetéseket —, abban *egyeznek,* hogy eddigi életútjuk eredményes volt, bízvást további sikerek várnak rájuk. S nyilván egyezik a felfogásuk is, amit *Ilku* Pál művelődésügyi miniszter fogalmazott meg, hogy *„minden értékalkotásnak kiindulópontja és célja a dolgozó nép szolgálata".* Akik a tegnapi ünnepeken kezet szorítottak a miniszterrel, mindanynyiunk sorsát jelképezik. *Egy, hosszú évszázadokig sikertelen nemzetből 25 esztendő alatt sikeres nemzetté változtunk.* És ezt a kitüntetetteknek is köszönhetjük.

A mai napon bizonyára sokan végigböngészik, hogy ki miért kapott Állami és Kossuth-díjat, miért lett Kiváló vagy Érdemes művész, mivel érdemelte ki a Balázs Béla- vagy a Munkácsy-díjat. Az indokolásból nemcsak nemzetünk társadalmi, gazdasági, tudományos, műszaki és kulturális haladását olvashatjuk ki, hanem azt is, hogy *a fejlődés szocialista* jellegű.

Dr. *Hajdu* Gyula — ha nem tévedek, a kitüntetettek nesztora, például a szocialista nemzetközi jog terén kifejtett munkásságáért, dr. *Hajdu* Tibor pedig, aki az ifjú tudósnemzedékhez tartozik, az 1918—1919-es forradalmak történetének feltárásáért kapott Állami díjat.

Szocialista brigádtagok kitüntetése jelzi, hogy közösségi társadalmat hozunk létre, a munkások elismerése, hogy munkáshatalommal értük el anyagi és szellemi eredményeinket. Állami gazdasági vezetők és téesztagok díjai a falusi változásokról tanúskodnak. Ott, ahol nem szerepelt az indokló szövegben a *„szocialista"* szó, más jelző és utalás vagy a kitüntetettek *személye* mondja el, hogy a munka és elismerése elválaszthatatlan a rendszertől.

Borovszky Ambrus életműve a Dunai Vasműhöz és Dunaújvároshoz fűződik. Ezt a várost pedig már mi építettük. Dr. *Barát* Irénnek nemcsak gyógyító munkásságát értékelik, hanem példamutatóan etikus magatartását is. *Lőrincze* Lajos pedig kettős szerepében — tudós és népnevelő, édes anyanyelvünk szenvedélyes védelmezője — szerzett elismerést. S vajon más rendszer adna-e ilyen nagy kitüntetést falusi orvosnak, tanítónak?

Van még egy érdekessége a kitüntetettek listájának. Hogy a nevek olvastán *arcokat* is látunk. S nem csupán operaénekeseket, zeneművészeket, színészeket, *Házy* Erzsébetet, a *Bartók*-vonósnégyest, *Kálmán* Györgyöt és *Tordy* Gézát, hanem a festőművészeket és tudósokat is. Ez pedig a tévének köszönhető. S az arcon kívül más is felvillan, valamicske az ember környezetéből, vélekedéséből, magatartásából, természetesen a művéből is. Dr. *Bognár* József a gondolkodásunk sémái ellen intézett támadást, az úgynevezett harmadik világról szólva. *Péter* Rózsa nemcsak a matematika közérthetősége, hanem a női egyenjogúság mellett is hősiesen kiállt. *Németh* János keramikusművésszel megismerkedtünk a TV Galériájában. Körülvezettek bennünket a nyírbátori Báthory István Múzeumban, talán éppen kitüntetett igazgatója, dr. *Szalontai* Barnabás ismertette a gyűjteményt.

Így ezúttal a díjak ünnepén nemcsak az embertől elvonatkoztatott eredményeknek örülünk, hanem annak is, hogy annyi személyes ismerősünk, *„az egész nép ismerőse"* kapott elismerést.

Kovács Judit

Németh János

A Nemzeti Színház vendégjátéka Moszkvában

Moszkva, április 1.

A magyar könyv és irodalom most is változatlanul az érdeklődés középpontjában van Moszkvában és a szövetséges köztársaságok nagyvárosaiban a magyar kultúra napjai alkalmából. Egész iskolák keresik fel tanáraikkal együtt a magyar könyvkiállítást és a laikus érdeklődők mellett ellátogat a szovjet könyvszakma sok képviselője is. Holnap délelőtt például a Felsőoktatási Tankönyvkiadó képszerkesztői találkoznak a kiállítás színhelyén magyar kollégáikkal és nem kevés az olyan látogató, aki már másodszor keresi fel a tárlatot.

A kulturális napok programja Moszkvában is olyan gazdag, hogy alig-alig követhető nyomon. A magyar íróküldöttség most érkezett vissza a Szovjetunió távolabbi részeiből, hogy részt vegyen a szerda esti reprezentatív irodalmi esten, a Szovjet Írószövetség Hercen utcai székházában. A meghívó szerint olyan neves szovjet írók szólalnak fel, mint például *Martinov, Rozsgyesztvenszkij, Vinokurov.* Ünnepélyesen megnyílt — mint erről a hazai olvasók tudomást szerezhettek már — a moszkvai Udarnyik moziban a magyar filmfesztivál és megkezdte gazdag programját a Magyar Tudományos Akadémia küldöttsége is *Erdey-Grúz* Tibor, az Akadémia elnökének vezetésével. *Naponta közvetít műsorokat a televízió is a magyar kultúra napjainak eseményeiről.* Kedd este például színesben sugározta *Sándor* Kálmán drámájának, *A harag napjának* televíziós változatát.

Ha szerteágazó és sokoldalú is ez a kulturális eseménysorozat, középpontjába szerdán a Nemzeti Színház esti fellépése került. Érthető is, mert a leningrádi siker híre eljutott a Szovjetunió fővárosába, és nagyon komoly érdeklődés előzi meg a bemutatkozást a Moszkvai Művész Színház Moszkvin utcai kamaraépületében.

A színház tagjai egyébként már hétfő óta Moszkvában vannak. Kedden a várossal ismerkedtek, este pedig a Kongresszusi palotában megnézték a Bolsoj egyik kitűnő balettprodukcióját, a *Don Quijotet.* Szerda délben moszkvai nagykövetünk, *Rapai* Gyula rendezett a társulat tiszteletére baráti találkozót. Olyan rangos moszkvai művészek látogattak el a magyar nagykövetségre, mint *Konszkij,* a nálunk is jól ismert rendező, a Művész Színház tagja. Ő rendezte a Nemzetiben a *Tányát* annak idején. Jelen volt *Kedrov* is és *Boriszova* és *Plotnyikov,* a Szovjetunió népművészei, a Vahtangov Színház tagjai. Eljött a találkozóra *Mohov* szovjet művelődésügyi miniszterhelyettes és Alekszandr *Gerskovics,* irodalmunk és kultúránk lelkes moszkvai népszerűsítője, aki egyébként a tegnapi *Vecsernaja Moszkvában* alapos és gondos cikkben köszöntötte a budapesti Nemzeti Színház moszkvai bemutatkozását.

A találkozón a magyar művészek örömmel idézték fel a leningrádi jó emlékeket. Tizennégy és fél perces vastaps fejezte be a *Varsói melódia* előadását és Zorin, a darab szerzője, aki az előadás kedvéért utazott Leningrádba, hálásan dicsérte a produkciót, *Törőcsik* Mari és *Sztankay* István játékát, *Iglódi* István rendezését. De komoly sikere volt *Az ember tragédiája* és a *Szerelmem, Elektra* előadásainak is, a leningrádi művelődési palota csaknem 2500 személyes színháztermében.

Csütörtöktől kezdve a magyar kultúra napjainak során a könyvhöz, a filmhez, a képzőművészethez és a színházhoz a zene is társul: este a Csajkovszkij-teremben *magyar estet* tartanak. A szovjet rádió és televízió szimfonikus zenekarát Jurij *Baranovics* vezényli, Tatjana *Nyikolajeva* pedig Bartók *III. zongoraversenyét* játssza.

Gábor István

NAPLÓ

Április 2

Hazánk felszabadulásának huszonötödik évfordulója alkalmából egy fájdalmasan emlékeztető irodalmi válogatás is megjelent, a Magyar mártír írók antológiája, „S két szó között a hallgatás . . .” címmel. A Magvető gondozásában kiadott, kétkötetes munka tulajdonképpen bővített, s javított második kiadása a Mártír írók antológiája című első válogatásnak, amely 1947-ben jelent meg, s napjainkban már könyvritkaság. A Magvető új, kétkötetes válogatása

Díszelőadáson mutatja be hazánk felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére F. Werfel A Musza Dag negyven napja című színművét április 3-án este a győri Kisfaludy Színház.

⊙

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának Stúdió 70 című

1971 APR 17

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

Németh János

1029

Tarka **MOZAIK**

FIGURÁLIS KERÁMIA. Németh János kerámikus művész tíz évvel ezelőtt végezte el a főiskolát. Azóta dolgozik Nagykanizsán. Kezdetben a nagykanizsai cserépkályha gyár tervezőművésze volt, de egy év óta önálló művészként dolgozik műtermében. Különleges figurális kerámiáira már sokan felfigyeltek, így a sok megbízatása közül ő tervezte a rédicsi határátkelő falikerámiáját. Képünkön: Németh János kerámikus művész műtermében.

emben az észpresszó-
lően bájos miniszok-
lja róla:
y talány.

y — teszi hozzá, ma-
.

✲

tűnődöm, milyen em-
a Hufnágel Pisti, aki
nt említődik a feleség
zga-család életének a
enlétével kapcsolatos
ataiban.
ne benne egy kis be-
is megjelenne a szí-
séggel bebizonyítaná,
e se fenékig tejfel az

iégtétellel hallgathat-
aula felsóhajt: — Mért
n feleségül Mézga Gé-

✲

nnep utolsó óráiban,
— Nem gondolod,
jogot kellene kérnünk
lől valamelyik semle-
gykövetségén?...

✲

, kis Szűcs?
pos száraz veknit a

✲

von kérem, ne tessék
teni) szeretnék az USA
lamában éldegélni. Mi-
enne. Összetalálkoznék
mondjuk például —

mi
szé
szc
uté
tük magunkat.

✲

Barátom részeg.

A ruhatáros néni ott székel a felöltők, cickánybundák erdeje előtt, előrenyújtva pihenteti derékvastag, visszeres lábait. Nyugdíjkorban, havi ötszázért, százöt kilósan.

Barátom szórakozottan forgatja ujjai közt a konyakospoharat, elmélázva mondja:

— Nem is olyan rossz nő.

✲

Sajtótájékoztatón.

— Arra kérjük a textilipar itt megjelent vezető képviselőit, hogy különböző színű és mintázatú fürdőköpenyeket gyártsanak. Mert jelenleg már az a helyzet, hogy az ember lent van a strandon, nézi a sok egyforma fürdőköpenyt, osztán nem ismeri fel a saját feleségét.

Egy közbeszóló: — No és mért olyan nagy baj az?

✲

— Kedvenc írója?
— Dunai II.

✲

Summázat.

Én férfi voltam, ő lány. És ez a mondat félig igaz volt.

Papp Zoltán

d e n

nei hetek

Eltemették dr. Tari Jánost

Tegnap délután, a Belvárosi temetőben helyezték örök nyugalomra az elhunyt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1971 JUN 12

A harkányi monda — faliképekben

1021

A monda szerint az ördög feleségül akarta venni a szép *Harkát*, ám a leány anyja feltételül szabta, hogy szántsa fel a 442 méter magas Szársomlyó-hegyet, mégpedig egyetlen éjszaka, kakaskukorékolásig. A mindenre elszánt kérő neki is fogott a munkának, mielőtt azonban befejezhette volna a szántást, a furfangos anyós jelölt fellármázta a környék kakasait és azok kukorékolni kezdtek. Az ördög szégyenében a föld alá bújt és nyomában kénköves víz tört fel, ez a harkányi kénes melegvíz. A szép Harka pedig — a monda szerint — nevét adta az itt keletkezett településnek: Harkánynak.

Ezt a kedves, mulatságos népi mondát örökítette meg falikép-sorozatán *Németh János* zalaegerszegi kerámikus művész. A nagyméretű — sötétzöld oxidmázas — kerámiatáblákat Harkányban, a fedett fürdő falán helyezték el. A képek között írásos táblák idézik fel a régi históriát, *Pákolitz István József* Attila-díjas költő verse nyomán.

10%-

a PIK-szaküzletekben és hálózatunk vegyesiparcikk-boltjaiban
Cegléden, Nagykőrösön, Vácott, Gödöllőn, Érden és más helységekben.

GAZDAG VÁLASZTÉKKAL VÁRJUK ÖNT IS!

PEST MEGYEI IPARCIKK
KISKERESKEDELMI VALLALAT

Német János

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1971 JUN 2 4

letet.

NÉMET JÁNOS Munkácsy-díjas zalaegerszegi keramikust hívták meg arra a világtalálkozóra, amelyet a szovjet képzőművész szövetség Vilniusban, a litván fővárosban rendez meg a kerámia mesterei számára.

1021

Németh János

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 JUN 24

V

1021

A keramikusok világtalálkozóját Vilniusban, a litván SZSZK fővárosában rendezi meg a Szovjet Képzőművész Szövetség. Az augusztus 26-án kezdődő alkotótáborban magyar keramikus is részt vesz: Németh János Munkácsy-díjas fiatal zalaegerszegi keramikus.

Németh János

festő Műcsarnok

1933. nemz. képzm. kiáll.

458

Németh János

festő

Műcs. Miáll, 1933 tól
Pipics 118. l

Gut. nun jön
tinh. mind jönek 6.
jövo vasarnon.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1971 MÁJ 9

1021

ZALAI HÍRLAP

Németh János

Megjelent az Életünk új száma

Csaknem száz oldalas terjedelemben látott napvilágot dunántúli megye irodalmi, művészeti és kritikai folyóirata, az Életünk idei második száma. A két borítón egy kortárs és egy klasszikus képzőművész alkotása látható, s a tartalomjegyzéket böngészve örömmel olvastuk a szám 39 szerzője között öt megyénkbeli alkotó nevét. (Ez aligha nem „világrekord" a megújított Életünk-számok között!)

A lapszám nagyobbik részét adó szépirodalmi termésből ezért is elsőként a kanizsai Morvay Gyula Gyémántszipka című elbeszélésére, illetve az egerszegi Lázár Tibor és a szentgróti Szokoly Tamás egy-egy versére hívjuk fel az Életünk zalai olvasóinak figyelmét. A többi író-költő publikációja közül leginkább Vasvári István markáns alkotói portrét bizonyító verseit, illetve Konc József és Takács Imre költeményét éreztük a lírai termés értékesebbjének; a próza képviselői között pedig Pósfai H. János a legfigyelemreméltóbb szerző ezúttal, Köznapi tudósításával. A Szülőföldünk rovatban — Szaplonczay Legeza István és Markovits Ilona írásai mellett — Csaba Imre Györök Leó Györgyre emlékezik Egy magyar tüzérparancsnok a Párizsi Kommünben című tanulmányával. Színesnek, tartalmasnak mondható a Művészetről-Művészekről és a Szemle rovat is, az előbbi főként Losonci Miklós Orosz János portréja és Z. Szabó Lászlónak a győri Vasarely-kiállításról írt méltatása, az utóbbi pedig Marafkó Lászlónak A sokaság fia című, posztumusz Váci-kötetről adott kritikája olvastán.

A gazdag képzőművészeti anyagban — huszonkét reprodukciót tartalmaz ezúttal az Életünk — a megyénkből Németh János kerámikus és Kustár Zsuzsa iparművész kapott helyet, egy-egy értékes alkotással emelve a rovat, s egyben a lapszám érdekességét, színvonalát.

ugoszláv siker

lső napján

Az első nap után az összetett egyéniben: 1. Debreczeni Tibor (Csepel) 3:13,30. 2. Plesko (Zagreb Zagreb I.) 3:13,38. 3. Bitic (Siporex Pula) 3:13,39. 4. Boros (Videoton) 3:13,39. 5. Bozicnik (Odred Ljubljana) 3:13,39. 6. Valencic (Rog Ljubljana) 3:13,39. ... 8. Schneider (N. Olajbányász SE) 3:13,39. ... 34. Dávidovics (N. Olajbányász SE) 3:14,04. ... 43. Babati (N. Olajbányász SE) 3:16,25 óra.

Csapatban: 1. Zagreb Zagreb II. 9:41,21. 2. Videoton 9:41,38. 3. Csepel 9:41,38. 4. Siporex Pula 9:41,47. 5. Rog Ljubljana 9:41,47. 6. Odred Ljubljana 9:41,47. ... 10. N. Olajbányász SE 9:44,08 óra.

Belga győzelem

A 24. kerékpáros békeversenyen szombaton a Milzyn és Poznan közötti 170 km-es 3. szakasz küzdelmeit bonyolítot-

Röplabda:

Vereség a szovjet ifiktől!

Szovjetunió Európa-bajnoki címet védő férfi ifjúsági röplabda válogatottja szombaton délelőtt a csepeli sportcsarnokban az olaszországi Európa bajnokságra készülő magyar felnőtt válogatottal mérkőzött. A találkozó meglepetéssel végződött: **Szovjetunió ifj. vál. — Magyarország 3:2 (3, —7, 9, —12, 7).**

A vendég együttes legközelebb héttőn este Székesfehérvárott Magyarország ifj. válogatottja ellen lép pályára.

Vasárnapi sportműsor

Labdarúgás:

NB II: **Z. Dózsa—Bauxitbányász,** Zalaegerszeg, Dózsa pálya, 16,00. Molnár P.

NB III: **N. Olajbányász SE—MÁV NTE,** Nagykanizsa, Olajbányász pálya, 17,00, Kósik.

Megyei bajnokság I/A osztály: **Z. Építők—Zalaszentbalázs,** Zalaegerszeg, Építők pálya, 11,00. **Baki MEDOSZ—Becsehely,** Bak, 17,00. **Z. Vasút—Letenyei MEDOSZ,** Zalaegerszeg, Vasút pálya, 10,30. **Bázakerettyei Bányász—Zalalövő,** Bázakerettye, 17,00. **Lovászi Bányász—Lenti VM,** Lovászi, 16,30. **N. Thuri SE—Z. Vörös Lobogó,** Nagykanizsa, Thuri pálya (esős idő esetén MÁV NTE edzőpálya), 10,45. **N.**

Németh János

Képének reprója szerepel
az Életünk c. folyóiratban

Bun. Géza: Előbb életünket

Zalai Hírlap 1971 III. 28 8 old.

Németh János keramikus

neve emlitve

Ésaknapyarosság 1970 április 17

4. old.

Németh János

Kerámia lovo- (emb.)

szerepel a II. Orsz. Kerámia

Biennálén Pécsett

TV

Távlatrál - Távlatra

1970 XI. 24

Németh János, keramikus

– zalai művész, kerámia-munkáival díszíti a strandot Zalaegerszegen.

Szántó Sándor: Városépítő kötéltáncosok
Magyar Hírlap. 1970. IX. 25. 7. o.

Németh János Zerámikus

Munkácsy díj III. fokozatát

Kapta

Népszava 1970 április 2
4. old.

Németh János festőművész

Kiállítása szeptember 17-én

nyílik a Derkovits - teremben

/TV Galériájában/

Népszava 1969 szeptember 17

2. old.

Németh János

nevét a népies irányzat legmarkánsabb egyéniségei között említi, munkásságát méltatja

Katona Imre: Modern iparművészetünk néhány kérdése. Művtört.Ért. 1970.4.sz. 278-283. l.

280-281. l

Németh János

Kerámiákkal

szerepel az „Egervás 71"

c. táslaton

T. A.: Ujítók, útkeresők

Zalai Hírlap 1971 VI. 13

NÉMETH JÁNOS,csücsmester

A Néprajzi Muzeum Adattárában,a rajzraktár leltárában rajzaival szerepel.Kiskunhalason dolgozott.
293.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve, XXXVI. 1954. Bpest, 1954

NÉMETH JÁNOS, szücsmester

Németh János
keramikus

"Harcos"
"Trójai faló"
"Európa elrablása"
} repro

Kovács Gyula: Németh János újabb kerámiai munkái
Művészet, 1971. szeptember – 31 lap

Németh János keramikus

Egerszegen él

Szerepel az alábbi Táslatan

N.N.: Megnyílt az Egervár 71
Szálloda Zalaegerszegen

Zalai Hírlap 1971 VI. 8

Németh János

Festménye szekepel
Szombathelyen

Kulcsár János: Tavaszi Táslat 1971

Jas Népe 1971 V. 1

Németh János
keramikus

Zalaegerszegen Szerdahelyi Károly
városi főépítési tervei alapján új
fedett uszoda épült. A bejaraltal
szemközti falra Németh János 25 cm²
-keramiafrizt készített.

Kovács Gyula: Németh János ujabb kerámiai munkái.
Müvészet, 1971.szeptember - 31.oldal

Németh János
keramikus

Zalaegerszegi kerámiafrízén sellőket,
Neptunust vagy Poseidont és mellette
a halókból kilépő Vénuszt vagy Afro-
ditét láthatjuk.

Kovács Gyula: Németh János ujabb kerámiaimunkái.
Müvészet, 1971. szeptember - 31.oldal

Németh János
Keramikus

A zalaegerszegi fedett uszoda
kerámia fríze
Europa"
"Vénusz szülétése"

Kovács Gyula: Németh János ujabb kerámiai munkái.
Müvészet, 1971.szeptember - 31.oldal

Németh János
keramikus

Zalaegerszegi reszoda fiire vidám. A vidámság nem csak a kompozíció egészéből, hanem inkább magukból az egyes motivumokból jönnek.

Kovács Gyula: Németh János ujabb kerámiaimunkái.
Müvészet, 1971. szeptember - 31.oldal

Németh János
keramikus

Németh János samottos agyagból
biszitett a frízeinek szelén vitorlás
és gőzhajót látunk. Középfelé haladva
csigárat, melyvire halakot, tengeri
csillagot ábrázol a művész.

Kovács Gyula: Németh János ujabb kerámiai munkái.
Művészet, 1971.szeptember - 31.oldal

Weinreth József
fotóművész

A Balázs Béla díj első fokozatával
kitüntették őt.

—— : ——

Miskolc, 1971. május – 43 old.

Németh János

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 28.

Németh Fanny

Részt vett az I. Országos Kerámia Biennálén Pécsett.

Iparművészet, 1968. 5-6. sz. 59. l.

Németh János Irodalmi

A Munkácsy díj III. fokozatával tüntette

ki

Pestmegyei Hírlap 1970 április 2
4. old.

Németh János, [szobrász]
nezámi hus

figurás korsója:

Repe

Németh János: figurás korsó Címoldalon
[korító].

Kritika, Bp. 1970. március VIII/3.

Németh János, kerámikus

Zalaegerszegi. 27 m² -es fali kerámiát

Kérülett. Műve a Zalaegerszegi

uszoda falára kerül.

8.

—: Hír

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 18.

Németh János

Emlitve

t.a. Siep, Ivy, Zorzon
Zelai Philop, Zelaegerszeg 1 Kl. Lk. 12.

MDK

Németh János, keramikus

A Munkácsy Mih.-díj III. f.-t kapta.

-: Kiosztották az 1970. évi irodalmi és művészeti díjakat 8.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 2.

Németh János I.

Németh Gábor fiai és még néhány helybeli farekas, összeálltak, megalapitottak egy kis gyárat. Ennek a gyárnak a neve ma Zalaegerszegi Cserépkályhagyártó Vállalat, s kb. 400 munkással dolgozik.
Ebben a gyárban tervező ma Németh János kerámikus.

Hallama Erzsébet: Németh János. Jelenkor XII. évf. 2. sz., 1969. febr., 138. l.

Németh János II.

Zalaegerszeg... egyik szélén kétszintes
művészház emelkedik... A város épít-
tette művészeinek ezt a két családra
méreterett, műtermekkel ellátott la-
kóházat. Németh János kapta az egy-
iket... A szobák fent, a műterem-elekt-
romos égetőkemencével; munkaasz-
tallal és farekaskorongal-a földszin-
ten. A műteremben... Szárévés népi cse-
répedények és Németh János munkái.

Hallama Erzsébet: Németh János,

Jelenkor XII. évf. 2. sz. 1969. febr., 138. l.

Németh János III.

harmincnégy éves. Borsos Miklós és Gádor István tanítványaként végezte az Iparművészeti Főiskolát, 1958-59-ben állami ösztöndíjat kapott, nyolc éve telepedett le Zalaegerszegen. A következő kiállításai voltak eddig: 1961-ben szülővárosában az első, egy évvel később Nagykanizsán és Veszprémben, 1966-ban az Ernst Múzeumban szerepelt mesterével Gádor Istvánnal és Faenzában, a IV. nemzetközi tárlaton, 1967-ben a Savaria Múzeum és egy jugoszláviai kiállítás mutatta be..., ugyanabban az évben volt gyűjt. kiállítása Zalaegerszegen;

Jelenkor XII. évf. R. sz. 1969. febr., 139. l.

Németh János IV.

szerepel a siklósi Mai magyar kerámia anyagában és ott volt a délduméntúli képzőművészek valamennyi tárlatán. A idei pécsi I. Országos Kerámia Biennálén díjat nyert. Balatonföldvéron, Szombathelyen, a budapesti Magyar Sajtó Házában vannak faliképei. Vörös kakas-a az Iparművészeti Múzeum tulajdona.

Hallama Erzsébet: Németh János.
Jelenkor XII. évf. 2. sz. 1969. febr., 13. 9. l.

Németh János
... biedermeier kágyát bontott a
múzeum Zalaegerszegen s talál-
tak ott egy régifigurát: ágaskodó lo-
vat ábrázolt. Vajon ki csinálta, tu-
nőrdtek. ... kiderült: Németh János
– kilenc éves korában.
Ez még a nagyapa életében történt.

Hallama Erzsébet: Németh János

Jelenkor XII. évf. 12. sz. 1969. febr., 138. l.

BEMUTATJUK A MEGYEI FELSZABADULÁSI PÁLYÁZAT NYERTESEIT

Németh János

Megy a juhász a szamáron, békakirály, az apostolok, kubikus, mézeskalácsos... számtalan figura sorakozik a polcokon, az asztalon és a földön. Színes tálak, hamutartók, faliképek, korsók, gyertyatartók, játszótérre való mesefigurák, közülük jónéhány még égetésre váróan, nyers agyagból... Az ember kedvet kap a mintázáshoz, mikor a szűkreméretezett, irodahelyiségből átalakított, és mégis egy külön világot mutató műhelybe lép, ahol *Németh János* dolgozik.

Munkái után megmutat néhány újságcikket, melyek méltatják és szinte kivétel nélkül elsorolják a fiatal művész életrajzának néhány epizódját, azt, hogy már nagyapja is kályhás volt, s három fia, köztük Németh János apja is, ezt a mesterséget művelte tovább itt Zalában, ahová az unoka is visszatért az Iparművészeti Főiskola elvégzése után.

— Azóta?

Törölgeti a kerámiákat, közben mondja, hogy a Cserépkályhagyárban dolgozik, egyedi kályhaterveket készít, s közben az ipariskolában tanít.

—Most készültem el három négyzetméteres faliképpel, a szombathelyi gyermekotthonba kerül...

Modern megoldású figurák közérthető megfogalmazásban, pasztell színekkel, jól komponált egységben. Ez nemcsak erre, szinte valamennyi munkájára jellemző. Az új keresése mellett igyekszik a hagyományokra támaszkodni, feleleveníteni azokat.

Több pályázaton részt vett már, van néhány első és második díja, munkáiból többet megvett a Képzőművészeti Alap, ahonnan rendszeresen megbízásokat is kap. Legutóbb IV. Iparművészeti Kiállításon sorakoztatta fel néhány munkáját a Műcsarnokban, de volt már kiállítása Zalaegerszegen kívül Nagykanizsán és Veszprémben is.

— Tavaly egy budapesti kiállításra készültünk két pesti kollégámmal együtt, aztán helyhiány miatt sajnos elmaradt, de úgy fest, hogy ez évben sikerül egy fővárosi kiállításon is bemutatni munkáimat.

— És itt, Zalaegerszegen, a megyében?

Fejét csóválja, nem tud válaszolni. Pedig itthon is érdemes lenne bemutatni kerámiáit, kisplasztikáit, Ezúton is hadd kérdezzük meg az illetékeseket: nem lehetne?

A felszabadulás 20. évfordulójára meghirdetett megyei pályázaton második díjat nyert *Táncfesztivál* című plakettjeivel, s ezekkel együtt más munkáit is bizonyára szívesen látnák — és esetleg vásárolnák — egy helyi kiállítás során megyénk művészetkedvelői.

Németh János munka közben

Dús László rajza

Mindezekből ered, hogy az előadóknak is alaposan fel kell készülniük a helyi sajátosságokat tárgyaló előadásokra, mert azok korszerű tudományos szintje, megfelelő módszertana és a hallgatóságot lebilincselő érdekessége csakis így biztosítható.

dék választja már el a legfiatalabb generációt és az időseket vallási kérdésekben. A négy lány és az öregasszonyok kontrasztja annál érdekesebb számunkra, mert Kis József a búcsúszentiászlói templomban készítette az alkotást.

Épp ezért nem értjük, miért kellett ezt a művészi kisfilmet valóságal eldugni az Ady mozi műsorában . . .

t. l.

talán szégyenke
mint aki hossz
megkönnyebbül
mert ráismer
mikor visszan

A megyei f
darak cím

1965 APR 1.
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ZALAI HÍRLAP

KÉPZŐMŰVÉSZETI ÉLET DÉLDUNÁNTÚLON

A KÖZELMÚLTBAN Zalában jártak a Magyar Képzőművészek Szövetsége dél-dunántúli területi egységének képviselői. Ebből az alkalomból a velük folytatott általános jellegű eszmecsere következtetéseit — amelyek megyénk sajátos helyzeteire is vonatkoznak — szeretném néhány mondattal illusztrálni.

„Dunántúli iskola" a festészetben még nem teremtődött. Jellemző dunántúli festészet helyett inkább a szélesebb skálán mozgó, változatos alkotói egyéniségeket figyeljük. A Dunántúlon élő művészek éppen a művésztelepek hiánya miatt sokrétű irányt képviselnek.

A Magyar Képzőművészek Szövetsége határozata létrehozta az ország különböző tájegységeinek „területi szervezeteit". Az új szervezetek a korábbi megyei munkacsoportok művészeit tömörítik azzal az igénnyel, hogy kialakuljon az illető országrész: a táj, a városok sajátos, magaszintű képzőművészeti kultúrája.

A DÉLDUNÁNTÚLI szervezetbe Baranya, Somogy, Tolna és Zala megye képzőművészei tömörülnek. Ez a fiatal egyesülés elkövetkező munkásságában — az egyéni íz kifejezési megoldásain túl — most már közös szemléletet is igényel. Ennek a programnak megfelelően a dél-dunántúli képzőművészek a közelmúltban vándorkiállítást rendeztek, amely már több helyen szerepelt a Dunántúl területén, és a közeljövőben Zalaegerszegen is bemutatásra kerül. Ebben az anyagban adminisztratív okok miatt megyénk képzőművészei még nincsenek képviselve, de a továbbiakban minden lehetőség megvan megyénk alkotóinak szerepeltetésére. A területi szervezet programjában önálló kiállításoktól kezdve, a művészek foglalkoztatásán keresztül új, induló művészek és alkotásaik kereséséig minden szerepel, ami csak aktívvá érlelheti a megye képzőművészeti kultúráját.

Jó lenne, ha a közeljövőben hozzánk kerülő kiállítás elmélyítené és szélesebbre vonná azt a barátságot, amely a mű és közönség, alkotó és megbízó között annyira nélkülözhetetlen. Jó lenne, ha ez a kiállítás ambíciót adna helyi művészeinknek a munkában való aktív bekapcsolódásra, hasonló egységes szereplési igényre, megértetné az arra hivatott illetékesekkel, hogy a cél érdekében áldozni kell nemcsak anyagilag, hanem társadalmi

MEGYENRÉ
méltó szinten alkotó embereket. Kezdeményezéseiket — ha arra egy mód van — támogatni kell. Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy például az egyik fiatal alkotónk, Brád András által szervezett és vezetett fiatal képzőművészeti kör megbukott állítólagos anyagi és helyhiány miatt. Az indokolás érthetetlennek tűnik, különösen most, amikor a területi szervezet létrehozásával és segítségével pontosan ez a tendencia ütközik az ügyhöz egyáltalán nem méltó akadályba.

Örömmel üdvözöljük a területi szervezet létrehozását, és reméljük, hogy ezt a kezdő lépést pozitív eredményekkel, aktív közreműködéssel megfelelő támogatással tovább folytathatjuk megyénk képzőművészeti kultúrájának előbbrevitele érdekében.

Szerdahelyi Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1968 JUN 10

Németh János

1968. június 16.

1021

Németh János kerámiáiból

A Pécsett megrendezett III. Dél-dunántúli Képzőművészeti Kiállításon nagy sikert arattak Németh János egerszegi kerámiaművész munkái. Az alábbiakban bemutatunk néhányat a fiatal művész legfrissebb alkotásai közül, olyan műveket, amelyek híven tükrözik Németh János sajátos, stilizált szépségű művészetét.

Lé

Boroskancsó.

Trójai faló.
(Fényképezte Kiss Ferenc.)

1968. június 16.

Megjegyezzük

Kommerszializálódás, színvonalcsökkenés: sokat hangoztatott *veszélyek* mostanában, miután a kulturális munka egyes területein is sor került a gazdasági szempontok fokozottabb „vigyázására". Arról a reális veszélyről van szó, hogy a számottevőbb *anyagi függetlenséget*, illetve *tágabb önellátási szabadságot* kapott kulturális vállalatok, létesítmények munkájában olyan jelenség is tapasztalható újabban, hogy programjukban előtérbe kerültek a *könnyű fajsúlyú*, úgynevezett „kasszasikert" biztosító művek, természetesen a *nevelő hatású*, értékes alkotások, műsorok *kárára*.

Nemrég egy megyei szintű kulturális tanácskozás magas vendége is szólt erről a jelenségről, ami például országosan a *moziüzemi vállalatok* munkájában is *kimutatható tény* az utóbbi hónapok során. Sokfelé *leállították* a „kisforgalmú" mozikat és a komoly, értékes alkotások helyett *előtérbe kerültek* az enyhén szólva is „könnyű" filmecskék. Nyilván a kulturális „új mechanizmus" *időleges, átmeneti* problémáiról van szó a mozihálózatban. *Jól esett* viszont, hogy vendégünk a *Zala megyei Moziüzemi Vállalat* munkáját úgy értékelte, mint amelyik *kivétel* e kevéssé hasznos országos jelenség alól. Megyénkben — a megyei tanács őszi vb határozatának megfelelően — egyetlen kismozit sem állítottak le, *keresik* gondjaik megoldásának kulcsát, továbbá sokmillió forint értékben *korszerűsítették* a vidéki mozihálózatot, és a vállalat vezetői helyes arányú műsorpolitikát alakítottak ki.

Így is kezdhet tehát új mechanizmust egy kulturális vállalat.

•

Ház vagy Központ? Ezen a „fogas" kérdésen meditálnak manapság — maradjunk egyelőre a régi elnevezésnél — a Megyei Művelődési Ház dolgozói, népművelőink, sőt az egyszerű kultúrházlátogató is. Mert az ma már nem csupán „szimpla" szakmai probléma, bárki találkozhat vele, ha netán összehasonlítja a legfrissebb zalaegerszegi Műsorkalauz, illetve a mozival közös művelődési programot tartalmazó plakát megjelölését. Az egyik „esküszik" a Ház, a másik pedig a Központ elnevezés mellett.

Valójában probléma a Ház, avagy a Központ elnevezés valamelyikét megtartani? Igen, méghozzá nem kis ügy. A művelődésügyi miniszter 105/1968. (M. K. 1.) MM. számú utasítása szerint ugyanis június elsejétől Központ a Ház, mármint az eddigi járási és megyei művelődési házak. Ilyen szellemben készültek el az első nyilvános plakátok is. Később azonban felmerült az a semmiképpen sem elvetendő gondolat, hogy bizony, még a legjobban felszerelt-ellátott Megyei Művelődési Ház sem mondhatja magát Megyei Művelődési Központnak. A Megyei Művelődési Házból még egy sor olyan, régóta szükséges „kiegészítő" is hiányzik, ami az előbbiekkel együtt értelmetlenné teszi a Központ megjelölését. A fogalom ugyanis tágabb, mint a Ház lehetőségei. Sokkal inkább a Megyei Közművelődési Otthonok és Házak Központjának lehetne nevezni a Házat, ha nem fáradna bele a nyelv.

S addig? Maradjon talán a célszerűbb Ház.

•

Régóta várt tanácskozás, megyei szintű „párbeszéd" zajlott le nemrégiben *Zalaegerszegen:* népművelőink, akik többek között a tsz-ek új kulturális tervezésének tárgyköréből tartottak eszmecserét, *találkozhattak* a „címzettek", a tsz-ek, helyesebben a megyei tsz-szövetségek képviselőivel. *Közösen megvitatni* ezt az új községi kultúrtervezési módszert.

Németh János Munkácsy-díjas kerámikusművész

a mai téma a köztéri művek Nagykanizsán. Nagy Katalin beszélget Bajzát Irénkével. – Az újabb munkák közül Németh János kerámiakútja tetszene, de sorrend van ellenére: a kút a városi művelődési ház és a templom mentelye közötti – egyébként is ligetes jellegű terület részének rendezésére, mögötte minthá valamilyen szabadtéri kamara díj szerepeltetésül. Különösen azért, mert a kút az egyik-másik

Németh János, keramikus

L. Kun Éva

Vadas József: Csámpás csészék 13.

Élet és Irodalom Bp. 1986. júl. 25. XXX/30

Németh János keramikus

NÉMETH JÁNOS KERÁMIÁIBÓL nyílt bemutató csütörtökön Nagykanizsán, a városi képtárban. A Munkácsy-díjas Érdemes Művész negyedszázados munkásságáról keresztmetszetet adó tárlaton mintegy 100 alkotás látható.

Magyar Hírlap, 11.8

Németh János, Munkácsy-díjas kerámikusművész

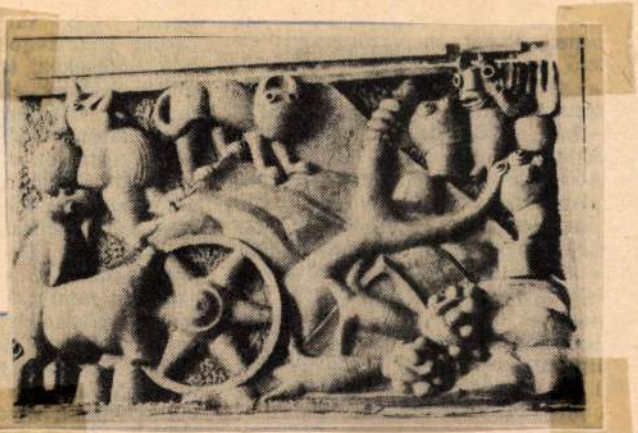

● Németh János: Falburkolat (kerámia)

(K. A.): Iparművészet és humánum.
Petőfi Népe, 1984. jan. 15.

Németh János kerámikus

- Kollektív kiállítása a valaegerszegi Kisfaludy Strobl teremben. [1983. dec.]

Szerd: Szabolcs Péterné

Új Tükör, 1983. nov. 27.

Németh János, Munkácsy-díjas keramikus művésznek

1021

1983. XII. 1.

TV-Hiradó 2

- Zalai képzőművészek alkotásaiból nyilt kiállitás ma délelőtt Zalaegerszegen, a Kisfaludy-Stróbl teremben. Öt alkotó, festő, keramikus, grafikus, szobrász, iparművész tárta a közönség elé legújabb müveit. E göcseji tárlatot a hasonló tavalyi kezdeményezés sikere nyomán a közönség kérésére szervezte a Képcsarnok Vállalat. A gazdag kinálatból is kiemelésre kivánkoznak Németh János Munkácsy-dijas keramikus müvészjobbára korongozó technikával készült, és az egykori népi fazekasság motivum-világát őrző figurái, és kancsói. Valamint Szabolcs Péter bronz kisplasztikái. A zalai müvészek kiállitása december 15-ig látható Zalaegerszegen, a Kisfaludy-Stróbl teremben.

Németh János, keramikus

L. Mihály Gábor

A.J.: Országos-kerámiabiemálé-Pécs 24-25

Ü.j. Tükör, B p. 1986 nov. 2 XXIII/44

Németh János Kossuth-díjas

MŰVÉSZET 1985/2/21

Németh János

Kerámiakiállítás

Németh János kerámiáiból nyílt kiállítás kedden Zalaegerszegen, a megyei Művelődési és Ifjúsági Központban. A Munkácsy-díjas, érdemes művész új agyagszobrait mutatja be, népi ihletésű, jellegzetesen stilizált plasztikákat — zömmel aktokat és állatfigurákat.

Vasárnap 1986. 1. 15.

Németh János

Németh János kerámiáiból nyílt kiál[illegible]tás kedden Zalaegerszegen [illegible]zei művelődési és [illegible]kat – [illegible]llegzetesen stilizált plasz- [illegible] – zömmel aktokat és ál- [illegible]kat — láthatnak az ér- [illegible]. A tárlata január 24-ig [illegible]va.

Magyar Nemzet 1986. 1. 15.

Németh János Uranukus

kiállítása Pécsett

Népszabadság 1986 VIII 1

Németh János

◇ Németh János keramikus kiállítása a köszegi Jurisics-várban látható.

Népszabadság, 1987. IX. 8

Németh János

Jegyzetek az U. Dunántúli
Találkozóról

Miskolc 1985/5

Németh János Keramikus

Kiállítása a Zalaegerszegi Hevesi Sándor Minházban

Népszabadság, 1987. XII. 27

Németh János

Budapesti Művészeti Hetek

(Folytatás az 1. oldalról)

21. november 3. között a *Győri Balett* előadásai mellett a színház operatársulatának *Bánk bán*-produkciójával, a *Győri Leánykar* és a *Győri Filharmonikus Zenekar* hangversenyeivel s a színház prózai együttesének bemutatójával *(Harold Pinter Régi idők* című darabja hazai ősbemutatójával) jelentkeznek többek között. Zalaegerszegről az egyéni stílusú keramikus, *Németh János* kiállítása, a *Zalaegerszegi Szimfonikus Zenekar* hangversenye a *Zalai Táncegyüttes* műsora, s a *Hevesi Sándor Színház* két előadása — köztük *Babel Húsvét* című darabjának az idei országos színházi találkozón nagy sikert aratott produkciója szerepel a tervek között október első hetében.

A művészeti hetek idején lesz *a mozgásszínházak IV. nemzetközi találkozója* is, a műegyetem épületében, október 1—6. között. Dán, holland, osztrák, norvég, japán, lengyel, indiai, perui társulatokat várnak többek között.

Az európai kulturális fórummal kapcsolatos első rendezvényre október 15-én kerül sor az *Operaházban.* Itt rendezik *a fórum nyitó gálaestjét* a találkozó részvevői tiszteletére. A *Magyar Nemzeti Galériában* a nemzetközi kortárs festészet nagy kiállítását rendezik meg. Október 28-án a nemzetközi tévégálaestet közvetítik az Operaházból.

A fentebb említetteken kívül még szinte felsorolhatatlanul sok egyéb program — a szokásos *táncfórum* bemutatói, fővárosi és vidéki színházak erre az időpontra rögzített bemutatói és vendégjátékai, fiatal előadóművészek koncertjei, televíziójátékok bemutatói, kiállítások stb., stb. teszik valóban színessé és a hazai és külföldi közönség legkülönbözőbb érdeklődési körű rétegei számára is érdekessé, tartalmassá a Budapesti Művészeti Hetek idei rendezvényeit.

(t. i.)

Intézetből

Az Ipari Informatikai Központ és a MK KTE, KII közös szervezésében az 1985/86. tanévben, két féléves céltanfolyamokat indít:

A mérnöki számítástechnika tárgykörben a tanfolyam rövid tematikája: — történeti áttekintés és az elért fejlődés, — CAD: számítógéppel segített műszaki ter-

szerelmélet és rendszerszervezés, — helyzetfelmérés és elemzés, — az információrendszer részletes tervének kidolgozása, — számítástechnikai ismeretek, — reprográfiai, mikrofilmtechnikai ismeretek.

Az információ — jövőkép — magyar műszaki fejlődés — tárgykörben a tanfolyam

János Németh: Krug, 1970.
Keramik, Höhe 35 cm,

10

Bildende Kunst, 1974, 11-

6 Róbert Jajesnicza · Sankt Georg
Kupfer · 1973 · Höhe 35 cm

7 Imre Schrammel · Sich umarmende Formen
1973 · Schamotte · Höhe 76 cm

8 János Máté · Löwe (Wasserkanne)
1973 · Kupferblech · Höhe 30 cm

9 Jozsef Engelsz · Halsschmuck · 1969
Vergoldetes Silber · Plattendurchmesser 16 cm

10 János Németh · Krug · 1970 · Keramik
Höhe 35 cm

Das neue Stadtzentrum von Salgótarján

Frigyes Pogány

1 Das Kulturhaus «Attila Joszef» in Salgótarján · Davor die Gruppenplastik «Befreiung» von Jozsef Somogyi

2 Der Haupteingang zum Karancs-Hotel in Salgótarján

3 Blick zwischen Kulturhaus und neunstöckigem Wohnhaus auf den Hauptplatz

4 Das Kaufhaus «Pecskö» am Hauptplatz von Salgótarján

Németh János

Kerámikus, részt vesz a kiállításon

Jubileumi tapasztalatcsere kiállítás
Tiszaszalok, 1975. jún – júl.

Nemeth János

A zalai képzőművészek felszabadulási tárlatát jelenleg a Göcseji Múzeumban lehet látni. A művész munkái szerepelnek a tárlaton „Leány galambbal" c. falitála és egy korongozott munkáját látjuk. (említve)

Török András: Többet szúnvonalasabbat és életközelibbet vártunk a megyei felszabadulási tárlattól.

Zalai Hírlap, 1975. máj. 11.

VASARELY MÚZEUM - BUDAPEST

németh

Dec. 13. 1990. – Febr. 10. 1991

németh jános debrecen, 1936.
művészeti tanulmányait a budapesti képző- és iparművészeti gimnázium után a budapesti képzőművészeti főiskolán végezte. 1956 óta él külföldön. svájcban telepedett le, ahol festészettel, grafikával, restaurálással, szcenikával, trükkfilmmel foglalkozik. 1964-ben báselben, 1966-ban zürichben, 1967-ben párizsban stb. voltak kiállításai. részt vett 1982-ben budapesten a külföldön élő magyar származású művészek kiállításán. — irod.: tisztelet a szülőföldnek. bp. 1982. kat.

janos **németh**
geboren 1936 in debrecen, ungarn
bürger von basel
maler
studien am kunstgymnasium und an der akademie für bildende künste in budapest
1956 emigration in die schweiz
kunstgewerbeschule zürich
von 1961 an als grafiker, restaurator und seit 1976 als theatermaler tätig
mitgliedschaften:
gsmba basel, gründungsmitglied «allerart», kunstverein basel, schweizerisches institut für kunstwissenschaft

janos **németh** né en 1936 à debrecen, hongire.
peintre. collège d'arts et académie des beaux-arts à budapest. émigration en suisse en 1956. école des arts et du design de la ville de zurich. voyages d'études en italie, allemagne et france. citoyen de bâle.

janos **németh** born in 1936 in debrecen, hungary. painter. art college and hungarian academy of fine arts in budapest. emigrated 1956 to switzerland. city of zurich school of arts and design. study tours to italy, germany and france. citizen of basle.

kiállítások: austellungen:
galerie susanne bollag, zürich
galerie de l'université, paris
kunsthaus glarus
kunsthalle im waghaus, winterthur
«moulin de vauboyen», frankreich
weihnachtsausstellungen, kunsthalle basel
grafikmesse zürich
galerie jodok, brig
ausstellungsraum basler künstler
art, basel
atelier valdan, basel
galerie im stall, magden
galerie atrium, basel
marior. mainetti gallery. basel
ankäufe:
kunstkredit basel-stadt und baselland
werke in privatem und öffentlichem besitz in der schweiz und im ausland

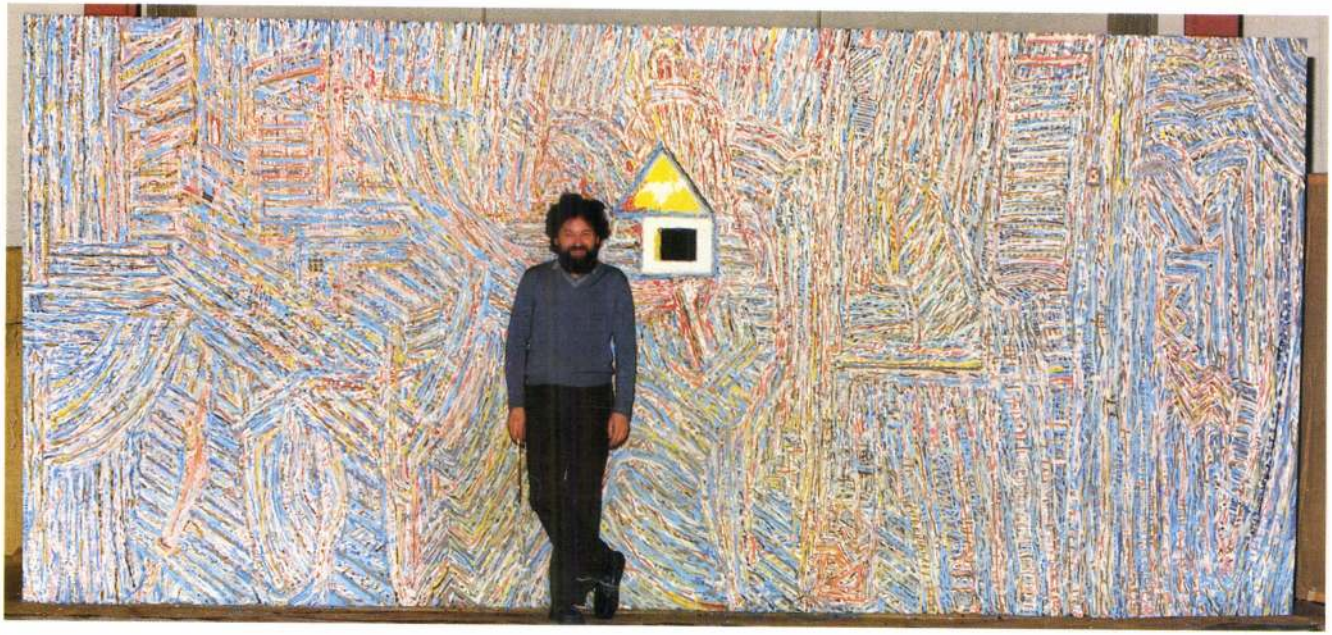

a magyarországon született, báselben élő és alkotó művésznek **németh** jánosnak a munkái egészében különleges, meglepően folyamatos keresés. a festői és grafikai művek — bár külön is analizálhatók — de mindkettő összefonódik, mint két különböző aspektusa egy közös megközelítésnek. mindkettőre jellemző, hogy a művész nem lesz rabja egy dogmatikus absztrakciónak, alkotói hajlamának és elveinek, viszont nem hajlandó eltérni puritán felfogású alkotói magatartásától sem. szín és struktúra közvetlenül valósulnak meg, mint valami már örökké létező és éppígy mint médium a legsajátosabb meditatív kvalitásuk, festőileg és grafikailag analizált ősforma. nem szükséges már a tematikus és tartalmi indoklás, csupán a tónus a színerő, a komplementer és szimultán hatás, a vonalforma lesz alkalmazva egy térbeli, tárgyszerű, formális bázisra. így németh alárendeli az érvényesülését egy sémának, amelyik eltér az eredendő eszméléstől. kikristályosítja a szín lényegét, az öntörvényű festői és grafikai struktúrát meghagyva. minimális szubjektivitás észlelhető, csak az marad látható ami esszenciálisan festői szín vagy grafikai struktúra. ennek a művészetnek eszményisége eltér egy hagyományos meghatározottságtól, éppúgy mint egy megterhelő kulturális tradíciótól. makacs elővigyázatossággal és kézműves „komótossággal" bontakoztatja ki évtizedek folyamán kísérletezését: lépésről lépésre észlelhetők enyhe variációi, a vászon geometrikus formáinak dramatikus akcentusai, a pregeometrikus elemek labirintusában; majd absztrakt formák feltorlódásában és megnyugvásában. így ezek vibráló ritmusa kibontakoztatja nyüzsgő, zsibongó világát, mielőtt még a forma maga kikristályosodna.

az a benyomás mintha németh filozofikusan elkerülné mindazt, ami meghatározható és lezárható. ritka az emberi vonatkozás is ebben a művészetben: a kommunikációt a szemlélő alapvető megfigyeléséből adódó dialógus vezeti. a szubjektum rákényszerül a tiszta kontemplációra: statisztává válik és apró középpontjává egy materializálódásnak a végtelen szín–forma-világból. németh tudatosan kerüli az illúziót, amely az alkotás folyamatával kezdődik és végződik. ez az az eredetiség, amelyben a művészet médiumának az abszolútat igénylő szellemisége kifejezésre jut.

dr. dobai katalin

das schaffen des in ungarn geborenen und in basel tätigen künstlers janos **németh** ist in seiner gesamtheit eine identitätsvolle und erstaunlich kontinuierliche suche. seine arbeiten als maler und graphiker sind zwar getrennt zu betrachten, sie fliessen jedoch zusammen als zwei verschiedene aspekte einer einheitlichen annäherung. beiden gemein ist, dass der künstler keiner dogmatisierung seiner schöpferischen neigungen und prinzipien, aber auch keinem abweichen von seiner vorstellung einers rein konzipierten schaffensprozesses erliegt. farbe und struktur werden in ihrer unmittelbaren präsenz, als schon immer daseiendes erfasst, und ihre eigenste, meditative qualität als medium und graphisch analysierte ur-form zur geltung gebracht. es gibt keinen thematischen und inhaltlichen vorwand, um die wertigkeit, den sättigungsgrad, die leuchtkraft, die kontrast- und simultanwirkung der farbe und das wesen der linearen form „anzubringen", ihr gültig-werden unter ein von diesem roh-zustand abweichendes schema unterzuordnen. der künstler isoliert farbe, malerische und graphische struktur und lässt sie aus ihrer eigenwirkung schöpfen, sie an dieser sättigen. nur ein minimum an subjektivität fliesst in diese selbst-aussage mit ein. németh nimmt auch abstand von der geometrischen abstraktion, einem der eigentlichen grossen themen der modernen kunst: diese taucht nur gelegentlich und fragmentarisch als didaktisch-demonstratives element auf, dient lediglich als bezugspunkt für die sich in der fläche manifestierenden chromatischen effekte und graphischen muster, die oftmals einen ausschnitt aus einem kontinuum darstellen. die idealität dieser kunst, die es sich nicht anmasst, bis zu einer herkömmlichen definition des malerischen oder des Plastischen vorzudringen, ist eine struktive, minimalistische, essenzielle, welche nur das bestehen lässt, was dem unmittelbaren erlebnis der wahrnehmung der farbintensität und der strukturen dient. németh versucht gewissermassen, sein schaffen auch vom ballast des kulturell vorgeprägten zu entblössen.

nur sehr vorsichtig und mit handwerklicher bedächtigkeit weitet der künstler im laufe der jahrzehnte sein experiment schrittweise aus: graduell zeigen sich leise varianten der geometrischen form der farbträger, etwas dramatischere akzente bei der harmonie und der kontrastwirkung der labyrinthischen prägeometrisch-graphischen elemente, ein kühneres sich-stauen oder fliessen abstrakter formvorstellungen, deren vibrierender rhytmus den sensiblen kosmos der formgebung vor der formvollendung entfaltet.

es scheint, als wäre németh philosophisch gesehen allem definitionsmässigen, vollendetem gegenüber grundsätzlich abgeneigt. sparsam ist auch der humane bezug, insofern, als sich die kommunikation auf die nacktheit der reinen wahrnehmung beschränkt. der dialog ist intensiv und sozusagen hautnah. das subjekt — sowohl der künstler als auch der betrachter mit seinen erwartungen — wird gezwungen, sich zur reinen kontemplation zu bescheiden: er ist statist und winziges zentrum einer materialisierten manifestation aus dem unendlichen kosmos der farbe und der form. die überzeugungskraft des schaffens von németh liegt in seiner bewussten illusionslosigkeit, die beim schaffensprozess beginnt und endet; diese bringt die authentizität zur wirkung, in der sich das absolute geistige der medien der kunst aussagen kann.

dr. katharina dobai

89111278, 1989, 290 × 400 cm

891112770, 1989, 240 × 280 cm

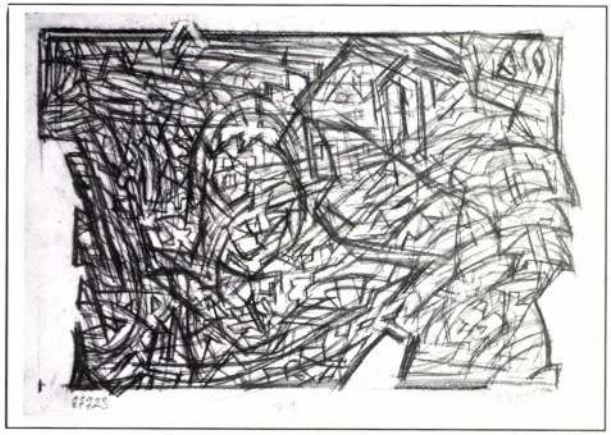

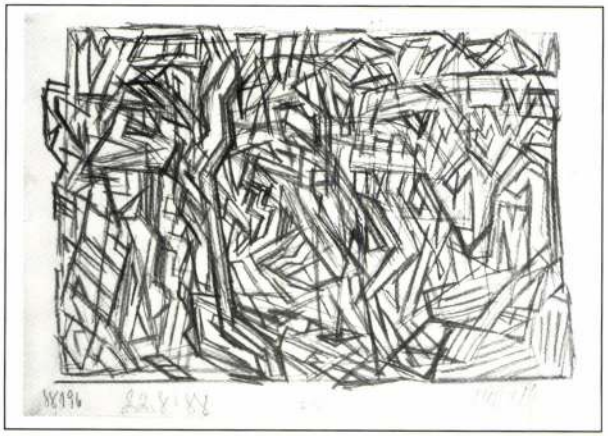

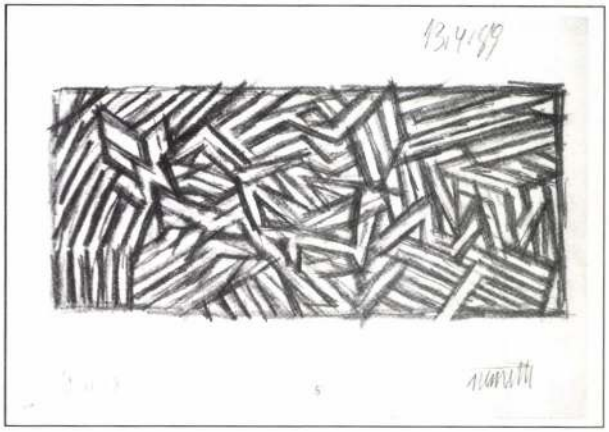

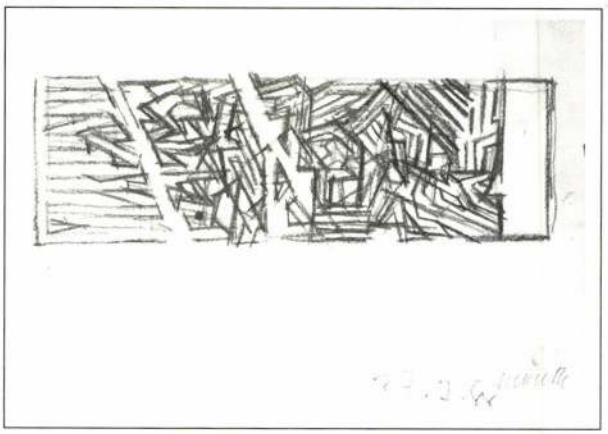

rajzok, zeichnungen, 1987, 88, 21 × 29,7 cm

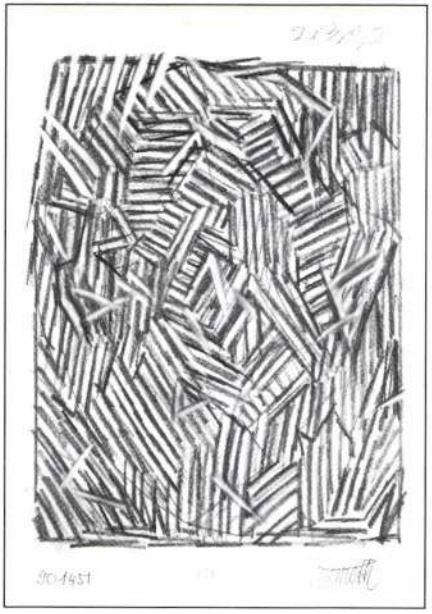

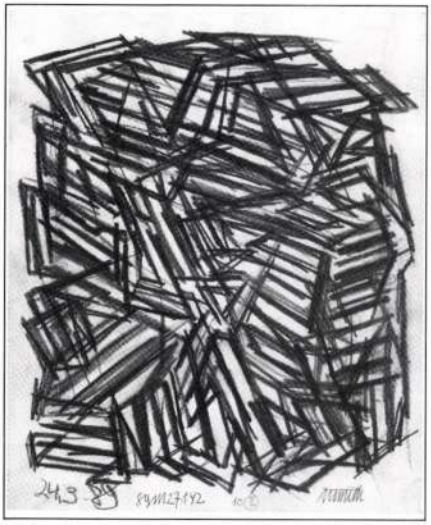

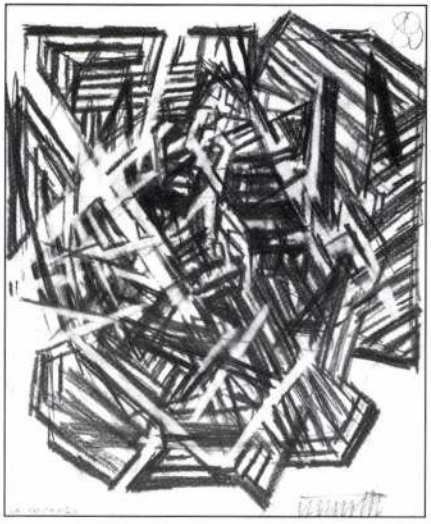

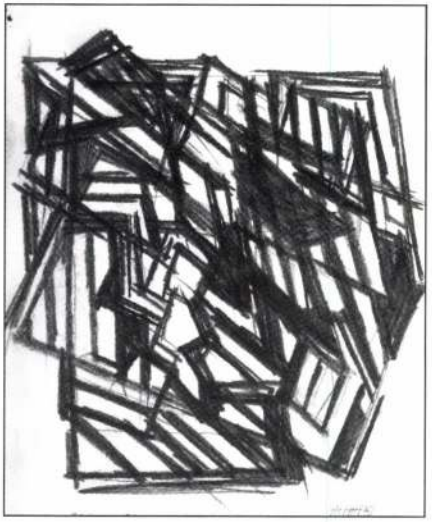

rajzok, zeichnungen, 1989, 29,7x21, 25 × 21 cm

8911127149, 1989, 245 × 245 cm

891112771, 1989, 310 × 180 cm

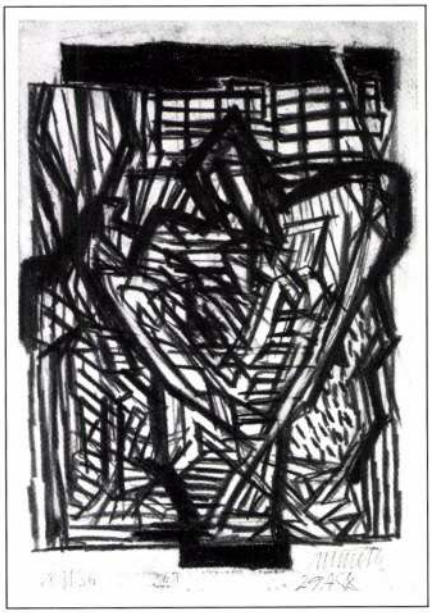
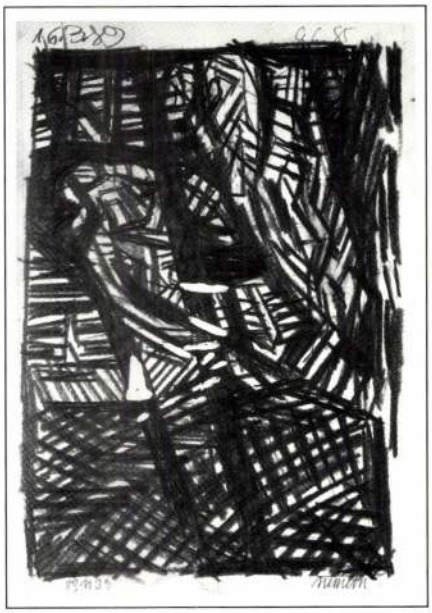

rajzok, zeichnungen, 1988, 89, 29,7 × 21 cm

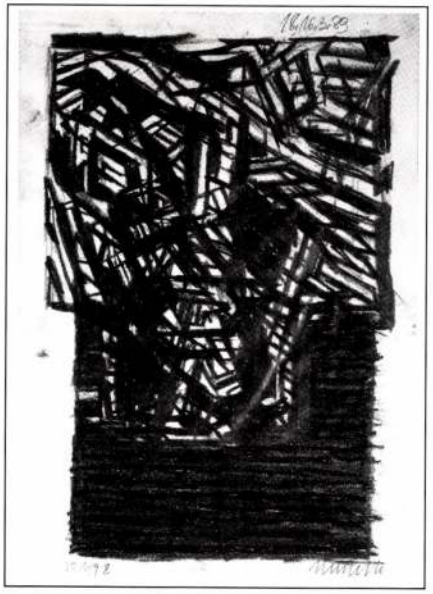
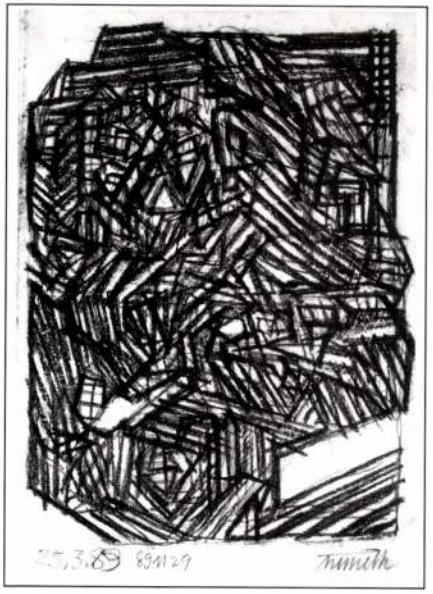

rajzok, zeichnungen, 1988, 89, 29,7 × 21 cm

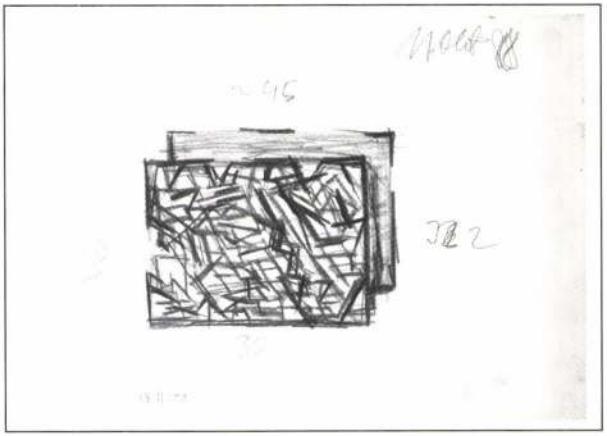

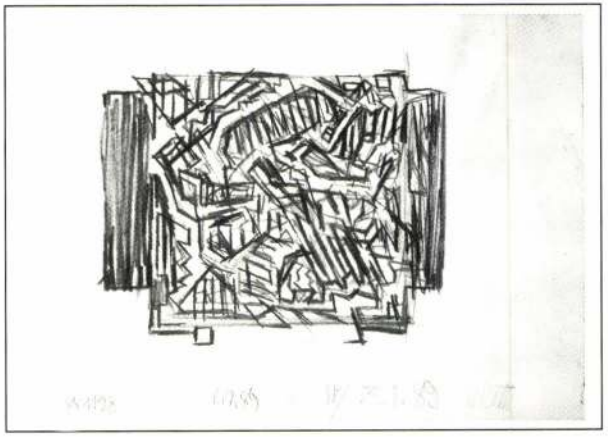

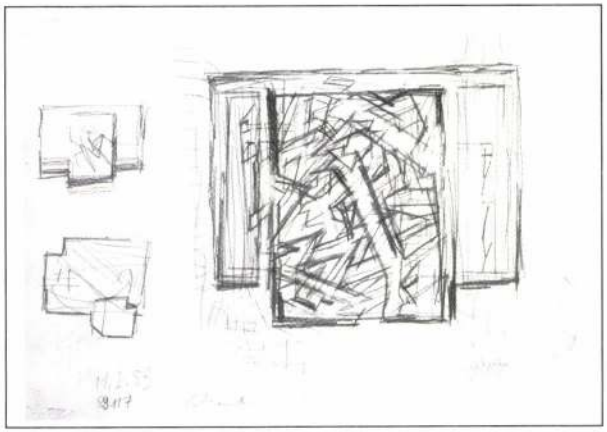

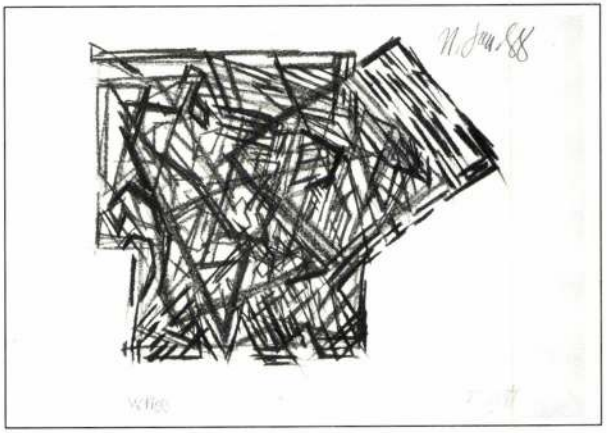

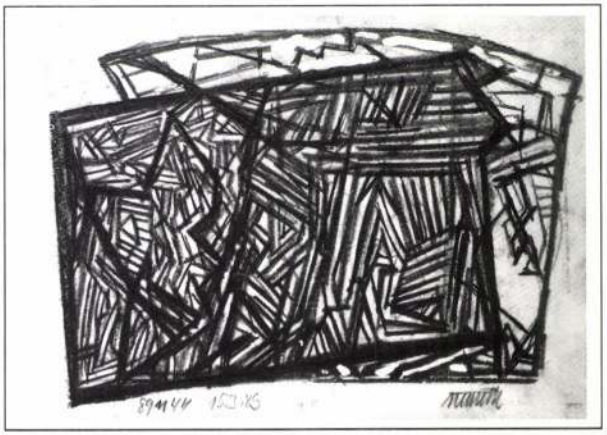

rajzok, zeichnungen, 1988, 89, 21 × 29,7 cm

VASARELY MÚZEUM

Budapest III., Szentlélek (Korvin Ottó) tér 6.
Tel.: 180-4540

Nyitva: (hétfő kivételével) naponta 10–18 óráig

A kiadásért felel: dr. Egri Mária
A fotók: Helga Rotenburg, Bruno Hafner, Sulyok Gabi munkái
Szöveg: Dr. Katharina Dobai
Tipográfia: Petrovai János
Készült az INTERPRESS Nyomdában
Felelős vezető: dr. Vissy László vezérigazgató
90.2316 – INTERPRESS, Budapest

5.

Munkácsy-díjas kerámikus-művész

Gyűlik-e a gyűjtemény?

A Göcseji Múzeum képzőművészeti anyagának múltjáról, jövőjéről

A MÚZEUMI RAKTÁRBAN nyoma sincs a nyárnak. A dexion-saigó állványok szürke rendje szobrokat, keretezett festményeket, s akkurátus rendben sorakozó grafikákat ölel a zalaegerszegi Göcseji Múzeum két hűvös, árnyas raktárszobájában. Itt sorakozik a mintegy másfélezer darabból álló képzőművészeti gyűjtemény. Illetve, néhány tucatnyi hiányzik belőle. Az utóbbi öt év képzőművészeti beszerzéseit tárlat keretében tárja e napokban a nyilvánosság elé a múzeum.

Vajon milyen múltja, s jövője van e másfélezer műtárgynak? Honnan, kiktől jutottak a múzeum birtokába? E kérdésekről beszélgettünk Sárkány Józseffel, a múzeum művészettörténészével.

— *Hogy mivel kezdődött az egész? Hát azzal, hogy 1951-ben megalakult ez a múzeum. Igaz, akkoriban még csak két tucat kép jelentette a gyűjteményt, amit a vármegye-házáról vittek át. 18. századi főúri portrékat, s a 60-as évek elején készült — megyénk nagyjait, Deákot, Csányt ábrázoló — festményeket tartalmazott. Ez volt a helyzet egészen a hetvenes évek elejéig* — eleveníti fel régi statisztikákból a kezdeteket.

Aztán jött az egervári művésztelep, amelynek alkotói összesen mintegy száz grafikát adományoztak a múzeumnak, s 74-ben Boldogfai Farkas Sándor hagyatéka is ide került. Az anyag nyolcvan százaléka érem és plakett. (Boldogfai Farkas az egykor Zalához tartozó Törökudvaron — ma Jugoszlávia — született, s később az ugyancsak zalai, alsórajki születésű Kisfaludi Strobl Zsigmond tanársegédje lett).

75-ben újabb jelentős gyűjtemény került Zalába Hertelendy László, budapesti magángyűjtő mintegy 250 darabos vegyes kollekciójával erősödtek.

— *Nem tematikus gyűjtemény volt ez, s ezért is számított jó lépésnek a megvásárlása. A tizenhetedik századi festmények mellett empire garnitúra, elefántcsont dombormű, ikonok és japán porcelán istenség is akadt benne. Nagy segítségünkre volt a Zala megye történetét bemutató állandó kiállítás rendezésekor, számos darabját használtuk korfestésre, kiegészítőként. De igazán értékes darabok is akadtak benne, mint például Barabás Miklós egy gyönyörű női portréja.*

UGYANCSAK a 75-ös dátumhoz kötődik a Frank Frigyes hagyaték; harminc festmény a modern francia festők stílusában, csupa mozgalmasság, dinamizmus a tizes évektől egészen a késői, 70-es évek beli alkotásokig. 76-ban érkezett a Kisfaludi anyag, amit szinte eszmei értékért vásároltak meg. Berendezték az emlékszobát, s a város vállalta, hogy három nagyméretű szobrát kiönteti bronzból. Ebből kettő idén, Kisfaludi születésének centenáriumán kerül végleges helyére. Az Ijász a Sportcsarnok előtt, az Ad Astra pedig a múzeum előtt áll majd, a Vénusz születése pedig továbbra is az emlék-teremben marad. Korábban egyébként felállították már két alkotását Egerszegen, bizonyára mindenki ismeri A kis makrancos és a Liliom figuráit. Az emlékszoba jelenleg felújítás alatt áll, június 29-én nyílik meg újra a nagyközönség előtt, s ezalkalomból az alkotó mellszobrát is felavatják.

— *E. V. Vucsetics műve a szobor, ő Kisfaludi jó barátja volt* — említi Sárkány József. — *Egy alkalommal amolyan szobrászversenyt rendeztek, ki mintázza meg előbb másikukat. Ekkor készült Kisfaludiról ez a mellszobor, amit a zalaegerszegi városi tanács öntetett ki bronzból.*

VÉGIGKÍSÉRVE a további vásárlásokat, beszerzéseket mai magyar grafika, kortárs zalai alkotók, nyolc Egry József kép, s egy vegyes kortárs válogatás egészíti ki a sort.

— Cél-e, hogy minden megye megközelítőleg teljes kollekciót tudjon felmutatni a művészettörténet különböző állomásaiból? — tudakoljuk.

— *Döntően nem, hiszen ez hiábavaló vágyakozás is lenne. Ahhoz azonban, hogy a többi múzeummal megfelelő partneri kapcsolatokat tudjunk fenntartani, rangos anyag szükséges. Hiszen, ha mi nívós kiállításokat szeretnénk rendezni az ország többi múzeumának anyagát is kölcsön kell kérnünk. Igazi segítségre azonban csak akkor számíthatunk, ha alkalomadtán nekünk is van mivel viszonozni, tehát rendelkezünk olyan értékekkel, amikre esetleg legközelebb nekik lenne szükségük. De emellett nekünk is megvan az a speciális területünk, amit különös gonddal kellene gyűjtenünk, s ez a 20. századi, zalai vonatkozású anyag. Ez nagyon szép feladatot jelent, csak éppen az anyagi lehetőségeink korlátozottak.*

— Kik tartoznak a gyűjtendő körbe?

— *Szobotka Imre, aki korai időszakában kubista majd a nagybányai iskola követője, Egry József, akinek atmoszférikus, koloritgazdag képei közismertek, Vajda Lajos, a maga szürrealista-konstruktív, absztraktba hajló világával, Halápy János, az érett impresszionista, s Paizs László, a formai kompozíciós játékok kedvelője. Ha így végigtekintünk rajtuk, szinte minden nagyobb, erőteljesebb stílus, irányzat felbukkan. Főleg, ha hozzájuk számítjuk a két meglevő nagyobb anyagot, a Kisfaludi és a Frank Frigyes gyűjteményt. E hét alkotóból, s a helyi művészek munkáiból már egy komplettnek mondható huszadik századi anyag kerekedne ki.*

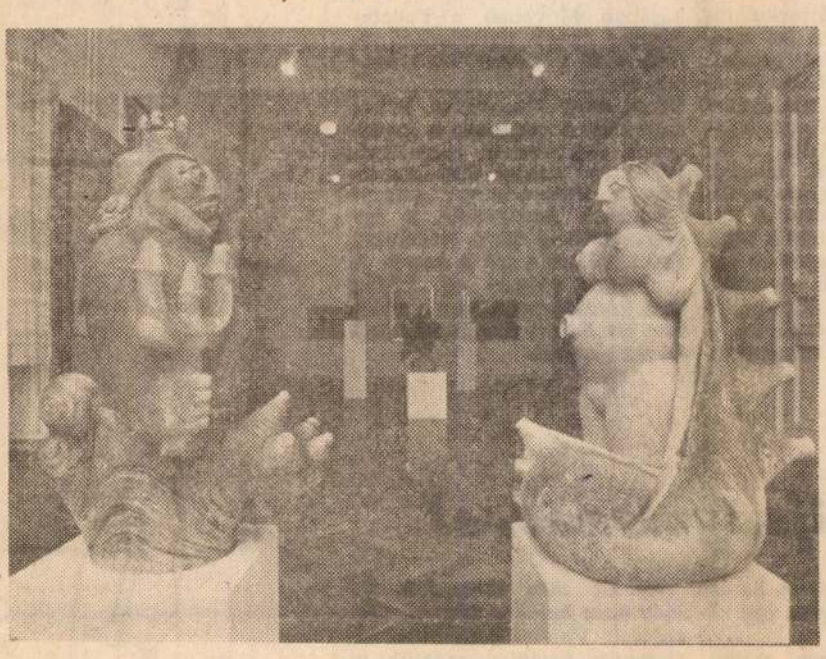

Németh János: Poszeidón és Vénusz.

(ZH foto — Kiss Ferenc felvétele)

S ha az említett művészek anyagából egyelőre csak töredéket is mondhat magáénak a múzeum, az elmúlt években azért a nagyközönséget megismertették munkáikkal. Szép, átfogó kiállítást láthattunk. Halápy műveiből Egerváron, Paizs, Egry és Szobotka alkotásaiból a múzeumban, Vajda műveiből pedig a volt Zsinagógában. Persze a múzeumi tárlatoknak azért volt egy kis szépséghibájuk...

— *Nincs megfelelő kiállítótermünk. Hiába is lenne együtt a vágyott képzőművészeti gyűjtemény, nem tudnánk hol bemutatni. Az állandó kiállításunk 1979-es megnyitásával tulajdonképpen csak egy kis terem maradt, ahol tárlatokat rendezhetünk. De Zalaegerszegen másutt sincs igazán megfelelő kiállítóterem. Elaprózódtak a lehetőségek e téren, sok a kicsi rosszul világított terem. Alapterületre a városi hangverseny és kiállítóterem megfelelő lenne, de ha a tervek szerinti színes üvegablakok a helyükre kerülnek a világítás már ott sem lesz ideális.*

EGYELŐRE TEHÁT marad a múzeum kis földszinti kiállítóterme, ahol június 24-ig még az új szerzeményekkel ismerkedhetünk. Szobotka Imre mellett Egry József festményei kínálnak élményt, s odébb Czóbel alma arcú, melegséget sugárzó nőalakjai közül is látunk egyet. Gácsi Mihály komor jóslatú, elgondolkodtató metszetei mellett ott találjuk Pálicz József egy festményét, szemben Szabolcs Péter és Németh János szobra, illetve kerámiái állnak. De többek között találkozunk Udvardi Erzsébet, Kő Pál, Orosz János, El Kazovszkij egy-egy művével is.

Ezek tehát a legutóbbi évek gyümölcsei. S a jövő útjai? A mai pénzszűkében nyilván nincsenek szabad százezrek a képzőművészeti gyűjtemény gyarapítására. De a kínálkozó lehetőségek gyors megragadásával, átgondolt, következetes együttműködéssel, ha kis lépésekkel is, de talán haladhatunk. Hiszen megyénk művész-szülötteinek öröke kötelez is.

Magyar Hajnalka

ZALAI HÍRLAP
1984 JUN 9
SZÁMÍTÓGÉPES SZÖVEGSZERKESZTŐ RENDSZER
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Nemzedéki ellentét

Ez azért mégiscsak disznóság, kérem! Bemegy az ember az üzletbe, köszön. Tudom, hülyeség, mert ezek a csitrik akkor se köszönnek vissza, ha fölbukik bennük az ember. Rendben van, ne köszönjenek vissza. Én akkor is köszönök, kérem, mert hajdan engem még arra tanított az édesanyám, hogy minden bácsinak köszönni kell. Meg természetesen a néninek is... De, hogy ezeket a csitriket mire tanítja az édesanyjuk? Legföljebb arra, hogyan kell bevenni az antibébi tablettát, de még ahhoz is maflák, mert összetévesztik a kalmopirinnel, vagy a fiúnak adják be.

No, mindegy, ezen nem fogom fölizgatni magam. Odamegyek az egyikhez. Helvesbítek, kérem; az egyik párhoz, mert ezek mindig ketten zsúfolt üzlet odamegyek hozzájuk, megkérdezem, van-e holland tapétájuk. Mi erre a válasz? „Nem tudom, tessék megnézni a polcon, ott a második sorban." No igen, ha ez olyan egyszerű lenne... Honnét második az a polc? Elölről, vagy hátulról? Aztán hol van rajta a holland tapéta? Alul, vagy felül? Megnézem, hogyne nézném. No de kérem, amikor én voltam kereskedőinas, futottunk a vevő elé. „Isten hozta, kedves vevő elvtárs! Mivel szolgálhatunk a kedves vevő elvtársnak"? Egyszer még a városi tanács elnöke is bejött hozzánk. Ezek meg? Eh... Tudják mi volt az a halaszthatatlan megbeszélni valójuk? A saját két fülemmel hallottam, kérem. Az, hogy este, a diszkó után fölmenjen-e a Józsihoz. És vajon miért megy föl? Na miért? No ugye! Hát erről van szó. Kérem! A szex! Mindig, és mindenütt az a szex!

...om,
...úl-
...nak.
Egyből lenne ...apéta. De hát lopom ...a a pénzt? Nem lophatom, mert az üzletvezető helyettes hordja a postára. Én kérem csak abból a kevéske borravalóból élek, amit néha a zsebembe csúsztatnak.

A múltkor is, képzeljék, bejön az üzletbe egy olyan ügyefogyott formájú, cingár legényke. Éppen a kolléganőmmel beszélgettünk az áremelésről, meg arról, miből lehetne olcsó vacsorát főzni. Hát nem odanofátlankodott hozzánk?! Azt mondja: „Kezit csókolom, egy öltönyt szeretnék venni". Először úgy tettünk, mintha nem vennénk észre. Azt hiszik, odébb állt? A frászt. Pedig a Joli éppen akkor mondta, hogy a Nők Lapjában van egy olcsó recept. Be is ment érte az öltözőbe.

Elhatároztam, hogy nem

Hová tűnt a sziget?

A Dnyeszter folyó torkolatának medrét kutatva ősi település iszappal borított romjaira bukkant az UKRÁN Történelmi és Kulturális Emlékeket Védő Társaság odesszai tagozatának expedíciója. Az archeológusok végül megfejtették a titkot: hogyan kerültek a romok a víz alá? A történethez tartozik, hogy a régészek már régóta keresték annak a szigetnek a nyomait, amelyről idősebb Plinius, a római tudós tett említést A természet története című munkájában. Művében a Fekete-tenger északi partvidékét leírva szólt a Tirasz folyó (ma: Dnyeszter) alsó torkolatánál fekvő, nagy kiterjedésű, lakott szigetről. A régészek a geológusok segítségével megállapították: az utóbbi évszázadokban a Fekete-tenger szintje állandóan emelkedett, s így elárasztotta a folyó torkolatát. Így került víz alá a sziget. A felfedezés számos új adatot tesz hozzáférhetővé az e vidéken élt őskori törzsek életéről és szokásairól.

Egy újságolvasóval

— Mondja, mit tenne, ha azt mondanám, hogy maga egy vizilló?

— Homlokon nem csókolnám, de nem is köpnék maga után, ha találkoznánk az utcán.

— És mit tenne, ha azt mondanám, hogy maga hülye?

— Eltűnődnék a viselkedésén.

— És, ha az utcán úgy kiáltanák ön után, hogy hé, maga kopasz! — akkor mit tenne?

— Nézze meg a tenyeremet.

— Látom.

— Maga szerint milyen különös ismertető jele van a mancsomnak?

— Hogy akkora, mint egy tarkedli sütő.

— Na látja, ha maga engem lekopaszozna, akkor ezzel a tarkedli sütő nagyságú mancsommal úgy vágnám szájon, hogy lenyelné a protézisét.

— Nana, csak lassan a testtel.

— Mi van, megsértődött?

— Mit szól hozzá, igen.

— No, akkor hozzáláthatunk az elemzéshez. Mit gondol, miért nem sértődnék meg, ha maga engem vízilóhoz hasonlítana, vagy lehülyézne?

— Kezdem sejteni.

— És bizonyára jól sejti. Azért, mert én tudom, hogy a legcsekélyebb mértékben sem hasonlítok a vízilóhoz. Továbbá: három nyelven beszélek anyanyelvi szinten, meg van a kis- és a nagydoktorátusom, az eddigi három világszabadalmamhoz most járul hozzá a negyedik. Tehát: nem vagyok hülye sem. Ellenben ha lekopaszozna, kénytelen lennék szájonvágni magát — mert a kopaszság az igaz.

— Tehát...

— Még ne vágjon közbe. Maga is csak azért sértődött meg a protézisen, mert valóban műfogsor van a szájában. Ha meglenne mind a harminckét foga, csak röhögött volna a megjegyzésemen, mert hogy még egyszer summázzam, ma a sértés mibenléte odamódosult, hogy általában csak azon kapjuk fel a vizet, ha valós fogyatékosságunkra hívják fel a figyelmünket.

— Ez valóban érdekes.

— De még mennyire. De még ezen belül is vannak változatok. Valami hallatlanul kifinomult érzékkel szűrjük ki egymás szavaiból, hogy mitől kell begurulni és mitől nem. Akar példákat hallani?

— Égek a vágytól.

— Az újság úgy jellemezte valakinek az ügyintézését, hogy nem elég udvarias. Érti ugye? Tehát nem azt írta, hogy goromba, hogy ügyintézés közben sipcsonton szokta rúgni az ügyfeleket, hanem csak egy ilyen nagyon óvatos jelzést kockáztatott meg, hogy nem elég udvarias.

— És erre mi történt?

— Az, hogy úgy megsértődött az illető, mintha bicskát merítettek volna belé kocsmai nézeteltérés közben. Egyébként hogy megsértődött, ez napnál világosabban mutatja, hogy valóban lehet némi hézag az illetőnél az udvarias modorban. De van más is.

— Halljam.

— Egy mértéktartó civódás közben az egyik félnek sejtelme sem volt egy közkeletű dologról, mire vitapartnere megkérdezte tőle, hogy: szokott maga újságot olvasni?

— Na és?

— Az illető úgy begurult ettől a kérdéstől, hogy átment a feje lilába. De tudja miért?

— Mert nyilván nem szokott újságot olvasni.

— Látom, még csak félig érti a dolgot. Az illető valóban szokott újságot olvasni, de csak úgy átabotában. Tehát elolvassa a közlekedési baleseteket, a bírósági ügyeket, de a magyar és felső-voltai államférfiak tárgyalásairól kiadott közös közleményt már nem. Tehát már egy ilyen kicsiny rajtafogás is elég ahhoz, hogy rágni kezdje valaki a habot.

— Vagyis azt mondja, arra büszkék vagyunk, hogy újságolvasó emberek vagyunk, csak nehogy valaki megvakarássza, hogy mit olvasunk el belőle.

— Így, ahogyan mondja.

— Na, akkor én megyek is.

— Miért siet úgy?

— Nehogy tőlem is megkérdezze, hogy szoktam-e újságot olvasni.

— baloghy —

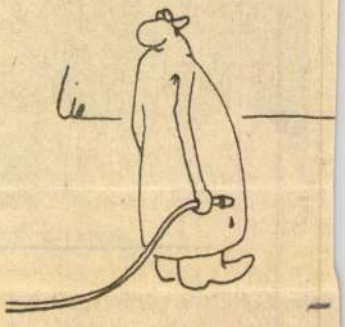

Szöveg

Hogy van a csehs

Mint ismeretes, Csehszlovákiában az idén januárban sikeres szívátültetést hajtottak végre a prágai Klinikai és Kísérleti Orvostudományi Intézetben. Josef Divin 44 éves ostravai hivatalnok mellkasába egy agyvérzésben elhalálozott férfi szívét helyezték be.

Divin ma már otthon tartózkodik, s a vitkovicei Üzemegészségügyi Intézet kardiológusa, dr. Miroslav Rubácek

BUDNAY GYULA

1021

Június első felében ismerkedhetett meg Kőszeg tárlatlátogató közönsége Németh János pedagógus festőművész munkásságával a Jurisits vár kiállítási helyiségében. Kőszeg törekvéseit, hogy képzőművészeti centrummá fejlődjön a város, ez az alkalom is jól szolgálta. A természetelvű, ugyanakkor az ember és a természet egymáshoz rendeltségét valló és vállaló művész 10 évi munkássága hiteles vallomás.

Olajképek és akvarellek „nyelvén", imponáló művészi alázattal közvetítette azokat a vízuális állitmányú humánus tartalmakat, esztétikai értékeket, amelyek az ember és a természet örök kapcsolatára, gyönyörködtető együttélésére utalnak.

—fi—

Fotók: Tóth Imre

egyéb az alvás-igény. A fiatalnak 8—10 óra alvás szükséges ahhoz, hogy jól kipihenje magát. Az öreg ember hat órával beérheti. Aki pedig megszokta az ebéd utáni alvást, annál húsz-huszonöt perc egy órával is felér.

Az éjszakai pihenésnek három szakasza van: a még felületes előalvás, amely egy-két órát vesz igénybe. Ezt a két-három óráig tartó tulajdonképpeni mély alvás váltja fel, amelyet négy-öt órai utóalvás követ. Alvás alatt az idegsejt pihen, regenerálódik. Mivel a sejtek regenerációja nélkülözhetetlen, az alvásra feltétlenül szükség van.

Mi okozhat álmatlanságot? És valóban, álmatlan az, aki hogy a kórterem legtöbb, teljes álmatlanságról panaszkodó betege az éjszakai nyolc órából — többszöri megszakítással — mindössze 10—15 percet tölt ébren. Álma viszont nyugtalan, ezért nem pihentető.

Sok tényező zavarja az éjszakai nyugodalmat. Az ideges ember szellemi élete fokozott: érzelmi hullámzása gazdag, képzelőereje nöyekedett, hangulataival, gátlásaival nehezebben tud megbírkózni, mint az egészséges ember. Az álmatlanságot ezeknél a feketekávé, a nikotin, az alkohol, a szokatlan időben való lefekvés, az éjszakai munka is károsan befolyásolhatja.

A hiba rendszerint az első és a harmadik alvási szakaszban van. Ezt a hibát könnyű vacsorával kell előkészíteni.

A fáradt ember vacsora és lefekvés között, ha szellemi munkát végez, friss levegőn sétáljon, ha meg fizikait, kényelmes ülőbútorban pihenjen. Ágybamenés előtt jót tesz az úgynevezett nyugtató mosakodás vagy zuhanyozás. Az ágyban valamilyen nem izgalmas, közepesen szórakoztató könyv olvasása, kellemes, andalító (nem beat!) zene vagy rádióhallgatás javasolható. Néha egyszerű mosakodással, zuhanyozással vagy meleg lábfürdővel az álmatlan ember visszanyeri alvásképességét.

dr. B. L.

A pedagógus tanácsai

Tanuljon-e nyáron a gyermek?

A kérdésre nem lehet egyszerűen „igen"-nel, vagy „nem"-mel felelni.

A hétéves, első osztályt végzett kisiskolás éppen csak **megismerte a betűvetés és az** olvasás titkát, s tájékozódik valamennyire a számok világában. Tanítónői munkám során azt tapasztaltam, hogy ha egy ilyen alig-író, alig-olvasó gyermek júniusban elbúcsúzik a betűktől és tályt végzetteknek, hanem a nagyobbaknak is ajánljuk. Jó írásgyakorlat a levelezés is. Írhat a nagymamának, rokonnak, barátoknak. Mind a naplóírás, mind a levelezés egyben helyesírási és fogalmazási gyakorlat is.

A felső tagozatosoknál az olvasás célja már nem magának az olvasás-készségnek a fejlesztése, hanem a szórakoztatás és az ismeretján tervezzük meg a gyermekkel együtt és vele egyetértésben a mulasztást pótló és kicsit előkészítő tanulást.

Ehhez hozzátesszük még, hogy tanul a gyermek akkor is, ha kirándulásaink, hétvégi programunk, nyaralásunk kapcsán a térképet nézegeti, tanul azzal, ha új tájakat, természeti környezetet, más városokat, más né-

---

divatot. Képünkön egy délután elkészíthető mellényt mutatunk be. A cikkcakk minta tizeneggyel osztható + 3 alaplánccsemet igényel. **1. sor:** A láncszemsort a tűtől számított 3. lánccszemtől behorgoljuk rövidpálcával; **2. sor:** 3 láncszem, egyráhajtásos pálca a 3. pálcára, 1 láncszem, egyráhajtásos pálca a 2. pálcára, 1 láncszem, egyráhajtásos pálca a 2. pálcára, 2 láncszem, egyráhajtásos pálca a 2. pálcára, 1 láncszem, egyráhajtásos pálcára a második pálcára x (csillag) 5 láncszem, egyráhajtásos pálca a 2. pálcára, 1 láncszem, pálca egyszerrel befejezve, 1 egyráhajtásos pálcára a 2. pálcára, 2 láncszem, egyráhajtásos pálca az előző melié, 1 láncszem, egyráhajtásos pálca a 2 pálcára 1 láncszem, egyráhajtásos pálca a 2. pálcára, 1 láncszem, egy ráhajtásos pálca a 2. pálcára x (csillag) ismétlés. **3. sor:** Rövidpálca a minden pálcára és láncszembe, a két láncszemes ívbe 3 pálca, az egyszerre befejezett pálcákra nem öltünk pálcát; **4. sor:** 9 láncszem után x (csillag) rövidpálca az előző sor 2 láncszemes ívébe öltött körövidpálca az előző sor 2 láncszemes ívébe öltött középső pálcára, 9 láncszem, zépső pálcára x (csillag)-tól ismételünk, s végül 3

vidpálcájára: **5. sor:** 2 lá- iezve. 1 láncszem, egyráhajszem, rövid pálca, 5 rö pálca az ívbe x (csillag) rövidpálca az ívekbe x (csillag) ismétlés, végül 5 rö pálca az ívbe, 1 rövidp a kezdő 5. láncszembe; **sor:** 4 láncszem, egyráh tásos pálca a szélső röv

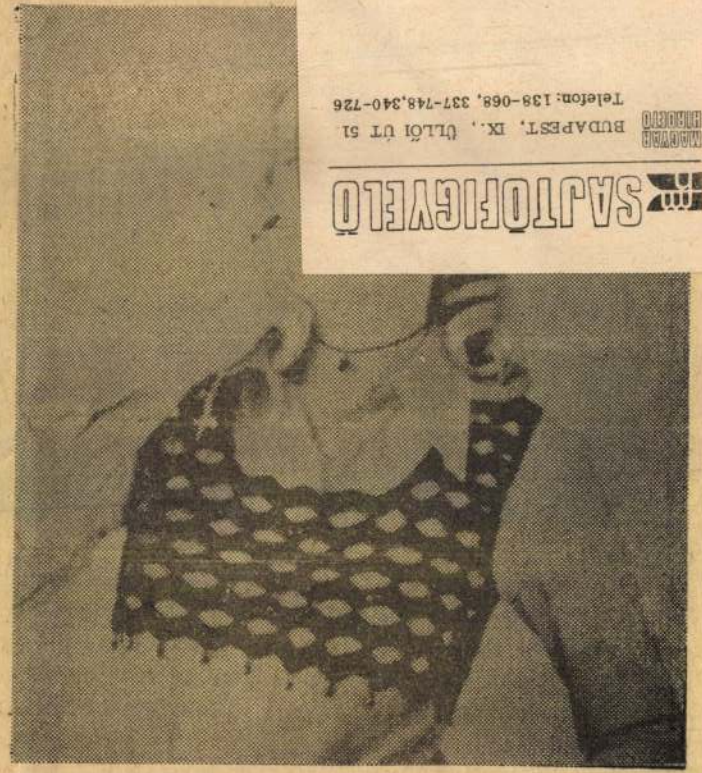

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
SAJTÓIGAZOLÓ
Vas Népe

Németh János, Munkácsy-díjas keramikus művész

1021

Keramikusművész kiállítása a Zwinger bástyatoronyban

Pénteken Kőszegen a Zwinger bástyatoronyban nyitották meg Németh János Munkácsy-díjas zalai kerámikusművész kiállítását, amelyet másfél hónapon keresztül tekinthetnek meg az érdeklődők.

Fotó: Tóth Imre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-48, 340-726
1975 JUN 8
Vas Népe

APRÓHIRDE

INGATLAN

Gyenesdiáson műút mellett a Balatonhoz közel közművesített 1500 négyszögöl telek eladó. Érdeklődni. Gyenesdiás Kossuth L. u. 10. Kocsis Imre. (6356)

Keszthelyhez közel, Cserszegtomajon IV. ker. 370 sz alatt 800 négyszögöl telek sürgősen eladó. Érdeklődni helyben özv. Tafota Ferencnénél. (6357)

Eladó 800 négyszögöl szőlő Szombathely. Rigóvölgyi út 3 megosztva is. Érdeklődni egész nap. (6369)

LAKÁS

Elcserélném székesfehérvári kettő szobás összkomfortos lakásomat hasonló szombathelyire. Nagy Istvánné. Székesfehérvár, Münich lakótelep, Torony sor 10. (6414)

GÉPJÁRMŰ

Skoda MB 1000, új gumikkal eladó, Szombathely, Szabó Miklós u. 64. (6404)

Kifogástalan állapotban lévő M 21-es Volga személygépkocsi eladó, Szombathely, Haladás u. 16. Kámon „B" telep. (6405)

Decemberben műszakizott 600-as Trabant Combi eladó Vasszécseny Kossuth Lajos u. 17. (6412)

ADÁS-VÉTEL

Jó állapotban lé-

Négyszemélyes rekamé két fotellal és négy székkel eladó, Szombathely Szigligeti u 11. sz. (6394)

Vennék 4—5 lóerős Mia vagy Mib motort. Soós János Vép Felszabadulás út 10. sz. (6395)

ÁLLÁS

Színképelemző, 25 éves gyakorlattal állást változtatna Szombathelyen, vagy környékén. „Augusztus" jeligére ajánlatokat a Lapkiadóba kérek. (6305)

Takarítónőt felveszek, lehet nyugdíjas is. Mészáros cukrász, Szombathely, Rákóczi Ferenc u. 70. (6415)

VEGYES

Foxi kutyám elveszett, kérem szíves megtalálóját,

...s
...jt-
...ko-
...sé-
...vel, vagy bármi módon fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

A gyászoló család
Vasvár.

(6398)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Mindazoknak, akik a felejthetetlen halottunk

KÓS JÓZSEFNÉ
szül. Galamb Júlianna

temetésén részt vettek, koszorúk és csokrok küldésével, vagy bármi módon nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

A gyászoló család
Körmend—Celldömölk.

(6397)

Állandó szombathelyi munkahelyre

alkalmazunk

parkfenntartó munkakörbe női, és férfi dolgozókat, és egy őr-portást. 44 órás munkahét.

Jelentkezés:
Városgazdálkodási Üzem Szombathely, Jászai M u. 2. parkfenntartó részlegvezetőnél.

Németh János, Munkácsy- és SZOT-díjas keramikus

Zalai Hírlap, 1975. júl. 27.

Németh János - keramikus

Március végén zárult a Műcsarnokban a „Köztulajdon a képzőművészetben" c. kiállítás, amely jelképes elszámolás az országterületén lévő alkotásokról. Így a művész keramiája a zalaegerszegi kórházban. (említve)

Bartha Éva: Jegyzetek a képzőművészeti köztulajdonról.

Népművelés, 1975. 5. 31. old.

Németh János
keramikus

Közzétette Németh János
Munkácsy díjas keramikus
kiállítása.

-----: Kiállítási naptár.
Művészet, 1975.junius - 49.oldal

Németh János

KŐSZEG
Zwinger

Németh János Munkácsy-díjas kerámikus-művész kiállítása

Június 6–július 27.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1975. július – 45 oldal

Németh János

Falilép sorozat I.

mag.: 49
szél.: 31,5
mélys.: 8,5

Kerámia Symposion Siklós, 1977.

Németh János

Felület sorozat II. mag.: 58
szél.: 31
mélys.: 8,5

Kerámia Szimpózion Sirlós, 1977.

Németh János

Falikép sorozat III. mag.: 58
szél.: 31
mélys.: 12

Kerámia Szimpózion Sirlós, 1977.

Németh János

„Kos" figura mag.: 43

Kerámia Szimpozion Sirlós, 1977.

Németh János

„Európa elrablása"
figura mag.: 45

Kerámia Symposion Siklós, 1972.

Németh János

Munkácsy-díjas kerámikus művész gyűjteményes kiállításait a dél-dunántúli népművészeti hét keretében a Szigeti-Múzeumban rendezik meg.

Dél-dunántúli népművészeti hét

Magyar Hírlap 1973/98 3old.

Németh János keramikus

Az Iparművészeti Múzeum II. kiállításán szerepelnek művei, kerámiái.

Vadas József: Mai magyar iparművészet II.

Kritika, Budapest, 1975. márc.

Németh János

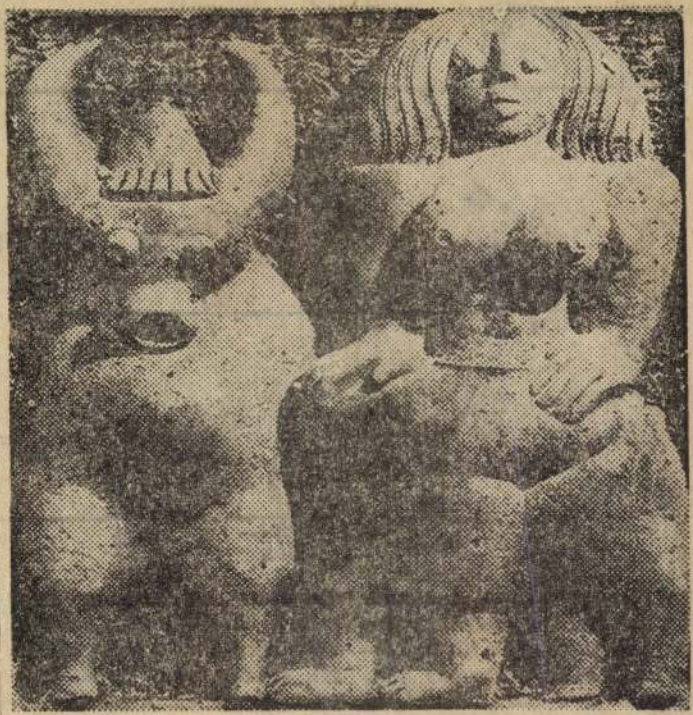

Németh János: Európa elrablása

Népszava, 1975. aug. 10.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1914 NOV 12

Zalai Hírlap

Németh János, Munkácsy-díjas iparművész

ZALAI HÍRLAP

1021

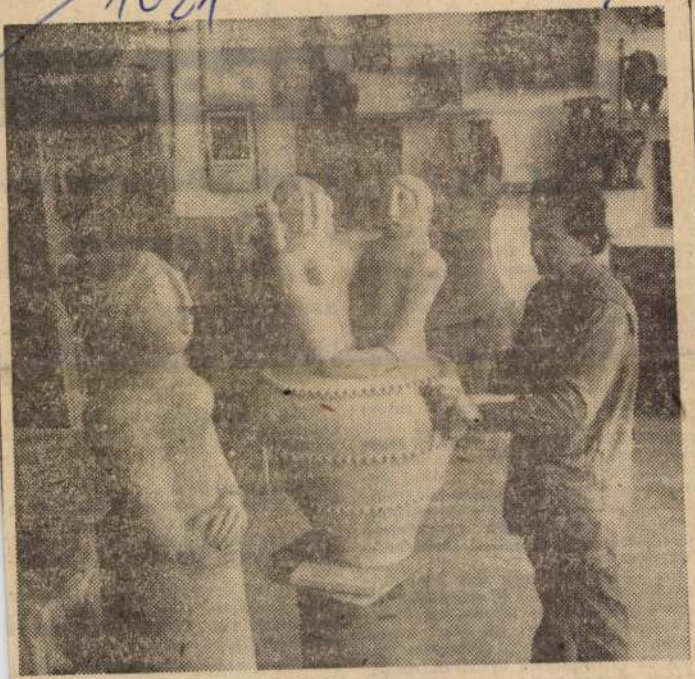

Hazánk felszabadulásának 30. évfordulója tiszteletére országos iparművészeti kiállítást rendeznek a közeljövőben Budapesten az Ernst Múzeumban. Németh János zalaegerszegi Munkácsy-díjas iparművész három kerámia plasztikát készít a kiállításra.

„ÖNGÓL"

A Pravda hétfői száma „öngólnak" minősíti az Új Kína hírügynökség sportkommentárját, amely szerint a szovjet jégkorong-válogatott tagjai a kanadai profik elleni moszkvai mérkőzéssorozat megnyerését a szovjet bírák által elnézett durvaságuknak köszönhetik. Az SZKP lapja a kérdés lényegét illetően nem bocsátkozik vitába a kínai hírügynökséggel, mivel a szóban forgó mérkőzéseket több százmillióan látták, s csupán Harris kanadai edzőt idézi, aki szerint a szovjet jégkorong az utóbbi évtizedben hallatlan ütemben fejlődött, s öt éven belül a kanadaiakat, ha nem tesznek megfelelő erőfeszítéseket, a teljes lemaradás fenyegeti.

„A sport területén tett kirándulásukkal a maoista propagandisták ismét bemutatták az összes szovjetellenes „pekingi kacsák" közös receptjét: a tények semmibe vétele és kiforgatása, arcátlan rágalmazás. Ragaszkodva a sport-terminológiához, az Új Kína hírügynökség szovjetellenes elvakultságában ismét góllal terhelte meg a saját hálóját."

A TOTÓ

Egyéb NB-s eredménye

Egerszegi

ASZTALITENISZ:

Nagykanizsa, sörgyári edzőterem. NB III-as férfi mérkőzés.

A lemtiek jól kezdtek, de aztán kidomborodott a sörgyáriak nagyobb tudása, tapasztalata.

Gy.: Bellosevich (4), Hosszú (3), Dobó L. és Farkas (2—2), illetve Varga (3), Joós és Devecz (1—1), Szunyogh (—).

KOSÁRLABDA:

MÁV NTE—Szigetvári ÁFÉSZ 47:61 (20:21)

Szigetvár, 50 néző. Jv.: Kapusi, Garamvölgyi. NB II-es női mérkőzés.

MÁV NTE: Pálosi (—), Gábor (17), Kovács (10), Molnár (2), Szendrey (3). Csere: Badacsonyi (8), Bíró (7).

A végig nagy lelkesedéssel és jól játszó kanizsaiak egységesebb csapata rendkívül izgalmas csatában, megérdemelt győzelmet aratott.

NIKE Fűzfői AK—N. Olajbányász SE 87:82 (50:42)

Veszprém, 100 néző. Jv.: Varga, Pusztai. NB II-es férfi mérkőzés.

N. OLAJBÁNYÁSZ: Béres (30), dr. Borszéki (2), Hortobágyi (—)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1974 NOV 12

Németh János,

Zalai Hírlap

Munkácsy-díjas keramikus

1021

— **Bejárat a hátsó kapun.** Ma átalakítás kezdődik a zalaegerszegi kórház előterében. Németh János Munkácsy-díjas kerámikus alkotásának elhelyezése végett. A főbejáratot december 31-ig zárva tartják, ez idő alatt a kórházba a Tomori utca felől lehet bejárni.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 MÁR – 9
Zalai Hirlap

Németh János

1021

Németh **János: LÁNY GALAMBBAL**
A Zalai Felszabadulási Emlékpályázat anyagából

Ügye sona?

Megtagadod-e hát valaha
A hűtlenség évadján?

dlány...

i egédeszköz-ellátás fejlesztéről, a fiatalkorúak gyógyidültetésének megszervezéséről, kórházak, a vidéki egészségügyi hálózat kiépítéséről, új egészségügyi intézmények lésítéséről, az egészségügyi felvilágosítás, propaganda erősítéséről.

1935-TŐL 1945-IG csak több ett a baj, a keserűség. Ebben az évtizedben már nemcsak a népbetegségek, a rosszultápláltság, az elégtelen egészségügyi ellátás szedte áldozatait. *Pusztított a háború is!* Az OTI hároméves terve több, mint a pusztulás nyomainak eltünte-

mult, s a jelen összevetéséhez viszont elkerülhetetlen néhány adat. Álljon itt érzékeltetésül belőlük egy-kettő az 1974-es esztendőből.

Terhes és gyermekágyi segélyre kifizettek megyénkben közel 24 millió forintot, anyasági segélyre 10 milliót, gyermekgondozási segélyre 43,5 millió forintot, gyógyszerre, anyatejre 77,5, családi pótlékra 116 milliót. S egy frissebb adat: 1974 decemberében 5372-en voltak gyermekgondozási szabadságon.

A mát megmutatni nem feltétlenül fontos mindig a múltról szólni. Nem is veszi mindenki szívesen. „Az akkor volt, az a fontos ‚hogy most mi van" — mondják nem is kevo-

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST., IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Társadalmi Szemle

Németh János

1021

Németh János terve a kenyeri művelődési ház számára

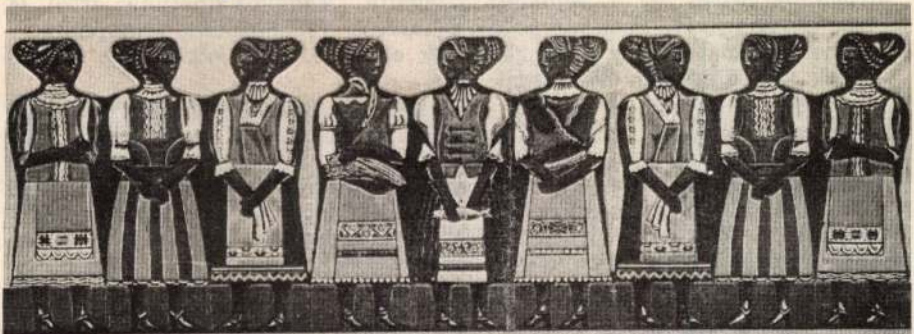

lemezte. A hangsúly-eltolódásból adó
nem térítették el céljaitól e tevéken
társadalom érdekeinek megfelelő, sz
szorgalmazásával — a fejlődést szo
hogy a világnézeti tisztánlátás és a n
a kibontakozást olykor gátló tényezők
művek megszületését elősegíteni.

A kiállító helyiségek méretei szűk határok közé szorították a válogatókat, ezért a tárlat csak utalásszerűen mutathatja be a harminc esztendő eredményeit. De a korlátozott térbeli lehetőség ellenére is elevenen demonstrálja, hogy a tudatos, a szakmát becsülő, a közösségi érdekű szocialista állami műpártolás egy művészeti ág soha nem látott kibontakozását, valóságos újjászületését eredményezte. Politikai emlékműveink a politika tartalmának megértésében, annak a művészet eszközeivel való kifejezése tekintetében tették próbára művészeinket. A funkcionális díszítőplasztika a művészet és társadalom kapcsolatának átélését, megértését és szolgálatát kívánta meg az alkotóktól. A mozaik,

Németh Jakab
butorterverő
1906.
Éimisk 1930. 86 l.

9131.

égen látjuk a bucsu napján tán-
l a korcsmáros, jobbról pedig
ességét. Ez utobbiak előtt kis
háttérben a községbeli templom
rt tünik szemünkbe. Felirata a

EIHFEST.

ei a vonalkeretnek 22.5:29.5 cm.

2-910
10-4

939.

NÉMETH JÁNOS

VAS MEGYEI MÚZEUMOK KATALÓGUSAI 23.

A címlapon: ABLAKBAN

KŐSZEG–ZWINGER

1975. VI. 6 – VII. 20-ig

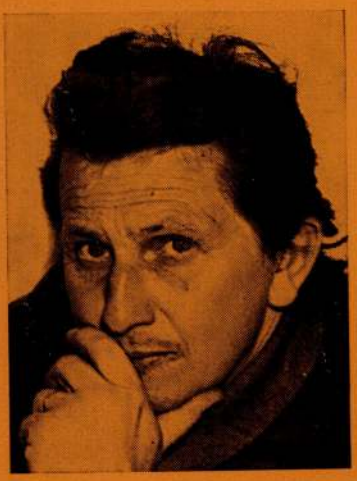

NÉMETH JÁNOS

1934-ben született Zalaegerszegen. Tanulmányait 1958-ban fejezte be az Iparművészeti Főiskolán, ahol Borsos Miklós és Gádor István voltak mesterei. Jelenleg Zalaegerszegen él.

KIALLÍTÁSOK:

1961. Nagykanizsa, Zalaegerszeg
1967—73. Zalaegerszeg
1968. I. Országos Kerámia Biennálé Pécs
1969. Nemzetközi Kerámia Biennálé Faenza
1969. Budapest
1970. II. Országos Kerámia Biennálé Pécs
1970. Nemzetközi Kerámia Biennálé Vallauris
1971. Nemzetközi Kerámia Biennálé Faenza
1971. Nemzetközi Kerámia Szimpozion Vilnius
1972. Budapest
1972. III. Országos Kerámia Biennálé Pécs
1972. Kerámia Szimpozion Siklós
valamint Jugoszlávia, Anglia, Szovjetunió, NSZK, Törökország, Csehszlovákia, Finnország.

DÍJAK:

1967. Szlovén Turista Szövetség Díja
1968. I. Országos Kerámia Biennálé III. díja
1970. Munkácsy Mihály díj III. fokozat
1973. SZOT díj
1975. Pro Urbe Zalaegerszeg
1975. ZM. Felszabadulási Képzőművészeti Pályázat I. díja

JÁNOS NÉMETH

Geboren in Zalaegerszeg im Jahre 1934. Er beendete Ihre Studien im Jahre 1958 auf der Hochschule für Kunstgewerbe. Ihre Meister waren Miklós Borsos und István Gádor. Jetzt-lebt er in Zalaegerszeg.

AUSSTELLUNGEN:

1961. Nagykanizsa, Zalaegerszeg
1967—73. Zalaegerszeg
1968. I. Staatlicher Keramik Biennale
1969. Internationaler Keramik Biennale
1969. Budapest
1970. II. Staatlicher Keramik Biennale Pécs
1970. Internationaler Keramik Biennale Vallauris
1971. Internationaler Keramik Biennale Faenza
1971. Internationaler Keramik Symposion Vilnius
1972. Budapest
1972. III. Staatlicher Keramik Biennale Pécs
1972. Keramia Symposion Siklós
weiterhin: Jugoslawien, England, Sowjetunion, BRD, Türkei, Thschechoslowakei, Finnland.

PREISE:

1967. Preis des Slowenischen Touristenbundes
1968. III. Preis des I. Staatlichen Keramik Biennales
1970. III. Stufe des Munkácsy Preises
1973. SZOT Preis
1975. Pro Urbe
1975. I. Preis des ZM. Befreiungpreisausschreibens

Folytatni az ősök mesterségét megtisztelő örökség, de súlyos felelősség is. Németh János az elsőnek őrzőjéül szegődött, a másodikat hittel vállalta. Nagyapja tehetséggel mintázta a kályhacserepeket, kályhaszemeket és szép mestersége apáról fiúra szállt. Az ősök szándékuk szerint használati tárgyakat hoztak létre, s ha műremek formálódott is kezük alatt, nem tudtak róla. Az utód, a Munkácsy és SZOT-díjas kerámikus már úgy nyúl a hűvös agyag után, hogy ami korongozójáról majd lekerül, az egy magasabb esztétikai ízlésnek is megfeleljen.

Az Iparművészeti Főiskolát — ahol Gádor István és Borsos Miklós tanítványa volt — az újabbkori magyar történelemnek egy olyan időszakában végezte, amikor különös figyelem irányult a népből induló fiatal művészekre. Első bemutatkozása nagyméretű kerámia figuráival a IV. Országos Iparművészeti Kiállításon volt, majd röviddel ezután szülővárosában, Zalaegerszegen került sor első önálló kiállítására. Aztán több dunántúli város is meghívja nagy feltűnéstkeltő anyagával, s a siker sehol sem marad el. Pedig ez még csak a kezdet, az útkeresés időszaka, gigantikus küzdelem a saját, önálló, csak rá jellemző tartalom- és formavilágért. Az igazi rátalálás a második, 1967-ben Zalaegerszegen megrendezett kiállítása körüli időben következik be. Ekkor már a mai, sajátos kifejezésmódjával mindenkitől elütő Németh Jánost üdvözölheti a műélvezők egyre nagyobb tábora.

A ligetes-dombos zalai táj melegsége, embereinek, állatainak, növényeinek ismerete és szeretete, a dél-dunántúli vidéki élet minden szépsége felragyog kerámiáin. Olyan világ ez, amely csak a belülről ismerőnek mutatja meg magát komolyan, s olyan művészet ez, amelyet csak ennek a világnak tisztelői vehetnek igazán birtokukba. Törvény ez. Bartókot, Kodályt a népdal, Derkovicsot, József Attilát a munkássors, Németh Jánost a paraszti népélet nagyrabecsülése nélkül nem lehet megérteni. Hiszen formavilága, alkotói módszere innen fakad, és ebből táplálkozik ma is. A természet derűje, lírai és drámai motívumai, a paraszti bölcsesség, nyugalom és humor számtalan változata egy olyan mélyen ágyazott belső kapcsolatra utal, amit sem megtanulni, sem utánozni nem lehet. Biztonsága, tudatos és következetes alkotói módszere láttán önkéntelenül a népművész ősök erőltetettséget, ügyeskedést és a minden áron újat akarást nélkülöző egyszerűsége és utánozhatatlan leleménye jut eszünkbe. Hűséges a korongozáshoz, a népi fazekasok ősi módszeréhez, akár köcsögöt, korsót, figurális edényt vagy kis- és nagyplasztikát alkot. Újabban elég gyakran meríti témáit az ókori mitológia világából, mindig valami általános emberi mondandó érdekében. Sajátos kifejezésmódját azonban itt sem tagadja meg. A régi idők klasszikus művészete és a népi fazekasság hagyományainak ötvözete szerencsés összhangját teremti meg ezekben az alkotásaiban, s hoz létre egy derűs, huncut pajkossággal átszőtt képi világot. Ezt a jóízű, népi zamatú humort elsősorban a korongolt forgáselemek erőteljes plasztikai hatásával éri el.

Beépített munkáinak gyorsan növekvő száma nemcsak művészetének népszerűségét és egyre szélesebb körben elismert rangját jelzi, hanem azt is, hogy Németh János a fali kerámia egy sajátos stílusát alakította ki. A síkból erőteljesen kidomborodó alakok, fák, házak, növények, virágok és más tájelemek forgástestekből komponált együttese valami egészen rendkívüli summázottságot eredményez. Ez a meseszerű világ elvont és mégis megfogható, költött és mégis minden elemével azonosítani tudjuk a valóság egy-egy darabját. Méltatói a korongolásban látják ennek titkát, amelynek segítségével sikerül a kerámia anyagszerűségén belül maradnia, és figuráinak olyan kifejezést kölcsönöznie, mely úgy népi, hogy egyben klasszikus és mai is. S ez már olyan művészi produktum, amelynek értékét a haladó idő csak növelni fogja.

Varga Zoltán

Den Beruf der Urahnen fortzusetzen, ist ein beehrtes Erbe, doch eine schwere Verantwortung. János Németh wurde Hüter des Ersten, den Zweiten nalm er mit Glaube auf sich. Sein Grossvater musterte die Kachel mit Begabung, und sein schöner Beruf kam vom Vater zum Sohn zu. Die Urahnen brachten ihren Absichten nach Gebrauchsgegenstände zustande, und wenn es ein Kunstwerk sich in ihren Händen geformt sind, wussten sie nichts davon. Der Nachfolger, der Munkácsy und SZOT preisträgender Keramiker greift schon zu dem kühlen Lehm so, dass Werk, das von seiner Scheibe herunterkommt, soll auch einem höheren esthetischen Geschmack entsprechend sein.

An seinen Keramiken strahlen die Wärme der anisch — hügelischen Zalaer Landschaft, die Kenntnis und Liebe deren Leute, Tiere, Pflanzen, und jede Schönheiten des südtransdanubischen Lebens auf.

Eine solche Welt ist die, die sich nur den sie innerliche Kennenden ernst vorstellt, und eine solche Kunst, die nur die Verehrer der Welt wirklich besitzen können. Ein Gesetz ist das. Ohne die Hochachtung der Volkslieder von Kodály und Bartók, des Arbeiterschicksals Attila József, des bäuerlichen Volkslebens János Németh zu verstehen, ist un — möglich.

Seine Formenwelt, seine schaffende Methode entspringt von hier, und ernähst sich von der Welt. Die Heiterkeit der Natur, ihre lyrischen und dramatischen Methode, die bäuerliche Weisheit, die zahllosen Varianten der Ruhe und des Humors weisen auf eine solche innige Verbindung hin, die man nicht zu erlernen und auch nicht nachahnenkann. Wenn wir seine Sicherheit, seine bewusst und konsequent schaffende Methode sehen, fällt uns spontan die Einfachkeit der volkskünstlerischen Urahnen ein, die die Geschraubtheit, die Geschicklichkeit, und die um jeden Preis den Zwang des Nenen vermeiden wollten. Er ist der Sceibe, zu der alten Methode der volkstümlichen Töpfer treu, ob er einen Milctopf, einen Krug, figurales Gefäss Klein-oder Grossplastik schafft. Neuerlich nimmt er seine Themen von der Welt der Antiken Mythologie, immer im Interesse einer allgemeinen, meschlichen Mitteilung. Seine eigenartige Ausdrucksmethode verleugnet er aber hier auch nicht. In seinen Werken verwirklicht er glücklich die Harmonie der alten klassischen Kunst und der volkstümlichen Töpferei, und bringt eine heitere, mit schelmisch Schalkhaftigkeit durchwebte Bildwelt. Diesen prächtigen, volkstümlichen Humor erreicht er vor allen mit der kräftigen, plastischen Wirkung der Drehelementen.

Die sich scheell zunehmende Zahl seiner Werke zeigen nicht nur die Popularität, und den immer mehr anerkannten Rang seiner Kunst, sondern auch das, dass János Németh einen eigenartigen Styl der Wandkeramik ausgeformt hatte.

Die — aus der Ebene sich kräftig erhebene Gestalten, Bäume Häuser, Pflanzen, Blumen, und von anderen Rotationskörpern komponierten Einkeiten ergeben etwas eine ausserordentliche Summierung. Ob diese märchenhafte Welt abstrakt ist, doch fassbar, erdichtet, und doch können wir mit ihrer jeden Elemente die einzehne Stücke der Wirklichkeit identifizieren. Seine Anerkennenden sehen in der Scheibearbeit deren Geheimnis, mit deren Hilfe es ihm gelingt im Rahmen der Körperlichkeit der Keramik innerhalb bleiben, und seinen Figuren einen solchen Ausdruck zu geben, der so volkstümlich ist, dass er zugleich auch klassisch und heutig ist. Das ist schon ein solches Produkt, dessen Wert die fortschrittliche Zeit nur noch erhöhen wird.

Zoltán Varga

PÁSZTOR

LÁNY

TAVASZ

NYÁR

ŐSZ

TÉL

EURÓPA

TÁNCOSPÁR

KORSÓ ÁDÁM ÉVÁVAL

KORSÓ
APOSTOL FIGURÁKKAL

ABLAKOT KITÁRÓ LÁNY

KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

1.	Tavasz	relief
2.	Nyár	relief
3.	Ősz	relief
4.	Tél	relief
5.	Teremtés	relief
6.	Paradicsom	relief
7.	Egyiptom	relief
8.	Athén	relief
9.	Építés	relief
10.	Kikötő	tál
11.	Angyal és Ördög	relief
12.	Öreg halász	
13.	Halas tál	
14.	Madaras tál	
15.	Király	
16.	Dragonyos	relief
17.	Nap	tál
18.	Hold	tál
19.	Ablakban	tál
20.	Menyecske	korsó
21.	Asszony	korsó
22.	Király	bogrács
23.	Királynő	bogrács
24.	Pap	bogrács
25.	Butélia	
26.	Kagyló	növénytartó
27.	Táncospár	figura
28.	Európa	figura
29.	Oroszlán	figura
30.	Istenpár	figura
31.	Pásztor	figura
32.	Bika	figura
33.	Kos	figura
34.	Csikó	figura
35.	Trójai ló	figura
36.	Török korsó	
37.	Kentaurpár	relief
38.	Fekvő nőalak	relief
39.	Kecske alakú edény	
40.	Tál kagylókkal	
41.	Alvó lányalak	figura
42.	Pap alakú korsó	
43.	Fej alakú korsó	
44.	Korsó Ádám Évával	
45.	Korsó apostol figurákkal	
46.	Korsó lovas figurával	
47.	Korsó szőlőt vivő alakokkal	
48.	Korsó Dionusossal és pánnal	
49.	Oszlopterv (Mezőgazdasági Kiállítás)	
50.	Zalaegerszegi fedett uszoda frize relief terv	
51.	Részlettervek a Zalaegerszegi Kórház frizéből	
52.	Ablakot kitáró leány	

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSAINK SZOMBATHELYEN

SAVARIA MÚZEUM (Kisfaludy S. u. 9.)

Kőtár, időszaki kiállítások.

Nyitva: naponta 10—18 óráig. Hétfő szünnap.

FORRADALMI MÚZEUM (Alkotmány u. 2.)

Vas megye munkásmozgalmának története.

A díszteremben időszaki kiállítások.

Nyitva: naponta 10—18 óráig. Hétfő szünnap.

JÁRDÁNYI PAULOVICS ISTVÁN ROMKERT (Alkotmány u. 1.)

Bemutatóhely, a római kori város, Savaria és a középkori vár romjainak részletei.

Nyitva: 8—18 óráig.

Új állandó régészeti kiállítás.

Nyitva: 9—13 óráig és 14—18 óráig.

Vasárnap: 10—13 óráig, és 16—18 óráig.

Mozaikterem.

Nyitva: 9—13 óráig, és 14—18 óráig.

Vasárnap: 10—13 óráig, és 16—18 óráig.

ISEUM (Zrínyi I. u. 9.)

Az Isis szentély központi épületének helyreállított homlokzata, múzeum a feltárt anyaggal.

Nyitva: 8—18 óráig.

SMIDT MÚZEUM (Hollán Ernő u. 2.)

Dr. Smidt Lajos főorvos a megyének ajándékozott magángyűjteményéből rendezett kiállítás.

Nyitva: 10—18 óráig. Hétfő szünnap.

VASI MÚZEUMFALU (Árpád u. 30.)

Vas megye különböző néprajzi tájegységeiből származó berendezett, népi műemlékek bemutatóhelye.

Nyitva: 9—12 és 14—17 óra között. Hétfő szünnap.

DERKOVITS GYULA EMLÉKKIÁLLÍTÁS (Vorosilov u. 4.)

Derkovits Gyula festményeiből, grafikáiból rendezett kiállítás.

Nyitva: 10—18 óráig. Hétfő szünnap.

GOTHARD JENŐ CSILLAGÁSZATI ÉS TUDOMÁNYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS (Vörös Zászló u. 112.)

Gothard Jenő tudományos feljegyzéseiből, publikációiból és csillagászati műszereiből rendezett kiállítás.

Nyitva: 14—17 óráig. Vasárnap szünnap.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSAINK VAS MEGYÉBEN

BOZSOK, MÚZEUM
Iskolatörténeti kiállítás

EGYHÁZASHETYE, BERZSENYI EMLÉKHÁZ
Irodalomtörténeti kiállítás

KÖRMEND, RÁBA MÚZEUM
Természettudományi kiállítás.

JÁNOSHÁZA, BATTHYÁNY LAJOS MÚZEUM
Helytörténeti kiállítás.

KŐSZEG, JURISICH MIKLÓS MÚZEUM
Várostörténeti kiállítás.

NAGYGERESD, MÚZEUM
Néprajzi kiállítás.

SZALAFŐ, PITYERSZER
Őrségi népi műemlékek bemutatóhelye.

RUM, FÜRST SÁNDOR MÚZEUM
Emlékkiállítás Fürst Sándor szülőházában.

SÁRVÁR, NÁDASDY FERENC MÚZEUM
Helytörténeti kiállítás.

A VAS MEGYEI MÚZEUMOK KATALÓGUSAI

1. Pirchala Imre és Hadik Gyula
   1973.
2. Veszprémi Imre
   1973.
3. Várnai Valéria és Simon Iván
   1973.
4. Bartha László
   1973.
5. Pannonia 73. Nemzetközi Képzőművészeti Biennálé
   1973.
6. Mustó János
   1973.
7. I. Ipari Textilművészeti Biennálé
   1973.
8. Vas megyei Képzőművészek Kiállítása
   1973.
9. Krieg Ferenc
   1974.
10. Derkovits Gyula
    1974.
11. Fábián Gyöngyvér
    1974.
12. XX. századi magyar grafika
    1974.
13. Varga Győző
    1974.
14. III. Fal- és Tértextil Biennálé
    1974.
15. Derkovits Gyula Emlékkiállítás
    1974.
16. Percz János
    1974.
17. Szokolszky Miklós
    1974.
18. Magyarszombatfai Fazekasház
    1975.
19. Szombathelyi reneszánsz kincslelet
    1975.
20. Kovács Péter
    1975.
21. Dési Huber István
    1975.
22. Vértesi Péter
    1975.
23. Németh János
    1975.

Kiadja a Savaria Múzeum H—9701
Szombathely, Kisfaludy S. u. 9.
Katalógus: Farkas István
Fotó: Szabóné Székely Anikó
F. k.: Dr. Bándi Gábor
A kiállítást rendezte: Dr. Villányi Éva
Nyomda Zalaegerszeg 75 2404

NÉMETH JÁNOS

Németh Jànos keràmikusművész kiàllítása

Kaposvár Somogyi Képtár 1982. II. 7.– III. 10.–ig.

BORÍTÓN: TÉL (RELIEF)

„Vallom és hiszem, hogy munkásságom éltető ereje a magyar nép kerámia művészete. – Ehhez szeretném hozzátenni a magam üzenetét."

1934-ben született Zalaegerszegen.
1958-ban diplomázott az Iparművészeti Főiskolán, ahol Borsos Miklós és Gádor István voltak a mesterei.
Munkáit az anyagon uralkodni tudó ősi nemes egyszerűség és „karakteres humor" jellemzik.
1961 óta számos hazai és gyűjteményes kiállításon szerepelt. Olaszország, Franciaország, Anglia, NSZK, Szovjetunió stb.
A Nemzetközi Kerámia Akadémia tagja.
Művei magyar és külföldi múzeumokban egyaránt megtalálhatók. Köztéri alkotásaival Balatonföldváron, Szombathelyen, Budapesten, Zalaegerszegen, Helsinkiben, Új-Delhiben, Nagykanizsán, Zánka Úttörővárosban találkozhatunk.

DÍJAI:
Szlovén Turistaszövetség díja 1967.
Országos Kerámia Biennálé III. díja 1968.
Munkácsy díj III. fokozat 1970.
SZOT díj 1973.
Zalaegerszegi Pro Urbe érem 1975.
Zala megye Tanácsa Alkotói díja 1977.
II. Dunántúli Tárlat díja 1978.
A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntetés 1978.
A Kulturális Minisztérium Nívódíja 1980.

SELLŐ ÉS DIONISOS
(KORSÓ)

BAGOLY ÉS MADÁR (TÁL)

BOGRÁCS
SZAMARAS FEDŐVEL

AZ ÖRÖM SZAVAIT KIMONDÓ

Amihez nyúl, amit megformáz, amit kimond Németh János klasszikus-emberségű és klasszikus-ősiségű műveiben: abban öröm van. Abban ott áhítozik, vakoskodik, tátog, mosolyog, virágzik kövéren, agyag-súlyosan az öröm, a lét öröme, a testiség öröme, a testi, az anyagi valóság kozmikus lángoktól átégett öröme! A **mindenség öröme** virágzik vastag agyag-fonatokkal, súlyos agyag-rügyekkel, agyag-ágakkal, agyag-szirmokkal e lét-kövér látomásban. Németh János tömény és tömör agyagtábla-képeiben, agyag-erdőiben, agyag-edényeiben, agyag-eszközeiben, ősi szép agyag-mondataiban! **Öröm – szavainak anyaga a föld, a sár, az agyagásvány!** Mint a perzsák, asszírok, babilóniaiak élethimnuszai, teremtéshimnuszai, kezdethimnuszai, munkahimnuszai, halálhimnuszai; agyagból – kiégetetten e tevékeny örömöt virágzó művész öröm – áhítatai is égetett agyagban beszélnek a szép emberi múltról, a szép emberi jelenről, s a mégszebb emberi megmaradásról.

JUHÁSZ FERENC

HÁTLAPON: CENTENÁRIUMI PARK (RELIEF)

SOMOGYI KÉPTÁR

Készült a Somogy megyei Nyomdai Vállalat
kaposvári üzemében – 82-6007 – 400 példányban.
Felelős vezető: Farkas Béla igazgató

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR 30

Zalai Hirlap

Németh János

1021

Németh János: EGY LÁNY GALAMBBAL
A Zalai Felszabadulási Emlékpályázat anyagából

ked nem kell ügyelni a csal-
di békére. Mi a főnökkel azon-
ban nem nagyon gondolha-
tunk más nőkre, mivel a mi
oldalbordánk odahaza van.
Hiába, ez az ábra.

— Én nem bánom, döntsön
a főnök! — mondta rezignál-
tan Mastrojano.

— Az előbb már tulajdon-
képpen döntöttem — szóltam
energikusan —, csakhogy
helytelenül. Fucsininak igaza
van: otthon kell maradnunk.
De nem pusztán azért, mert
nem szabad idegen asszonyok
— nota bene: férjes nők! —
után járnunk. Töviről hegyire
végiggondoltam mindent —
erre való a főnöki agyam. El-
sősorban azért kell otthon ma-
radnunk, mert a feleségünk-
höz eljönnek az ő kollégái a
munkahelyükről. Kollégák és
kolléganők a hagyományos
húsvéti szokások szerint akar-
nak szórakozni. Ez rendben is
me
tor
—
főz
jan
szal
—
szó,
zó
gény, hogy a háztartásban is,
meg a munkahelyén a társa-
dalmi porondon is becsülettel
helyt álljon?!

Így hát az idén mindany-
nyian odahaza maradunk: el-
készítjük a húsvéti ételeket,
cipeljük a bevásárlószatyrot,
sonkát főzünk, tormát reszel-
lünk, festjük a tojásokat, hogy
azután az ünnep múltával dol-
gozó asszonyaink kritikai meg-
jegyzéseik és szemrehányásaik
özönét zúdíthassák ránk.

Szlovákból fordította:

Zahemszky László

1021

1977. junius lo. Petőfi 14,oo VGnó

Jó utat!

- Jó utat, jé utazást kivánunk uton, sinen, vizen és a levegőben!
NYár van, bár szinte ki sem merem mondani ilyen határozottan, mert hátha egyszercsak tovatünik, az utazásra, a kivándulásra való jóidő, elvégre itt a hétvége. Nyár van a Duna-kanyarban is, szentendrei nyár. A rendezvénysorozat eseményei váratlan sok látogatót vonzanak majd a városba a hét végén. Néhány ajánlott program. Szombaton délelőtt a müvelődási központban ipar müvészeti kiállitás nyilik., szövők, fazekasok, fafaragók, tárlata. Este pedig ugyanitt népzenei fesztiválra szól a meghivó. Vasárnap délelőtt is lesz hangverseny a müvelődási központban. A délutáni koncenrt szinhelye pedig a szentendrei szabadtéri muzeum. A Duna-kanyar kempingjeiben egyébként már feltünteh az első sátorlakók, más szállást már nem is igen lehet találni, a faházak már mind elkeltek.
Nagy forgalomra számitanak - olvasom itta jelentést. A legtöbb motelben telt ház van. A tihanyba látogatóknak ajánljuk, keressék fel Németh János Munkácsy-dijas kerámikusmüvész kiállitását. A Keszthelyi Balaton Muzeumban pedig egy geológiai magángyüjteményt érdemes megnézni.

Németh János kerámikusművész

Németh János

készitette a zalaegerszegi kórház kerámiáját.

Népmüvelés 1975/5 31

Németh János

kerąmikus alkotásaiból k állitás nyilt
VI.6-án Kőszegen,a Zwingerben,az egykori löportoronyban.

Magyar Hirlap 1975 156/8

N émeth János

Terrakotta lovas

Népmüvelés 1975/8 24.o.

Németh János

Zalaegerszegen élő Munkácsy,Szot díjas kerámikus, kerá miába formálja Madách Az ember tra gédiája jeleneteit 6ox6ocm kerámiatá blá-ba.

Magyar Hirlap 1973/179/12

Németh János, Kerámikus

h.: Tassy Béla

— :o Kiállítások 8.

EST I HIRLAP, Bp. 1975 jún. 6,

Németh János, kerámikus

Debrecent, a fővárost és Szolnokot is, megjárt kiállítási anyag a népművészetre tudatosan épülő életművekből adott válogatást „Utak a népművészetből" címmel. Németh János kerámiái szerepeltek a kiállításon.

Sz. L.: Három kiállítás.
Szolnok Hírlap, 1978. aug. 20.

Németh János

A magyar népi figuravilag felélesztésére, a „korongolt szobrok" készítését vállalta Németh János -

P. Szűcs Julianna: A kellemetlenné vált kellemes. Művészet, 1978. november - 10. lap.

Németh János, keramikus

Pécsett ötödik alkalommal rendezték meg az Orsz. Kerámia Biennálét. A művész mo-numentális használatú művei szerepelnek a biennálen. (említve).

Pannon krónika.

1978. jún. 30. Televízió, 17:45 (V Gné).

Németh János, kardmikrés

L.:Bálint Endre

Bodri Ferenc:Művészeti könyvszemle 910-913

Jelenkor, Pécs, 1977 okt.

XX/10

Németh János

Európa elrablása

Kovács Gyula: A kifejező és a dekorativ vonal III.
Müvészet, 1978. október / 34. oldal.

10. Németh János: Európa elrablása, kerámia, 43 cm, 1969

A nyers agyaggal közvetített, az agyagban kifejezett derű. Ez a zöld mázas kerámia kompozíció szilárddá merevedett a kemencében történő kiégetéskor, mégis érezzük az égetés előtti nyers agyag állapotát is, mert nem a derű nedve, hanem csak az agyag víztartalma párolgott el az égetéskor. Németh János kifejező ereje nem szorul a dekoratív vonal segítségére, mert nem a létrehozott formát, hanem jókedvét, humorát akarja láttatni. S az elrabolt Európa mellbimbóinak dekoratív megoldása így maga is a humort teszi szétáradóbbá, teljesebbé.

Németh János, keramikus

L.: Varga Károly

–: Az 1978. évi Állami és Kossuth-díjasok 6-7.

Esti Hírlap, Bp. 1978. ápr. 1.

Németh János, keramikus

KERÁMIA-KIÁLLÍTÁS

Németh János keramikusművész munkáiból nyílik kiállítás március 5-én, vasárnap, a hajdúszoboszlói galériában. A Zalaegerszegen élő Munkácsy-díjas művész az utóbbi tíz év terméséből mutat be negyvenet. Nemrég helyezték el 12 négyzetméteres fali kerámiáját a szombathelyi tüdőszűrőállomás épületének homlokzatán. Most a nagykanizsai kórház parkjába készít képfalat, a zánkai úttörővárosnak pedig szökőkutat.

2.

– Kerámia – kiállítás

Esti Hírlap,

Bp. 1978. márc. 3.

Németh János, kerámikusművész

L. Kokas Ignác

–: Kiváló és érdemes művészek 5

Nérszabadság Br. 1978 ápr. 2

Németh János

Megbízást kapott Németh János, hogy a zalaegerszegi Petőfi Laktanya ifjúsági háza részére sarmott reliefet készítsen.

— : Közteri munkák.
Művészet, 1978. március – 48. lap.

Németh János: Festőművész

A felszabadulás után 10 évvel bontakozott ki a vásárhelyi művészet második virágkora. A kedvező légkör – amely inkább jelentette a jó szót, mint a kielégítő anyagiakat – indította arra a mai derékhad akkori fiatal alkotóit – köztük a művészt is, – hogy az 50-es évek végén telepedjenek le a városba.

Dánátor János: Vásárhelyi műhely.
Békés Megyei Népújság, 1977. júl. 10.

Németh János

a kecskeméti Katona József Múzeumban rendezett II. Orsz. Képző- és Iparművészeti kiállításon szerepelnek a művész művei. Falikerámiái egészséges életörömről vallanak.

Csáky L. György: a Katona József Múzeum kiállítása.

Petőfi Népe, 1977. júl. 5.

Németh János, keramikus

Füredén, a Balatoni Galériában rendezték meg Csédi Pogány István képeinek kiállítását.
Tihanyban, a Kiállító Teremben látható Németh János keramikus kiállítása.

Déli Kránika

1977. VI. 18. 12.00 Kossuth

Németh János, keramikus.

L.: Martyn Terem

14.

→ Kinek ajánlja?

Népszabadság, Bp. 1979. jan. 7.

Németh János, keramikus

Pécsett megnyílt az V. Orsz. Kerámia Biemálé melyen szerepelnek a művész művei. Humort és praktikumot ötvöző, ugyancsak szabadtérbe kívánkozó, medve-alakú szalonnasütője. (említve).

Szelestey László: A kerámia útvesztése.
Zalai Hírlap, 1978. jún. 25.

10. Németh János, keramikusművész

„Európa elrablása", kerámia, 43. cm. 1969.
(repr.)

Művészet, 1978. 10. 36. old.

Németh János, munkácsy-díjas keramikus

a keramikus Németh János Gácsi Mihály grafikusnak szomszédja Zalában.

Kádár Péter: A grafikus hitvallása.
Népújság (Tolna), 1978. aug. 6.

Németh János, keramikus

L: Kun Éva

Róna Gyula: Technikus-an

Nép. szabadság, Bp. 1980 aug. 8.

7.

NÉMETH JÁNOS

TÜSKÉS TIBOR : MŰTEREMBEN
Pécs. Jelenkor. 1978.

Németh Jánossal még nem találkoztam személyesen. Nevét, munkáit természetesen már régtől ismerem, de most beszélgetnünk kellene. Megtapasztaltam már, mennyi gonddal-bajjal jár az ilyen műteremlátogatás. Gondoltam, könnyítek a dolgomon: fölírtam néhány kérdést egy papírlapra, és elküldtem Németh Jánosnak Zalaegerszegre. „Mit tud a régi zalai agyagművességről? Hogyan élt az agyagművesség hagyománya a családban? Beszéljen őseiről, nagyapjáról, apjáról! Mire emlékezik vissza gyerekkorából? A főiskola elvégzése után miért jött vissza Zalába? Munkájában a korongot milyen mértékben használja? Szobrásznak vagy fazekasnak mondja magát? A kerámia milyen műfajaiban dolgozik? Egy tárgyból hány darabot készít? Hová kerültek nagyobb művei?" És így tovább . . . Arra kértem, a személyes találkozás előtt írásban válaszoljon ezekre a kérdésekre. Úgy látszik, Egerszegtől éppen olyan messze esik Pécs, mint Pécstől Egerszeg. Németh ugyanis a következőket írta: „Március 26-án nyílt kiállításom a Műcsarnok jobb oldali teremsorában . . . Minden írás és szóbeszéd helyett többet mondana rólam és velem kapcsolatban, ha ezt a kiállítást megnéznéd." Meghökkentem: én nem egy kiállításról akarok kritikát írni, hanem az embert, az alkotót szeretném megszólaltatni, környezetét, munkáját, műhelyét bemutatni! Gyanakodtam, Németh talán másfajta írásra gondolt, mint én. Gyorsan postára tettem hát a *Jelenkor* márciusi számát a Kelle Sándorral készített interjúval, lássa, miről lenne szó. Újabb levélváltásra azonban már nem jutott idő. A megbeszélt nap megérkeztem Zalaegerszegre. Németh János a vasútállomáson várt. A biztonság kedvéért magával hozta a múzeumigazgató Németh Józsefet, aki személyesen ismert: nehogy elkerüljük egymást. (A kerámikus és a múzeumigazgató Németh csak névrokonok.) Németh Jánost azonnal fölismertem. Ugyanaz a nyílt arc, tiszta tekintet, mint a fényképein. Keskenyre húzott szeme kéken villan: mintha puska célzógömbje mögül figyelne. Talán hátrafésült szőke haja teszi, hogy sokkal fiatalabbnak látszik koránál. Egész alakjában van valami állandó mozgékonyság, elevenség. Ismert, a katalógusaiban és a róla szóló könyvecskében látható fotón mintha csak azért tenné egymásra kezeit, hogy az egyikkel

lefogja a másikat: ne mozduljanak el a fényképezés pillanatában. Ha nevet, szeme szögletéből a ráncok sugarasan futnak szét, ajka fölcsúszik, ínye kivillan. Csak az orrtól a száj szögletéig húzódó két mély árok jelzi, hogy ez a száj nehezen nyílik szóra. A két ránc zárójelébe fogott keskeny ajkak elharapott szavakat, belső viaskodást, sok-sok töprengést sejtetnek. Korábbi elképzelésemhez viszonyítva egyetlen meglepőt találok rajta: a vártnál is alacsonyabb, kisfiús alakját, termetét.

– Hajnalban indultam kocsival Gyöngyösről – mondja Németh János. – A húgomat látogattam meg. Előtte a budapesti kiállítást bontottuk. A műcsarnoki kiállítás a főiskola után eltelt időszak, mintegy tizenhat év munkájának az összegezése volt. Körülbelül kilencven munkát és fotót állítottam ki. Számomra igen fontos a további munkáimat érintően egy ilyen visszatekintés. Nagyon mozgalmas napokat éltem. De tartani akartam magamat a megbeszélt időponthoz. Először megmutatom a várost. Jó? Közben megnézzük egy-két nagyobb munkámat.

Elbúcsúzunk a múzeumigazgatótól, és autóba ülünk. A megyei kórház előtt állunk meg először. A két épületszárnyat összekötő földszinti folyosó egyik falát nagyméretű kerámia dombormű díszíti. A fríz elhelyezése igen előnyös, három oldalról kap természetes fényt. Fehérköpenyes hölgy jön velünk szembe. (Később megtudom, a kórház gazdasági igazgatója.) – Gratulálok – mondja. – Olvastam a pesti kiállításáról a beszámolókat. Zalai szívemnek nagyon jól esett az elismerés ...

– Az egyik legutóbbi munkám – mondja Németh János. – 74 decemberében került ide. Faliplasztika. Ebben a műfajban eredménynek tekintem. Tizenhárom méter hosszú. Összesen huszonkét négyzetméter. Tematikus munka, jelképes értelme is van, nemcsak ornamentika. Az életfával indulok, de a forma az érrendszerre is utal. Vagy olyan, ahogy a gyökerek kapaszkodnak a földbe. A szimbolikus eszközökhöz ragaszkodom. Aztán két állatfigura következik: a két nemet szimbolizálja. Majd egy álló és egy röppenő madarat látsz. Az éjszaka és a nappal képe az örök mozgás motívumát hozza. A frízbe beépítettem egy történeti részt is: a gyógyítás múltjából láthatsz jeleneteket. Itt van az ókor, a középkor ... Itt egy sámán fordítja feléd a tenyerét, ott Hippokratész, a gyógyító tudós ül, amott Szent Kozma és Damján alakja látható, még távolabb egy borbély-fogász dolgozik. Alul záró motívum-sor húzódik: növényi ornamentika ... Látod, ezzel felelek a kérdésre, hogy fazekas vagy szobrász vagyok-e. Nem utánozni akarom a szobrászatot, hanem a korong eszközével akarom kifejezni magamat. A képet fölbontom forgáselemekre, hengerekre, kúpokra, csövekre, gömbökre, gyűrűkre. Ezeket korongon elkészítem, aztán félbevágom őket. Nézd meg az életfa leveleit. A bugyigás korsó félbevágott formája adta az ötletet, hogy így oldjam meg. Az elemekből összerakott képet az égetés előtt kisebb darabokra vágom, akkora darabokra, amekkorák belefférnek az

elektromos kemencébe. A szétvágás helye a tervezésnél még nem szempont. A forma megmutatja, hogy hol vágjuk el. A kiégetett darabok a helyszínen, a falban épülnek újból össze. Cementhabarcsba kerülnek. Két-három kőművessel dolgozom. Egy ilyen munka az első pillanattól az utolsóig, a tervezéstől az agyag gyúrásán, az égetésen és az elhelyezésen keresztül egészen a fugák kitöltéséig őrzi a kezem nyomát. Amint láthatod, nem archaizálok és nem leábrázolok. Itt egy ősi technika van jelen, amivel újabb szellemű dolgokat csinálok. A pécsi kerámia biennálén rendszeresen szerepelek. Az egyik kritikusom azt írta, hogy kicsiben jobbak a dolgaim. Szerintem a nagyobb méret is jogosult. Arra törekszem, hogy minél nagyobb léptékben megvalósuljanak a gondolataim. Amit kicsiben csak jelölni tudok, az itt egy határozott forma. Ezért van jogosultsága a nagyobb léptéknek. A korongozott figura nem új, de ezzel a technikával, ilyen domborműveket és ekkora méretben nem csinál más Magyarországon. Azt is mondják, hogy a megformálásban érezhető valamiféle sumér és hettita íz. Ezt sem tartom rossznak. Arra azért vigyázok, hogy egyéni maradjak, s arra is, hogy az elemek, például a fejek és a kezek között meglegyen a kompozíciós ritmus.

Az egerszegi fedett uszoda falán látható Németh János másik nagyméretű kerámia fríze. Balról egy régi barokk kálváriát hagyunk el, jobbról új, emeletes lakóépületek látszanak.

– Valamikor itt volt a város széle – mondja Németh. – A legrégebbi egerszegi temető helyén épült az uszoda. Szerdahelyi Karcsi tervezte. Gyerekkoromban még itt szoktak mozsarazni. Biztosan ismered a régi egerszegi népszokást, a húsvéti határjárást. A törökdúlás idejére emlékeztetett az ágyúzás.

Bent a párás, meleg levegőben az úszómester is megerősíti:

– Amikor összeszedték a régi sírköveket, láttam, 1700-as évek voltak rájuk vésve. Nemrég húztak egy vezetéket, két méter mélyre lementek. Az árok szélére egy csomó csontváz és koponya volt rakva. Egész szép koponyák voltak, hat-nyolc. Hogy hová szórták, nem tudom. Amikor az új medencét csinálták, két koporsót is találtak. Még épek voltak.

– 71-ben csináltam ezt a munkát – mondja a kerámikus. – Húsz méter negyven centi hosszú és egy méter-húsz magas. Összesen huszonöt négyzetméter. Függőlegesen hat részre van osztva. A horizontra tettem a képet. A párás lebegést akartam visszaadni. Azt akartam, hogy olyan legyen, mintha a tengeren jelenne meg a látvány. A mitológiai figurák növényekkel-állatokkal váltakoznak. A mozgékony vízi világot akartam visszaadni játékosan, elevenen. Bal oldalt a hold, jobbról a nap látszik. A kompozíciót kétfelől egy-egy hajó zárja le. Az egésznek kék hátteret adtam. Nem törvényszerű, hogy a hátteret színezzük, de úgy érzem, hogy ez itt nem

zavar. Minden munkámat először megcsinálom makettben, tízes kicsinyítésben, Azt is földarabolom és kiégetem. Rajzban csak gondolatokat, skicceket rögzítek. Azért jó mindjárt anyagban tervezni, mert az agyag nagy mesterségbeli tudásra és fokozott vigyázatra inti az embert. Van forma, amit nem tudok megkorongozni. Például a hajó oldalát vagy a vitorlákat. Ott nagy lapokat gyúrok, és meghajlítom. A domború formák mögött agyagbordák vannak, hogy a lapok be ne essenek. Sokan, akik látják a dolgaimat, azt mondják, nem használok mázat. Igaz, samott a színük, de valójában semmit sem hagyok terrakottán. Van ezeken máz, csak éppen olyan értelemben, hogy segítse és ne elrejtse a gondolatot. Csak olyan mértékben fedjen a máz, ahogy az anyag érvényesülése megengedi. Én az anyagot tisztán akarom érvényre juttatni. A szín csak aláhúzza a mondanivalót. Inkább arra kell vigyázni, hogy el ne rontsa. Majdnem gondot okoz a használata. Égetés előtt szórópisztollyal befújom a felületet, és a zöld mázat a kezemmel jól beledörzsölöm az agyagba. Ennek a hatalmas fríznek minden négyzetcentimétere őrzi a kezem nyomát. A fenéket nem csinálok semmit a felülettel! Színesek ezek a faliplasztikák. Csak nem úgy van alkalmazva rajtuk a máz, ahogy megszokták.

Németh János megérinti a falba épített fríz kiemelkedő formáit, tenyerével simogatja, dörzsöli, sikálja a dombormű felületét. Keze végigszánt a csiga házának domborulatán, mintha újból elölről akarná kezdeni a munkát, a teremtést, hogy a holt agyagból lelkes tengeri állatot formáljon.

Az autó szőlők között kanyarog.

– Fölmegyünk a kilátóhoz. Jó? – kérdezi Németh János. – A családunknak itt volt a szőlője. Akkor minden vasárnap gyalog megtettük ezt az utat. Meg nagy kerékpározások voltak lefelé. – Kimutat az autó üvegén: – Ezekbe az átereszekbe másztunk be a Messerschmidtek elől. Kilenc-tíz éves gyerek voltam. Sose felejtem el . . . A család szőlőjében száz hektóliter bor is megtermett. Az öreg meghalt, meg kellett osztani a szőlőt, később az örökösök eladták. Itt születtem Egerszegen, 34-ben. Ketten vagyunk testvérek, de apám nagy családból származott, ők kilencen voltak. 72-ben halt meg . . . Nézd csak, ott fönt volt az apám szőlője. Gógánhegy forduló, így hívták. Azt a másik dombot meg: Szív-hegy. Furcsa nevek. Ott a fák között kápolna fala fehérlik. Az az Ebergényi szőlőhegy. A plébános egyszer megkérdezte: Nem készítenék-e egy új pietát a kápolnába. A régit már eszi a szú . . . De baj van, mondta, mert nem tud fizetni. Nem baj, mondtam, a régiért megcsinálom az újat. Odaadta a fából faragott barokk pietát, és én cserébe elkészítettem a magamét.

Fölérünk a bazitai kilátóhoz.

– Tiszta időben a Semmering is látszik – mondja Németh János. – Visszafelé majd másik úton megyünk.

Amikor kiérünk a gondozott parkerdőből, egy régi téglagyár mellett suhanunk el. Találomra megkérdezem:

– Még működik?

– Valamikor az apám bérelte. Ebbe ment tönkre. A háború alatt nem lehetett szenet kapni . . . Most már hatalmas kerámiagyár dolgozik a városban. Legalább ezerötszáz embert foglalkoztat. Van cserépkályha, dísz-, épületburkoló-, elektromoskerámia részlege. A főiskola előtt meg után ott dolgoztam, összesen hét évig. Onnét kapom most is az anyagot. Azért tudok itt létezni.

Az alkotómunka mellett Németh Jánosnak a helyi művészeti élet szervezése is a gondja. Évek óta a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-dunántúli Csoportjának megyei titkára.

– Milyen a képzőművészek helyzete Zalában?

– Elég régóta csinálom ezt a munkát – mondja. – Nemcsak Péccsel és Baranyával, de Burgenlanddal, a szlovén területtel is tartani kell a kapcsolatot. Sőt a Vas megyei ügyekben is benne vagyok. 60-ban jöttem ide. Addig csak amatőrök jelentették a képzőművészetet. Ma négy független művész, úgynevezett szabadúszó él Egerszegen. Két festő, egy szobrász és egy kerámikus. Ez én vagyok. Rajtunk kívül a ruhagyárban van egy textiltervező, a bútorgyárban egy belsőépítész. Panaszok vannak, ez elkerülhetetlen. De van egy olyan józan művészetpolitika is, hogy a megye és a város csak annyi erőt telepít le, amennyit elbír. Akik aztán megtelepednek, azokat igyekeznek foglalkoztatni is. Először két műterem-lakás épült. Most adják át a következő kettőt. Úgy gondolom, bizalmat kell adni azoknak, akik évek óta itt tevékenykednek . . . Akinek nincs műterme, az kijár a városból. Amelyik iskolában megszűnt a tanítás, ott a tantermet a képzőművészek használhatják. A nekeresdi általános iskola tantermét például egy szobrász kapta meg ideiglenesen. A munkára mindenkinek megvan a lehetősége. A lektorátusnál igyekszünk eljárni, hogy az itteni megbízásokat lehetőleg helyi emberek oldják meg. Persze csak akkor, ha van rá alkalmas erőnk. Borsos Miklósnak is van itt szobra. Vecsésinek egy pannója. Rékassy Csabának kerámia-fala. Baska Jóskának sgraffitója. A helyi embereknek is vannak munkái. A vörös márvány Zrínyi-portrét például Szabolcs Péter szobrász készítette. Elmondanám még, hogy itt is van egy nyári művésztelep a faszobrászok számára. Eddig az egervári kastélyban kapott helyet, de az idén már betelepül a városba. Hat-nyolc taggal működik, finnek, lengyelek, jugoszlávok jártak már itt. Korábban alakult, mint a nagyatádi. Csak éppen nincs benne a művésztelepek nemzetközi szervezetében.

Közben újból keresztülhaladunk a városon, s most az ellenkező irányban, kelet felől kapaszkodunk a várost övező dombokra.

– Ez a folyton változó szintkülönbség adja a város szépségét – mondja Németh János. – Gondoltam, azzal, hogy felhozlak ide, jobban elmondom, hogy miért nem maradtam Pesten, mint szavakkal.

Egy régi, L alakú, tömésfalú, favázas présház előtt állunk. Két irányban ellátni innét. Alattunk a város, mögöttünk a nagykapornaki hegy. A hullámzó dombhátakon utak vezetnek. Az utak mellett öreg boronapincék. A domb legmagasabb pontján kis szőlőhegyi kápolna.

– Észak–déli irányú löszdombok, szél- és vízkoptatta árkok, ahogy ez Cholnokynál meg van írva – mondja Németh János. – Itt vezet keresztül a graz–rábafüzes–körmendi műút a Balaton felé. Nagy jövője van a városnak . . . Tiszta plasztika ez a táj. Mindenütt szőlőt látsz. Délután megnyúlnak az árnyékok. Kiadja formáját a hegy.

Amikor a borokról beszélünk, előkerül a szomszéd.

– Csak legyinteni szoktak az emberek, ha hallják: zalai bor. Nem igaz. Zalában is vannak jó borok. Egerszeghegyen, meg a Landorhegy fölött. A Sipos Biróéknál olyan bor termett, hogy a badacsonyival fölért – mondja az idegen férfi. – Honnan jöttek? Szőlőt akarnak venni? Magát olyan ismerősnek nézem – fordul Németh Jánoshoz a férfi.

– A Németh kályhást nem ismerte? A fia vagyok.

– Hát persze! Hogyne ismertem. Most már tudom . . .

– Látod, ezért jöttem vissza Zalába – fordul felém Németh János, amikor elindulunk a hegyről. – Itt nőttem fel. Itt ismernek az emberek. Vörös diplomával végeztem a főiskolán. A hódmezővásárhelyi majolikagyárban ajánlottak föl állást. Lakást is kaptam volna. De zalai gyerek vagyok, visszajöttem. Innét indultam el, a gyárból, itt szabadultam föl, itt voltam szakmunkás. Apám itt volt művezető. A család is ide kötött. Nem érdekelt, hogy jó anyagiakat szerezzek. A fő, hogy tudjak dolgozni. A főiskola után voltam művezető, később laborvezető. Mellette volt egy kis műhelyem. Gyere, nézd meg, hogyan élek most.

„Végre" – gondolom. Műtermi beszélgetés egy autó utasterében: nem éppen megszokott miliő. Vezérszavak egymás alá körmölve rázós hegyi utakon, horhosokban: nem sok fogózót adnak majd a beszélgetés rekonstruálásához.

Előbb egy önkiszolgáló étteremben megebédelünk. Németh János erre is, arra is ismerősökkel találkozik. – Szevasz – köszön át az utca túloldalára.

Németh János a Páterdombon lakik. A ház két műterem-lakást foglal magába. Németh a földszintet bírja. A tágas műteremhez két, eléggé kis méretű lakószoba

tartozik. Amennyire a műterem alkalmas a munkára, a lakás annyira szűknek látszik az öttagú családnak. („Anyósom is velünk él.")

– Most nem sokat látsz – mondja a kerámikus. – A legtöbb munkám a műcsarnoki kiállításon szerepelt.

A műtermet egy nagy méretű, téglalábakon álló, kissé hátradöntött deszkafal osztja ketté.

– Ez a munkaasztalom – mondja. – Itt építem föl a nagyobb méretű frízeket is.

A tábla felső részére egy céltábla van tűzve. A gyerekek („lányom nyolc, fiam tizenhárom éves" – mondja Németh) alkalmankint a műtermet is birtokba veszik. A céltáblában kék és sárga nyílvesszők. Megjegyzem: kettes a legrosszabb, nyolcas a legjobb találat. A táblához még egy villanyvasút sínhálózata támaszkodik. Egy kisebb rajztáblán fehér krétával írt szavakat fedezek föl. NÉMETH KUTYA A REX.

Nézelődöm. A sarokban megtalálom a nagy méretű elektromos égetőkemencét („egyszerre másfél négyzetméter belefér"), és egy kisebb kemencét is látok („ezzel a próbákat csinálom"). A falakon bekeretezett oklevelek (Vallauris-i diploma 1970, Diploma Faenza 1971), kitüntetések (Munkácsy-díj 1970, SZOT-díj 1973, Pro Urbe Zalaegerszeg 1975), néhány régi népi kerámia. („Az öregemnek a munkája a csempe is, a tál is. Benne is megvolt a tehetség. Portrét is megmintázott. Szabadkézzel nekiállt, és megcsinálta. Csak iparos volt, de jó iparos. A cserépkályha, amiből ez a csempe való, az egyik református templomba készült. Ez a másik meg egy barokk kastély kandallójának a része.")

A műteremben szinte elbujtatva áll a lábbal hajtható korongozó.

– Minden munkám ezen készül – mondja a kerámikus.

Egy üvegszekrényben néhány szép érmét látok.

– Ez is oda kapcsolódik, hogy szobrász vagy fazekas. Mondvacsinált ellentét. Egy korsó fülét sem lehet jól megcsinálni plasztikai érzék nélkül. Igen, valamikor érméket is véstem. Egy kerámikusnak persze mégis mindent másképp kell csinálni, mint egy kőfaragónak. Mert nála az agyag az anyag. Ilyen értelemben kell az én munkáimat nézni. Figurális plasztikát is csinálok, de nem a szobrászatot akarom imitálni. Elhatároztam, hogy ha már ezzel a kifejezőeszközzel, az agyaggal dolgozom, meg kell tanulni korongozni. Azok a görögök rajzolni is tudtak és edényt csinálni is.

A lakásban folytatjuk a beszélgetést. Németh bort tölt, felesége (kedves vasi ízekkel a szavaiban) kávét hoz.

– Külföldön merre jártál?

– Szövetségi tanulmányúton két hétig Csehszlovákiában. Litvániában, Vilniusban nemzetközi kerámia szimpozionon vettem részt. Itt legnagyobb élményem egy kiállítás volt, a köztársaságok iparművészetének a bemutatkozása. A Baltikumban igen fejlett az iparművészet. A kaukázusi országokban viszont most is él a népművészet. Nem a turizmus táplálja. Itt nincs is külön iparművészet. A kiállításra is a népművészeti tárgyakat hozták föl . . . Turista úton Olaszországban tartózkodtam egy hónapig. Legnagyobb élményem nem a Sixtus-kápolna, merem állítani, ott egy zsibvásár volt, de Giotto munkái Padovában. A nagy mesterek, nem mondom, Michelangelo, a *Mózes*, de a legnagyobb plasztikai élményem Marcus Aurelius lovasszobra a Campidoglión. Abban minden benne van. Egy kort, egy birodalmat fejez ki.

– A huszadik századi művészet nem hatott rád?

– Valami kapcsolat azért lehet közöttünk. Picassónak van egy korszaka, ami nagyon megfogott. A cirkusz világát például döbbenetes realizmussal ábrázolja. Ezt rokonnak érzem; emberileg, érzelmileg kapcsolódni tudok ehhez. Chagallt is nagyon szeretem, neki is van egy naiv, expresszív felfogása, ami gondolatilag közel áll hozzám. Vagy Kokoschka dolgai . . . Azok állnak hozzám legközelebb, akik nagy érzelmi világgal rendelkeznek . . . Most visszatérek arra, amit én csinálok . . . Én is rögtön ki akarok fejezni valamit. Érzelmeket akarok kelteni . . . Kötődni kell valamihez, de mindegy, hogy az modern-e vagy nem. Csak az utánzókat nem szeretem. Építek a népművészetre, a folklórra. Akik előttem éltek, már végigjárták az utat, de én még nem. A művészet eddigi eredményeihez csak azt akarom hozzátenni, ahogy én látom a világot. Azt a kicsit akarom hozzátenni . . . Egy ilyen útnak, tudom, megvannak a buktatói. A siker, a sikertelenség egyformán viheti az embert előre . . . Vannak, akik szeretnek másokhoz hasonlítani engem, például Kovács Margithoz. Persze, hogy vannak még figuratív kerámikusok! De olyan ez, mint amikor a városi ember meglát a legelőn egy kétlábú madarat, és azt mondja: „Ni, ott egy gólya!" Pedig a kétlábú madár lehet daru, kócsag, kanalasgém és gólya. Csak abban egyeznek, hogy mindegyik gázlómadár. Ez felületesség. Ha közelebbről megnézzük, mindenkinek megvannak a sajátosságai.

Amikor Németh János beszél, keze állandóan mozog. Ujjait szétnyitja, összezárja, tenyerét dörzsöli, kezét kulcsolja. Mint egy izguló kamasz.

– A főiskolán Gádor István és Borsos Miklós voltak a tanáraid . . .

– Gádor Európa legnagyobb kerámikusa. De olyan művész, aki a legkitűnőbb szobrászként indult, aki márványban, kőben is hasonlót tudott volna alkotni. Igen sokat tanultam tőle . . . Borsos pedig olyan egyéniség, akinek maisága fogott meg. Hozzá tudta tenni a sajátját az elődök eredményeihez, ami nem is olyan kicsi. Mű-

veiről el lehet mondani: ez Borsos-i munka. Főleg szemléletet lehetett tőle kapni. Ilyeneket mondott: „Sok rosszat kell csinálni, hogy jót is lehessen alkotni." Egyikük se próbálta rám erőszakolni, hogy mást csináljak, mint ami bennem van. Mindenkit engedtek a maga útján járni. Borsos igen jó szemű nevelő. Már a főiskolán meglátta, ki merrefelé fog haladni. Nekem például azt a diplomamunkát adta, hogy csináljak cégért egy budai kiskocsma bejárata fölé. Ebből a munkámból lett aztán a *Háry János* ... Amikor megjöttem Olaszországból, és elmondtam neki, mennyire meglepett Padovában az az egymásmellettiség, ahogy a reneszánsz kinő a középkorból, az új a régiből, azt válaszolta: „Apja mindenkinek van, csak a dilettánsnak nincs." Kiállításomat a Műcsarnokban ő nyitotta meg. Így kezdte: „Valami buboskemence-meleg fogad, és a tiszta művészet varázsa marasztal itt."

– Mi a véleményed arról, amit írnak rólad?

– Három oldalról támadtak, akik támadtak. Egyrészt azt mondják, besegítek a folklórnak, a divatnak; olyasmit csinálok, ami már a századfordulón se volt korszerű. Másrészt azt mondják, archaizálok. A harmadik kifogás az, hogy nem formaterveket készítek, hanem olyan tárgyakat, amelyek úgy élnek, mint a szobrok. Ezekre a következőket tudom válaszolni. Egyrészt nálam a korong nem divat, hanem munkaeszköz. Másrészt maga az anyag és a technika ad egy olyan hangulatot, ami a román, a gót kapubélletekre, vagy a még régebbi, például sumér művészetre emlékeztet. Harmadszor az én edényeim nem szobrok, hanem olyan edények, amelyekből valamikor ettek és ittak.

– Hogyan értékesíted, amit csinálsz?

– Kis számban a Képcsarnok Vállalaton keresztül. Valójában abból élek, ami az épületekre kerül. Amikor a főiskolát elvégeztem, száz számra csináltam tálakat. Ma már egy tárgyból nem készítek többet. Csak az van, amit a kiállításon látni. Van olyan tárgyam is, amit semmi pénzért nem adnék el, ami például egy későbbi kiállítás magja lehet. Ezt egy házi archívumban őrzöm.

– Mi a véleményed a Zsolnay-kerámiáról?

– Amit Zsolnay Vilmos elért, a maga korában igen jelentős. Most is csinálják a régi stílusú Zsolnay-porcelánt, de ez már nem olyan. Nem azért, mert a receptek nincsenek meg. A szakemberek nem adták át a szakmai tapasztalatot. Az összes magyar porcelángyár között a legkorszerűbb volt, s most is az. Új dolgokkal is kísérleteznek. Gádor Pista bácsi tevékenysége ott példamutató. Azt próbálja ki, hogy bizonyos geometrikus formaelemekből mit lehet kihozni.

– És a pécsi kerámikusok?

– Mint kolléga, mind kitűnő ember. Fürtös Gyurka, Török Jancsi, Nádor Ju-

dit. Ők gyárban dolgoznak, más eszközökhöz tudnak hozzányúlni, mint én, olyanokhoz, amelyekkel a Zsolnay-gyár dolgozik.

Az egyik szekrény tetején fölfedezem az Ebergényi szőlőhegy barokk pietáját („úgy nézem, osztrák-barokk munka, kissé már a klasszicizmusba hajlik át" – mondja Németh János), a falon egymás mellett két szép tálat. („Elfogadják egymást. Az egyiket Litvániából hoztam, népi munka, a másik Gádor Pista bácsi tálja.") Egy félmagas, üvegezett szekrény tetején három, fából faragott, arasznyi emberalak áll. („Nagytilajban él a készítőjük. Pásztor. Negyvennyolc birkája van. Nézd csak meg, olyan a munkája, akár egy afrikai néger faragó is készíthette volna. Pedig sosem hallott a természeti népek kultúrájáról. Nem kell azért az óceánt áthajózni, hogy két nép rokon formákat alkosson.")

Összehajtogatom a jegyzeteimet.

– Volna valami, amiről még szívesen beszélnél? – kérdezem.

– Annak örülök, hogy nem a fazekas-családdal kezdted. Mindenki ezt emlegeti. Sportot űznek belőle. Jobb, ha a végén jutunk el az ősökhöz. De akkor is legalább az óceániai művészetig, a sumérokig, a perzsa, az asszír, a babilóniai agyagtáblákig.

Németh János
Memento
1975
Samott
110×35 cm

Németh János

„EGYSZER VOLT, HOL NEM VOLT..."

Részletek Németh János kerámiakiállításának megnyitójából, 1969. szeptember 19-én, a Derkovits Teremben.

Amikor szeretettel köszöntöm Önöket Németh János barátom szépséges kerámiái között, engedjék meg, hogy körülnézzek Önök között. Mert amiképpen más és más az egyes tárlatokon jelentkező művészi magatartás, akként változik a közönség is. Nyilván mások kíváncsiak a szürreális változatokra, mint az elvont színszerkezetekre, s ismét más egy-egy késői impresszionista tárlat megnyitójának közönsége, s megint más azé, amelynek témája a társadalmi erők kibontakozásának szolgálata. – Milyen ezé a kiállításé? Részben ismerősök Önök, nagyrészt ismeretlenek, de mindannyiukra kiül a várakozás és a szándék: szépnek, gazdagnak látni a magyar népet, elhozni a városba is a faluról, ami szép volt, s ma is szép benne. Igen: sokak, sokunk gondja ez, s íme most Németh János éppen ilyen beköszöntőt mond nekünk. Azt írja katalógusa bevezetőjének végén: „Vallom és hiszem, hogy munkásságom éltető ereje a magyar nép kerámiaművészete. Ehhez szeretném hozzátenni a magam üzenetét."

Pontosan ez az a terület, ahol a népből jött vagy reá szeretettel visszahajló alkotó ember folytathatja, megtarthatja-gazdagíthatja, amit ősei csináltak. Mert nincsen például népi atomfizika, matematika, kibernetika, orvostu-

Lányi Gyula: Művészetről, művészekről
Bp. Magvető. 1978.

domány stb. stb., amelynek objektív tudásanyaga nemzetközi, de van népművészet, amely nem jelenti egyúttal az elmaradottságot, hiszen sok modern szobabelsőnek otthonosan viruló dísze is lehet. Az ember lelke kivirágzott a Néprajzi Múzeum népi kerámiakiállításán a Nemzeti Galériában. Együtt volt itt szépségre sóvárgó népünk az Alföldtől a Székelyföldig, a Dunántúltól a Felvidékig s a déli végekig. Ezen a kiállításon a rendezők felhasználták azt a szép népszokást, hogy a házba lépőt a tűzhely feletti falon a mintás tányérok virágcsokra fogadja. A kiállításon is egész falakat népesítettek be színes, virágos, madaras mintájú tányérokkal. Ezek a falak bármelyik modern, fénnyel átitatott belső térnek díszére válnának. Ezek a falak alkotják a magyar nép otthoni „Nemzeti Galériáját". Van a magyar népművészetben folytatnivaló. Németh János jól választott, amikor belső hangjára figyelve ezt tűzte ki művészélete céljául.

Apái mesterségét folytatja, azt, amiben felnőtt, azt, aminek hátterét a gyermekkori emlékek színes világa alkotja. Nem hűtlen az apai házhoz, akár korongon formál, akár pedig két keze szabad munkájával építi fel díszítő szándékú szép cserepeit.

Azt mondtam az elébb: kivirult az ember lelke a Galéria népi kerámiakiállításán, most hadd tegyem ehhez: itt is! A kettő együtt szép. Úgy látszik, hogy ezek a munkák akarva-akaratlan többek, mint egyszerű díszek: vallomások az örömről, a harmóniáról, az otthon szépségéről. De mindezt nagyrészt nem azzal érik el, hogy netán mosolyt ábrázolnának embereken, vagy valami történés lelki szépségét csillogtatnák meg. Nem, a fazekasság-

nak alig van köze a természet formáihoz, és formája, színvilága mégis megindít. A legtöbb műtárgynak közvetlen haszna nincsen, szinte hogy „puszta díszek". Ám e „puszta díszek" harmóniájának sugárzó voltára már régen rájött az ember: kezdhetnők az újkőkornak szépséges festett kerámikáján, a késő bronzkor gyönyörű, örvényvonalas díszein folytatva, a görög vázaművészet csodáin keresztül a keresztény és mohamedán középkor újkort érő csempéiig jutnánk el. Egyiknek sem volt közvetlen „haszna", éppen csak megszépítették az otthont, vagy otthonossá tették a nagy közösségi monumentumokat.

Németh János színvilága: derű, jókedv, gyengédség. Nincsenek benne drámai összecsapások.

Németh János formái: jól állnak a talpukon, nem statikai bukfencekre épülnek, nem is ágaznak törékenyen a térbe: zártan duzzadnak bele korongolt formáik környezetébe.

Mesevilág ez. Falképein megjelennek Európa gyermekkorának s a magunk gyermekségének egykor félni való szörnyei, ördögei, vízi tündérei, de itt aranyos, majdnem bohókás lények, akikhez vonzódunk: lám, mégsem rettegni valók, hanem eljátszogathatunk velük, nem bántanak, körmeik nem karmolnak, szarvaik nem öklelnek, agyaraik nem tépnek meg.

Mindezeket Németh János nagyrészt korongolt formákból ötvözi egybe, hallatlan szellemességgel, játékossággal, kifogyhatatlan képzelőerővel és majdnem hibátlan forgásfelületekkel, amelyben ritka a torzítás. Amit csinál, a maga nemében páratlan, nemcsak nálunk, de azt hiszem Európa-szerte. Munkáit látván megérthetjük meleg nemzetközi elismerését . . .

Fekete János és Végvári Gyula kerámikusok kiállításának megnyitója, 1963. november 15-én, a Fényes Adolf Teremben. Részletek.

Töprenkedvén, miként köszönthetném Önöket s két művészünket méltón e kiállításon, minduntalan a fiatal Szabó Lőrinc Omár Khájjám-fordításának négysorosai s gyermekkori falusi emlékeim kísértettek. Emlékeznek Omár *Kuza Náma*-jának néhány rubái-ára? Íme:

Leszállt a langyos est; végre tova-
suhant a böjtös Ramazán hava;
A fazekas házában álltam és
felriasztott a korsók halk szava.

A fal mentén szép sorba rakva, sok
korsó s fazék ült búslakodva ott;
és némelyik beszélt, és némelyik
talán figyelt, de mindig hallgatott.

Az egyik szólt: „Bizonnyal nem vakon
töltötte kedvét a holt anyagon
és most mikor már kész formát adott,
nem zúzza össze hitvány agyagom!"

Németh János (Falaegerszeg, 1934-
Munkácsy díjas (1970)

Müveivel résztvett az V.Országos Kerámia Biennálén - Pécs,1978.

-Katalógus a könyvtárban -

Németh János, keramikus.

Sopronban, a Festőteremben megnyílt a Zala megyében élő képzőművészek alkotásaiból rendezett kiállítás. Szerepel a művész samott plasztikája „Tihanyi pásztorleány" c., szellemes samott vázái és edényei. (említve).

Kloss: Zalai képzőművészek tárlata a Festőteremben.

Kisalföld, 1978. júl. 2.

Németh János

"Mázas szobrok" cimmel Vadas József ir a Pécsett rendezett ötödik országos kerámia biennáléról. Fejezetekre tagolt kritikájában az alcimek szerint osztályozott művészek munkáját külön-külön értékeli s a nevek mellett a müveket is megemliti. "Egy kis statisztika" c. alatt más müalkotással szemben kiemeli Szekeres Károly müveit. "Egy kis esztétika" c. alatt szerepel Csekovszky Árpád, Garányi József, Majoros Hédi, Staindl Katalin. Munkájuk komoly birálatot vont maga után. Az ugyanitt szereplő Schrammel Imrét a legnagyobb elismeréssel méltatja. "Egy kis stilusgyakorlat" c. alatt Gádor István fiatalosan hatóplasztikáját dicséri, ellentétben a fiatalok -/Csavlek Etelka, Ősz Szabó Antónia és Sövegjártó Mária/- munkájával.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. juni. 24. XXII. évf. 25.sz. 13. lap.

Folytatás az 1 sz. céduláról: Az előző fejezetben szereplő további nevek: Ambrus Éva, Fürtös György, Hőgye Katalin, Kisfalusi Márta, Kovács Gyula, Ortutay Tamás, Polgár Ildikó és Tuza László. Róluk az "Egy kis értékelés" c. alatt az a kritika véleménye, hogy ha munkájukat nem is lehet tökéletesnek nevezni, de legalább rokonszenvesek.
"Egy kivétel" c. alatt Benkő Ilona, a biennálé fődijasa szerepel, s ezáltal bőségesebb értékelésben részesül a többi művésznél.
"Egy kis utópia" c. rész a látottak összefoglalása mellett birálja: Horváth László, Horváth Szabolcs, Móker Zsuzsanna és Németh János műveit. A kritikát lásd: Gádor István nevénél.

Elet és Irodalom, Bp. 1978. juni. 24. XXII. évf. 25. sz. 13. lap.

Németh János

A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze lett az 1978. évben kitüntetett művészek közül: Kokas Ignác, Kurucz D. István, Martyn Ferenc festőművészek és Vilt Tibor szobrászművész.
A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze: Csányi Árpád díszlettervező, Dargay Attila rajzfilmrendező, Gábor Marianne festőművész Hajnal Gabriella gobelintervező művész, Németh István belsőépitész, Németh János kerámikusművész, Németh József fotóművész, Szilvásy Nándor grafikusművész, Vasas Károly szobrászművész.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 8.
XXII. évf. 14. sz. 8. lap.

Németh János

El Kazovszkij: "A tárgyról és a tárgyiasitásról" cimü kiállitása a Kertészeti Egyetem K-épületében március 11.-ig,
Kondor Béla emlékkiállitása /hetente változó anyaggal/ a Bercsényi Klubban március 27.-ig tekinthető meg.
Somogyi Győző grafikus a szegedi Bartók Béla Müvelődési Központban március 12.-ig,
Dombay Győző festőmüvész az ujpesti Mini Galériában március 12.-ig,
Stefanovits Péter grafikus a Hatvani Galériában március 12.-ig mutatja be alkotásait, közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.
Élet és Irodalom, Bp. 1978. márc. 11.
XXII. évf. 10. sz. 8. lap.

Németh János

Berki Viola grafikai kiállitása a budaörsi Jókai Müvelődési Házban megtekinthető március 14.-ig, kiállitása/
NémethJános keramikus / a Szoboszlai Galériában március 28.-ig,
Veszelszky Béla emlékkiállitása a székesfehérvári István király Muzeumban március 12.-től, látható.
Nagy Sándor Zoltán festőművész a Helikon Galériában március 9.-től
Papp Oszkár festőművész a Magyar Nemzeti Galéria Műhely-sorozatában március 14.-től mutatja be müveit.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. márc. 11.
XXII. évf. lo. sz. 8. lap.

Német János,

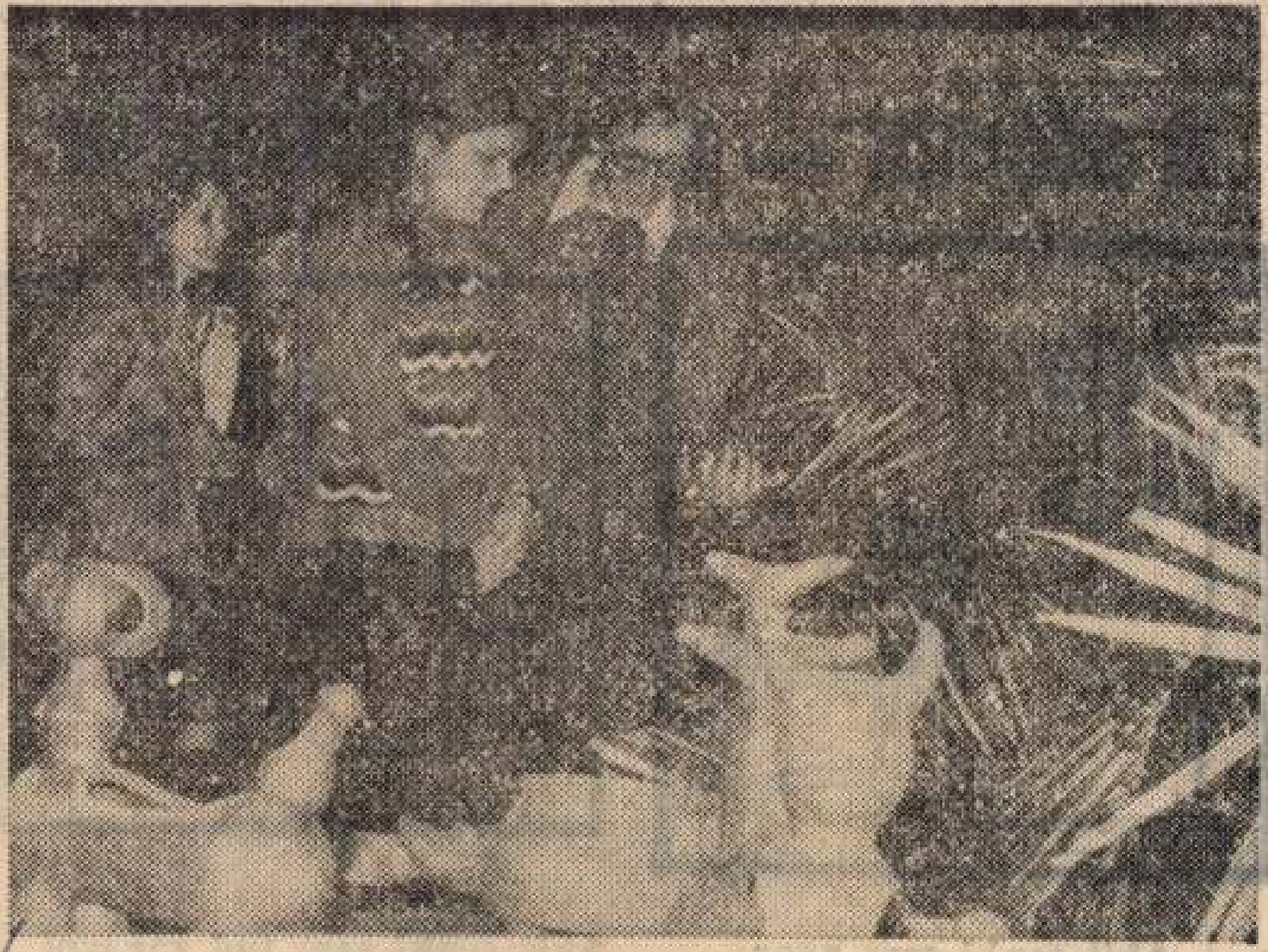

A zalaegerszegi Német János feketekerámiái nemcsak dísztárgyak, hanem egyúttal tartóedények is

Orvosegyetem, 1978, febr. 27.

20-án 18.00 ó Vendégünk: Hollai Kálmán színművész.

A SZÓNOK — KÉT VÁLTOZATBAN

Akit senki sem akar meghallgatni...
(A lengyel „Nowy Medyk"-ből)

Akit senki sem tud zavarni...
(A „Komszomolszkaja Pravdá"-ból.)

Németh János, keramikus

az elmúlt évben egyik topográfikus számaként Zala megye mutatkozott be a folyóirat lapjain. Az ott reprodukált művek közül Kustár, Gácsi és Szabolcs egy-egy alkotását láthatjuk a kiállításon. – A Zalai anyagot Németh János három nagyméretű kerámiaplasztikája teszi teljessé. (említve)

Sz. L.: Jegyzetek két egerszegi kiállításról. Zalai Hírlap, 1978. okt. 1.

Németh János, munkácsy-díjas keramikus.

Gács i Mihály grafikus Találgerszegen él, a képzőművészek többsége Páterdombon ~~él~~ Zalában társakat is talált, Németh János keramikust.

Kádár Péter: A grafikus hitvallása.

Nógrád, 1978. máj. 14.

Németh János, keramikus.

Gácsi Mihály grafikus, Zalaegerszegen lakik, Németh János, keramikussal, egy műtermes ikerházban, szép természeti környezetben.

Budai Rózsa: Beszélgetés Gácsi Mihállyal.
Vas Népe, 1978. máj. 28.

Németh János

Komlóra, a Lenin téri lakótelepre fog kerülni „Lovacska" c. kerámiakompozíciója. (említve)

(h. e.): Szabrok Baranyában.

Dunántúli Napló, 1972. jan. 19.

Németh János képzőművész

a zalaegerszegi Helyőrségi Klub képzőművészeti stúdiójának tagjainak sokat segít a művész.

Zalai Hírlap, 1943. dec. 23.

Németh János

Neve említve, művei szerepelnek
a siklósi Kerámia szimposzionon

Magyar Nemzet 1972 szeptember 10
11. old

Németh János

Kerámia plasztikái szerepelnek

a pécsi kerámia biennálén

Magyar Nemzet 1972 szeptember 17

11. old

Németh János keramikus.

A szabadkai nyári művésztelep-re kapott meghívást az idén is.

Zalai Élőlap, 1942. máj. 9.

Németh Istvánné

Tervének reprója (három váza).

Ipari Művészet, 1972/4. sz. 11. l.

Németh János
keramikus

Németh János fiatal szabaegerszegi keramikus műve a „Lakodalmas" a Vas megyei Kenyeri község művelődési háiát deszti

—: Németh János műterimben.
Nők Lapja, 1972. márc - 13szám.

Neineth János
keramikus

„Bika"
„Nepiszkancsó"
„Lakodalmas"
} repro

— : Neineth János mütermeben
Vök Lapja, 1972. ~~apr~~ márc. – 13 szám.

Nemeth János
keramikus

Nemeth János műveiben
ötvöződik a modern forma-
kultúra és a népi pásztor-
fonagások ornamentikája.

—: Nemeth János műterimben.
Nők Lapja, 1972. márc – 13szám.

Németh János Zaranilus

zala egerszegi műhelyében Zörgül
a helsinki új magyar nagykövetségre Zemlő
1,5 m magas Zeránia szobor

Magyar Nemzet 1974 január 25
5. old.

Németh János

/kerámikus/
Munkácsy- és SZOT-díjas/művész a helsinki magyar nagykövetség épületének diszitésére kerámia szobrot készit, -irja -k -s sign.-val, "Futottak még..." cimmel a "Véleményünk szerint" c. rovat, az MTI hiradását idézve. Ugyanebben a glosszában kifogást emel az ellen, hogy Gádor Istvánt a művész volt professzorát, a nyolcvankét éves, -többszörösen kitüntetett- kerámikus művészt éppen csak megemliti olyan rangsorolással, ahogy a glossza cime is jelzi.
Élet és irodalom, Bp. 1974. febr. 2.
XVIII. évf. 5. sz. 9. lap.

Németh János, kerámikus

Megemlítve: Pásztorfigura c. kerámiája.

Artner Tivadar: Zalai művészek kiállítása
Pécsett 7.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 29.

Nemeth János
herámikus

A miskolci József Attila Klubkönyv-
tár mellette téren elhelyezett szobor
terpályázatán részt vett.

— : Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. március – 48 oldal.

Németh János
keramikus

Miltárás

Nagy Ildikó: Schéner Mihály bábui.
Művészet, 1974.január - 10.oldal

Németh János keramikus a Jelenkor febr.-i számának műmellékletén kerámiáiról kapunk illusztrációt.

Fejér Megyei Hírlap, 1969. febr. 9.

Németh János, kerámikus

Tárlatos szerepel.

↓

— : Göcseji Múzeum 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jan. 23.

Németh János, kerámikus

fiatal zalaegerszegi kerámikusművész.

A helsinki magyar nagykövetség részére kerámiaszobrot készít. Címe: Juhász szamáron.

— : Másfélméteres juhász 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jan. 24.

Németh János, keramikus

Egy keramia-kompozícióját a
Népligetben helyezték el.

Részlet: Repr

Rózsa Gyula: Népligeti műkritika

16.

Népszabadság, Bp. 1973. nov. 7.

Németh János

50 fiatal keramikus volt egy hónapig Vilniusnak, a Litván SzSzK-nak vendége. Hazánkat Németh János Munkácsy-díjas zalaegerszegi keramikus képviselte az európa szintű találkozón.

Magyar Hírlap 1971/268 13 old.

Német János
Munkácsy-díjas zalaegerszegi keramikust hívták meg arra a világtalálkozóra, amelyet a szovjet képzőművész szövetség Vilniusban, a litván fővárosban rendez meg a keramika mesterei számára.

Magyar Hírlap 1971/174 1 oldal

Németh János

Munkácsy-díjas keramikus 27 négyzetméteres kerámiáját avatták fel Zalaegerszegen, amely a fedett uszoda falát díszíti.

Konustalálkozók, tárlatok, kiállítások.

Magyar Hírlap 1971/157 6 old.

Németh János

Körzegen él, alkot, a megyei tárlatoknak állandó kiállítója.

(pósfai): a Mecénás Város.
Vas Népe, 1969. febr. 16.

Németh Lajos tanulmány

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

309. 316. old

Németh János

1973-ban S2OT-díjat kapott.

Nénana, 1974. január 27. 102 elf. 22 rr. 8 p.

Németh János

1973-ban gyűjteményes kiállítása volt a zalaegerszegi Göcseji Múzeumban.

Népszava, 1974. január 27. 102 esf. 22 sz. 8 p.

Németh János

1973-ban az isztambuli magyar iparművészeti kiállításon vett részt.

Népszava, 1974. január 27. 102évf. 22sz. 8p.

Németh János

1974-ben rendezi meg a szocialista országok első iparművészeti bemutatóját, Erfurtban.

Népszava, 1974. január 27. 102 cíf. 22 sz. 8p.

Németh János

1975-ben majd gyűjteményes kiállítása lesz a Műcsarnokban.

Népszava, 1974. január 27. 102 cíf. 22.sz. 8 p.

Németh János

Jelenleg a helsinki magyar nagykövetség részére
egy nagyméretű kerámiafalrészt készít

Népszava, 1974. január 27. 102. évf. 22. sz. 8 p.

Németh János

Jelenleg a zalaegerszegi kórháznak készít egy 18 m² -es domborművet kerámiából.

Népszava, 1974. január 27. 102 évf. 22 sz. 8 p.

Németh János

Kiállítás Zalaegerszegen

Németh János keramikusművész
kiállítása, Zalaegerszeg, 1970.

Németh János

Emberalakú váza, bronz, rézm.

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása

Szekszárd – Nagykanizsa – Zalaegerszeg

1978. április 26. Kossuth 12,00 Kel

Déli Krónika
- Fock Jenő Zala megyei látogatásáról számol be Dám László.

- Kétnapos látogatáson Zala megyében tartózkodik Fock Jenő, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja.
A program tegnap, rövid tájékoztatót követően a zalaegerszegi Állami Gazdaságban kezdődött, amely 42 község határában 7000 hektáron tevékenykedik és főként gyömölcstermesztéséről valamint tömegtakarmány termelpséről hires.

A látogatást befejezve a város vezetői, a Landor hegyi lakótelepre kalauzolták a vendéget, ahol az uj 16 tantermes általános iskolát tekintették meg. Ezt követően Németh János és Gácsi Mihály grafikusmüvész mütermébe vitt utjuk.
Ma reggel a program megbeszéléssel folytatódott a Párt megyei bizottságának székházában, majd az ebédet követően Fock elvtárs a zalaegerszegi Aluminiumipari Gépgyárban szocialista brigádvezetők értekezletén vesz részt, ahol a város ipari üzemeinek képviselői kötetlen beszélgetésen találkoznak Zala megye vendégével.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP

1969 FEB 9

Németh János kerámiáiról

1021

A Jelenkor februári száma

Gazdag tartalommal, értékes szépirodalommal és jelentős tanulmányokkal jelentkezik a folyóirat új száma. A lírai rovatban többek között *Arató Károly, Csordás János, Gyurkovics Tibor, Szepesi Attila* és *Toldalagi Pál* verseit olvashatjuk. A szépprózát *Szentiványi Kálmán* és *Thiery Árpád* novellája képviseli.

Az irodalmi tanulmányok közül kiemelkedik *Czine Mihály* Ady, Móricz és Krúdy-portréja, továbbá *Szabó B. István* Darvas József 1945. utáni pályáját elemző írása.

A képzőművészeti rovatban *Hallama Erzsébet* Németh János zalaegerszegi kerámikust mutatja be. Bodri Ferenc új krónikájával jelentkezik, *Takács Imre* három székesfehérvári kiállításról, *Mendöl Zsuzsa* pedig Horváth Olivér pécsi kiállításáról számol be.

Figyelmet érdemel *Taxner Ernő* jegyzete a mai irodalmi műveltségről és *Rónay László* írása Trencsényi Waldapfel Imréről.

Az új számot *Lantos Ferenc* rajzai díszítik, műmellékleten pedig *Németh János* kerámiáiról, továbbá *Rétfalvi Sándor* és *Fürtös Ilona* egy-egy művéről kapunk illusztrációt.

A hóem

A hóember vidáman, magabiztosan tekint maga elé. Meg is van minden oka a magabiztosságra, hiszen ahhoz képest, hogy újszülött — alig egy-két napos „csecsemő" — meglehetősen nagyra nőtt... És a vidámságra is, hiszen ismét havazik, a meteorológusok sarkvidéki hideg érkezését jósolják — egyszóval csupa jót az ő számára.

Meg játszótársai számára is. Mert úgy van az, hogy a gyerekek nem mindig örülnek annak, aminek a felnőttek örvendeznek. Mi, meglett fehérváriak, bizony szidtuk a hideget, mikor akadozott a fűtés a radiátorok háza táján, vagy cipelni kellett vödörszám a kályhába a tüzelőt, vágni a fát a pincében. Ők, Fehérvár kicsinyei, némelyik nap hatszáznál is többen sereglettek ki a korcsolyapályára, néha valósággal feketéllett tőlük a Vidám Park jege.

És most? A jeget elzárta előlük a park igazgatósága, mert az enyhe időjárás következtében az eddig biztonságos fagyos tükör megolvadozott, veszélyessé vált, különösen mióta a hó is álnokul befedte a tátongó réseket.

Marad a hógolyócsata az utcán, a parkokban. Néha még a kamaszok is „beszállnak". A Vidám Park az utóbbi korosztálynak kárpótlást ígér ugyan: egy hét múlva átadják a klubot, szombaton zenés-táncos hétvége, vasárnap ötórai tea... Terveznek játéktermet is, ahol melegen tölthetik üres óráikat a fiatalok.

S a jég? Ha ismét hideg lesz, hát szépen eltakarítják a havat a korcsolyapályáról, s újra lehet edzeni, akár a jövendő egyik Európa-bajnokságára is. S a jég mégiscsak érdekesebb a talpunk alatt, mint ezekben a napokban a tévé képernyőjén szemlélve. Erre várnak a hóember játszótársai.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973 OKT 18

Zalai Hírlap

Németh János kerámikusművész

— **Befejeződött** Letenyén a 7-es főközlekedési út korszerűsítése. Már csak a védőkorlátok felszerelése van hátra. a felújítás hét és fél millió forintba került.

1021

— **Háromezer látogató** a Göcseji Múzeum új kiállításain. A megnyitó óta változatlan érdeklődés övezi Németh János kerámikusművész kiállítását és A zalai hép művészete című. hasonlóképp szeptember végén nyitott bemutatót.

apható, töven-
2,— forintért,
vi kertésznél,

sportkocsira alakít-
ható világoskék,
modern gyermek-
kocsi eladó. Hagyá-
rosbérőnő. Fő u. 98.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

ZALAI HÍRLAP

1974 JAN. 6

Németh János, Munkácsy-díjas keramikus

/1021

1974. január 6.

Németh János műtermében

Németh János műtermébe betévedni — vagy akár konkrét céllal érkezni — jó dolog. Jó dolog, mert a Munkácsy-díjas kerámikus zalaegerszegi műhelyében szinte mindig tetten érhetők az alkotás pillanatai: a tervek kibontakozásának, az ősi mesterségnek, a korongozásnak a mozzanatai, a kemenceajtó kinyílása, az égetett darabok összeállítása stb.

A művészt jelenleg több dolog is foglalkoztatja. Az 1974-es év nagy feladatok megoldását jelenti számára. Többek között ez év márciusára készíti el a már kész pásztorfigura-terv majd másfélméteres nagyságú mását. A kerámia a helsinki új magyar nagykövetség épületébe kerül, amelynek berendezésén magyar belső-építészek, szobrászok, festők dolgoznak, s közöttük az egyetlen kerámikus: Németh János. A figura a tervek szerint a tetőteraszt díszíti majd.

Készülőben az a kerámiafal is, amely 1975 második felétől a zalaegerszegi megyei kórház bejáratának baloldali falán lesz látható. Az elképzelés még nem teljes, annyi azonban már bizonyos, hogy a 20—25 négyzetméteres kerámiafal a sámánkodástól a felcserkedésen át bemutatja az orvostudomány fejlődését egészen napjainkig.

A művészi munkát ösztönző pályázatok egyikére is dolgozik Németh János. A miskolciak felhívására három játékos figura tervét készítette el.

Németh János az egerszegi kórházba kerülő kerámiafal tervén dolgozik

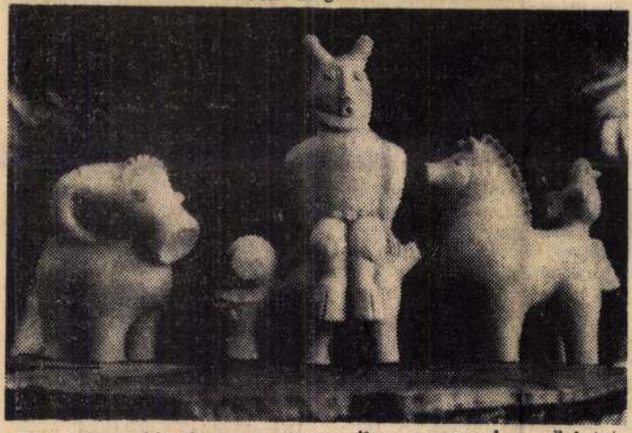

Ez a három kis figura — amennyiben megnyeri a zsüri tetszését — a miskolci szociális otthon kertjének, illetve klubkönyvtárának lesz kedves színfoltja

(Kiss Ferenc felvételei)

... van értelme...

...unk

- elveket, amikért mi már három éve tettünk. Országosan egyedülálló ez ügyben, hogy egy gimnáziumban — a letenyeiről van szó — horvát nyelvi szakkör és fakultatív horvát nyelvi oktatás található, jelenleg 27 diákot foglalkoztatva; ősztől — megfelelő létszám esetén — Letenyén már az első osztályban is beindíthatjuk a horvát nyelv oktatását. Kollégáimmal — a Művelődésügyi Minisztérium nemzetiségi osztálya és a megyei szakvezetés felkérésére — kidolgoztuk a megyénkbeli nemzetiségi oktatás fejlesztésének tervét. Hogy a horvát anyanyelvi oktatók ma már húsznál is több pedagógust számláló megyei gárdája jó munkát végez, azt az is dokumentálhatja, hogy főhatóságaink éppen a zalaiakat bízták meg az ország horvát nyelvet is oktató iskoláinak szánt új tantervek kidolgozásával és a megfelelő új tankönyvek megírásával.

— Úgy tudjuk, e munka megszervezése mellett jelentős szépirodalmi tevékenységet is folytat. Hallhatnánk erről?

— Természetesen. A Národne Novine mellett jugoszláviai lapok is közölték eddig verseimet, elbeszéléseimet. Jelenleg egy ifjúsági regényt írok, horvátul, amelyben szülőfalumról és társaimról szeretnék vallani. Hercegszántón születtem, abban a községben, amely jeles hírű fiai közt Szurtsik János festőművészt, Vujicsics Tihamér zeneszerzőt, Albert Flórián labdarúgót, Villányi Zsigmond öttusázót tarthatja számon, hogy másokat ne is említsek. Foglalkoztat a zalai horvátság néprajza is, s Zlatárban, egy nemzetközi konferencián az ősszel népköltésünkről tartottam előadást. Ennek idei, újabb felvonására népszokásaink elemzését várják tőlem a rendezők. Zágrábban most publikálják egy tanulmányomat népdalainkról. Szóval társaimmal együtt dolgozom, mert kell, mert van értelme a munkánknak.

T. A.

A kulturális élet hírei

Iskolamúzeumot kívánnak létrehozni Nován, a Gönczi Ferencről elnevezett községi falumúzeum mellett. A régi idők falusi kisiskolája részint a máris tekintélyes helybeli anyag, illetve a járási segítség eredményeként várható küldemények révén elevenedhetne meg.

★

Tarnowban, Bem szülővárosában Petőfi-napokat rendeztek a varsói Magyar Intézet és a Lengyel—Magyar Baráti Társaság patronálásával. A programsorozaton előadások hangzottak el a költőről, illetve kiállítás nyílt lengyel művészek Bem és Petőfi-témájú alkotásaiból.

★

Az Európa Könyvkiadó Magyar Helikon-sorozatában jelentette meg a Kolozsvárott élő Kallós Zoltán gazdag, 259 darabból álló erdélyi és moldvai ballada-gyűjtését. A Balladák könyvét színes népművészeti illusztrációk, négy hanglemez és 160 kotta egészíti ki.

★

Egy hét múlva, elsőként ezt követően négy községben is láthatják a darabot az érdeklődők.

★

Audrey Hepburn, Helmut Berger és Burt Lancaster mellett egy új felfedezett alakítja Luchino Visconti új filmjének, a Családi portrék című alkotásnak a főszerepeit.

★

A miniszterelnök című Nagy Endre darabot mutatta be a napokban a molnári kultúrcsoport Wlasics József helyi pedagógus-népművelő rendezésében.

★

Előzetes jelentés a pókaszepetki ásatásokról címmel az Archeológiai Értesítő új száma közli Cs. Sós Ágnes tanulmányát, amely a régész 1971-es — avarkori temetőt és szláv urnasírokat feltáró — ásatásainak eredményeit összegezi.

★

Díszelőadás keretében mutatják be 10-én az egerszegi Ady filmszínházban a Csinom Palkó című, Farkas Ferenc daljátékából — részben a Göcseji Falumúzeumi [illegible], helybeli statiszták és a Zalai

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC

JELENKOR
Pécs ...

Németh János keramikus
1021

JELENKOR KRÓNIKÁJA + A JEL

NÉMETH JÁNOS kerámiáiból nyílt kiállítás november 23-án a Göcseji Múzeumban. A kiállítást a Zala megyei Tanács, Zalaegerszeg városi Tanácsa, a megyei népfront és a múzeum rendezte. Németh János első együjteményes kiállításával 1960-ban mutatkozott be szülővárosában, Zalaegerszegen, majd a 60-as évek második felétől rendszeresen szerepelt hazai és nemzetközi kiállításokon egyaránt. A Pécsett rendezett kerámiai biennálék állandó résztvevője. Művészetét folyóiratunk is rendszeresen figyelemmel kísérte, 1969 februári számunkban mutatta be Hallama Erzsébet írása. (Képünkön: Németh János: Odüsszeusz.)

gyobb része a község szülöttének, Vargha Á d á m n a k a munkája, aki félévszázados kutatásainak eredményeit foglalja össze a kis Tolna megyei községnek a kezdetektől a felszabadulásig terjedő történetében. A felszabadulás utáni részt B o d a F e r e n c írta. A tiszteletre méltó, példás vállalkozást szerény szavakkal indító előszóból idézzük: „Mőzs község területén a múltban sem játszódtak le országos kihatású események. A község története az itt élt dolgos nép mindennapi életének apró eseményeivel, gondjaival és szerény örömeivel azonos, sorsfordulóiban mégis az ország történetének fővonalai tükröződnek, mint a cseppben a tenger. Az elmúlt századok eseményeinek felidézésével – összhangban pártunk ideológiai irányelveivel – erősíteni kívánjuk azokat a szálakat, amelyek az utódokat, a mai Mőzs lakóit a szűkebb pátriához kötik.''

*

VAJDASÁGI ÉS DÉL-DUNÁNTÚLI KERÁMIKUSOK műveiből rendeztek közös kiállítást Pécsett, a Déryné utcai kiállítóteremben. A kiállítás viszonzása a pécsi és baranyai képzőművészek szeptemberben rendezett szabadkai tárlatának. A november 4-i megnyitón *Mészáros Mihály* szobrászművész mondott beszédet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JAN 20
Csongrád m. Hírlap
Németh János
1021

NÉMETH JÁNOS: EURÓPA ELRABLÁSA
(MÁZAS SAMOTT FALI KÉP)

VASÁRNAP,
1974. JANUÁR 20.

A takarót sem volt ideje n
sott tovább. Kimosta a veje ny
eddig csudálatosképpen nem gor
dig már egy kicsit erőltetnie kel
kimosta azt a rettenetes menny
ősszel gyülemlett össze, amikor
hétig feküdt a városi kórházbar
horgolt alsó, mely nagyon-nagy
utoljára a Fürge utcában viselte, egy nagy ház alagsorában, amikor vérében esett össze és abortált. Ezt is szép tisztára mosta. Aztán beledobálta a gépbe boldogult Juliska leányának fehérneműit, utána szegény Fazekas bácsi ingeit-gatyáit, az uráét, aki a Piave hídja alatt halt hősi halált. Kimosta azt a hét csipkezsebkendőt is, melyről doktor Viraváné a következőket mondta: — „Lelkem, én nem azért mondom, de a múltkor is hét batisztzsebkendőm hiányzott a vasalásnál." Ez után már nem nézte, mit mos, csak hordta bele a gépbe a napokat, a heteket, az éveket. A gőzben úszó pincéket. A lyukakos betonpadlót. A kelkáposztaebédeket. Keze gyógyíthatatlan vörösségét, s a hidegséget, azt az alattomos, kígyótestű hidegséget, mely a fáradtsággal versenyt kúszott fölfelé a két lábszárán, bokától térdiránt. S hordta a gépbe a szennyes ruhák kosarait, boglyáit, hegyeit, egész hegyláncait, melyet mind ő áztatott, szappanozott, mosott és öblített.

Reggel hatkor fölkelt a lánya meg a vele. Özvegy Fazekasné tátott szájjal, lihegve aludt: olyan éhesen, falánkan, szinte habzsolva aludt, hogy nem volt lelkük fölébreszteni. Betakarták egy paplannal, és éhgyomorral mentek munkába, mert egy csöpp tej sem volt a háznál az nap reggel.

VASÁRNAP,
1974. JANUÁR 28.

NÉMETH JÁNOS ZALAI HÍRLAP 1994. X. 24

Szoboravatás Györökön és Reziben

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc legjelentősebb alakjának, Kossuth Lajosnak állítottak emléket Balatongyörökön. Vasárnap reggel a forradalmár-politikusról, a Batthyány kormány pénzügyminiszteréről, a Honvédelmi Bizottmány elnökéről formázott mellszobrot avattak a balatoni községben. E jeles alkalomból — halálának centenáriumi évében — méltatták Kossuth szerepét a polgári szabadságjogok megfogalmazásában, az azokért való harcban. Emlékeztettek rá, hogy ezen eszmék jegyében kezdődött harc az elnyomó hatalom ellen 1956. október 23-án, melynek dicsősége csak 1848-cal hasonlítható.

Nyugodtabb szívvel kelhetnek útra pincéjükhöz tegnap óta a rezi polgárok. Munkájukat, termésüket féltő tekintettel óvja mostantól védőszentjük, Szent Orbán. A hegybe vezető út mentén tegnap avatták fel a szőlőtermelők oltalmazójának szobrát, Németh János keramikusművész alkotását.

Koszorúzás Kossuth mellszobránál.

Németh János és legújabb alkotása.

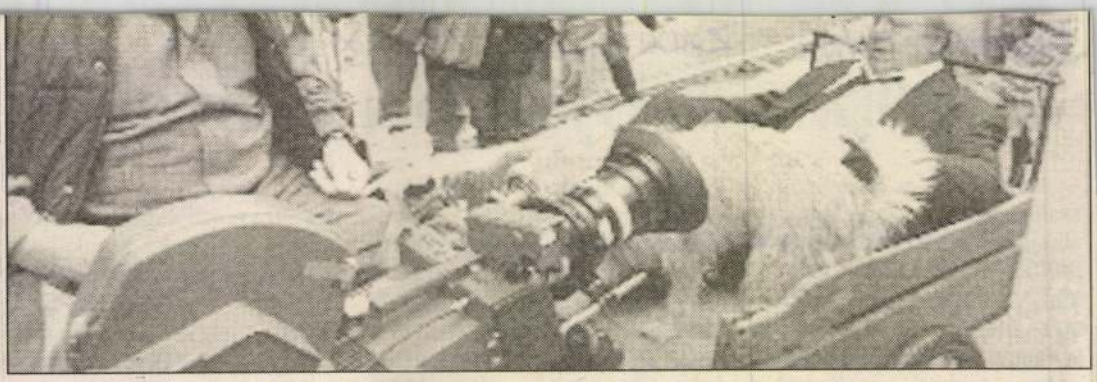

Megint tanú a címe a magyar—német—olasz koprodukcióban készülő filmnek, amelyet Bacsó Péter rendez. A Tanúból jól ismert Pelikán József gátőr — akit ismét Kállai Ferenc alakít — mai életéről szól a film. Az operatőr Andor Tamás.

(MTI-fotó — Külföldi képszolgálat)

BEFEKTETÉSI KÖZLEMÉNY

A Magyar Kárpótlási Részvénytársaság
ezúton értesíti a tisztelt érdeklődőket,
hogy az adóalap-csökkentésre is felhasználható

Magyar Kárpótlási Részvények

1994. október 24. és november 11. között
készpénzért, illetve
kárpótlási jegy felhasználásával is jegyezhetők.
A kárpótlási jegyeket a névérték
160%-án vásároljuk meg.

MAGYAR HÍRMondó SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1974 JAN 28

János Németh

4/1974

1021

Märchen aus Ton

Zuerst fertigt er die Buchstaben.

Auf der Töpferscheibe, dem uralten Werkzeug dieses Handwerks, entstehen die Rotationskörper aus Ton: Kegel, Zylinder, Kugeln, in den verschiedensten Größen.

Dann kommen die Worte.

Er schneidet die Rotationskörper auseinander und setzt

Foto Zsuzsa Csuzi

sie zu Figuren, Gegenständen und Gebäuden zusammen.

Dann bildet er aus den Worten Sätze.

Aus den einzelnen Figuren entstehen auf dem großen Ausgelebrett langsam Kompositionen mit mehreren Gestalten.

Und schließlich formen sich die Sätze zu Märchen.

Für das Hallenbad von Zalaegerszeg ein gewaltiger, fünfzehn Meter langer Wandfries. Hier thront Poseidon, der griechische Gott des Meeres, zwischen Seesternen, Krebsen und wunderlichen Fischen, Nixen tummeln sich im Wasser, und eben gebiert die Muschel die Göttin der Liebe, eine Aphrodite von derber, heiterer Anmut. Links ist die Komposition durch ein massives Dampschiff abgeschlossen, rechts blähen, sich die Segel über einer Galeere, auf deren Achterschiff die Kommandobrücke als Häuschen in Form eines Bauernofens erscheint.

Manchmal bevölkert eine wahre Märchenwelt seine Reliefs: der Wunderhirsch der ungarischen Sage, Bäume mit goldenen Äpfeln und Glocken-Birnen, strohgedeckte Häuschen mit üppigen Pelargonien vor den Fenstern, auf der Holzbank am Eingang sitzen die Alten und die Hirten, ein pausbäkkiger Mond schwebt am Himmel.

Die Gestalten der ungarischen Volksmärchen, die Figuren und der Stil der geschnitzten Hirtenarbeiten, die Kompositions-Traditionen der mehrere Jahrtausende alten assyrischen und sumerischen Reliefs, die klaren, heiteren Ideen, die den Betrachter schmunzeln lassen, der Schönheitsbedarf des modernen Menschen — all diese verkörpern die metergroßen Kompositionen ebenso wie die kleineren Arbeiten. Dem Keramiker, dem Munkácsy-Preis-Träger János Németh, stehen jede Art „modischer" Pose oder gefälligen Bluffs völlig fern. Der Urstoff Ton gebietet Ehrfurcht. Und diese Ehrfurcht wird nicht nur durch die Tatsache genährt, daß er der Keramik selbst so große Beachtung schenkt. Sie wird genährt durch seine Ahnen, die Töpfer, durch die Ofensetzer-Werkstatt seines Großvaters und seines Vaters, in der er sich verschiedene Griffe absah, sie wird genährt durch die direkte, mit schwere Arbeit gekoppelte Beziehung, die János Németh mit dem Ton verbindet. Er fertigt jede einzelne Form selbst, brennt sogar die großen Kompositionen selbst aus, Teil für Teil in dem Elektroofen.

Németh's Arbeiten sind sowohl technisch als auch in ihrer formellen Gestaltung und Inspiration völlig individuelle Schöpfungen. Jahre vergingen, bis er zu sich selbst gefunden, seinen eigenen Stil entwickelt hatte. Nach Absolvierung der Hochschule für Kunstgewerbe kehrte er zurück in das Komitat Zala. Er begann in der Fabrik für Kachelöfen zu arbeiten, und schon seine frühen Figuren und Ofenkacheln ließen, durch ihren volkstümlichen Humor und ihre naive Anmut erkennen: Hier bereitet sich etwas vor, hier wird ein Weg gesucht, neben der bereits eindeutigen Gedankenwelt die Gestaltung der für ihn charakteristischen Technik und Form.

Auf der ersten Keramikbiennale des Landes, 1968 in Pécs, stellte sich bereits ein neuer, jetzt vollkommener János Németh vor, der einen individuell geprägten Stil, seine persönliche Ausdrucksweise gefunden hatte. 1970 erhielt er sogar eine Einladung nach Vallauris, zu einer der größten Keramikbiennalen. In diesem Jahr wurde er mit dem Munkácsy-Preis ausgezeichnet, und es entstand seine erste größere Wandkeramik. Ein Jahr später wählte man ihn in Italien, im Rahmen der Biennale von Faenza, zum Mitglied der Internationalen Keramik-Akademie. 1973 erhielt er den Preis der Gewerkschaften, und im neuen Gebäude des Zalaegerszeger Göcsej-Museums gab er zur Eröffnung des Hauses eine umfassende Übersicht seines bisherigen Schaffens.

Jetzt bereitet er eine große Einzelausstellung für die Budapester Kunsthalle vor, um der Hauptstadt erneut seine Werke zu präsentieren.

István Takács

IM BRENNPUNKT

Die Rekonstruktion der Bekleidungsindustrie

Die Rekonstruktion unserer Bekleidungsindustrie ist mit unseren grundlegenden gesellschaftlichen und außenwirtschaftlichen Zielen verbunden. Sie setzt die perspektivische Umgestaltung unseres Verbraucherpreissystems und innerhalb dessen die Senkung der verhältnismäßig hohen Preise für Bekleidung, die Steigerung des Angebots und die Modernisierung der Kapazitäten voraus. Dies begründet an sich die vollkommene Rekonstruktion des Industriezweiges, aber es kommen noch weitere Gründe hinzu.

Im vierten Fünfjahrplan der Volkswirtschaft (1971—1975) wurde festgelegt, daß „die Absatzmöglichkeiten der Bekleidungsindustrie sowohl im In- als auch im Ausland günstig sind. Voraussichtlich wird sich in der Planperiode die Nachfrage der Bevölkerung bedeutend steigern, gleichzeitig aber haben die sozialistischen Länder, in erster Linie die Sowjetunion, andauernde, langbefristete Ansprüche." Wenn wir diese Vorhersage noch auf die nachfolgende fünfjährige Periode ausdehnen, tritt zu den Forderungen an die Bekleidungsindustrie noch der große Anspruch hinzu daß wir auch mit diesen Produkten die Mehrlieferungen aus der Sowjetunion bezahlen können.

All dies begründet, daß mit einem großen Kostenaufwand — im vierten Fünfjahrplan 17,2 Milliarden Forint — unsere Bekleidungsindustrie erneuert wird. 80 Prozent der Rekonstruktionen ergeben sich aus dem Auswechseln des Maschinenparks, der Einführung neuer Technologien und der Modernisierung der Produktionsstruktur. Was das Tempo betrifft: Der geplante Maschinenwechsel wird zum größten Teil bis 1975 beendet. Probleme bereiten bestimmte Faktoren der Außenwirtschaft. Der eine hindernde Umstand: schnelle Preissteigerung der grundlegenden Rohstoffe auf dem Weltmarkt, die Verteuerung der Wolle, Baumwolle und der Kunstfasern. Dies verringerte den Gewinn der interessierten Bekleidungsbetriebe bedeutend. Deshalb erhielten diese Betriebe 1973 bereits eine Unterstützung aus dem Staatshaushalt von 2 Milliarden Forint. Einem Beschluß des Staatlichen Plankomitees zufolge werden die versiegten betrieblichen Quellen durch andere ersetzt, so steht der Entwicklung die finanzielle Deckung zur Verfügung.

Über die anderen außenwirtschaftlichen Zusammenhänge wurde auf der Prager Sitzungsperiode des RGW beraten. Hier wurde festgestellt, daß die Maschinenindustrie der Mitgliedstaaten nicht genügend moderne Maschinen und Einrichtungen für die Leichtindustrie — einschließlich die Textil- und Bekleidungsindustrie — zur Verfügung stellt. Deshalb ist es angebracht, mit der Vertiefung der internationalen Spezialisierung und Kooperation sowie mit der Abstimmung der Pläne die Herausbildung dieser Maschinentypen zu beschleunigen. Auch in unserem Rekonstruktionsprogramm der Bekleidungsindustrie macht sich das Fehlen bestimmter moderner Maschinen oder deren verspätete Lieferung bemerkbar. Deshalb sind wir in erster Linie daran interessiert, zur Herstellung von Bekleidung-Fertigprodukten, die die gemeinsamen Ansprüche befriedigen, mit gemeinsamen Kraftanstrengungen die Bedingungen für eine zeitgemäße Produktion zu schaffen.

Die Umgestaltung der Bekleidungsindustrie ist selbstverständlich nicht Aufgabe eines einzigen mittelfristigen Planes. Die Rekonstruktion wird auch im folgenden Fünfjahrplan fortgesetzt. Vorläufigen Schätzungen zufolge wird die Produktion der ungarischen Textil- und Textilbekleidungsindustrie zwischen 1975 und 1980 in ähnlichem Tempo wie dem des jetzt laufenden Fünfjahrplanes anwachsen. Die einheimischen Ansprüche steigen, und wir rechnen auch damit, daß sich die Konkurrenz der Produkte auch auf dem Markt der sozialistischen Länder verstärken wird. Wir wissen, daß wir in diesem Wettbewerb nur mit billig produzierten, modernen Bekleidungsartikeln Erfolg haben können.

IBUSZ

n in Ungarn

üros oder die
n Ihrem Hotel auf!
einen angenehmen,
altsreichen
n

Programmen
Ungarn vor
ngarischen Küche

naltung

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 20

Zalai Hírlap

Németh János,
Munkácsy-díjas kerámikus-
művész

8

HÍREK

1021

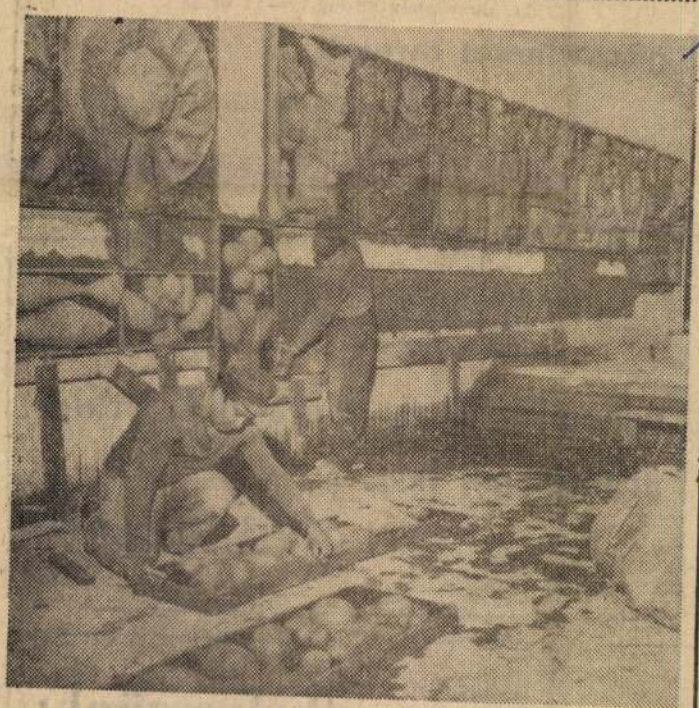

A gyógyítás történetét ábrázoló falikép — melyet Németh János Munkácsy-díjas kerámikusművész készített — utolsó darabjait helyezik fel a zalaegerszegi kórház főbejárati folyosó falára. A 20 négyzetméteres féldombormű ünnepélyes átadására a napokban kerül sor.

Gázszünet!

Értesítjük Nagykanizsa város lakosságát, hogy 1974. november 22-én 12—17 óráig

gázszünetet tartunk

az alábbi helyeken: Hamburger tömb-belső, Ördögárok körzeti szabályzó.

KÖGÁZ Nagykanizsa
205

Értesítjük fogyasztóinkat, hogy
Zalaegerszeg-Andráshida új lakótelep,
Ságod, Bekeháza és Rákóczi puszta városrészben

november 21-én 7 órától 17 óráig áramszünet lesz.

ÉDÁSZ Üzemigazgatósága
Zalaegerszeg
372 461

vásárlóinkat

ZBAN MEGRENDEZETT

Felveszünk:

gyors- és gépírókat,
gépírni tudó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

FÁKLYA
Budapest
Németh János keramikus
1972 FEB 6

1021

KERÁMIKUSOK VILNIUSBAN

A közelmúltban a Litván SZSZK fővárosában – Vilniusban – tartották meg a kerámiaművészek nemzetközi szimpoziumát. A résztvevők alkotásait a Kiállítási Palotában mutatták be. A látogatók körében nagy sikere volt a magyar Németh János műveinek. A magyar kerámikus viszont nagy érdeklődést tanúsitott litván kollégái munkái iránt. A résztvevők véleménye szerint az ilyen találkozások és tapasztalatcserék minden művész számára élményt jelentenek és gazdagítják munkásságukat.

Képünkön Németh Jánost láthatjuk munka közben a vilniusi szimpozium alkalmából tartott bemutatón.

Fotó: B. Aksztyinosz.

helyen" elve alapján berendezett áruház a vevők kényelmét szolgálja, akik így a bevásárlás során sok időt takaríthatnak meg.

Szovjet Hadsereg megalakulásának
. évfordulója alkalmából:

deszántegységek
ékés hétköznapjai

llinni legendák és igaz történetek

terjú Igor Mojszejevvel

nberek, akikről beszélnek

rovatunkban Oleg Jefremov színházi
endezőt és a legnépszerűbb szovjet
ztrádénekest, Muszlim Magomajevet
tatjuk be olvasóinknak

rfisport a jégkorong

dósítások

ort

A jubileum alkalmából a vendéget egy tábla csokoládéval — „Ljuba néni"-díjjal — jutalmazták. Az ünnepelt méltóságteljesen lemászott a karosszékből és helyét elfoglalta... az édesapja, aki megnyitotta a sort a hatvanezredik vendég felé.

Ki szakította meg az összeköttetést?

A sznyátyini posta műszaki osztályához egyre több panasz érkezett, hogy a város és Zabolotov falu között gyakran megszakad a telefonösszeköttetés, rosszul hallják egymást a beszélgető partnerek.

A föld alatti kábel ellenőrzése során a műszerek a hibát Ljubkovci falu határában jelezték, ahol kutatóárkot nyitottak.

Ásás közben, 70 cm mélységben hörcsögtanyát találtak. A gazda otthon volt és felborzolt szőrrel, morogva fogadta a hivatlan vendégeket.

A postaműszakiak egy-kettő kitelepítették — a raktárában talált húsz kilogramm kukoricával együtt —, mert a szétrágott kábelszigetelés ellene vallott.

Németh János, Munkácsy-díjas zalai
kerámikusművész

Zalaegerszegen a Dél-dunántúli népmű-
vészeti -IV.- hét keretében a Göcseji Mú-
zeumban vasárnap megnyílt a művész gyűj-
teményes kiállítása.

Tolna m. Népújság, 1973. szept. 25.

NÉMETH JANOS, keramikus

"Pannonia '71" kiállitas Muraszombaton.
Geszler Maria/Szombathely/ és Németh Janos/Zalaegerszeg/ keramiai a hazai keramiaművészet két valtozatat képviselték magas szinvonalasan a kiállitason. 234.old

BERTALAN LAJOS: Magyar-szlovén közös tarlatok
234.old

VASI SZEMLE, XXVI.évf. 1972. 4.szám, Szombathely

Németh János

"Nyár" cimmel a lap bemutatja a müvész kerámia-müvét a cimlapon.
Repr.

Élet és irodalom, Bp. 1974. aug. lo.
XVIII. évf. 32. sz. cimlap.

Németh János

"Tavasz" cimmel /kerámia/ képét mutatja be a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 8.
XVIII. évf. 23. sz. 5. lap.

Németh Flórs

A Munkácsy-díj III. fokozatát kapta.

Magyar Hírlap, 1970. IV. 2. 6. l.

Németh János
keramikus

"Trójai falló"
(repró)

A boritó hátlapján.
Müvészet, 1973. december.

Németh János
keramikus

Németh János apja, de már a
nagyapja is keramikus volt, még-
pedig hiályhásmester. Így családi
vonás ez i gelett agyag szeretete.

-----: Kiállitási naptár.

Müvészet, 1973.november - 46.oldal

Németh János
keramikus

Németh János kiállításokon
külföldön is részt vett, a faenzai,
a vilnüsi, a vallauriszi is re-
repeltek művei.

------: Kiállítási naptár.

Művészet, 1973. november - 46.oldal

Németh János
keramikus

Németh János és keramikus
elődjei vidéki mesterek lévén
szorosan hölődtek a népher,
technikában, formában, díszítő
elemekben

-----: Kiállitási naptár.

Müvészet, 1973.november - 46.oldal

Németh János
keramikus

Németh János tárgyháre, formavilága gazdag. Az edénytől a hisplasztikáig a hálykatól a heránna falidíszig terjed.

-----: Kiállitási naptár.

Művészet, 1973.november - 46.oldal

Németh János
keramikus

Németh János művészete megőrzi népies jellegét, hangulatát. Kisplasztikái, korongolt figurái tömör fogalmazásúak.

-----: Kiállítási naptár.
Művészet, 1973.november - 46.oldal

Németh János
keramikus

Németh János negyedik önálló kiállítását a zalaegerszegi Gö-cseji Múzeumban rendezték meg.

------: Kiállitási naptár.

Művészet, 1973. november - 46.oldal

Németh János

Az 1971. évi tavaszi tárlaton szere-
peltek művei. „Cáki táj" c. (emlétve)

Bertalan Lajos: Tavaszi tárlat '71

Vasi Szemle, 1971 4. 528 old, -530

Németh János

Emberalakú váza, kerámia

Dél-dunántúli képzőművészek
kiállítása, 1970-71

Németh János

Ember-alakú váza I., Ker. 30 cm

——"—— II. Ker. 30 cm

——"—— III. Ker. 48 cm

Dél-Dunántúli Képzőművészeti kiállítása
1970–71.

landó odafigyelést parancsoló kritikusa lett, holott a szűkebb szak-

egymást követő Jancsó-filmek

Németh János: Tavasz (kerámia)

fokozza lelki erőnket. Másodszor: nem szabad folyvást zsörtölődni az igazságtalanságok és az elmulasztott lehetőségek miatt. Ha mindez nem segít, akkor a tudatalattihoz, a szervezet csodálatos komputeréhez kell folyamodni.

Carbo könyve eddig kétszázezer példányban kelt el, ami használhatóságát bizonyítja: egyvalaki máris meggazdagodott a segítségével.

A „CLOCKWORK ORANGE" ÍRÓJA

„Napóleon-szimfónia" címmel írt regényt *Anthony Burgess*, aki a könyvéből készített „A Clockwork Orange" című Kubrick-film óta vált híressé. A Napóleon-regény szerkezetileg Beethoven Eroica szimfóniájára épülő, négyrészes könyv. Burgess, mint annyi más angol író, külföldön él: Rómában. Regényírói pályája úgy indult, hogy az orvosok azt jósolták: nem él egy évnél tovább, ekkor megszállottan írni kezdett, hogy leendő özvegyének megélhetéséről gondoskodjék. A doktorok tévedtek. Burgessnak jelenleg három regénye készül egyszerre: egy kémregény, amolyan hajmeresztő „szuper-James Bond", egy fiktív életrajz, melyet Burgess zongorista apjának zenei pályája ihletett és egy regény XXIII. János pápáról. Nemsokára megjelenik regénytrilógiájának harmadik kötete, egy elbeszélő költeménye, emellett producert keres, aki színpadra állítaná a Joyce Ulysses-éből készült musicaljét. Az író éles és valamelyest szerénytelen megnyilatkozásaival is feltűnt. Egy példa: „Ha szabad ezt mondanom: a Napóleon-szimfóniát nehezebb volt megírni, mint a Háború és békét, amelyet írója a végtelenségig nyújthatott — és nyújtott is."

... egy UNESCO-jelentést az egyir... ziós műsorcseréről. I... megállapítják, hogy a... hengerlően uralkodik... televíziós és filmipar. ... diótársaság, amely a h... elektronikus cég le... 1972-ben már 115 orsz... tálta műsorait. Egyik... rűbb programját, a... (Aranybánya) című vac... rozatot, a becslések sze... százötven millió ember... a világon. A leghosszal... rozatok több mint ötszá... ból állnak és időtartam... zelíti a négyszáz órát. „... című sorozat például há... venhárom és fél órán á... azt jelenti, hogy ha v... szakítás nélkül végig ak... az egészet, két hétnél tov... ne éjjel-nappal a képern... *Peyton Place* című sorozat minden eddigi rekordot megdönt ötszáztizennégy folytatásával. Ha félórás folytatásait hetenként mutatja be egy tévéállomás, az egész sorozat sugárzása tíz évig tart.

Az exportpiac

A finn kutatók által közzétett jelentés azt mutatja, hogy a világ legtöbb országa nagymértékben rászorul a tévéműsorok importjára. Kivételek: az Egyesült Államok, a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság és Japán. A latin-amerikai országok közül Guatemala például műsorainak nyolcvannégy százalékát importálja, jórészt az Egyesült Államokból. Európában Izland a műsoridő hatvanhét százalékát oldja meg az import segítségével, Bulgária majdnem a felét. Három ázsiai országban, Malaysiában, Új Zélandban és Singapore-ban a műsoridő hetven százalékát adja főleg az Egyesült Államokból és Angliából származó import, míg az afrikai Zambia, illetve Nigéria műsorainak kétharmadrészét. A nyugat-európai országok közvetítési idejének tizenöt-húsz százalékát teszik ki az amerikai produkciók. Hong Kong esetében az össz behozatal nyolcvan százaléka észak-amerikai, Dél-Koreában kilencven. Nagy fo-

emberek és nyugat-európai tőke se...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 JUN 8
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

... arabok ... izraeliek között", szintén sokat importál az Egyesült Államokból ... Angliából. Az UNESCO-beszámo... megemlíti, hogy egyre fontosabb... válnak az olyan tévétársaságo... mint az „Aramco Television", ame... lyet eredetileg az olajtársaság k... lencezer szaud-arábiai alkalmazott... ja és családtagjaik számára létesí... tettek, de ma már sokkal széleseb... körben nézik.

Hanyatlóban az amerikai egyeduralom?

Jóllehet, az amerikai műsorexport a világ minden földrészét elárasztja, a jelentésből kiderül hogy 1970-ben százmillió dollár értékben adtak el tévéműsorokat külföldi adóknak, 71-ben azonban má... csak nyolcvanöt millióért. Ugyanakkor a rendelkezésre álló adatok azt mutatják, hogy más országok (például Anglia, Franciaország, Nyugat-Németország) részesedése egyre nagyobb a világpiacon.

A BBC, az angol társaság rögtön az Egyesült Államok után következik a műsorexportban. A Forsyt... Saga száztizenhatmillió embert szó... rakoztatott a világ negyvenöt or... szágában, köztük az Egyesült Álla... mokban és a Szovjetunióban, ahol ez volt az első oroszra szinkroni...

Németh János

a kaposvári városi könyvtár gyűjteményében több alkotása szerepel.

Kaposvári Hírlap, 1972. ápr. 8.

NÉMETH JÁNOS. gombkötoinas

32.-Patalay/Patana/Pál mühelyében tanultak:Korporics György,1729.jún,25-?.-Balazs György,1734.jún,6-1738.jun 1.-Németh Istvan,1738.ápr.19-1743.jún.17.-Dál Samuel fi fia Mihály,1744.aug.2-1746.jun.3.-fia,József,felsz.1748 jún.30.-fia Adám,felsz.1764.jún.13.-Németh Janos,1757. jan.1-?.- 402.old

SZÖVÉNYI ISTVAN: Köszegi gombkötömesterek és mühelyek a céh keletkezésétől megszünéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Muzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72.-Szombathely, 1975

Németh János

A Magyar Nemzeti Galériában Orosz János festőművész kiállitása julius 27.-ig tart nyitva.
A Helikon Galériában Bozóky Mária grafikus julius 22.-én,
A dunaujvárosi Uitz teremben Németh János keramikus julius 23.-én,
A Tokaji Muzeumban Rátkay György grafikus julius 23.-án,
a ceglédi Kossuth Muzeumban Mihéltz Pál festőművész julius 23.-án nyitja meg kiállitását, a kulturális eseményeket ismertető rovat szerint.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juli. 17.
XX. évf. 29. sz. 8. lap.

Németh János

Szept. 13.-án nyílt meg a Zalában élő hivatásos képzőművészek kiállítása, melyen a művész több nagyméretű kerámia faliképe szerepel. (említve).
Külön kiállítása most Kanizsáfu látható.

T.A.: Csalódás-tanulságokkal.
Zalai Hírlap, 1976. szept. 26.

Németh János, keramikus

Nagykanizsa

Kiállítása a Thury György Múzeum-ban, szept. 25-ig.

A képzőművészeti világhét központi vendezvényei.

Vidék

Pesti Műsor, 1976. szept. 29.

Németh János

Méltatás.

Kerék gyártó István: Németh János vonodai...
Művészet, 1977. április – 18. oldal.

Németh János

Németh nem az avantgarde mű-
vészet hatására petott el az elemi for-
mák felfedezésére, hanem a népmű-
vészet „a népi farekas hagyományok
alapján.

Lérek gyártó Istvánt: Németh János verzodai...
Művészet, 1977. április – 18. oldal.

Németh János

Az 1973-ban a budapesti Centenáriumi parkban elhelyezett gócséji cimű reliefje a szarvas és fa motivummal a Cantata profana világát idéri.

Kerékgyártó István: Németh János emodai...
Művészet, 1977. április – 18. oldal.

Németh János

Németh János korai műve a „Kakas" valamint a Zalaegerszegi Megyei Kórház folyosó falára készített 13 méter hosszú 22 mtr² felületű dombormű.

Kerékgyártó István: Németh János eszodai...
Művészet, 1977. április – 18. oldal.

Németh János

A harkányfürdői dombormű sorozat 1969-ben készült. A népmesei megjelenítése eltér a megszokott felfogástól. Jellegzetessége a démonikus.

Kerékgyártó István: Németh János szobrai... Művészet, 1977. április – 18. oldal.

Németh János

A szalaegerszegi uszoda frise 1971-ben
készült. A balatonföldvári általános
iskolába 1960-ban, a szombathelyi Egész-
ségügyi Gyumekotthonba 1965-ben kísé-
tett beépített munkákat a művész.

Kerékgyártó István: Németh János uszodái...
Művészet, 1977. április – 18. oldal.

Németh János

A horvogolt formaelemekkel épit-
heró Németh ősi technikákat újít
fel és fejleszt tovább, összhangban a
mai építészet igényével.

Kerékgyártó István: Németh János uszodái...
Művészet, 1977. április – 18. oldal.

Németh János

A léptéktévesztés, a forma kiüresedése az 1976-os műcsarnoki kiállításon bemutatott Venusznál is megfigyelhető.

Kerékgyártó István: Németh János uszodai ...
Művészet, 1977. április – 18. oldal.

Németh János

Németh János alkotása a zala-
egerszegi uszoda keramiafrize.
Eleven, életteli, erőteljes hatású ez
az uszodai keramiakompozíció.

Kerékgyártó István: Németh János uszodai keramiafrize
Művészet, 1977. április – 18. oldal.

Németh János

Rendelésre a Nagykanizsai Kályha
gyár kályhacsempéit Németh János
keramikus tervezte.

Fekete Ferdit: Ipari formatervezés talaban.
Művészet, 1977. április – 22. oldal.

Németh János

Méltatás

Fehéte Judit: Ipari formatervezés határán.
Művészet, 1977. április – 22. oldal.

Németh Miklós

Németh Miklós kertmérnök a művésztelep kialakításában a tervezők segítségére volt.

Szabados Árpád: A szolnoki grafikai játszótér
Művészet, 1974. április – 15. oldal.

Németh Miklós

Méltatás

Szabadosi Árpád: A zalaegerszegi játszóter
Művészet, 1977. április – 15 oldal.

Németh János

A valaegerszegi fedett uszoda hevárúmafríze. (repro)

Kerékgyártó István: Németh János uszodai ...
Művészet, 1977. április – 18. oldal.

Németh János

„Életfa" címmel a salgótarjáni
Megyei Kórház kerámiadom-
borművéről. (vegyes)

Kerékgyártó István: Németh János kerámiái...
Művészet, 1974. április - 18. oldal.

Németh János, keramikus

L:Bernáth Aurél

-:Zenei események, tárlatok, irodalmi müsorok 21.

Népszabadság, Bp. 1977 máj. 14.

Németh János, Munkácsy- és SZOT-díjas kerámikusművész

Bódy Iréu tetiltervező kékfestő kiállítását nyitja meg holnap, Zalaegerszegen.

Zalai Hírlap, 1974. szept. 8.

Németh János

A zalaegerszegi képcsarnokban márciusban közös kiállításon mutatja be műveit.

Zalai Hírlap, 1973. febr. 4.

Németh János, Kerámikus

A falkép műfajának „harmadik" válfaját képviseli.

Romváry Ferenc: A. III. Országos Kerámia Biennálé Pécsett

918-919.

XV

JELENKOR, Pécs, 1972, október 10.

Németh János, kerámikus

Kerámia:

Repr.

Németh János, Nyár

(3.)

[Hátró-belső-borító.]

XV

JELENKOR, Pécs, 1972. október 10.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1972 NOV 26

Zalai Hírlap

Németh János kerámiáiról

nyos, közoktatási és kulturá-
lis osztályának vezetője.

— **Két napot megyénkben töltött** Borbély Gábor, a KISZ Központi Bizottságának titkára. A megyei ifjúságának kulturális, sport életéről, a honvédelmi nevelés helyzetéről tájékozódott. Meglátogatott két zalaegerszegi képzőművészt — Németh János kerámikust és Szabolcs Péter szobrászt — majd élménybeszámolót tartott a müncheni olimpiáról az apparátus tagjainak.

— A már hagyományossá

Ennek az ércnek az izotop-összetétele arra utal, hogy kizárólag a „lelőhelyen természetes úton végbement láncreakció" eredmény létre. Lényeg-

Németh János
keramikus

Németh János keramikus művész
a SZOT díj kitüntetésében részesült.

------: Kiállitási naptár.

Művészet, 1973. junius - 47.oldal

Németh János
keramikus

1935-ben született Zalaegerszegen Németh János. A Képzőművészeti Főiskolán Gádor István és Bossányi Miklós növendéke volt.

Koczogh Ákos: Németh János.

Művészet, 1973. július - 21. oldal

Németh János
keramikus

„Egy lovon"
„Centenáriumi park"
(relief)
} repro

Koczogh Ákos: Németh János.
Müvészet,1973.julius - 21.oldal

Németh János
keramikus

„Europa elrablása"
„Trójai faló"
} repro

Kocsogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. julius - 21 oldal.

Németh János
keramikus

Művészeti jellemző vonásai, a
derű, nyugalom, a harai haggo-
mány ápolása és Európai utá-
zások eredményei.

Koczogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. julius - 21. oldal

Németh János
keramikus

Jóróbeli feladatai közé tartozik
hogy össul részt vesz az isztam-
buli és anharai magyar kera-
mia kiállításon.

Koczogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. julius - 21. oldal

Németh János
keramikus

Jóróbeli feladatai közé tartozik
hogy szeptemberben önálló gyűj-
teményes kiállítása lesz a Gócsy
Muzeumban, jóróse pedig a Mú-
csarnokban.

Koczogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. julius - 21. oldal

Németh János
keramikus

Jóróbeli feladatai közé tartozik
a Zala megyei Tanács megbízá-
sa, ki alkotás az év tavaszán Ku-
pesten.

Koczogh Ákos: Németh János.
Müvészet,1973.julius - 21.oldal

Németh János
keramikus

Jóindeli feladatai közé tartozik
a terv pályázati meghívásra tér-
plasztika a Brazília városban é-
pült Magyar Nagykövetség épületé-
be.

Koczogh Ákos: Németh János.

Müvészet, 1973. julius - 21. oldal

Németh János
keramikus

Fővárosi feladata: figurális térplasztika a torontói ipari művészeti világkiállításra, majd a budapesti Centenáriumi Parkba.

Koczogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. július - 21. oldal

Németh János
Keramikus

Németh János a Főiskolát 1958-ban
végezte el. Karóm évig volt öselőn-
díjas. 1961 óta Balaegerszegen él.

Koczogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. julius - 21. oldal

Németh János

Keramikus

Németh János munkássága el-
is mérésül a Munka csy díj
után most a SzOT díjat is
meghapta. A TV is megintérjuvolta.

Koczogh Ákos: Németh János.

Müvészet, 1973. julius - 21. oldal

Németh János
Keramikus

Két év múlva lesz a művész
40 éves. Művészi egyéniségét ki-
formált. Kialakította a maga
sajátos stílusát

Koczogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. július - 21. oldal

Németh János
keramikus

1971-ben kiállította a művész
a zalaegerszegi fedett uszoda
frízét és 1972-ben a kecskeméti Mű-
velődési Ház reliefjét.

Kocsogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. július - 21. oldal

Németh János
keramikus

Rédics jugoszláv - magyar határállomáson Zala megyei idegenforgalmi térképe készült el, mint a művész munkája 1970-ben.

Koczogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. július - 21. oldal

Németh János
keramikus

Beépített munkái készültek 1961-ben Balatonföldváron, 1965-ben Szombathelyen, 1969-ben Harkányfürdőn, 1970-ben a budapesti Mezőgazdasági Kiállításon lévő órlop.

Koczógh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. július - 21. oldal

Németh János

keramikus

1971-ben a Nemzetközi Kerámia Akadémia tagja lett, 1967-ben a szlovén díjat hozta el Jugoszláviából.

Koczogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. július - 21. oldal

Németh János
keramikus

Németh János 1970-ben Vallauris-ban állított ki, részt vett 1972-ben a pécsi Kerámia Szimpozionon és 1971-ben a Nemzetközi Szimpozion vándorában.

Koczogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. július - 21. oldal

Németh János

Takács Győző művész-tanár tanítványa részt vett a makói tárlaton.

Moldvay Győző: Csongrád képző és díszítőművész köreinek kiállítása.

Népművelés 1970/7 42 old.

Németh János

Zalaegerszegen a Képcsarnok bemutató termében képző- és iparművészeti kiállításon szerepeltek munkái.

Zalai Hírlap, 1973. márc. 2.

Németh János, keramikus

A Hírlapkiadó Vállalat klubtermében megnyílt kiállításán figurális, díszítő kompozíciókat, kályhaczempéket, faliképeket, korsókat mutat be. — Művészete több forrásból táplalkozik.

(h. m.): Németh János keramikus 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 22.

Németh János

az Egervári Művésztelep kiállítá-
sán a Zalai alkotók egyik kép-
viselőjeként szerepel.

Zalai Hírlap, 1973. ápr. 20.

Németh János

A Akadémiai Kiadó emblléma-pályázatán
első díjat nyert.

Magyar Grafika, 1968. 4. sz. 49. l.

Németh János Zerámitus

SZOT díjat kapott

Népszava 1973 április 30

9. old.

Németh János

a pécsi országos kerámia biennálén népi humorú kerámiái szerepelnek.

Láttuk, hallottuk a kiállítoternekben.
1972. IX. 16, 17-20 Petőfi 16/V.

Németh János
keramikus

Önálló kiállításai voltak 1969-ben
és 1973-ban Budapesten, 1969-ben
és 1971-ben a párizsi nemzetközi
kerámia biennalé.

Koczogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. július - 21. oldal

Németh János
keramikus

Önálló kiállításai: Szolnokon
1961-ben, Nagykanizsán 1962-ben,
és Veszprémben, 1967-ben majd
Salgótarjánban.

Koczogh Ákos: Németh János.
Művészet, 1973. július - 21. oldal

NÉMETH JÁNOS, festő

Szombathelyen, 1971-ben a tárlaton művei.
"CAKI TAJ", című műve. - A városkép egyre többször felbuk
kan, mint tárgy és téma. E műve is egy példa a változatok
ra s egyúttal bizonyítéka is, hogy a tájkép/inkább, mint
a csendélet/a vasi tárlatok törzsanyaga maradt.
530. old.

BERTALAN LAJOS: Tavaszi Tárlat '71. 528. old

VASI SZEMLE, XXV. évf. 1971. 4. szám, Szombathely

Németh János, kerámikus

Az ember tragédiáját egy sorozat kerámiatáblán fogja ábrázolni. Három táblával már elkészült.
[– Németh János Zalaegerszegen él.]

– 10 kerámiatáblákon

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jún. 30.

Németh Jakab, keramikus

Díjat kapott

↓

— : Átadták az 1973. évi SZOT-díjakat

7.

Népszabadság, Bp. 1973. ápr. 30.

Németh János, Kerámikus

A zalaegerszegi Göcseji Múzeumban megnyílt kiállításának ismertetése.

Megemlítve: a Kanonokok korsója, a Bétyár alakú bogrács, a Trójai ló, a Vénus miletése és az Európa elrablása c. alkotás.

Artner Tivadar: Németh János Kerámiái 7.

Népszabadság, Bp 1973. okt. 23.

Németh Július, keramikus

A Gönczi Múzeum első kiállítója
a Zalaegerszegen élő keramikus művész:
Németh Július.

– : Megnyílik a Gönczi Múzeum 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. szept. 21.

Németh Juhos, keramikus

Díjat kapott

— : Átadták az idei SZOT-díjakat 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. ápr. 29.

Németh János, keramikus

Kiállítása nyílik meg kispesten.

— : □ Németh János ... 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. máj. 21.

Németh János.

„Európa elvablása", felirép, 1971.
repr.

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum kiállítása 1972.

Németh János

„Európa elhablása" c. Zerámia

„élektépe szerepel az Iparművészeti

Múzeum „Mai magyar iparművészet I." c.

Kiállításon

Magyar Nemzet 1972 november 6

1 Mold.

Németh János

Koronyolt révelltekből képezett
fülke reliefje szerepel a III. Országos
Kerámia Biennálén, Pécsett

Népszava 1972 október 27
2. old

Németh János
keramikus

Az 1972-es siklósi nyári kerámia
szimpozionon részt vett.

B.Dvorszky Hedvig: "A kísérletezés lehetősége."
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 34.oldal

Németh János keramikus

Müve szerepel a zalaegerszegi
Képcsarnok Teremben rendezett kiállitáson

Magyar Nemzet 1973 február 28
4.old.

Németh János keramikus

Siklóson a volt Ferences kolostor épületében rendezték meg a kerámia szimpózium munkatermeit és állandó kiállítást is itt rendezett a megyei művelődési osztály. 1972-ben rendezett szimpóziumon részt vettek kerámia-művei.

Tárlatról tárlatra.

1972. IX. 15. TV. 18.20 /11/ Kr

Németh János

a zalai művész jelenleg külföldi telepen vendégeskedik.

T.A.: Egervári vázlatok.
Zalai Hírlap, 1972. szept. 3.

Németh János

A III. orsz. kerámia bicimálén, – mely szept. 3-án nyílik meg, – alkotásait láthatjuk.

Dunántúli Napló, 1972. szept. 2.

Németh János, keramikus

Kiállít Zalaegerszegen.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. március 2.

Németh János, kerámikus

Zala megye ajándékát (– a centenáriumát ünneplő Budapestnek –) készíti

H 2 X 15 m² alapterületű színes

kerámia díszfalról: jénykép.

– : (– szöveg – jénykép –) 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. febr. 23.

Németh János kerámikusmüvész

Az idei SZOT-dijjal tüntették ki a müvészt,
-közli a lap "Köszöntjük az uj SZOT-dijasokat"
cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 5.
XVII. évf. 18. sz. 2. lap.

Németh Julius, Keramikus

Tanulmány jelent meg róla a
Zalai Tükör 73 c. új
mellékben.

—: A Jelenkor krónikája 1055–1056.

JELENKOR, Pécs, 1973. nov.

XVI
11.

Németh János, kerámikus

Kiállítása nyílt meg a Szőcseji Múzeumban.

Odüsszeusz c. kerámiája: Repr.

— : A Jelenkor krónikája. 1151–1152.

XVI

JELENKOR, Pécs, 1973. dec. 12.

Németh János (Zalaegerszeg).

A murarszombati Franc Novak Galériában rendezett „Pannónia '71" c. biennálén szerepelt műve, több kerámiája.

Bertalan Lajos: Magyar-szlovén közös tárlatok.
Vasi Szemle, 1972.... 2. (?) 234. old.

Németh János keramikus

Az idei siklósi keramikus szimpozionon ízes humorú művei szerepettek.

Fekete Judit: Keramiák a kolostorkertben.
Magyar Nemzet, 1972. szept. 10.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1972 SEP 30

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Németh János

Új otthont kap a Göcseji Múzeum

A városi tanács volt székházában kap új otthont Zalaegerszegen a Göcseji Múzeum, melynek megnyitását 1973 őszére tervezik. Állandó kiállításai a régészet, a helytörténet és a művelődéstörténet témaköreit ölelik majd fel. Terveik között szerepel az egerszegi képtár első kiállításának megrendezése is, mely mintegy hétszáz festményből, szoborból áll, és jórészt *Boldogfai Farkas* hagyatékából *Németh János* kerámiáiból és az egervári művésztelep alkotóinak műveiből tevődik össze. A múzeum előtt egy művészsétányt szeretnének kialakítani az elkövetkezendő években, ahol a város és a megye nagyjainak, jeles szülötteinek emléktábláit, mellszobrait helyeznék el.

...ricát. Az országban csak Fejé
megyében nagyobb a kukoricc
vetésterülete. Megyénkben mé
olyan termelőszövetkezetekbe
is, ahol a kukoricatermeszté
feltételei nem a legjobbak -
mint például a kémesi Közö
Út Tsz-ben, a terület 44 száza
lékán törik a kukoricát. A meg
felelő fajtakiválasztás még i
a Dráva közelében fekvő kéme
si tsz-ben is meghozta a kívár

Németh János

A korongolt formákat, az ősi fazekasságot képviselte plasztikán a pécsi kerámia biennálén. (említve).

Fekete Judit: A pécsi biennálén.

Magyar Nemzet, 1972. szept. 17.

Németh János, kerámikus

tigris: Rep.

Németh János: Elefánt

Bontó: 4.

XVII
5.

JELENKOR, Pécs, 1974. május

Németh János, kerámikus

figura: Rep.

Németh János: Broszlánszelídítő

Címlapon
[Borító: 1.]

XVII
5.

Jelenkor, Pécs, 1974. május

Németh János, kerámikus

Kiállít. „egyik legjobb hazai keramikusunk". [Kos c. figurája.]

Rozsváry Ferenc: Zala megyei képzőművének kiállítása Pécsett 446-447

XVII
5.

JELENKOR, Pécs, 1974. május

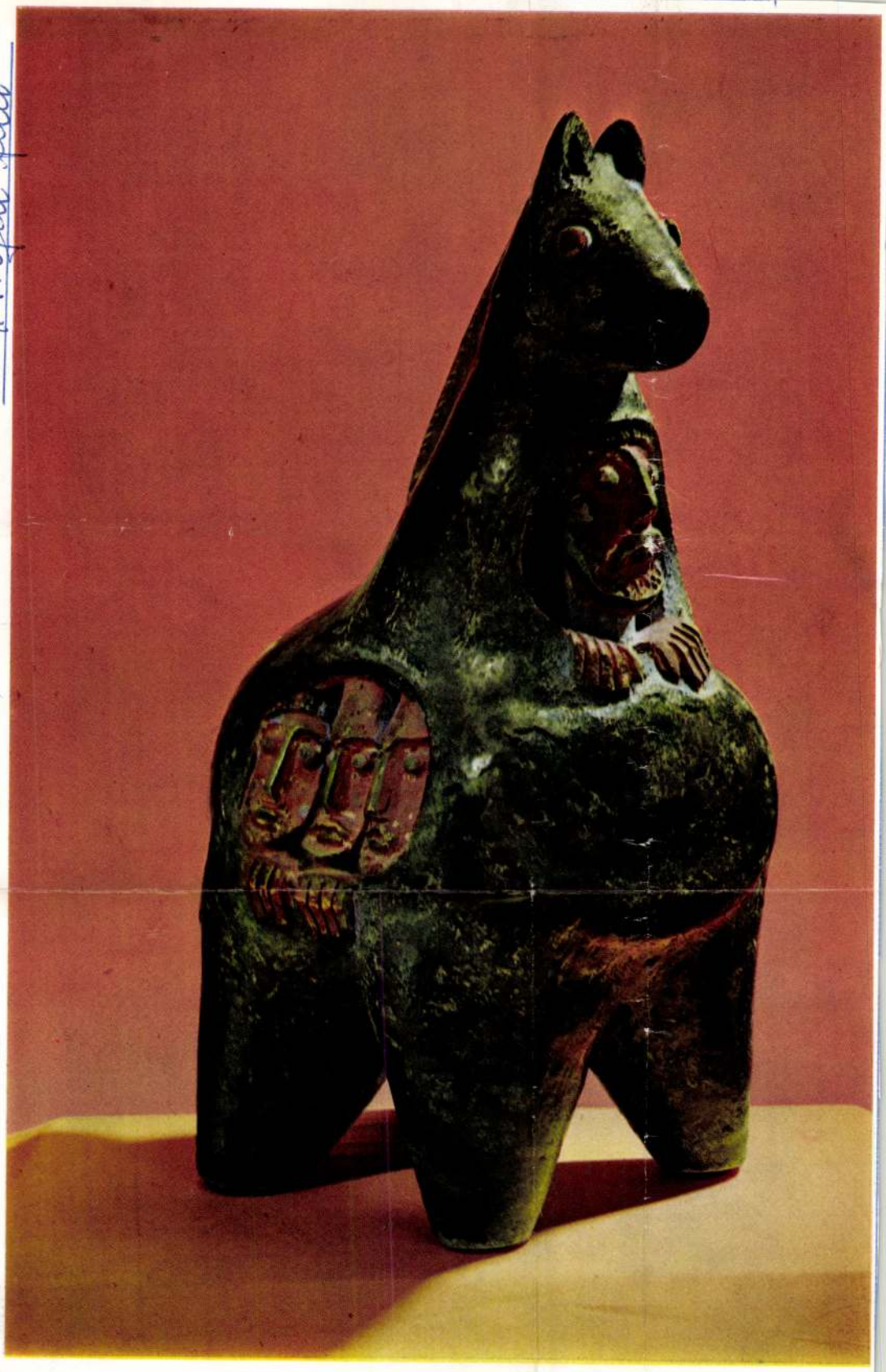

Mivernet, 1993.
Sál. hó,

Gömeth Zámos
"Trójai Salo"

1976 JUN 4

TÜSKÉS TIBOR

ÉPZŐMŰVÉSZEK MŰHELYÉBEN

BESZÉLGETÉS NÉMETH JÁNOSSAL

Németh Jánossal még nem találkoztam személyesen. Nevét, munkáit természetesen már régtől ismerem, de most beszélgetnünk kellene. Megtapasztaltam már, mennyi gonddal-bajjal jár az ilyen műteremlátogatás. Gondoltam, könnyítek a dolgomon: fölírtam néhány kérdést egy papírlapra, és elküldtem Németh Jánosnak Zalaegerszegre. „Mit tud a régi zalai agyagművességről? Hogyan élt az agyagművesség hagyománya a családban? Beszéljen őseiről, nagyapjáról, apjáról! Mire emlékezik vissza gyerekkorából? A főiskola elvégzése után miért jött vissza Zalába? Munkájában a korongot milyen mértékben használja? Szobrásznak vagy fazekasnak mondja magát? A kerámia milyen műfajaiban dolgozik? Egy tárgyból hány darabot készít? Hová kerültek nagyobb művei?" És így tovább ... Arra kértem, a személyes találkozás előtt írásban válaszoljon ezekre a kérdésekre. Úgy látszik, Egerszegtől éppen olyan messze esik Pécs, mint Pécstől Egerszeg. Németh ugyanis a következőket írta: „Március 26-án nyílt kiállításom a Műcsarnok jobboldali teremsorában ... Minden írás és szóbeszéd helyett többet mondana rólam és velem kapcsolatban, ha ezt a kiállítást megnéznéd." Meghökkentem: én nem egy kiállításról akarok kritikát írni, hanem az embert, az alkotót szeretném megszólaltatni, környezetét, munkáját, műhelyét bemutatni! Gyanakodtam, Németh talán másfajta írásra gondolt, mint én. Gyorsan postára tettem hát a *Jelenkor* márciusi számát a Kelle Sándorral készített interjúval, lássa, miről lenne szó. Újabb levélváltásra azonban már nem jutott idő. A megbeszélt nap megérkeztem Zalaegerszegre. Németh János a vasútállomáson várt. A biztonság kedvéért magával hozta a múzeumigazgató Németh Józsefet, aki személyesen ismert: nehogy elkerüljük egymást. (A kerámikus és a múzeumigazgató Németh csak névrokonok.) Németh Jánost azonnal fölismertem. Ugyanaz a nyílt arc, tiszta tekintet, mint a fényképein. Keskenyre húzott szeme kéken villan: mintha puska célzógömbje mögül figyelne. Talán hátrafésült szőke haja teszi, hogy sokkal fiatalabbnak látszik koránál. Egész alakjában van valami állandó mozgékonyság, elevenség. Ismert, a katalógusaiban és a róla szóló könyvecskében látható fotón mintha csak azért tenné egymásra kezeit, hogy az egyikkel lefogja a másikat: ne mozduljanak el a fényképezés pillanatában. Ha nevet, szeme szögletéből a ráncok sugarasan futnak szét, ajka fölcsúszik, ínye kivillan. Csak az orrtól a száj szögletéig húzódó két mély árok jelzi, hogy ez a száj nehezen nyílik szóra. A két ránc zárójelébe fogott keskeny ajkak elharapott szavakat, belső viaskodást, soksok töprengést sejtetnek. Korábbi elképzelésemhez viszonyítva egyetlen meglepőt találok rajta: a vártnál is alacsonyabb, kisfiús alakját, termetét.

– Hajnalban indultam kocsival Gyöngyösről – mondja Németh János. – A húgomat látogattam meg. Előtte a budapesti kiállítást bontottuk. A műcsarnoki kiállítás a főiskola után eltelt időszak, mintegy tizenhat év munká-

jának az összegezése volt. Körülbelül kilencven munkát és fotót állítottam ki. Számomra igen fontos a további munkáimat érintően egy ilyen visszatekintés. Nagyon mozgalmas napokat éltem. De tartani akartam magamat a megbeszélt időponthoz. Először megmutatom a várost. Jó? Közben pedig egy-két nagyobb munkámat nézzük.

Elbúcsúzunk a múzeumigazgatótól, és autóba ülünk. A megyei kórház előtt állunk meg először. A két épületszárnyat összekötő földszinti folyosó egyik falát nagyméretű kerámia dombormű díszíti. A fríz elhelyezése igen előnyös, három oldalról kap természetes fényt. Fehérköpenyes hölgy jön velünk szembe. (Később megtudom, a kórház gazdasági igazgatója.) – Gratulálok – mondja. – Olvastam a pesti kiállításáról a beszámolókat. Zalai szívemnek nagyon jól esett az elismerés . . .

– Az egyik legutóbbi munkám – mondja Németh János. – 74 decemberében került ide. Faliplasztika. Ebben a műfajban eredménynek tekintem. Tizenhárom méter hosszú. Összesen huszonkét négyzetméter. Tematikus munka, jelképes értelme is van, nemcsak ornamentika. Az életfával indulok, de a forma az érrendszerre is utal. Vagy olyan, ahogy a gyökerek kapaszkodnak a földbe. A szimbolikus eszközökhöz ragaszkodom. Aztán két állatfigura következik: a két nemet szimbolizálja. Majd egy álló és egy röppenő madarat látsz. Az éjszaka és a nappal képe az örök mozgás motívumát hozza. A frízbe beépítettem egy történeti részt is: a gyógyítás múltjából láthatsz jeleneteket. Itt van az ókor, a középkor . . . Itt egy sámán fordítja feléd a tenyerét, ott Hippokratész, a gyógyító tudós ül, amott Szent Kozma és Damján alakja látható, még távolabb egy borbély-fogász dolgozik. Alul záró motívum-sor húzódik: növényi ornamentika . . . Látod, ezzel felelek a kérdésre, hogy fazekas vagy szobrász vagyok-e. Nem utánozni akarom a szobrászatot, hanem a korong eszközével akarom kifejezni magamat. A képet fölbontom forgáselemekre, hengerekre, kúpokra, csövekre, gömbökre, gyűrűkre. Ezeket korongon elkészítem, aztán félbevágom őket. Nézd meg az életfa leveleit. A bugyigás korsó félbevágott formája adta az ötletet, hogy így oldjam meg. Az elemekből összerakott képet az égetés előtt kisebb darabokra vágom, akkora darabokra, amekkorák belefférnek az elektromos kemencébe. A szétvágás helye a tervezésnél még nem szempont. A forma megmutatja, hogy hol vágjuk el. A kiégetett darabok a helyszínen, a falban épülnek újból össze. Cementhabarcsba kerülnek. Két-három kőművessel dolgozom. Egy ilyen munka az első pillanattól az utolsóig, a tervezéstől az agyag gyúrásán, az égetésen és az elhelyezésen keresztül egészen a fugák kitöltéséig őrzi a kezem nyomát. Amint láthatod, nem archaizálok és nem leábrázolok. Itt egy ősi technika van jelen, amivel újabb szellemű dolgokat csinálok. A pécsi kerámia biennálén rendszeresen szerepelek. Az egyik kritikusom azt írta, hogy kicsiben jobbak a dolgaim. Szerintem a nagyobb méret is jogosult. Arra törekszem, hogy minél nagyobb léptékben megvalósuljanak a gondolataim. Amit kicsiben csak jelölni tudok, az itt egy határozott forma. Ezért van jogosultsága a nagyobb léptéknek. A korongozott figura nem új, de ezzel a technikával, ilyen domborműveket és ekkora méretben nem csinál más Magyarországon. Azt is mondják, hogy a megformálásban érezhető valamiféle sumér és hettita íz. Ezt sem tartom rossznak. Arra azért vigyázok, hogy egyéni maradjak, s arra is, hogy az elemek, például a fejek és a kezek között meglegyen a kompozíciós ritmus.

Az egerszegi fedett uszoda falán látható Németh János másik nagymé-

retű kerámia fríze. Balról egy régi barokk kálváriát hagyunk el, jobbról új, emeletes lakóépületek látszanak.

– Valamikor itt volt a város széle – mondja Németh. – A legrégebbi egerszegi temető helyén épült az uszoda. Szerdahelyi Karcsi tervezte. Gyerekkoromban még itt szoktak mozsarazni. Biztosan ismered a régi egerszegi népszokást, a húsvéti határjárást. A törökdúlás idejére emlékeztetett az ágyúzás.

Bent a párás, meleg levegőben az úszómester is megerősíti:

– Amikor összeszedték a régi sírköveket, láttam, 1700-as évek voltak rájuk vésve. Nemrég húztak egy vezetéket, két méter mélyre lementek. Az árok szélére egy csomó csontváz és koponya volt rakva. Egész szép koponyák voltak, hat-nyolc. Hogy hová szórták, nem tudom. Amikor az új medencét csinálták, két koporsót is találtak. Még épek voltak.

– 71-ben csináltam ezt a munkát – mondja a kerámikus. – Húsz méter negyven centi hosszú és egy méter-húsz magas. Összesen huszonöt négyzetméter. Függőlegesen hat részre van osztva. A horizontra tettem a képet. A párás lebegést akartam visszaadni. Azt akartam, hogy olyan legyen, mintha a tengeren jelenne meg a látvány. A mitológiai figurák növényekkel-állatokkal váltakoznak. A mozgékony vízi világot akartam visszaadni játékosan, elevenen. Bal oldalt a hold, jobbról a nap látszik. A kompozíciót kétfelől egy-egy hajó zárja le. Az egésznek kék hátteret adtam. Nem törvényszerű, hogy a hátteret színezzük, de úgy érzem, hogy ez itt nem zavar. Minden munkámat először megcsinálom makettben, tízes kicsinyítésben. Azt is földarabolom és kiégetem. Rajzban csak gondolatokat, skicceket rögzítek. Azért jó mindjárt anyagban tervezni, mert az agyag nagy mesterségbeli tudásra és fokozott vigyázatra inti az embert. Van forma, amit nem tudok megkorongozni. Például a hajó oldalát vagy a vitorlákat. Ott nagy lapokat gyúrok, és meghajlítottam. A domború formák mögött agyagbordák vannak, hogy a lapok be ne essenek. Sokan, akik látják a dolgaimat, azt mondják, nem használok mázat. Igaz, samott a színük, de valójában semmit sem hagyok terrakottán. Van ezeken máz, csak éppen olyan értelemben, hogy segítse és ne elrejtse a gondolatot. Csak olyan mértékben fedjen a máz, ahogy az anyag érvényesülése megengedi. Én az anyagot tisztán akarom érvényre juttatni. A szín csak aláhúzza a mondanivalót. Inkább arra kell vigyázni, hogy el ne rontsa. Majdnem gondot okoz a használata. Égetés előtt szórópisztollyal befújom a felületet, és a zöld mázat a kezemmel jól beledörzsölöm az agyagba. Ennek a hatalmas fríznek minden négyzetcentimétere őrzi a kezem nyomát. A fenéket nem csinálok semmit a felülettel! Színesek ezek a faliplasztikák. Csak nem úgy van alkalmazva rajtuk a máz, ahogy megszokták.

Németh János megérinti a falba épített fríz kiemelkedő formáit, tenyerével simogatja, dörzsöli, sikálja a dombormű felületét. Keze végigszánt a csiga házának domborulatán, mintha újból elölről akarná kezdeni a munkát, a teremtést, hogy a holt agyagból lelkes tengeri állatot formáljon.

Az autó szőlők között kanyarog velünk.

– Fölmegyünk a kilátóhoz. Jó? – kérdezi Németh János. – A családunknak itt volt a szőlője. Akkor minden vasárnap gyalog megtettük ezt az utat. Meg nagy kerékpározások voltak lefelé. – Kimutat az autó üvegén: – Ezekbe az átereszekbe másztunk be a Messerschmidtek elől. Kilenc-tíz éves gyerek voltam. Sose felejtem el... A család szőlőjében száz hektóliter bor is megtermett. Az öreg meghalt, meg kellett osztani a szőlőt, később az örö-

kösök eladták. Itt születtem Egerszegen, 34-ben. Ketten vagyunk testvérek, de apám nagy családból származott, ők kilencen voltak. 72-ben halt meg... Nézd csak, ott fönt volt az apám szőlője. Gógánhegy forduló, így hívták. Azt a másik dombot meg: Szív-hegy. Furcsa nevek. Ott a fák között kápolna fala fehérlik. Az az Ebergényi szőlőhegy. A plébános egyszer megkérdezte: Nem készítenék-e egy új pietát a kápolnába. A régit már eszi a szú... De baj van, mondta, mert nem tud fizetni. Nem baj, mondtam, a régiért megcsinálom az újat. Odaadta a fából faragott barokk pietát, és én cserébe elkészítettem a magamét.

Fölérünk a bazitai kilátóhoz.

– Tiszta időben a Semmering is látszik – mondja Németh János. – Visszafelé majd másik úton megyünk.

Amikor kiérünk a gondozott parkerdőből, egy régi téglagyár mellett suhanunk el. Találomra megkérdezem:

– Még működik?

– Valamikor az apám bérelte. Ebbe ment tönkre. A háború alatt nem lehetett szenet kapni... Most már hatalmas kerámiagyár dolgozik a városban. Legalább ezerötszáz embert foglalkoztat. Van cserépkályha, dísz-, épületburkoló-, elektromoskerámia részlege. A főiskola előtt meg után ott dolgoztam, összesen hét évig. Onnét kapom most is az anyagot. Azért tudok itt létezni.

Az alkotómunka mellett Németh Jánosnak a helyi művészeti élet szervezése is a gondja. Évek óta a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-dunántúli Csoportjának megyei titkára.

– Milyen a képzőművészek helyzete Zalában?

– Elég régóta csinálom ezt a munkát – mondja. – Nemcsak Péccsel és Baranyával, de Burgenlanddal, a szlovén területtel is tartani kell a kapcsolatot. Sőt a Vas megyei ügyekben is benne vagyok. 60-ban jöttem ide. Addig csak amatőrök jelentették a képzőművészetet. Ma négy független művész, úgynevezett szabadúszó él Egerszegen. Két festő, egy szobrász és egy kerámikus. Ez én vagyok. Rajtunk kívül a ruhagyárban van egy textiltervező, a bútorgyárban egy belsőépítész. Panaszok vannak, ez elkerülhetetlen. De van egy olyan józan művészetpolitika is, hogy a megye és a város csak annyi erőt telepít le, amennyit elbír. Akik aztán megtelepednek, azokat igyekeznek foglalkoztatni is. Először két műterem-lakás épült. Most adják át a következő kettőt. Úgy gondolom, bizalmat kell adni azoknak, akik évek óta itt tevékenykednek... Akinek nincs műterme, az kijár a városból. Amelyik iskolában megszűnt a tanítás, ott a tantermet a képzőművészek használhatják. A nekeresdi általános iskola tantermét például egy szobrász kapta meg ideiglenesen. A munkára mindenkinek megvan a lehetősége. A lektorátusnál igyekszünk eljárni, hogy az itteni megbízásokat lehetőleg helyi emberek oldják meg. Persze csak akkor, ha van rá alkalmas erőnk. Borsos Miklósnak is van itt szobra. Vecsésinek egy pannója. Rékassy Csabának kerámia-fala. Baska Jóskának sgraffitója. A helyi embereknek is vannak munkái. A vörös márvány Zrínyi-portrét például Szabolcs Péter szobrász készítette. Elmondanám még, hogy itt is van egy nyári művésztelep a faszobrászok számára. Eddig az egervári kastélyban kapott helyet, de az idén már betelepül a városba. Hat-nyolc taggal működik, finnek, lengyelek, jugoszlávok jártak már itt. Korábban alakult, mint a nagyatádi. Csak éppen nincs benn a művésztelepek nemzetközi szervezetében.

Közben újból keresztülhaladunk a városon, s most az ellenkező irányban, kelet felől kapaszkodunk a várost övező dombokra.

– Ez a folyton változó szintkülönbség adja a város szépségét – mondja Németh János. – Gondoltam, azzal, hogy felhozlak ide, jobban elmondom, hogy miért nem maradtam Pesten, mint szavakkal.

Egy régi, L alakú, tömésfalú, favázas présház előtt állunk. Két irányban ellátni innét. Alattunk a város, mögöttünk a nagykapornaki hegy. A hullámzó dombhátakon utak vezetnek. Az utak mellett öreg boronapincék. A domb legmagasabb pontján kis szőlőhegyi kápolna.

– Észak–déli irányú löszdombok, szél- és vízkoptatta árkok, ahogy ez Cholnokynál meg van írva – mondja Németh János. – Itt vezet keresztül a graz–rábafüzes–körmendi műút a Balaton felé. Nagy jövője van a városnak... Tiszta plasztika ez a táj. Mindenütt szőlőt látsz. Délután megnyúlnak az árnyékok. Kiadja formáját a hegy.

Amikor a borokról beszélünk, előkerül a szomszéd.

– Csak legyinteni szoktak az emberek, ha hallják: zalai bor. Nem igaz. Zalában is vannak jó borok. Egerszeghegyen, meg a Landorhegy fölött. A Sipos Biróéknál olyan bor termett, hogy a badacsonyival fölért – mondja az idegen férfi. – Honnan jöttek? Szőlőt akarnak venni? Magát olyan ismerősnek nézem – fordul Németh Jánoshoz a férfi.

– A Németh kályhást nem ismerte? A fia vagyok.

– Hát persze! Hogyne ismertem. Most már tudom...

– Látod, ezért jöttem vissza Zalába – fordul felém Németh János, amikor elindulunk a hegyről. – Itt nőttem fel. Itt ismernek az emberek. Vörös diplomával végeztem a főiskolán. A hódmezővásárhelyi majolikagyárban ajánlottak föl állást. Lakást is kaptam volna. De zalai gyerek vagyok, visszajöttem. Innét indultam el, a gyárból, itt szabadultam föl, itt voltam szakmunkás. Apám itt volt művezető. A család is ide kötött. Nem érdekelt, hogy jó anyagiakat szerezzek. A fő, hogy tudjak dolgozni. A főiskola után voltam művezető, később laborvezető. Mellette volt egy kis műhelyem. Gyere, nézd meg, hogyan élek most.

„Végre" – gondolom. Műtermi beszélgetés egy autó utasterében: nem éppen megszokott miliő. Vezérszavak egymás alá körmölve rázós hegyi utakon, horhosokban: nem sok fogózót adnak majd a beszélgetés rekonstruálásához.

Előbb egy önkiszolgáló étteremben megebédelünk. Németh János erre is, arra is ismerősökkel találkozik. – Szevasz – köszön át az utca túloldalára.

Németh János a Páterdombon lakik. A ház két műterem-lakást foglal magába. Németh a földszintet bírja. A tágas műteremhez két, eléggé kis méretű lakószoba tartozik. Amennyire a műterem alkalmas a munkára, a lakás annyira szűknek látszik az öttagú családnak. („Anyósom is velünk él.")

– Most nem sokat látsz – mondja a kerámikus. – A legtöbb munkám a műcsarnoki kiállításon szerepelt.

A műtermet egy nagy méretű, téglalábakon álló, kissé hátradöntött deszkafal osztja ketté.

– Ez a munkaasztalom – mondja. – Itt építem föl a nagyobb méretű frízeket is.

A tábla felső részére egy céltábla van tűzve. A gyerekek („lányom nyolc, fiam tizenhárom éves" – mondja Németh) alkalmankint a műtermet is birtokba veszik. A céltáblában kék és sárga nyílvesszők. Megjegyzem: kettes

a legrosszabb, nyolcas a legjobb találat. A táblához még egy villanyvasút sínhálózata támaszkodik. Egy kisebb rajztáblán fehér krétával írt szavakat fedezek föl: NÉMETH KUTYA A REX.

Nézelődöm. A sarokban megtalálom a nagy méretű elektromos égetőkemencét („egyszerre másfél négyzetméter belefér"), és egy kisebb kemencét is látok („ezzel a próbákat csinálom"). A falakon bekeretezett oklevelek (Vallauris-i diploma 1970, Diploma Faenza 1971), kitüntetések (Munkácsy-díj 1970, SZOT-díj 1973, Pro Urbe Zalaegerszeg 1975), néhány régi népi kerámia. („Az öregemnek a munkája a csempe is, a tál is. Benne is megvolt a tehetség. Portrét is megmintázott. Szabadkézzel nekiállt, és megcsinálta. Csak iparos volt, de jó iparos. A cserépkályha, amiből ez a csempe való, az egyik református templomba készült. Ez a másik meg egy barokk kastély kandallójának a része.")

A műteremben szinte elbujtatva áll a lábbal hajtható korongozó.

– Minden munkám ezen készül – mondja a kerámikus.

Egy üvegszekrényben néhány szép érmét látok.

– Ez is oda kapcsolódik, hogy szobrász vagy fazekas. Mondvacsinált ellentét. Egy korsó fülét sem lehet jól megcsinálni plasztikai érzék nélkül. Igen, valamikor érmeket is vésték. Egy kerámikusnak persze mégis mindent másképp kell csinálni, mint egy kőfaragónak. Mert nála az agyag az anyag. Ilyen értelemben kell az én munkáimat nézni. Figurális plasztikát is csinálok, de nem a szobrászatot akarom imitálni. Elhatároztam, hogy ha már ezzel a kifejezőeszközzel, az agyaggal dolgozom, meg kell tanulni korongozni. Azok a görögök rajzolni is tudtak és edényt csinálni is.

A lakásban folytatjuk a beszélgetést. Németh bort tölt, felesége (kedves vasi ízekkel a szavaiban) kávét hoz.

– Külföldön merre jártál?

– Szövetségi tanulmányúton két hétig Csehszlovákiában. Litvániában, Vilniusban nemzetközi kerámia szimpozionon vettem részt. Itt legnagyobb élményem egy kiállítás volt, a köztársaságok iparművészetének a bemutatkozása. A Baltikumban igen fejlett az iparművészet. A kaukázusi országokban viszont most is él a népművészet. Nem a turizmus táplálja. Itt nincs is külön iparművészet. A kiállításra is a népművészeti tárgyakat hozták föl... Turista úton Olaszországban tartózkodtam egy hónapig. Legnagyobb élményem nem a Sixtus-kápolna, merem állítani, ott egy zsibvásár volt, de Giotto munkái Padovában. A nagy mesterek, nem mondom, Michelangelo, a *Mózes*, de a legnagyobb plasztikai élményem Marcus Aurelius lovasszobra a Campidoglión. Abban minden benne van. Egy kort, egy birodalmat fejez ki.

– A huszadik századi művészet nem hatott rád?

– Valami kapcsolat azért lehet közöttünk. Picassónak van egy korszaka, ami nagyon megfogott. A cirkusz világát például döbbenetes realizmussal ábrázolja. Ezt rokonnak érzem; emberileg, érzelmileg kapcsolódni tudok ehhez. Chagallt is nagyon szeretem, neki is van egy naiv, expresszív felfogása, ami gondolatilag közel áll hozzám. Vagy Kokoschka dolgai... Azok állnak hozzám legközelebb, akik nagy érzelmi világgal rendelkeznek... Most visszatérek arra, amit én csinálok... Én is rögtön ki akarok fejezni valamit. Érzelmeket akarok kelteni... Kötődni kell valamihez, de mindegy, hogy az modern-e vagy nem. Csak az utánzókat nem szeretem. Építek a népművészetre, a folklórra. Akik előttem éltek, már végigjárták az

utat, de én még nem. A művészet eddigi eredményeihez csak azt akarom hozzátenni, ahogy én látom a világot. Azt a kicsit akarom hozzátenni... Egy ilyen útnak, tudom, megvannak a buktatói. A siker, a sikertelenség egyformán viheti az embert előre... Vannak, akik szeretnek másokhoz hasonlítani engem, például Kovács Margithoz. Persze, hogy vannak még figuratív kerámikusok! De olyan ez, mint amikor a városi ember meglát a legelőn egy kétlábú madarat, és azt mondja: „Ni, ott egy gólya!" Pedig a kétlábú madár lehet daru, kócsag, kanalasgém és gólya. Csak abban egyeznek, hogy mindegyik gázlómadár. Ez felületesség. Ha közelebbről megnézzük, mindenkinek megvannak a sajátosságai.

Amikor Németh János beszél, keze állandóan mozog. Ujjait szétnyitja, összezárja, tenyerét dörzsöli, kezét kulcsolja. Mint egy izguló kamasz.

– A főiskolán Gádor István és Borsos Miklós voltak a tanáraid...

– Gádor Európa legnagyobb kerámikusa. De olyan művész, aki a legkitűnőbb szobrászként indult, aki márványban, kőben is hasonlót tudott volna alkotni. Igen sokat tanultam tőle... Borsos pedig olyan egyéniség, akinek maisága fogott meg. Hozzá tudta tenni a sajátját az elődök eredményeihez, ami nem is olyan kicsi. Műveiről el lehet mondani: ez Borsos-i munka. Főleg szemléletet lehetett tőle kapni. Ilyeneket mondott: „Sok rosszat kell csinálni, hogy jót is lehessen alkotni." Egyikük se próbálta rám erőszakolni, hogy ne mást csináljak, mint ami bennem van. Mindenkit engedtek a maga útján járni. Borsos igen jó szemű nevelő. Már a főiskolán meglátta, ki merrefelé fog haladni. Nekem például azt a diplomamunkát adta, hogy csináljak cégért egy budai kiskocsma bejárata fölé. Ebből a munkámból lett aztán a *Háry János*... Amikor megjöttem Olaszországból, és elmondtam neki, mennyire meglepett Padovában az az egymásmellettiség, ahogy a reneszánsz kinő a középkorból, az új a régiből, azt válaszolta: „Apja mindenkinek van, csak a dilettánsnak nincs." Kiállításomat a Műcsarnokban ő nyitotta meg. Így kezdte: „Valami buboskemence-meleg fogad, és a tiszta művészet varázsa marasztal itt."

– Mi a véleményed arról, amit írnak rólad?

– Három oldalról támadtak, akik támadtak. Egyrészt azt mondják, besegítek a folklórnak, a divatnak; olyasmit csinálok, ami már a századfordulón se volt korszerű. Másrészt azt mondják, archaizálok. A harmadik kifogás az, hogy nem formaterveket készítek, hanem olyan tárgyakat, amelyek úgy élnek, mint a szobrok. Ezekre a következőket tudom válaszolni. Egyrészt nálam a korong nem divat, hanem munkaeszköz. Másrészt maga az anyag és a technika ad egy olyan hangulatot, ami a román, a gót kapubélletekre, vagy a még régebbi, például sumér művészetre emlékeztet. Harmadszor az én edényeim nem szobrok, hanem olyan edények, amelyekből valamikor ettek és ittak.

– Hogyan értékesíted, amit csinálsz?

– Kis számban a Képcsarnok Vállalaton keresztül. Valójában abból élek, ami az épületekre kerül. Amikor a főiskolát elvégeztem, száz számra csináltam tálakat. Ma már egy tárgyból nem készítek többet. Csak az van, amit a kiállításon látni. Van olyan tárgyam is, amit semmi pénzért nem adnék el, ami például egy későbbi kiállítás magja lehet. Ezt egy házi archívumban őrzöm.

– Mi a véleményed a Zsolnay-kerámiáról?

– Amit Zsolnay Vilmos elért, a maga korában igen jelentős. Most is

csinálják a régi stílusú Zsolnay-porcelánt, d
mert a receptek nincsenek meg. A szaker
tapasztalatot. Az összes magyar porcelán
s most is az. Új dolgokkal is kísérleteznek
ott példamutató. Azt próbálja ki, hogy bi
ből mit lehet kihozni.

– És a pécsi kerámikusok?

– Mint kolléga, mind kitűnő embe
Nádor Judit. Ők gyárban dolgoznak, má
ni, mint én, olyanokhoz, amelyekkel a Z

Az egyik szekrény tetején fölfedeze
pietáját („úgy nézem, osztrák-barokk m
hajlik át" – mondja Németh János), a f
(„Elfogadják egymást. Az egyiket Litvá
sik Gádor Pista bácsi tálja.") Egy félmaga
fából faragott, arasznyi emberalak áll. („
tor. Negyvennyolc birkája van. Nézd csak meg, olyan a munkája, akár egy
afrikai néger faragó is készíthette volna. Pedig sosem hallott a természeti
népek kultúrájáról. Nem kell azért az Óceánt áthajózni, hogy két nép
rokon formákat alkosson.")

Összehajtogatom a jegyzeteimet.

– Volna valami, amiről még szívesen beszélnél? – kérdezem.

– Annak örülök, hogy nem a fazekas-családdal kezdted. Mindenki ezt
emlegeti. Sportot űznek belőle. Jobb, ha a végén jutunk el az ősökhöz. De
akkor is legalább az óceániai művészetig, a sumérokig, a perzsa, az asszír,
a babilóniai agyagtáblákig.

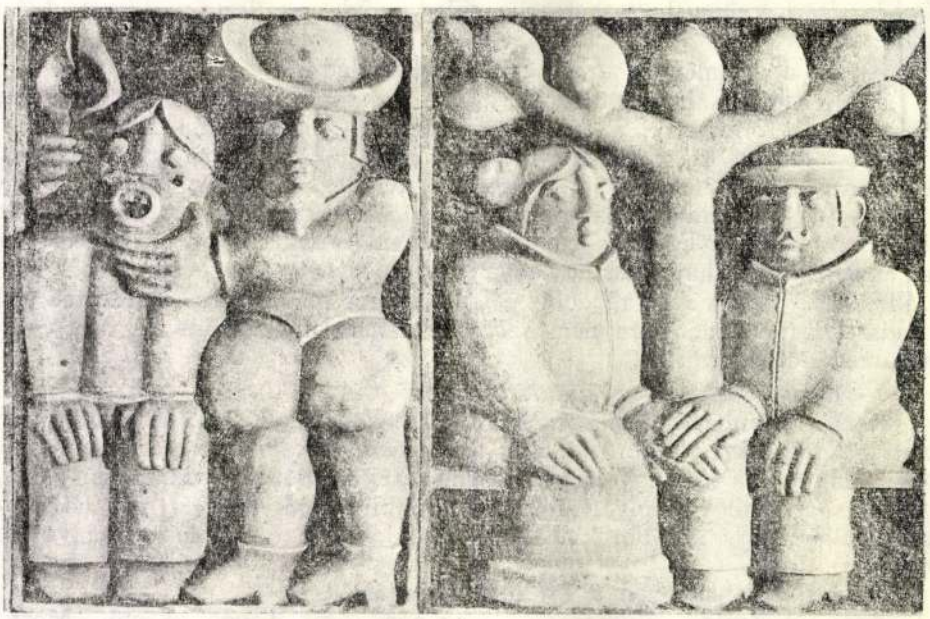

Művészet 77|4

Képző- és iparművészet Zalában

Moszkvai élmények tanulságokkal

Képzőművészet és közművelődés

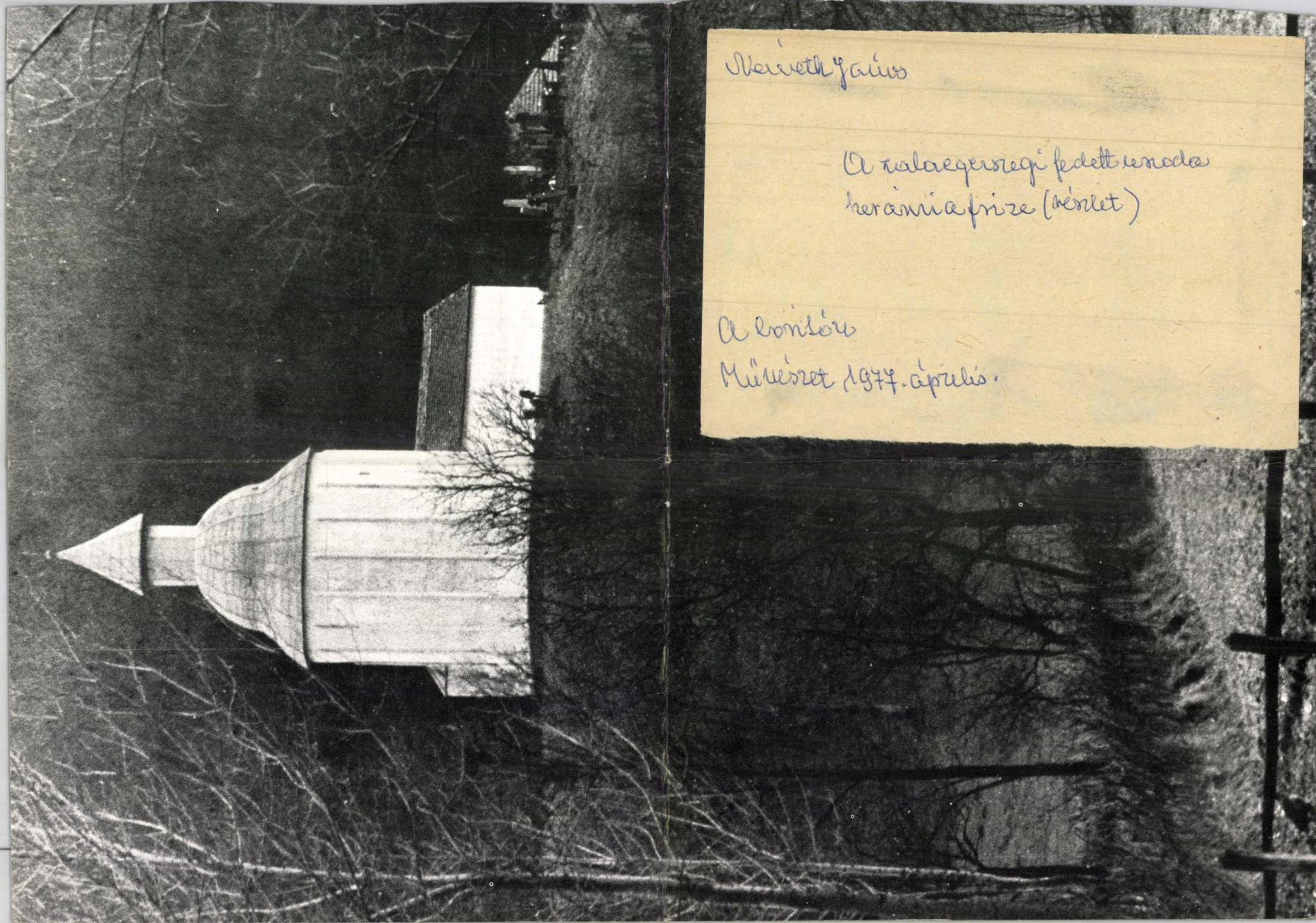

Németh János

A zalaegerszegi fedett uszoda
kerámia frize (részlet)

A bontóu
Művészet 1977. április.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 AUG 17

Csongrádmegyei Hirlap

Németh János

Kétszeres Munkácsy-díjas festőművész

1021

Németh József kiállítása Moszkvában

A magyar—szovjet államközi kulturális egyezmény keretében a Szovjet Képzőművészek Szövetsége meghívására ez év szeptemberének első napjaiban *Németh József* kétszeres Munkácsy-díjas festőművész alkotásaiból rendeznek reprezentatív kiállítást Moszkvában. A Szovjet képzőművészek Szövetsége most felavatott új kiállítási csarnokában Németh József műveiből mindeddiginél nagyobb, valamennyi korszakát felölelő és bemutató életmű-kiállításra kerül sor. A tárlaton mintegy 70 festmény szerepel. Az anyagot, melynek jelentős része közgyűjteményi tulajdon, a biztonságos szállítás érdekében külön kamionnal küldi a szovjet fővárosba a Kiállítási Intézmények.

A tárlatra a Szovjet Képzőművészek Szövetsége a kiállításhoz méltó katalógust jelentet meg, amelyben dr. Dömötör János előszaván kívül 14 festmény reprodukciója is helyet kap a kiállított művek adatain kívül.

ódése

ehajtásáról

letileg tehát elkülönül a termelés, illetve az irányítási és fejlesztési tevékenység. A másik kedvezőtlen tendencia, hogy a város iparát a kiemelt nagy fejlesztési programok nem érintik. Alacsony a műszer-, gép- és vegyipar aránya. Mindezek természetesen a város lendületes fejlődését is fékezik bizonyos mértékben.

Fontos megállapítása a városi párt-végrehajtóbizottsági ülésre készült jelentésnek, hogy a jövedelmek a negyedik ötéves terv első három esztendejében 15—20 százalékkal növekedtek, ami megfelel a párt és a kormány elgondolásának. A bérszínvonal Szeged iparában azonban még mindig 2000—3000 forinttal alacsonyabb évente, mint a budapesti gyárakban.

Egyre több lakás épül: 1972-re 13,9 lakást lehetett számítani ezer lakosra, ezzel a megyei városok között Szeged a negyedik helyről a második helyre lépett előre. Bővült a víztermelő kapacitás, a csatornahálózat, ami azért is rendkívül fontos, mert enélkül aligha lenne

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 ÁPR 13

NÓGRÁD

Németh János,
Munkácsy- és Szot-díjas
1021 keramikusművész

Németh János alkotóműhelyében

A korsók, edények, faliképek témáit a népművészet hagyományaiból meríti

Forog a korong a nagy, világos műteremben, a művész keze nyomán formát ölt az agyag. Körben az állványokon égetésre váró alkotások: korsók, plasztikák, tálak, csempeképek. Németh János Munkácsy- és SZOT-díjas keramikusművészhez látogattunk el, akinek munkáival a Képcsarnok Vállalat kiállítótermében is gyakran találkozik a vásárló. Különös figurái népi ihletésűek, tele ízes humorral. A fazekashagyományokat ötvözi a mai technikával. A szülői házban ismerkedett meg a fazekasmesterséggel Zalaegerszegen. Még általános iskolás volt, amikor leült nagyapja, apja műhelyében a korong mellé. A most 44 éves művész 1958-ban fejezte be az iparművészeti főiskolán tanulmányait, Borsos Miklós és Gádor István voltak a mesterei. Figurális alakjaiban elsősorban Borsos Miklós tanítása érezhető. A főiskola elvégzése óta ismét Zalaegerszegen él. Gyakran találkozni alkotásaival hazai kiállításokon, de számos külföldi tárlaton is szerepelt már. Így többek között Angliában, Olaszországban, Finnországban, Csehszlovákiában, NSZK-ban, Törökországban, Japánban, Franciaországban, a Szovjetunióban. Néhány éve állították fel nagyméretű figurális szobrát Helsinkiben a magyar nagykövetség fogadóépületében. Eddigi munkásságáért 1970-ben Munkácsy-díjat, 1973-ban SZOT-díjat, 1975-ben Zalaegerszeg város Pro Urbe díját, 1977-ben pedig a Zala megyei Tanács alkotói nagydíját kapta. Április elsején vette át az érdemes művészi kitüntetést.

K. Gy.

Munkásarcok

A szoc… munkaverseny győztese

A Salgótarjáni Kohászati Üzemek szalagedzőjének 35 tagú Komarov brigádja az 1978-as megnövekedett feladatok megoldásán munkálkodik. Egyre kevesebb szó esik arról, hogy mi történt a múltban, hiszen a brigád tagjai mindig előre tekintenek. A múlt évben a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára meghirdetett munkaversenyben a brigád minden tagja derekasan helytállt. Tulajdonképpen ennek köszönhető, hogy az üzem a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára 20 millió forinttal több értéket termelt, mint az előző évben. Most azonban már Törökországnak, Egyiptomnak és Jordániának készítik a redőnyrugókat. És mindezt úgy, hogy magasabb készültségi fokon, a korábbinál jobb áron.

Egy kicsit már el is felejtették a tavalyi sikert. Vagy mondjuk úgy, hogy az évek hosszú során a siker hangulatában élnek és dolgoznak, hiszen a többszörös aranykoszorús szocialista brigád már előrelépett a vállalat kiváló brigádja kategóriába, sőt a Népköztársaság Kiváló Szocialista Brigádja címmel is tulajdonosai lettek. S talán hangsúlyozni is fölösleges, hogy mindezért sokat kellett tenniük. Amikor megcsörrent a telefon, hogy az üzemvezető és a brigádvezető jelentkezzen a gyárrészlegvezetői irodában, valamelyest mégis vissza kellett tekinteni.

A téma tiszteletet parancsol. Közösen kellett megnevezni azt, aki a 60. évforduló tiszteletére folytatott munkaversenyben olyan jeles eredményt ért el, amellyel kiérdemelte a szocialista munkaverseny győztesének járó szovjet kitüntetést.

A gondolatok mintha összefonódtak volna. Szinte egymás véleményét ellesve mondták ki a szót: Simon József!

Még csak 37 éves, de már 14 évet töltött el a Komarov szocialista brigádban. Más vidékről szólította Salgótarjánba a szíve. Ide nősült. Pontosabban Zagyvapálfalvára. De szó, ami szó, kiválóan megtanulta a szalagedző szakmáját. Sok gépen tud dolgozni. Mert komolyan vette amit csinált és minden gépnek mestere. A SIEMENS-gépnek csakúgy, mint az olajedző kemencének, vagy az arondírozónak, (szélgömbölyítésnek). Sőt, ha szükség van rá, targoncázik is: anyagot készít elő, mások keze alá dolgozik.

Mert a brigádvezető, a művezető tanúsítja, hogy Simon József emberileg is, szakmailag is nyíltszívű, kitárulkozó természetű. Tavaly négy fiatal került az üzembe: Botos Imre, Szabó János, Bada Barna és Hajósi Gábor. Mindegyiküket nagy lelkiismeretességgel oktatja, neveli a szakmára. Őszintén szeretné, ha a fiatalokból is ugyanolyan jó szakember válna, mint amilyen ő. Valahol ő is így kezdte. A szakma első lépcsőjénél, és íme, most rá esett a választás, hogy ő kapja meg a szocialista munkaverseny győztesének járó kitüntetést.

A brigádtagok és a vezetők egyaránt azt tartják róla: „stramm gyerek!" Itt kezdte a szalagedzőben. Itt vált szakemberré. Itt lett párttag. Itt lett munkásőr. S ezzel már azt is elmondtuk róla, hogy Simon József közéleti ember is, aki érdeklődik a közösségi problémák iránt. S ez tetézi az egyöntetű elismerést, és azt a munkát, ami a szocialista munkaverseny győztesének tiszteletet érdemlő rangjára emelte.

Orosz Béla

Ezüstös Universal

Sokat fejlődött tavaly a brigádmozgalom a BRG salgótarjáni gyáregységében. Összesen huszonhat kollektíva tett felajánlást, közülük hatot terjesztettek föl múlt évi munkájuk alapján a kitüntetések valamilyen fokozatára. Lesikeresebb az Universal szerszámkészítő szocialista brigád volt, az ezüst fokozatot ítélte nekik a brigádvezetők nemrég megtartott tanácskozása. A kollektíva tavaly jelentősen lendítette a gyáregység munkáját, feladatait, pótvállalásait teljesítette, valamint két hasznos újítást is benyújtott, amelyek kalkulált értéke 100 ezer forint. További öt brigád a bronz fokozat követelményeinek tett eleget, valamennyi előrelépett tavalyhoz képest. Gyarapodott a szocialista címet kiérdemeltek száma: négy kollektíva kapja meg először a címmel járó oklevelet május elsején.

Viadal Palotáson

A napokban gyermekzsivaj szokatlan hangjai hallatszot-

s a gyakorlati mezőgazdasági munka alapos ismeretéről ad-

Németh János
Munkácsy- és SZOT-díjas
keramikusművész

1021

A szombathelyi tűdőszűrő állomás épületét Németh Jánosnak ez a kompozíciója díszíti augusztus 20-tól.

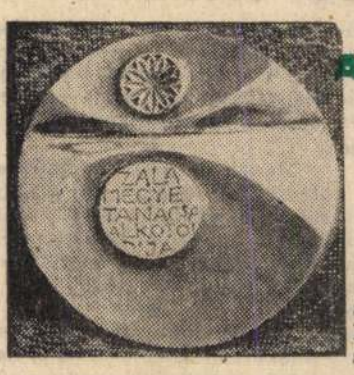

ALKOTÓI DÍJ '77

A VÖRÖS KAKASTÓL AZ ÉPÜLETPLASZTIKÁIG

Időszerű képzőművészeti kérdésekről beszélgettünk Németh Jánossal

A falakon új kompozíciók, az égetőkemence oldalán grafittal felírt címek, a sarokban pedig egy hatalmas pecsenyesütő — természetesen kerámiából. Nemcsak pecsenyesütőnek hívják, sütni is lehet benne és természetesen önálló művészi alkotásról van szó, egy jellegzetesen Németh János-i kerámiáról.

Vajon hogyan alakultak ki ezek a stílusjegyek? A Munkácsy- és SZOT-díjas egerszegi keramikusművész azt mondja, hogy minden a Vörös kakassal kezdődött:

— 1959-ben állítottam ki ezt a figurát, s azóta ezt tekintem alkotói tevékenységem ABC-jének. Persze, kerestem más kifejezési formákat is. Elkanyarodtam a Vörös kakas világától, de mégis visszatértem. Formáltam porcelánt, samottmasszát, de ez nem felelt meg az én világomnak.

— Milyen világról is van szó?

— A korongon készülő formákról. Ennek az ízét, zamatát, hangulatát próbálom visszaadni.

Idézzük vissza hogy miért is kapta meg Németh János a megye Alkotói-díját. Többek között „korongolt kerámiaelemekből épített monumentális falikép kompozícióiért".

— Ez bizonyára frontáttörést jelentett valamiképpen. Nemcsak a személyes törekvésekben, de talán a hazai keramikus művészetben is.

— Igen. Ez az épületplasztika végeredményben újnak mondható. A cső-, a hengerés a gyűrűformákat ötvözöm a korszerű építészet elemeivel. Konstruktív formát adok ezzel az építészetnek. Meglehetősen kisléptékű volt évekig a kerámia. Kisebb figurákat készítettünk, de úgy éreztem, hogy többre érdemes ez a művészeti ág. Ebből próbáltam meg kilépni. Ne csak szobadíszek készüljenek.

— Tehát funkciót kapott a kerámia?

— Sőt, gyakran arra törekszem, hogy használati értéket is kapjon. Ott van például az a pecsenyesütő. Végül is egy óriási házitűzhely, s ezt az alkalmatosságot egy figurába zártam bele.

— Ez a jelen, ám a művészek általában mindig új kifejezési formákat keresnek.

— Így vagyok én is. Állandóan csiszolom technikámat, mert úgy érzem, hogy még nem aknáztam ki minden lehetőséget. Magyarán arról van szó, hogy még egyszerűbben kellene kifejezni a dolgokat. Úgy, hogy még többet mondjanak.

— Járnak ide, ebbe a pátердombi műterembe szocialista brigádok is, munkások. Azért jönnek, mert ez „vállalás", vagy azért, mert tényleg érdeklődnek?

— Hazudnék, ha azt állítanám, hogy néha nincs egy kis kampány-jellege a dolognak. Láttamozni kell a brigádnaplót: igazolni, hogy itt voltak. Ám ha ötven emberből tizet tényleg érdekel az, amit lát, akkor helyben vagyunk. Akkor már elhintettük a magot, s akkor idővel talán kialakulhat egy művészbarát, érdeklődő törzsközönség. Az igények felkeltéséről van szó. Itt van például a Képzőművészeti Világhét megyei programja. Nincsenek monstre-tárlatok az idén, több az apróbb kiállítás. Mondhatnám úgy is, hogy népművelő kiállítások ezek. Ugyanezért tartom fontosnak a munkásgalériákat. Műszakok, ingázók? Egyik tényező sem akadály, hiszen így a művészet bevonul a gyárkapuk mögé.

— Áttérünk a képzőművész kontra közélet problémakörre?

— Bizonyos vagyok abban, hogy egy művész még tudat alatt is fontos tényező egy adott város kultúrájában. Ezzel azt akarom mondani, hogy nemcsak akkor jelentős a szerepe, ha csinál valamit, ha előrukkol egy alkotással. Tanácsokat, ötleteket is adhat. Városkép, városfejlesztés, esztétikum, művészeti nevelés, szépérzék kialakítása ... Sorolhatnám tovább! Persze nem vagyunk hatóság, csak javaslatokat tehetünk. Számos példát említhetnék arra, hogy hány város kamatozott ebből. Nem panaszkodhatunk mi, zalaegerszegiek sem. Az megint más kérdés, hogy én nem mehetek oda egy vállalathoz azzal a felkiáltással: milyen ízléstelen reklámot raktak ki!

— A kemencén ott van Rita Kepner neve és más, olyan alkotók kézjegye is, akik részt vesznek a megyeszékhely nemzetközi fafaragó művésztelepének munkájában.

— Minden más művésztelepel szemben ennek az egerszegi vállalkozásnak az a legnagyobb erénye, hogy alkotói közös feladatot vállaltak.

— Városért, megyéért. Végülis ennek a pátriának a gazdagításáért kapta az alkotói díjat is.

— Munkámat eddig is méltányolták, de nagyon jóleset ez a kitüntetés.

A Vörös kakas most is ott van rendre Németh János csaknem minden kiállításán. Őrzi a stílusjegyeket, de új tájak felé is elrepülhet.

Pánczél István

Egy új dombormű. Az egerszegi helyőrség új ifjúsági házába kerül.

(Kiss Ferenc felvételei)

MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ
1977 SEP 25
Zalai Hírlap

Színpadtól Színpadig

...esek fesztiválja ...elődési Házban

témájú színművét készül bemutatni Napfényre vágyók címmel. Rendezőjük László Tibor. Az említett amatőr színjátszó együtteseken kívül a fesztiválnak lengyel vendégei is lesznek. A varsói Rosa Luxemburg gyár Október 69. nevű amatőrszínháza „Piosenek" címmel (magyarul: Dalcsokrok) játszik el majd egy régi lengyel dalokat feldolgozó zenés darabot. Válogatta Danka és Andrzej Madej, zenei vezető Arma Salij-tuz.

Az említett amatőr együttesek után hivatásos vidéki együttesek jönnek vendégszerepelni Budapestre a Művészeti Hetek idején. A Kaposvári Csiky Gergely Színház, a Szegedi Nemzeti Színház, a Debreceni Csokonai Színház, a Szolnoki Szigligeti Színház, valamint a Pécsi Nemzeti Színház játszik majd a fővárosban. Fellépésük színhelye a Fővárosi Operettszínház. (Kristóf)

Büky Zsuzsa: UTCA A MECSEKBEN

A kulturális élet hírei

Az idei múzeumi és műemléki hónap megyei nyitányaként Ősze András szoborkiállítását jövő vasárnaptól tekintheti meg a közönség a kanizsai Thury György Múzeumban, ugyanaznap Göcsej, Őrség, Hetés-járó műemléki kirándulást szervez az egerszegi Göcseji Múzeum; október 4-én Kisfaludi Strobl Zsigmondról hallhatnak előadást az érdeklődők a megyeszékhelyi múzeum Kisfaludi-kiállítótermében.

★

Tamási Áron születésének 80. évfordulójára emlékezve több rendhagyó magyar órát és előadói programot tart 28—29-én Tompa László előadóművész a megyeszékhelyen. Csütörtök este hétkor az Ifjúsági és Úttörőházban működő Fiatal értelmiségiek klubjának tagsága részére ad Tamási-emlékműsort.

★

Több Ady-kötet lát napvilágot a költő születésének közelgő centenáriuma tiszteletére, köztük az Ady Endre művei című kétkötetes vállalkozás a Magyar Remekírók sorozatban.

★

Tegnap délelőtt nyílt meg az egerszegi Ifjúsági és Úttörőházban a Magyar Néphadsereg idei amatőr képző-, iparművészeti és népművészeti bemutatója. A kiállításon — amely október 8-ig tart nyitva — mintegy másfélszáz munkával vesznek részt a katona-alkotók.

★

Mersits Piroska festőművész kiállítását rendezi meg a Képcsarnok kanizsai Egry József terme. A tárlat csütörtök délután ötkor nyílik és október 13-ig tekinthető meg.

★

Az egerszegi Ifjúsági Ház fotóköréből ismert Farsang Lajos fotókiállítását rendezi meg a lenti Sólyom László Művelődési Központ. A Lenti és környéke egy katonafotós szemével című bemutató szerda este nyílik a Kerka-menti Kulturális Napok eseményei keretében.

★

Holnaptól kerül a zalaegerszegi közönség elé a Fedőneve: Lukács című, szovjet—magyar filmalkotás, amely — Kozák Andrással a címszerepben — Zalka Máté életét eleveníti fel. Csütörtökön — a Generál együttes Ifjúsági Házban tartandó koncertje miatt — vetítési szünnap lesz, s pénteken az Égő pajták című francia filmmel fejezi be idegenbeli előadásait az Ady filmszínház. Október 1-én ugyanis újra nyit a korszerűsített moziterem, Az inkák kincse című kalandfilmmel várva a nézőket a hétvégén. A kanizsai Béke moziban 26—29-e között a Tisztes honpolgárok című Luigi Zampa filmet játsszák, míg a hét második felében a Vincent, Francois, Paul... és a többiek című francia film pereg.

az Utcaszínház is egy kollektív módon elkészült alkotást. A Pinceszínház Moliére Botcsinálta doktor című vígjátékával jelentkezik. Az utóbbit Keleti István állította be.

Majakovszkij „Buffó misztérium" című művét a zalaegerszegi Reflex Színpad hozza színre október 7-én, Merő Béla rendezésében. Őket követi a Kaposvári Fonómunkások társulata. Vértes Elemér rendezői vezetésével Csokonai Dorottyájának dramatizált változatát fogják eljátszani Front Tibor feldolgozásában.

Tatabányáról a Bányász Színpad László Tibor bányász-

...Vincent, Fancois, Paul... és a többiek című francia filmben

hogy minek készült: hol kenetesen nagyokat bólint, mintha papnak indult volna, aztán pedig könnyedén, játékosan forgatja a fejét, kezét, lábát, ilyenkor színésznek is beillene. Kopaszsága békítően világít ravasz, de azért kedves és fürge szemei fölött. Nem olvassa fel a vádat, hanem csak úgy kezdi, a maga módján:

— Hát összekaptak egy kicsit, ugye? Nos, sebaj! Boborinéazt mondja, hogy maga Csikné, féltékenykedett rá az ura miatt. Aztán csúnya szavakat mondott utána, mikor elment az ajtaja előtt. No, mit szól ehhez kedvesem, Csikné?

— Én csak rendreutasítottam, kérem — mondja a vádlott —, mert mindig olyan sandán nézett rám, az uramra meg olyan mézédesen! Hát csak azért.

Boborinéa vádló, erre még jobban kihúzza magát. Mély lélegzettel készül a beszédre. A bíró hagyja.

— Még hogy nem átall itt is ilyet mondani! Szégyen, gyalázat, méltóságos bíró úr. Nem szereti az ura, aztán mindig rajtam keresi! Nálam nincs! Oda vigye az ördög, ahol van, a csúf szájával!

Most a másik vesz mélyebb lélegzetet. A bíró azt is hagyja.

— Persze, hogy nincs magánál az uram! De szeretné, ha vóna! Azért jött ide engem feketíteni!

— Tetszik látni, már megint rágalmaz! Pedig Isten engem...

S már peregne a szó még keményebben, éles mozdulatok villannának jobbról, balról, a szemek már szikrázni kezdenek: ekkor a bíró hirtelen felemeli két karját, a két asszony elhallgat.

— Jaj... — mondja a bíró, és a szívéhez kap. Kopasz feje egyszerre csak lehanyatlik, mint aki szívrohamot kapott. A teremőr tétován előrejön, de már feleslegesen, mert az egyik asszony jobbról, a másik balról fut a bíróhoz. Fogják, támogatják. Az meg hagyja magát tőlük, egyikre is, másikra is gyengéden ránehezedik, s halálraváltan motyogja:

— Köszönöm szépen, kedveseim, köszönöm... Csak a szívem... Egy kis csönd, aztán mindjárt minden rendbejön...

Most hát csönd lesz

A bíró egy kis vizet iszik a pohárból, ami előtte van. A két asszony még mindig ott áll mellette, a halál árnyékától megilletődve lesik, lehajtott fejjel. Az ügyvéd szorongva pislog. A teremőr a homályba húzódott.

A bíró, mint aki lassan erőt vesz magán:

— Milyen jó asszonyok maguk — mondja —, hogy is tudtak úgy civódni... Mikor az élet úgyis olyan rövid... S mindegyiküknek négy gyereke van... Milyen jó maguknak, hogy úgy élhetnek, egészségesen... No, béküljenek össze szépen... Hadd menjek egy kicsit lefeküdni a beteg szívemmel...

A két asszony méricskéli egymást, aztán a bírót.

Csikné, a vádlott kezdi előbb: ő szívesen belemegy abba, amit a bíró úr mond. Ő nem jött volna ide magától. Őt úgy hívták.

Mire Boborinémondja:

— Hát én se bánom... a bíró úr kedvéért... a szive miatt...

De aztán hirtelen eszébe jut az ügyvédje. Tétován néz körül. Az ügyvéd már felkelt a helyéről. Most egyszerre hárman néznek feléje.

akkor bocsatják el, amikor akarják. Nincs itt semmi előnye a másiknak, meg nem is lesz.

Az ügyvédet Boborinéa vádló fogadta. Ezt az embert sem rózsás kedvében teremtette az Isten. Töpörödött, savanyúképű, szennyes kis tyúkpörökben őszült meg vastag, tapadós haja. Lapos pislogásokkal vigyáz az ügyfelére, s néha szárazon aprókat beleköhint a nagy terembe, amelyet kintről a közelgő ősz még ridegebbé és kopottabbá homályosít.

A bíróról nehezen látszik,

1021 Németh János

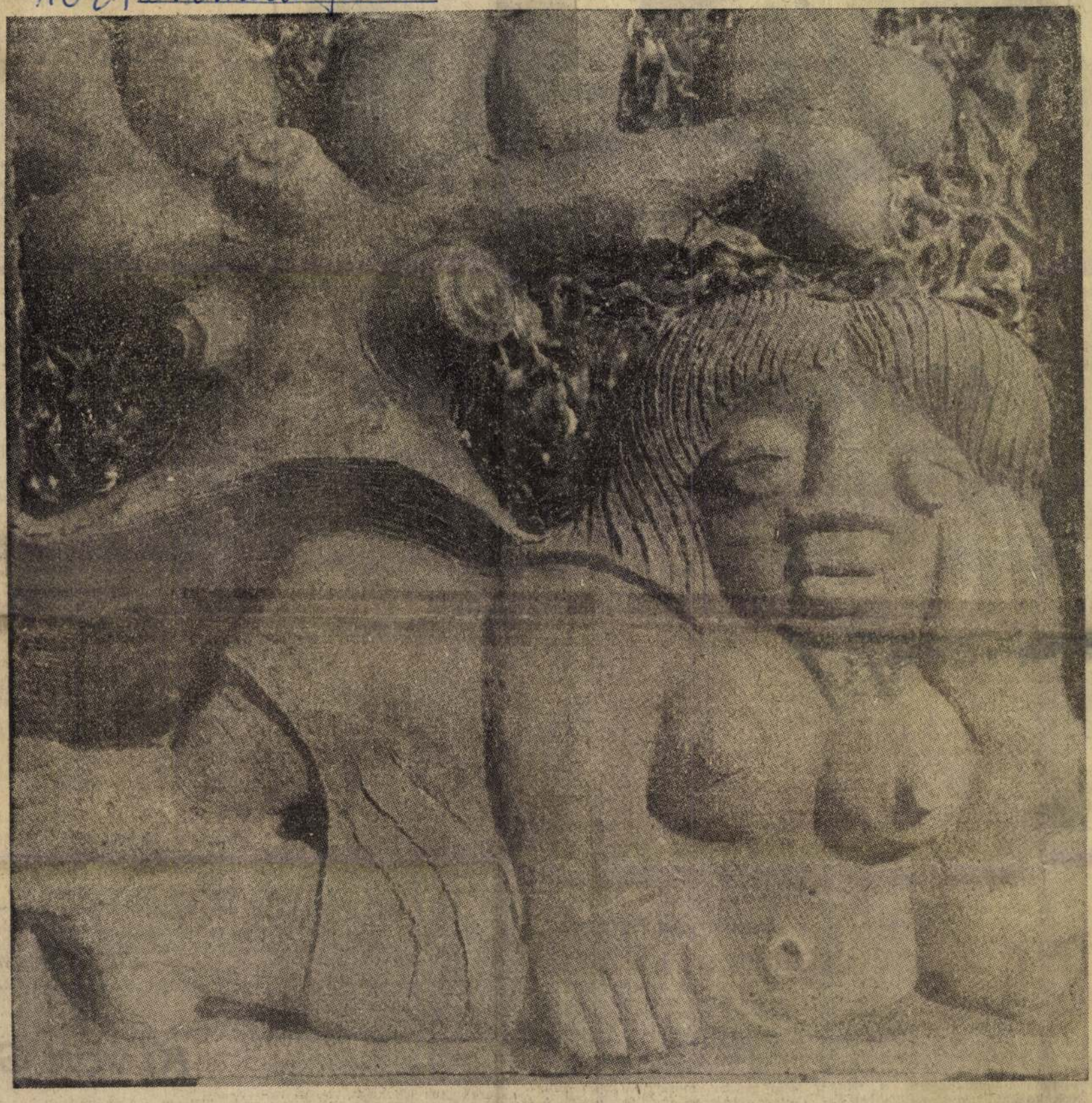

Németh János kerámiája: Nyár

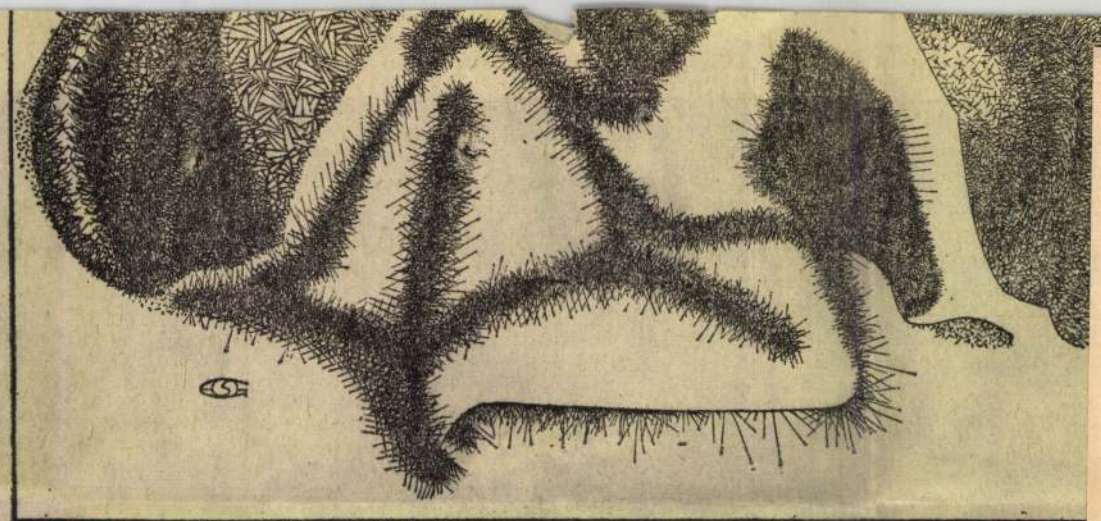

Gosztola Gábor rajza

1974 AUG 10

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
HÍRADÁSTECHNIKAI KÖZPONTI HÍRLAPIRODA
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

Művészeti nevelés

Az Élet és Irodalom július 13-i számában jelent meg Vitányi Iván cikke az iskolai művészeti nevelésről. Diósi Ágnes gyermekkönyvtáros hozzászólásában azoknak a gyakorlati szakembereknek a szempontjait világítja meg, akik mindennapi munkájukban gyakran találkoznak a Vitányi-cikkben szereplő problémákkal.

Sok körülmény játszott közre abban, hogy a művészetnek az iskolában betöltött szerepéről még mindig csak vitatkoznak, még mindig csak a próbálkozásoknál tartunk, s az iskola ma is kevéssé alkalmas arra, hogy az oktatás megújulásáért folyó küzdelmek színtere legyen. Veszélytelenebbül kísérletezhetnek viszont más közművelődési intézmények, például a gyerekkönyvtárak. A „kísérlet" szó ez esetben fedőnév; arra szolgál, hogy kézenfekvő dolgokat elfogadhatóvá tegyen némely szaktekintély számára.

Permanens művelődés

Ma már mindenki előtt világos, hogy a félelmetesen növekvő információzuhataggal — melyet Vitányi Iván is az ismeretanyag-átadás és a készségfejlesztés korábbi egyensúlyát megbontó tényezőként említ —, az oktatás nem tud lépést tartani. Minden időszerű ismeretet belegyömöszölni a tananyagba — képtelenség. De nincs is rá szükség. Elég, ha megtanítjuk a gyerekekket a szakkönyvek, lexikonok használatára, a könyvek közti eligazodásra, kedvet ébresztünk az önálló ismeretszerzésre.

Többféle új módszer, foglalkozás-típus ismeretes ma már a valamennyien. Ez persze nem ment föl senkit a megtanulhatók megtanulása alól. Ám a létező, de az egyes ember számára megtanulhatatlan ismeretanyaghoz mérve — azt hiszem — elenyészően csekély különbség van az analfabéta indián és az akadémiai doktor között. Mégis, bármilyen kicsi az ember az őt körülvevő hatalmas és ismeretlen világhoz képest: többet képvisel, mint az összes megtudható dolgok együttvéve. Csak az ember vigyázhat arra, hogy a tudás emberi maradjon. Művelt épp ezért csak az lehet, aki a lényeges, alapvető dolgokat tisztán látja.

A legnagyobb kérdések — József Attila, Dosztojevszkij, Madách, Goethe, Shakespeare, Szofoklész, Homérosz és a Biblia előtt — megfogalmazódtak már az ékírásos agyagtáblákon. Ha mai életünk mélyére nézünk: Gilgames gondjain töprengünk ma is. S mert ezek a kérdések szükségképpen mindig nyitva maradnak, minden kornak újra kell fogalmaznia őket.

Erről, és nem kevesebbről van szó amikor művészeti nevelésről beszélünk.

Hátrányos helyzet

Jólismert, sokat emlegetett gondunk. „Hiába akarunk ugyanis eltérő készségekre azonos ismereteket építeni: az eredmény nem integrálódás, hanem differenciálódás lesz — írja Vitányi. — Az előnnyel érkezetteknek adatik, a hátrányosaktól pedig az is elvétetik, amijük van." Ennek megoldását sem tudom másképp elképzelni, mint művészeti nevelés útján. A művészeti megismerés az érzékek és érzelmek csapásain tör utat az ember értelméhez. Ezen az úton amit nem szeretek, ami nem igazán az enyém.

Éhesek a szépre. Mindent befogadnak. Micimackót lehet játszani velük és Gilgames-oratóriumot. Egyből, rögtönözve. Átérzik, mert én is átérzem. Nem oktatom őket, hanem magamat adom. Én vagyok a Csekélyértelmű Medvebocs és a halhatatlanságot kereső isten-ember. És a gyerekek se kevesebbek nálam.

Alapelvek

Kodály pedagógiai gondolatai egész művészeti nevelésünk alapjául szolgálhatnak, akár a zene, akár a képzőművészet, akár az irodalom áll a foglalkozás középpontjában. Annál is inkább, mert helyesen akkor járunk el, ha programunkban mindez együtt van. A Vitányi-cikkben is felidézett kodályi elvek érvényesülnek azokban a könyvtári jellegű művészeti gyermekfoglalkozásokban is, amelyeknek középpontja az irodalom.

Alapvetően fontosnak tartjuk a *készségfejlesztést*. Az irodalmat a gyerekekkel együttjátszva elevenítjük meg. Kiszámolót mondunk, énekes népi játékot játszunk — és kiszámolóként, énekes játékként játsszuk, tanítjuk meg a kortárs költők verseit. Labdázunk és táncolunk a versekre. Rajzokat, bábokat készítünk a meséhez, és eljátsszuk a mesét. A játékos megközelítés elősegíti az olvasási készség fejlődését, kibontakoztatja a gyerekek sokirányú kifejezőkészségét.

Foglalkozásaink anyaga kizárólag *értékes művészet*. Ebbe belefér az archaikus irodalom, az ősi népek kultikus művészete, a mondák, népmesék, népdalok, a klasszikusok és a kortárs líra és próza remekeiből válogatunk. Ezekben hozzájárultak ahhoz, hogy a tudományos tétel sokak tudatában afféle tartalmatlan, semmire sem kötelező szentencia lett, ahelyett, hogy szemléletté vált volna. Még magukat marxistáknak tekintő, tudományos férfiakkal szemben is olykor szenvedélyes vitákban kell bizonyítani, hogy a történelem jelenségeit csakis a maguk korának összefüggéseiben lehet helyesen értelmezni (nem pedig mai, személyes kívánalmak szerint), hogy — például — a nacionalizmus különböző történelmi szituációkban nagyon is különböző tartalmakat hordoz, s önmagában — helytől, időtől, osztály- és hatalmi viszonyoktól függetlenül — nem értékelhető (morálisan pedig különösképp nem minősíthető).

Teljesen egyetértek tehát (a fogalmazás egyszerűsége miatt nem egészen ok nélkül mentegetőző) Faragóval: nem mindegy, hogy ki mikor és hol nacionalista. És az sem mindegy, hogyan. Egy-egy nagy történelmi személyiség (mozgalom, párt, eszmeáramlat) nézetrendszerét csakis úgy idézhetjük fel reálisan, azaz tudományosan,

Ki volt Gu

Többen figyelmeztettek rá: *„Muszáj, hogy diszájn?"* című múlt heti tárcámban felületes

1021

Egy nemrég elkészült alkotása, a Bika

Népi motívumokkal díszített kancsó

NÉMETH JÁNOS MŰTERMÉBEN

Németh János, az ismert fiatal zalaegerszegi kerámikus újabb munkáiból mutatunk be néhányat. Forgástestekből felépített kompozíciójában ötvöződik a modern formakultúra és a népi pásztorfaragások ornamentikája. Nagyméretű domborművet is készít. A művész legújabb alkotásának címe: Lakodalmas, s a Vas megyei Kenyeri község művelődési házát díszíti majd.

Az új dombormű — a Lakodalmas — modelije

MTI-FOTÓ — JÁSZAI CSABA FELV.

Dorián újra két lábra állt, ahogy illett a mutatvány alatt. De a három utcakutya most már egyöntetűleg morogta le őt.

Állsz rögtön becsületes járásra! Micsoda hülyeségekkel akarsz bennünket jól tartani! Ha velünk tartasz, akkor viselkedj rendesen.

Azzal egy-kettő leszaggatták Doriánról a piros selyempizsamát és jól megtépázták a fülét.

Dorián vonyított kissé. De nem tágított a barátkozástól. Hát jól van. A három másik kutya rá sem hederített többé, hogy Dorián a sarkukban lábatlankodik.

Elkezdték szokott karikázásukat, cicázásukat és enyelgésüket a téren.

De haj! Itt tűnt ki, hogy Doriánnak a tudományok szolgálatában, a szobalevegőn és selyempaplan alatt elpetyhüdt és elkényesedett inai nagyon gyatrán váltak be a szabadságban.

Dorián fogócska közben betörte az orrát a fákon, lehorzsolta a bőrét egy drótkerítésnél, lelocsoltatta magát az öntözőemberrel és végül is nyomorultul, holtra fáradtan már csak vánszorgott kutyatársai között.

Éhes volt Dorián és letört. Tele volt bűntudattal a szíve, minek szökött meg fényes, kényelmes életéből ebbe a durva, műveletlen, förtelmes szabadságba?

Végül is sírva fakadt Dorián a nyílt utcán, és fülét farkát eleresztve ült le nyüszítve a kemény, érdes homokra.

Erre a hallatlanul gyáva és férfiatlan és anyám-asszony viselkedésre a három másik kutyacimbora megint egyöntetűen röffent össze, és egyszerre hárman fordítottak hátat Doriánnak, persze csak azért, hogy hátsó lábaikkal erélyesen Doriánra kotorják a homokot.

Így akadt rá Doriánra lélekszakadt keresése közben végre ápolója és vitte vissza a szállodába.

És Doriánnak azóta, hanetán zúgolódhatnékja jön a sorsa ellen és szökhetnékje, mindig eszébe jut az a régi igazság, hogy a sorsunkat nem tudjuk addig értékelni, amíg más helyzetről, jobbról vagy rosszabbról, nem tudunk. És Dorián kiengesztelődik a sorsával akként, hogy a közönséges kutyaélet helyett a matematikai tudományok fáklyahordozója.

KAMONDY LÁSZLÓ:

Jegyzőfüze

IFJAK ÉS ÖREGEK

A búvárok nem a folyóparton gyakorolnak, de ott készülnek hozzá a mélyvízhez.

●

Ha nem okosan és gondosan ritkítják az erdőt, a fiatal sudarak az öreg fák lombjainak árnyékában nőnek fel, és vagy elcsenevészednek, vagy elgörbítik a törzsüket, hogy fényhez jussanak.

Vajon a felnőtt fák elfelejtik-e, hogy valamikor ők is voltak ilyen vagy olyan csemeték?

●

Ha lánynak születtem volna, a lelkem akkor sem lenne jobb — mondta vigasztalásul a fiam.

●

Az illúzió hamis ábrándozás a múltról és jövőről.

●

A romantika azonban nemes, hasznos és „szükséges" ábrándozás.

●

Illúzió nélkül talán elképzelhető, de romantika nélkül elképzelhetetlen a fiatalság nevelése és a szép öregkor.

●

Az ifjúkor tele van szenvedésekkel és lehetőségekkel.
A felnőtt kor munkával és felelősséggel.
Az öregkort még nem ismerem.

●

Az olyan ifjúság, amely nem ábrándozhat a jövőről és nem kritizálhatja szabadon apáit és nagyapáit, idő előtt válik „felnőtté".

De félő, hogy önállótlan, sunyi vagy szolgalelkű felnőtté.

●

Kócos kobakokban is születhetnek „jól fésült", konzervatív gondolatok.

●

Aki irigyli a fiatalság egészségét, lendületét és fölös energiáját, biztos lehet abban, hogy megöregedett.

●

Felnőtt ember az, aki szégyenkezés nélkül tud a gyerekek és az öregek szemébe nézni.

●

Akiben nem bíznak, az hajlamos arra, hogy valóban megbízhatatlanná váljék.

●

Hiába várod a stafétabotot, mert az élet nem futópálya.

●

A stafétabot csak jelkép, s a jelképet nem lehet megmarkolni.

Mit ér az életem, ha jelenlétemmel semmit sem adok a világhoz, ha csupán elfogadom azt, amit kaptam?

●

Úgy szeretnék megöregedni, hogy ne kelljen szégyellni az ifjúságomat — jegyeztem meg húsz egynéhány éves fejjel magamnak.

Azóta nemcsak az ifjú lázadókat próbálom megérteni és tárgyilagosan megítélni, de az öreg megalkuvókat is.

Első olvasásra talán paradoxonnak hat, amire az „átmeneti korban" rájöttem.

Nevezetesen arra, hogy a fiatal lázadók is lehetnek megalkuvók, és a megalkuvó öregek is forradalmárok.

Tudnillik, ha az ifjú „lázadók" később is, felnőtten is csak lázadnak, lázadozni tudnak minden ellen, ami van, s ha az öreg „megalkuvók" valóban alkalmazkodnak a felismert szükségszerűséghez, hogy hajdani forradalmi elképzeléseiket megvalósíthassák, ahogyan, s amikor lehet.

BANÁNHÉJ

Szerelők ácsorognak egy bérház kapujában.

A két idősebb fázósan cigizik, s halkan beszélget egymással, a harmadik, egy pisze orrú és piros sapkás fiatalember banánt eszik, hátát a ház falának támasztja, s közben ritmikusan rugdossa az előtte heverő kiszuperált fűtőtestet.

Mert megállít ez az idill és a csoport színösszeállítása, a kék overallok, a piros sapka, a sárga banán és a rozsdabarna fűtőtest, rágyújtok egy Kossuthra, mintha várnék valamire.

Nem is csalódom.

Mikor a piros sapkás megeszi a banánt, a déligyümölcs héját egymástól egy-másfél méter távolságra szétszórja a járdán.

A szokatlan jelenet láttán kérdőn összevillan a szemem a legidősebb szerelővel, akivel köszönő viszonyban is vagyunk, s aki azonnal rá is szól a piros sapkásra.

— Mit csinálsz? Elment az eszed, Fecó?

A pisze szerelő jókedvűen és kedvesen elmosolyodik és így válaszol:

— Ellenpróbát csinálok.

— Milyen próbát? — kérdi a másik értetlenül.

— Hát, hogy „jaj, de csúszike?" — feleli a piros sapkás, miközben a szétszórt banánhéjakra mutat.

A próbát a két másik szerelővel együtt már én is nyíltan figyelem.

Fecó végig csúszká banánh

A hús ját is — nem sil szórt b úgy csúszkálni, mint a jégen.

— Nincs igaza a dalnak — állapítja meg csalódottan Fecó, miután visszafelé is hiába próbálkozott, s utána vidáman fütyülni kezdi a „Jaj de csúszik ez a banánhéj" kezdetű régi slágert.

— A héját felfelé fordítottad? — kérdi a legöregebb szerelő, anélkül, hogy elmozdulna a szélvédett helyről.

— Fölfelé, persze, hogy fölfelé — válaszolja Fecó. — Ennyi eszem nekem is van, Gyuri bácsi.

— Gumi vagy bőrtalpú a bakancsod? — kérdi a másik hitetlenkedve, csalódottan.

— Bőr a sarka is.

— Akkor nem értem.

Összemosolyodik a legidősebb szerelővel, de mielőtt tovább indulnék a troli-végállomás felé, még hallom, amint így szól a fiúhoz:

— Úgy látszik, Fecó, a banánhéjon csak elcsúszni lehet, de csúszkálni nem.

Ha húsz másodperccel indulok korábban el a helyszínről — gondolom megvigasztalódva a végállomáson, mert éppen az orrom elől indult el a troli —, talán nem késtem volna el a megbeszélésről, viszont nekem kellett volna kitalálni ennek a jelenetnek a csattanóját.

CSAK AZ EGYIK

Barátom csak járatlan utakon szeret kóborolni az erdőben.

Egy ízben több órás magányos túra után, zsúptetős roskatag házat pillantott meg a fák között.

És mert szomjas és kíváncsi volt, elindul a ház felé.

Alig ért ki a fák közül, két vicsorgó kutya rontott rá a tisztáson.

A váratlan támadásra nemcsak a lába bénult meg, hanem a nyelve is.

„Menjetek innen, menjetek innen!" — mondogatta magában parancsolóan.

A kutyák azonban nem hallgattak a többször elismételt néma felszólításra, s egyre közelebbről ugatták és ugrálták körül a barátomat.

Néhány perc múlva, egy lassú léptű vénember jelent meg a ház végében.

Hosszan, s élvezettel nézte a jelenetet, mielőtt így szólt:

— Miért van úgy berezelve? Csak az egyik harap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁRSASÁG
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NŐK LAPJA
Budapest
1972 MÁR 25

1027 Németh János

Németh János: Európa elrablása

Németh János: Trójai faló

Németh János: Egy lovon

Németh János: Centenáriumi park (relief)

Németh János szamara: A lázekus csoktól, vagyis: korongok, korok, [illegible], harangok,

Németh János: „Antenáriumi park" (relief)

Lédvészet, 1973. fél. lv

1900. április 25-én született Aranyosmaróton. 1922-ben került a Képzőművészeti Főiskolára. Mestere Rudnay Gyula volt. 1955-ig rajztanárként dolgozott.

Önálló kiállításai: 1961 Győr, 1967 Győr, Műcsarnok, 1969 Budapest, Fényes Adolf terem, 1969 Győr Xántus János Múzeum, 1973 Győr, Műcsarnok, 1973 Nyíregyháza (Dohnál Tiborral és Giczy Jánossal). 1969-ben megyei nívódíjban részesült.

séggel hordozza sajátos stílusjegyeit.

Nem készült tanárnak, de a létalapot mégis ez a hivatás biztosította számára.

Két évtizede él a Kis-Dunára tekintő lakása ablakai mögött. Ezek az ablakok jelképként épülnek életébe-művészetébe. Elzárják a világtól, s egyszersmind hívogatják, csábítják, az élethez kapcsolják. Előttük zajlik a nagyváros szövevényes élete, a túlpartról pedig a vidék, a falusias táj tekint át biztatóan, a természet közelségét kínálva. Benyomások, jelzések végtelen áradata ösztönzi alkotásra, olykor vívódva, máskor felszabadultan, megértést tanúsítva.

Szobájában — ez egyben műterme is! — régi tárgyak, öreg bútorok, fakult fényképek között, kedves képeitől — melyek az „életet jelentik" — körülvéve dolgozik, elszánt akarattal, végtelen fegyelemmel. Ellentmondásokkal teli kor övezi kibontakozó művészetét, amelyben az alkotó, áttörve a magány, az elzártság üvegfalát, magába olvasztotta a nem kevésbé ellentmondásos élményeket, benyomásokat, s művekbe öntötte gondolatait, reflexióit. Segítette a tisztulást, a Kitaszítottak számára a visszatalálást, belépést a Kitárt kapu-n. Kívülállók című munkája kifejezően tolmácsolja az emberi közösséget kereső, érte aggódó, remegő, vele azonosulni, élni, benne feloldódni vágyó „mindenkor ember" egyéniségét.

Útja a felvidéki hegyek világából indult, a bájos, szelíd lejtők keretezte Zsitva völgyé-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX. ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977. NOV. 7.

Zalai Hirlap

Németh János

1021

7

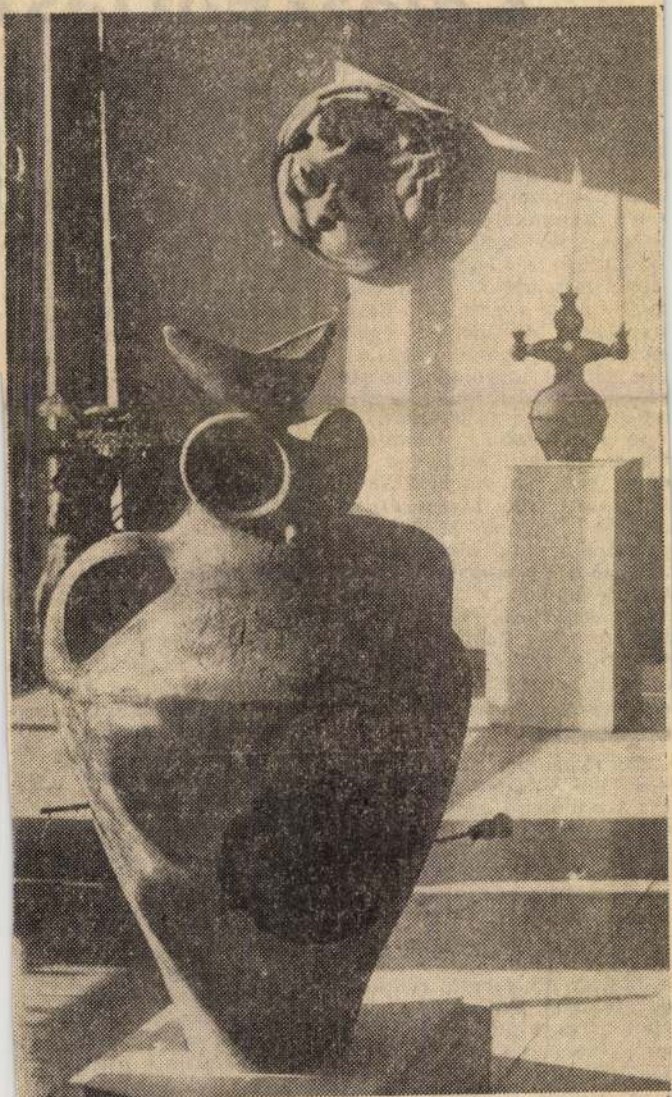

Németh János: BAGLYOS SZALONNASÜTŐ

Zalaszentlász

Jóval nagyobbnak tűnik a falu, mint amekorra valójában. Széles, tiszta utcái, szilárd burkolatú járdái, ápolt fasorok, a díszes kerítések mögötti gondozott előkertek közén sorakozó új házak, korszerű középületek, csupaüveg önkiszolgáló bolt, kisvendéglő, parkok, rendezett közterületek, portalanított hegyi utak mind arról vallanak: Zalaszentlászló ad magára, lakói szeretik községüket. Egészséges, pezsgő, hagyománytisztelő és a jelent jól formáló közéletet él az itteni 1350 ember.

— *A mi falunk megtalálta magát, ráérzett erejére és az egész közösség számára hasznot hozó módon bánik vele* — mondja Targuba Miklós tanácselnök, majd hozzáteszi:

— *Jó a közhangulat nálunk, kisebb-nagyobb torzsalkodások, veszekedések, fúrások sem rontják. Zalaszentlászlón mindenki tudja, hogy amit teszünk, magunknak, magunkért, gyermekeinkért tesszük.*

1333-ban már írásos emlékek tanúskodnak Zentlászló (Zalaszentlászló) és a szomszédos községek létezéséről. A távoli múltról csak rövid írásos emlékek, töredékek és ma is élő dülőnevek — Várgödre, Váreleje, Tilosi dülő — tanúskodnak. Szegényes népi építészete már szinte teljesen a múlté. Az elmúlt évszázadot is csak egynéhány lakóépület, hegyi pince, az öregek emlékezete és a késői unokák szülőföld iránti szeretete őrzi.

— *Tudjuk, hogy a múltat elfeledni, eltagadni nem lehet. Ahogy az ember magán viselt*

tyos zsúpfedeles épület alatt eszterhéjban áll ünnepi ruhában vagy 25—30 gyerek. Kö zépen óralánccal, nyakkendő sen a mester Várhalmi Anta

— *Nézze ezt a szélen ülő rövid nadrágos gyereket* – veti közbe Targuba. —, *ez vo a falu akkori leggazdagab emberének a fia. Ez a visele jelentette az akkori ünnepi a módosabbnak. Láthatja, mi lyen ruhát hordtak a többiek Egy másik képen az egyház község építtette — tulajdon képpen a falu lakosságána erején felül hozott áldozato val — új iskola. Nem sajná ták abból az anyagot, a mun kát, mert átalakítva, kibővít ve, korszerű oktatási eszkö zökkel berendezve ma is k válóan szolgálja az oktatást*

— *Tudja maga mi az a egyiptológia?* — kérdezi tő lem hamiskásan mosolyogva hetvenéves, nyugdíjas ts tag, Kiss János. — *Mert több száz zalaszentlászlói parasz ember tudja. Van nekünk eg klubunk a tanácsházán, egy szer vendége volt ennek a t dománynak jó ismerője. D höngött is, hogy becsapták, é pen csak azt men mond hogy mi a jó istent beszélj itt parasztoknak erről a sz mukra kimondhatatlan ne tudományról. Aztán beszél kezdett. Dicséretére legy mondva, nekünk érthetően mi hallgattuk és kérdezti Megbarátkoztunk, azóta töb szöris járt már nálunk. Egyi tológia nekünk parasztemb reknek, egyszerű sütő—fő asszonyoknak, akik pár tíz é vel ezelőtt nem nézhettü*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
Németh János
Dolgozók Lapja (Komárom)
festő
1974 JUN 29
1021

A szépség áhitata

— Németh János kiállítása Rédén —

Rédén rendszeressé kezdenek válni a képzőművészeti tárlatok. Az utóbbi három-négy évben az Ötök néven ismert — fiatal festőkből szerveződött —, csoport létrehozta a rédei művésztelepet. A kéthetes nyári telep munkáiból minden évben kiállítást rendeztek az iskolában, a művelődési otthonban. Nemrég a JEL képzőművész csoport kiállítását láthatták a rédeiek. Vasárnap egy nem hivatásos festőművész, a bakonyszentlászlói Németh János képeiből nyílt kiállítás a művelődési házban. A rédeiek már nem csak megszokták, de meg is szerették a tárlatokat, a művészetet. Még egy-egy városban sincs olyan népes „közönsége" a kiállítások megnyitásának, mint Rédén.

Mielőtt Németh János képeiről szólnánk, ismerkedjünk meg magával a képek alkotójával. Fiatalember, még innen a negyvenen. Dudaron volt bányász, amikor húsz éve, egy bányaszerencsétlenségnél őt is nyakig betemette az omlás. Kiszabadították, aztán dolgozott tovább, míg újabb baleset nem érte; végül mindkét lába megbénult. Falak közé van szorítva. Igaz, iskolás korában is feltűnt kitűnő rajzkészségével, de akkor —, s még hosszú évekig —, eszébe se jutott, hogy egyszer az ecset, s a színek jelentik majd neki a világot, a szépet, az élet értelmét. „Ha nincs ez a balesetem, talán soha nem lettem volna festővé" —, mondja.

Németh János nem adta meg magát kemény, sokak előtt reménytelennek látszó sorsának. Ceruzát, papírt vett kezébe és megpróbálta a lehetetlent: meghódítani a művészetet, a képek színes, szigorú világát. Bekapcsolódott a győri és veszprémi művésztelep szabadiskola munkájába. Itt készült műveiből, a Képcsarnok is vásárolt. Később Budapestre ment, s a Barcsay-féle képzőművészeti szabadiskolában képezte magát. Közben nagyon sokat betegeskedett, hosszú hónapokat töltött kórházban, s ez alatt nem vehette kézbe az ecsetet, a palettát. A rédei kiállításon — ez az első önálló bemutatkozása —, az utóbbi években született műveit tárja a közönség elé. S mint mondotta, készül a nagyobb nyilvánosság elé is, dolgozik, lankadatlanul. „Haj, ha ki tudnék járni a természetbe, a hegyekbe, hazánk szép tájaira" —, mondja áhítattal.

De mik is születhetnek a négy fal között bakonyszentlászlói házukban, ahol szüleivel él? Jól ismeri szülőfaluja régi utcácskáit, utcai gémeskútjait, határát. A szülőfalut, a kedves falusi környezetet láthatjuk több képén. Pontosan, hitelesen rögzít egy-egy falurészletet. Több portrét is kiállított Rédén. Érthető, hogy foglalkoztatja a portréfestészet, hiszen ez az egyetlen olyan lehetősége, hogy valós személyről vigye vászonra gondolatait, művészetté lényegítve. A tájat csak emlékezetből reprodukálhatja, amerre valamikor járt (mikor még azt se sejtette, hogy valamikor ezek a villanásnyi képek visszatérnek emlékezetében), amit látott, azt most megfesti. Avagy fénykép után dolgozik. Sok esetben elképzelt táj elevenedik meg képein, önmaga által teremtett-szerkesztett világba vezet bennünket. Nehéz, elmélyült munka az övé, de a szép iránti áhítata, a művészet varázsa túlsegíti a nehézségeken is.

Havas tájképei, tobzódó zöldben pompázó faluképei a naiv művészet talajáról sarjadnak. Azonban Németh János többet tud a naiv festőknél, a reprodukciókat készítő primitív képzőművészeknél. Nem kiforrott művész, attól még távol áll, de újabb törekvései, próbálkozásai jó irányú fejlődést sejtetnek. Elsősorban kék tónusú, viharos, eső utáni hegyet-völgyet ábrázoló tájképei bíztatóak. Különösen a kék árnyalatait, variációit kedveli, s ebben gyönyörű színvilágot teremt. Csendéletei — ehhez semmi különös környezetbeli felkészülés nem kell —, közül néhány említést érdemel (több csendéletének naturalisztikus megoldása csökkenti a művészi hitelt). A portréi közül különösen a Kislányfej című munkája ígéretes.

Németh János tisztában van vele, mit tud, mennyit hódított már meg a művészet tág, de szigorúan határolt világából. Érzi, hogy tanulnia kell, sokat, s alkotni, hogy ezt az első önálló tárlatot még elmélyültebb kiállítások kövessék. Hogy bakonyszentlászlói „falai" közül kilépjen egy tágabb [illegible] porondra".

K LAPJA

as ügykezelés

A minősítés felelőssége

Az állami szemé.yzeti munka szabályozásáról szóló minisztertanácsi határozatok az utóbbi években kötelező érvénnyel rendelkeznek a minősítések elkészítéséről. A vezetői és érdemi ügyintézői munkakörökben foglalkoztatottak munkáját — hangsúlyozza a Minisztertanács ez év tavaszán hozott határozata — az arra illetékes vezetőnek rendszeres időközönként értékelnie kell. S nemcsak a munkáját, hanem politikai, emberi magatartását is azzal a céllal, hogy ily módon elősegítse a minősített szakmai, jellembeli fejlődését. Kimondja a határozat: „Minden lényeges személyi kérdés elbírálásánál (előléptetés, kitüntetés, áthelyezés, továbbképzés, munkaviszony megszüntetés, stb.) a minősítést kell alapul venni".

Talán nem szükséges bővebben indokolni a határozatban kifejezésre jutó követelmények célszerűségét, hasznosságát. Ha mégis találkozunk vezetőkkel, akik nem fordítanak kellő gondot arra, hogy az alapminősítést négy évenként felfrissítsék, kiegészítsék, úgy ennek fő oka legtöbbször a feladat lebecsülése. Hiszen amúgyis ismerjük beosztottainkat — halljuk gyakran.

Nem elegendő, hogy csak a vezető ismerje beosztottait. A minősítés tükröt tart a minősített elé, tartalmazza munkája elismerését éppúgy, mint fogyatékosságait, azokat a hibákat, amelyeken túljutva értékesebb emberré válhat. Módot nyújt számára ahhoz, hogy amivel nem ért egyet, azt elmondja, leírja, vitázhasson!

Lehetséges, hogy épp ez a nyíltság, a minősített várható ellenérvei lennének kényelmetlenek a minősítést készítőnek? Vagy talán egyszerű szűk látókörűség okozza az idegenkedést, aminek következtében egyes vezetőemberek nem látják, hogy a munkahelyi intrikáknak, a vezetők és beosztottak egymás közötti viszonyában mutatkozó torzulásoknak egyik nem lebecsülhető ellenszere éppen a minősítések kölcsönös komolyan vétele.

A Minisztertanács határozata világosan kimondja, hogy a személyzeti nyilvántartásokban csak olyan minősítéseket tett megtagadta a róla kialakított vélemény aláírását, ezt fel kell tüntetni a minősítésen.

Mint látható: a határozat olyan állásfoglalás is egyben, amely a kádermunka demokratizmusát juttatja érvényre. Ezt erősíti az a rendelkezés is, amely előírja, hogy 1974. második félévében, ezt követően pedig kétévenként a minisztereknek, valamint az országos hatáskörű szervek vezetőinek meg kell tárgyalniok a felügyeletük alá tartozó szervek vezetőivel és személyzeti vezetőivel a személyzeti munka helyzetét, a soros tennivalókat és mindezekről be kell számolniok a Minisztertanácsnak.

Aligha tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a minősítések elkészítése, rendben tartása képezi az alapját a személyzeti munka megítélésének, további javításának.

Ha pedig tovább próbálunk tekinteni, arra is rá kell jönnünk, hogy az ügy társadalmi hordereje igen nagy. Érinti a szocialista emberi viszonylatok összességét. Hatással van a közéleti tisztaság követelményeinek maradéktalan érvényesítésére. Előmozdítja a vezetők és beosztottak kapcsolatának javítását. Érvényre juttatja a szocialista társadalmi berendezkedés mély humánumát. Hasznos ambíciókat hoz felszínre, mindazokban, akik a minősítésekkel nevelni akarnak, s akik a jóakaratot látják ebben.

Természetesen csak abban az esetben, ha a rendelkezést mindenki, akit illet, — komolyan veszi.

Kovács Imre

Légtisztaság-védelmi pályázat

A megyei tanács végrehajtó bizottsága támogatásban részesít: azokat a vállalatokat, ahol jelentős lépéseket tesznek a légszennyezés csökkentésére, illetve megszüntetésére. A támogatás feltétele, hogy a gyár, az üzem, a vállalat, vagy a szövetkezet a tanácsi támogatást jelentős összeggel egészítse ki. A tervezett hatásos intézkedést pedig mielőbb valósítsa meg. Az országos levegőtisztaság-védelmi területi alapból adható támogatás elnyerésére pályázatot hirdet a megyei tanács. A

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Németh János

1972 MÁR. 5

SOMOGYI NÉPLAP

Németh János zalaegerszegi keramikus műtermében

1021

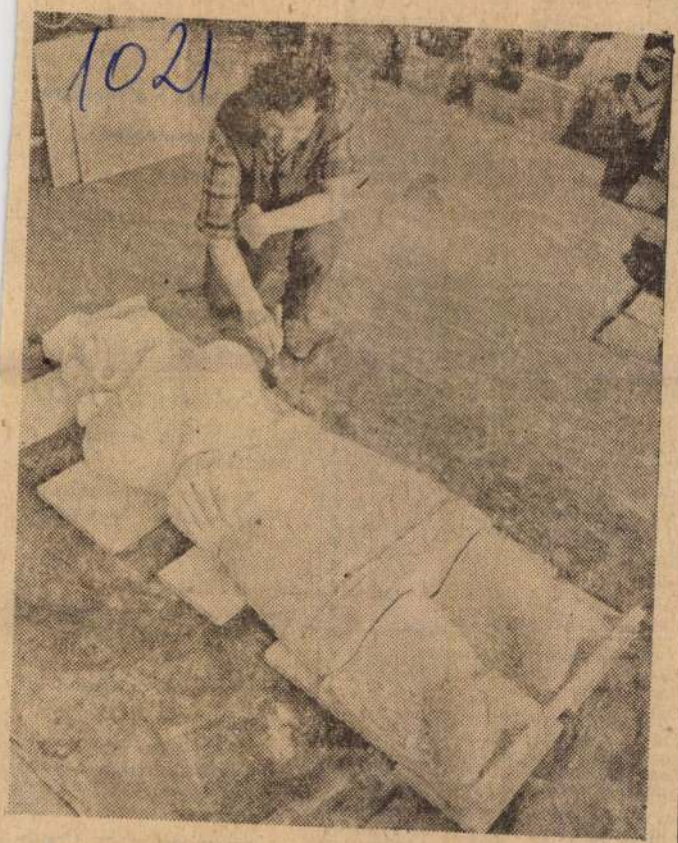

Nagyméretű domborműn dolgozik az ismert fiatal zalaegerszegi kerámikus, Németh János. Az újszerű technikával — forgástestekből felépített — kompozícióiban a modern formakultúra és a népi pásztorfaragások ornamentikája ötvöződik. A művész legújabb alkotása — a »Lakodalmas« — a Kenyeri községi (Vas megye) művelődési házát díszíti majd. Képünkön: A »Lakodalmas« című nagyméretű dombormű egyik figuráját mázolja a művész.

sület 20. E. U. D. 22. Aratás egynemű betűi. 23. Folió. 26. Nagyobb ragadozók körme. 27. Cyrus ... (amerikai közéleti személyiség). 29. Rag. -nál párja. 34. Az ökölvívómérkőzés egy-egy szakasza. 36. Bódít, szédít. 39. Bátorság. 42. Kisebb ivóedény. 44. A Tompa-idézet negyedik sora (zárt betűk: V, N, M). 45. A fejős állat teszi. 47. Bejárat. 49. »A-« pereme. 51. Az étkészlet egy darabja. 53. Sütőiparos. 54. Durva szövetből, darócból készült dolmány. 59. Gyümölcs. 61. Zell am ... (osztrák város). 63. ...-Ovaneszjan (szovjet atléta). 66. L. T. 67. Á. E. 68. Nátrium vegyjele.

B. J.

Beküldendő: a vízszintes 3., függőleges 1., 11. és 44. számú sorok megfejtése.

Beküldési határidő: 1972. március 10-én, pénteken délig. Kérjük olvasóinkat, hogy a szükséges sorokat levelezőlapon küldjék be, s írják rá: »Felnőtt keresztrejtvény«.

Múlt heti rejtvényünk helyes megfejtése: Árnyékáért becsülik a vén fát. Vén farkast a bárány is neveti.

Bíró Lajos A Molitor-ház című könyvét nyerték: **Domokos Jánosné, Gombos Gusztáv**, Kaposvár; **Dellága Józsefné**, Mike; **ifj. Körmendi Mihály** Barcs.

A könyveket postán küldjük el.

várja a

TILA

BOLT

I.

inságra

14718

SEX—SAL—LINK
(BARNA TOJÓHIBRID)

NAPOSCSIBE BESZEREZHETŐ

az Uraiújfalui Állami Gazdaságnál.

Naposjérce	**13 Ft/db**
naposkakas	**3 Ft/db,**
vegyes ivarú csibe	**7 Ft/db.**

kerül eladásra.

500 db-on felüli rendelés esetén a csibét házhoz szállítjuk.

Szállítási és dobozköltség csibénként 45 fillér.

Naposjércét és vegyes ivarú csibét április 5-től, naposkakast május 20-tól tudunk biztosítani.

A megrendelést az Uraiújfalui Állami Gazdaság, URAIÚJFALU címre kérjük megküldeni.

Telefon: Uraiújfalu 4.
Telex: 037—355.

(11689)

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

Németh János Keramikusművész

1972 APR. 8

1021

Kamarakiállítás nyílik hétfőn Budapesten, a Népszabadság klubjában Németh János zalaegerszegi kerámikusművész munkáiból. A 10—18-a között megtekinthető kiállítást Rózsa Gyula, a Népszabadság munkatársa nyitja meg.

Németh János: „Egy lovon"

Művészet, 1943. júl. hó

Szenes Zsuzsa: Tükrös faliszőnyeg
(cikkünk a 24. oldalon)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 17

Zalai Hírlap

Németh János, Munkácsy- és SZOT-díjas kerámikusművész

A kulturál

Németh János Munkácsy és SZOT-díjas kerámikusművész munkáiból nyílott kiállítás Zalaszentgróton, a dr. Hamburger Jenő Művelődési Központban. A kiállításon a művésznek azok a munkái szerepelnek, amelyeket az elmúlt hetekben a kispesti Ifjú Gárda művelődési házban is bemutattak.

1021

feise és Cseszreg pályázta
neg a címet.
— *S miért éppen ez a két község?*

---

atása helyett

Németh János

Gőcseji kerámiarelief a budapesti Centenárium Parkban. (részlet)

Ulrich gyártó István: Németh János Uszodai ...
Művészet, 1977. április - 18. oldal.

Németh János

A zalaegerszegi fedett uszoda kerámiafríze (részlet)

Kerék gyártó Sztóan: Németh János uszodai...
Művészet, 1977. április - 18. oldal.

tozásait. Anyagi létünk
kiszolgálja a piac igén
enged a művészetek s
nak, felkapja az op-artc
mint ahogyan felkapta a
barokk vagy a szecesszi

Németh János

A zalaegerszegi fedett uszoda
kerámiafríze

Kerékgyártó István: Németh János kerámiái ...
Művészet, 1977. április - 18. oldal.

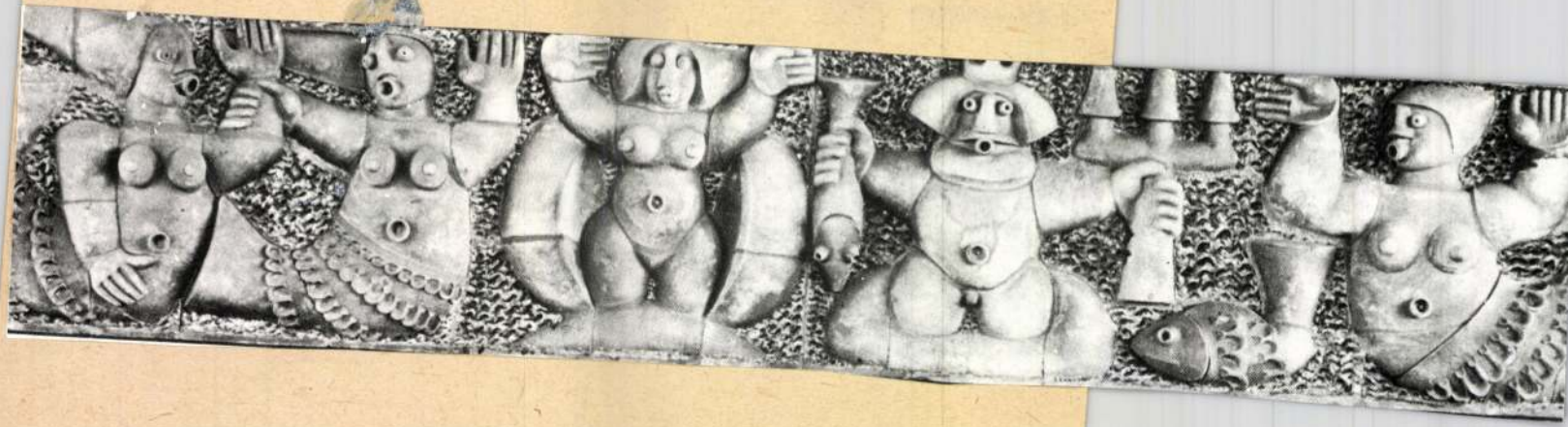

Németh János

Vénusz születése, terv a zala-
egerszegi fedett uszoda kerámia
frízeher.

Keréh gyártó István: Németh János uszodai...
Művészet, 1977. április – 18. oldal.

megóvta őt a túlrészletezéstől, a látvány utánzásától és egy öntörvényű képi gondolkodás kifejlesztésére adott lehetőséget. Az igazság az, hogy Németh nem mindig egyformán él ezzel a lehetőséggel. Olykor

valami lényeges közölnivalója van. Valójában azonban a gesztusnak nincs semmiféle mélyebb tartalma, így a mozdulat üressé, színpadiassá válik, s a mozdulatban kifejeződő pillanatnyiság ellentétes a többi figura állapotszerű létezési módjával.

Németh János: A zalaegerszegi fedett uszoda
kerámiafrízs, részlet, 1971

Németh János: Életfa,
részlet a zalaegerszegi Megyei Kórház
kerámiadomborművéről, 1974 (fotó: ...

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 387-748, 340-726

Németh János, munkácsy-

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

és SZOT-díjas keramikusunk

UITZ TEREM 1021

Epikus kerámiák

Hogy hol van a határ a képzőművészet és az iparművészet, közelebbről a szobrászat és a keramikusság között, azt hozzáértő műelemzők, stílusszakértők, művészettörténészek is nehezen tudnák meghatározni. Hogy azonban az úgynevezett lírai térplasztikán túl hogyan lehet a szó szoros értelmében elbeszélő, az idő fogságából kiszabadító módon folytatni a fazekasmesterségből iparművészetté, művészetté vált keramikus alkotómunkát, arra igen plasztikus példát ad a dunaújvárosi Uitz-teremben pénteken, július 23-án megnyílt kiállítás. Németh János Munkácsy- és SZOT-díjas keramikus önálló tárlata.

Régóta és állandóan visszatérő kérdése a keramikusságnak, hogy hogyan egyeztethetők össze a fazekas megoldások a par excelence szobrászi megoldásokkal, s hogy ezzel egyidőben tarthatja-e egy mai keramikusművész a kapcsolatot a hímzők, a szövők, a fa- és csontfaragók díszítőelemeivel. Magyarán: kialakítható-e egy olyan művészi kifejezési forma, amely a szobrászatnak nevezett térplasztika, a használati tárgyat készítő fazekasmesterség és a népi díszítő vágy elemeit szintetizálva új, önálló művészetet, keramikus-művészetet hoz létre.

Sokirányú kísérletezés, siker és balszerencse, néhány naggyá vált — s elsősorban lírai kifejezésformája által naggyá vált — művész megjelenése után, s részben ezzel egyidőben alakította ki a zalai fazekasutód, Németh János a maga epikusnak nevezhető stílusát.

Kerámiáit, amelyek körüljárhatók, s amelyeknek legjava látható most Dunaújvárosban, a régi gölöncsérmesterség szerszámán, az első nagy emberi találmányon, a korongon készített forgástestekből állítja össze Németh a groteszk felé hajló, kissé a történelem előtti, barlangkultúrák művészetére visszatekintő módon. Venusa elteveszthetetlenül a híres willendorfi Venusra utal, a termékenység-bika hátán ülő Európa egyszerre múltba és jövőbe tekintő szeme mintegy egész mai kultúránk átlátásának és összefoglalásának szimbóluma. Úgynevezett „történeti látásmód", ami gyakran csak fráziskent jelenik meg és él a társadalmi tudatban persze elsősorban reliefjein érezhető igazán és mélyen, ezeken győződhetik meg a látogató leginkább arról, hogy e művész nem lírainan, hanem epikusan, sőt: epikusként reagál az élet jelenségeire. Úgy tűnik, hogy Németh János a plasztikus falikének kialakításával találta meg gondolatainak legmegfelelőbb közlésmódját: művészete nem pusztán a látvány pillanatnyi erejével köt le, hanem összefüggéseket közöl, amelyekben az események történések között okokozati kapcsolatok fedezhetőek fel. Gondoljunk akár a Teremtésre, akár Az ember tragédiájára, vagy éppen tálformájú kisebb reliefjeire.

Kompozícióira jellemző, hogy összefogottak, tömörek, a centrum felé vonzzák a szemet, s ezek a mindenséghez, a természethez és a társadalom sorsához-történetéhez ezer láthatatlan szállal kapcsolódó kompozíciók a dunántúli tárlatlátogató számára még egy külön meglepetéssel is szolgálnak: az általános, s jól érthető humánus ihletettségen túl Pannóniát, a harmadkézből az ősi görög művészetet továbbélő-átalakító római Pannóniát, s a mai Pannóniát a mai Dunántúlt lehet megérezni Németh János kerámiáiban.

A ma már mértéktartónak számító absztrahálás, népi motíválás és klasszicitás egyesül szép harmóniában ezen a kiállításon. (kd)

Közben: 13.30: A Melódiako 14.05: Kóruspód kesztőségi bes rádióban. 14.55 15.30: A Lengy Látogatás a l tesnél. 16.00: 16 da Géza (zong ből. 18.40: Köz Színházból. Szé nyak. Eörsi I 20.49: Chopin: l lűd. 21.25: Az Együttes műsor ló, itt Montrea tudósítások a : piai játékokról

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Joe Dassin énekel. 8.20: Tíz perc külpolitika. (Ism.) 8.33: Dóry József, Vörös Sári és Szalay László énekel. 9.25: 300 másodperc. 9.33: Mozart: C-dúr szonáta négy kézre K. 521. 9.59: Bende Zsolt tömegdalokat énekel. 10.10: A Rádió Kabarészínházának Hangmúzeuma. 11.33: Az élő népdal. 11.43: Do-re-mi. Részletek Styne zenés játékából. 12.25: Orvosok a mikrofon előtt. 12.48: Operahármasok. 13.05: Találkozzunk munka után! (Ism.) 13.33: Éneklő ifjúság. 14.00: Fiataloknak! 14.30: Halló, itt Montreal! Közvetítések, tudósítások a XXI. nyári olimpiai játékokról. 18.33: Adam Mickiewicz versei. 18.48: Bock: Hegedűs a háztetőn — Ha én gazdag lennék. 19.04: A protest song nagy előadói — II. rész. (Ism.) 20.00: Halló, itt Montreal! Közvetítések, tudósítások a XXI. nyári olimpiai játékokról. 22.10: Gyöngyösi Rácz Géza népi zenekara játszik. 22.33: Mendelssohn: d-moll concerto hegedűre, zongorára és vonószenekarra. 23.10: Slágermúzeum.

III. MŰSOR

8.08: Szimfonikus zene. 10.05: Az Éder-vonósnégyes Beethoven-hangversenye a Zeneakadémia kistermében. 11.45: Népdalkórusok. 12.20: A rock mesterei. (Ism.) 12.50: A Lengyel Kultúra Hete. Emlék. 13.10: Adriana Lecouvreur. Részletek Cilea operájából. 14.05: Zenekari muzsika. 15.25: Kapcsoljuk a 22-es stúdiót. Délutáni hangverseny. 16.48: Szüts László versei. (Ism.) 16.53: Tip-top parádé. 17.23: Madrigálok 17.55: Kapcsoljuk a Bayreuthi Festspielhaust Wagner: A Nibelung gyűrűje. I. — A Rajna kincse. Egyfelvonásos zenedráma. Kb. 20.28: Kettesével. 20.50: A Lengyel Kultúra Hete. Krzysztof Penderecki saját műveit vezényli az Osztrák Rádióban. 22.12: Találkozás lengyel dzsesszművészekkel — II. rész.

vízió. (Színes!) 19.20: Tv-torna. (Színes!) 19.30: Tv-híradó. 20.00: A világ cirkuszai. (Színes!) A Circo Americano. 20.50: CAFE HUNGARIA. Esküvő Gerelypusztán. (Színes!) 21.20: Tv-híradó 2. 21.30: Montreal '76 (Színes!) Úszás, atlétika, evezés, labdajátékok, kerékpár, ökölvívás.

OSZTRÁK TV I

10.00: Olimpia. 15.30: A Kohlhiesels lányok. Film. 17.00: Kaleidoszkóp. 17.30: Az elefántfiú, „A leopárd vadász". 17.55: Jó éjszakát, gyerekek! 18.00: Panoptikum. 18.25: Dalok a Dunáról. — Bulgária. 19.00: Osztrák képek. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Olimpiai stúdió. 20.15: Riportműsor. 21.40: Holnap történt. Film. 23.20: Hírek.

OSZTRÁK TV II

18.00: Szájkosár nélkül. 19.00 órától 1.00 óráig: Olimpia.

JUGOSZLÁV TV I

16.30: Az olimpiai játékok szemléje. 18.15: Előadás a gyermekfesztiválról. 19.55: Olimpiai játékok. 22.15: Omis: Dalmáciai együttesek fesztiválja. 23.05: Olimpiai játékok.

JUGOSZLÁV TV II

18.45: Hét Tv-nap. 19.05: Gróf Monte Christo. Rajzfilmsorozat. 20.00: Az első világháború. Dokumentumfilm. 21.00: Huszonnégy óra. 21.10: Daloló szombat. 21.40: Szórakoztató-zenei műsor.

SZLOVÁK TV I

8.00: Iránytű. 9.30: Csavargó vitorlás. 10.55: Csempészek. (Ism.) 13.00: Montreal '76. 17.15: Don Juan. 17.45: Zenés szórakoztató műsor. 18.40: Esti mese. 19.00: Tv-híradó. 19.30: Montreal '76. 22.10: Tóth Maca. 23.10: Montreal '76.

SZLOVÁK TV II

17.55: Prága város bűnözői. 19.00: Montreal '76. 20.00: Az egész család énekel. 21.25: Vavrín, a borz. Mikrokomédia. 22.10: Montreal '76.

MAI TÉVÉAJÁNLATUNK

20.50: CAFE HUNGÁRIA. Esküvő Gerelypusztán. A kölni Televízió (WWF) és a Magyar Televízió között kooprodukciós megállapodás született 13 magyar novella feldolgozására. A magyar irodalom kevéssé ismert gyöngyszemei szerepelnek a közös produkcióban. Egyebek közt Kosztolányi Dezső, Ambrus Zoltán, Mikszáth Kálmán, Szép Ernő, Móricz Zsigmond novelláit filmesítette meg Makk Károly rendező. A novellákat a híres Hungária Kávéházban játszódó keret-történet fűzi egybe, teszi amolyan lazán összefüggő sorozattá. Ez alkalommal Mikszáth Kálmán novellája alapján készült filmet láthatunk „Esküvő Gerelypusztán" címmel. A film szereplői: Johannes Schawer, Karl Parilla, Huszti Péter, Gyöngyösi Katalin. (KS)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 AUG 10

Dolgozók Lapja Komárom

Németh János keramikus.

4

1021

A világkiállításra válogatnak

Nehéz dolga van a zsürinek

Nyolcvan ország iparművészei Torontóba készülnek

Ki tudja, hányszor hallottuk ezt a sóhajt, televíziós vetélkedők közben; de talán azok érzik át leginkább ennek a megállapításnak a súlyát, akik felkeresik az Iparművészeti Múzeum dísztermét. Itt látható ezen a héten (augusztus 6-tól 12-ig) az a 60 alkotás, amelyet a magyar nemzeti előkészítő bizottság kiválasztott a kanadai Torontóban megrendezésre kerülő I. Iparművészeti Világkiállításra.

Érdemes figyelemmel kísérni a nemzetközi rendezvény előzményeit: a világ iparművészeinek szervezete kerek tíz évvel ezelőtt alakult és most a jubileum megünneplésére rendezik meg a 80 tagország részvételével a világkiállítást. A rendezvény csak 1974 júliusában nyílik, de ahhoz, hogy a nemzetközi válogató zsüribizottság eldöntse, mely alkotások kerülnek a nyilvánosság elé, hosszú időre van szükség. Ezért már ez év elején minden országnak ki kellett küldenie azt a 60 iparművészeti alkotást, illetve annak színes diapozitív-felvételét, amellyel nevezni kíván a világkiállításon való részvételre.

A hazai előkészítő bizottság a kerámia, a textil- és az ötvös-művészeti ágakat jelölte meg, mint amelyekben a hazai iparművészet világviszonylatban is — várhatóan — állja a versenyt. A felkért művészektől összesen 101 alkotás érkezett be és azok közül válogatták ki azt a hatvanat, amelyet most a hazai közönség is láthat az Iparművészeti Múzeumban.

A kiválasztott három művészeti ágon belül azon igyekezett a magyar zsüri, hogy azt a legszélesebb skálán mutathassák be. Ennek megfelelően állították össze a nemzeti kollekciót: helyet kaptak benne az idősebb generáció és a fiatalabb nemzedék képviselői is, de a legsúlyosabb érvként maguk az alkotások jöttek számításba. Néhány közülük — a szakértők szerint — világviszonylatban is ritkaságnak tekinthető. Így például Moharos Lajos kézzel vésett ezüstserlege, vagy Pölöskei József zománcozott fém kertifigurái. Különlegessége a kiállításnak Nagy József sakk-

Németh János: Karnevál

készlete, ahol minden egyes figura önálló ötvös műremek.

A kerámikusoknál az ősi magyar fazekasművészet hagyományait is felhasználta például Németh János Karnevál című alkotása.

A textiliparművészek voltak a legnehezebb helyzetben, mert alkotásaik kevésbé látványosak, de remélhető, hogy a nemzetközi zsüribizottság felfigyel majd a népi motívumokkal díszített kézi és gépi megmunkálást újszerűen ötvöző megoldásokra.

A kiállítás anyagának további útja, hogy a Kanadából érkező döntés alapján a világkiállításon résztvevő műveket azonnal útnak indítják. Azok többé nem is kerülnek vissza, mert a rendezőség a világ híres múzeumainak ajándékozza az alkotásokat. Az Iparművészeti Vállalat, amely megvásárolta a pályaműveket, ezzel a kiállítással teremtett módot arra, hogy a hazai közönség az egész anyagot együtt láthassa.

Pálos Miklós

Javuló áruellátás,

csökkenő szolgáltatási gondok

Tanács ülés Kisbéren

Csütörtökön délután ülést tartott a kisbéri nagyközségi közös tanács, a nagyközségi pártbizottság székházában. *Riez Elek*, tanácselnök beszámolt a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról és a két tanácsülés közötti időszakban hozott fontosabb intézkedésekről. A vb fontosabb akciói között megemlítendő, hogy megkötötte a szerződést az idén induló lakásépítési program végrehajtására.

Több írásos beszámoló került a tanácsülés elé. A helyi ÁFÉSZ elnöke a nagyközség és a vonzáskörzetéhez tartozó községek lakosságának áruellátását elemezte beszámolójában, részletesen szólva a vendéglátás, a felvásárlás és a szolgáltatás helyzetéről is. A folyamatos áruellátás érdekében több mint 20 nagykereskedelmi vállalattal tartanak fenn üzleti kapcsolatot, kötöttek éves együttműködési megállapodást. Jól kihasználják a több csatornás beszerzés lehetőségeit is.

Meghatározták azoknak az olcsó és közepes áru cikkeknek a körét, amelyeket a központi állásfoglalás szerint minden boltban kötelező tartani. A helyes üzletpolitikai célok nyomán, amelyek gyakorlati alkalmazására a szolid árak jellemzőek, az áruellátás javulása tapasztalható. Javult az ellátás az élelmiszerféleségekből. Ez év első felében mintegy tíz százalékkal volt magasabb a forgalom ezekből a cikkekből, mint korábban. Ruházatból, vegyes iparcikkekből a tartós fogyasztási cikkekből ugyancsak növekvő mind a kínálat, mind a kereslet. Hogy csak egy példát idézzünk erre, ez év első negyedévében a császári tüzéptelep 70,9 százalékkal, a bútorbolt 26,8 százalékkal értékesített több árut, mint a bázisidőszakban. Ezek az adatok azt példázzák, hogy ma már az építőanyagellátás is sokkal jobb, mint tavaly volt és az új bútorok iránti kereslet is nagyban emelkedett.

A vendéglátás általában megfelel a követelményeknek, de egyes egységek színvonala nem kielégítő. Ezek fejlesztését az anyagi eszközök hiánya akadályozza.

A felvásárlás és a termeltetés több milliós nagyságrendű. Tavaly például meghaladta a 3 és fél milliót. A szövetkezet területén nyolc szakcsoport működik, ezek általában tojástermesztéssel, nyúltenyészettel és méhészettel foglalkoznak. Szakmai irányításukat másodállásos állatorvos beállításával támogatják.

A szolgáltatások vonatkozásában a szövetkezet igyekszik az igényekhez felzárkózni. Ezen a területen nagyobb a jelentősége az építőipari és szolgáltató szövetkezet tevékenységének. Az új szolgáltatóház felépítése Kisbéren sok korábbi gondot megoldott. A korszerű körülmények között dolgozó részlegek ma még szinte minden igényt ki tunak elégíteni. Más azonban a helyzet, ha a jövőt nézzük. Cipész szakmunkástanulónak például ma már szinte senki sem jelentkezik. Hasonló a helyzet az órásrészlegnél is. Ettől eltekintve, a szolgáltatások fejlődése megnyugtató, éppen a kedvező tárgyi feltételek következtében. A szolgáltató szövetkezet helyzetétől azonban erősen eltér a GELKA-szervizé. A kis fiókszerviz a kezdet gondjait máig sem tud ta levetkőzni. Kontárok nehezítik a forgalom folyamatos emelkedését. 1975-re felépül az új szervizépület és számos más kedvező változás is bekövetkezik, ami lehetővé teszi a mai gondok megszüntetését.

A továbbiakban *Marosszéki János*, szakigazgatási szerv vezetője számolt be az első félévi gazdálkodásról és a kisiparosok szolgáltatási tevékenységéről.

A tanács végül több fontos kérdésben határozott, amely a szolgáltatások további fejlesztését és új létesítmények megvalósítását célozza.

---

báltatás

mondani nem lehet. Csak az

tel a munkahelyén — a nyugalmon kívül.

— Mit mondjak? Párttitkárként igyekszem úgy dolgozni, ahogyan egykor Szibériában

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

19/3 JUL 20

Németh János
Munkácsy- és SZOT-díjas keramikus művész

Zalai Hírlap

Az idén Zala megye rendezi a Dél-dunántúli Népművészeti Hetet

1024

Négy megye — Baranya, Somogy, Tolna és Zala — tanácsának művelődésügyi vezetői 1969 december 28-án megállapodást írtak alá arról, hogy 1970-től évenként megrendezik a Dél-dunántúli Népművészeti Hetet. A megállapodás szerint minden évben más megye ad helyet a rendezvénynek, s vállalja a szervezéssel járó feladatokat. Az összefogás alapját az képezte, hogy hasonló jellegű rendezvényt mind a négy megye tartott évenként: Baranyában a Baranyai Vasárnapok, Somogyban a Somogyi Napok, Tolnában a Szekszárdi Szüret, megyénkben pedig a Göcseji Napok zajlottak.

A közös rendezés mellett szól az is, hogy a négy megye gazdag népművészeti hagyományokkal rendelkezik, s együttesen már valóban figyelmet keltő, rangos rendezvény lebonyolítására képesek. Az elmúlt három évben a társmegyék adtak helyet a Dél-dunántúli Népművészeti Hét eseményeinek, amelyek középpontjában Kaposvárott a népzene, Tolnában a néptánc, Baranyában a fazekasság állt.

Az idén Zala megye a gazdája a rendezvénynek, s a szeptember 22—23—24-én zajló program középpontjában a népi építészet áll.

Elkészült a Hét műsora, amely szerint a megnyitó ünnepséget szeptember 22-én, délelőtt rendezik. Az esemény megnyitására Garamvölgyi József művelődésügyi miniszterhelyettest kérték fel. Ugyanezen a napon délelőtt 11 órakor nyílik meg a Megyei Művelődési Központban a Dél-dunántúl népi műemlékei című kiállítás. Délután a vendégek a Falumúzeumba látogatnak, ahol munkabemutatókat tekintenek meg. Az egyes portákon a zalai folklór együttesek adnak rövid műsort.

Huszonharmadikán, a délelőtti órákban több kiállítás nyílik a rendezvény keretében. Kilenc órakor Zala népművészete címmel népi hímzést, fafaragást, fazekasságot bemutató kiállítás nyílik a múzeumban. Fél órával később ugyanitt nyitják meg Németh János Munkácsy- és SZOT-díjas keramikus művész gyűjteményes kiállítását, tíz órakor a múzeum előtt Gönczi Ferenc szobrát leplezik le, tíz óra harminc perckor a múzeumban Népművészet a bélyegen címmel nyitanak kiállítást. A délutáni órákban a Hét tudományos tanácskozásain résztvevő vendégek a Göcsej—Hetés—Őrség—Szombathely útvonalon tesznek kirándulást. Este Somogy és Tolna megye együttesei adnak műsort az MMK-ban.

Huszonnegyedikén tudományos előadások szerepelnek a Hét programjában. A fő előadás címe A nyugati magyar háztípus kutatásának újabb eredményei.

kai és Pécsi.

izgalom u

hury SE labdari

hatjuk szerepl
gyedik vonalban
tott *Luczi Józse*
vezető.

A kanizsai g
edzéssel és két előkészületi mérkőzéssel, 18-as keret foglalkoztatásával készül.

Nagy vonalakban már kialakult a csapat előkészületi mérkőzés-programja is. Az első találkozóra már vasárnap sor kerül. Mivel az olajosok füves játékterét javítják, a *Thury SE—N. Olajbányász SE* mérkőzésre a Virág Benedek utcai Thury-pályán kerül sor, 17,30 órai kezdettel. A további műsor: Július 25. (szerda): *Thury SE—Z. Dózsa*. Július 28. (szombat): *MÁV NTE—Thury SE*. Augusztus 1. (szerda): *Zalaszentbalázsi TSZ SK—Thury SE*. Augusztus 4. (szombat): *Thury SE—MÁV NTE*. Augusztus 8. (szerda): *Thury SE—Keszthelyi Haladás* vagy *Z. Volán MEDOSZ TE*. Augusztus 12. (vasárnap): *Z. Dózsa—Thury SE*. Augusztus 15. (szerda): ?

(Folytatjuk)

ország—Egyesült Államok válogatott atlétikai viadal. A tengerentúliak a 32 versenyszámból 28-ban győzedelmeskedtek, és végeredményben 227:127 összpont arányban győztek.

*

Mezei György szakedző irányítja a jövőben a BVSC labdarúgócsapatát. Marosvári Béla utódjaként.

*

Constanzában, a junior súlyemelő Duna Kupa utolsó fordulójában Bulgária 50 ponttal a legeredményesebbnek bizonyult a 42 pontos Magyarország előtt. Ezzel a sikerrel Bulgária megmaradt az első helyen, s elnyerte a Duna Kupát, a második helyen Magyarország végzett.

*

„vidéki" szereplé
az N. Kinizsi nő

gyüttesnél, s hosszú ideje negoldatlan a szakosztály vetésének helyzete is ...

Az kétségtelenül dicséretes, ogy a csapat megőrizte, s így nár két és fél éve tartja haai bajnoki veretlenségét; az zonban érthetetlen, hogy egy :2-es eredmény kivételével alamennyi „vidéki" mérkőzéükön 7:1 arányban maradtak lul. Ez a nagyon gyenge idenbeli mérleg is jelentősen ozzájárult a várakozás alatti zerepléshez.

A FAÁTLAGOK is visszaésről tanúskodnak. Az egy érkőzésre eső csapatfaátlag a ivalyi 2352 fáról 2279 fára, az gy versenyzőre jutó átlag pe- ig 392-ről 380-ra módosult a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szolnok Megyei Néplap

Az orvosoddal!..." Klatt.

1021 Németh János

Németh János: Európa elrablása című mázas samott faliképe
(Fotó: KS)

nem tíz éve d
építőiparban, d
nem tudom m
nyakamat most
fordítani miatta

— Kényelmet
nyek között, nel
tető munkát vé
közbe Rácz Jó
karítóbrigád
Mikor egy helye
sek elvégezték
akkor megyünk
rűvel, lapáttal, talicskával és az ott maradt maltert, törmeléket takarítjuk el. Az ablakok felrakása után már könnyebb a munkánk, védettebb helyen dolgozhatunk. Az ablaküvegeket a MÉH-től hozott, nem egyszer piszkos, olajos ruhákkal kellene megtisztítanunk, viszont tisztra törlőrongyot, ultrát nem kapunk. El tudja képzelni, hogyan lehet ezek nélkül szépen ablakot tisztítani?

A beszélgetésbe fokozatosan a többiek is bekapcsolódnak. Kőszegi Lászlóné elmondja, hogy Pesten 8,50-es is meg lehetne szokni és szeretni, csak ne lennének olyanok az emberek... Munkaruhában még a boltba se szívesen megyek, mert rendetlen külsőm miatt szinte kinéznek onnan. Munkaidőn kívül pedig én is felöltözöm ugyanúgy, mint más. Szerintem nagyon sokan nem becsülik, inkább lenézik a fizikai munkát.

Fúrógép zajától és kalapácsütéstől kísérve érek le a hatodik emeletre, ahol a kőműves segédmunkásnők dolgoznak. Fallapokat gip-

Fotelek fűzfavesszőből

1021

Tenni és kapni

Németh János — újabb feladatáról

Mint korábban hírül adtuk, május 2-i ülésén Németh János egerszegi kerámikust választotta meg megyei titkárnak a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-dunántúli Területi Szervezetének Zala megyei csoportja. Ebből az alkalomból a szervezet munkáját illető terveiről beszélgettünk a művésszel, aki elmondotta, hogy korábban már viselte ezt a tisztséget.

— Most miért választották meg újra?

— Nálunk háromévenként van tisztújítás, s a jelenlévők úgy vélekedtek, hogy másfél évtizedes itteni alkotó tevékenységgel a hátam mögött most én képviselhetem a legnagyobb súllyal illetékes szervek előtt a csoport érdekeit.

— Tehát művészi tekintélye — jobb kifejezés híján — amolyan érdekvédelmi célokat szolgálna? Miről van szó konkrétan?

— Érdekvédelem? Az is. Itt konkrétan az új létesítményekbe kerülő képzőművészeti alkotások sorsáról van szó. Arról, hogy az új zalai középületekbe elsősorban zalai alkotók képzőművészeti munkái kerülhessenek. Ez jogos óhaj a megye, s az alkotók részéről, ám nincs minden rendben ekörül. Nagyon kevés megbízást kapnak új létesítmények képzőművészeti alkotásokkal való díszítésére a megyei művészek.

— Ez a gond ismert. Ön hány ilyen alkotásra kapott megbízatást?

— Amióta itthon élek, kettőre, ezeket azonban nem központi alapból, hanem a megye pénzéből finanszírozták. Természetesen megyénken túli tájak közintézményeibe is több kerámiát készítettem. De mi elsősorban a megyének szeretnénk többet alkotni. Itt dolgozunk, ez a táj az inspiráló, éltető közegünk. Tehát: kevés zalai művész kap megbízást — és ők is ritkán — itthon maradó, új középületekbe kerülő alkotásokra, továbbá a megyei szervek ilyen irányú javaslatait sem veszik mindig figyelembe, s nem egy középület terveiből kimarad így az óhajtott képzőművészeti alkotás. Társaim úgy vélték, talán tehetek e gond rendezése érdekében egy s mást, ám az én erőfeszítéseim egymagukban kevesek.

— Mire gondol?

— Egy példával kezdeném. A csoport szóbanforgó üléséről még május 2-án jegyzőkönyv készült, javaslatainkat, elképzeléseinket szerettük volna megvitatni mielőbb az illetékes megyei vezetéssel, ám még nem nyílt erre lehetőség. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a megyei párt és állami vezetés nem törődik a képzőművészek gondjaival, ellenkezőleg! Csupán arról van szó, hogy elfoglalt emberek, ugyanakkor például az előbb említett képzőművészeti beruházások ügyében olykor sokfelé és sokat kellene tenni, hogy a helyi álláspont győzzön. Szóval a megyei képzőművészeti törekvéseket főhatóságoknál csak megfelelő szintű, tehát intézkedési jogkörrel rendelkező megyei vezető támogathatná eredményesen. Ugyanakkor a megyei múzeumi igazgatóságnak és a csoportnak egyaránt égető szüksége lenne egy művészettörténészre. Hogy nekünk miért? Kiállításokat, vitákat, közönségtalálkozókat rendezne, irányíthatná a képzőművészeti ismeretterjesztést, megismertetné az országos közvéleményt a zalai törekvésekkel, magyarán képzőművészeti szervező is lenne.

— Hasznos javaslat! S miről esett még szó a májusi csoportülésen?

— Szóbakerült a hiányzó megyei képzőművészeti díj ügye. Úgy tervezzük, hogy ezután kétévenként megyei tárlaton adnánk ízelítőt törekvéseinkről a közönségnek. Hasznos lenne ezt a kiállítást egybekapcsolni azzal, hogy a legtöbbet nyújtó művész megyei díjban részesülne. Ilyen díjat szinte minden megyében alapítottak már, hogy csak a kaposvári Rippl—Rónai, vagy a pécsi Janus Pannonius díjat említsem. Ez az elismerés — maga a megtisztelő gesztus, illetve egy érem oklevéllel, tehát nem elsősorban az ilyenkor szokásos összeg — nyilván minden erre méltó művész alkotókedvét megsokszorozná.

— Valóban! Ám az egervári kiállítások alkotóit már évek óta díjazzák.

— Ez félreértés! Aligha nevezhető díjazásnak az a gyakorlat, hogy a vállalatok, üzemek stb. támogatásából összejött 20—25 ezer forintot néhány ezer forintos tételekben szétosztják a kiállítók között. A művész számára sem ösztönző azt az elvet követni, hogy lehetőleg minél több kiállító kapjon valamit. Ehelyett valóban a művészi teljesítmény, a kiállítási alkotás értéke döntsön, s ne szinte mindenki, hanem csak a legszínvonalasabb művekkel előrukkoló művészek részesüljenek megfelelő, méltó összegű díjban. Emellett örülnénk, ha a patronáló üzemek a díjazásra felajánlott forintok mellett vásárolnának egy-egy alkotást is.

— Kívánjuk, hogy a csoport e mostani aktivitása töretlen maradjon! Ezen túl megkérjük, tájékoztassa lapunkat terveiről, s arról, milyen érzésekkel fogadta a május 1-e alkalmából kapott SZOT-díjat?

— A napokban nyílt meg egy kiállításom Kispesten, szeptemberben az egerszegi közönség elé lépek új munkáimmal, 1974-ben pedig a Műcsarnokban mutatják be újabb és régibb kerámiáimat, s több hazai és külföldi megbízatáson, pályázaton is dolgozom jelenleg. Az idén szeptemberben néhány alkotásom ott lesz az Isztambulban és Ankarában megrendezendő mai magyar kerámia bemutatón. A SZOT-díjat nagy megtiszteltetésnek tartom, az oklevél szerint népművelési tevékenységemért és eddigi művészeti munkásságomért találtak méltónak erre a magas művészeti kitüntetésre. Ez az elismerés megerősít abban, hogy helyes úton járok, amikor a népi kerámia hagyományait a modern kerámia kiindulópontjának tekintem törekvéseimben — fejezte be nyilatkozatát a művész.

hely.

A spartakiád nyári versenyeinek járási döntőit egységesen, mind a három sportágra vonatkoztatva június 24-én Nagykanizsán rendezi meg a JTS és a Falusi Dolgozók Spartakiád Szervező Bizottsága.

(balogh)

ton).

A 11 súlycsoportban nyolított mérkőzésen fehér fiatalok erőnlét technikailag is felülm vendégeket.

Eredmények (elöl versenyzői): Kovács Z

Botos ellen. 4:0. Bálint ellen-

Zalai Hírlap
1973 MÁJ. 24
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ

K, eredmények

Lányok, csapat (I): 1. MÁV NTE (Vass, Rózsás, Cseresznyés). **Egyéni (8):** 1. Vass Ibolya (MÁV NTE), 2. Rózsás (MÁV NTE), 3. Cseresznyés (MÁV NTE), 4. Burcsi (MÁV NTE). Az 1. helyezett csapatok és az egyéni 1—4. helyezettek e hét végén Sopronban elindulhatnak a területi serdülő seregszemlén.

*

Az OKISZ Kupa sakkversenyt az idén Siófokon rendezték meg hat csapat részvételével. A Zalaegerszegi Szolgáltató Ksz csapata az ötödik helyen végzett, megelőzve a tavalyi és azelőtti védőt, a Budapesti Elektronika Ksz együttesét.

*

Kibővített elnökségi ülést tartott a Zalaegerszeg Városi Sakk Szakszövetség, mely soraiba kooptálta dr. Varga Tibort, majd a szakszövetség titkárává választotta. A jelenlegi tisztikar. Elnök: Berecz János, elnökhelyettes dr. Rónai Sándor, titkár dr. Varga Tibor, elnökségi tagok Puskás Bálint, Németh István, Kiss János és Péter János.

*

Nagy feladat előtt a Zala megyei Atlétikai Szakszövetség és a Középfokú Iskolai Sportbizottság; szombaton és vasárnap Zalaegerszegen rendezik meg a középfokú iskolák dél-dunántúli területi atlétikai bajnokságát. Zala, Somogy, Baranya, Tolna és Fejér megye legjobb középiskolás atlétái találkoznak a Z. Építők pályáján a szombaton 9 órakor kezdődő ver-

ság legutóbbi fordulójá mányei. A-csoport: Sz Tornyiszentmiklós 0:4, C Csömödér 2:2, Muras Mikekarácsonyfa 2:3, Kerkaszentkirály 2:0, C —Bárszentmihályfa 2:2, Lispeszentadorján 3:2, Rédics—Zalabaksa 7:0, Szilvágy 4:0, Szentgyö Pórszombat 2:4, Lentikapolna— Resznek 3:1, Hernyék—Páka 0:1.

*

A ZTE sportiskolás úszói résztvettek Pécsett a gyermek (1961—62 évben születettek) korosztályú versenyén. Közülük legjobban Düh Mariann szerepelt, aki megnyerte a 200 méteres mellúszást, második lett a 400 méteres vegyesúszásban, harmadik a 200 méteres hátúszásban. A 2. helyet szerezte meg a Németh—Budavári—Veres—Szalay összetételű 4x100 méteres vegyesváltó. Barabás Jutka a 200 méteres vegyesúszásban a második, Németh Tivadar a 200 méteres pillangóúszásban a harmadik helyet szerezte meg.

*

A ZTE—DVTK mérkőzésre a jegyek elővételi árusítását holnap, pénteken reggel kezdik meg az Idegenforgalmi Hivatalnál és a postával szemben levő jegyárusító pavilonban. A jövő évadra szóló bérletek árusítását vasárnap, a mérkőzés előtt kezdik meg a pálya pénztáránál.

*

Az elmúlt hét végén a fővárosban megrendezett országos serdülő cselgáncs-bajnokságon Csengő László (MÁV NTE) a 68 kgosok súlycsoportjában, 14 induló között az értékes 3. helyet szerezte meg.

azonnali belépéssel alkalmaz

több éves gyakorlattal rendelkező statikus mérnököt és építész mérnököt,

irányító tervezői, valamint építésztechnikust statikus szerkesztői munkakörbe.

139 367

YOLC HÓNAP

REGÉNY —

Talán az egyetlen kivétel Keserű Bálint volt, de miért, mert mindig pityókosan szállt fel a létrára, egyszer aztán zsupsz, ki a Szent István körútra a harmadik emeletről, kész, vissza is lehetett küldeni a mentőket, ide másfajta kocsi kellett. az a nagy fekete, csak a vödör maradt ott, meg a pálinkaszag. Kéremszépen, ha Gyevinek vérátömlesztésre van szüksége, csak tessék szólni. Az ítéletben megnyugszom, akkor is, ha megcsapolnak.

— Kapelláró Ferenc!

— Jelen!

— Beszélőre.

— Az anyám van itt? Mert akkor nem megyek.

— Beszélőre.

— Jó, de akkor nem szólok egy szót se.

— Látogatója érkezett, Bereczki Zoltán.

A finom vasháló túlsó felén idősebb, törődött arcú férfi állt. Ünneplőruhája új lehetett még, nem sokszor volt rajta, mégis, valahogyan hétköznapisnak tűnt, talán mert nem viselt nyakkendőt, s a sötétkékhez nem illett a világoszöld pulóver. Levett kalappal állt ott, furcsa megilletődöttséggel a szemében, amely fénymeleggel telt meg, mihelyt a fiatalembert meglátta. Nézték egymást, úgy tűnt, hosszú percekig. Azután Kapelláró lehajtotta a fejét.

— Na. Ne itassuk az egereket fiú. Lesz ez még így se — mondta Bereczki, valami hibába palástolt szeretettel a hang-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Nemzet

1973. APR. 30.

Németh János
keramikus művész.

1021

11

Átadták a SZOT-díjakat

Az 1973. évi SZOT-díjakat *Gáspár* Sándor, a SZOT főtitkára vasárnap ünnepélyesen adta át a SZOT székházában. Az ünnepségen részt vett *Kisházi* Ödön, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, dr. *Orbán* László, a művelődésügyi miniszter első helyettese, *Brutyó* János, az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának elnöke, *Virizlay* Gyula, a SZOT titkára mondott ünnepi beszédet, hangsúlyozva, hogy a SZOT-díjak egyre teljesebben fejezik ki dolgozó társadalmunk, a magyar szakszervezeti mozgalom megbecsülését, a kultúra munkásai, írók, tudósok, művészek iránt.

A SZOT elnöksége az 1973. évi SZOT-díjjal tüntette ki *Bacsó* Péter filmrendezőt, *Benedek* Árpád rendezőt, *Békési* Gyula költőt, *Czigány* Györgyöt, a Magyar Rádió zenei főosztályának rovatvezetőjét, *Garai* Gábor költőt, *Gerő* János írót, dr. *Kulin* György csillagászt, *Mécs* Károly színművészt, *Németh* János keramikus művészt, *Pödör* Béla zeneszerző-karnagyot, *Rábai* Miklós koreográfust, *Sulyok Mária* színművésznőt, *Szurcsik* János festőművészt, *Takács* Imre költőt, *Varga* Magda operaénekesnőt és *Vértessy* Sándor szerkesztőriportert.

*

A Szolnok megyei tanács művészeti díját vasárnap adták át a szolnoki városi szimfonikus zenekarnak és *Gácsi* Mihály grafikusművésznek.

Vasárnap Szolnokon átadták a Szakszervezetek Szolnok megyei Tanácsának idei művészeti díjait, *Simon* Ferenc szobrászművésznek, *Chiovini* Ferenc, Munkácsy-díjas festőművésznek és *Szombathy* Gyulának, a szolnoki Szigligeti Színház tagjának.

12

SOKÉLETŰ EMBEREK

A kohás

„Egy életem, egy halálom" — kiáltják hetykén a mesék halhatatlan hősei, nekirugaszkodva csudálatos próbatételeiknek.

Azok az emberek, akiket „sokéletűeknek" nevezek, nem a képzelet teremtményei. Minden próbatételek legnehezebbikével: a valóság megjobbításával viaskodnak. Nagyhangúság, kivagyiság távol áll tőlük.

Kik ők?

Kortársaink. Mindössze abban különböznek másoktól, hogy nem csupán a saját életüket élik.

Nyitott szív és ugrásra kész cselekvőkészség jellemzi őket s édeskeveset törődnek vele, hogy ez áldás-e, vagy inkább átok, fejükön. —

Vannak köztük közéleti személyiségek, de olyanok is, akik

kor egy rendkívüli esemény bekövetkezte még elhárítható. Hanálunk egyszer már kitört a gyalázat, még a legderekabb embernek is könnyen a lábába csúszik az esze. Olvastam egyszer, hogy a régi görögöknél még a hősi halottnak is csak akkor adták meg a végtisztességet, ha elölről kapta a sebét. Hát... miközülünk sokan viselik hátul a tűz foga nyomát, de az is igaz, hogy itt nem ember áll szemben az emberrel, hanem óriási energiák.

— *Önt is érte már baleset?*

— Azt mondják, az ép martinász ugyanolyan ritka madár, mint a józan öntő, vagy — hogy meg ne sértsem a rokon szakmát — az el nem hangolt fuvola.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ 21

ESTI HÍRLAP

Németh János kerámiaművész

1021

□ NÉMETH JÁNOS kerámikusművész munkáiból nyílt kiállítás Kispesten, az Ady Endre út 57. szám alatt. A tárlat június 3-ig tekinthető meg.

1021

1973.IV.29.Kossuth 12.oo /6/Z.

Déli krónika

Budapesten délelőtt ismert művészeket,alkotókat,ujságirókat tüntettek ki a SZOT dijjal.Az ünnepségről,melyen a vendégeket Virizlai Gyula a Szakszervezetek Országos Tanácsának titkára köszöntötte,Varga Pál tudósit.

- A SZOT dijak átadása immár 15 éve hagyomány.De rangja évről-évre növekszik,mert egyre teljesebben fejezi ki dolgozó társadalmunka magyar szakszervezeti mozgalom megbecsülését a kultura munkásai,irók,tudósok,művészek, iránt,akik szivvel-lélekkel segitik szocialista nevelési céljaink valóraváltását,akik kimagasló művekkel, munkával alakitásokkal járulnak hozzá nemzeti kulturánk szocialista művészetünk gyarapitásához,mondotta egyebek között Virizlai Gyula.Ezután Gáspár Sándor a politikai bizottság tagja a SZOT főtitkára átnyujtotta a dijakat.Bacsó Péter filmrendezőnek,Benedek Árpád rendezőnek,Békés Gyula költőnek,Czigány Györgynek,a Magyar Rádió zenei főosztálya rovatvezetőjének,Garai Gábor költőnek,Gerő János irónak,dr.Kulik György csillagásznak,Mécs Károly szinművésznek,Németh János kerámikus művésznek,Pödör Béla zeneszerző karnagynak, Rába Miklós koreográfusnak,Sulyok Mária szinművésznőnek,Szurcsik János festőművésznek,Takács Imre költőnek,Varga Magda operaénekesnek,és Vértesy Sándornak, a Televizió munkatársának.

1973.IV.29.Kossuth 12.00 /6/Z.

Déli krónika

- - - - - - -

Budapesten délelőtt ismert művészeket,alkotókat,ujságirókat tüntettek ki a SZOT díjjal.Az ünnepségről,melyen a vendégeket Virizlai Gyula a Szakszervezetek Országos Tanácsának titkára köszöntötte,Varga Pál tudósit.

- A SZOT díjak átadása immár 15 éve hagyomány.De rangja évről-évre növekszik,mert egyre teljesebben fejezi ki dolgozó társadalmunka magyar szakszervezeti mozgalom megbecsülését a kultura munkásai,irók,tudósok,művészek,iránt,akik szivvel-lélekkel segitik szocialista nevelési céljeink valóraváltását,akik kimagasló művekkel, munkával alakitásokkal járulnak hozzá nemzeti kulturánk szocialista művészetünk gyarapitásához,mondotta egyebek között Virizlai Gyula.Szatán Gáspár Sándor a politikai bizottság tagja a SZOT főtitkára átnyujtotta a díjakat.Bacsó Péter filmrendezőnek,Benedek Árpád rendezőnek,Békés Gyula költőnek,Csigány Györgynek,a Magyar Rádió zenei főosztálya rovatvezetőjének,Garai Gábor költőnek,Gerő János irónak,dr.Kulik György csillagásznak,Mécs Károly szinművésznek,Németh János kerámikus művésznek,Pödör Béla zeneszerző karnagynak, Rába Miklós koreográfusnak,Sulyok Mária szinművésznőnek,Szurcsik János festőművésznek,Takács Imre költőnek,Varga Magda operaénekesnek,és Vértesy Sándornak, a Televizió munkatársának.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
Németh János
1977 OKT 29
Somogyi Néplap

1021

Európa elrablása

Németh János mázas samott faliképe.

(Az Iparművészeti Múzeum kortárs alkotóházi bemutató jubileumi kiállításáról.)

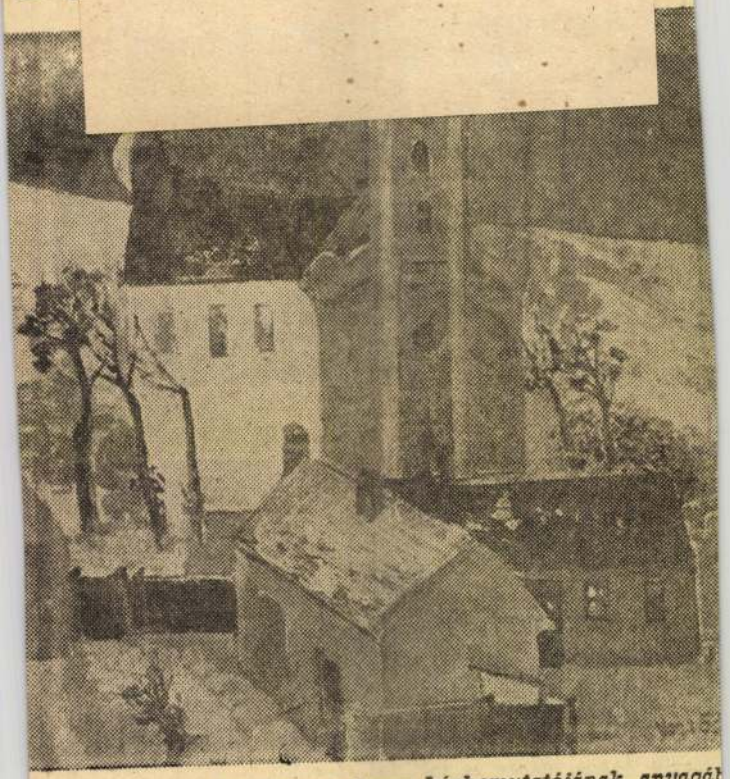

A Vaszary-terem képbemutatójának anyagá

Továbbépülő örökség

Németh János kerámiáiról

MŰVÉSZET

Évszázadokon át virágzott egy gazdag kultúra nálunk. Ennek emberformáló, humánus értékeket megtartó voltát csak most kezdjük a maga teljességében, igazi nagyságában értékelni. Akkor, amikor ez a kultúra már rég meghalt, végérvényesen sírba szállt. Feltámasztása lehetetlen, s értelmetlen is volna. Viszont modell volta kétségtelen, értékeire, eredményeire nem figyelni, több, mint bűn. Ha magasabb fokon egy demokratikus, embert alakító-kiteljesítő kultúrát akarunk teremteni — márpedig ez a célunk —, akkor gazdag örökségünkről nem szabad megfeledkeznünk.

Ez a kultúra a hagyományos paraszti világban ugyanis nemcsak a századok során csiszolt, érlelt technikai fogásokat, technológiai folyamatokat, a különféle szerszámok használatát örökítette apáról fiúra, anyáról leányra, hanem az élet minden területét behálózó szokás- és ízlésrendet, gazdag jelentésvilágot is folytonosított.

Tehát azzal, hogy valaki megtanult szőni vagy hímezni, faragni vagy korongozni, nemcsak az ehhez szükséges manuális tudást sajátította el, hanem olyan magasabbrendű szellemi értékek birtokába is jutott, ami biztos eligazodást nyújtott számára az élet minden területén.

Németh János szerencsés ember. Olyan iránytűt örökítettek rá, amivel ő is eligazodhat az életben és a művészetben egyaránt. Ez az iránytű nála a hagyományok ismerete. Azé a szerteágazó tradícióé, ami egyrészt feltételezi az anyagban való gondolkodást, másrészt a fazekasság, a kerámia léptékében, formarendjében való biztos tájékozódást.

Műlovarnő-figura

Akik ismerik modern kerámiaművészetünket, azoknak felesleges materiálisan is bemutatni Németh János Vörös kakasát. Csak fel kell idézni ezt az erőteljes alkotást, hogy hihető legyen: nemcsak a zalai kerámikus művészetében fordulópont ez a mű, hanem iparművészetünk történetében is. Az első forgástestekből, tehát korongolt elemekből építkező monumentális kerámiaplasztika. Összegező és előremutató. Egy, már a gyermekkorban, az agyagműves nagyapa műhelyében, a vásározások, szekerezések alkalmával kezdődő rácsodálkozó felismerés és a főiskolai stúdiumok során beérő, tudatosuló magáratalálás első művészi megfogalmazása. Egyúttal olyan, már gyors egymásután megszületŏ, hasonló felépítésű kerámiák hírnöke, amik tíz évvel később, 1968-ban meghozták számára az első sikert is, az I. országos kerámiabiennálé díját.

Ha Németh János nem tett volna többet, minthogy a Kakast követően ezt a 10, Pécsett kiállított alkotást létrehozza, teljesítménye akkor is jelentős és példamutató lenne. Az elismerés azonban még inkább segítette magáratalálását. Törekvései ettől fogva már szerteágazóbbak. Míg egyre-másra készíti robosztus kerámia figuráit, 1969-ben megszületik első nagy méretű, 27 négyzetméteres faliképe, a harkányfürdői fedett uszodában. A saját műfajában megint csak az első, amit aztán rendre, szinte évről évre követnek további kerámiafrízei. Igy — csak néhányat megemlítve — a zalaegerszegi fürdőbe, ugyanitt a megyei kórházba, a budapesti Centenáriumi Parkba, a kenyeri művelődési ház falára, vagy legutóbb a Szombathely egyik terére került díszítő kerámia reliefek.

De ezzel párhuzamosan feleleveníti a régi plasztikus díszítésű céhkancsók és az alakos népi edények, pálinkás butellák, miskakancsók, stb. formavilágát is. Zalaegerszegi műhelyében ettől kezdve nagy méretű, emberalakot formázó, vagy figurákkal díszített modern kerámia edényeinek egész sora készült el, intim belső terek méltán becsült és sokfelé elkerült díszeivé válva, esetleg ünnepi lakomákat követő borozgatások „fényét" emelendő használatba is véve. Ember nagyságú, vagy azt meghaladó monumentális kerámiaplasztikái viszont már nagyobb külső terekre kívánkoznak. Ezek a többek között Torontóban, Helsinkiben is felállított alkotások a hazai kerámiaművészet hírét öregbítik külföldön is. De példát mutatnak egy ősrégi fazekas technikának, a korongozásnak újmódon való felhasználására is.

Az előbb felsorolt törekvések azonban a népi fazekasság eredményeinek korszerű alkalmazásában, megújításában csak az egyik járható utat, a változatos megformálású, sokféle rendeltetésű egyedi kerámiák kialakítását jelentik. A másik út viszont a sokszorosítható, nagyipari gyártásra is alkalmas puritán megfogalmazású használati edények, sallangmentesen kialakított díszkerámiákhoz vezet. Ezek a mázatlan, vörös színű kerámiák az utóbbi években, egy hosszabb kísérletezés eredményeiként születtek.

Lovas alakú edény

Németh Jánosnak mostani szekszárdi bemutatkozása is beszédesen dokumentálja mennyire jól sáfárkodott a korán rábízott örökséggel. Egy kisebb tájegység, Göcsej népművészete, fazekassága hatott művészetére leginkább, hagyományokat megújító, továbbgondoló törekvései viszont már nemcsak szűkebb hazáját, Zalát, hanem az egész országot gazdagítják.

SZELESTEY LÁSZLÓ

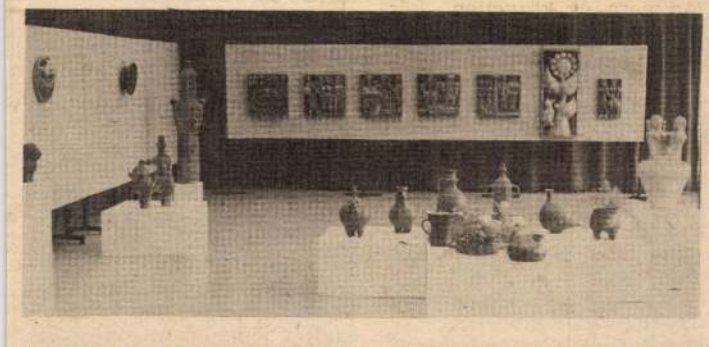

A kiállítás egy részlete

Táncospár (samott)

1978. JÚN. 2 5
NÉPÚJSÁG (TOLNA)
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 327-148, 340-128

MAGAZIN
MAGAZIN
MAGAZIN
MAGAZIN
MAGAZIN
MAGAZIN
MAGAZIN
MAGAZIN
MAGAZIN
MAGAZIN
MAGAZIN
MAGAZIN

Növekvő stressz, konjunktúra idején

A gazdasági fellendülés és visszaesés a betegségek és a halálesetek gyakoriságában tükröződik az eltérő stresszhatások következtében. A Johns Hopkins egyetem egyik szociológusa, aki 1900 és 1975 között összehasonlította a konjunktúra görbéjét és a halálozási statisztikát, erre a megállapításra jutott. Eszerint az infarktusok arányának növekedése mindig a fokozott munkanélküliség időszakaiban mutatkozik meg (minden 1 százaléknyi munkanélküliség az Egyesült Államokban 30 000 újabb infarktust jelent). Úgy tűnik, hogy még nagyobb stresszt jelentenek a hirtelen fellépő konjunkturális fellendülések. A stressz következményének tekinthető betegségek, például a szívinfarktus, a májzsugorodás, a depresszió és az öngyilkossági tendencia ilyenkor halmozódik.

A villán

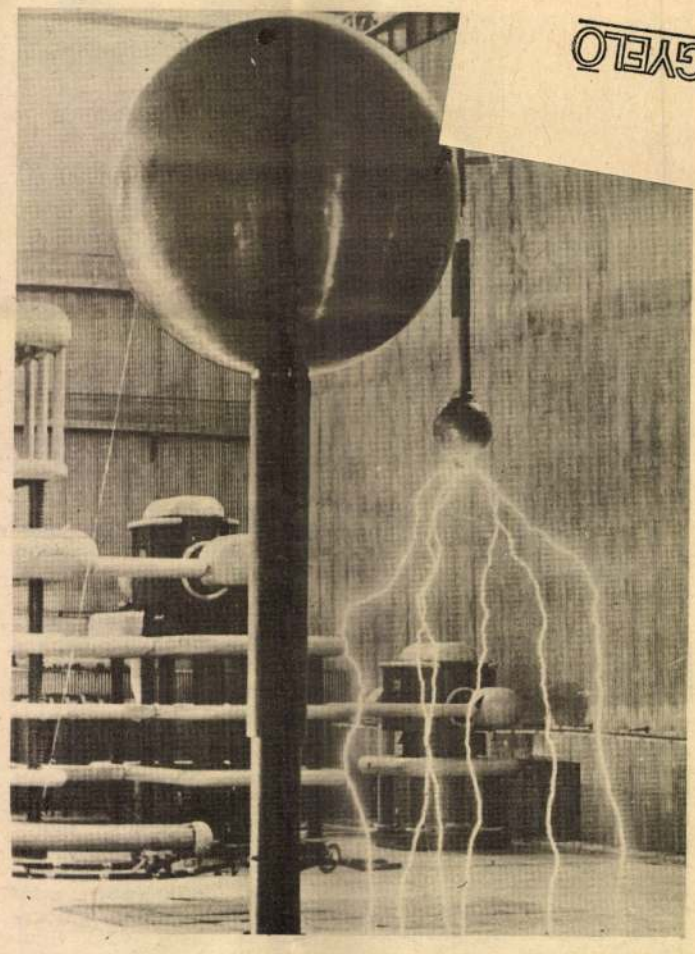

Mesterséges villám a laboratóriumban

A villámok a legérdekesebb meteorológiai jelenségek közé tartoznak. Sokan félnek tőlük, mások viszont gyönyörködnek a szépségükben. A tudomány — félelem és tetszés nélkül — elmélyülten kutatja fizikai tulajdonságaikat, részint természetes körülmények között, részint olyan nagyfeszültségű laboratóriumokban, amilyen a képen is látható, s ahol több millió volt feszültkisülés, amely... mérője 5—10 méter is lehet. Ez nem folyamatos, 50—100 méteres „ugrások" szakítják meg. Általában negatív töltésű és a földben lévő pozitív töltéseket vonzza. Ezért annak kiemelkedő pontjairól ellenkisülés indul meg felfelé. Ha találkoznak, létrejön az úgynevezett főkisülés. A villám „vaktában" érkezik, és többnyire csak a földhöz közel érve vált ki ellenkisülést

Hazánkban évente 40—50 ember hal meg villámcsapástól. De nemcsak az embert veszélyezteti, az épületekben is gyakran jelentős károkat okozhat. Attól függően, hogy a villámvédelmet kidolgozó szakemberek beérik-e „csak" 95 százalékos biztonsággal (lakóházaknál ez elegendő), vagy 99 százalékos biztonságra van szükség — például színházaknál, moziknál, esetleg 99,9 százalékos biztonságot akarnak elérni, ami atomreaktoroknál vagy lőszerraktáraknál indokolt, itt más-más kivitelű a védelmi rendszer.

Apró furcsaságok

NYARALÁSI EMLÉK

Egy betörő egy bécsi szaküzletből észrevétlenül ellopott egy színes televíziókészüléket. Nagy megdöbbenésére azonban nem sokkal később letartóztatták. A lopás folyamán ugyanis a tett színhelyén elvesztette levéltárcáját a nyári szabadságáról készült fényképekkel.

KLASSZIKUS MONDÁS

A svájci Glarus kanton községi tanácsának vitája során általános derültséget keltett a következő megjegyzés: „Ha olyan rendeletet hozunk ame-

NINCS MEGOLDÁS

Mivel egyszer már ittas vezetés miatt elítélték, egy 31 éves south-porti (Anglia) lakos kétlovas hintót bérelt és ezzel ment egy fogadásra. Visszatértében azonban járművével közlekedési zűrzavart okozott. A rendőrségnek kellett közbelépnie, és végül is börtönbüntetéssel sújtották.

HIVATALI BÜROKRÁCIA

13 éves késedelemmel kapott választ egy nyugat-ber-

nyítékait, „mert különben kérelmének elintézése hosszabb ideig elhúzódhat".

AKI A KARCSÚ NŐI LÁBAT KEDVELI...

A chicagói Illinois egyetem egy amerikai pszichológusnője állítólag összefüggést fedezett fel a partnerválasztás során előtérbe helyezett testi sajátosságok és jellemtulajdonságok, valamint a szokások között. „Felismerései" közé tartozik többek között az, hogy azok a férfiak, akik a karcsú női lábszárt kedvelik.

Kelendő árucikk

Az egyre gyakoribb emberrablások hatására az angol Protec cég speciális védőkészüléket dolgozott ki. A diplomatatáskába egy adót szereltek, amelynek bekapcsolásával segítségkérő jeleket lehet szétküldeni. Az olasz, nyugatnémet és izraeli külügyminisztérium képviselői-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JUN 6

Esti Hirlap

Németh János kerámikus

emlékeztek meg a negyed-
százados születésnapról a
Postások Szakszervezeté-
ben.

1021

● KIÁLLÍTÁSOK. Né-
meth János kerámiáiból
Kőszegen, Tassy Béla gra-
fikusművész munkáiból
pedig Dunaújvárosban nyí-
lik ma délután

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

19[illegible] AUG 10
NÉPSZAVA

Németh János

Németh János: Európa elrablása

JOHANNES VALASZTO NEMET

Emlitve:-40.-1640. Adókivetés."Suburbia Plateae Felseö Banya...d.50."-1645-1651. Adóval szerepel ugyanott.- 1684.III.7.Egyik rokona,Szatmáron lakó Választó István emlitve. 29.old.

SZÁSZ PÁL: Adatok a nagybányai pénzverő alkalmazottairól 1530-1660 25.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó.Bpest. 1958

M.D.K.

Németh Jánosné, özv. asztalos m.

Veszprémi mester. 1828: fél évet segéd nélkül dolgozi

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.
252.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém.
1963

Németh Jenő

festő

Szombathely

l.

Dunántúli Szemle

1944. 222. l

LXXIX

Gyüjt. folio

Magyarország történeti emlékei
az 1896 évi ezredéves orsz. kiállitáson.

II. Szerkesztí SZALAY IMRE.

203.-468.11., XLI.-XC. képes tábla.

Budapest-Bécs

Gerlach M. é.n./1901/

MDK

Németh Jenő
Kovácsmühely
Gipszszobor

Pósfai József: Egy kiáll. margójára. Nyugati Kis Ujság, Szombathely, 1949, ápr. 14.

M.D.K.

Németh Jolán

A lap bemutatja a művész négy rajzát "Juliusi Divatrajz Revü" cimmel.

Szinház, Bp. 1946. juli. 17-23. II. évf.
27. sz. 28-29. lap

M.D.K.

Németh Jolán

"Fiatal divatrajzolók" címmel a lap bemutatja öt ruhatervét.

Színház, Bp. 1946. juni. 12-18. II. évf. 22. sz. 28-29. lap

Nemeth János
szobrász

M.D.K.

A balatonföldvári iskola részére készített kerámia falihépet. — Használati tárgyakat is készít. — Kerámia falihép (repro)

Kocsis Judit: A kerámiaművészet realizmusa Nemeth János
Miállításán
Művészet, 1961. szeptember — 37 l.

Németh János
heraniehus

M.DK.

Házi János "borospince céljer diplomamunkája
"a kiállitáson szerepelt. „Farkasmester", „Szüre-
-telők", „Korongozó", „Kalas", „Bagoly", a
művei.

Kocs Judit: A heraniannüvészet realizmusa Németh
János kiállitásán
Művészet, 1961. szeptember — 37 l.

Németh János
keramikus

H.D.K.

A balatonföldvári iskolába
kerül kerámia falképe.

Lajos Sándor: Új képzőművészeti alkotások a Balaton körül
Művészet, 1962. szeptember – 22 lap.

Németh János MDK

Cséplés

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Nemzeti Táncos

MNK

Csépl.és

Miscellaneous 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Németh János

Németh János /kerámia/ műveivel szerepelt a IV.Országg.Iparm.K.all.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31. Kat.

Németh János

Schrammel Imre, Benkő Ilona, Borsody László, Csekovszky Árpád, Majoros Hédi, Majoros János, Kigyós Sándor, N. Szonntag Éva, Gádor István, Gorka Livia, Németh János, Geszler Mária, Minya Mária, Szekeres Károly, Pürtös György, Vértesi Nándor, J. Móker Zsuzsanna, Kálmán Anikó művészek szerepelnek a pécsi Janus Pannonius Muzeum Dóryné utcai kiállítótermében rendezett negyedik országos kerámiai biennálén. A kiállitók közül fenti neveket említi meg Vadas József: "Sápadt kerámia" c. kritikájában. Ezt -a tárlatról szóló ismertetéstlásd: Gádor István nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 1.
XIX. évf. 44. sz. 13. lap.

Nemeth János

A spontán expressív alkotásmód típusába sorolhatók Nemeth János Döbrentei tere.

Kerékgyártó István: A magyar népi festészet....
Művészet, 1976.november - 10.oldal.

Németh János keramikus

Negyedik alkalommal nyílt meg Pécsett a kerámia-biennálé, melyen a művész művei szerepelnek, kályhacsempéi nagy méretűek, érdekes kezdeményezések. (említve)

Láncz Sándor: Képzőművészeti krónika. Jelenkor. 1976. 1. 65-66 old.

Németh János

Pályázat alapján Németh János meg
bíriast kapott a Helsinki Magyar Nagy-
követség „Megy a juhász a számárom
kerami aplasztikára a tengerparti
terasz-rendszeren való megoldásra.

-----: Köztéri munkák.

MŰVESZET, 1976.február - 48.oldal.

Németh János

Németh János kerámiikusművész
kiállítása a dunaújvárosi Uitz
Béla teremben július 23-án
nyílt meg.

-----:Kiállítási naptár.
Művészet, 1976.augusztus - 48.oldal.

Németh János, Munkácsy- és SZOT-díjas Keramikus

Egervár '73 c. kiállítás díjait osztották ki vasárnap. Az Erdőkémia 2 ezer ft-os díjában a művész részesült.

Zalai Hírlap, 1973. V. 25.

NÉMETH JÁNOS, szobrász

Szombathelyen az 1971-es tárlaton 7 alkoto elmaradt, akik 1970-ben szerepeltek, de 8 új névvel találkozunk 1971-ben. Ezek egyike Németh János. A tárlaton több a szobor, kisplasztika és a keramiam, mint 1970-ben. 528.old

BERTALAN LAJOS: Tavaszi Tárlat 71 528.old

VASI SZEMLE. XXV.évf. 1971. 4.szám, Szombathely

NÉMETH JÁNOS, keramikus

Pannon táj-pannon ember kiállitás Muraszombaton 1967. VII.16.-IX.10.-A hét vasmegyei résztvevőn kivül Iresik József veszprémi és Vágfalvi Ottó balatonfüzfői festőművész, valamint Németh János zalaegerszegi keramikus szerepelt a nyugat-dunántúli alkotók közül. 282.old.

BERTALAN LAJOS: Kiállitási napló, 1967. 274.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 2.szám, 1968. Szombathely

Németh János, keramikus.

Kiállít az Iparművészeti Múzeumban.

– : Mai magyar Iparművészet T. 7.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1975. jan. 17.

Németh János, kerámikus

Zalaegerszegen felszabták a városi kórház előterét díszítő 20 m² -es kerámia-domborművét.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. dec. 4.

S az itt összegyűlt néhány magyar ember közös örömmel felavatja annak az operaénekesnek a szobrát, akinek előbb említett szavak és szóösszetételek egyrészt szent szavak és szóösszetételek voltak, másrészt az ő teljes életét jelentették…

„Szabadság, te szülj nekem rendet!" – így írt a költő. Elgondolkoztunk-e már azon, amit ez a verssor jelent; amit ad nekünk; amit elindít bennünk? „Szabadság, te szülj nekem rendet!"

Simándy József életében rend volt. Rend kellett hogy legyen, máskülönben – egész egyszerűen az esti előadás színvonala forgott veszélyben! Képzeljenek el egy olyan művészt, aki hivatalos pályafutása, azaz 40 év alatt **mindent a soron következő előadása sikerének rendelt alá!**

Emlékeznek a legendás március 15.-i Bánk bánokra? Nos, azokra az előadásokra is belső összeszedettséggel, rendezett lélekkel. becsületes felkészüléssel/felkészültséggel indult el szeretett színházába Simándy József.

S mi mindent adott nekünk ezen előadások alkalmával!…

Augusztus 20-a, országalapító Szent István királyunk minden évben ujjongva várt ünnepe, az áldott, szent, új kenyér, az Élet ünnepe!

A Simándi család lelkében többszörös örömmel köszöni meg azt, hogy Lakiteleken az augusztus 20-i nagy nemzeti ünnephez kapcsolódik Simándy József szobrának avatása.

Most visszakanyarodok nemzetünk másik csodálatos ünnepéhez, március 15-éhez! Miért teszem ezt? Azért, mert befejezésül egy időutazásra hívom Önöket!

Képzeljék magukat a Székesfehérvár-öreghegyi kis katolikus plébániatemplom padsoraiba, 2004. március 15-én, az esti szentmisén!

Dr. Glósz Ervin atyának, a templom plébánosának magnóra rögzített szentbeszédéből idézek.

„…ezt a szabadságot, ezt a napjainkban meglévő szabadságot kellene megvédenünk, amit az Úristen kegyelméből kaptunk! Mert az ő kegyelméből kaptuk – s ez egy csoda; erre aztán senki nem mert gondolni!…Hogy egy ilyen mamut-birodalom egyszerre így összeomoljon… Ha jobban belegondol az ember, erre tényleg nem lehet mást mondani: az Isten megelégelte ennek a szörnyszülött óriásnak a pöffeszkedését és halálra sújtotta.

De most mi lesz velünk, ha magunk egymásnak esünk és egymás torkát harapjuk át és nem tudunk élni a szabadságunkkal? Megkaptuk, mi keresztények a hit kegyelmét; vajon nem veszítjük-e el ezt ellenségeskedésekkel, szeretetlenséggel és – nem veszítjük-e el magyar érzéseinket?! …

Nem szabad, drága Testvérek, hogy Isten ajándékát, Isten kegyelmét, a nagy nehezen megkapott – és ajándékba kapott, mert nem küzdöttünk meg érte, ajándékba kaptuk! szabadságot, ezt elveszítsük a materializmus, a liberalizmus, az istentelenség, az emberi kapzsiság és a bálványimádás szörnyűségei által!

Ezt kérjük most a Jóistentől, amikor hazánkért könyörgünk a mai szentmisében: adja meg nekünk, hogy megmaradjunk hívő embernek és magyarnak! Hogy tudjunk élni a szabadsággal! A szabadság „eredménye" ne az legyen, hogy elbukik a magyar nemzet!… Minden elvesztett csatából fel tudtunk állni s most nem is kell csatázni – mégis elveszhetünk!… Egyes előrejelzések, jövendölések azt mondják: ha így pusztul nemzetünk 2050-ben már csak 7,5 millióan leszünk!…

Egy nemzet öngyilkossága…

Szörnyű árnyak vetülnek ránk…

Adja a Jóisten, hogy a hit, az Isten kegyelme, születendő utódaink és elsősorban a mi, mai, hűséges helytállásunk megakadályozza ezt! Tegyünk azért, hogy a hitünk és a szeretetünk további évezredeket biztosítson népünknek az Isten kegyelméből."

Ezek a gondolatok foglalkoztattak édesapám, Simándy József szobra avatása kapcsán.

Simándi Péter

Elhangzott Lakiteleken 2004. augusztus 19-én.

Tárkányi Imre
Simándy József emlékére

A nagy csillár fénye már kihunyt
És Bánk, ott ült a színpadon
Arcát kezébe rejtette el
Töprengett súlyos gondokon.
A Művész szemében sugárzott
Ifjúság varázsos fénye.
Ajkáról szárnyalva szállt a dal,
Szívünknek drága zenéje.
Hatvannyolc évét elfeledte,
Valóra vált legszebb álma:
A régi partnerekkel együtt,
Ahogy könyvében kívánta.
Tanultuk Tőle ismét, újra:
Hazám, hazám, te mindenem!
Az áriát, mely elkísérte
Bánkot egy hosszú életen.
És Vele együtt énekeltük
Örülve, hogy megnyílt a Ház.
A csillár fénye végleg kihunyt,
S szívünkben maradt a varázs…

Salamon Nándor

Hetven év... Németh János-ünnep Zalaegerszegen

Némi irigység töltötte el mindazokat – barátok, művésztársak, tisztelők –, akik a „zalai fővárosban" részesei lehettek **Németh János** keramikus ünneplésének. Edzett kiállításlátogatók, évfordulókat számon-tartók sem igen tudnak példát említeni hasonló, tiszteletet és szeretetet sugárzó, szülőhelyi megbecsülést kifejező, bárhol megrendezett lelkes eseménycsokorra. **Három kiállítás, két könyv és egy hangverseny egyetlen köznapi délutánon**, többszörösen erősítette nemcsak a város, egy kicsit a haza főhajtását is **e nem mindennapi életmű alkotója előtt**. A méltató szónokok, közreműködők közel s távolból érkeztek, de e fázós tavaszi napon minden a zalai földből vétetett Németh János emberségéről, hűségéről, művészetéről s hatalmas teljesítményéről szólt.

A három kiállítást a kényszer szülte, valójában egy tárlat részeit láttuk. Nincs ugyanis olyan terem Zalaegerszegen, amely akár válogatás után, együtt befogadhatná csupán a könnyebben mozdítható műveket is. Így azután munkáinak részben elkülöníthető műtárgycsoportjai érdeklődésének egyetlen vonulatba foglalható fő irányait tették megragadhatóvá.

A Kulturális Intézet termeiben a művészete aranyfedezetét biztosító, a „gyökerekhez" elvezető, figurákkal, történetekkel benépesített „edényeit" láthattuk.

Az eredeti, fazekasságból örökölt funkciójukat őrző korsók, butéliák, tálak Németh János korongján, formázókeze nyomán kerek domborművekké lényegülnek. A méreteiben a kisplasztikát már-már meghaladó forgástestek nemcsak hordozói a rápalástolt formáknak, hanem szerves egységet alkotnak. A leolvasható, átélhető témákat egyúttal jelképi jelentéssel is felruházza a művészi akarat. A hajdani céhkorsók, pálinkás butykosok „utódai" zöld, vörös máz alatt, finom iróniával ízesített mondákat, bibliai, mitológiai, őstörténeti jeleneteket ábrázolnak, eleven erővel, szellemet sugárzó hitelességgel.

Németh János páratlanul eredeti egyénisége a Göcseji Múzeum egyterű csarnokában mutatkozott meg varázslatos nagyvonalúsággal. Szobrászi igénnyel megformált, ámde a keramikus teljes eszköztárát felvonultató kisplasztikái egyértelműen tudatosították: Németh János az **ősi, égetett agyaggal dolgozik, de valójában életteli műveket teremtő szobrászművész**. A rendezői szándék – az ünnep jellegét kiemelendő – egy, az emberi kínokat kifejező korpusz köré elhelyezett szentek

Németh János műtermében. Fotó: Zóka Gyula (1994)

Feszület. Részlet a Keresztúriak domborművéből 1980.
Fotó: Zóka Gyula

csoportjával zárta le a teret. Az ide vezető emberfigurák, rokon szellemű műegyüttesek mintegy az életút stációit jelölték meg. A kecskéket, lovakat, mitológiai szereplőket, dús idomú asszonyokat és vonzóan kedves szenteket, meg az életből ellesett alakokat ábrázoló szobrai világlátásának széles horizontját, ötlet- és gondolatgazdagságát mutatták be szemléletesen. Mindahány a korongon forgatott alapformák alkalmazásának sokrétűségét példázza. Hasonló felfogásban készültek a tondó formát kitöltő kerek domborművek is. A kis szobrok általában az égetett agyag téglavörösének árnyalataiban pompáztak, bár némelyiket finom mohazöldekkel színezte már az idő. Eltérő próbálkozást csupán két újabb, feketében megjelenő munkája jelzett, de ezek is „jól érezték magukat" az élet derűjét árasztó szoborgyülekezetben.

Németh János alkotóerőit – egész életében – olyan belső tűz táplálja, amely soha nem érte be a szűk terekben otthonos méretű autonóm művek megteremtésével. Szemléletmódja, rusztikus formakészlete, sajátos technikája eleve alkalmassá tette, mintegy „kiválasztotta" a nagy terek, méretes falak, építmények benépesítésére. A feladatok rendre megtalálták s azokat etikai engedmények nélkül teljesítette közmegelégedésre. Vitalitását több mint hatvan muráliája bizonyítja Genftől Canberráig, Szombathelytől Galgamácsáig. Egykoron merészen vállalt „prófétasága nem volt hiábavaló, erről egy zalaegerszegi városnéző sétán könnyen meggyőződhetünk. **Néhány évtized alatt maradandó kézjegyét rótta föl szülővárosa látványarcára.** Tíz éve viselt díszpolgári címére érdemben nála csak kevesek szolgálhatnak.

Köztéri munkáit fotók, tervek, makettek mutatták be a hajdani zsinagógában. Imponáló az az alkotókedv, teremtő fantázia, amelyet e művek sugároznak. Csupán kettőt említünk meg: az Új-Delhiben álló Pásztort s a százhalombattai Csodaszarvas legendát, mint szélső határokat jelző monumentumot.

A születésnap alkalmából, **Kostyál László** elmélyült tanulmányával bevezetett színes album – „Hirdette utcákon, tereken..." – munkásságának eme vonulatát mutatja be **Zóka Gyula** kitűnő fotói segítségével. Érjük be itt annyival: méltó, ismételt forgatásra késztető könyv került polcunkra. Jelzőkőnek tekinthetjük egy eredményes, életkedvet árasztó, alkotóút jeles állomásán.

Németh János pályafutását kezdetektől megkülönböztetett figyelem kísérte. Szerénysége, megragadó egyénisége, műveinek eredetisége számos barátot, kritikust, szakírót késztetett a toll megragadására. Írók, költők, műtörténészek szóltak, írtak művészetéről, küldték el gondolatcsere igényével leveleiket. A már eltávozottak – László Gyula, Borsos Miklós, Keresztúry Dezső – és az élő megszólítottak megnyilatkozásaiból állt össze az a kis tisztelgő szöveggyűjtemény – **„In honorem Németh János"** –, amelyet **Péntek Imre** gyűjtött és szerkesztett „babérkoszorúvá". A levelek, versek, megnyitók, emlékezések a személyesség és a megbecsülés, a szeretet hangjait szólaltatják meg.

A két kötet és a „jubileumi kiállítás" egyértelmű bizonyítéka a szülőváros és a művész termékeny együttélésének. Méltó főhajtás Németh János előtt – ezért elismerés jár a szervezőknek, rendezőknek, könyvcsinálóknak! –, aki mára vitathatatlanul egyenrangú társa a magyar kerámiaművészet megújító „triászának". Egyedi, ismételhetetlen és utánozhatatlan.

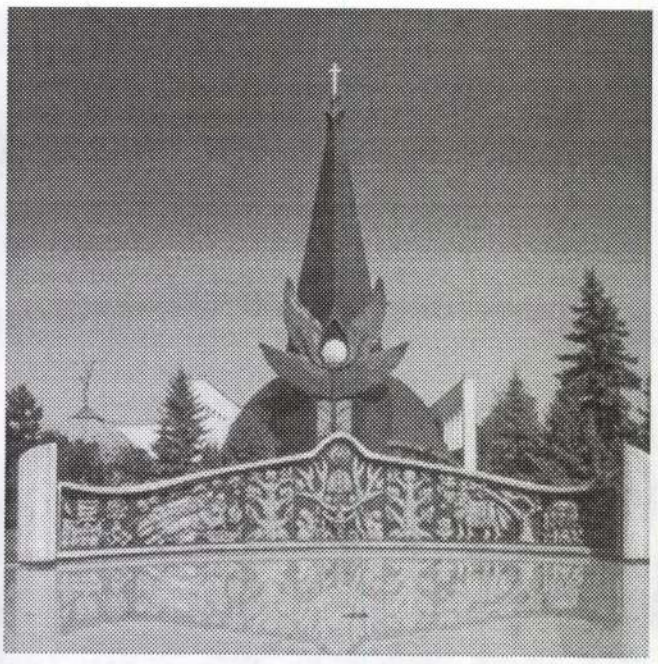

Díszkút Százhalombattán.
Fotó: Zóka Gyula

Antall, Kossuth, Tisza

Nem először írok a kiváló magán-kutató: **dr. Prohászka László** műveiről. Mi az, hogy „magán"? Az, hogy nem valamely hivatalos intézmény, művészeti kutató intézet, múzeum, galéria, netán egyetem kebelében működik, hanem műszaki főállása mellett, magánszorgalomból. Ami nem kis dolog, – legutóbbi mindenképpen hézagpótló könyve, amit épp e folyóiratban ismertettem, a máig sem igazán méltányolt Ligeti Miklóssal foglalkozott. Most pedig Budapest szobrairól adott közre egy művet, melynek már előzménye: a Szoborsorsok is szenzáció számba ment, ám a mostani javított és jócskán bővített változat: **Szoborhistóriák** még sokkal többet nyújt s egészen ez év elejéig foglalkozik a szobrok, emlékművek sorsával. Legutóbbi adata éppenséggel azt a szégyenteljes ügyet említi fel, amelyre pár hónapja került sor, mikoris Antall József mellszobrát valamely barbárok festékkel bemázolták (mint nem sokkal korábban Churchill vagy Károlyi Mihály ábrázolatát).

A bemocskolás még hagyján ahhoz képest, ami 1945 után várt némely nagy szobrokra, amelyek közül egy párat a manapság „költőfejedelemmé" előléptetett Faludy György s ifjonc szocdem társai döntöttek le. De persze szerepe lehetett a véletlennek is: sose felejtem el, 1944-ben milyen kárörömmel néztem egy kiadós bombázás után, hogy a Hősök terén lévő millenáris emlékműnek épp Habsburg király-szobrait találta telibe egy bomba… És aztán mélyebben járó történeti-politikai okai is voltak a szobrok eltávolításának, pl. Tisza Istvánnak, ennek helyén most Nagy Imre szobra áll. A Tisza szobornak még gyönyörű oroszlánját is szétszabdalták, hogy márvány anyagával mai szobrászokat „segítsenek" – egyikük azonban volt oly bölcs és műértő, hogy a nemes állat fejét megőrizte, az ma is kertjében áll. Az 1990-es hatalomváltást követőleg persze eltávolították a kommunista műalkotásokat, melyek között jól elkészítettek, sőt ironikusak is akadtak (pl. Varga Imre Kun Béla emlékműve). Nem semmisítették meg őket, hanem a XXIII. kerületi szoborparkban, mint a közelmúlt afféle panoptikumában állították fel.

Minderről, meg a számtalan ide-oda áthelyezésről gondosan beszámol Prohászkának rengeteg (színes!) képpel illusztrált könyve, melynek történetei hitelesek, pontosak, sőt mulatságosak és mindenképpen tanulságosak. A szerző nemcsak regisztrál, hanem értékel is, amivel mintegy segíti ízlésünk fejlődését. A legjobb fajta „népművelés" ez, hiszen a szobrok előttünk vannak, szembenézünk velük, nap mind nap szinte megszólítanak. Azt persze nem osztom, hogy Kisfaludi Strobl Kossuth-szobra jobb, mint a korábbi Horvay féle (melynek alakjai ma Dombóváron láthatók), egyáltalán Prohászka mintha egy kissé túlbecsülné ezt a nagyon közepes divat-művészt, (aki még a Strobl nevet is vitathatóan használta), a nagy művész, az igazi Strobl Alajos rovására is. De a többivel igencsak egyet lehet érteni.

Fontos, történeti s művészeti tekintetben is tanulságos mű ez, mely arról sem hallgat, hogy a két háború közötti nyomorúságban is micsoda üzlet volt némely szobrásznak (pl. Pásztornak) az otromba háborús és trianoni emlékművek megmintázása, kifaragása…

(Városháza kiadás.)

Kristó Nagy István

Millenniumi emlékmű (Zala György: 1858-1937)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÉPÚJSÁG (HEVES)

1976 APR 11.

Németh János
Munkácsy-díjas
kerámikus

1021

A Műcsarnokban megnyílt Németh János Munkácsy-díjas kerámikus művész kiállítása. Képeinken: a művész kerámia szobrai.

Jégkorong világbajnokság

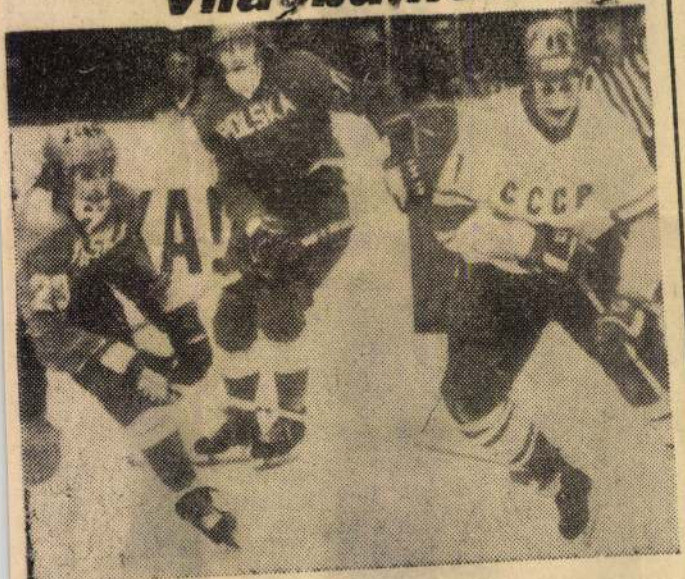

Katowicében megkezdődött az 1976. évi jégkorong világbajnokság küzdelemsorozata a legerősebb nemzeti válogatottak részvételével. Az első forduló bomba meglepetését a hazaiak szolgáltatták — képünkön — a tizennégyszeres világbajnok Szovjetunió legyőzésével. Lengyelország—Szovjetunió 6:4. A lelkes házigazdákból sokat kivett a szovjetek

Labdarúgás

Hajrá k

A 27. forduló következik
darúgó NB III-ban, ami
azt is jelenti, hogy megke
a bajnokság véghajrája, a
még lehet javítani, illetve
ni a végső sorrend kialal
ban. Erre a küzdelemre
gyénk három együttese kö
Dózsa készült fel legjobba
szen hat pont előnnyel és
nő gólkülönbséggel rajtolh
emberi számítás szerint
aligha lehet tőlük a bajno
met elvenni. Jó a pozíció
Spartacusnak is. Ha a gyö
siek kilábalnak a pillar
hullámvölgyből, helyezé
feltétlen javítani tudnak. U
csak javíthat a táblázaton
foglalt helyén a Vasas is, ar
nyiben ma nyerni tud Rak
ellen, és a továbbiakban g
tudnak hazai mérkőzéseike

AZ EGRI DÓZSA

hosszú szünet után ismét
közönsége előtt lép pá
Igaz, a pályafelújítás miatt
a stadionban, hanem a sz
pályán kerül sor a mérkő
mégis az mondható el, hog
galmas összecsapásnak és
győzelemnek lehetnek
szemtanúi azok akik kilá
nak a népkerti pályára.

A Rudabánya, a mai ellen
nagyszerű együttes, jól bír
salakot — otthoni pályájuk
— így várhatóan erős küz
re kényszeríti majd a lila-f
ket.

Bánkúti László, a bajno

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
.1976 ÁPR 8

ESTI HÍRLAP

Németh János, kerámikusművész
1021

Mesteremberek utóda

NÉMETH JÁNOS KIÁLLÍTÁSA A MŰCSARNOKBAN

Rövid végtagok, hordó törzsek, pufók fejek, bogyó szemek — ezekből a jellemző részletekből rakódnak össze *Németh János* kerámikusművész figurái. Műcsarnokbeli kiállítása érdekes kísérletről és annak eredményéről ad számot. És miközben a néző belefeledkezetten csodálja a különös egykori világ üzenetét és mesterségbeli tudását hordozó munkákat, el is tűnődik: tulajdonképpen mit lát? Szobrokat, vagy díszítő, hangulatot ébresztő kerámiákat?

Németh János fazekas- és kályhásösöktől származik. Olyan mesteremberek utódja, akik rendkívül ügyes kézzel és utánzóképességgel szolgálták a megrendelők ízlését, igényét, s közben, csak úgy mellékesen, a részletekben újat, eredetit is teremtettek. Utóduk, aki munkáit javarészt ugyancsak korongolja, örökölte a mesterősök szorgalmát, kezeügyességét, de mindehhez főiskolai diplomát is szerzett, s ez természetesen hozzásegítette a kerámia formavilágának történeti számbavételéhez és művészi továbbépítéséhez.

Nemcsak ez különbözteti meg az elődöktől. Azok arra törekedtek, hogy művészi értékekkel is bíró kerámiáiknak használati értéke is legyen, Németh János már erre alig-alig [illegible] Kerámiáinak ja-

ket ábrázol. Németh János kerámiáinak sem a formavilága, sem a tartalmi világa nem új és mégis, munkáit látva az eredetiség, a felüdítő újszerűség jut először eszünkbe. Ami egykor sutaság volt, Némethnél *tudatosan használt* elem, s ami egykor élő, valóságos emberi kapcsolatokat kifejező élethelyzet volt, nála szimbólummá emelkedik.

De ami most még frissítőnek hat, könnyen kifáradhat és a formai erény béklyóvá válhat. Mert ez a formai világ alig engedi el a művészt a ma tartalmáig, s alig teszi számára lehetővé, hogy bonyolultabb összefüggéseket is kifejezzen.

A tárlat egyik érdekes darabja, a Göcseji házaspár
(MTI Fotó)

Németh Jánosnak éppen az összegző kiállítás alkalmából számot kellene vetnie művészi továbbfejlődésével, lehetőségeivel, s el kellene döntenie, *reprodukálja-e* korábbi eredményeit, avagy *újabb értékek* meghódítására törekszik, egy olyan népi formakincs művészi felhasználására, amely nemcsak a bumfordi elégedettség, s öntudatlan boldogság kifejezésére alkalmas, hanem a lírai témák, a szenvedés, a vállalt tudat megszólaltatására is. Bármelyik utat választja is, egy igen tehetséges ember kísérletének lehetünk majd tanúi.

(harangozó)

Esti Hír

POLITIKAI NA

PORTUGÁLIA

Hadgyakorlat és biztonsági különítmény

Közös *biztonsági különítményt* alakított tegnap a portugál hadsereg és a rendőrség a választási hadjárat nyugodt lebonyolításának szavatolására. A hivatalos választási kampány kezdete óta, vagyis

egy hét alatt hét pokolgépes merényletet követtek el az országban.

A merényletek *Vila Real* észak-portugáliai városban *két halálos áldozatot* követeltek.

Porto kikötővárosban tegnap két pokolgép robbant. Az első a reggeli órákban a *Portugál Kommunista Párt* helyi székháza előtt, a másodikat pedig mozgó gépkocsiból hajították a *Demokratikus Néppárt* épületére.

A portugál légierő sugárhajtású repülőgépeinek, gyalogsági és tüzérségi alakulatoknak részvételével *hadgyakorlatot* tartottak tegnap. A hadgyakorlatot *Franco Charais* dandártábornok, a *középportugáliai* katonai körzet parancsnoka irányította, aki a múlt héten felhívta a figyelmet arra, hogy

jobboldali elemek államcsínyt készítenek elő a forradalom és a szocializmus ellen.

A hadgyakorlat célja az volt, hogy *visszaverjék a Spanyolországból beszivárgott feltételezett ellenséget*, aki az ország demokratikus rendszerének megdöntésére tör.

ÜLÉST TARTOTT A GENB TANÁCSA

A *Gazdasági Együttműködési Nemzetközi Bank* (GENB) tanácsa tegnap Moszkvában megtartotta 42. ülését, amelyen a bank tagországainak küldöttei, a KGST titkárságának és a *Nemzetközi Beruházási Banknak* képviselői vettek részt. Az ülésen a tanács

Németh János

Dunántúli Napló, 1976. jún. 6.

NÉMETH JÁNOS ALKOTÁSAI

jelentkező tölti ki egyszerre
rtcsarnokban. Valamennyien
kívánnak dolgozni. A 300
jelentkezett.

ek Hírek

országgyűlési
pviselői
gadóóra

lovics János országgyűlési
viselő június 7-én 16.00—
)0 óráig az erzsébeti köz-
tanácson képviselői foga-
rát tart.

◆

Világ proletárjai, egyesüljetek!

hétfői Dunántúli Napló

az MSZMP Baranya megyei Bizottságának lapja

A VENDÉGLÁTÓIPAR utazó követei. „Bíráljon meg: nekünk van, a legelavultabb étkező- és hálókocsiparkunk." Beszélgetés az Utasellátó Vállalat főigazgatójával.

*

GAZDÁRA VÁRÓ telkek Magyarhertelenden.

*

MANEKENEK, a Hotel Intercontinentálban. Hódít a sötét, telt színek harmóniája.

*

VANDALIZMUS az üszögpusztai temetőben.

*

AHOL „MAGYARRA TANÍTJÁK" a külföldi filmeket.

*

PÁNIK A „SOMOGYBAN". „Sikolyok hangzottak, egyre-másra ájultak el a vásárlók és eladók."

KITÜNT

A XXV. pedagógusnap alkalmából a Munkaérdemrend ezüst fokozatát kapta: *Mecséri Lajos*, a szigetvári Járási Hivatal művelődésügyi osztályának vezetője, *Németh István*, a bicsérdi általános iskola igazgatója.

Az Oktatásügy Kiváló Dolgozója kitüntetésben részesült: *Andrási Miklós*, a babarci általános iskola napköziotthon vezetője, *Barabás János*, a villányi általános iskola igazgatóhelyettese, *Bencze Jánosné*, a komlói kenderföldi általános iskola tanítónője, *Bolla Ferencné*, Pécs, Mátyás király úti Általános Iskola tanárnője, *dr. Beznicky József*, a pécsváradi Mezőgazdasági Szakmunkásképző Intézet igazgatója, *dr. Csonka Takács Lászlóné*, a mohácsi Kisfaludy Gimnázium szakfelügyelője, *Csordás Miklós*, a lippói általános iskola igazgatója, *Czéh László*, a pécsi Nagy Lajos Gimnázium szakfelügyelője, *Dely Mátyásné*, a pécsi 39-es dandár úti általános iskola tanítónője, *Dunai Károly*, a komlói Steinmetz Szakközépiskola igazgatóhelyettese, *Farkas Béláné*, a bikali általános iskola tanítónője, *Für Kovács Istvánné*, a pécsi Kisegítő-Foglalkoztató Iskola és képző Intézet *Tamásné*, a p
talan úti álta
nárnője, *Palo*
sellyei óvóda
Perjés Tamásn
Béla úti általá
gató-helyettes
né, a nagypet
kola igazgató
lányi Géza,
ludy Gimnázi
lyettese, *Rácz*
csi Geisler
Leánykollégiu
Réti Lajosné,
hegyi Általán
nője, *Regény*
500-as Ipari
Intézet tanár
né, a pécsi
Gimnázium é
tanárnője, *Ro*
ranya megye
vábbképző I
helyettese, *R*
pécsi Honvéd
zető óvónője,
rásné, a pell
kola szakfelü
n.ásné, az
megyei Bizo
Igazgatósága
tész István,
Általános Isk
Spineth Fere
kel Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Weinek János

1977 FEB 4

1021

Gazdag kiállítási program Zalaegerszegen

Jónéhány érdekes kiállítás élénkíti majd az elkövetkező hónapok során a megyeszékhely kulturális életét. Vasárnap nyílik a Göcseji Múzeumban például *Németh János* iparművész kéthetes kerámiakiállítása. A fiatal zalaegerszegi kerámikus immár másodszor ad számot munkásságáról a nagyközönségnek, ezúttal több mint másfélszázas kollekciót bemutatva. Ugyancsak kerámia a tárgya a Megyei Művelődési Házban rendezendő *Bod Éva* kiállításnak, melyen február 19—28-a között láthatja a közönség az országos hírű fővárosi alkotó legszebb darabjait. Az SZMT rendezésében ugyanitt kerül sor március végén *a szakszervezetek négyéves tevékenységét* bemutató dokumentációs kiállításra, valamint két érdekes *fotós seregszemlére*. Március 5—12-e között a fotóművészek idei Országos Kiállításának anyagát, 20—28-a között meg a tanács és szakszervezeti választások tiszteletére indított pályázat legjobb alkotásait ismerheti meg a közönség. Az országos kiállítás helyi bemutatójának érdekessége, hogy a látogatók kívánságára magnós tárlatvezetést is biztosítanak a rendezők. Áprilisban nyílik meg a Megyei Művelődési Házban a *szakmunkástanulók kiállítása* és egy *balesetvédelmi bemutató*, s a fotósok is ekkor rendezik meg az *V. Zalai Fotókiállítást*. Májusban előreláthatólag egy *politechnikai dokumentációs kiállítás*, júniusban pedig *megyei képzőművészeti kiállítás* szerepel a programban melyre a hivatásosok mellett amatőr művészek is nevezhetnek. S mint megtudtuk, akadhatnak még kellemes meglepetések műsoron kívül.

Körkép a nagyka

Múlt századbeli épü
Laktanyának építették, 19
ban pedig tanonciskola l
Most ez a felirat van a fal
406. számú „Polai János"
Ipari Szakmunkásképző Intéz
zet, Nagykanizsa.

Jelenleg 1246 fiatal tanul
tt, s tegyük hozzá nem a leg-
obb körülmények között. A
nét kis tanterem mindennap
eggel 7-től este 8-ig foglalt.
ől, délutánonként a szomszé-
os gimnáziumban is igénybe
ell venni három tantermet.

Láttam két fiút, amint a fo-
osón, az ablakpárkányon ír-
ik házifeladatukat.

— Miért nem otthon csinál-
tok?

— *Mikor? Folyton utazunk.*
Nagy gond ez. 595 gyerek
r be vidékről. Most azzal
óbálnak segíteni, hogy a vá-
si könyvtár olvasótermét a
ndelkezésükre bocsátják.
Németh Ferenc igazgató,
atal, 36 éves energikus férfi.

geket okoz, hogy még nincs mindegyik jelentősebb üzemben tanműhely. A DKG, a Bútoripari Vállalat, a DÉDÁSZ, a Fehérnemű Ktsz, a gépjavító, a MÁV Fűtőház és még néhány üzem már szerencsésen megoldotta ezt a kérdést. Nagyon hiányzik viszont a tanműhely a Finommechanikai és Javító Vállalatnál, a Vasipari Vállalatnál, a Letenyei gépjavítónál, a Földgázszolgáltató és Szerelő Vállalatnál.

— Mi az előnye a tanműhelynek?

— *A tapasztalat azt bizonyítja, ahol tanműhelyben oktatók foglalkoznak a gyerekekkel, ott jobb mind a szakmai, mind az elméleti eredmény és sokkal nagyobb a fegyelem.*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUN - 6
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Németh Gábor
1021

JELENKOR

IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT — 1976

A TARTALOMBÓL:

JUHÁSZ FERENC:
VERSEK ÉS INTERJÚ

*

KAMARÁS ISTVÁN
TATAY SÁNDOR
SZEPPRÓZÁI

*

HÁRS ÉVA:
VASARELY MÚZEUM
PÉCSETT

LÁNCZ SÁNDOR:
EGRY JÓZSEFRŐL

TÜSKÉS TIBOR:
LÁTOGATÁS
NÉMETH JÁNOSNÁL

*

GÁLL ISTVÁN:
BERTHA BULCSU
KENGURUJA

GERA GYÖRGY:
KÁROLYI AMY FORDÍTÁSAI

SZABOLCSI MIKLÓSSAL
BESZÉLGET
HAJDU RÁFIS GÁBOR

6

Gazdag, változatos tartalommal, értékes szépirodalmi, képzőművészeti és kritikai írásokkal jelentkezik a Pécsett szerkesztett folyóirat júniusi száma.

A lírai rovatban emellett többek között Békési Gyula, Dudás Kálmán, Eörsi István, Hatvani Dániel és Nagy Gáspár verseit, valamint Csorba Győző Brecht-fordítás-csokrát találjuk. A prózai írások sorában Kamarás István és Tatay Sándor elbeszélését közli a folyóirat.

A minap megnyílt pécsi Vasarely Múzeumot ismerteti Hárs Éva írása. Egry József művészetéről Láncz Sándor írt tanulmányt, Tüskés Tibor a Képzőművészek műhelyében című sorozatában ezúttal a zalaegerszegi Németh Jánost mutatja be.

Az „Irodalomtudósaink fóruma"-sorozatban Szabolcsi Miklóssal beszélget Hajdu Ráfis Gábor. A kritikai rovatban többek között Bertha Bulcsu Kenguru c. regényéről, Bodnár György tanulmánykötetéről és Károlyi Amy műfordításkötetéről olvashatunk.

ETESEK

nára, *Pakuis*
Székely Ber-
os iskola ta-
Károlyné, a
zető óvónője,
pécsi Fábián
s iskola igaz-
Pintér Józsei-
i általános is-
lyettese, *Po-*
nohácsi Kisfa-
igazgató-he-
agdolna, a pé-
a Középiskola
nevelőtanára,
pécsi Fehér-
Iskola tanító-
Béla, a pécsi
akmunkásképző
Romvári Ferenc-
anus Pannonius
Szakközépiskola
aki Edit, a Ba-
Pedagógus To-
zet igazgató-
aki Lászlóné, a
utcai óvoda ve-
r. Safrankó And-
di általános is-
elője, *Siklói Ta-*
MSZMP Baranya
sága, Oktatási
anárnője, *Sol-*
komlói Allende
la igazgatója,
né, a komlói Er-
lami Zeneiskola

Alsófokú Oktatási Intézet gondnoskág, gondnokságvezetője, *Balázs Andrásné*, a mohácsi Park utcai Általános Iskola tanítónője, *Bedegi Mária*, a Teklafalui Általános Iskola tanítónője, *Boros Jánosné*, a pécsi Egyetem úti Általános Iskola tanárnője, *Börzsei Károlyné*, a pécsi I-es számú Kertvárosi Általános Iskola tanítónője, *Budai Imréné*, a pécsi Pollack Mihály Építőipari Szakközépiskola tanárnője, *Csonka Miklós*, a komlói Steinmetz Szakközépiskola tanára, *Faludi Jánosné*, a komlói Gagarin úti Általános Iskola tanárnője, *Farkas Béláné*, a Bólyi Általános Iskola tanítónője, *Gaál Gézáné*, a pécsi Fehérhegyi Általános iskola tanítónője, *Gálos Istvánné*, a bólyi óvoda vezető óvónő-helyettese, *Garai Imréné*, a Pécs-Mecsekaljai Általános Iskola napközi otthonának vezetője, *Gáspár Gábor*, a pécsi Építők úti Általános Iskola tanára, *Gáti Józsefné*, a Vajszlói Általános Iskola tanítónője, *Gergely Árpádné dr.*, a Pécs Baranya megyei Tanács V. B. művelődésügyi osztályának főelőadója, *Halász Rezsőné*, a pécsi Petőfi úti Általános Iskola tanárnője, *Hardicsay Lórándné*, a pécsi Köztársaság téri Álta-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUL 26

Németh János, Munkácsy-díjas

NÉPSZAVA

kerámiusművész

— Németh János Munkácsy-díjas kerámikusművész alkotásaiból kiállítás nyílt pénteken Dunaújvárosban, az Uitz Béla kiállítási teremben. A tárlaton a Zalaegerszegen élő művésznek a magyar népi fazekasság hagyományaiból kiinduló egyéni karakterű kerámiái láthatók. *(MTI)*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 SEP 1 1

Zalai Hirlap

Németh János, Munkácsy- és SZOT díjas kerami-kusművész
1021

ZALAI HIRLAP

Az általános műveltség növelése érdekében

Művészeti szakkörök a szakmunkásképzőben

A zalaegerszegi 407-es Munkácsy Mihály Ipari Szakmunkásképző Intézet igazgatósága az intézetben folyó közművelődési tevékenységet eredményesnek minősítette, s feladatként határozta meg, hogy a munkásműveltség színvonalának emelése érdekében további erőfeszítéseket kell tenni. Ezt a munkát az intézetben részben a szaktárgyakhoz kapcsolódó szakkörökben végzik — ilyenek; az irodalombarátok köre, a versmondók köre, a szép magyar beszéd szakkör, a két rádiós szakkör — részben pedig az önálló művészeti szakkörökben, amelyek iránt élénk érdeklődés mutatkozik az intézet tanulói körében.

Az intézet művészeti csoportjai a most kezdődött tanévben két fontos szempont alapján szervezik és végzik munkájukat: magas színvonalú műsorokkal készülnek hazánk felszabadulása harmincadik évfordulójának megünneplésére, s készülnek a Helikoni ünnepségekre.

Az intézet tánccsoportja egyike a legrangosabb csoportoknak az iskolában, hiszen a nyár folyamán Szegeden bronz I. fokozatú minősítést is szerzett a Gerencsér Zoltán vezette együttes. A bútorgyárral közös fenntartásban működő csoportot a tanév során bővítik. Új színfolt lesz az intézet kulturális életében a szakmunkástanuló-kórus, amelyet elsősorban a Volán és a ruhagyár tanulóiból szándékoznak megalakítani, s számítanak rá, hogy a helikoni versenyeken már részt vesz. A könyvbarátok körének szervezésekor elsősorban az első osztályosokat veszik figyelembe, azzal a szándékkal, hogy a mintegy nyolcszáz elsős mindegyikét bekapcsolják az olvasómozgalomba. A múzeum-barátok körét az elmúlt évihez hasonlóan az új tanévben is megszervezik, s az érdeklődőknek lehetőséget biztosítanak a múzeum életének, a gyüjtő munkának a megismerésére. Az említett szakkörökön kívül az intarziaszakkör, és a fotószakkör ugyancsak lehetőséget biztosít a téma iránt érdeklődők igényeinek kielégítésére, a tervezett táncklub iránt pedig máris sokan érdeklődnek a leendő szakmunkások közül. Folytatja munkáját az irodalmi színpad, amely az iskolai ünnepségen, s az iskolarádióban ad műsort, s szeretné megállni a helyét a Helikonon is.

Az intézetben folyó közművelődési munka részét képezi a tanulók rendszeres színház-, mozi-, és kiállítás-látogatása is. Az elmúlt évihez hasonlóan az intézet az idén is megszervezte az ifjúmunkás színházbérlet-akciót, amelynek keretében az intézet háromszáz tanulója öt színházi előadást tekint meg az Ifjúsági Házban. (A tavaly végzett, s rendszeres színházlátogató fiatalok névsorát az intézet eljuttatta a Megyei Művelődési Központnak, azzal a céllal, hogy a központ a felnőtt színházi előadások számára nyerje meg a színház nyújtotta élménnyel már megismerkedett fiatal szakmunkásokat.) Az intézet tervében szerepel, hogy a tanulók a tanév során megtekintik a megyeszékhelyen nyíló képzőművészeti kiállításokat, s ugyancsak a képzőművészeti ismeretek elmélyítését szolgálja az a terv, hogy az érdeklődők ellátogatnak Németh János Munkácsy- és SZOT-díjas kerámikus, valamint Szabolcs Péter szobrászművész műtermébe, s megyeszékhelyi alkotóművészeket látnak vendégül az iskola klubjában.

sport — sport —

a NB II-ben

I. forduló, szeptember 15: ZTE—Veszprémi Videoton, Z. Volán MTE—Szigetvári ÁFÉSZ, Komlói Bányász—MÁV NTE, N. Olajbányász SE—Oroszlányi Bányász. **Szeptember 22:** Z. Volán MTE—Szolgáltató Spartacus, ZTE—Komlói Bányász, Dombóvári VSE—MÁV NTE, Körmendi FMTE—N. Olajbányász. **Szeptember 29:** ZTE—Fővárosi Sütőipar, Z. Volán MTE—MÁV NTE, N. Olajbányász—Bakony Vegyész (Veszprém). **Október 6:** ZTE—Dombóvári VSE, MÁV NTE—BKV Előre, Szekszárdi Vasas—Z. Volán MTE, Székesfehérvári Építők—N. Olajbányász. **Október 13:** ZTE—BKV Előre, MÁV NTE—Fővárosi Sütőipar, Pécsi Tanárképző—Z. Volán MTE, N. Olajbányász—Csepel Autó. **Október 20:** Z. Volán MTE—ZTE, MÁV NTE—Tatabányai HIRTEX, Táncsics SE—N. Olajbányász. **Október 27:** ZTE—Tatabányai HIRTEX, MÁV NTE—Veszprémi Videoton, Z. Volán MTE—MAFC, KSI—N. Olajbányász. **November 3:** Pécsi TK—ZTE, Szekszárdi Vasas—MÁV NTE, Veszprémi Videoton—Z. Volán MTE, N. Olajbányász—Soproni Textiles. **November 10:** ZTE—MAFC, Szigetvár—MÁV NTE, Dombóvári VSE—Z. Volán MTE, NIKE Fűzfői AK—N. Olajbányász. **November 17:** Szolgáltató Spartacus—ZTE, Szabadnapos: MÁV NTE, Z. Volán MTE, Pécsi Postás—N. Olajbányász. **November 24:** MAFC—MÁV NTE, BKV Előre—Z. Volán MTE, Szabadnapos: ZTE, N. Olajbányász—Pécsi MSC. **December 1:** MÁV NTE—Szolgáltató Spartacus, Z. Volán MTE—Komlói Bányász, Szekszárdi Vasas—ZTE, N. Olajbányász—Péti MTE. **December 8:** MÁV NTE—ZTE, Fővárosi Sütőipar—Z. Volán MTE, Szabadnapos: N. Olajbányász. **December 15:** MÁV NTE—Pécsi TK, Szigetvár—ZTE, Tatabányai HIRTEX—Z. Volán MTE, N. Olajbányász—Vasas Ikarus.

Innen-onnan

Tegnap a férfi és a női egyesben, valamint a férfi és a női párosban már negyeddöntőkre került sor az országos teniszbajnokságon.

*

A müncheni versenyen, amelyen Alekszej Szpiridonov, a 23 éves, 117 kg súlyú és 192 cm magas szovjet atléta világcsúcsot javított, még több kimagasló eredmény született. A magasugrásban az amerikai Stones megverte szovjet vetélytársait, Major Istvánnak holtversenyben az 5—7. hely jutott. A női gerelyhajításban a világcsúcstartó Fuchs (NDK) ezúttal 63 méter alatti dobással is biztosan győzött, a 200 m-es női síkfutásban a legjobb eredményt az NDK-beli Stecher érte el.

*

Míg a nyitányon — szerdán — alig százan voltak Miskolcon a városi sportcsarnokban a belügyi ökölvívó szpartakiádon, addig a második napon, csütörtökön több mint ezren gyűltek össze a lelátón. Az eredményekből:

Középsúly (71 kg), Ovecskin (szovjet) ellen a 3. menetben Dudás feladta.

Félnehézsúly (75 kg): Jakab (m) ellen a 2. menetben Köppen (NDK) feladta.

Légsúly (48 kg): Zubik (magyar) egyhangú p. gy. Polák (csehszlovák) ellen.

ɔdarúgó élet hírei

Az NSZK labdarúgó-bajnokság 3. fordulójában idegenben győzött a Bayern München, és a 13. helyről felkerült a hetedikre. A Duisburg kikapott, és a Hamburger SV vette át a vezetést.

*

Az angol Liga Kupa nagy meglepetése, hogy a másodosztályú Fulham idegenben 3:1-re legyőzte a védő Wolverhamptont. Kiesett a Tottenham is, otthonában 4:0-ra kapott ki a Middlesbroughtól.

*

Az MLSZ fegyelmi bizottsága az

zárójelben a tartalék-bajnokság eredményeit tüntetjük fel):

KIEMELT OSZTÁLY: Letenyei MEDOSZ—Belezna 4:0 (2:0). Hahót

Németh János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Eger
1970 APR 19.

A figurális kerámia ifjú mestere

1021

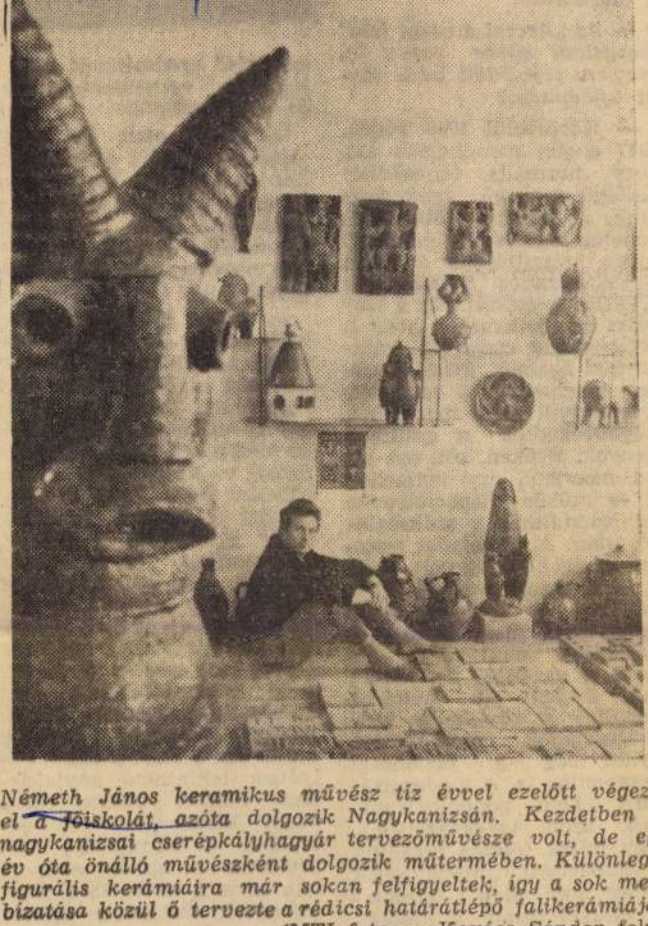

Németh János keramikus művész tíz évvel ezelőtt végezte el a főiskolát, azóta dolgozik Nagykanizsán. Kezdetben a nagykanizsai cserépkályhagyár tervezőművésze volt, de egy év óta önálló művészként dolgozik műtermében. Különleges figurális kerámiáira már sokan felfigyeltek, így a sok megbízatása közül ő tervezte a rédicsi határátlépő falikerámiáját.
(MTI foto — Kovács Sándor felv.)

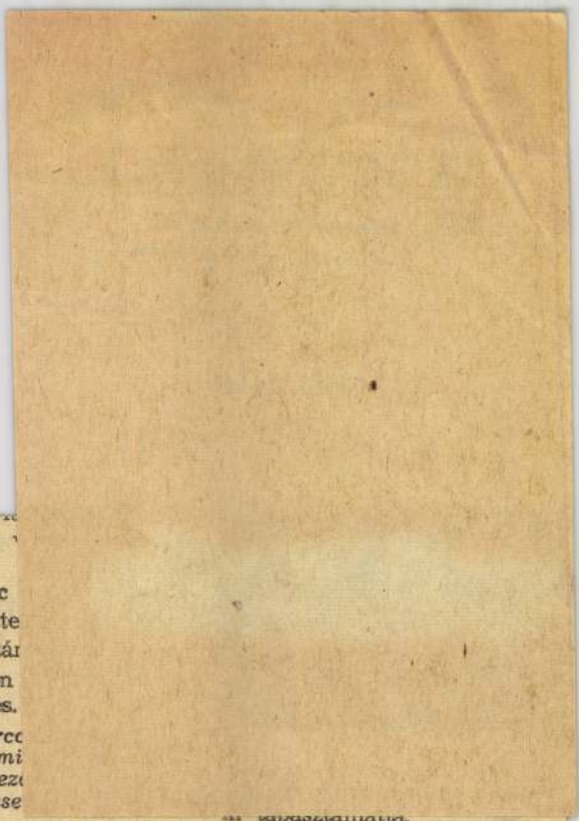

rongálódott
százalékát
Százharminc
sú hidat tette
venet „feltár
hogy azokon
a közlekedés.

— Az „Arc
mozgalom mi
mikorra fejez
út újjáépítése

— Körülbelül 1946 végén, 1947 elején mondhattuk azt, hogy normális teljesítőképességű vasúttal rendelkeztünk. A háború előtti színvonalat 1948 végére értük el. Innen számíthatjuk a vasút negyedszázados fejlődésének második szakaszát. Ezt a szakaszt az jellemzi, hogy a népgazdaság csaknem valamennyi ágában gyors ütemben emelkedett a termelés, s rendkívül nagy mértékben megnövekedtek a szállítási igények. Éveken, sőt, azt lehet mondani, egy évtizeden át — szűkös kapacitásunkkal szaladtunk a szükségletek után. A fő feladat ezekben az években az volt, hogy a vasút valahogyan el tudja szállítani a hallatlan nagy mennyiségű árut, nehogy a szállítások elmaradása fékezze a gazdaság fejlődését. Ezért éveken át háttérbe szorultak a közlekedés kulturáltságának szempontjai, olykor még a biztonsági szempontok is. A modernizálásra nem gondolhattunk. Csak azon igyekezhettünk, hogy minél jobban növeljük a kapacitást. Mennyiséget kellett adni, alapot teremteni, amivel aztán a későbbi években gazdálkodni lehet. A háború előtti magyar vas-

— Abból, amit az előbb miniszter elvtárs említett, tehát az 1938-ban kimutatható 25 esztendős lemaradásból, a vasúti közlekedés nemzetközi élvonalához képest, napjainkig, mennyit sikerült behoznunk?

— Nem a legszerencsésebb persze az ilyesmit esztendőkben mérni, de az egyszerűség kedvéért most már maradjunk ennél. Nos, mintegy 10—12 évet. S ami munka még hátra van a felzárkózásból — itt azonban hangsúlyozni kell, hogy a nemzetközi élvonalról beszélek, tehát elsősorban a szovjet, az amerikai, és a japán szintről, s a nyugat-európai vasutak egy részéről, — számításunk szerint 6—8 esztendőt vesz igénybe. A negyedik ötéves terv végére pl. az ország gerinchálózatán már mindenütt hegesztett, hézagmentes sínpálya húzódik majd. Ez a legfejlettebb pályának tekinthető napjainkban. Persze, amikor mi a vasút korszerűsítéséről beszélünk — lényegében középtávon —, akkor elsősorban arra a 3000—3500 kilométernyi szakaszra gondolunk, amelyen a forgalom 92—93 százaléka bonyolódik.

Németh János

Dunaújvárosban az Vitz Béla
teremben július 23-án nyílt
meg Németh János keramikus
művész kiállítása.

-----: Kiállítási naptár.
Művészet, 1976. július- 48. oldal.

Németh János

a Mücsarnokban állitotta kia alkotásait

Magyar Hirlap 1976/1o7/4

Wagner: A sokarcu kerámia

Németh János

Németh János a másik végletet képviseli. Szinte kizárólagosan figurális cserepeket formál, a népművészetben annyira elterjedt miskakancsóktól, a korongolt, szoborszerű karakterdarabokon át a nagyméretű díszítő falifrizekig. Nála a többnyire korongolt alapformák ritmusa annyira hangsúlyos és jellegzetes, hogy a színezés már csak ráadás (többnyire patinázás inkább, mint fényes zománc), de akár teljesen el is maradhat, anélkül, hogy különösebben károsítaná a mozgalmasan tagolt felület összhatását. A hasznosság a dekorativitás mellett Bod Éva és Németh János művészetében egyaránt lényeges szerepet játszik.

Nagyar Hirlap 1976/1o7/4

Németh János

NÉMETH JÁNOS Munkácsy-díjas keramikusművész alkotásaiból nyílt tegnap kiállítás Dunaújvárosban. A Zalaegerszegen élő művész a magyar népi fazekasság hagyományaiból kiinduló egyéni stílusú kerámiáit állította ki a várlaton. VIII 13

Magyar Hirlap 1976/174/8

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

NÉMETH JÁNOS

KERÁMIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

MEGNYITJA:

BORSOS MIKLÓS
SZOBRÁSZMŰVÉSZ

1976. MÁRCIUS 26-ÁN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 17 ÓRAKOR

MŰCSARNOK, BUDAPEST, HŐSÖK TERE

NÉMETH JÁNOS

2916 fnyv l.

1021 Németh Gyula

új írás

IRODALMI MŰVÉSZETI
ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

5
XVI. ÉVFOLYAM
1976.
MÁJUS

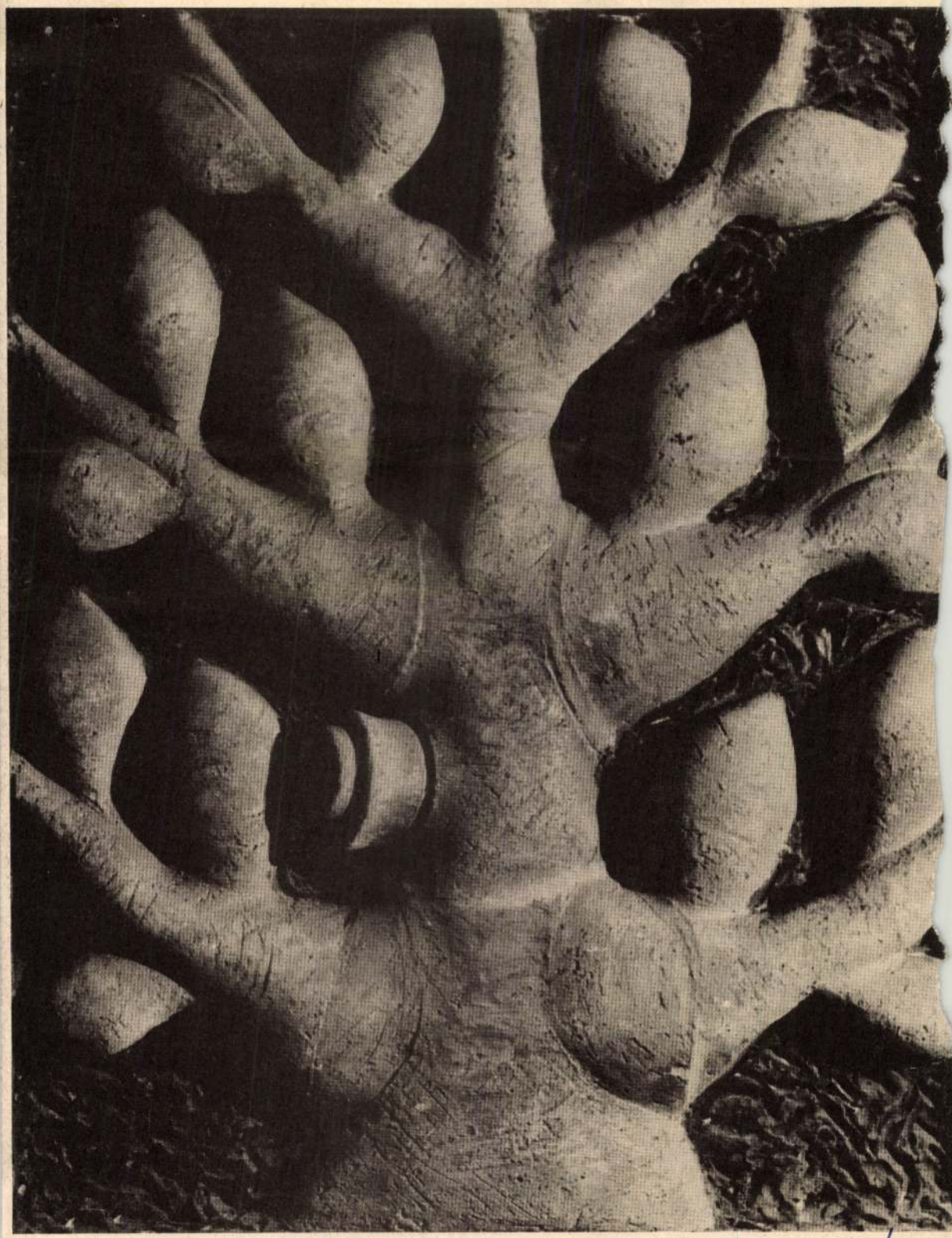

Amihez nyúl, amit megformáz, amit kimond Németh János klasszikus-emberségű és klasszikus-ősiségű műveiben: abban öröm van. Abban ott áhítozik, vaskosodik, tátog, mosolyog, virágzik kövéren, agyag-súlyosan az öröm, a lét öröme, a testiség öröme, a testi, az anyagi valóság kozmikus lángoktól átégett öröme! *A mindenség öröme* virágzik vastag agyag-fonatokkal, súlyos agyag-rügyekkel, agyag-ágakkal, agyag-szirmokkal e lét-kövér látomásban, Németh János tömény és tömör agyag-táblaképeiben, agyag-erdőiben, agyag-edényeiben, agyag-eszközeiben, ősi szép agyag-mondataiban! *Öröm-szavainak anyaga a föld, a sár, az agyagásvány!* Mint a perzsák, asszírok, babilóniaiak élethimnuszai, teremtéshimnuszai, kezdethimnuszai, munkahimnuszai, halálhimnuszai: agyagból-kiégetetten, e tevékeny örömöt virágzó művész öröm-áhítatai is égetett agyagban beszélnek a szép emberi múltról, a szép emberi jelenről, s a még-szebb emberi megmaradásról.

Fuhász Ferenc.

ÁRA: 8 FORINT

Németh János, Keramikus

Az 5. Biennálén szerepelnek a művész művei. „Négy évszak" c. kerámia-lapokból álló kompozíciója (említve)

Bándi Gábor: Pannónia '75 – 5. Nemzetközi Képzőművészeti Biennále.

Életünk, 1976. 4. 371–2 old.

Németh János

A Veszprém-megyei Művelődési Központban április 25.-ig tart nyitva ifj Rácz Endre fotóművész kiállitása.
A Studió Galériában Németh János kerámikus március 26.-án,
A Fényes Adolf-teremben Ilosfai József szobrászművész március 25.-én,
A Studió Galériában Szabolcs Péter szobrászművész március 24.-én,
Bod Éva kerámikos a Csók István Galériában március 25.-én,
Berecz András festőművész a nyiregyházi Benczur Gyula-teremben március 25.-én nyitja meg kiállitását, mint a lap kulturális eseményeket ismertető rovata közli.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 2o. XX. évf. 12. sz. 8. lap.

Németh János

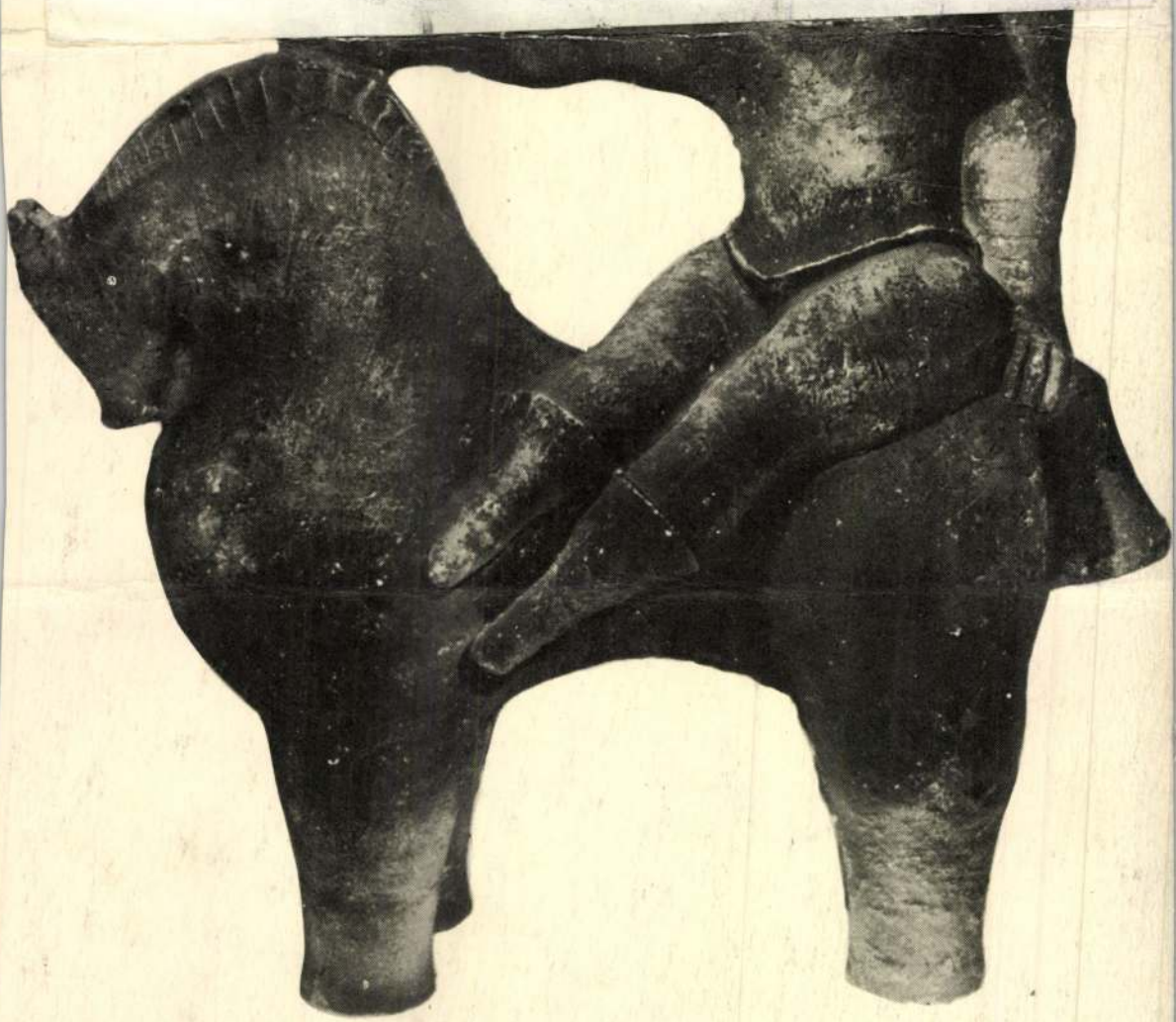

Németh János

Amihez nyúl, amit megformáz, amit kimond Németh János klasszikus-emberségű és klaszszikus-ősiségű műveiben: abban öröm van. Abban ott áhítozik, vaskosodik, tátog, mosolyog, virágzik kövéren, agyag-súlyosan az öröm, a lét öröme, a testiség öröme, a testi, az anyagi valóság kozmikus lángoktól átégett öröme! *A mindenség öröme* virágzik vastag agyag-fonatokkal, súlyos agyag-rügyekkel, agyag-ágakkal, agyag-szirmokkal e lét-kövér látomásban. Németh János tömény és tömör agyag-táblaképeiben, agyag-erdőiben, agyag-edényeiben, agyag-eszközeiben, ősi szép agyag-mondataiban! *Öröm-szavainak anyaga a föld, a sár, az agyagásvány!* Mint a perzsák, asszírok, babilóniaiak élethimnuszai, teremtéshimnuszai, kezdethimnuszai, munkahimnuszai, halálhimnuszai: agyagból-kiégetetten, e tevékeny örömöt virágzó művész öröm-áhítatai is égetett agyagban beszélnek a szép emberi múltról, a szép emberi jelenről, s a még-szebb emberi megmaradásról.

Fuhász Ferenc.

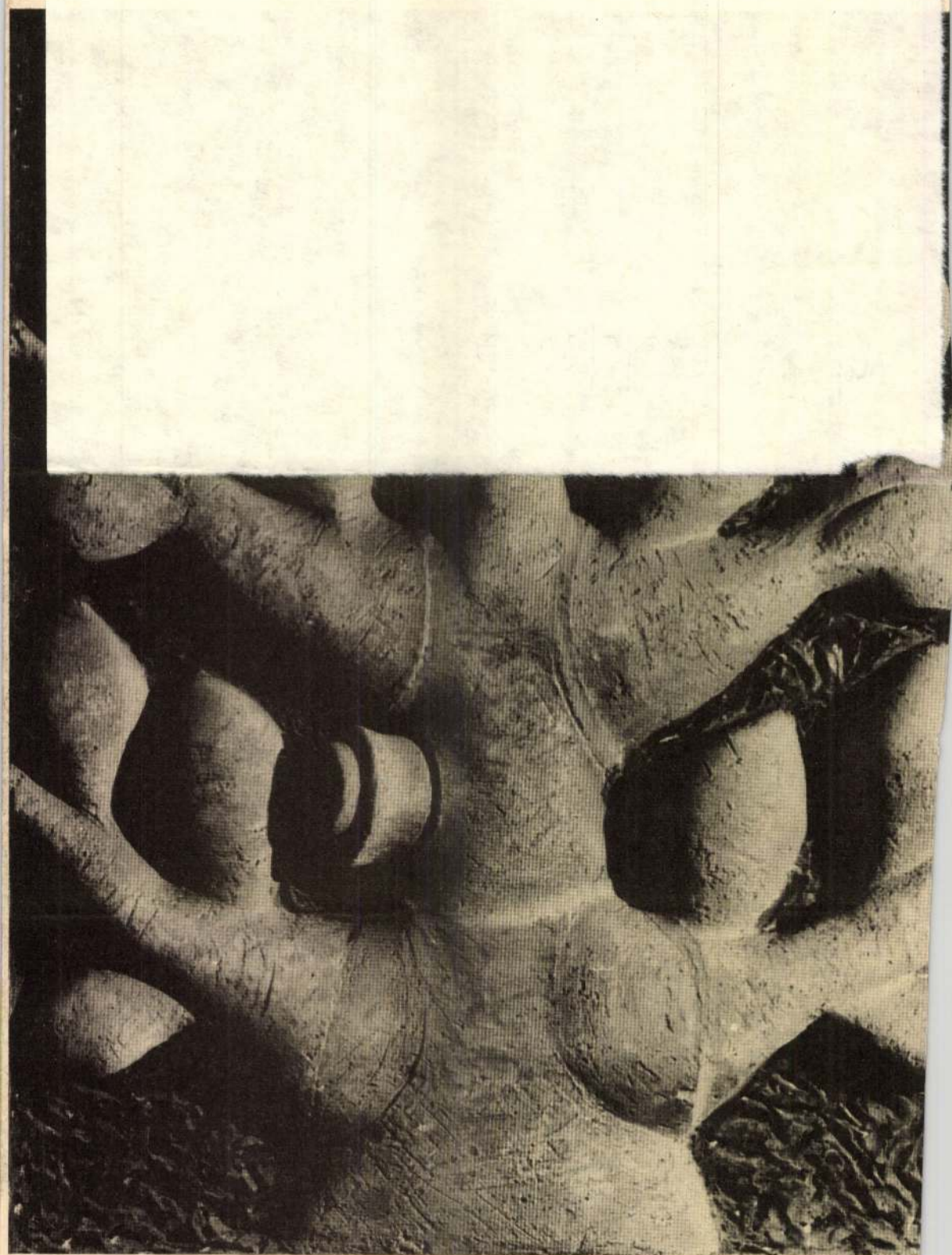

Ne'meth Ja'nas

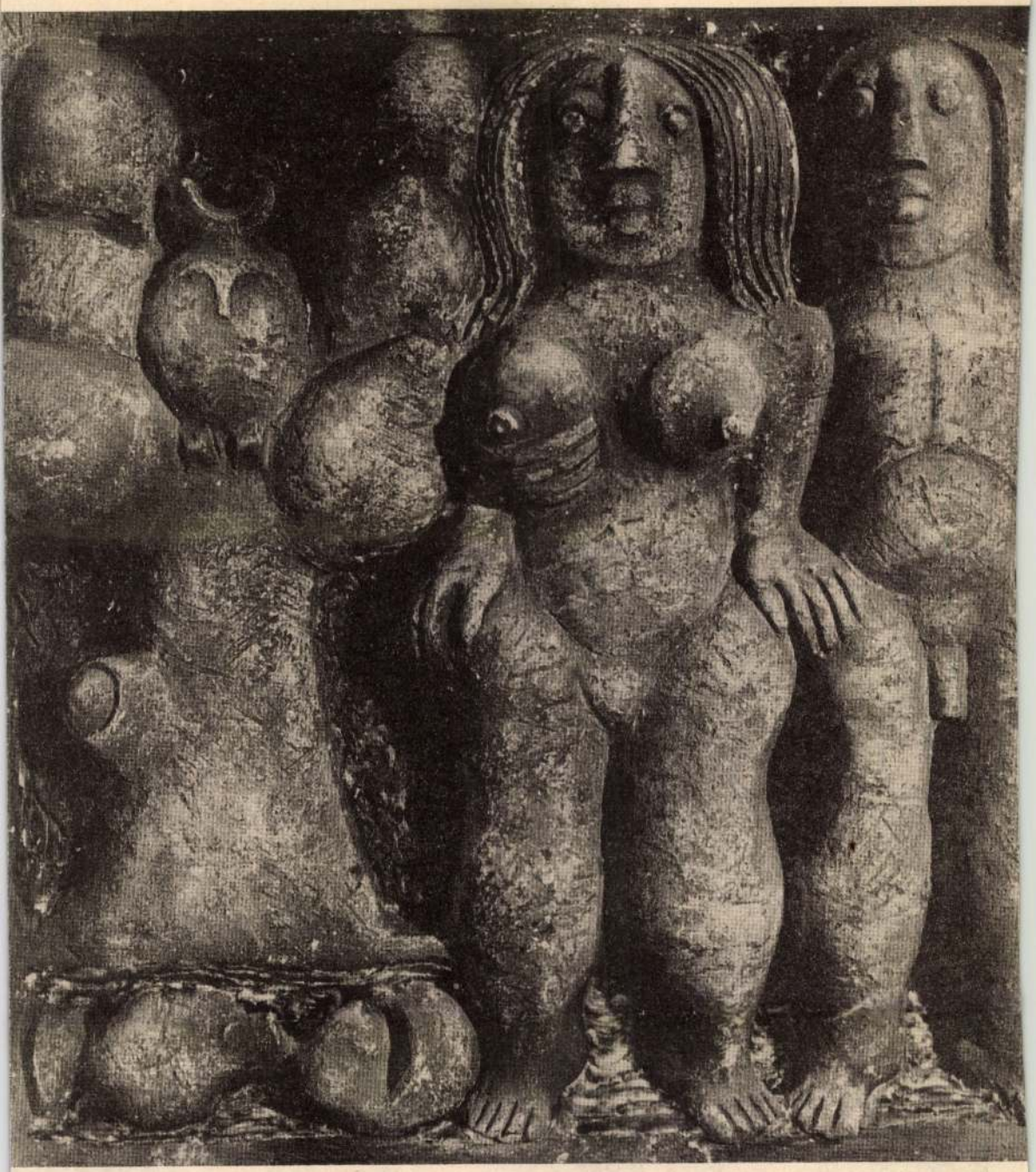

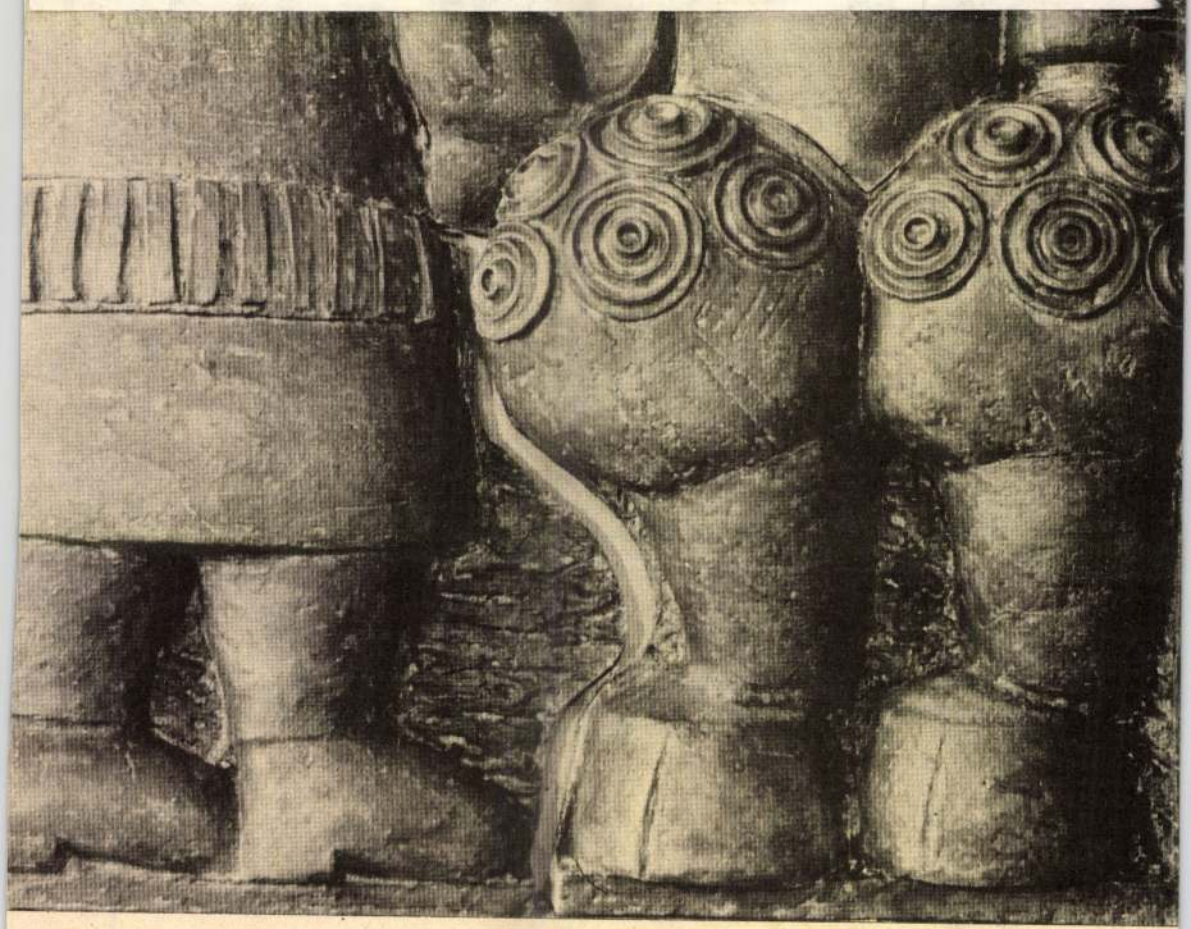

Dupla csavar...

Kotnyek István kanizsai alkotó zalaegerszegi tárlatáról

A zalaegerszegi Göcseji Múzeum kiállítótermében egy ravasz duett fogadja a betérőt. Két, egymásnak feleselő „fadarab", az egyik világos, a másik sötét, az egyik formája kihívó, a másiké befogadó. A cím, ami alattuk áll: Dupla csavar.

Nem gondolom, hogy ez a kétpólusú szoborcsíra volna *Kotnyek István* nagykanizsai alkotó főműve, mégis alkalmatos apropót kínál a vele való ismerkedéshez. Az óvatoskodó „alkotó" titulust sem a véletlen szülte, Kotnyek ugyanis egzakt besorolásra alkalmatlan egyéniség. E tárlat megszámolható java festészetéről szól, de tudható, hogy fotósként, amatőrfilmesként ugyancsak élvonalbeli, ráadásul most még a térbeliséggel is kikezdett.

De térjünk vissza a dupla csavarhoz, immár így, kisbetűsen, hiszen magát a tárlatot is jellemzi valami jó értelemben vett fonákság, a dolgok játékos, ám soha nem felszínes kiforgatása, ami túlmutat a vizuális gegek szintjén. A humornak, a szarkazmusnak valami bujkáló, szellemi aktivitást kiváltó izgalma jelenik meg munkáin, a kotnyeki dupla csavar igazán elegáns ívű. Az elegancia, ha hihetünk a nagyoknak, erőtartalékot jelez és feltételez. S valóban, annak ellenére, hogy munkáiban sok az összecsengő vonás, mégsem érződik rajtuk kifáradás, önismétlés. Pedig nem mondható, hogy szertelenül csapongana a témák között, sokkal inkább valami mániákus alaposság és körüljárás jellemzi, ha egy motívumot megszeret, annak minden tartalma, szintje és rétege ki lesz énekelve.

Ez idő szerint az esztétikai boncolás alanya a teknő. Ez az egyszerű, ősökre mutató, fából született tárgy, amely Kotnyeknél alkalmassá válik egy komplex festői világkép közvetítésére. *Esőverte teknő, Tűzteknő, Jégteknő, Szellemteknők* s még sorolhatnánk a címeket, amelyek tematikusan is vállalják az inspiráció forrását, ám egyéb munkáin is rendre felbukkan a sokféle szimbolikát hordozni kész, dajka-ívű forma. Kotnyek képei a nézőhöz partnerként viszonyulnak, eleve számolnak mindavval, ami bennünk e tárgy kapcsán asszociációként megvillanhat. Hiszen a teknő öble befogadhatja a megtisztulásra váró ruhát, embert, a kenyér dagadó-kelő tésztáját, a disznóölések vérszagú valóságát; de jelenthet ringató bölcső-biztonságot, üzenhet a szélét megmarkoló, lúgmarta asszonykezekről, s éles szekercék forgatóiról, akik fa-testébe vájtak, amikor megszületett.

Teknők, minden mennyiségben, Samu Géza emlékére.

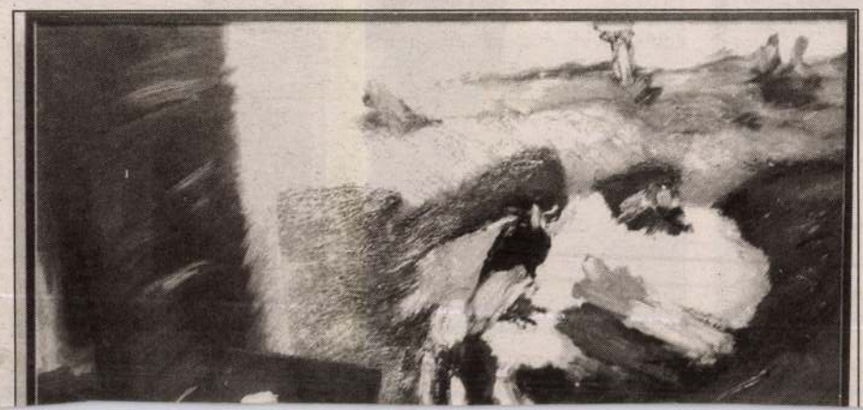

A festmények persze nem e tartalmakról szólnak, a művész közelítése jóval elvontabb, de a bennünk megszülető emóciót kimondatlanul is gazdagítja a mögöttes réteg. Erre való Kotnyeknél a címadás is. Tekintsük csak *Hullócsont* című munkáját, amelynek címében akusztikailag ugyanúgy ott lapul a hullócsillag, mint a hallócsont. Az éteri magasság és a profán testközel. Játszik velünk, mondom. De nekünk is kedves e játék.

A tárlat anyagától kissé térben is elkülönítve jelennek meg Kotnyek István azon munkái, amelyek nagynevű festők arcélét hivatottak felvillantani. *Színyei Merse Pál* Majális című képe, *Vincent Van Gogh* lelkének alászállása, *Csontváry Kosztka Tivadar* festő világa idéződik fel a művek által — egyiken jól olvasható szignálként, másikon csak atmoszférikus sugallatként —, hanem az a hozzáadott tartalom is, ami Kotnyek Istvánt képviseli.

Ugyancsak külön, de nem elkülönülő egységet képeznek e tárlaton a térbeli kompozíciók. Tán túlzás volna szoborként viszonyulni hozzájuk, alig megzabolázott természetdarabkák ezek, kajlára nőtt ágak szövetkeznek Kotnyek keze nyomán mindavval, ami még hozzájuk kívánkozott. S itt is megjelennek a teknők. Immár fizikai valóságukban, kicsik és nagyok, befestve, átlényegítve. Mint kopjafák, mint egy falusi temető földből kelt, megszilárdult szemfedői, úgy állnak elénk. Mintha épp az elébb bukkantak volna fel, valami gyűrhetetlen erő hatalmának engedve, a kiállítótér parkettája alól. *Samu Géza* szobrász emlékére termett e látvány, a nevé-

NÉMETH JÁNOS – keramikus

A kecske gyönyörű

Az a pávián úgy néz, hogy mindjárt megszólal. És nem azt fogja mondani, hogy ugu-bugu. Az a vaddisznó meg olyan sunyi-lapos mód pillog, hogy percig sem csodálható, ha bárki emberfia rosszat gondol felőle, ha összefutnak. Tán nem véletlen, hogy a szemlélődőt ilyesfajta képzetek ragadják magukkal *Németh János* keramikusművész minap megnyílt tárlatán, amelynek címe: Állatfigurák. A Mecénás Galériában megrendezett bemutatón ezúttal tematikus csokrot kínál műveiből az alkotó, akinek munkái Ausztráliában vagy Izlandon éppúgy megtalálhatók, mint Nagykanizsán vagy Vonyarcvashegyen. A kiállítás december 5-ig várja a látogatókat.

A szarvas.

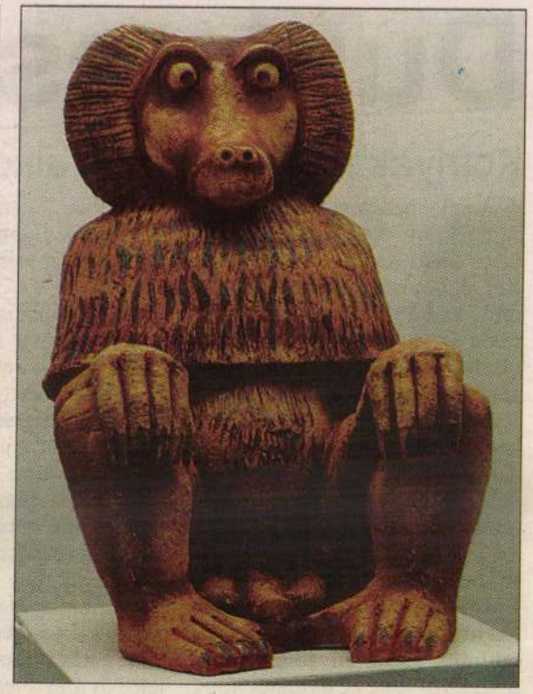

A pávián.

(Mészáros T. László felvételei)

— Miért pont állatfiguráiból állította össze e tárlat anyagát? Egyáltalán állatokat láthatunk e kiállításon?

— Hát, nem is olyan biztos. Az állatok viselkedése, karaktere nagyon alkalmas arra, hogy uram bocsá', bizonyos emberi tulajdonságokat, személyiségjegyeket kifejezzen. Bizonyára sokaknak van hasonló élménye, nemcsak nekem. Gondoljunk csak az uralkodóra, a hetykére, a merészre vagy az éberre. Nézzék meg az oroszlánt, a páviánt, a vadkant vagy az agarat. Hát nem olyan? Vagy a kis szerény, a tollászkodó... mint egy madár. Ez mind bennünk rejtezik. A karakterjegyek felmutatása mellett formailag is nagyon érdekes feladat ez, mindig is foglalkoztattak az állatok, egész pályám során végigkísért e vonulat. Még a főiskolás években, egykori mesterem, Gádor István is nagyon pártolta ebbéli érdeklődésemet. Nem a természethűség fontos számomra, az én teremtményeim anatómiailag bizonyára nem felelnek meg pontosan az előírásoknak. De nem is ez a célom, mindig azt akartam ábrázolni, amit gondolok róluk. Az állat „jellemét" igyekszem kifejezni, gömbökkel, kúpokkal, csövekkel. Ha jól megnézzük, tulajdonképpen nagyon hasonló formai alkotóelemekből állnak össze, mégis mindegyikük más, mást jelent. Számomra ez a kamarakiállítás egy üde színfolt, egy kis játszadozás, egy kis pihenés. A most látható munkák között akad néhány régebbi darab, például a Szent Ferenc, ami passzol a témához, vagy az Oroszlán, „aki" ugye a legnagyobb, az állatok királya. Pedig a tanmeséből is tudhatjuk, hogy az oroszlán hiába hőbörgött hatalma teljében, amikor csapdába került, mégiscsak a kisegérnek kellett elrágni a hálót, hogy kiszabadulhasson. Akkor végül is ki az erősebb, ki a nagyobb? A tanmese érvényessége máig nem gyengült, pedig évszázadokkal ezelőtt született. A tárlat anyagában több új munkám is szerepel, amelyek az elmúlt hónapokban születtek.

A vadkan.

Az oroszlán.

— Mi adott pont ehhez inspirációt? Ennyire elege van az emberekből?

— Még ez is elképzelhető. Lehet, hogy felgyülemlett valami, és ilyen burkolt módon jött elő, a gondolatok, érzések ilyen formában öltöttek testet.

— Milyen viszonyt ápol a valódi állatokkal?

— Én még azon szerencsések közé tartozom, akik gyerekként eredetiben ismerhették meg az állatokat, és nem a tankönyvből vagy a televízióból. Volt nekünk kecskénk, tehenünk, lovunk is. Ez utóbbit — egy lipicait — az orosz katonáktól vette édesapám, egy disznóért. Szerettem lovagolni, sőt azt is megértem, hogy a Vizslaparktól a Bárány-sarokig vezető utat lóháton tettem meg, ugyanis elragadott az a szürke. Bárisnya volt a neve. Gyerekként sok mindent meglát, megérez, megtanul az ember. Később, már gimnazistaként gyakran beültem nagynéném baromfiudvarába, rajzolgattam a futkározó jószágot, érmeket is készítettem róluk.

— Mégis mi a kedvenc? Kutya, macska is bizonyára akadt...

— Kutyánk mindig volt, szerettem őket, de leginkább mégis a kecskét imádom. A háború után tartottunk néhányat, a kecsketej akkor értékes táplálék volt. Úgy érzem, ebben az állatban nagyon sok minden rejtőzik, ami különösen kedvessé teszi számomra. Van benne egy kis ügyetlenség, egy kis kíváncsiság, jó adag makrancosság és játékosság. Arról nem is szólva, hogy formailag gyönyörű...

— magyar —

NÉMETH JÁNOS keramikus

Egy tőről fakadó művészet

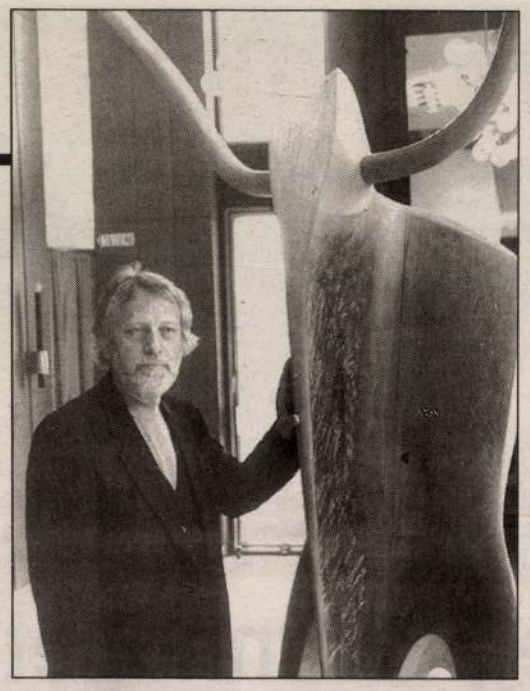

Király Ferenc egyik alkotásával.

Bizton állíthatom, hogy a kanizsai művészetkedvelők az év kiállítását tekinthetik meg május 31-ig a Hevesi Sándor Művelődési Központban. *Németh János* zalaegerszegi keramikus-, és *Király Ferenc* lendvai szobrászművész közös tárlata azt sugallja számunkra, hogy a két alkotó míves plasztikái egy tőről fakadnak.

A kiállított szobrok és domborművek egyik közös eleme, hogy megérintenek bennünket: nem lehet közömbösen elmenni mellettük, mert megszólítanak és a látványuk olyan gondolkodási folyamatot indukál, melynek révén már legbelső énünkkel kommunikálnak. Mint ahogy ilyesmit érzünk, ráhangolódásként a HSMK előtti parkban lévő *Négy évszak* domborművet körbejárva...

Nem véletlen tehát, hogy *Bereczky Loránd,* a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója szeretettel és elismerő szavakkal méltatta Németh János és Király Ferenc munkásságát, amivel mindegyikük a saját rendjét vágja a művészet kaotikus dzsungelében.

— A Kanizsán megrendezett tárlat nagyon jól mutatja, hogy azok az alkotók, akik gondolati és mesterségbeli igényességgel végzik munkájukat, minden körülmények között eljutnak a közönséghez és el tudják fogadtatni környezetükkel, hogy ezen értékekkel szebbé akarják tenni a világot — vélekedett Bereczky Loránd, ekképp folytatva: — Mindketten virtuózan bánnak választott anyagukkal: Király Ferenc a realitáshoz köti vissza elvont formáit azzal, ahogy megműveli a fát és kialakítja a formát. Példamutató, amilyen szeretettel és komoly munkával készíti a pozitív és negatív formák rendjét egy-egy szobrán. Ugyanezt tapasztalhatjuk Németh Jánosnál, aki a szobrászművészetet úgy fogja fel, mint az ősi fazekasság egyik mozzanatát. Nem véletlen, hogy az ő műveiben fel lehet fedezni annak az ősi mítosznak a gyökerét, ami arról szól, hogy az Ember teremtése korongon történt. Németh János forgó formái — akár kisplasztikát vagy domborművet készít — úgy születnek és alkotnak egységet, mintha most kerültek volna le, avagy léptek volna le a fazekaskorongról.

Nem lehet közömbösen elmenni a lendvai művész munkái mellett.

Miután a megnyitó alkalmával egyebek közt megcsodáltuk a *Poszeidont,* a *Sellőt,* a *Legendát,* meg a *Gondolkodót,* kíváncsiak voltunk arra, milyen érzésekkel fogadja Németh János ezt a nagyszerű képzőművészeti találkozást.

— A mindmáig tartó baráti kapcsolat régen kezdődött Király Ferivel, de egyúttal Zala és a szomszédos Muravidék között is — kezdte az egerszegi keramikusművész, hozzátéve: — Két évvel ezelőtt például a lendvai művésztelepen elkészítettem Hadik Mihály közel két négyzetméter nagyságú lovas domborművét, amelyet remélhetőleg a közeljövőben beépítenek a vár egyik termébe. A baráti szálak erősödésére jellemző, hogy '96 őszétől ez év tavaszáig öt kiállításom volt Szlovéniában. Zsalec, Lasko, Trzsics településeken, továbbá Ljubljanában és Muraszombaton egyaránt nagy sikere volt a bemutatott munkáimnak.

— Hogyan jött az első közös kiállítás ötlete?

— A szlovéniai bemutatósorozat márciusban fejeződött be és ekkor támadt az ötletünk Ferivel, hogy közösen rendezünk egy kiállítást Nagykanizsán. Most inkább azokat a figurális plasztikákat hoztam el, amelyek egymást remekül kiegészítve illeszkednek Király Feri munkáihoz. Annak ellenére, hogy mindketten más-más módon közelítjük meg a témát és eltérő eszközökkel fejezzük ki a mondanivalónkat, mégis beszélhetünk közös gondolatról: alkotásaink a természetből és az ősi formákból építkeznek. Úgy szeretnénk maradandó alkotásokat létrehozni, hogy azok magukban hordozzák az ősi (pásztor- és nép-) művészeteket, illetve az én esetemben a családi hagyományokon alapuló (korong)fazekasságot. Számomra egy másik fontos tényező, hogy Király Feri barátom egy olyan régióban — a Muravidéken — él, ami ezernyi szállal kötődik Göcsej és Hetés néprajzához. Tehát nem véletlen dolog, hogy valahol szellemileg is kapcsolódik a kettőnk gondolata! Ahogy az én alkotásaimban visszaköszön a zalai ember és táj a maga jellegzetességeivel, Király Feri is hasonló gondolkodásmódban készíti a feltörekvő akaratot hirdető, magrügy-tojás-szarv szimbólumokat magában foglaló plasztikáit.

A gratulációáradat után Király Ferenccel — aki mellesleg az idén nyáron immár a 25. Lendvai Művésztelepet szervezi meg — is váltottunk néhány szót és megint jó érzés volt hallani, hogy még mindig nem kopott meg az archaizáló magyar beszéd a Muravidéken.

Németh János: „Régi keletű a baráti kapcsolatunk..."

— Nagyon örülök, hogy létrejöhetett ez a kiállítás itt a kanizsai művelődési központban — mondta elérzékenyülve a lendvai szobrászművész. — Boncz Barnabás szépen elrendezte az anyagot és ezáltal a kiállítás egyszerre elkülönül, ugyanakkor mégis egységes benyomást kelt a látogatóban. Jánossal ragaszkodtunk ahhoz, hogy katalógus is készüljön a kiállítás kapcsán és mindenképpen szeretném megemlíteni Segesdi József nagykanizsai mérnököt, aki lelkes szponzorokat szerzett az elképzelésünk megvalósítása érdekében.

Az élet kezdete című alkotás a zalaegerszegi művésztől. (Szakony Attila felvételei)

— Jánossal 1967-ben találkoztam először a muraszombati Pannonia kiállításon — folytatta a barátságra célozva Király Ferenc: — Azóta nagyon jó barátok vagyunk és az ő művészeti üzenete ugyanaz, mint az enyém: embernek lenni összekuszálódott világunkban és jól kell tudnunk „közlekedni" egymás között.

Gelencsér Gábor

Pünkösdi lélek, szállj le ránk!

Jézus feltámadása után eltelt a hétszer hét nap. Az ötvenedik napon — miután Jézus mennybemenetele után véget ért az apostoloknak a Szűzanya társaságában imával töltött szent kilencede — a Szentlélek leszállt 120 emberre.

Mindnyájan beteltek a Szentlélekkel, aki igazságra tanította és szeretetre gyújtotta őket. Pünkösd a tanítványok bérmálásának (konfirmációnak), a Szentlélek kiáradásának és az egyetemes egyház születésének ez ünnepe.

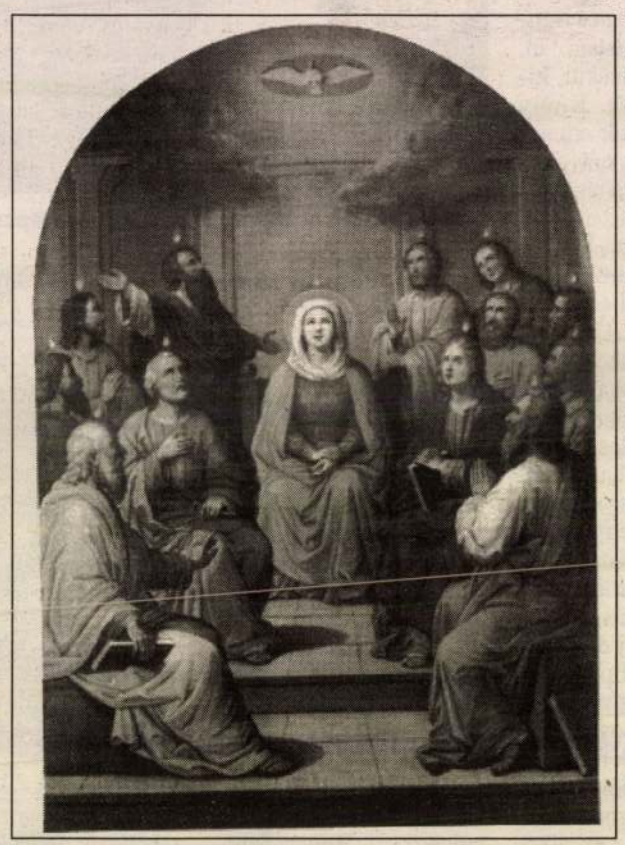

A megváltás ünneplése húsvéttal kezdődik és betetőzést az ötvenedik napon, a pünkösddel nyer, amelynek neve a pentecoste, s az ötvenedik nap szóból alakult ki. Egy imádkozó közösség várta Jézus ígéretét, a Szentlelket: *„Állhatatos imádságban készültek pünkösd ünnepére."*

A pünkösdi tűz azt jelenti, hogy megkezdődött a világ teljes átváltoztatása. Isten lelkének tüze megtisztítja a régit és megszületőben van az új világ. Isten új népe. A tűz és a zúgó szél azt sejtetik, hogy a Szentlélek ereje éget, eléget, melegít, életet ad, felfrissít, világít, sodor, egygyéolvaszt és szabadságot ad. A várakozók elkezdtek beszélni saját nyelvükön és mégis mindenki megértette őket.

A Biblia találó képet fest a bábeli nyelvzavarról: a toronyépítők egyszer csak nem értik meg egymás szavát. Ennek ellenkezője a pünkösd. Péter apostol arámul beszél és mindenki a saját anyanyelvén érti. Szétszóródás helyébe egység, zavar helyébe megértés lép. Újraéled a remény, a jövő. A romok helyébe

A Szentlélek az apostolok csüggedő szívét feltépi, látókká teszi őket. Ma is ezt teszi. Ma is reménnyel tölti be hívei szívét. Egyetlen kérdés sem marad válasz nélkül. Azt mondja az Írás, hogy a Szentlélek *„elvezet a teljes igazságra"*, hogy mindenre megtanít, és *„mindenre emlékeztet"*, amire Jézus tanított. Akit a Szentlélek tanít, az tudja az élet értelmét, a szenvedés szerepét és a kereszt titkát. Sajnos sokan ma nem hiszik, nem igénylik és nem kérik a Szentlelket. Hiányzik belőlük a lélek. A világ zűrzavarában nekünk kell pünkösdi néppé lennünk, telve igazsággal és Szentlélekkel, telve kölcsönös megértéssel és figyelemmel. Jézus tudja, hogy nem elég az anyag és a szellem, ezért küldi a Szentlelket, hogy ne legyünk lélektelenek. Melegség, mosoly, érdeklődés, tapintat, figyelem, kedvesség, hála és tisztelet áradjon, a lélek sugározzék belőlünk.

Jöjj Szentlélek, oltsd ki belőlünk a harag, a gőg, az ingerültség, idegesség, elégedetlenség

szent Lelkét, amellyel meg vagytok pecsételve" — mondja az apostol. Íme, arra pecsételtek meg, hogy fáklyák legyünk, fényt és meleget árasszunk. Jöjj Szentlélek, légy világosság az értelemben, melegség a szívemben, vidámság a kedélyemben, erő az akaratomban és vigasztalás a szenvedésben. Jöjj Szentlélek, tedd személyiségemet vonzóvá, egyéniségemet szeretetre méltóvá, életemet sugárzóvá, hiszen *„Isten szeretete van kiöntve szívünkben a Szentlélek által."*

Ha valaki, úgy jóságos Jézusunk ismerte természetünket. Jól tudta, menynyire rászorulunk a vigasztalás Lelkére. Ezért küldi ígérete szerint a Vigasztalót, aki mindig küld valakit segítségünkre. Ezért ne essünk kétségbe, amikor úgy érezzük, mindennek vége. Jön a Szentlélek vigasztalásának öröme. Ezt tolmácsolja imádságában városunk nagy költője, a nemrég elhunyt *Keresztúry Dezső: „Sokszor éreztem: végem van,/ megölnek, elveszítem magam,/ s mindig túléltem./ Sokszor éreztem: eltűnök,/ s a Nap mindújra kisütött,/ Valaki lenyúlt értem./ Mindig úr lett a vadakon,/ Valami nagyobb hatalom,/ s elfértem tenyerében."*

Pünkösdi feladat, hogy megtanuljuk egymás nyelvét. Sajnos nem értik egymást a családtagok, házastársak, szülők, gyermekek, nemzedékek, parlamenti pártok. Korunk nagy hibája a lelki süketség. Ezen segíthet a Szenlélek: az Igazság Lelke. A Szentlélektől végzett szívátültetésre szorulunk.

Jöjj tehát pünkösdi lélek! Újítsd meg a Föld színét és gyullaszd ránk szereteted tüzét édes hazánkban, hogy a világ zűrza-

Pálos Andrea: „Ez a hét a lelki felkészülés időszaka a hívő ember számára.."

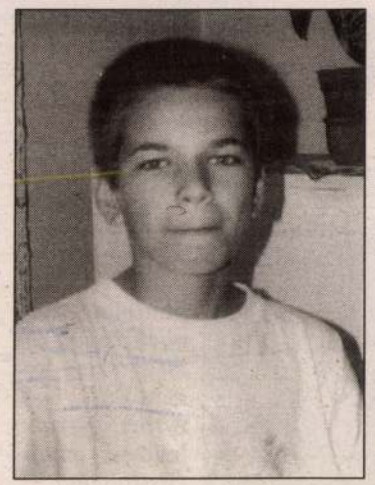

Balatoni Bálint: „Az apostolok megértették, miért is kellett meghalnia Jézusnak..."

Tóth György: „Egyre többen érkeznek a szentmisékre, átérezve az ünnep jelentőségét..."

Ők így élik meg az ünnepet

Négyen ülünk az asztal körül, s pünkösd ünnepéről váltunk pár szót. Talán profán a hasonlat (hisz nem kártyázunk), amikor azt mondom, remek a „leosztás". Egy hatéves kislány és egy pár hónapos csecsemő apukája, egy középiskolás lány és egy kisiskolás fogalmazza meg gondolatait az ünnepről.

Illendő, hogy egy kicsit közelebbről is bemutassam őket. Tehát: az ifjú apa *Tóth György*, az egerszegi nagytemplom kántora; a tinilány *Pálos Andrea*, a Ganz-szakközépiskola másodikosa és *Balatoni Bálint*, a Petőfi általános iskola hatodikosa.

Indításként mindjárt egy körkérdés. Miként is éli meg a keresztény ember pünkösd ünnepét?

— A nagy egyházi ünnepek — kezdi Tóth György —, *a karácsony és a húsvét árnyékában él a pünkösd. Háttérbe szorul, aminek talán még az is oka lehet — nem állítom, hogy ez valóban így van —, hogy ez időtájt szinte már nyár van. Az emberek ilyenkor könnyebben „elcsábulnak" kirándulni. Úgy érzékelem, tán a rendszeres vallásgyakorlók egy része sem tulajdonít akkora jelentőséget ennek a jeles egyházi ünnepnek, mint amire a pünkösd méltó. Pedig az előttünk álló vasárnap-hétfő tulajdonképpen a húsvét lezárása. Tetőpontja a Feltámadás utáni eseményeknek. Hozzáteszem, az elmúlt években egyre többen érkeztek a szentmisékre, tehát az*

hangversenyeket adunk — jótékony céllal. Így lesz ez idén is, a nagytemplomban május 18-án este nyolckor.

Balatoni Bálint szinte kiselőadást tart:

— Pünkösd a Feltámadás utáni ötvenedik napra esik, amikor a Szentlélek eljött közénk, s felvilágosította az apostolokat arról, hogy a Megváltó mit mondott nekik kereszthalála előtt. Így értették meg igazán, hogy miért kellett szenvednie és meghalnia Jézusnak. Én úgy látom, a katolikusok közül sokan ma sincsenek tisztában a Szentlélek eljövetelének jelentőségével, a pünkösd ünnepével.

Szúrjuk közbe, szó nincs ám arról, hogy a rendkívül szimpatikus kisfiú valakit is ki akarna oktatni. Ő — mint hittanra járó — más aspektusból szemléli a dolgokat, mint a felnőttek, és becsületére váljék, hogy szókimondó.

Pálos Andreát arról faggatom, hogy miként készül ő a pünkösdre.

— Ez a hét lelki felkészülés a hívő ember számára. Nagyon fontos a szentmiséken való részvétel, a Biblia olvasása, az ottakora készülődés, mint karácsonyt megelőzően az adventen, vagy húsvét előtt a nagyhéten.

— Tökéletesen igaza van Andreának — mondja Tóth György. *— Én is úgy érzem, hogy a hívő ember a Szentlélek eljövetelének ünnepére imádságaiban tud talán a legjobban felkészülni.*

Pár perc erejéig kitérőt teszünk. A két gyereket kedvenc időtöltéséről kérdezem. Kiderül, mindketten szeretnek olvasni; fájdalom, annyi a tanulnivaló, hogy bizony a kedvenc művek néha hetekig érintetlenül állnak a könyvespolcokon.

Pünkösdre várva óhatatlanul szóba kerül a bérmálkozás. Andrea így fogalmazza meg érzéseit:

— A bérmálkozáskor részesülünk a Szentlélek ajándékában. A szertartással nem zárul le a keresztény élet. A hívő ember ezután is keresi azon lehetőségeket, melyeken keresztül szoros kapcsolatban maradhat egyházával. Én ugyan már elvégeztem a hittant, ám minden pénteken este találkozunk volt évfolyamtársaimmal a templomban. Együtt imádkozunk, énekelünk. Tudom, hogy a pünkösd előtti péntek egy kicsit más, több lesz.

A keresztény ember pünkösdkor saját bérmálkozására is emlékezik — zárja beszélgetésünket Tóth György kántor.

NEMETH
János robotz

Somogyi Hírlap

1996. június 14., péntek

Negyven művész alkotása jön Erdélyből

Korpuszkiállításra készül a képtár

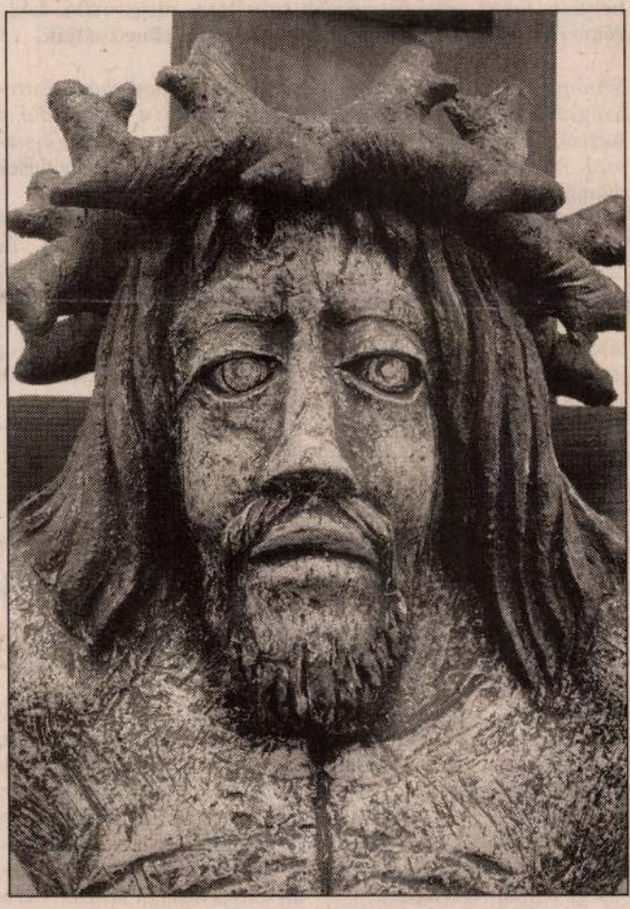

Németh János korpusz ábrázolása

Száznegyven művész százhatvan alkotását gyűjtötték össze arra a korpuszkiállításra, amelynek a kaposvári Vaszary Képtár ad otthont a nyáron. Krisztus megfeszített teste, a korpusz második évezrede téma a képzőművészetben. Az ábrázolás az idők folyamán sokat változott, minden korban sajátos mondanivalót hordoz. A kaposvári tárlat korunk ábrázolását kívánja bemutatni, főként az 1968 után készült műveket. Az ötlet nem mai keletű, tíz évvel ezelőtt már terveztek egy hasonló tárlatot.

Korábban kevesen foglalkoztak ezzel a témával, illetve sokszor műterem mélyén, vázlatban maradtak az elképzelések. Kivételként *Tóth Menyhért, Bálint Endre, Kondor Béla, és Szántó Piroska* említhető, az ő munkásságukban markánsan megjelent Krisztus ábrázolása.

A kiállítási anyagot gyűjtő szakemberek a határainkon túl élő alkotókat is megkeresték, tekintet nélkül nemzetiségi hovatartozásukra. A felkért képzőművészek örültek a bemutatkozási lehetőségnek. A leggazdagabb lelőhelyet Erdélyben találták, a húsz napos úton hatalmas anyag gyűlt össze. Negyven képzőművész — közöttük tíz román — alkotását választották ki. Kárpátaljáról *Matl Péter* szobrászt hívták meg, Szlovákiából négy képzőművészt. A Vajdaságban *Ádor Pállal,* a bácska-topolyai művésztelep vezetőjével együtt *Sava Stepanov* újvidéki művészettörténész végezte a gyűjtést és a válogatást. Hét szobrász, festő, grafikus — ketten szerb nemzetiségűek — küldi munkáit a kiállításra. Szlovéniát *Király Ferenc* szobrász és *Huzjan Zdenko* festőművész képviseli. A határon túli művészek fele személyesen is szeretne részt venni a július 14-i megnyitón.

A kiállítást jelentős összegekkel támogatta a Nemzeti Kulturális Alap, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium turisztikai főosztálya, a kaposvári kulturális bizottság, a megye és a város közös alapja. A Magyar Hitel Bank, a Sanovita és a Kaposvári Villamossági Gyár az alkotások szállításában vállalt feladatot, a szervezők most a katalógus elkészítéséhez próbálnak anyagi segítséget szerezni.

(Izményi)

Július 1-től takarék

Lazább, a pihenéshez jobban illeszkedő programok kerül-ek előtérbe a következő hónapokban – jelentették be teg-Sapi tájékoztatójukon a Magyar Rádió vezetői, akik az új syári műsorrendet ismertették. A július elsejétől szeptembe-ng tartó időszakot egyben az intézmény nehéz pénzügyi selyzete miatt szükségessé vált sajnálatos megszorító, taka-tékossági intézkedések foganatosítására is felhasználják.

zirányi János rádióelnök sangsúlyozta, hogy az új mű-Forrend nem okoz komoly vál-zásokat a közszolgálati mé-Mumban. Július 19-től augusz-ne 4-ig az olimpia uralja az mcsokat. A Petőfi naponta 14 *tal* tól másnap reggelig közve-író a sporteseményeket, a tássssuth hírekben, összefogla-dikban ismerteti az ötkarikás ugskok eseményeit.

szA Kossuth adón szünetelte-A többek között a *Forró drót* ny a *Jegyzet* című műsort, va-lamint a *dokumentumműsorokat*. A Petőfin a *Táskarádió, a Sportszombat,* s számos éjszakai műsor helyett ismétlések lesznek.

Ideiglenesen megszűnik a *Bartók éjszakai adása* is, ugyanúgy, mint a *Muzsikáló reggel.* Zenével a Petőfi hullámhosszán a Petőfi és a Bartók közös, hajnali 2 órakor kezdődő adása jelentkezik majd.

A honoráriumokra rendelkezésre álló keret 40 százalé-

összeférhetetlenség gyors rendezését szeretnék

Ötlet a nyugdíjemelésre

artson július 1-től június 30-a nyugdíjév, s az előző eszndő hivatalosan igazolt kereetnövekedése alapján évente csak egyszer legyen nyugdíjemelés. Az ötletet az MSZP parlamenti frakciójának elnöksége tegnap vetette fel.

Szekeres Imre frakcióvezető tájékoztatása szerint az elnökség ülésén azért került szóba a jelenlegi rendszer módosítása, mert a törvényi előírásoknak megfelelő mostani, félszázalékos nyugdíjemelés felkavarta a kedélyeket. Az MSZP nyitott az egyéb javaslatok iránt is, ezért a parlamenti szünetben megkezdik az egyeztetést a lehetséges megoldásokról.

A szocialista frakció egyelőre nem ismeri az SZDSZ most benyújtott összeférhetetlenségi törvényjavaslatát, de amint áttekintheti az előterjesztést, dönteni fog arról, hogy módosító indítványokat nyújt-e be a tervezethez, vagy önálló törvényjavaslatot készít. A szocialisták a legrövidebb időn belül szeretnék a parlamenti képviselők összeférhetetlenségének kérdését rendezni.

A testület ülésén szóba került a sporttörvény is. Az elnökség véleménye szerint a sport finanszírozása csak úgy rendezhető megnyugtatóan, ha az egyesületek valamilyen automatizmus révén jutnak a pénzhez. Meg kellene alakítani az Országgyűlés önálló sport- és ifjúsági bizottságát.

Régi-új székház Tetőtől talpig felújítva vette tegnap birtokba régi otthonát a budapesti Benczúr utcában a Magyarok Világszövetsége. A tatarozás idején „átmeneti szállásként" szolgált Semmelweis utcai patinás épület a külföldi magyarság kulturális központja lesz. FOTÓ: FEB/KALLUS GYÖRGY

Németh János

Németh János uszodai kerámiafríze

1021

Művészet, 1977. 4. sz. ald.

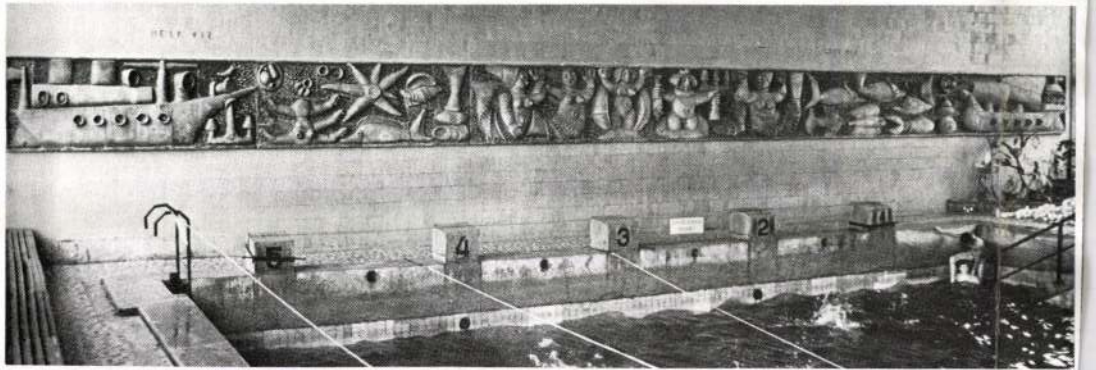

Szabolcs Péter *szobrászművész*

1942-ben született Diósgyőrben. Tanulmányait 1967-ben fejezte be a

Németh János

18

Németh János: A zalaegerszegi fedett uszoda kerámiafríze, 1971

Németh János: A zalaegerszegi fedett uszoda kerámiafríze, részlet, 1971 (fotók Szebeni)

Művészet, 1974. 4. 18. old

5

7

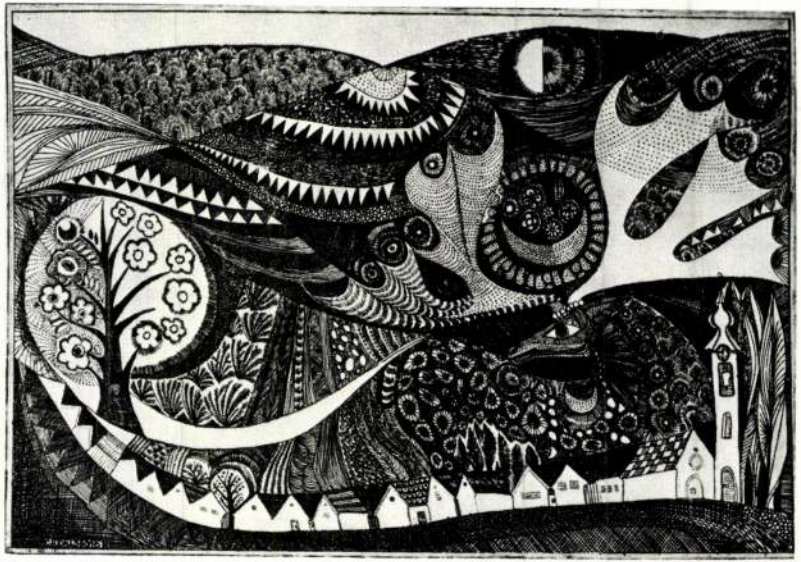

3 Szabolcs Péter: Göcseji táj, vörösréz, 30x45 cm, 1976

4 Szabó Sándor: Göcseji pince, akvarell, 60x80 cm, 1975

5 Haraszti László: Ablak, tempera, 34x62 cm, 1976

6 Palicz József: Őszi táj, olaj, 38x60 cm, 1975 (fotó Szebeni)

7 Kustár Zsuzsa: Csodaszarvas, rézkarc, 20x30 cm, 1976 (fotók Somfai)

Németh János

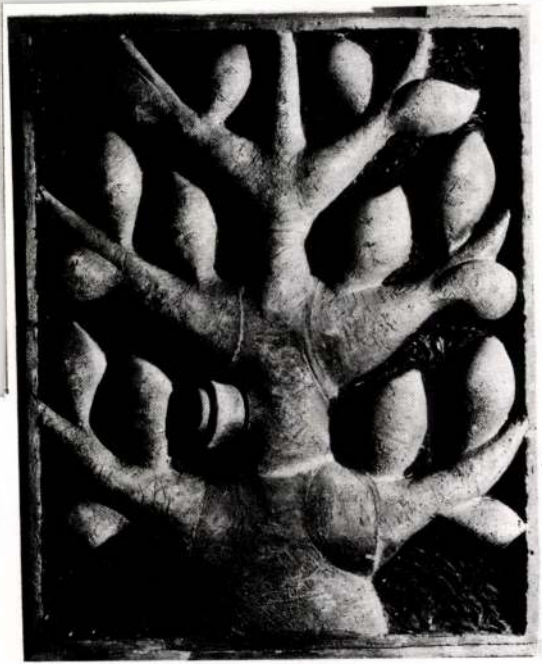

Németh János: Életfa, részlet a zalaegerszegi Megyei Kórház kerámiadombormüvéről, 1974 (fotók Szabó I.)

Művészet, 1974. 4. 20. old

vázaszerű formák függőlegese – mint már utaltunk rá – megtöri a kompozíciós ritmust. A sellők megformálásában ismét érvényesül az ívelő mozgás. Az Aphrodité- és a Poszeidón-figura emelkedő, illetve süllyedő mozgása – hangsúlyos motívumokról lévén szó – a ritmust lelassítva viszi tovább a tekintetet, de ugyanezt a balról jobbra irányuló mozgást sugallják a felemelt karok egybekapcsolódó ívei is. A halak csoportja felgyorsítja a mozgásérzetet, a csigák és a hold függőlegese kissé megakasztja, majd a tekintet vitorlásról vitorlásra ugrálva eljut a jobb oldali zárómotívumig. Innen ismét visszafordul, a jobbról balra keskenyedő vitorlák vezetik vissza a szemet, s az egyetlen bal oldali irányban úszó hal elegendő ahhoz, hogy a halak alsó csoportját nézve

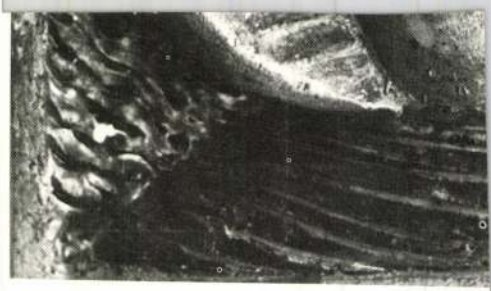

Németh János: Vénusz születése, terv a zalaegerszegi fedett uszoda kerámiafrízéhez, 1971 (fotó Kovács E.)

Németh János

Németh János: Göcsej, kerámiarelief a budapesti Centenáriumi Parkban, részlet, 1973 (fotó Wahr)

1/.

Művészet, 1974. 4. 24. old.

Brád András (Zalaegerszegi Ruhagyár): Ruhamodellek (fotók Lengyel)

a nagy művészet örökbecsű alkotásait kívánja megfogalmazni, hanem olyan formakultúrát teremt, amely éppen tömegméretei miatt a legszélesebb rétegek ízlését befolyásolja. És mint tervezőnek, nekem ennyi elegendő is: tetszik vagy nem tetszik az öltöny, amit terveztem, szívesen viselik-e vagy sem. A nagyipar előnye éppen az, hogy képes a divatot, az öltözködési kultúrát demokratikussá tenni."

A piackutatók adatai szerint a divat elsősorban a 25–40 évesek igényeit elégíti ki. Ez a réteg jelenti a legnagyobb vásárlóerőt és ez az a korosztály, amely még rugalmasan követi a divat változásait. A férfidivat négyöt évenként változik. De az öltöny formája, alapvonása világméretekben hasonlóvá vált. Mégis, az éghajlat s a hagyományos ízlés olyan különbségeket és finomságokat teremtett, amelyek alapján messziről megkülönböztethetjük, hogy angol vagy olasz, francia vagy német tervezésű-e a bemutatott viselet.

léssel. A határozott forma – különösen, ha többféle anyagban ölthet testet – nincs ellentmondásban a határozott egyéniségű viselővel. A dolog épp megfordítva igaz: a jellegtelen öltözék az, ami elszürkítheti a legérdekesebb embert is. A ruha – nem közvetlenül a praktikus funkciójánál fogva – olyan hatást is gyakorolt az emberre, amelyről *Selye János* így ír: „...egy fakó arcú, borostás csavargó rongyokba burkolózva nem védekezik úgy a fizikai és a mentális stresszek ellen, mint borotváltan, tiszta és vasalt ruhában tenné".

HASONLÓ ÖSSZEFÜGGÉSEKET figyelhetünk meg a lakás és az ember viszonyában is. *Heinrich Zille* mondása talán kegyetlenül hangzik, de igaz: „egy lakással éppúgy meg lehet ölni az embert, mint egy baltával". És *Moholy-Nagy* ezt írja egy helyütt: „Az embernek a lakásában az elemi, fizikai követelmények kielégítésén túl a tér élményét is át kell tudnia élni. A lakás ne

Németh János

„Vénusz születése", tero a zalaegerszegi fedett uszoda kerámiafrízéhez, 1971. (repr.) 19. old.

A zalaegerszegi fedett uszoda kerámiafríze, részlet, 1971. (repr.) 20. old.

Művészet, 1977. 4.

Németh János

Németh János: A zalaegerszegi fedett uszoda kerámiafrízе, részlet, 1971 (fotó Wahr)

Négyszemközt a művel

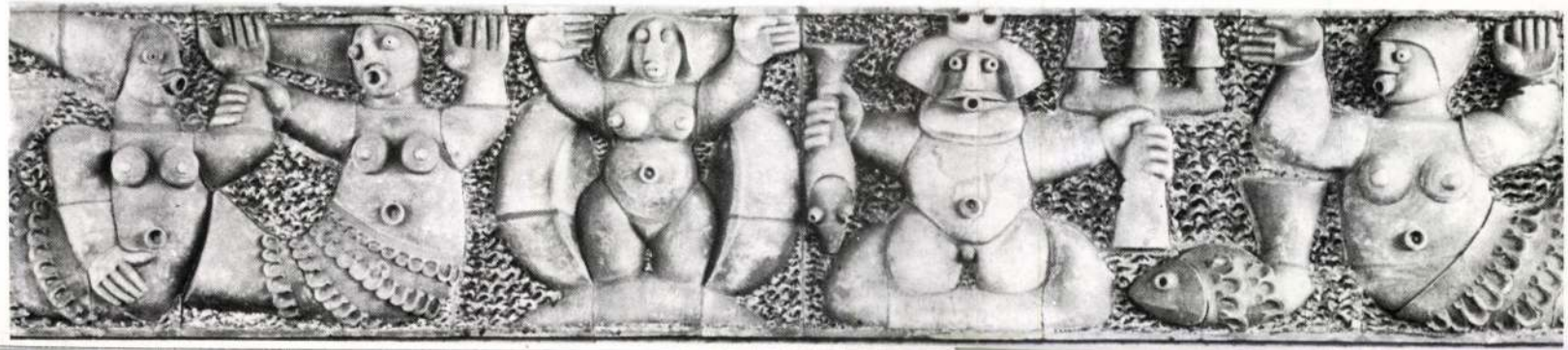

Művészet, 1974. 10. old

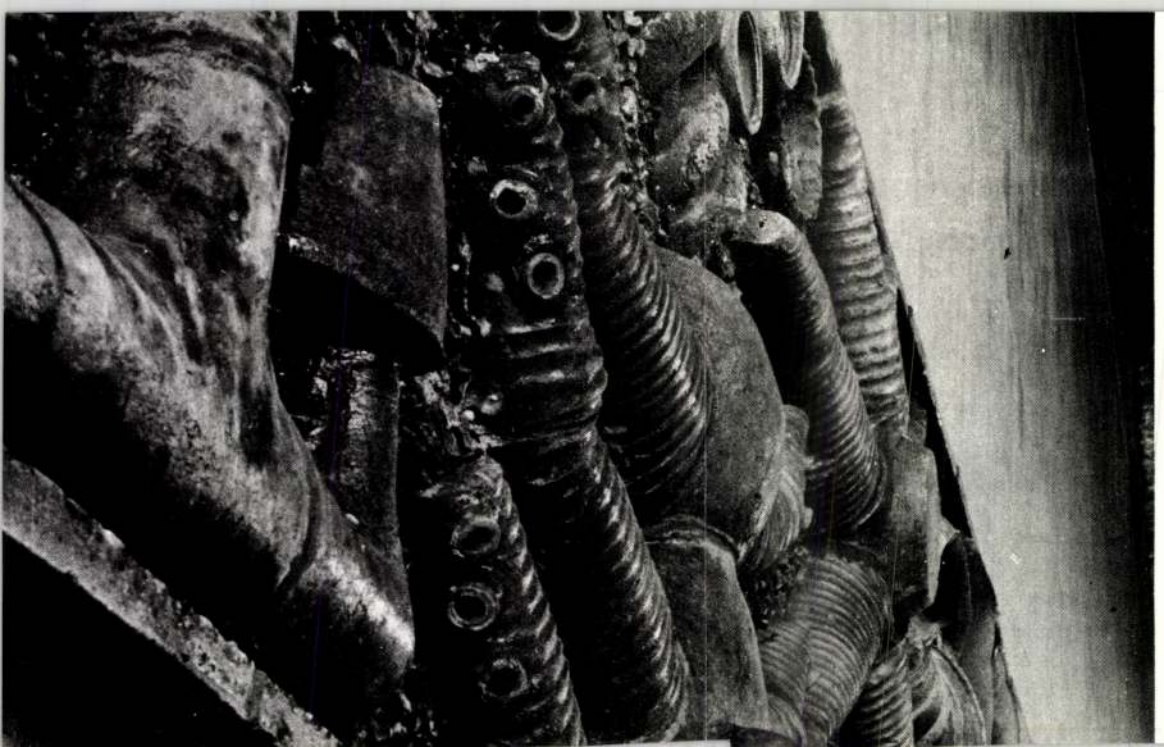

A korongolt formaelemekkel építkező Németh ősi technikákat újít fel és fejleszt tovább, összhangban a mai építészet igényeivel. Formáinak karakterét meghatározóan befolyásolja a népi fazekashagyomány. Elemi formáit félbevágott tálakból, fazekakból, korsókból, csuprokból hozza létre. Ebből fakad figuráinak rusztikussága, gazdag változatossága. Uszodai domborművén a megidézett, mediterrán mitologikus világ ötvöződik a magyar paraszti népművészeti hagyomány vaskos, duzzadó formáival. Érthetően, hiszen alkotójuk a Dunántúlon született, annak is a déli részén, ahol a mediterrán kapcsolatoknak hagyománya van. Természetes módon ötvözi tehát ezt a kulturális kincset a népi fazekashagyományokkal.

Ősi technikákat újít fel a falidombormű színezésével is. Szakít a látványosan színes mázazással. Csak oly módon használ mázat, hogy az ne gátolja a terrakotta anyagának, a formák erejének érvényesülését. Az oxidokat égetés előtt dörzsöli be a nyers, samottos agyagba, s ettől kap a felület érett sárgás, világosbarna és fehéres színt. A vizet jelző háttér barázdált, „felponcolt" felületét ónmázzal vonta be. Szerencsésen eltalált, mély kékes-lilás szín ez, amely nem naturalisztikusan idézi a vizet, s harmonizál a terrakotta színekkel. A színkompozíció hibátlanul

megjelenő bekarcolás, s önkényesnek is, mert ez a bekarcolásos módszer a kompozíció más részén nem tér vissza.

Kétségtelen egyenetlenségei, belső ellentmondásai ellenére is jelentős továbblépést mutat a *Zalaegerszegi Megyei Kórház* folyosójának falára készített tizenhárom méter hosszú és huszonkét négyzetméter felületű domborműve.

A kompozíció hármas tagolódású: fölül és alul szimbolikus-ornamentális motívumok, középen jelenetek a gyógyítás múltjából. A szimbolikus motívumok ritmizálása, ornamentális „egybeírása" lehetne összehangoltabb is, s a figurális jelenetek ábrázolásmódja sem elég egységes. Legtisztább formálású a halál után fává változó mitológiai öreg házaspár szimbolikus megjelenítése. A képalkotásmódban történt minőségi változást a képsort indító *Életfa* jelzi. Németh a szimbolikus sűrítésre és a többértelmű forma megalkotására tesz sikeres kísérletet.

A forma itt nemcsak a fa képzetét idézi, hanem egyszerre asszociálja a fát és az érrendszert, s a törzs és a két oldalra kinyúló ágak kitárt karú emberalakokat is idéznek. Az emberalakot és érrendszert idéző visszatárgyiasulás sohasem válik naturálissá; a forma megőrzi öntörvényűségét. Az életfa-szimbolika ilymódon nem illusztratív irodalmiaskodással, hanem a képzőművészet nyelvén fejeződik ki. Németh ebben a művében és egy sor másban megkezdte az elemi formákból épülő, önálló motívumrendszer létrehozását. Az életfa félbevágott korsóból alakított levelei például több domborművön is felbukkannak hol levélként, hol rügyként. Az 1973-ban, a budapesti Centenáriumi parkban elhelyezett *Göcsej* című reliefjének *szarvas* és *fa* motívuma a maga tiszta, tömondatos, szimbolikus erejű fogalmazásával a *Cantata profana* világát idézi. Sajnos a képsor többi eleme nem mentes az önkényes zsúfoltságtól és díszítgetéstől és a belső valóság, a mondanivaló láthatóvá tevéséből visszacsúszik az egyszeri látvány stilizált ábrázolásába.

Amikor Németh elemi formákra egyszerűsítő alkotásmódjáról szóltunk, bizonyára sokaknak feltűnt, hogy némely vonatkozásban mennyire összecseng ez a program a híres cézanne-i mondattal: „a természetet a kúp, gömb és henger alapformája szerint kezelni, perspektivikusan rendbeszedni úgy, hogy a tárgy minden oldala síkban középpont felé utaljon". Németh így fogalmaz: „a korong eszközével akarom kifejezni magamat. A képet fölbontom forgáselemek-

Németh János: A zalaegerszegi fedett uszoda kerámiafríze, részlet, 1971 (fotó Szebeni)

Négyszemközt a művel

Ipari formatervezés Zalában

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977
Művészet

A véletlen hozta úgy, hogy Zala megyében az ipari formatervezést olyan üzemekben lehet megtalálni, amelyeknek a termékei a legszorosabb kapcsolatban állnak az emberrel. A *Zalaegerszegi Ruhagyár* kamasz- és férfiruháival éppúgy találkozhatunk az ország legkülönbözőbb pontjain, mint a *Kanizsa Bútorgyár* szekrénysoraival, vagy a zalaegerszegi *Kerámia- és Cserépkályhagyár* dísztárgyaival. És ha azt a véletlen hozta is, hogy ez a háromféle ipari termék: az öltözet, a bútor és a dísztárgy közvetlen környezetünket alkotja, de az már a tudatos ipartelepítés hatása, hogy mindhárom gyár országos méretűvé nőtte ki magát. Zala megye sohasem volt iparáról híres vidéke az országnak. Olyannyira nem, hogy 1945 előtt az iparban foglalkoztatott megyeiek száma nem haladta meg a hatezret. Ennek a megyének tehát meg kellett teremteni az iparát és ezt igyekezett akképpen véghezvinni, hogy már a születés pillanatában ott legyenek a megfelelő szakemberek is. Ipari hagyománya nem lévén, fölismerték: olyanféle ipari formakultúrát kell teremteni, amely a nagyiparhoz alkalmazkodik, s amelynek már első lépéseit milliós termelési értékek kísérik.

Bár mindhárom gyár szinte kezdettől fogva foglalkoztat formatervezőket, mind a hárman más és másként tették azt. A Kanizsa Bútorgyár társadalmi ösztöndíjjal kötötte magához a zalai születésű *Tóth Tibor*t, a Zalaegerszegi Ruhagyár pesti iparművészt, *Brád András*t költöztette Zalába, a Kerámia- és Cserépkályhagyár pedig a megye népi fazekas iparára támaszkodott. Ebben a három üzemben nem voltak 40–50 éves formai hagyományok, mint másutt, a mintákat itt nem lehetett másolni, terveztetni kellett. Az előzménynélküliség így változott előnnyé, mint ahogy előny – a késői születés előnye – az is, hogy Nagykanizsán ma korszerűen szervezett bútorgyár működik, olyan, amely nincs kisebb telepekre, távoli gyáregységekre darabolva, mint a többi.

Nemcsak Zalában, hanem másutt sem volt nagyipari múltja a ruhavarrásnak, a bútorkészítésnek és a díszkerámiának. De amit ma Zalaegerszegen, Nagykanizsán vagy Tófejen gyártanak, az nemcsak előállítási módjában, hanem formájában sem azonosulhat többé a kézműiparral.

A HÁROMFÉLE TÁRGY tervezői közül – mindhárom szakot egyformán tanítják az Iparművészeti Főiskolán –, a legkevesebb szó eddig a ruhatervezőkről esett. Ez a téma átcsúszott a divatlapok oldalaira, a szakmai értékelés pedig legföljebb a divattörténészek érdeklődési körébe tartozik. Pedig az öltözet tervezője – különösen, ha nagyiparban dolgozik – éppúgy felelős koráért, és éppúgy alakítja azt, mint bármely más iparág formatervezője. Egy öltönyről is leolvashatók korunk jellemző vonásai, sajátosságai, értékei és hibái, mint ahogyan az ipar egyéb termékeiről. Éppúgy jellemzi az anyag és jellemző rá az előállítás módja, technikai fejlettsége, az ipari háttér, a vonalak rendszere, harmóniája és célszerűsége. Az idegenkedés talán abból ered, hogy az öltözködés követi a leggyorsabban az élet mindennapos változásait. Anyagi létünkhöz igazodik, kiszolgálja a piac igényeit, könnyen enged a művészetek stílusáramlatainak, felkapja az op-artot, a pop artot, mint ahogyan felkapta annak idején a barokk vagy a szecesszió külsődlegességeit is: átalakul, változik, fölyet és

vonásait követi. [illegible] gyabb a környező országok divatösszeállításainál, több ötletre épül, bátrabban él a színek játékával és több eredeti „íz" fedezhető föl benne, mint ami hosszú időn át jellemezte a hazai férfi öltözetet. A változást nem lehet erőltetni, de lehetne sürgetni. Lehetne segíteni is olyan áruelrendezéssel, amely már az üzletben informálná a vevőt és eligazítást adna arról, hol tart a divat. A kereskedelem azonban itt is túlságosan óvatos. Ha rendel, áruja elsikkad az üzletekben, nem szoktatja a szemünket az újhoz.

A Zalaegerszegi Ruhagyár korszerűen fölszerelt nagyüzem. Gyártási folyamatát egy svájci szervezési cég tervezte meg, és ez az átszervezés 35 százalékos termelésnövekedést hozott a gyárnak. A gyártás folyamata, technológiája hozzásegítette a tervezőt ahhoz, hogy tisztább formákra építse fel modelljeit. A gép nem megkötötte, hanem felszabadította fantáziáját és kiszűrte a gyártás hibalehetőségeit. Amíg a kézműiparban egy-egy öltöny jó szabása az ügyes szabót dicséri, addig a gép konstrukciója a jó formát biztosítja – és ez független a termelésben résztvevő emberek ügyességétől, formaérzékétől. A ragasztós közbélés könnyebbé tette az öltönyt, formálhatóbbá a szövetet. A gépi vasalás egyetlen mozdulattal rögzíti, préseli a formát az anyagba. A tervező ezzel az alakíthatósággal szeretne

Németh János
1021 Kerámikus

LÁZAR TIBOR

Németh János kerámiáira

Az agyag karokban a völgyek bölcsője ring,
a mellek dombjain
a tejtől dagadnak a csöcsgomb-vitorlák,
s rég-volt anyáink vaskos combjai
pillérei ma is járni tanuló életünknek;
mert nemcsak nemzeni kell,
hanem kerek-szemű tálban naponta
ételt viszünk önmagunk áldozatához,
és a Miskák és Odüsszeusz is
a szapora hajókkal hazajönnek,
hisz a föld nem felejti földet,
még akkor sem, ha kemence teremtő melege
nemesebbé edzi a lelket, az elmét.
Ha agyagot veszel a kezedbe, ne engedd feledni:
nagyapáink zsíros kalapja alól
a történelem figyeli tetteinket.

NÉMETH JÁNOS:
MENYECSKE-KORSÓ

GALAMBOSI LÁSZLÓ

Föltámadás

Vaskupa a s
Nyereg pari
Szalagokat h
bíbicléptű ár

Megyünk a
Tajtékozva
A füzesben
rigók közt c

Vezetlek új ághoz,
csöngettyűs virághoz.
Nagyszombaton szárnyat bontunk
a föltámadáshoz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 4
ÉLETÜNK

Páncélosan

A madár, hogyha fészket tákol,
szétnéz a lombok magasából,
érzi, ha kikel a fióka,
együtt indulnak vándorútra.

A hatalmason parány győzhet,
kibonthatja a rejtőzőket.
Az öröm mennyboltján ragyoghat
a pirosba forduló holnap.

A tékozló honába térve
szülői előtt esett térdre,
apja a porból fölemelte,
telt tálak mellett köszöntötte.

A páncélozott értelemre
nem sújthat le a balszerencse.
A megtért munkál szorgalommal,
viaskodik a jogfosztókkal.

Berek

Hívogat a nyírfa ága.
Madártollból a kucsmája.
Madártollból a mellénye.
Készülődik menyegzőre.

Készülődik menyegzőre.
Hajlik hozzá szeretője.
Berek mélyből fölragyognak.
Csillagokig ringatóznak.

Csillagokig ringatóznak.
Haranghangú aranycsónak
fölé sátrat sző a pára.
Tükrösebb az ember álma.

Tükrösebb az ember álma,
tünemények gyolcspalástja.
Nyűhetetlen, megmaradó.
Árnyéktól sem lyukasodó.

1021

„A tájban is az embert keresem..."

Műteremlátogatáson Németh János festőművésznél

A közelmúltban zárult Németh János kőszegi képkiállítása. A Jurisich vár Művelődési Központ érdeme, hogy felfigyelt a városban élő fiatal művészre és műveiből kiállítást rendezett. A vár galériájában huszonegy alkotást — olajfestményt, akvarellt, filctoll-rajzot és pasztellképet — mutatott be Németh János.

A kiállítónak ez az első önálló tárlata. Vasi művész, ismerjük meg közelebbről is.

Németh János a Kőszegi Gyógypedagógiai Intézet tanára, 15 éve tanít rajzot. Megfogadta egykori mestere Jakuba János Munkácsy-díjas festőművész tanácsát, mely szerint csak az lehet jó rajzpedagógus aki maga is műveli a művészetet, aki állandóan képzi magát, s egy hetet sem „hagy ki", egy-egy rajz, kép, szobor nélkül. Németh János alkotó napján, vagy éppen tanítás után, szabad idejében teszi ezt. Vázlatfüzetében egyre szaporodnak a rajzok, melyekből gondos válogatás után mély átélésű képeket készít.

A 38 éves rajzpedagógus 1960-ban fejezte be az Egri Pedagógiai Főiskolát, ahol mint rajz-földrajz szakos tanár szerzett oklevelet. Bár nem Vas megyében született, megszerette ezt a tájat, ezért is kérte, hogy Kőszegen taníthasson. Nyolc évvel később elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát is. Azóta több kollektív tárlaton szerepelt Balatonfüreden, Szombathelyen, de részt vett a pedagógus művészek országos tárlatán is.

Amikor felkerestem lakásán, a mostani egyéni kiállításán szerepelt képeit rendezgette.

— Mindig kell valamit csinálni. Tétlenül nem ülhet egy művészetet szerető ember. Most éppen nyári szabadság van az iskolában — jut időm rá bőven. De kell is a szabad idő hiszen évközben egy pedagógusnak rendkívül sok a tennivalója. A nyár kitűnő alkalom, hogy elmélyültebben foglalkozhassak a festészettel, — mondta mintegy köszönésképp Németh János.

— Nézzük át együtt a képeket — javasoltam.

— Természetelvű festőnek vallom magam, képeim ezt tükrözik. Szeretem a tájat, sokat járok a természetben ezért aztán képeim többsége tájkép. De a tájban is az embert keresem, az ember munkáját, alkotásait.

A képekről ismerősként köszöntenek a jól ismert vasi részek, a Kőszeghegyalja, de a Tisza-part, a Kisalföld, sőt messzebbi tájak is, például Erdély.

Néhány képcím: Cáki pincék, A kőszegszerdahelyi templom, Tiszamenti nyárfák, Szabó-hegy, Csiki falu, Székely falu, Házak a Beszkidekben.

Ezek tömény ismertetői a bemutatott tájnak, anélkül, hogy a részletekben veszne el alkotójuk. Sommázottan sajátos naivitással adja vissza a látványt. Németh János egyik kitűnő érdeme, a komponálási készség. Lapjai mindegyike jól szerkesztett. Merész képkivágásokat választ s azokat jól oldja meg. Példa erre az itt közölt figurális kompozíciója a Szomszédok. A figurákat rálátásban ábrázolja, egyéb képelemekkel körülhatárolja, s a tájból csak a leglényegesebbet mutatja be.

— További tervek, elképzelések?

— Szeretnék a nyáron nagyon sokat rajzolni, festeni. Egy titkosabb tervem — s ez attól is függ mikor jutok valamiféle helyiséghez ahol nyugodtan dolgozhatok — később szeretnék Szombathelyen is bemutatkozni.

Szomszédok.

— zentai —
fotó: — tóth —

kéztetően védett, mondhatnánk azt is, szenzációsan. Reflexe, labdabiztonsága most is bámulatos. *Iszak* két csavart bombájáért érdemes volt kimenni. Az egykori világválogatott *Novák* eredetileg nem szerepelt a nevek között, aztán a meccs kezdetére megérkezett. Keveset csinált, de volt egy olyan kapáslövése, amelyet csak a valódi klasszisok tudnak produkálni. *Mészöly még* mindig nagy játékos. Fénykorára emlékeztető szereléseket, felhőfejeseket láttunk tőle. *Kékesi* gólja élményszámba ment, egy deka súlyfelesleg sincs rajta. Sorolhatnánk tovább a neveket, hiszen néhány kivétellel nagy játékosok voltak azok, akiket láttunk szombaton. Sokat tapsoltunk nekik, s az elismerésből jutott mostanra is, meg is érdemelték.

BÚCSÚ. Gyarmati György és Rátkai László tehát hivatalosan is elköszönt. Az aktív labdarúgás most már mindkettőjük számára történelem lesz, de azok számára is, akik látták őket játszani. Két jeles labdarúgó hagyta abba azt a játékot, amely az életet jelentette. Rátkai edzősködik, tehát kapcsolatban maradt a pettyessel. Gyarmati viszont más területen tevékenykedik. Annyi azonban bizonyos, hogy a szurkolók nem felejtik el nevüket. *Szép volt fiúk!*

—bf

■■■■■■■

A mérkőzés krónikája: Haladás öregfiúk—Vasas öregfiúk 5:5 (2:2). — Szombathely, Rohonci u., 3 ezer néző, vezette: Kaposi (Soós, Tauschler).

Haladás: Varga II. (Pungor) — Molnár (Ekler), Tarr, Szöllősi — Gyarmati (Török), Szakály (Hegyi) — Iszak, Rátkai, Sárosi, Novák, Tóth (Kolesánszky).

Vasas: Kamarás (Kovács) — Bakos, Mészöly, Fodor (Milosevits) — Kékesi, Berendi — Molnár, Raduly, Puskás dr., Egervári, Pál I. (Pál II.).

Góllövők: Rátkai (4), Tóth Z., illetve dr. Puskás (2), Kékesi, Pál I., Bakos.

Utcák, terek, lakótömbök kispályás labdarúgó bajnoksága

A városi labdarúgó szövetség idén ismét megrendezi az utcák, terek, lakótömbök kispályás labdarúgó-bajnokságát. A tavalyi két korcsoporttal ellentétben idén négy korcsoport lesz, 12 évig, 15 évig, 18 évig és 18 év fölött lehet nevezni csapatokat.

A bajnokságot a jelentkezésektől függően kieséses, vagy körmérkőzéses rendszerben bonyolítják le. Igazolt játékost (kispályás labdarúgásban igazoltat sem) nem lehet szerepeltetni.

A csapatok saját felszerelésben, tornacipőben játszanak, az egyéb költségeket (pályadíj, labda, játékvezetői költség) a rendező szerv fedezi. A mérkőzéseket a városligeti és Safrankó úti pályán rendezik.

Jelentkezni július 10-ig lehet írásban (Kőszegi u. 23.) vagy telefonon (171-082) a Városi Sportfelügyelőségen. A jelentkezéskor közölni kell a csapatvezető nevét, címét, valamint a korcsoportot.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRSZERŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
VAS NÉPE
1975 JÚL 8

labda... autób... igazi... remte...

Ered... darúg... —Pá... 2:1, menc...

Vas... a ...

Né... venc... egye... Hala... zott... zetésével. A szombathelyiek eredménye figyelemre méltó, hiszen a 15 versenyzőből heten végeztek érmes helyen, elsősorban az ifjúsági korcsoport szerepelt jól. **Az ifik pontversenyét ugyanis a Haladás bunyósai nyerték meg,** míg a serdülőknél a PVSK, a felnőtteknél a Nagykanizsai MÁV volt a legjobb.

A vasi érmesek: serdülő váltósúly: ... 2. Szita Ervin. — **Ifjúságiak légsúly:** ... 2. Takács Lajos, **pehelysúly:** 1. Iványi György, ... 3. Berbás Imre. — **könnyűsúly:** ... 2. Zámbó József. — **Felnőttek, harmatsúly:** ... 2. Oszkó Tibor, — **nehézsúly:** ... 3. Kappel József.

— Örülök a sikernek, a fiúk kitettek magukért — ez volt tömören **Hajós Sándor** edző véleménye.

A totó 27. heti eredménye

1.	Vác—Dunaújv. Építők	2 2:3
2.	Borsodi B.—Özd.	x 1:1
3.	Sátoraljaújh.—Nagyb.	1 2:0
4.	Április 4. Vasas—KSC	1 3:0
5.	ESMTK—Lehel	1 8:1
6.	MOTIM—KOMÉP	1 5:3
7.	Répcelak—Bábolna	1 2:0
8.	Ajkai B.—Körmend	1 3:0
9.	Pápa—Bauxitbányász	1 1:0
10.	Pét—Alumínium	x 2:2
11.	Barcs—Táncsics SE	2 1:4
12.	Mázaszászvár—Siófok	2 1:2
13.	Dombóv. Sport.—PBTC +1	2 0:2
14.	Rudabánya—Záhony	1 2:1

Dr. Dunai

Az MLSZ a Pécsi MSC... foglalkozott Dr. Dunai Ján... zetőedzője és a sportegyes... idő előtti megszüntetésének...

Az MLSZ megállapítot... tályon belül kialakult kedv... részben a vezetőedző szakm... a sportegyesület vezetésén... munkája eredményezett — ...ző munkaviszonyának megs...

Az MLSZ azt is tudom... vezető irányító tevékenysé... lyi következményeket a sp... vonja.

Marseill...

Marseilleben, az ifjúsá... bajnokság második napján... mét rendezték meg. Ebbe... Dembonszyk szerezte meg ... ményével. Dembonszyk sz... rekordot javított (a régi 1... beállította az Európa-csúcs...

Légsúlyú ifjúsági világ... ország) 240 kg (107, 5, 132... 227,5 kg (100, 127,5 kg), 3. ... kg).

Németh János kerámikus

ményekkel úgy, hogy a Szombathelyen európai mértékkel szerveződő modern építészet méltó társa és szövetségese legyen a festészet Vértesi Péter egyre árnyaltabb, egyre tágabb, egyre rendszeresebb közreműködésével. Ez a találkozás két szempontból is lehetséges. Egyrészt társadalmunk folyamatosan rendeli meg az új reneszánszot eredményező építőművészet és festészet együttműködését, másrészt azért, mert Vértesi Péter festői készülődése befejeződött, s művészetében most kezdődik a „nagy vállalkozások kora".

BERTALAN LAJOS

Az agyagművesség igézete

Németh János kőszegi kiállításáról

Másfél évtizeddel az első nyilvános bemutatkozás, az 1960. évi IV. Országos Iparművészeti Kiállítás után, számos hazai s külföldi tárlat sikereivel a háta mögött, díjakkal és kitüntetésekkel *(az I. Országos Kerámia Biennálé 3. díja, a Munkácsy-díj III. fokozata, SZOT-díj)* méltányolva és elismerve „érkezett" Kőszegre, a Zwingerben nyílt tárlatra, az első igazi nagyszabású vasi szereplésre. A művészbarátok nagyobb örömére éppen erre a tárlatra időzítették a *Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata* gondozásában megjelent nagyon szép Németh János kötet bemutatását is, így a nézők abban a szerencsés helyzetben voltak, hogy a műveket *Katona Imre* kitűnő tanulmánya és értelmezése birtokában (megkockáztathatjuk: az eddig legjobb Németh János-kalauz kíséretében) élvezhették.

Művei megértéséhez és alkotói egyéniségéhez is ebből a kötetből idézzük a — véleményünk szerint legfontosabb — kulcsmondatokat, megállapításokat.

A fő kérdés itt is, mint a legtöbb kerámikus művészetében a szobrászi-plasztikai törekvések illetve a fazekashagyományok (edény, tál, csempe stb.) szembesítése. Nem kétséges — erről egy rövid áttekintés meggyőz —, hogy mind témaválasztásban, mind a megmunkálás módját, alkotói stílusát tekintve az ősi, a korongos fazekasmesterség folytatójának vallja magát. *„nála azonban a fazekashagyományokhoz való kötődés a fentieknél* (Gorka Géza, Papp János, Balczó Edith, Kumposzt Éva) *lényegesen bonyolultabb, komplexebb"*. Az első évek, a kísérletezés időszaka ugyan a szobrászati-plasztikai megoldások felé vonzották, remekbesikerült diplomamunkája, az 1959-ben készült *Kakas* is erről tanúskodik, s bár a plasztika változatlan egyik legerősebb műfaja, mégis a fazekasmesterség nyomja rá bélyegét a jellegzetesen népi ihletésű, a göcseji táj szeretetében és igézetében fogant műveire. A plasztikákra éppúgy, mint a korsókra, tálakra, a reliefekre és csempékre egyaránt.

Ez a „fazekas-bélyeg" annak a felismerésnek a logikus következménye, hogy a forgástestekből felépített kerámia-plasztika nemcsak jellegzetesebb, de egyúttal természetesebb és anyaghűbb is az agyagmintázásnál, a szobrászati

előtanulmányok módszerével gyúrt plasztikáknál. Ez az új alkotói elem már korai munkáin is felbukkan, később teljesen uralkodóvá válik, s nemcsak kis- és középplasztikák, hanem a tálak, faliképek figuráin, tárgyain is. A csempeszerűen kialakított *Vénusz születése* női alakjának combja, hasa, feje, karjai, keblei éppúgy forgástestek, mint például a *Göcsej* 120×320 cm-es méretű relief terrakotta elemei. (Budapest, Népliget, Centenáriumi Park.) Ugyanúgy forgástestek alkotják a *Dragonyos*, a *Pásztor*, a már említett *Kakas* alkotóelemeit. Ezt az eljárást a következő technikák egészítik ki: a reliefek, a faliképek, csempeképek háttere többnyire érdesített (poncolt), a felület ónmázzal kékre színezve, a figurák sárgásbarna színűek, terrakottaszerűen kialakítva, a nyers agyagba dörzsölt fémoxiddal színezve.

Ilyen például a *Nyár* című relief („Stilizált fa tövében könyökére támaszkodó, stilizált nő. Alakja és duzzadó keble a termékenységet és az anyaságot szimbolizálja"), továbbá az *Ősz* („Stilizált gyümölcsöt kezében tartó kalapos, bajszos férfi."), a *Teremtés* („Stilizált virágok és gyökerek között test nélküli emberfejek..."). A tárgyválasztásnak megfelelően néha más színű, a *Busó-korsó* esetében például zöld ólommáz borítja a tárgyat. A plasztikák felületének fényét általában utólag tompítja (mattítja).

A műleírás egyik visszatérő jelzője, a *„stilizált"* nagyon lényeges alkotói eljárásra utal. A forgástestekből való építkezés önmagában is megköveteli a tárgyak, figurák bizonyos egyszerűsítését, a felületi formációk redukálását, elvontságát. A népmesei és népi jelleg, Németh János kerámiaművészetének meghatározó vonása, ugyancsak a stilizált formákhoz kötődik. Ezért plasztikáin, faliképein, tálain, korsóin úgyszólván kivétel nélkül stilizált fákat, gyümölcsöket, sőt stilizált alakokat is találunk. Ez a stilizálás több az egyszerű jelzésnél, de kevesebb az úgynevezett ábrázolásnál. A *vaskos és egyszerűsített*, a néhány vonásra csökkentett megjelenítés egyúttal díszítő funkciókat is betölt; s miközben nagyvonalúan összefoglalja a tárgyról alkotott véleményt, közlendőt, információt, gondosan meghatározza az arányokat, tervszerűen kitölti a teret, elrendezi a szerkezeti elemeket. Ebben a tudatosan egyszerű építkezésben rejlik a Németh-kerámiák rendkívül bonyolult és sokjelentésű szerkezete, szerkesztési bravúrjának nyitja.

Vaskos *Vénusza*, *Műlovarnője*, *Elrabolt Európája* nem csupán játékos ötlet mítoszokkal és kultúrhistóriai tényekkel, s nem csupán leleményes egyensúlykísérlet a könnyed-légies, valamint földhözragadt-nehézkes között. Ezekben a vaskos figurákban testesül meg a derű és életöröm, az optimista szemlélet, a nyugalom és kiegyensúlyozottság, a békés magabiztosság. A kerámia egyébként is sugallja az optimizmust, Németh János művészete lényegében, *alapjában optimista*. Ezért a bölcs derűhöz a finom irónia és a megértő humor is szervesen társul. Alig van olyan műve — kezdve a kukorékoló Kakastól a tojásdad alakú, áldást osztó *Kanonok-korsó*ig, a gótikus *Apostolok-korsó*tól a bika farán ülő mezítelen *Európá*ig — amely a megértő és elnéző humor egy-egy vonását föl ne villantaná.

Ezekben a plasztikákban, reliefekben egyébként nemcsak a fazekas ősök mestersége, hanem a régmúlt kerámiahagyományai is felbukkannak, többek között a csiszolt kőkorszak, a bronzkorszak első nagy kerámikusműhelyeinek hagyatéka, a termékenységbálványok kultusza. Ugyanakkor a klasszikus vonások is érvényesülnek, s nem csupán a klasszikus Róma és Athén, a görög mondavilág témáiban (Trójai faló, Európa elrablása, Vénusz születése, Filozófusok stb.), hanem a szerkesztés gondosságában is. („Tiszteletben tartja a művészi szer-

kesztés, a kompozíció törvényeit, munkái összefogottak, tömören komponáltak.") A *tömörség* minden igaz művészet egyik csalhatatlan ismertetőjegye, és jele Németh János munkáiban néha erősebben, néha gyengébben, de mindig hangsúlyt kap. Nem „fecseg", hanem a lényegre, a jellemzőre, a fontosra irányítja a figyelmet. Ezért bármilyen telítettnek látszik egy-egy faliképe, sohasem érezzük zsúfoltnak, agyontömöttnek. Inkább érvényesíti a nagyobb felületek hatását, mintsem feláldozza őket az esetlegesért, a tudálékosságért. Műalkotás közben keletkező új és új *ötleteit* néha *művek egész sorában* valósítja meg, szerves kapcsolatot teremtve a sor egyes tagjai között. Az 1973-ból származó Műlovarnő például az Európa elrablásának az ikertestvére, korsói közül pedig a Török, a Hajdu, az Asszony és Menyecske, a Kanonok és az Apostol ihlették egymást. A motívumok és díszítőelemek vándorlása, vonulása jelzi alkotói munkássága egy-egy szakaszának főbb irányait, foglalja egységbe témaköreit, alakítja ki művészetének sajátos, varázslatosan sokszínű, mégis egyéni, másokéval össze nem téveszthető markáns arculatát.

NÉMETH JÁNOS:
ABLAKBAN

A *zalaegerszegi* művész 1934-ben született kerámikus családból, s főiskolai tanárai: *Borsos Miklós, Gádor István* keze alatt kezdte meg tanulmányait. Első önálló kiállítása Zalaegerszegen 1961-ben, első fővárosi tárlata 1969-ben volt. Első gyűjteményes kiállítását ugyancsak szülővárosában rendezték 1973-ban.

Kőszegi tárlata a *Zwinger* patinás falai között sikersorozatának folytatása. Vonzó és értékes keresztmetszet alkotói munkásságáról, törekvéseiről. Bepillantás a zalaegerszegi műhelybe, ahol a göcseji hagyományok sikerrel ötvöződnek a modern kerámia vívmányaival, az agyagművesség igézete egy igényes művész kezében virágzik szebbnél szebb műveket.

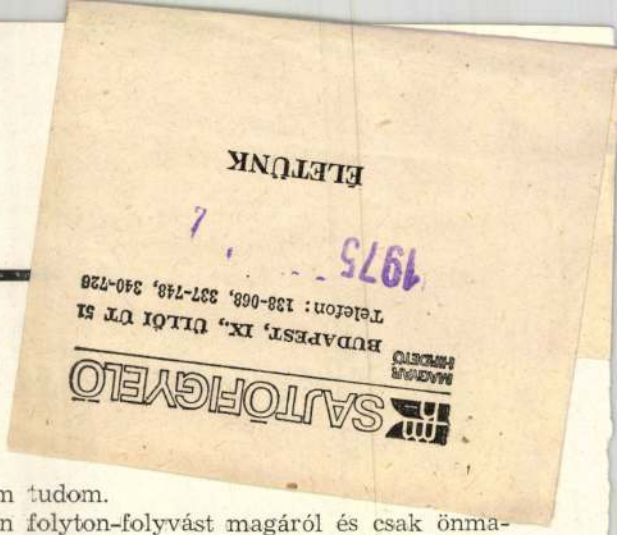

Kormos István:

N. N. — nomen nescio — nevét nem tudom.

Merész költő az, aki — miközben folyton-folyvást magáról és csak önmagáról szól — ezt a monogramot választja kötetcímül. Igaz, az 1971-ben megjelent *Szegény Yorick* című — az elsőt huszonnégy év után követő — második kötetében is kesernyés-vidámul-vagányul adta tudtára mindenkinek — versolvasókra gondolok —, hogy Yorick-ot bár befedte a sír, az az örök-vidám, szellemi tornákra mindig kész koponya még ép. Még a föld is kiveti, oly eleven. Nem föld alá való.

E harmadik kötet — a Mikrokozmosz Füzetekben megjelent — harminchárom verse, Kormos nagy hallgatásait ismerve, gyorsan követte az előzőt. Bátran írhatom: a versolvasók — a verset igazán értők — nagy gyönyörűségére.

Hogy miért ez az öröm?

Bizonyítására legigazabb érv a kötet. Végig kell olvasni, és minden különösebb magyarázat nélkül átzuhogtatni önmagunkon úgy, miként a Kormos-vers valóságos és képzelt folyói, niagarái, déli tengerei átzuhognak s ki-kicsapnak a költeményekből.

Persze elő lehet sorolni az érvek más fajtáit is. Emlegetni a kormosi líra sajátságosan jellemző vonásait. Ám minden körülírás csak részigazságokhoz juttat. Költészetének alapja, igazi kútfője, forrása a legeslegősibből, a megfoghatatlanból táplálkozik, ami azonban a népből, annak világából fakadván föl, megfoghatatlansága dacára is valóságos: csak éppen másként látott, a lélek legmélyebb rétegeiből tör föl.

Elegendő ennek bizonyítására a már-már közhelynek tűnő gyermekkori lét egy epizódját idézni, amikor a kétévesen porban csücsülő Kormos István „ismeretlen nyelvű mondókáinak gajdolására" még a tehéncsorda is kitért útjából, mintha mágikus varázsát sejtette volna.

Később költőként sem tagadta meg önmagát. A legtermészetesebbnek tartotta és tartja a vers mágikus erejét. A gyermekkori képességek költői tudatosságát hirdeti:

„De semmi vész gyermekeim
sajnálnotok fölösleges
világot varázsolok
amikor akarom"

— hirdeti a *Nakonxipánban hull a hó* című versében. És ez a *varázslás* az igazi lényege költészetének. Mostani kötetében is *a mágia, a mese, az álom* és *a valóság* különös együttes jelentkezése történik. Ezt szokták vizsgálói — értői is — népi szürrealizmusként vagy naiv realizmusként emlegetni. S miközben emlegetik, nyilván forrásait is keresgélik. Pedig ennek tudományos apparátussal történő kutatgatása felesleges. Nincs különösebb titka, évszázadokba

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
ZALAI H
1975 OKT 30

Németh János kerámikusművész
1021

POSTÁNKBÓL

Tartalmas klubélet

Szép őszi este volt, amikor Haász Viola zeneiskolai tanárral az egerszegi Martos Flóra Leánykollégium felé ballagtunk. Őszintén szólva, engem a kíváncsiság hajtott: egyrészt érdekelt az előadás témája, másrészt az ottani ifjúsági klub élete egy olyan napon, amikor komolyzenei programot ütemeztek be. Dudás Flóriánné igazgató és Ivánkovics Mária klubvezető tanár fogadott, majd néhány perc alatt mintegy 80 érdeklődő előtt kezdődhetett az előadás. Már az első pillanatban éreztem, hogy itt valami nagyszerű dolog történik. Egyszerre megtelt a levegő azzal a hangulattal, amit előadásokon, hangversenyeken mindig is szeretnénk érezni. A téma a képzőművészet és a zene kapcsolata volt, amelyet Haász Viola nagy szakmai hozzáértéssel, érdekesen adott elő, illusztrálva Muszorgszkij Egy kiállítás képei című művével.

Az előadás után mindanynyian ott maradtunk egy kis eszmecserére. Mindenekelőtt megnéztük a gazdag tartalmú, szép kiállítású emlékkönyvet, amiből kiderült, hogy itt már két éve működik ifjúsági klub. 100—110 klubtaggal, akik fél évre 10 forintos „eszmei" tagdíjat is fizetnek. Az 1973. október 30-án alakult klubot először Iványi Ildikó vezette, majd távozása után Ivánkovics Mária. Sajnos, azóta ő is elment, pedig lüktető temperamentuma, a diákokkal való eszményinek mondható kapcsolata nagyban hozzájárult a klub működésének sikeréhez. Az eltelt 2 év alatt számos program (kulturális, politikai előadások, kirándulások, különböző jellegű vetélkedők, útibeszámolók) emlékeit rögzítette a könyv, és írtak bele azok a vendégek is néhány sort, akik egy, vagy több alkalommal megfordultak a kollégium falai között.

Így Heltai András újságíró, Németh János kerámikusművész, Szabolcs Péter szobrászművész, Dinnyés József beaténekes, és Németh József, a Göcseji Múzeum igazgatója. Tóthmátyás Lajos zeneiskolai igazgató spanyolországi útiélményeiről beszélt, és állandó vendége a klubnak Haász Viola és T. Nagy Sarolta zenetanár is.

A diákoktól elsősorban azt szerettem volna megtudni, hogy a komolyzenével való kapcsolatot mi alakította ki bennük. Íme, néhány válasz a kérdésekre:

Kopecskó Irma, I. osztályos: „Nagyon szeretem a komolyzenét, már általános iskolás korom óta, amikor Csesztregen rendszeresen hallgattam az ifjúsági hangversenyeket. A zenével való kapcsolatom azóta még jobban elmélyült." Bán Erika, II. osztályos: „Nekem közvetlenebb kapcsolatom is volt a zenével, hiszen éveken keresztül tanultam a zeneiskolában, és az itteni előadásokon túl, csaknem minden hangversenyre elmegyek. Igyekszem minél több zenét hallgatni, és nagy öröm számomra, ha valami ismerős muzsikát hallok a rádióban, vagy a televízióban felcsendülni." Czigány Éva, IV. osztályos: „Eddig valamennyi zenei klubfoglalkozáson részt vettem, és azt hiszem, igaz az a mondás, hogy zene nélkül kevesebbet ér az ember. Én minden hangverseny, vagy zenei előadás után egy kicsit többnek érzem magam."

Kiderült még a beszélgetések során, hogy a diákok között ugyan még mindig a beat-zene a legnépszerűbb, de nagyon szívesen hallgatnak élménybeszámolókat is, különösen, ha filmvetítés is kíséri azokat.

Vas János

Eddig csak ígértek

...RLAP

90 millióért hazai, 10 millióért import bútor

Jövő évi feladataira készül a zalaegerszegi DÓMUS

Az Otthon '76 bútorkiállítás és -vásár tapasztalatairól tájékozódtunk a zalaegerszegi DOMUS Áruházban. Mit várhatnak a zalai vásárlók az Otthon '76 kapcsán az áruház következő évi bútorkínálatától?

Az áruház vezetője, Horváth István elmondta, hogy szakmai körökben egyöntetű volt az a vélemény, miszerint az eddigi tíz otthon kiállítás közül az idei, illetve a jövő évre tervezett újdonságokat bemutató Otthon '76 kiállítás és vásár volt a legszínvonalasabb. A külföldi kiállítók nívós árubemutatójával egyenrangúak voltak a magyar bútoripar által felvonultatott termékei is. A kötöttek a külföldi kiállítókkal, főleg szovjet, NDK, csehszlovák, román és jugoszláv bútorokat vásároltak.

A hazai harminc új termék egy része már január elején piacra kerül, s az első negyedévben fokozatosan megjelennek az üzletekben ezek a bútorok. A kiállított bútorok másik részének sorozatgyártására csak később kerül sor. Az áruház a Bútorértékesítő Vállalaton keresztül főleg a hat nagy bútorgyár, — a Zala, a Kanizsa, a BUBIV, a győri KARDÓ, a székesfehérvári Skála, valamint az országos Szék- és Kárpitipari Vállalat termékeit fogja majd árusítani. Válasz-

Világhírű szovjet táncosok és énekesek hazánkban

A Szovjet Kultúra Napjainak novemberi eseménysorozatán világhírű szovjet táncosok és énekesek lépnek fel az Operaházban, illetve az Erkel Színházban. A Giselle novemberi 5-i előadásának főszereplőiben Liudmilla Szemenyákát és Vlagyimir Vasziljevet, a Szovjetunió Nagyszínházának táncosait láthatja a magyar közönség.

Izelítőt adnak tudásukról a leningrádi Kirov operaház balettszínházának táncosai is: a Bahcsiszeráji szökőkút 11-i előadásán Mária szerepében Irina Kolpakova. Vaclav szerepében Szergej Vikulov mutatkozik be. Girejt Gennagyij Szeljuckij táncolja.

A 6-i „Anyegin" című Csajkovszkij dalműben Tatjana szerepét Mária Biesu alakítja, akinek első budapesti fellépése kivételes szenzáció erejével hatott: a kritikusok és a közönség meggyőződhetett arról, hogy a fiatal énekesnő napjaink egyik legszebb szopránhangjának birtokosa.

November 8-án Maria Biesu, Virgiliusz Morejka és Jurej Mazurok az Erkel Színházban a Tosca főszerepeit alakítják. (MTI)

...munka

...si konferenciáról

...pontiát, egy-egy ünnep jelentőségét például játékos ráve...tés, illetve ilyen helyzetek megteremtése útján ismerteti meg a kicsikkel. A szekció messzemenően elvetette, hogy az őrsi- és rajösszejövetelek csak az iskolában legyenek. Az iskolásdi keretek merevségét a sok szabadban tartott foglalkozás, művelődési házakban, könyvtárakban, üzemekben vagy szülői házakban tartott összejövetelek törhetik meg. Szinte áthangolja egy-egy szakkör életét, ha azt értő szülő, kiszista vagy szocialista brigádtag stb. irányítja — nem beszélve az élményt adó együtt-játszásról. És ugyanez vonatkozik a kisdobos korosztályt nagyon mostohán kezelt alapozó tömegsportjára is.

Zalaiak — rangos tiszteségekben

Zsigmond Gizella megyei úttörőelnök tömören így összegezi a dunaújvárosi tanácsko-

Német János, Kerámiky

Németh János, Kerámia.

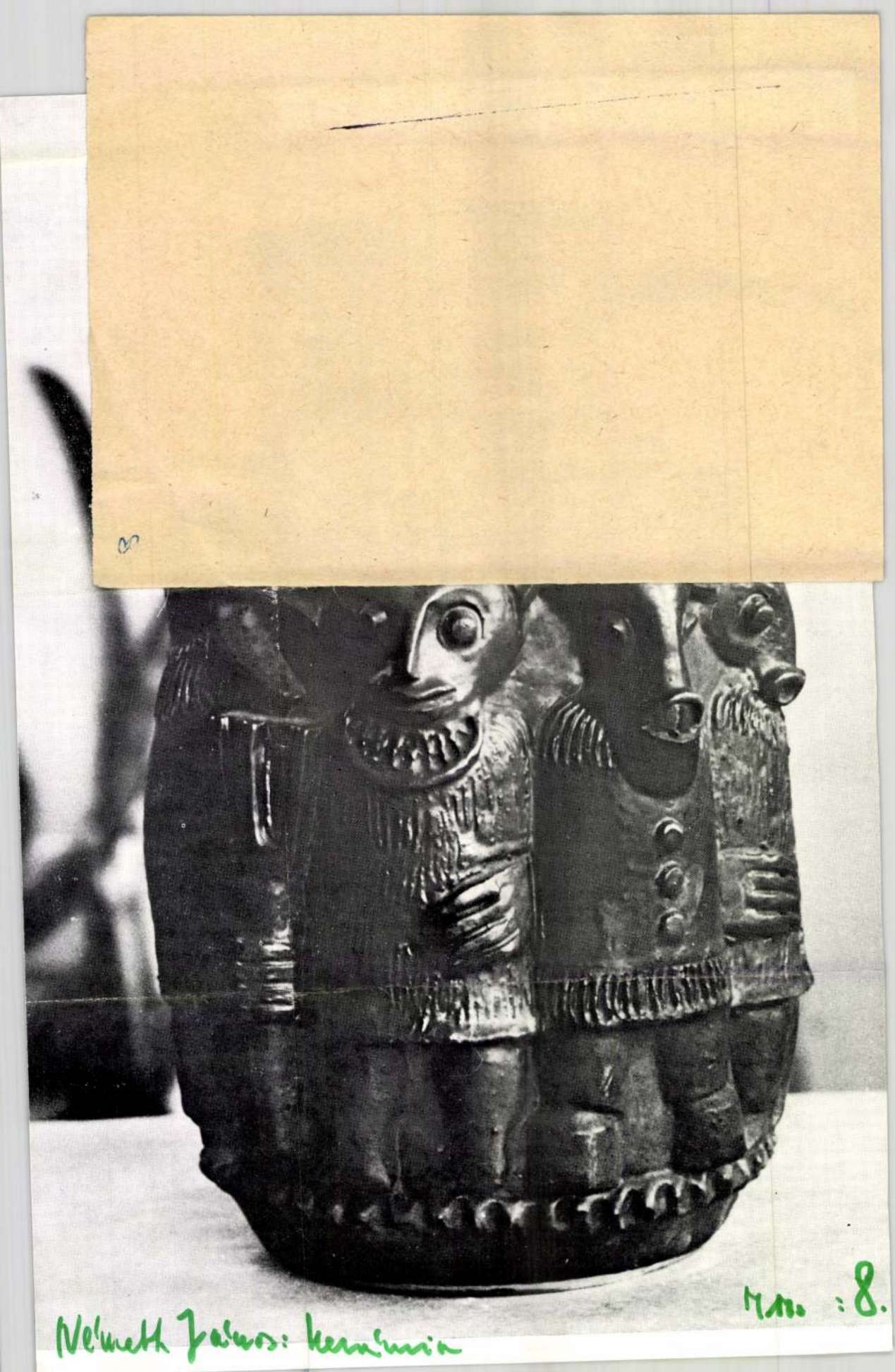
Mo : 8.
Németh János: kerámia

Németh János, keramikus 3

Közben újból keresztülhaladunk a városon, s most az ellenkező irányban, kelet felől kapaszkodunk a várost övező dombokra.

– Ez a folyton változó szintkülönbség adja a város szépségét – mondja Németh János. – Gondoltam, azzal, hogy felhozlak ide, jobban elmondom, hogy miért nem maradtam Pesten, mint szavakkal.

Egy régi, L alakú, tömésfalú, favázas présház előtt állunk. Két irányban ellátni innét. Alattunk a város, mögöttünk a nagykapornaki hegy. A hullámzó dombhátakon utak vezetnek. Az utak mellett öreg boronapincék. A domb legmagasabb pontján kis szőlőhegyi kápolna.

– Észak–déli irányú löszdombok, szél- és vízkoptatta árkok, ahogy ez Cholnokynál meg van írva – mondja Németh János. – Itt vezet keresztül a graz–rábafüzes–körmendi műút a Balaton felé. Nagy jövője van a városnak... Tiszta plasztika ez a táj. Mindenütt szőlőt látsz. Délután megnyúlnak az árnyékok. Kiadja formáját a hegy.

Amikor a borokról beszélünk, előkerül a szomszéd.

– Csak legyinteni szoktak az emberek, ha hallják: zalai bor. Nem igaz. Zalában is vannak jó borok. Egerszeghegyen, meg a Landorhegy fölött. A Sipos Biróéknál olyan bor termett, hogy a badacsonyival fölért – mondja az idegen férfi. – Honnan jöttek? Szőlőt akarnak venni? Magát olyan ismerősnek nézem – fordul Németh Jánoshoz a férfi.

– A Németh kályhást nem ismerte? A fia vagyok.

– Hát persze! Hogyne ismertem. Most már tudom...

– Látod, ezért jöttem vissza Zalába – fordul felém Németh János, amikor elindulunk a hegyről. – Itt nőttem fel. Itt ismernek az emberek. Vörös diplomával végeztem a főiskolán. A hódmezővásárhelyi majolikagyárban ajánlottak föl állást. Lakást is kaptam volna. De zalai gyerek vagyok, visszajöttem. Innét indultam el, a gyárból, itt szabadultam föl, itt voltam szakmunkás. Apám itt volt művezető. A család is ide kötött. Nem érdekelt, hogy jó anyagiakat szerezzek. A fő, hogy tudjak dolgozni. A főiskola után voltam művezető, később laborvezető. Mellette volt egy kis műhelyem. Gyere, nézd meg, hogyan élek most.

„Végre" – gondolom. Műtermi beszélgetés egy autó utasterében: nem éppen megszokott miliő. Vezérszavak egymás alá körmölve rázós hegyi utakon, horhosokban: nem sok fogózót adnak majd a beszélgetés rekonstruálásához.

Előbb egy önkiszolgáló étteremben megebédelünk. Németh János erre is, arra is ismerősökkel találkozik. – Szevasz – köszön át az utca túloldalára.

Németh János a Páterdombon lakik. A ház két műterem-lakást foglal magába. Németh a földszintet bírja. A tágas műteremhez két, eléggé kis méretű lakószoba tartozik. Amennyire a műterem alkalmas a munkára, a lakás annyira szűknek látszik az öttagú családnak. („Anyósom is velünk él.")

– Most nem sokat látsz – mondja a kerámikus. – A legtöbb munkám a műcsarnoki kiállításon szerepelt.

A műtermet egy nagy méretű, téglalábakon álló, kissé hátradöntött deszkafal osztja ketté.

– Ez a munkaasztalom – mondja. – Itt építem föl a nagyobb méretű frízeket is.

A tábla felső részére egy céltábla van tűzve. A gyerekek („lányom nyolc, fiam tizenhárom éves" – mondja Németh) alkalmankint a műtermet is birtokba veszik. A céltáblában kék és sárga nyílvesszők. Megjegyzem: kettes

a görögök rajzolni is tudtak és edényt csinálni is.

A lakásban folytatjuk a beszélgetést. Németh bort tölt, felesége (kedves vasi ízekkel a szavaiban) kávét hoz.

– Külföldön merre jártál?

– Szövetségi tanulmányúton két hétig Csehszlovákiában, Litvániában, Vilniusban nemzetközi kerámia szimpozionon vettem részt. Itt legnagyobb élményem egy kiállítás volt, a köztársaságok iparművészetének a bemutatkozása. A Baltikumban igen fejlett az iparművészet. A kaukázusi országokban viszont most is él a népművészet. Nem a turizmus táplálja. Itt nincs is külön iparművészet. A kiállításra is a népművészeti tárgyakat hozták föl... Turista úton Olaszországban tartózkodtam egy hónapig. Legnagyobb élményem nem a Sixtus-kápolna, merem állítani, ott egy zsibvásár volt, de Giotto munkái Padovában. A nagy mesterek, nem mondom, Michelangelo, a *Mózes*, de a legnagyobb plasztikai élményem Marcus Aurelius lovasszobra a Campidoglión. Abban minden benne van. Egy kort, egy birodalmat fejez ki.

– A huszadik századi művészet nem hatott rád?

– Valami kapcsolat azért lehet közöttünk. Picassónak van egy korszaka, ami nagyon megfogott. A cirkusz világát például döbbenetes realizmussal ábrázolja. Ezt rokonnak érzem; emberileg, érzelmileg kapcsolódni tudok ehhez. Chagallt is nagyon szeretem, neki is van egy naiv, expresszív felfogása, ami gondolatilag közel áll hozzám. Vagy Kokoschka dolgai... Azok állnak hozzám legközelebb, akik nagy érzelmi világgal rendelkeznek... Most visszatérek arra, amit én csinálok... Én is rögtön ki akarok fejezni valamit. Érzelmeket akarok kelteni... Kötődni kell valamihez, de mindegy, hogy az modern-e vagy nem. Csak az utánzókat nem szeretem. Építek a népművészetre, a folklórra. Akik előttem éltek, már végigjárták az

Németh János, keramikus 2.

retű kerámia fríze. Balról egy régi barokk kálváriát hagyunk el, jobbról új, emeletes lakóépületek látszanak.

– Valamikor itt volt a város széle – mondja Németh. – A legrégebbi egerszegi temető helyén épült az uszoda. Szerdahelyi Karcsi tervezte. Gyerekkoromban még itt szoktak mozsarazni. Biztosan ismered a régi egerszegi népszokást, a húsvéti határjárást. A törökdúlás idejére emlékeztetett az ágyúzás.

Bent a párás, meleg levegőben az úszómester is megerősíti:

– Amikor összeszedték a régi sírköveket, láttam, 1700-as évek voltak rájuk vésve. Nemrég húztak egy vezetéket, két méter mélyre lementek. Az árok szélére egy csomó csontváz és koponya volt rakva. Egész szép koponyák voltak, hat-nyolc. Hogy hová szórták, nem tudom. Amikor az új medencét csinálták, két koporsót is találtak. Még épek voltak.

– 71-ben csináltam ezt a munkát – mondja a kerámikus. – Húsz méter negyven centi hosszú és egy méter-húsz magas. Összesen huszonöt négyzetméter. Függőlegesen hat részre van osztva. A horizontra tettem a képet. A párás lebegést akartam visszaadni. Azt akartam, hogy olyan legyen, mintha a tengeren jelenne meg a látvány. A mitológiai figurák növényekkel-állatokkal váltakoznak. A mozgékony vízi világot akartam visszaadni játékosan, elevenen. Bal oldalt a hold, jobbról a nap látszik. A kompozíciót kétfelől egy-egy hajó zárja le. Az egésznek kék hátteret adtam. Nem törvényszerű, hogy a hátteret színezzük, de úgy érzem, hogy ez itt nem zavar. Minden munkámat először megcsinálom makettben, tízes kicsinyítésben. Azt is fölrabolom és kiégetem. Rajzban csak gondolatokat, skicceket rögzítek. Azért jó mindjárt anyagban tervezni, mert az agyag nagy mesterségbeli tudásra és fokozott vigyázatra inti az embert. Van forma, amit nem tudok megkorongozni. Például a hajó oldalát vagy a vitorlákat. Ott nagy lapokat gyúrok, és meghajlítottam. A domború formák mögött agyagbordák vannak, hogy a lapok be ne essenek. Sokan, akik látják a dolgaimat, azt mondják, nem használok mázat. Igaz, samott a színük, de valójában semmit sem hagyok terrakottán. Van ezeken máz, csak éppen olyan értelemben, hogy segítse és ne elrejtse a gondolatot. Csak olyan mértékben fedjen a máz, ahogy az anyag érvényesülése megengedi. Én az anyagot tisztán akarom érvényre juttatni. A szín csak aláhúzza a mondanivalót. Inkább arra kell vigyázni, hogy el ne rontsa. Majdnem gondot okoz a használata. Égetés előtt szórópisztollyal befújom a felületet, és a zöld mázat a kezemmel jól beledörzsölöm az agyagba. Ennek a hatalmas fríznek minden négyzetcentimétere őrzi a kezem nyomát. A fenéket nem csinálok semmit a felülettel! Színesek ezek a faliplasztikák. Csak nem úgy van alkalmazva rajtuk a máz, ahogy megszokták.

Németh János megérinti a falba épített fríz kiemelkedő formáit, tenyerével simogatja, dörzsöli, sikálja a dombormű felületét. Keze végigszánt a csiga házának domborulatán, mintha újból elölről akarná kezdeni a munkát, a teremtést, hogy a holt agyagból lelkes tengeri állatot formáljon.

Az autó szőlők között kanyarog velünk.

– Fölmegyünk a kilátóhoz. Jó? – kérdezi Németh János. – A családunknak itt volt a szőlője. Akkor minden vasárnap gyalog megtettük ezt az utat. Meg nagy kerékpározások voltak lefelé. – Kimutat az autó üvegén: – Ezekbe az átereszekbe másztunk be a Messerschmidtek elől. Kilenc-tíz éves gyerek voltam. Sose felejtem el . . . A család szőlőjében száz hektóliter bor is megtermett. Az öreg meghalt, meg kellett osztani a szőlőt, később az örö-

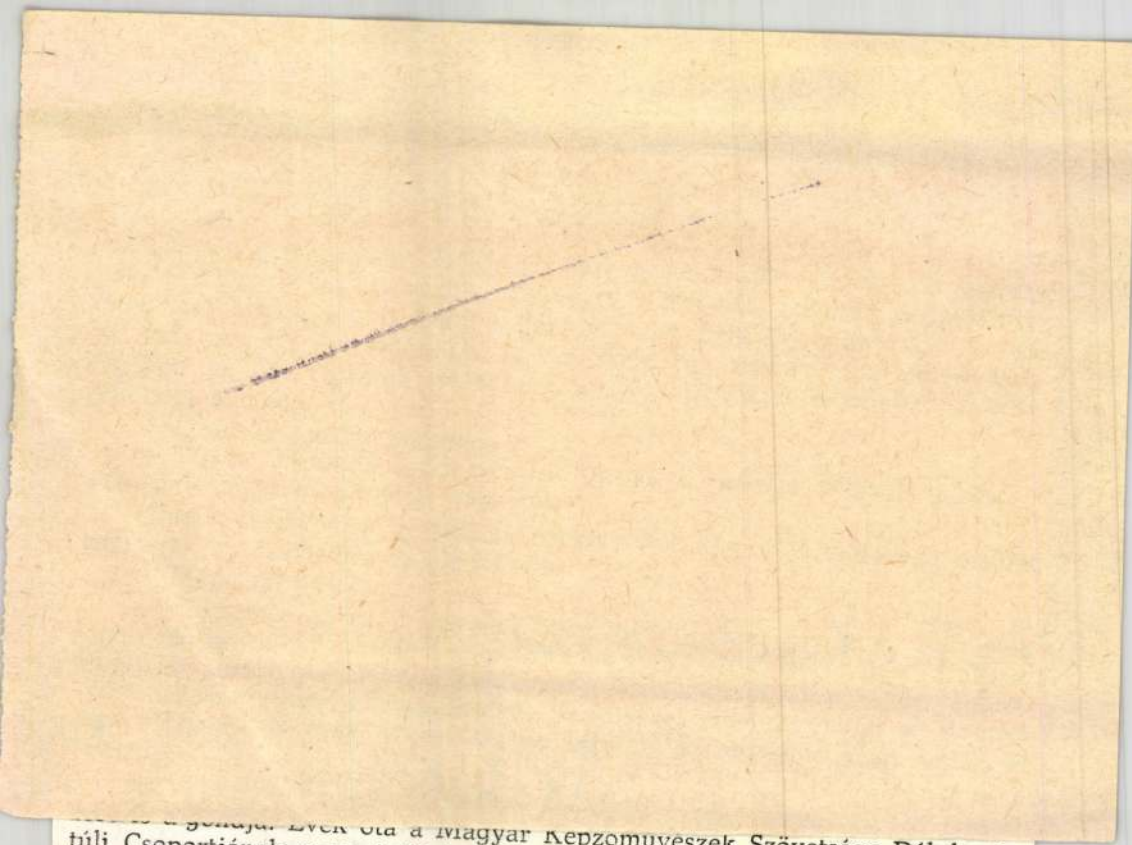

túli Csoportjának megyei titkára.

– Milyen a képzőművészek helyzete Zalában?

– Elég régóta csinálom ezt a munkát – mondja. – Nemcsak Péccsel és Baranyával, de Burgenlanddal, a szlovén területtel is tartani kell a kapcsolatot. Sőt a Vas megyei ügyekben is benne vagyok. 60-ban jöttem ide. Addig csak amatőrök jelentették a képzőművészetet. Ma négy független művész, úgynevezett szabadúszó él Egerszegen. Két festő, egy szobrász és egy keramikus. Ez én vagyok. Rajtunk kívül a ruhagyárban van egy textiltervező, a bútorgyárban egy belsőépítész. Panaszok vannak, ez elkerülhetetlen. De van egy olyan józan művészetpolitika is, hogy a megye és a város csak annyi erőt telepít le, amennyit elbír. Akik aztán megtelepednek, azokat igyekeznek foglalkoztatni is. Először két műterem-lakás épült. Most adják át a következő kettőt. Úgy gondolom, bizalmat kell adni azoknak, akik évek óta itt tevékenykednek ... Akinek nincs műterme, az kijár a városból. Amelyik iskolában megszűnt a tanítás, ott a tantermet a képzőművészek használhatják. A nekeresdi általános iskola tantermét például egy szobrász kapta meg idei glenesen. A munkára mindenkinek megvan a lehetősége. A lektorátusnál igyekszünk eljárni, hogy az itteni megbízásokat lehetőleg helyi emberek oldják meg. Persze csak akkor, ha van rá alkalmas erőnk. Borsos Miklósnak is van itt szobra. Vecsésinek egy pannója. Rékassy Csabának kerámia-fala. Baska Jóskának sgraffitója. A helyi embereknek is vannak munkái. A vörös márvány Zrínyi-portrét például Szabolcs Péter szobrász készítette. Elmondanám még, hogy itt is van egy nyári művésztelep a faszobrászok számára. Eddig az egervári kastélyban kapott helyet, de az idén már betelepül a városba. Hat-nyolc taggal működik, finnek, lengyelek, jugoszlávok jártak már itt. Korábban alakult, mint a nagyatádi. Csak éppen nincs benn a művésztelepek nemzetközi szervezetében.

TÜSKÉS TIBOR

KÉPZŐMŰVÉSZEK MŰHELYÉBEN

BESZÉLGETÉS NÉMETH JÁNOSSAL

Németh Jánossal még nem találkoztam személyesen. Nevét, munkáit természetesen már régtől ismerem, de most beszélgetnünk kellene. Megtapasztaltam már, mennyi gonddal-bajjal jár az ilyen műteremlátogatás. Gondoltam, könnyítek a dolgomon: fölírtam néhány kérdést egy papírlapra, és elküldtem Németh Jánosnak Zalaegerszegre. „Mit tud a régi zalai agyagművességről? Hogyan élt az agyagművesség hagyománya a családban? Beszéljen őseiről, nagyapjáról, apjáról! Mire emlékezik vissza gyerekkorából? A főiskola elvégzése után miért jött vissza Zalába? Munkájában a korongot milyen mértékben használja? Szobrásznak vagy fazekasnak mondja magát? A kerámia milyen műfajaiban dolgozik? Egy tárgyból hány darabot készít? Hová kerültek nagyobb művei?" És így tovább ... Arra kértem, a személyes találkozás előtt írásban válaszoljon ezekre a kérdésekre. Úgy látszik, Egerszegtől éppen olyan messze esik Pécs, mint Pécstől Egerszeg. Németh ugyanis a következőket írta: „Március 26-án nyílt kiállításom a Műcsarnok jobboldali teremsorában ... Minden írás és szóbeszéd helyett többet mondana rólam és velem kapcsolatban, ha ezt a kiállítást megnéznéd." Meghökkentem: én nem egy kiállításról akarok kritikát írni, hanem az embert, az alkotót szeretném megszólaltatni, környezetét, munkáját, műhelyét bemutatni! Gyanakodtam, Németh talán másfajta írásra gondolt, mint én. Gyorsan postára tettem hát a *Jelenkor* márciusi számát a Kelle Sándorral készített interjúval, lássa, miről lenne szó. Újabb levélváltásra azonban már nem jutott idő. A megbeszélt nap megérkeztem Zalaegerszegre. Németh János a vasútállomáson várt. A biztonság kedvéért magával hozta a múzeumigazgató Németh Józsefet, aki személyesen ismert: nehogy elkerüljük egymást. (A kerámikus és a múzeumigazgató Németh csak névrokonok.) Németh Jánost azonnal fölismertem. Ugyanaz a nyílt arc, tiszta tekintet, mint a fényképein. Keskenyre húzott szeme kéken villan: mintha puska célzógömbje mögül figyelne. Talán hátrafésült szőke haja teszi, hogy sokkal fiatalabbnak látszik koránál. Egész alakjában van valami állandó mozgékonyság, elevenség. Ismert, a katalógusaiban és a róla szóló könyvecskében látható fotón mintha csak azért tenné egymásra kezeit, hogy az egyikkel lefogja a másikat: ne mozduljanak el a fényképezés pillanatában. Ha nevet, szeme szögletéből a ráncok sugarasan futnak szét, ajka fölcsúszik, ínye kivillan. Csak az orrtól a száj szögletéig húzódó két mély árok jelzi, hogy ez a száj nehezen nyílik szóra. A két ránc zárójelébe fogott keskeny ajkak elharapott szavakat, belső viaskodást, soksok töprengést sejtetnek. Korábbi elképzelésemhez viszonyítva egyetlen meglepőt találok rajta: a vártnál is alacsonyabb, kisfiús alakját, termetét.

– Hajnalban indultam kocsival Gyöngyösről – mondja Németh János. – A húgomat látogattam meg. Előtte a budapesti kiállítást bontottuk. A műcsarnoki kiállítás a főiskola után eltelt időszak, mintegy tizenhat év munká-

ján alakja látható, még távolabb egy borbély-fogász dolgozik. Alul záró motívum-sor húzódik: növényi ornamentika . . . Látod, ezzel felelek a kérdésre, hogy fazekas vagy szobrász vagyok-e. Nem utánozni akarom a szobrászatot, hanem a korong eszközével akarom kifejezni magamat. A képet fölbontom forgáselemekre, hengerekre, kúpokra, csövekre, gömbökre, gyűrűkre. Ezeket korongon elkészítem, aztán félbevágom őket. Nézd meg az életfa leveleit. A bugyigás korsó félbevágott formája adta az ötletet, hogy így oldjam meg. Az elemekből összerakott képet az égetés előtt kisebb darabokra vágom, akkora darabokra, amekkorák belefférnek az elektromos kemencébe. A szétvágás helye a tervezésnél még nem szempont. A forma megmutatja, hogy hol vágjuk el. A kiégetett darabok a helyszínen, a falban épülnek újból össze. Cementhabarcsba kerülnek. Két-három kőművessel dolgozom. Egy ilyen munka az első pillanattól az utolsóig, a tervezéstől az agyag gyúrásán, az égetésen és az elhelyezésen keresztül egészen a fugák kitöltéséig őrzi a kezem nyomát. Amint láthatod, nem archaizálok és nem leábrázolok. Itt egy ősi technika van jelen, amivel újabb szellemű dolgokat csinálok. A pécsi kerámia biennálén rendszeresen szerepelek. Az egyik kritikusom azt írta, hogy kicsiben jobbak a dolgaim. Szerintem a nagyobb méret is jogosult. Arra törekszem, hogy minél nagyobb léptékben megvalósuljanak a gondolataim. Amit kicsiben csak jelölni tudok, az itt egy határozott forma. Ezért van jogosultsága a nagyobb léptéknek. A korongozott figura nem új, de ezzel a technikával, ilyen domborműveket és ekkora méretben nem csinál más Magyarországon. Azt is mondják, hogy a megformálásban érezhető valamiféle sumér és hettita íz. Ezt sem tartom rossznak. Arra azért vigyázok, hogy egyéni maradjak, s arra is, hogy az elemek, például a fejek és a kezek között meglegyen a kompozíciós ritmus.

Az egerszegi fedett uszoda falán látható Németh János másik nagymé-

utat, de én még nem. A művészet eddigi eredményeihez csak azt akarom hozzátenni, ahogy én látom a világot. Azt a kicsit akarom hozzátenni... Egy ilyen útnak, tudom, megvannak a buktatói. A siker, a sikertelenség egyformán viheti az embert előre... Vannak, akik szeretnek másokhoz hasonlítani engem, például Kovács Margithoz. Persze, hogy vannak még figuratív kerámikusok! De olyan ez, mint amikor a városi ember meglát a legelőn egy kétlábú madarat, és azt mondja: „Ni, ott egy gólya!" Pedig a kétlábú madár lehet daru, kócsag, kanalasgém és gólya. Csak abban egyeznek, hogy mindegyik gázlómadár. Ez felületesség. Ha közelebbről megnézzük, mindenkinek megvannak a sajátosságai.

Amikor Németh János beszél, keze állandóan mozog. Ujjait szétnyitja, összezárja, tenyerét dörzsöli, kezét kulcsolja. Mint egy izguló kamasz.

– A főiskolán Gádor István és Borsos Miklós voltak a tanáraid...

– Gádor Európa legnagyobb kerámikusa. De olyan művész, aki a legkitűnőbb szobrászként indult, aki márványban, kőben is hasonlót tudott volna alkotni. Igen sokat tanultam tőle... Borsos pedig olyan egyéniség, akinek maisága fogott meg. Hozzá tudta tenni a sajátját az elődök eredményeihez, ami nem is olyan kicsi. Műveiről el lehet mondani: ez Borsos-i munka. Főleg szemléletet lehetett tőle kapni. Ilyeneket mondott: „Sok rosszat kell csinálni, hogy jót is lehessen alkotni." Egyikük se próbálta rám erőszakolni, hogy ne mást csináljak, mint ami bennem van. Mindenkit engedtek a maga útján járni. Borsos igen jó szemű nevelő. Már a főiskolán meglátta, ki merrefelé fog haladni. Nekem például azt a diplomamunkát adta, hogy csináljak cégért egy budai kiskocsma bejárata fölé. Ebből a munkámból lett aztán a *Háry János*... Amikor megjöttem Olaszországból, és elmondtam neki, mennyire meglepett Padovában az az egymásmellettiség, ahogy a reneszánsz kinő a középkorból, az új a régiből, azt válaszolta: „Apja mindenkinek van, csak a dillettánsnak nincs." Kiállításomat a Műcsarnokban ő nyitotta meg. Így kezdte: „Valami buboskemence-meleg fogad, és a tiszta művészet varázsa marasztal itt."

– Mi a véleményed arról, amit írnak rólad?

– Három oldalról támadtak, akik támadtak. Egyrészt azt mondják, besegítek a folklórnak, a divatnak; olyasmit csinálok, ami már a századfordulón se volt korszerű. Másrészt azt mondják, archaizálok. A harmadik kifogás az, hogy nem formaterveket készítek, hanem olyan tárgyakat, amelyek úgy élnek, mint a szobrok. Ezekre a következőket tudom válaszolni. Egyrészt nálam a korong nem divat, hanem munkaeszköz. Másrészt maga az anyag és a technika ad egy olyan hangulatot, ami a román, a gót kapubélletekre, vagy a még régebbi, például sumér művészetre emlékeztet. Harmadszor az én edényeim nem szobrok, hanem olyan edények, amelyekből valamikor ettek és ittak.

– Hogyan értékesíted, amit csinálsz?

– Kis számban a Képcsarnok Vállalaton keresztül. Valójában abból élek, ami az épületekre kerül. Amikor a főiskolát elvégeztem, száz számra csináltam tálakat. Ma már egy tárgyból nem készítek többet. Csak az van, amit a kiállításon látni. Van olyan tárgyam is, amit semmi pénzért nem adnék el, ami például egy későbbi kiállítás magja lehet. Ezt egy házi archívumban őrzöm.

– Mi a véleményed a Zsolnay-kerámiáról?

– Amit Zsolnay Vilmos elért, a maga korában igen jelentős. Most is

emlegeti. Sportot űznek belőle. Jobb, ha a végén jutunk el az ősökhöz. De akkor is legalább az óceániai művészetig, a sumérokig, a perzsa, az assz[illegible], a babilóniai agyagtáblákig.

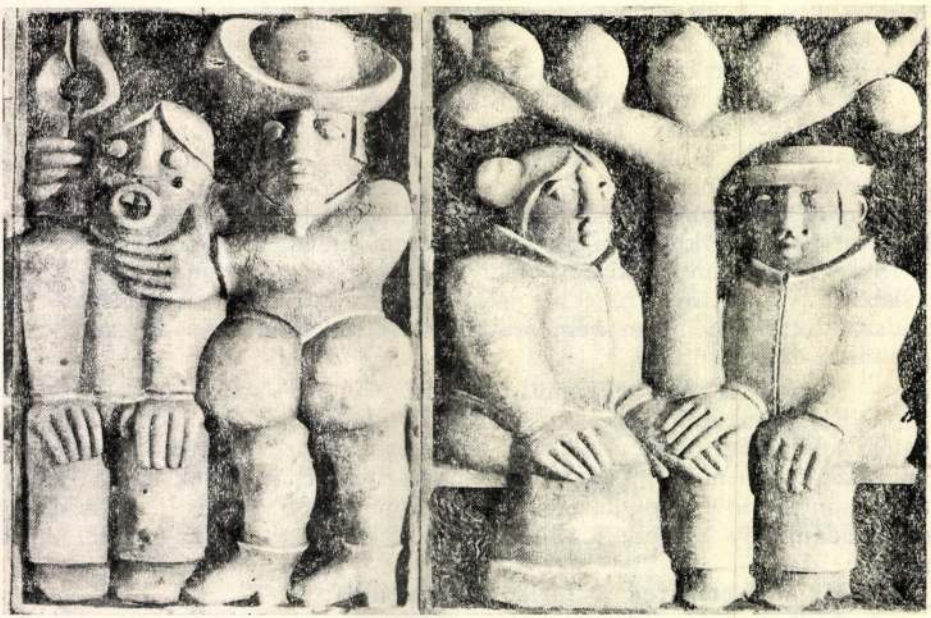

Németh János
1021 Keramikusművész

Érdekli a budapesti közönséget Németh János művészete

Németh János zalaegerszegi kerámikusművész budapesti kiállítása egy hét óta tart nyitva és a Műcsarnok pénztárának adatai szerint csütörtök délután három óráig pontosan *6070 fizető látogató tekintette meg.*

Talán nem túlzás, ha ezt a látogatottsági adatot nagyra értékeljük, a kiállítási beszámolónak mintegy mottójaként emeljük ki. Természetesen tudjuk, hogy egy tárlat művészi sikerét nem lehet lemérni a látogatók számán, de ugyanakkor azt tartjuk, hogy művészi siker és látogatottság *nem is ellentétes fogalmak*, különösen nem képzőművészeti alkotások esetében. Az a véleményünk tehát, hogy a *zalaegerszegi művésznek sikere van Budapesten.* Egy bemutató a Műcsarnokban nyilván minden kiállító művész számára önmagában is rang. Kétszeresen az, amikor egy vidéken élő, az ország közvéleménye előtt viszonylag ismeretlen művész léphet először és egyszerre életművének gyűjteményes kiállításával e patinás termekben a közönség elé. S ha ehhez még *érdeklődés és értés* is társul — az egyiket a látogatók örvendetesen nagy és növekvő számából, a másikat a látogatók véleményéből következtetjük — azt hiszem nyugodt lélekkel beszélhetünk sikerről.

Németh János, akinek munkásságát már eddig is több díj és elismerés, köztük Munkácsy- és SZOT-díj honorálta, több kiállítással, vagy alkotásával szerepelt különböző hazai és külföldi tárlaton, ezzel a kiállításokon azokat erősíti meggyőződésünkben, akik őt mindig *jelentékeny művésznek* tartották, sajátos és előkelő helyet jelöltek ki számára a magyar kerámia-művészet rendkívül széles és színes palettáján. Ebben az utóbbi évtizedben rendkívül divatossá vált, s ennek megfelelően rengeteg tehetségtelen és mellébeszélő megkísértésnek kitett műfajban egy népi indítatású, *szilárd elvi alapon álló*, nemzedékek által felhalmozott mesterségbeli tudással művelt következetes gondolati tartalmat és formai megoldást képvisel. Munkái ezért összetéveszthetetlenül némethjánosiak. Ezért tudja észrevenni, ha mellékutakra téved, s megtalálni ismét a helyes irányt, s ez ad erőt is számára, hogy új erőre kapjon, ha megtorpan, s kitörjön a körből, ami kényelmes körbenjárásra csábít.

Mindez jól látszik a *Herczeg Ibolya* rendezte kiállításon. A Műcsarnok város felőli oldalának három termében kapott otthont április 18-ig a kiállítás. Az első terem a *gölöncsér unoka* útkeresését mutatják: vajon milyen lehetőséget nyit egy kerámikus alkotó számára, az alapvető gölöncsértechnika, a korongolás? Lehet-e egyáltalán következetesnek lenni, és korongozott elemekből építkezni? Még látszik az alkotásokon a kishitűség, az önbizalomhiány. De aztán mintha csak a művész örömét, *a megtalált út diadalát* hirdetné, kiált a korongozott elemekből formált Kakas a következő terem ajtajában. A torkaszakadtából újjongó vörös kakas egyik kedvencünk Németh János alkotásai között — különben úgy láttuk az egyetlen mázos kerámia az egész kiállításon, egyben annak az *elpusztíthatatlan életörömnek és jóízű derűnek* is kedves jelképe, amely Németh János egész munkásságát belengi, s amire, mint jellemző tulajdonságára sok látogatója ráérzett.

A következő terem a korongozott elemekből épített szobrászati formák, többnyire *tematikus alkotások tárlata.* Azok a jellegzetes, az egyik látogató találó jelzője szerint *„tündérien bumfordi"* ember- és állatfigurák, amelyek az anyag és technika törvényei szerint formálódnak egymáshoz hasonlatossá, de kapnak mégis a kerámikus egy-egy ötletével, humorával, emberismeretével: tehetségével egyénített arcot, köcsögszáj szájjal, korsófül füllel, korsócsőcse szemmel is kifejezést. Népmesei és mitológiai alakok, mint hatalmas mézeskalács figurák fogalmazzák itt újra a kerámikus parancsszavára a mesét, a regét, a népszokást. S jóllehet a művész szobrászi eszközökkel mintáz, kétségtelenül *kerámia ez, díszítőművészet.* A terem középponti műve a címével szokatlanul ellentétesen méltóságos nyugalmú *Európa elrablása:* a hatalmas, erős nyakú bika hátán ülő dús nőalak. Egy formai kísérlet egyik darabja ez, amelynek számos variációja egyben mintha egy gondolati és tematikai megtorpanást is jelezne.

A kitörést — úgy tetszik — a következő, a harmadik terem tárlata jelzi. A használati tárgyak alapformái: lábasok, kancsók, köcsögök, tányérok térnek vissza letisztult, minden feleslegesnek látszó sallagot nélkülöző, egyszerű formában. S egy *új szín:* a füstös fekete, grafitszürke az eddig egyeduralkodó téglavörös helyén. Ezeknek az ősi használati tárgyaknak a modern lakás igényeinek megfelelően díszkerámiaként való újrafogalmazása jelzi, hogy igazságot is tartalmaz nemcsak a csattanó kedvéért fogalmazódott így az egyik látogató emlékkönyvi bejegyzése: *„Legősibb mesterség, legmaibb művekben".*

Emberpár — egy jellegzetes relief Németh János műhelyéből.
(Kiss Ferenc felvételei)

A harmadik terem: Németh János új, grafitszürke kerámiával

Az emlékkönyvi bejegyzések különben túlnyomóan elismerők. Mind általában a tárlatokon szokásos, a két véglet is jelentkezik. Egyik oldalon a teljes elutasítás: *„A népieskedést már a XIX század végén s időszerűtlennek tartották"* — így egy budapesti férfi. A másik oldalon a rajongás: *„Mester, Ön a legnagyobb magyar kerámikus!"* — így egy budapesti asszony. Rokonszenvezünk azzal a budapesti látogatóval, aki így vélekedett: *„Németh János művészete abban egyedülálló a művészek népes társaságában, hogy műveiben a humor van jelen. Ez a humor olyan természetesen gördül ki kezei alól, hogy együtt örülünk vele".*

Amit mi írhatunk a rokonszenves pátriánkbeli művész emlékkönyvébe, az így hangoznék: *Gratulálunk a kiállításhoz, Németh Jánosnak. Dicsérjük a rendezést is, de kifogásoljuk, hogy a művek mellől elhagytak minden magyarázó szót. Ráadásul a katalógus sem olyan, amit jószívvel lehet — kiállításra vinni.*

Hári Sándor

1976 APR 4
ZALAI HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ

Kitüntetések április 4. alkalmából

Dr. Pribék László, a Zala megyei Tanács I. számú kórháza igazgatóhelyettes főorvosa átveszi a Munka Érdemrend arany fokozatá kitüntetést Ujvári Sándortól, a megyei tanács elnökétől.

(Folytatás az 1. oldalról.)

a megyei tanács elnökhelyettesének, a

Munka Érdemrend ezüst fokozata

kitüntetést *Bertók Józsefnek*, a Zala megyei Tanács V. B. osztályvezető-helyettesének, *Csaba Lajosnak*, a Nagykanizsai MÁV Állomás főnökhelyettesének, *Csatlós Józsefnek*, a Dunántúli Kőolajipari Gépgyár géplakatosának, *Császár Józsefnek*, a pacsai Haladás tsz elnökhelyettesének, *Cseh Németh Lászlónak*, a zalabéri közép-zalamenti tsz elnökének, *Hederics Vilmosnak*, a Zala megyei tanács vb csoportvezetőjének, *Szabó Kálmánnak*, a Zalai Kőolajipari Vállalat hegesztőjének, *dr. Szőcs Péternek*, a Zalaegerszegi Ruhagyár főosztályvezetőjének, *Tóth Antalnak*, a Magyar Távirati Iroda Zala megyei szerkesztősége vezetőjének, *Vörös Jánosnénak*, a rédicsi Hetés Népe tsz magtárosának; a

Munka Érdemrend bronz fokozata

kitüntetést *Berke Jenőnek*, a KISZ zalaegerszegi városi bizottsága titkárának, *Dervalics Balázsnénak*, a Zala megyei Nyomda Vállalat nyomdai berakójának, *Endrődi Gyulának*, a Zalaegerszegi Ruhagyár minőségi ellenőrének, *Farkas Ferencnek*, a nagykanizsai Alkotmány tsz tehenészének, *Farkas Ferencnek*, a Zala megyei Állami Építőipari Vállalat osztályvezetőjének, *Godinek Lászlónak*, a nagykanizsai városi tanács vb osztályvezetőjének, *Hermán Istvánnak*, az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt Dunántúli Kutató és Feltáró Üzeme fúrómesterének, *Klement Árpádnak*, a Zalaegerszegi Tsz-ek Építőipari Szövetkezete szakmunkásának, *Kovács Istvánnak*, az egervári Zalagyöngye tsz főkönyvelőjének, *dr. Németh Tibornak*, a Zala megyei MESZÖV-titkárság vezetőjének, *Pölöskei Istvánnak*, a zalaegerszegi MÁV-állomás vezénylőtisztjének, *Sámson Gyulának*, a bánokszentgyörgyi postahivatal vezetőjének, *Sejber Jánosnak*, a fűzvölgyi Egyetértés tsz elnökének, *Szabó Józsefnek*, a zalalövői Petőfi tsz traktorvezetőjének, *Váncsa Endrénének*, a Zala megyei Állami Építőipari Vállalat szerződéskötőjének, népi ellenőrnek, *Wolf Mihálynénak*, a Nagykanizsai Ruhaipari Szövetkezet elnökének.

★

A honvédelmi nevelőmunka érdekében kifejtett eredményes tevékenységért *Horváth Gyulát*, a zalaegerszegi járási pártbizottság első titkárát a *Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozata*, *dr. Fendrik Gyulát*, a zalaegerszegi városi tanács vb titkárát a *Haza Szolgálatáért Érdemérem ezüst fokozata kitüntetésben* részesítették hazánk felszabadulásának 31. évfordulója alkalmából. A kitüntetéseket *Varga Gyula*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a megyei pártbizottság első titkára adta át.

★

A 31. évforduló alkalmából az Országos Tervhivatal elnöke az *OT Kiváló Dolgozója* kitüntető jelvényt adományozott *Angyalosi Dánielnek*, a megyei tanács vb tervosztályvezetőjének. A *Munkaügy Kiváló Dolgozója* kitüntetésben részesült *Balogh János*, a megyei tanács vb munkaügyi osztályának vezetője. A megyei tanács elnöke a *Tanács Kiváló Dolgozója* kitüntető jelvényt adományozta *Kovács Lajosnak*, a megyei tanács vb

A KISZ-küldöttgyűlés

Felelősséggel értékelték mun járás ifjúkommunistai

Tegnap Zalaegerszegen, az Arany Bárány Szálló emeleti különtermében került sor a zalaegerszegi járás KISZ-fiataljainak küldöttgyűlésére. A tanácskozáson részt vett és az elnökségben foglalt helyet *dr. Csokona Sándor*, a megyei pártbizottság titkára, *Horváth Gyula*, a zalaegerszegi járási pártbizottság első titkára és *Tarr Ervin*, a KISZ megyei bizottságának titkára.

A Himnusz elhangzása után *Bóbics Józsefné*, a KISZ járási bizottságának tagja köszöntötte a megjelenteket, tett javaslatot a napirendre, majd a küldöttgyűlés különböző bizottságainak megválasztását követően *Molnár László*, a KISZ zalaegerszegi járási bizottságának titkára fűzött szóbeli kiegészítést a korábban írásban kiadatt beszámolóhoz. A beszámoló értékelte és elemezte a járási bizottság tevékenységét, a KISZ VIII. kongresszusa határozatainak végrehajtását, s meghatározta a IX. kongresszus dokumentumainak alapján a fiatalokra váró sajátos tennivalókat. Foglalkozott a KISZ KB fiatalokhoz intézett levelében foglaltakkal.

Ezt követően *Tóth Miklós*, a KISZ járási pénzügyi ellenőrző bizottságának elnöke adott számot a megválasztásuk óta végzett munkáról.

A két beszámoló felett széleskörű vita, alkotó eszmecsere bontakozott ki, amelynek során 15-en nyilvánítottak véleményt, tettek észrevételt a mozgalmi munka jobbítására. A vitában elhangzottakra *Molnár László* válaszolt, majd a küldöttek egyhangúlag elfogadták a KISZ járási bizottságának és a pénzügyi bizottságnak beszámolóját. A továbbiakban a küldöttek megválasztották a KISZ járási bizottságát, a pénzügyi bizottságot és a megyei küldöttgyűlés 28 tagját. Az ezután megtartott első ülésen a bizottság titkárának ismét *Molnár Lászlót*, a PEB elnökének pedig *Tóth Miklóst* választották.

1067 ifjúkommunista képviseletében tanácskoztak a zalaszentgróti járás kiszesei

Tegnap reggel a fellobogózott zalaszentgróti főtéren a zalaapáti úttörőzenekar pattogós indulói, mozgalmi dalai fogadták a zalaszentgróti járási KISZ-küldöttértekezletre érkező fiatalokat, meghívott vendégeket.

A járási művelődési ház feldíszített klubtermében rendezett küldöttgyűlés elnökségében foglalt helyet *Németh István*, az MSZMP Zala megyei Bizottságának osztályvezetője, *Tatár Ferenc*, a zalaszentgróti járási pártbizottság első titkára, *Karvalits Ferenc*, a KISZ Zala megyei Bizottságának első titkára.

A zalaszentgróti járási KISZ-bizottság nevében *Kiss Imre*, a zalaszentgróti járási KISZ vb tagja köszöntötte a küldöttgyűlésen megjelenteket. Az ünnepélyes zászlóbehozatal, s a DIVSZ-induló eléneklése után megválasztották a küldöttgyűlés tisztségviselőit. Ezután *Jóna András*, a KISZ zalaszentgróti járási bizottságának titkára fűzött szóbeli kiegészítést az előzetesen kiadott írásos beszámolóhoz, amely értékeli, elemzi az elő- ző választások óta végzett munkát, s vázolja a további tennivalókat. A beszámolóból egyértelműen kitűnik, hogy a párt ifjúságpolitikai határozatának végrehajtása eredményesen folyik a járásban. A párt, állami és társadalmi szervek, intézmények, munkahelyek, a család és az ifjúsági szövetség nevelő munkája, valamint a járás politikai, gazdasági, kulturális, szociális helyzete kedvezően befolyásolja az itt élő fiatalok gondolkodását, politikai, erkölcsi magatartását.

A beszámoló után került sor a pénzügyi ellenőrző bizottság munkájának értékelésére, majd a két beszámoló fölötti vitára, amelyben 17-en vettek részt.

A továbbiakban megválasztották a KISZ járási bizottságának kilenc és a pénzügyi ellenőrző bizottság hét, majd a megyei küldöttgyűlés tizenhét tagját. Az új bizottságok megtartották első ü'ésüket, amelyen titkos szavazással *Jóna* András választották meg a KISZ járási bizottságának titkárává, a PEB elnöke *Csuti Lajosné* lett.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Németh János, Munkácsy-díjas keramikusművész

TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG
1976 APR 6

Németh János kiállítása

A Műcsarnokban megnyílt Németh János Munkácsy-díjas keramikusművész kiállítása. Képünk a művész egyik kerámiaszobrát ábrázolja.

A gyógy

Németh János

Két kerámia-kiállítás

Keramikusaink keresik a közeledést az építészethez. Kevesen vannak azonban, akik a díszítést oly módon is vállalni tudják, hogy közben ne tévedjenek az álhasznosság zsákutcájába és feladatukat gondolati közlendővel, őszinteséggel is győzik. E kevesek közé tartozik

Németh János,

akinek kerámiáit a *Műcsarnokban* állították ki. Németh János Gádor István és Borsos Miklós tanítványaként a mai keramikus nemzedék középgenerációjához tartozik, s mestereinek meggyőződését követi abban is, hogy művészet csak becsületes munkával és szerénységgel párosulva telik meg emberi értékekkel. Ez a művészi hitvallás olvasható ki abból a magatartásból, ahogyan Németh János a kerámiát kezeli.

Tisztában van vele, hogy kerámiái épületbelsők, termek díszéül szolgálnak majd. Arra szolgálnak, hogy egy sarokba állítva, egy lépcsőfordulóban, egy uszoda falán megpihenjen rajtuk a szem, hogy feloldják a helyiség ridegségét, meghittebbé tegyék környezetünket. De ez a rendeltetés még nem különböztetné meg kerámiáit a többi, ugyanezzel a céllal elkészített plasztikától, kerámiafaltól. Ami megkülönbözteti az, hogy ezek a kerémiák vállalják őseiket, vállalják gölöncsér hagyományaikat. Fitogtatják a korongolt kézművességüket, mulatságos esetlenségüket, amellyel szembenéznek korunkkal. Bár a népi kerámia viszonylag ritkán használt figurális megoldásokat, Németh János mázatlan agyagplasztikái mégis kedvesen esetlen játékosságuk, vaskos humoruk révén a Miska-kancsók figuráival tartják a rokonságot. Rokonok abban is, hogy minden ízükben a korongoláshoz igazodnak: csucsori szájak, gömbölyödő csípők, csészényi keblek formálódnak a korongon, vidáman a kerek formák gazdag variációitól, termékeny bőségétől. A henger, a gömb mértani egyszerűségét a formák groteszk bája oldja fel; a lezárt formák, a különálló egységek szerencsésen olvadnak össze egyetlen kompozícióban.

Válhatott volna ezekből a figurákból a formák egyszerű felhasználásával, ismételgetésével üres dísztárgy is. Csakhogy Németh János győzi gondolattal: a népmesék tenyerestalpas derűjét, jóízű humorát menti át népmeséket feledő korunkba. Nem a gondolattalanság — inkább a méretek növekedése jelenthet veszélyt számára. Az utóbbi években léptékváltással próbálkozik, csakhogy amíg egy cseresznye nagyságú agyaggömb még mulatságos, bizonyos méreten felül már veszít bájából és formája kiürül.

írta: Feledi Judit

Magyar Nemzet
1976. V. 11.

napos tanácskozáson *áttekintik a közel-keleti helyzetet*, különös tekintettel *a libanoni válságra*, a ciprusi problémát, valamint a Fülöp-szigetek déli részén tevékenykedő muzulmán szeparatisták ügyét.

A találkozó, amelyen részt vesz a Palesztinai Felszabadítási Szervezet küldöttsége is, alkalmat nyújt a gazdaságilag kevésbé fejlett tagországok számára, hogy a gazdasági együttműködés módozatairól tárgyaljanak az olajban gazdag államok diplomáciájának vezetőivel.

ág Bejrútban

tás bojkottálását követően élesen bírálta a körülményeket, amelyek között az új államfő megválasztása lezajlott.

A Bejrúttól mintegy 30 km-rel északkeletre fekvő hegyvidék térségéből újabb harcokról érkeztek jelentések. A WAFA palesztin hírügynökség szerint jobboldali erők a térségben 4000 katonát vontak össze és tüzérségi támogatással offenzívába lendültek egy, a Bekaa-síkságra nyíló hegyszoros birtoklásáért.

Vasárnap este heves harcok bontakoztak ki a Bejrúttól 25 kilométerrel keletre levő Aintura város térségében. A WAFA szerint a jobboldali erők az elmúlt három nap folyamán *helikopterek és nehéztüzérségi fegyverek bevetésével*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1979 MAR 7 4

Németh János

Keramikus

1979. március 4. 1021

Németh János munkáiból

Juhász

Gyertyatartó

(Cservenka György felvételei)

1979. március 4.

A szállodakirály halála

Ma már Budapesten is van Hilton Szálló, így hát a Hilton név számunkra sem ismeretlen — inkább talán az lesz meglepő, hogy a világ csaknem valamennyi nagyvárosában található szállodák valóban egy létező, élő ember nevét viselik. Illetve: viselték, mert ez év első hetében 91 éves korában

jó üzleteket: 1942-ben 22 500 dollárért félmillió dollár névértékű részvényt szerzett meg a Waldorf-Astoria Corporationtól (vagyis egy dollárért 4 és fél centet fizetett), majd később ezeket 412 000 dollárért adta el.

Conrad Hilton másik titka az volt, hogy kiváló szállodaigaz-

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1979 JÚN 24
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
Németh János, festőművész

1021

Németh József: Évszakok

KIÁLLÍTÁS A MŰCSARNOKBAN

A hódmezővásárhelyi őszi tárlatok anyagából

Huszonöt évvel ezelőtt, 1954 októberében nyitotta meg kapuit először Hódmezővásárhelyen az őszi tárlat. Az elmúlt negyedszázad őszi tárlatainak anyagából most retrospektív kiállítás nyílt a Műcsarnokban.

Az alföldi festészet e jelentős és hagyományokban gazdag városa — amely korábban is olyan művészneveket vonultatott fel, mint Tornyai, Rudnay vagy Endre Béla — ma is inspiráló mecénása a képzőművészeknek. Művésztelepén, a Képzőművészeti Főiskola nyári művésztelepi gyakorlatán sokan megfordultak, sokan és sokfélét alkottak. De az őszi tárlatok azzal az elképzeléssel indultak, hogy a vásárhelyi kiállítások sajátos arcéllel, meghatározott profillal rendelkezzenek. Ezért tették a kiállítást meghívásossá, s a meghívás feltétele a tájhoz, a városhoz fűződő kapcsolat és marad[illegible]

Aszályos nyár

Debrecen kulturális programjáról

1

— Négy város — Eger, Pécs, Tatabánya és Debrecen — júniusi műsorfüzete van előttem. Eltérő formátumú, különböző tartalmú mindegyik. A legjobb a pécsi: olvasmányosságban, figyelemfelkeltésben, információkban, tördelésben és koncepcióban magasan a többi fölé emelkedik. A leghalványabb a tatabányai: egyszínű (szürke), jellegtelen, címéhez mérten kevés érdekességet mutat.

Vajon tekinthetőek-e ezek a beharangozók úgy, mint az illető városok kulturális életének tükrei?

A műsorfüzetek szemléletesen árulkodnak erről is. Pécsett a sokoldalú helyi képzőművészeti életet és a nyári színházat (július 13—31.) állítják a figyelem középpontjába; Eger központi rendezvénysorozata az Agria amellyel kulturális múltját és örökségét felvállalva, annak szellemiségére építve kívánná magát megmutatni a világnak — és önmagának. Az idei nyár műsorán érződik az összeállítók törekvése, hogy változatos és állandó kulturális táplálékról gondoskodjanak. Lesz itt komoly- és könnyűzene, népzene, jazz, néptánc, kiállítás, előadóest, bábszínház — tehát mindaz, amivel év közben is találkozhatunk, azzal a különbséggel, hogy a helyszín most a szabadtéri színpad, a városi tanács udvara vagy a nagyerdei stadion. De — ismételjük: — nem lesz olyan kiemelkedő rendezvénysorozat, amellyel a város rangját megillető, sajátos helyet foglalna el az ország nyári kulturális életében is.

A helyzet tárgyilagos mér-legelése, azt kívánja, hogy megfigyelés, hogy ezeken a kétévenkénti versenyeken és fesztiválokon a város közönségének csak elenyésző kisebbsége vesz részt; az egyhetes seregszemle igazában nem ivódott bele a város kulturális tudatába, mintegy amellett létezik. Sajnálatos ellentmondás, amit csak a közönségízlés változása segíthet feloldani.

A felsorolás végére hagytuk az egyre több vitát kiváltó, ám az eddigi hivatalos szándék szerint a „legdebrecenibb" nyári eseményt, a virágkarnevált. Ha ugyanis valaki nyáron Szegedet, akkor szabadtéri játékokat; ha Debrecent, akkor virágkarnevált mondott. Nem szaporítjuk a vitázók táborát, nem firtatjuk most a „nagy látványosság" szellemi és kulturális értékeit vagy kivetnivalóit. Ítélkezik helyettünk az idő, amely a virágkarnevál sorsát is megszabta: ezentúl kétévenként, legközelebb 1981-ben tartják. Nem kétséges, ez a változás egyúttal a karneválnak mint központi nyári eseménynek a helyét is megingatta, s minősítette azt a koncepciót, amely a jelentkező kulturális igényeket a virágkarnevál megrendezésével kívánta kielégíteni. Anyagi szempontok is közrejátszottak ebben: a tavalyi költségek meghaladták a kétmilliót, s a vállalatoknak egyre kevésbé éri meg ennyi növényt elpazarolni egy nap alatt...

5

És ezzel pontot is tehetünk a lista végére azzal a záradékkal: hogy — hogy nem, az idei nyárra mindössze két kis „nagy" rendezvény, a katonazenekari fesztivál és a gyermekrajz-kiállítás jutott. Az augusztus 18—20-i szabadtéri, zömében népművészeti műsorok nyilvánvaló célja a virágkarnevál pótlása, annak nélkül. Eközben

Magyar Nemzet Szerda, 1981. október 14.

NÉMETH JÁNOS

Németh János kerámiái

Igazságtalan dolog — éppen a jelesek közül — egy alkotótól számon kérni műfajának nagy adósságait. Méltánytalan, de célszerű. Mert *Németh János* kerámiáit sem nézhetjük csak önmagukban, sokkal inkább a hazai agyagművesség részeként, hiszen mesterük a terület egyik; másokra is ható egyénisége. Csók galériabeli kiállítását nézve — mint pályatársai munkáin is — feltűnő: mai kerámiánk mily kevéssé vállalkozik a páratlanul gazdag népi fazekasság hagyományainak megőrzésére.

A fő ok a szakma arisztokratizmusa. A mai helyzet egy sokáig tartó folyamat — remélni nem végső — állomása, melyben a használati tárgyak művészete a dísztárgykészítés mesterségévé vált. A különös az, hogy a mai esztétikai normáink szerint művészi használati tárgyakat hajdan iparosok, a most divatos dísztárgyakat pedig művészek készítették, a tömegtermelés meg a gölöncsérek kenyérkereső foglalkozása volt. Ám *a műtárggyá avatott kerámiából a kevés is soknak tűnik, ha dolga nem több, mint dekoráció.*

A mára jórészt letűnt népi fazekasság hagyományait emlegetve leggyakrabban az egykori vásárhelyi műhelyekről beszélünk — nem ok nélkül. Az alföldi mezővárosban még a századfordulón is ötszáz műhely dolgozott, a gazda minden nagyobb vásárra legalább egy szekérderék árut vitt. Az emlékanyag szinte áttekinthetetlen. A tengerben viszont alig néhány csöpp a rendeltetés nélküli tárgyaké. A figurák oly ritkák, hogy a fennmaradtak a néprajzi gyűjtemények legféltettebb tárgyai. *A rendeltetéshez való ragaszkodás szigora a régieknél oly állandó formákat alakított, amelyek a mesterség hazai kezdeteitől tegnapig követhetők.*

A hazai kerámiától mint iparművészettől tehát nem az legalább annyira pénzügyi kaland. Viszont feltűnő, hogy *az egyébként borsos árakat szinte kizárólag a tárgyakon látható figurák száma vagy mérete szerint szabták.* Ez a szakmában már így szokás. Nem állítható, hogy a magas hőfokon égetett, kitűnő formájú bográcsok kiegészítő elemei ezért kerültek e használatra szánt edényekre. Ám — mint az „ördögfejes bográcsnál" — arányaik túlzottak, nehézzé teszik a velük való foglalkozást. Ezt egy jó keramikus tudja — Németh János pedig nagyon jó keramikus, ami kiderül fojtott tűzön égetett füstös edényeiből is.

A szarvas, a kecskebak, a csillagos tál, mely ezzel a technikával készült, sokáig emlékezetes, akárcsak a nőalakú és a hármas gyertyatartó. Az utóbbi kettő összehasonlítása érdekes tanulsággal szolgál. A „hármas" — ősi korsóforma. A különbség csak annyi, hogy nyaka és két füle gyertyát tart. Ugyanezt teszi a menyecske alakú edény is, csak a kezével és a feje búbjával. Az előbbi forma ennek ellenére sokkal nőiesebb, jobbak az arányai — és negyedannyiba kerül, hiszen nem „figurális".

A régi céhkorsók, butellák alakját őrzik az agyagból rárakott mintás nagy edények. Ezek több okból vitathatók. Az imakönyvcsúfoló hódmezővásárhelyi „pálinkáskönyvek" arra szolgáltak, hogy igyanak belőlük. Félméteresben sok értelmük nincs. Elmondható ez a céhkorsó mintára készült edényekről is, hozzátéve: amazoknál a rátét csak a gyengébb mesterek munkáinál fedte el a formát. A késői tárgyaknál pedig az applikáció a szakma hanyatlását jelzi, amikor már vasöntvényekről és egyebekről „vették le" a mintát.

Ezek nélkül több marad a korsóból — s Németh János maradandó munkásságából is! írókával való díszítés tudományát, nem a mázakat, az ornamentikát kérnénk számon — a mesterség lényegét! Akkor talán nem válna legalább háromfelé az ősi művesség: a régi munkák műhelyektől, kortól elszakított másolóira; a szalontárgyak és épületdíszek készítőire és az ipari formatervezőkre. Kiváltképp: az elkülönülés nem jelentene rangsort — már azelőtt, hogy a munkákat láttuk volna.

Németh János zömmel kitűnő munkákat, egységes színvonalon bemutató kiállításán — a rendezés jóvoltából — a szakma egyik nagy, kereskedelmi okokból elkövetett tévedése fogad: egy háromnegyedes életnagyságú nőalak. Sem szobrászi, sem kerámiai műnek nem mondható. Ehhez szegényesen mintázott, ha korongon készült volna is —, ahhoz túlméretezett. Technikai érdekessége, hogy sikerült ily nagyra nőtten hibátlanul kiégetni.

A nyers terrakotta színben hagyott, vagy igen vékony földmázzal bevont figurák közül az elégett téglán üldögélő gondolkodó — csavargó és Krisztus is lehet — szép, érzékeny munka. Tiszta, dús formák, alig sejthető irónia teszik vonzóvá a közelben látható két fekvő aktot. Németh János a finom archaizálás művésze és a formai humor mestere. Nagy dolog ez, ha arra gondolunk: galériáinkban pince és padlás tele van jópofáskodó, ám mélyértelmű nek szánt alakokkal, amelyeket még nem tett megbocsáthatóvá az idő, mint felmenőiket — a nippeket. Azért — ha illő szerénységgel is — jelen vannak a mostani bemutatón. Elhaladunk mellettük, ha nem tetszenek, hogy tovább időzhessünk egy egyszerű vörösagyag, mázas tál előtt. Ujjal nyomkodott egyszerű szalagdíszt visel, mint alföldi, felvidéki, erdélyi vagy dunántúli rokonai, látszanak rajta a korongolás nyomai, középen kis kitüremkedés bontja a felületet, mint az egykori cserép kuglófsütőknél. Jó tárgy, hibátlan. Hasonló nincs több itt, ami nem a művész szándékától függ csupán — az árazási gyakorlattól is. Ez a legolcsóbb a bemutatott kerámiák közül.

Ne legyünk szemforgatók! Egy képcsarnok bemutatkozás nemcsak művészi vállalkozás,

Megay László

Emlékezés Csathó Kálmánra

Születésének 100 évfordulója alkalmából kedden megkoszorúzták a Farkasréti temetőben Csathó Kálmán író sírját. Elhelyezték az emlékezés virágait a Magyar Írók Szövetségének, a Művelődési Minisztériumnak, a Petőfi Irodalmi Múzeumnak és az Irodalomtörténeti Társaságnak a képviselői.

*

„A társadalomkritikától gondosan óvakodik, nem gondolkozóba akar ejteni, hanem szórakoztatni..." Schöpflin Aladár állapította meg ezt a 30-as évek elején az akkor már igen népszerű, divatos regény- és drámaíróról, Csathó Kálmánról. Irodalmi működését illetően ez a későbbiekben is igaz: a száz éve született Csathó tematikájában Herczeg Ferenc (Ady szavával) „elkedélyesítő" irályát követte. (Anélkül, hogy oly bravúrosan tudott volna szerkeszteni, mint egyes munkáiban Herczeg.) Ugyanakkor az „úri középosztály" e fia és írója nemcsak iskolatársa volt a kamasz Móricz Zsigmondnak Debrecenben — és a Légy jó mindhalálig egyik modellje is —, hanem mint a Nemzeti Színház rendezője, harcokat vállalt Móricz társadalombíráló drámáinak színreviteléért. Kiállt Hevesi Sándor legjobb törekvései mellett is, és ezért kellett neki is távoznia a 30-as évek közepén Hevesivel a Nemzetiből. A második világháború alatt antifasiszta szellemű cikkeket írt, élete utolsó éveiben — a 60-as évek elején-közepén — pedig olyan érdekes memoárokat adott közre a tegnapelőtti és tegnapi Nemzeti Színház világából, amelyben egyesíteni tudta a szórakoztatást a kultúrtörténeti elemzéssel. Nevezetes Herczeg-portréjából pedig — anélkül, hogy elárulta volna sok évtizedes barátságát (és mondhatni, tanítványi voltát) Herczeg iránt — kritikai és önkritikai vonatkozásokat olvashatunk ki. S az is bizonyos: Csathó Kálmán még akkor is, ha felszínes témákról szólt, a szó stiláris értelmében tudott írni. Azon a világos, a szó jó értelmében vett magyaros nyelven, amelyben nem Herczeg Ferenc, hanem Mikszáth Kálmán volt a mestere. (a)

Dél-Jemen a világban

Boldog Arábia. Régmúlt korokban így ismerték az Arab-félsziget délnyugati sarkát, azt a területet, amelyet ma a két jemeni állam foglal el. *Arabia Felix* jórészt a természeti adottságainak köszönhette a nevét. Az északra fekvő, sivatagos, vad és nomád világtól hegyláncolat zárta el s védelmezte egyben, a jól ellenőrizhető szorosok viszont utat nyitottak a part menti sávhoz, a jó adottságú kikötőkbe vezették a kereskedőket. A hegyek déli lejtőin épített teraszok gazdagon teremtek, a Vörös- és az Arab-tenger bővelkedett a halban.

Megosztottság

Az egykoron magas fokú arab civilizáció hanyatlásához csaknem másfélszáz esztendeje egy másik fajta, *stratégiai értékrend* érvényesülése vezetett — és ennek a szempontjai kétségkívül máig meghatározók. Az óceánokat és földrésznyi térségeket uraló Britanniának múlhatatlan szüksége volt Aden kikötőjére, amely ellenőrizte az Indiai-óceán északnyugati térségét, és biztosította az Indiához vezető összekötő tengeri útvonalat.

Nyilvánvaló érdeke volt Londonnak, hogy a *boldog* Arábiából *megosztott* Arábia legyen: apró, független törvénykezésű és többnyire egymással szemben álló szultanátusok, emírségek jöjjenek létre. Aden kikötője mint mag és körülötte szétszabdalt, tisztázatlan erőviszonyoktól gyötört ország. Ezt örökölte Dél-Jemen az 1967-ben végleg kivonuló angoloktól, s természetesen ezt sem könnyűszerrel, harc nélkül. A Nemzeti Frontba tömörült függetlenségi erők esztendőkkel korábban, 1963. október 14-én robbantották ki a fegyveres népi forradalmat. Ez a nap lett a nemzeti megemlékezésé a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaságban, amelyen méltatják a Jemeni Szocialista Párt 1978. október 13-i megalakulásának a jelentőségét is.

Eszmék tisztázása

A nemzeti függetlenség a megfelelő háttér nélkül természetesen csak az első, habár nélkülözhetetlen lépés lehetett a fölemelkedés útján. Ráadásul olyan vívmány, amelynek újgyarmatosító eszközökkel történő visszaforgatására jószerivel minden feltétel adott volt. A politikai, törzsi, társadalmi szerkezetet öröklött ellentmondások terhelték, a Nemzeti Fronton belül eltérő irányzatok érvényesültek, a néptömegek kulturális és anyagi szintje igen alacsony volt, s a környező konzervatív arab erők sem a dél-jemeni progresszió törekvéseivel rokonszenveztek.

Államcsínykísérletek, mesterségesen szított határviszályok, a két Jement egymástól végletesen eltávolítani próbáló kísérletek tették göröngyössé az utat. Megnehezült ilyen feltételek között a gazdasági és a társadalmi fejlesztő munka — ugyanakkor viszont a gondok hozzásegítettek a dél-jemeni hatalmi erőviszonyok, az eszmék és a politikai szándékok tisztázódásához. A Nemzeti Fronton belül a haladó szárny 1969 júniusában felülkerekedett, az állami és a katonai szervezetből eltávolította a visszahúzó erőket. Újjászervezték az államirányító gépezetet, a hadsereget, a biztonsági erőket és a népi fegyveres testületeket. Megalakították a Legfelső Népi Tanácsot, törvénybe iktatták az ország első alkotmányát, az agrárreformmal, illetve a külföldi érdekeltségek államosításával pedig megvetették a mélyreható gazdasági átalakítás alapjait. E változások jegyében módosult a politikai-hatalmi szerkezet is: előbb a haladó pártok vonták szorosra egységüket a Nemzeti Fronton belül, majd 1978 októberében létrejött a Jemeni Szocialista Párt.

A belső események sodrásában módosult az ország külpolitikája is. Néhány alapelv kezdettől fogva világos volt. Köztük az, hogy a demokratikus Jemen ellenzi az imperialista törekvéseket és támogatja a nemzeti felszabadító mozgalmakat, helyesli a népek jogát a függetlenségre és az önrendelkezésre. Az elvek általánosságából aprólékos, megfontolt és felelősségteljes munkával kellett kialakítani a nemzetközi kapcsolatok mindennapi gyakorlatát. Kényes folyamat volt ez, hiszen — miként már jeleztük — Aden, a demokratikus Jemen olyan övezetben fekszik, amelynek világpolitikai, stratégiai jelentősége ma sem kisebb, mint az elmúlt századokban volt. A térségben olajhatalma és politikai befolyása következtében középhatalmi szerepet játszó Szaúd-Arábia nyugtalanul figyelte, hogy a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság kiépíti és megszilárdítja a kapcsolatait a Szovjetunióval és számos más szocialista országgal.

Az együttműködés útja

Ez az Egyesült Államokban is elégedetlenséget keltett, akárcsak az, hogy Dél-Jemen az együttműködés, a barátság útjára lépett az új, forradalmi Etiópiával, s így a nem Washingtonnal rokonszenvezőknek jelentősen megnőtt a befolyásuk a kulcsfontosságú Vörös-tenger mindkét partján.

A haladó arab erőkkel, Szíriával és Líbiával egységben Dél-Jemen — megalkotván a Szilárdság Frontját — egyértelmű álláspontot foglal el a napjainknak alighanem legélesebb közel-keleti kérdésében. A demokratikus Jemen elutasítja az egyiptomi—izraeli külön megállapodásokat, elhibázottnak tartja a Camp David-i folyamatot, és károsnak azt, hogy a nagyhatalmak közül az Egyesült Államok kizárólagos szerepre tör a közel-keleti rendezésben. Az átfogó megoldás célja vezérelte a dél-jemeni vezetőket akkor, amidőn a közelmúltban a térség politikai erőviszonyait nem kis mértékben módosító lépéshez adták egyetértő hozzájárulásukat. Líbiával és Etiópiával barátsági-együttműködési szerződést írt alá a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság, és nem vitatható, hogy ez a politikai tömörülés növeli ama erőknek a befolyását a közel-keleti és észak-afrikai övezetben, amelyek a kis lépések és az egyoldalú megállapodások helyett a történelmi mércével is elfogadható, előremutató rendezést szorgalmazzák.

Haladó politika

A Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság barátsági és együttműködési szerződést kötött a Szovjetunióval, Csehszlovákiával és az NDK-val, s jelentős gazdasági, politikai és kulturális kapcsolatokat épített ki más szocialista országok mellett Magyarországgal is. Az elmúlt évtizedben a két ország között rendszeressé váltak a magas szintű megbeszélések, amelyek eredményeképpen több gazdasági, műszaki-tudományos, kulturális és egészségügyi egyezmény született. Ezek, s a pártközi megállapodások erősítették a kétoldalú kapcsolatokat, hozzájárultak ahhoz, hogy Dél-Jemen hatékonyabban folytathassa haladó bel- és külpolitikáját.

◇ *(Havanna, MTI)* Fidel *Castro*, a Kubai Kommunista Párt első titkára hétfőn Havannában megbeszélést folytatott Enrico *Berlinguerrel*, az Olasz Kommunista Párt főtitkárával.

◇ *(Hanoi, MTI) Pham Van Dong* vietnami miniszterelnök Hanoiban fogadta a szovjet hadiflotta *Jaszakov* altengernagy vezette küldöttségét.

◇ *(Teherán, AFP) Khamenei* hodzsatoleszlám, Irán új elnöke kedden letette a hivatali esküt a medzsliszben (parlamentben). Bemutatkozó beszédében Khamenei a papság szerepét hangsúlyozta. Kedden Irán különböző városaiból összesen huszonkét kivégzésről adott hírt a teheráni rádió. Ezzel ezernyolcszázra emelkedett a *Baniszadr* elnök eltávolítása óta kivégzett személyek száma.

1021

Németh János: GONDOLKODÓ

Ismerős élmények

a megyei alkotók képzőművészeti tárlatán

A Zala megyei képző- és iparművészek idei tárlatának megnyitójára, várakozással gyűlt a szép számú érdeklődő. Nem is csoda, hiszen utoljára két éve került sor hasonló tárlatra megyénkben, s a zalai képzőművészek híre, munkáik elismerése, rangja után *méltán remélhette* a kiállításlátogató, hogy e tárlaton a sokszínűségnek, a különféle művészi törekvéseknek és technikáknak olyan tárháza várja, amely egy megye képző- és iparművészeti életének hű tükre. Mitagadás, *kissé csalódnia kellett* a látogatónak, aki végignézte az egerszegi MMIK-ban megrendezett tárlatot, s ez a csalódás leginkább az összhatásnak szólt. Ugyanis, ami a tárlaton talán a leginkább hiányérzetet ébreszthetett a szemlélőben, az az „ismerősség", a *„hiszen ezt már láttam"* érzése volt. Az természetes, hogy egy művész nem újulhat meg kétévente, s ezt nem is várja tőlük senki, de — néhány kivételtől eltekintve — szinte mindenki a hétköznapi, a bejáratott, a tőle megszokott, elfogadott arcát mutatta e kiállításon, s úgy tűnt, talán nem is nagyon ébredt fel a szándék egy-egy új ötlet, kísérlet eredményeinek felvillantására. Pedig, egy művésznek sem használ, ha túlzottan hosszú időn át *csak azonos sugarú* körben mozog, ha a bevált, már megvívott harcok sikereit dédelgeti. Persze az is tény, hogy az útkeresés, a továbblépés lehetőségeinek kutatása nem mindig látványos, s nem is mindig reprezentálható konkrét művekkel.

Ez, a mintegy félszáz bemutatott mű, azt sugallja, hogy egy *„biztonsági" tárlat* anyagát láttuk, egy olyan válogatást, amelyben többé kevésbé mindenki nyújtja a tőle elvárhatót, csak éppen azon túl nem sokat. Monthatjuk: ez sem kevés. De ezen túl a mennyiséget illetően is *joggal támadt hiányérzetünk*. Részben mert négy festő — *Mikus Gyula, Szabó Sándor, Haraszti László és Palicz József* — sajnálatos módon nem jelent meg alkotásaival e megyei seregszemlén, így eleve nem láthattuk egész sokszínűségében a zalai törekvések skáláját. Másrészt pedig a bemutatkozó alkotók némelyikétől szívesen láttunk volna több alkotást is.

Németh János, Szabolcs Péter, Gácsi Mihály és Gábriel József alkotásai adják a kiállítás gerincét. Németh János jellegzetes, életörömöt sugárzó nőalakjai, tenyeres-talpas asszonyai mellett most ott találunk egy kissé talán „csendesebb", nem annyira minden porcikájában élő, inkább meditáló, befelé forduló figurát is, a *Gondolkodót*. A figura nemcsak hangulatában, de a megformálás módjában is némiképp eltér a megszokottól. A gondosan megmunkált gubbasztó alak ugyanis egy törött, durva felületű téglán kuporog, s ez a felületek minőségi kontrasztján túl az alkotó agyaghoz kötődő intim, elmélyült, kötődését is sugallja. Úgy érződik, mintha az égetőkemence egy darabjával forrt volna össze a gondolkodó alak.

Szabolcs Péter közösségi alkotásokhoz közelítő szemlélete is kiérződik e bemutatóból. *Variációs kirakó* címmel ugyanis közös alkotásra csábítja, szólítja fel a látogatót. Rendelkezésünkre bocsát egy teret, benne ülő-álló figurákat, jól variálható faíveket, s ezekből aztán a látogató azt épít, „alkot" magának, amit akar. Ezügyben persze az ifjabb korosztály, a gyerekek voltak az első kezdeményezők, a felnőtteket nyilván feszélyezte az alaposan belénk vésődött „a kiállított tárgyakhoz nyúlni tilos" szemlélet.

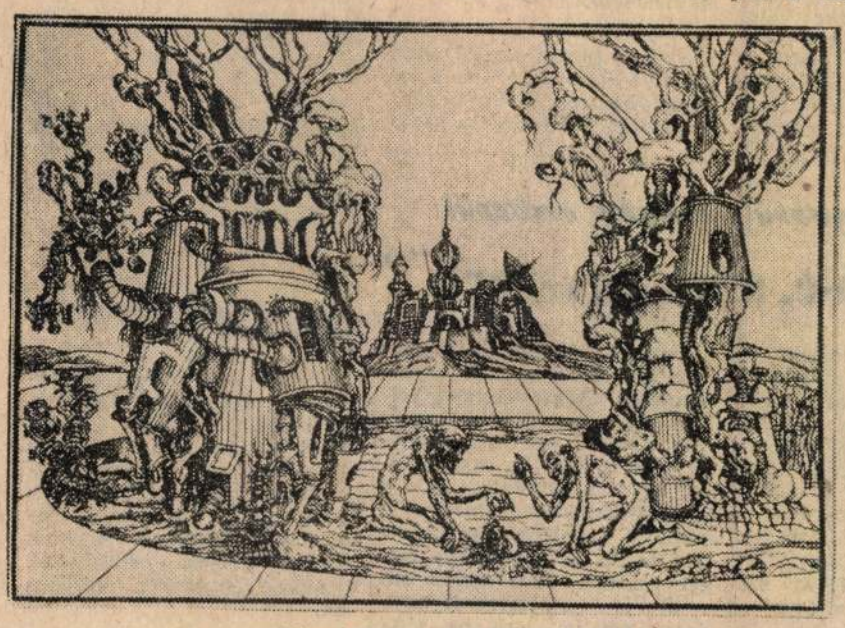

Gácsi Mihály: TERMÉSZETBÚVÁROK

Gácsi Mihály falán újból elcsemegézhettünk a kivételes egyéniségű grafikus korábbi ex librisein, kisgrafikáin, amelyeken a jellegzetes Gácsi-motívumok: tépett macskák, régi órák, különös madarak, rubensi idomú hölgyek kapcsolódnak össze egy maró öngúnnyal és éleslátással megkomponált világ részeivé. Új alkotást is tartogat a tárlat számára Gácsi. *Természetbúvárok* című művén régebbi, de sajnos egyre aktuálisabb témát feszeget a maga ironikus módján. *Gábriel Józseftől* grafikákat és festményeket is láthatunk e bemutatón, mindkét technika abból a költői, részleteket megragadó sejtelmes világból táplálkozik, amely Gábriel sajátja. Művesen kidolgozott, hangulatokat megragadó alkotásai közül azonban *kevesebb* bemutatásával is képet nyerhettünk volna látásmódjáról, törekvéseiről.

Frimmel Gyula grafikus és *Fischer György* szobrász most lépnek először a zalai nyilvánosság elé, s ezért is szerettünk volna esetleg több művükkel is megismerkedni. Frimmel Gyulától egy kellemes szín- és formaélményt nyújtó szitanyomatot láthatunk, míg Fischer György egy szokatlan aktcsoporttal mutatkozott be. Talán az előbbivel mutatnak némi szellemi rokonságot *Kotnyek István*, az egyik meghívott kiállító festményei is. Ugyanis idén két, nem hivatásos meghívott alkotó — Kotnyek István és *Bedő Sándor* — is helyet kapott a megyei művészek bemutatóján.

Igaz, sok-sok értéket mutat be, vonultat fel e kiállítás, összességében azonban mégsem érződik ki belőle az a törekvés, hogy művészeink a megye érdeklődő kiállításlátogatói elé akarják tárni az elmúlt években alkotott műveiket, hogy beavassák a látogatót továbbfejlődésükbe, s a megye művészeti életéről is egy lehetőleg minél sokoldalúbb kép körvonalazódjon. Ámbár vitatható, hogy mindezekből a kitűzésekből mennyit köteles felvállalni egy megyei tárlat? De mivel *más fórum nincs* e tendenciák tükröztetésére, mégis csak érdemes lenne ezt az alkalmat jobban megragadni.

Magyar Hajnalka

kosan. Mi megbízunk magában. Még hogy rendőrségi taxival...

Néhány hét múlva ismét lecle érkezett a rendőrségről. A osztályvezető titkárnője hozta lobogtatva.

— Tataikám, itt a postája. dézés bűnügyben. Csak nem ikkasztott? Júj, de izgis!... ennyivel sáros?

— Ugyan, drága Terike, ne ántson már maga is... Ellopták a kabátomat a télen egy étteremben. Ennyi az egész.

— Nono, kis hamis... ismerem én magukat, férfiakat. Vagy sikkasztanak, vagy gyereket csinálnak sutyiban, aztán neg le akarják tagadni. — Ezzel már nerdült is ki az ajtón.

A kollégák hangosan röhögtek Tatai háta mögött.

Közben a nyomozók derekasan dolgoztak, hamarosan el is fogták a tettest. Kiderült, hogy egy régóta körözött betörő társaság a ludas, akinek sok egyéb lopás terheli még a lelkét. A bűnjelek között ott volt Tatai télikabátja is.

Már őszre járt az idő, sárgásvörösen hullottak a falevelek, amikor újra kopogott a postás. Tértivevé hozott a bíróságr már előre röhög fuldokolva kérd

— Idézés bűn kám? Sikkasztás, gy tási per, vagy kabátlopás? K tól is loptad azt a kabátot?

— Menjetek a francba! — dühöngött a férfi, és gyorsan zsebre vágta a borítékot.

Decemberben nyugdíjba vonult a főosztályvezető. Mindenki előbbre lépett a ranglétrán, csak Tatai csoportvezetői kinevezése késett. Hetekig tanácskoztak a főnökei, de senki se merte aláírni a kinevezését. Az igazgató is csak hümmögött, amikor szóba került a dolog.

— Hát igen — dörmögte —, egyáltalán ki lehet-e nevezni valakit, akinek bírósági ügye van? Miért is rángatják állandóan? Ugye nem nálunk lopott? Kérlek, Vazul elvtárs, nézz utána minél előbb!

A személyzetis szorgalmasan jegyzetelt. Másnap magához hivatta Tatait, és közölte vele, hogy lejárt az erkölcsi bizonyítványa érvényességi ideje, újat kell beszereznie.

miért
És miért pont
temben?

— No jó, megértem, kényelmetlen ügy, de beszéljünk nyíltan. Mondja: egy ilyen értelmes, intelligens ember, mint maga, hogyan keveredhetett bele ebbe a bűnszövetkezetbe?

— Mibe? — Úgy ugrott talpra, mintha felgyújtották volna alatta a széket. — Csak nem engem hibáztat, mert egy étteremben ellopták a kabátomat?

Szó szót követett, s Tatai másnap beadta a felmondását. Mikor hat hét múlva bement a munkakönyvéért — ugyanis a felmondási idő alatt nem kellett bejárnia —, egy levelet adtak át neki. A bíróságról küldték. Az állt benne, hogy hétfőn reggel kilenc órakor átveheti az ellopott télikabátját a Központi Kerületi Bíróságon.

T. Ágoston László

ZALAI HÍRLAP
1091 BUDAPEST IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
MTI SAJTÓEGYELŐ

Kulturális krónika

A színházi évad kezdetén eseményekben gazdag hét várja a színházkedvelőket a megyében. A Zalaegerszegi Állandó Színház Zalaegerszegen, a VMK-ban ma, a jövő héten csütörtökön, pénteken és szombaton játsza Foster Tom Paine című művét. Kedden és szerdán Keszthelyen vendégszerepel a társulat. A kaposvári Csiky Gergely Színház hétfőn és kedden Nagykanizsán lép színpadra.

★

Hétfőn este hat órakor rendezik Letenyén a nagyközség művelődési otthonában az Őszi Megyei Könyvhetek Zala megyei eseményeinek nyitó ünnepségét, amelyen Lázár Tibor, a TIT megyei szervezetének titkára mond beszédet. Az író—olvasó találkozó vendége Csanádi János költő lesz, a műsorban közreműködik Kürti Papp László.

★

A héten megalakul a Magyar Népművelők Egyesülete Zala megyei Szervezete. A szervezet legfőbb célja, hogy fórumot teremtsen a megye közművelődési szakemberei számára és elősegítse a népművelők szakmai, politikai képzését, és továbbképzését. Az egyesület Zalában a Hazafias Népfront megyei bizottságának védnökségével működik majd. A szervezet alakuló ülésére kedden délelőtt fél 10 órakor kerül sor a zalaegerszegi Tudomány—Technika Háza II. emeleti 238-as tanácstermében.

★

Archív filmsorozatot indít Pasolini-filmklub néven a zalaegerszegi Ady Filmcentrum. A sorozat keretében a világhírű rendező Pasolini alkotásaiból láthatnak válogatást az érdeklődők. Október 13-án a Mamma Roma című filmet, a későbbiek során többek között A csóró, az Oidipusz király, a Dekameron című alkotásokat. A sorozatban hat művet mutatnak be minden hét szerdáján 19 órai kezdettel.

★

Október 9-én tartja első foglalkozását a keszthelyi Goldmark Károly Művelődési Központ hanglemez klubja. A klub — amely havonta egy alkalommal várja tagjait — lehetőséget kínál az érdeklődőknek a komoly- és könnyűzene hallgatására neves hazai és külföldi együttesek megszólaltatásában.

★

A Múzeumi Hónap keretében dr. Kerecsényi Edit, a nagykanizsai Thury György Múzeum igazgatója, október 12-én Tótszentmártonban, 13-án Tótszerdahelyen tart színes diaképekkel illusztrált előadást a Mura-menti horvátok történetéről és néprajzáról. Előadásai 19 órakor kezdődnek.

★

A finn—magyar kulturális kapcsolatok bővülése jegyében nyílik meg október 15-én, pénteken a Magyar Nemzeti Galériában (Budavári Palota C épület) a neves finn festőművész Akseli Gallen-Kallela kiállítása.

★

Zalaegerszegen az Ady Filmcentrumban október 14-től a *Csak semmi pánik...* című magyar krimi-vígjátékot, a Stúdiómoziban 14—17-ig a *Hogyan csináljunk szájcit?* című filmet vetítik. A kanizsai Béke Filmszínházban csütörtöktől vasárnapig, délután *A rock nagy évtizede*, este az *M.A.S.H.*, a Béke Stúdiómoziban 14—15-én az *Éjszaka* című film pereg. Keszthelyen a Petőfi Filmszínházban 16—17-én délután *A birodalom visszavág*, este a *Kramer, kontra Kramer*. Lentiben 14-től 16-ig a *Lándzsák hajnalban* című filmet láthatják az érdeklődők.

Egy kocka a Csak semmi pánik... című filmből.

Szépen magyarul, szépen emberül

Egyszerű-e, ami „egyszerű”?

A cím arra a tévedésből keletkezett szabályra utal, hogy egyszerű mondatokban fogalmazzunk. Pedig nem egyéb ez nyelvi babonánál. Ez a babona úgy keletkezett, hogy az emberek hallottak arról a nagyon fontos stílusszabályról, hogy írjunk egyszerűen. *Petőfit* szokták idézni: „Az egyszerűség az első és mindenek fölötti szabály... akiben egyszerűség nincs, abban semmi sincs.” Petőfi az egyszerűség hangoztatásával a cikornyaság és keresettség ellen küzdött.

Pedig az összetett mondat nem feltétlenül zavaros és értelmetlen. *Czuczor Gergely* költőnk egyik verséből idézünk: „Aki tudja, mért nem mondja, / Merre van az ország útja”. Három mondatból áll: a középső főmondatot *(mért nem mondja)*, megelőzi egy alanyi *(aki tudja)* és követi egy tárgyi mellékmondat *(merre van az ország útja)*. Egyszerű mondattal ezt így tudnánk kifejezni: „A tudó személy mért nem mondja meg az országút hollétét”. Magyarázni sem kell, hogy ez az egyszerű mondat milyen nehézkes, és mennyire gördülékeny a vers összetett mondata.

Az Anyanyelvi őrjárat című kiadványból való a következő egyszerű mondat: „Ezután a síkos úton végzett, fékezés folytán bekövetkező megcsúszást gátló berendezés működését mutatja be ez a film.” A tárgy *(működését)* birtokos jelzőjének *(berendezés)* minősítő jelzője egy zsúfolt szerkezet *(a síkos úton végzett, fékezés folytán bekövetkező megcsúszást gátló)*. Mennyivel egyszerűbb, ha ezt az „egyszerű” mondatot összetetté alakítjuk át: „Ezután a film egy olyan berendezésnek a működését mutatta be, amely meggátolja, hogy a kocsi a síkos úton a fékezéskor megcsússzon.”

Kiss István

1021

Kulturális krónika

Móron, a volt Lamberg-kastélyban pénteken megnyílt Németh János, Munkácsy-díjas egerszegi keramikus új gyűjteményes kiállítása, mely augusztus 30-ig várja a látogatókat. A képen a kiállítás egy darabja: Németh János Ablakban I. című új műve.

★

Hétfőn a belga Isseleetrió ad koncertet a keszthelyi kastélyban, míg szerdán — ugyancsak 20 órától — Áchim Erzsébet orgonaestjének színhelye a Balaton-parti város **karmelita-temploma** lesz.

★

Hétfőn nyitja meg kapuit Lentiben az országos fafaragó nyári tábor, melyre ezúttal is a városi fürdőben kerül sor, budapesti, borsodi és megyénkbeli alkotók közreműködésével.

★

Csütörtökön a Budapest Táncegyüttes a keszthelyi GKMK színpadán, míg pénteken az egerszegi Kiszöv Táncegyüttes Egervárott, a Kanizsa Táncegyüttes pedig a zalakarosi szabadtéri színpadon tart folklór-estet.

★

Augusztusban kétízben is — legközelebb szerdán — ellátogat a boglárlellei MÁV-üdülőbe és folklór-műsorral mutatkozik be a nyaralók előtt a kanizsai Kodály-kultúrház táncscsoportja, mely már sikerrel szerepelt a Balaton-parton.

★

A *Várlak Nálad vacsorára* című amerikai vígjátékkal várja látogatóit a jövő hét első felében az egerszegi Ady Filmcentrum nagymozija, majd a *Tűtorony* című kanadai krimi következik vasárnapig. (Az Ady stúdiómoziban hétfőtől szerdáig a *Bűnös életem* című lengyel, csütörtökön és pénteken a *Szenzáció!!!*, a hét utolsó két napján pedig a *Júlia* című, ugyancsak amerikai film pereg.) A kanizsai Béke-filmszínházban augusztus 1—3. között *A szénbányász lánya* című amerikai zenés történet, 4—7-én pedig az *Öld meg a sogunt!* című japán szamuráj-film lesz az új műsor. (Itt a stúdiómoziban 1—3-án a *Szívzörej*, míg 4—5-én a *Manhattan* című filmek kerülnek az érdeklődők elé.) A keszthelyi Petőfiben a jövő hét első három napján — 4 órakor — *A régi nyár* című hazai és — 18—20 órakor — a *Jobb ma egy nő, mint holnap három* című francia film lesz a főműsor, míg csütörtöktől vasárnapig — 4 és 6 — órakor a *Rendőrök háborúja* című, ugyancsak francia és — 20 órakor — *A veréb is madár* című magyar filmet vetítik. Lentiben, az SLMK-beli mozielőadások műsora 1-én a *Tamás bátya kunyhója*, 4-én az *Olsen-banda boldogul* és végül 6-án az *Óvakodj a törpétől* című történet lesz.

Beverly D'Angelo és Christopher Plummer a Tűtorony című színes, szinkronizált kanadai kalandfilm főszereplői.

1983 JUL 3 0
ZALAI HÍRLAP
MAHIR
MHSAJTÓIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-738, 340-726

emzeti jövedelem növekedése
het forrása a további jólét-
ek. E növekedés lehet kiin-
ulása a helyi önkormányzatok
egerősödésének, mert mind
bb anyagi erő kell ahhoz,
gy a helyi önkormányzatok
ját hatáskörükben dönthes-
enek. Így például fejlesztési
ltételeikről, amelyekhez vi-
zont anyagiak szükségesek. A
ásik feltétel: tovább tökéle-
esíteni az érdekképviseleti vi-
zonyokat a társadalomban.
észt venni a politikai döntés-
ek előkészítésében és megho-
atalában, hogy legyen miért
ecsülni a mozgalom résztve-
őinek magát a mozgalmat.
Nem feltétlenül csak kritikai
szerepben látom ezt. Ez lehet
konstruktív együttműködés is
a kormányzattal, a politikai
vezetéssel. A lényeg az, hogy
az érdeknyilvánítás — miként
a vita is —, *egységteremtő*
erő legyen. Ezenkívül a min-
dennapi munkánkat illetően
politikai szándékaink érvénye-
süléséhez újabb és újabb ak-
tivisták tömegeire van szükség.
Olyanokra, akik már jól értik
azt a szellemiséget, amivel a
népfrontnak dolgoznia kell,
hogy betölthesse társadalmi
szerepét és funkcióját.

— A tapasztalatok szerint vannak-e társadalmunknak olyan sajátos rétegei, vagy csoportjai, amelyekre szövetségi politikánkban megkülönböztetett figyelmet kell fordítanunk?

— Szerintem mindig azokra

az Ország
vissza új
ság az ú
előkészítő
alakítására. Most ott tartunk,
hogy a Központi Bizottság
meghatározta az új választási
rendszer, az új választási tör-

lampolgárok sokasága érdemben, ténylegesen részt vesz e fontos törvényünk létrehozásában.

Horváth László

közé mind jobban odatartozik *a különböző érdekek képviseletének a lehetősége.* Úgy látom: a népfront-mozgalom az utóbbi időben e tekintetben is jó irányban fejlődött, megfelelő formákat talált ahhoz, hogy a lakóterülethez, településhez, közigazgatáshoz, környezetvédelemhez, időskorúak helyzetéhez és más társadalmi csoportok helyzetéhez fűződő érdekeket nyíltan kifejezze. Ezekben az ügyekben már kritikusan, igényformálóan és szükségletkielégítő módon vegyen részt. Hozzá teszem még: a népfrontmozgalom fontos új vonásának tartom, hogy egyre *elmélyültebben vesz részt a gazdaságpolitikai munkában,* hovatovább társalkotója lehet a gazdaságpolitikának is.

— A szocialista nemzeti

Olcsón, gyorsan, sokrétűen

Nem újdonság, ha azt mondjuk, hogy világszerte növekszik az érdeklődés az egy-egy régió, vidéki kulturális centrum tudományos-művészeti eseményeit, helyi kutatási tevékenységét, avagy közhasznú tudnivalóit bemutató publikációkra. Magyarán, a megye határán túlmutató eseményekről és a terület eredményeiről — a napisajtó kényszerűen behatárolt terjedelmű tudósításainál szélesebb körű — gyors, sokrétű és szerény anyagi ráfordítással készülő kiadványokra is nagy szükség mutatkozik.

A megyénkbeli kiadványozási helyzetet e közigény hatására is felülvizsgálják az illetékesek, új és reálisabb gyakorlatot kialakítandó. Ebben pontos helye, szerepe lesz a tudományos publikációknak, továbbá az eseményekhez kapcsolódó — nem kis részt ismeretterjesztő jellegű — kiadványoknak, sőt a közművelődés módszertani elemzéseinek, tájékoztatóinak is. Nem arról van szó, hogy elvetendő az eddigi gyakorlat, ehelyett mind életközelibbé kívánják változtatni e fontos tevékenységet. Építenek az egyéni ambíciókra, a helyi vállalkozókedvre és az okos ötletekre, ugyanakkor a takarékosabb nyom-

Nyári örö

Zalába mindinkább
gatni mostanság — h
számos vendégétől. Ez
lönféle nyári kultur
megtekintő és megizl
egy cikke, riportja,
gyénk nyári látvány
évek során észreveh
tek. Átrándulnak K
várra a Balaton tá
nyaralók és a Dunán
pihenők, hazaiak-kül
Mert egyre inkább
hely például nemcsa
hanem kulturális cen

Kultu
jegyz

Műemléki-múzeumi-k
ségei mellett elsősorb
jei teszik azzá. Zala
vári nyári bemuta

1021

Nagykanizsa

Zala megyei képzőművészek kiállítása

1. NÉMETH JÁNOS: Ház előtt
2. SZEMENYEY FERENC: Malom a Potylin
3. KOTNYEK ISTVÁN: Törött tükör
4. GÁCSI MIHÁLY: Kisgrafikák (Turóczi Tamás felvételei)

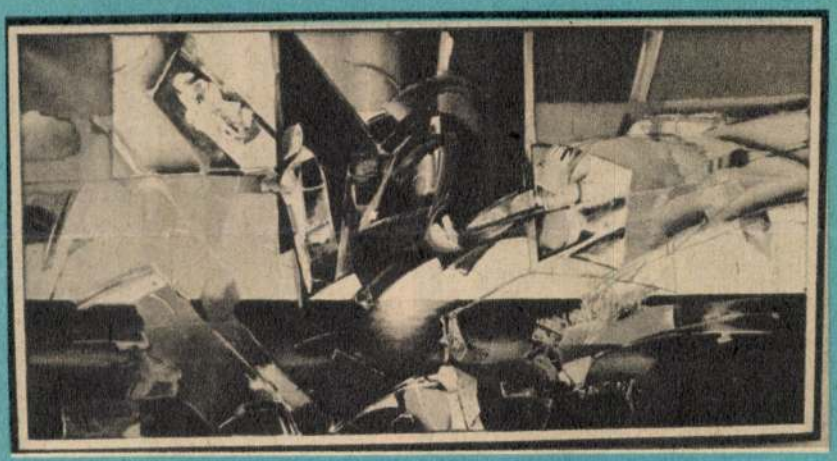

2 népművelés

ÁRA: 11,– Ft

Népművelés
1983 FEB
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MOZART: D-DÚR DIVERTIMENTO, K. 136; SERENATA NOTTURNA, K. 239; EGY KIS ÉJI ZENE, K. 525; C-MOLL ADAGIO ÉS FÚGA, K. 546

Előadja a Liszt Ferenc Kamarazenekar, hangversenymester ROLLA János
Hungaroton, SLPD 12471

WAGNER: LOHENGRIN — RÉSZLETEK — KLEMPERER MAGYARORSZÁGON 4.
Hungaroton, LPX 12436

JENEY ZOLTÁN: APOLLÓNHOZ, ÜVEGEKRE ÉS FÉMEKRE, SOLILOQUIUM NO. 3
Hungaroton, SLPX 12366

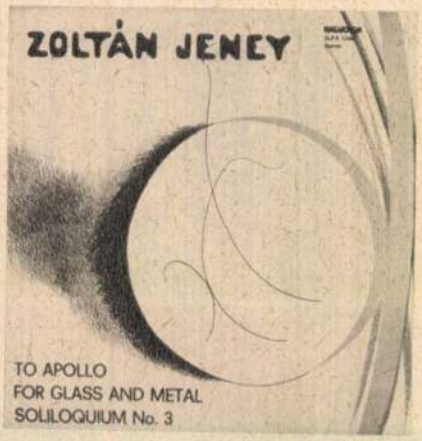

MUNK

A táncpedagógusok munka

Többen kérdezték:

1. Hogyan kell megállapítani a tánc pedagógus munkaidejét a vele kötendő munka- vagy megbízási szerződésben?

2. Jár-e neki külön díjazás az összt nc és a vizsgabál, illetve a vizsgaelőadás (záróvizsga) megszervezéséért és megt artásáért?

Válasz

1. A balett, a ritmikus sportgimnasztika és a társastánc szakágban, tanfolyam keretében oktató táncpedagógusok munka-, illetve megbízási szerződésében a munkaidőt – a 104/1982. (M. K. 4.) MM–ÁBMH számú együttes utasítás (a továbbiakban: utasítás) alapján – *az ellátandó tanítási órák* (foglalkozások) száma szerint kell meghatározni.

Havi 96 tanítási óra teljes foglalkoztatásnak minősül, erre tehát az utasítás 1. számú mellékletében meghatározott *teljes személyi alapbért* kell megállapítani. Ha viszont a tanítási órák száma kevesebb havi 96-nál, akkor a személyi alapbér a részmunkaidőnek megfelelően, *időarányosan* illeti meg az oktatót. Például havi 48 órára fele összegben, havi 24 órára negyed összegben, mégpedig a bértáblázat megfelelő tételének alapján, hozzászámítva a szakmai gyakorlat évei szerint járó százalékos többletet is.

A munkaidő mértékének pontos meghatározása mind a bérmegállapítás, mind az egyéb járandóságok (pl. munkaviszony esetén a szabadság mértéke és bérezése) szempontjából fontos. Ezért a táncpedagógus szerződésében nemcsak a havi tanítási órák számát kell megjelölni, hanem azt is, hogy *ez a törvényes munkaidőnek hányad része* (a teljes foglalkoztatásnak számító havi 96 óra alapulvételével).

Ha a táncpedagógus – a munkaszerződésben foglalt *külön megállapodás alapján – többfajta munkát végez*, személyi alapbérét annak a tevékenységnek alapulvételével kell megállapítani, amellyel munkaidejének nagyobb részét tölti. Ha például havi 24 tanítási órában tart tánctanfolyamokat (ez a törvényes munkaidő negyede), mellette a törvényes munkaidő háromnegyed részében szakalkalmazotti munkakört (pl. művészeti előadói feladatokat) lát el, akkor ez utóbbinak alapján kell őt – a módosított 4/1977. (VII. 27.) KM–MüM számú együttes rendelet szerint – besorolni. Munkaszerződésében mindkét feladatkörének havi részmunkaidejét is fel kell tüntetni. Ha kétféle tevékenységet *felefele munkaidőben* végez, akkor a reá nézve kedvezőbb bértétel szerint kell besorolni.

Ha a táncpedagógust az őt foglalkoztató szerv a tanfolyamok rendezésével kapcsolatos *szervező tevékenységre* is alkalmazza, ezt szerződésében külön meg kell jelölni. Ezért a munkáért az érdekeltet az utasítás 1. számú mellékletének 6. pontjában meghatározott *szervezési költségátalány* illeti meg. Havi összege – a teljes foglalkoztatás mértékéig – minden nyolc tanítási óráért 50–100 forint lehet. (A maximum tehát 96:8 = 12, azaz 12 × 100 = 1200 forint.)

2. Az össztánc és a vizsgabál, illetve a vizsgaelőadás szervezéséért és megtartásáért a táncpedagógusnak nem fizethető külön díjazás. Az utasítás 4. §-ának (1) bekezdése ugyanis utal arra, hogy *„a táncpedagógus feladata a munkaszerződésben (megbízatási szerződésben) megállapított tanítási órák (foglalkozások), valamint a rendezvények (2. számú melléklet 3.b) pont) megtartása, továbbá a 3. számú mellékletben megjelölt egyéb feladatok ellátása."* Az utasítás 1. számú mellékletének 3. pontja pedig kimondja, hogy a bér- (díj-) tételek magukban foglalják a 4. §. (1) bekezdése szerint ellátott feladatokat.

Ferencz Győző

Németh János, keramikus

NÉMETH JÁNOS kerámikus műveiből rendeztek kiállítást a kaposvári Somogyi Képtárban. A kiállítást *Koczogh Ákos* nyitotta meg február 7-én, s március 10-ig tekinthető meg.

–: Jelenkor krónikája

Jelenkor, Pécs, 1982 márc.

Borító 3

XXV/3

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Németh János,

ÉLETÜNK

kerámikusművész

1979 OKT

1021

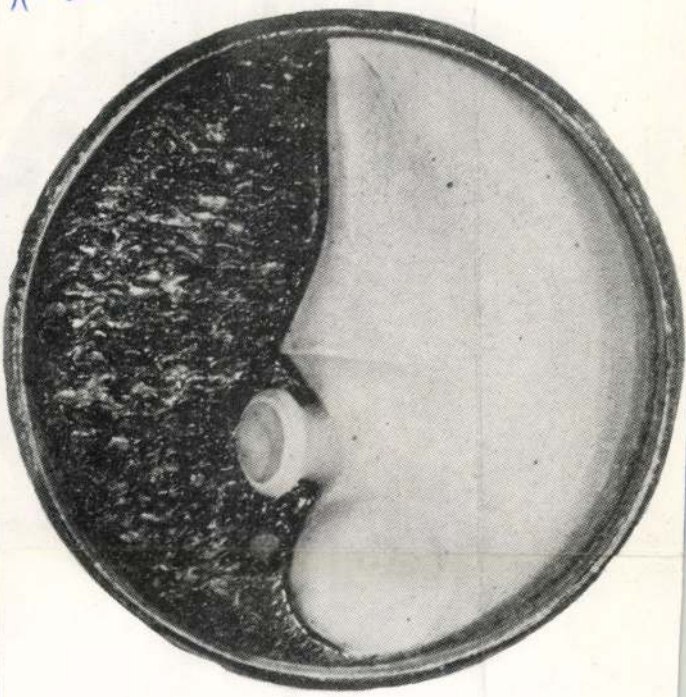

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Németh János,
ÉLETÜNK
kerámikusművész

1979 OKT

/1021

sattogó fegyvereink elszabadult fenev

Az árnyék

Az árnyéknál van-e mul
s megfoghatatlanabb?
Határt von, ahol határ nincsen;
s ha illan, mint a hab,

a látszólagos különválás
s összefüggés, mit ő
a dolgok felszínére firkál,
a fényben eltűnő.

A halott sorsa ismeretlen

Köveken, hideg és idegen köveken,
laza sírköveken kopogó szerelem.

Puha fodrokon át a futóka között,
a futóka között a halott kiszökött.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Németh János

ÉLETÜNK

kerámikusművész

1979 OKT.

1021

NÉMETH JÁNOS: MŰLOVARNÓ

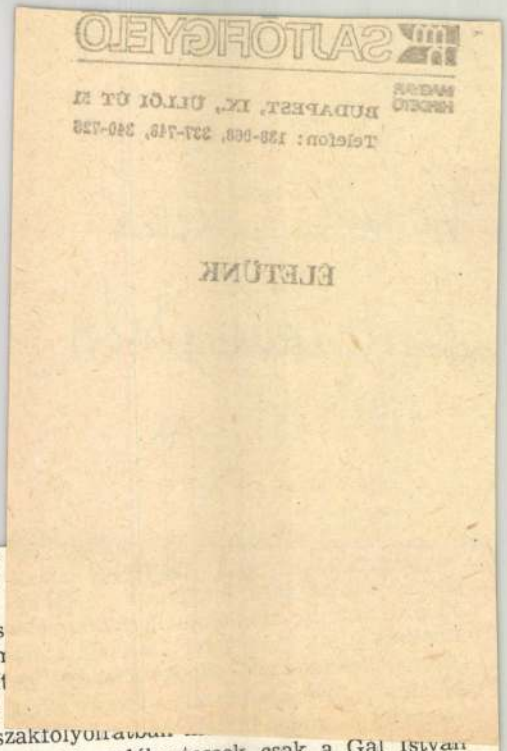

kezdeményezésre, s a maga szerény
émeth László ösztönző barátjává, a
ek megjelentetőjévé. (S ami nem
egalapozójává.) Orosz László róla s
ntősége, hogy a sorok között finon
ás és küldetéstudat ma sem veszít
vonatkozásban új színekkel árnyalt
-történetéről is. Sajnos — egy-két szaktolyóiratban
gyhatású, tág szellemi horizontú — hadd emlékeztessek csak a Gal István
ésében megjelenő *Apolló* humanista programjára — folyóiratkezdemények
megiratlan. Orosz László tehát bizonyos mértékben úttörésre is vállalkozott,
gyfajta folyóirat-típus kecskeméti kapcsolatait elemezte.

ásik igen érdekes, értékes, a hagyományokat és a jelent szintetizálni törekvő
nyt Szekér Endre írta a szociográfia lírai elemeiről. Ebben a vizsgálódásában
előzményekre támaszkodhatott (Bata Imre, Kiss Ferenc tanulmányaira pél-
azonban az előző elemzőknél kissé tágabban húzza meg a két műfaj érintke-
árvonalait, s így a szociográfia hagyományos képét is árnyaltan, a további
k számára ösztönzően gazdagította felismeréseivel. Ez azért is fontos, mert a
egértékesebb, „legforróbb" anyaga ma is a tényfeltáró irodalom, melyből jól
ató válogatást olvashatunk a gyűjteményben. A szociográfiai írások színvo-
nészetesen nem egyenletes. Akadnak közöttük klisészerűen megírt, néha kife-
naiv helyzetrajzok is. Az olvasó számára az a legizgatóbb kérdés, vajon a
lasszikus remekei — Nagy Lajos, Illyés Gyula, Veres Péter, Féja Géza, Szabó
Erdei Ferenc stb. művei — nyomán sikerül-e megújítani a műfajt? Aki végig-
a Forrás évfolyamait, rögtön érzékelheti, vannak ilyen törekvések. Korunk
alakuló, új alakzatokat kínáló valósága rengeteg tényanyagot kínál. Ezek
elemzése, az adatok gondos kiválasztása is lehet egyfajta valóságelemzés ki-
ntja, az írói szociográfia azonban ennél többet ad: a tehetség vibráló izgal-
soportosítás váratlan fordulatait, a leglényegesebb jelenségek ügyes kiválasz-
képességét. Aki nem sajnálja a fáradságot, s az antológiában olvasható sze-
ek elolvasása után fellapozza az eredeti írásokat is, elsősorban Kunszabó Fe-
m Tibor és Hatvani Dániel szociográfiai alkotásaiban érzi a nagy ugrás le-
t. Akit pedig a műfaj története, lehetőségei és adottságai érdekelnek inkább,
sem találhat jobb fogódzót, mint Hatvani Dánielnek Illyés Gyulával készí-
rjúját (*Látlelettől a változtatásig*). Ahogy ezt közli az antológia, ugyanúgy ta-
mesebb lett volna az itt közölt florilégium helyett kiválasztani a legtalálóbb
iográfiai írást, s azokat adni egyvégtében. Mert — és ezt nem árt ismételni
olvashatók között akad gyermeteg elképzelésekről árulkodó részlet is.
dékosan időztünk hosszasabban az antológia két nagy fejezeténél, a tanul-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Németh János,
ÉLETÜNK
kerámikusművész
1979 OKT

1021

NÉMETH JÁNOS: GYERTYATARTÓ

NÉMETH JÁNOS: PÁSZTOR

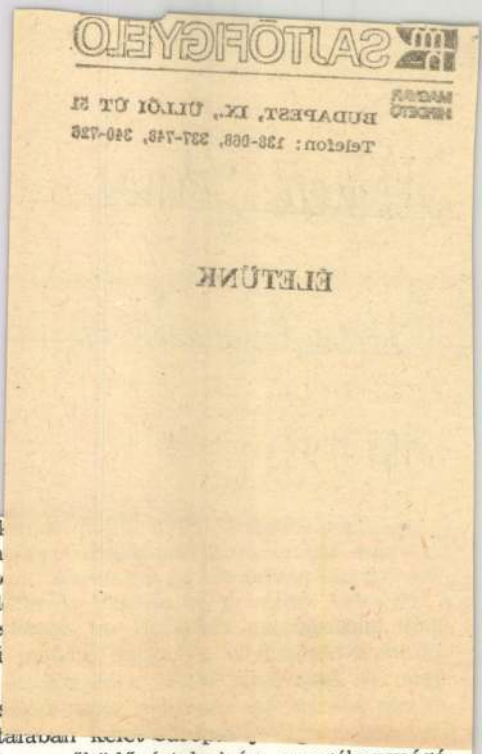

ténelem legváltozatosabb és a legnagyobb m
ben — annak első kétharmadában — a nemz
ban mindenekelőtt a humán értelmiség váll
háttérbe szorulás rövid évtizedek alatt köve
tottak a természettudományok, az iparszerű
fejlődés, rövid idő alatt megváltoztatva az
venötös társadalmi hatalomátvétel tovább c
szát, amely nem csupán magyar, hanem ált
Az új „partner", az anyagi-technikai szférában működő értelmiség, mozgékonyságával, ésszerűségével, kimeríthetetlennek látszó energiával nemcsak az ipart, a mezőgazdaságot, a tudományt hódította meg, de elnyerte a civilizációban magát egyre jobban feltaláló átlagember rokonszenvét és várakozását is. A humán értelmiség már nem egyedüli letéteményese a haladásnak, ám vannak a humán szellemnek „bevehetetlen erődjei", mint a filozófia, a jog, a művészetek, a pedagógia, melyek az emberi szellem, a gondolkodás értelmét és szabadságát testesítik meg, s amelyek nélkül nincs értelmes emberi lét és nem lehetséges a haladás.

Mégsem az elszakadás, pláne a kettéválás várható, hanem épp egy újtípusúnak nevezhető értelmiség megjelenése, mely nem léphetett fel ötven évvel ezelőtt, de még tizenöt-húsz éve sem. Találkoztam ilyen emberekkel. „Felfedezésük" csak most kezdődik. Főszerkesztő barátom írja intő levelében:: „...az újtípusú (tehát nem csak humán, vagy csak műszaki, hanem az emberért való, felelős, jövőtudattal is rendelkező) értelmiség kiformálódásának ellentmondásos folyamatát hangsúlyoznám, utalva egyébként is ellentmondásos átmeneti, sok tekintetben fejletlen gazdasági-társadalmi tudati viszonyainkra..." Hozzáfűzöm: a megszüntetve-megőrizve viharos, de nem kormányozhatatlan folyamatában.

Volt idő, nem is oly rég, amikor minden héten, csütörtökön estefelé tizenöt-húsz veszprémi értelmiségi, szélesebb ismeretségi-baráti kör, összeült a Stadion-vendéglőben, és egy pohár bor vagy korsó sör mellett megtárgyalták a világ és a város dolgait. Eszmét cseréltek szakmai kérdésekben is. Nem kaszinóztak. Szükségük volt egymásra, a másik gondolataira, a másik minőségére. Egyszer valaki, valahonnan, valahol megjegyezte: — Nocsak, találkozgatunk, találkozgatunk?... Nem volt ez hivatalos felelősségrevonás. Felszólítás vagy tilalom. Annál nyomasztóbb volt, nyugtalanságot, belső gyötrelmet, visszahúzódást okozó. A legközelebbi csütörtök este összenéztek: miről volt közöttük szó, ami nem mondható el nyugodt lelkiismerettel a Kossuth utcában, a Vörös Hadsereg téren vagy a népfront gyűlésén? Tiszta volt a lelkiismeretük, mégis elmaradoztak a vendéglőből. A társaság megszűnt. Attól kezdve otthon, magukban gondolkodtak az élet dolgai felől.

Két éve — vagy három? — amikor a vidéken élő értelmiségről beszélgetve dr. Nemecz Ernő, a Veszprémi Vegyipari Egyetem rektora, a Veszprémi Akadémiai Bizottság alelnöke pátosz nélkül, a dolgok igazságában magabiztos emberek szenvedélyével mondta:

Részletek az író Királynék városa című, a Magyarország felfedezése sorozatban készült könyvéből.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Németh János

ÉLETÜNK

kerámiaművész

1979 OKT

...verünk alkonyodik a borban
IGYUNK HÁT EZ AZ UTOLSÓ POHÁR

1021

ır azokra is erve
ség, hogy legszeb
ló úri épületek
k.
magyar középn
ötvös Károly, ez
ha adtak mag
a Badacsony le
en elmarasztalh
ág vette körül hazát
rétumnak számít. Tekintsünk csak a Vas megyeiekr
együlekeztek a legjobb igyekezetűek. Gazdagságban, r
ak főrangúak és szerény kisnemesek, majd parvenük,
előtt Eötvös műveiben kalapot emel. Különös, hogy l
a második világháború után vesztette el. A kisebbe
ra a hercegi uradalom s még egy-két, a szőlőért min
ebb uraság terjeszkedő szőlőbirtoka.
az ősi birtokukat vesztettek közül sokan badacsonyi
vagy abban sem, csak az egykori vincellérlakban.
t évtizedekben a kisebb-nagyobb dunántúli úri csalá

zelőtt, Kisfaludy Sándor születésének kétszáz éve
tam a költőről a Badacsonyban felépült járási mű
etelt a KISZ rendezte, jöttek is szép számmal, de

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Németh János,

ÉLETÜNK

keramikusművész

1979 OKT

1021

s út a megfeketedett óra s
elárvult madárszeplő nő k
kakukktoll súrlódik rugóin

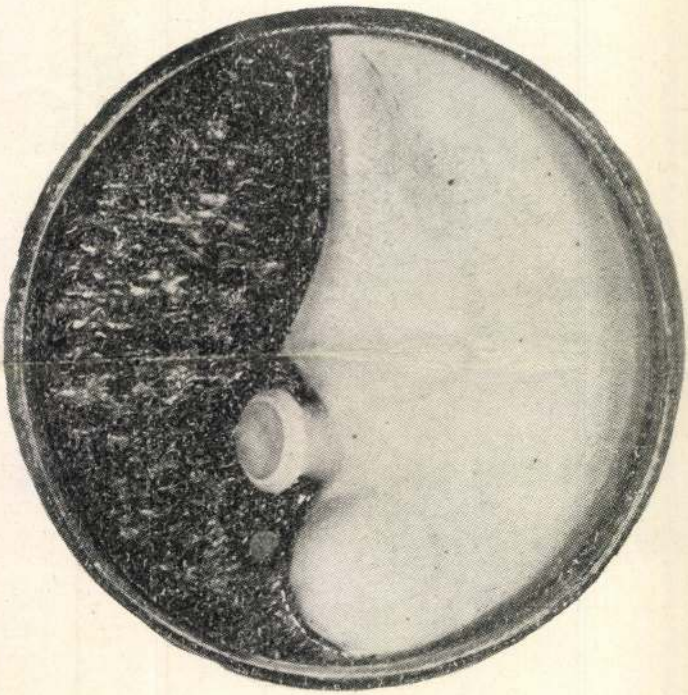

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-743, 340-726

Németh János,

ÉLETÜNK

keramikusművész

1979 OKT 1

Társasmagány.
Néhány belédvert alleluja.
Az eszmeiség sipolyverme
a hétköznapokban.
Az emlékezet embrió múltja.

1021

bonthatnák szirmaikat ki!
ne haragudj még a részegség
sem szabadon választható...

(tudom, van olyan győzelem
mikor az arconvágottak moso
vet rügyet az elvarjúdott fák
van úgy mikor az ember
a falba zúzza az arcát
hogy meggyötörje a falat;
az álom is veszendő
mint komor férfiak lelkében
néha az isten...)

a fényüket vesztett tükrök
ködös éjjelében nincs opálos ragyogás,
a holnapok szárny-ezüstje mögött
csak a kiválasztottaknak
adatik meg kitapogatni a sírást,
a befeléfordult mosolyt,
s ha már a csodákban hinni nem tudunk:
egymáshoz-épült arcunkat
imává kiáltsa ki a csendhez-szokott
hétköznapi történelem!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Németh János,

ÉLETÜNK

keramikusművész

1979 OKT

jék azoknál és azokkal ugyanazt amit ve-
lem meg nálam befejeztek

1021

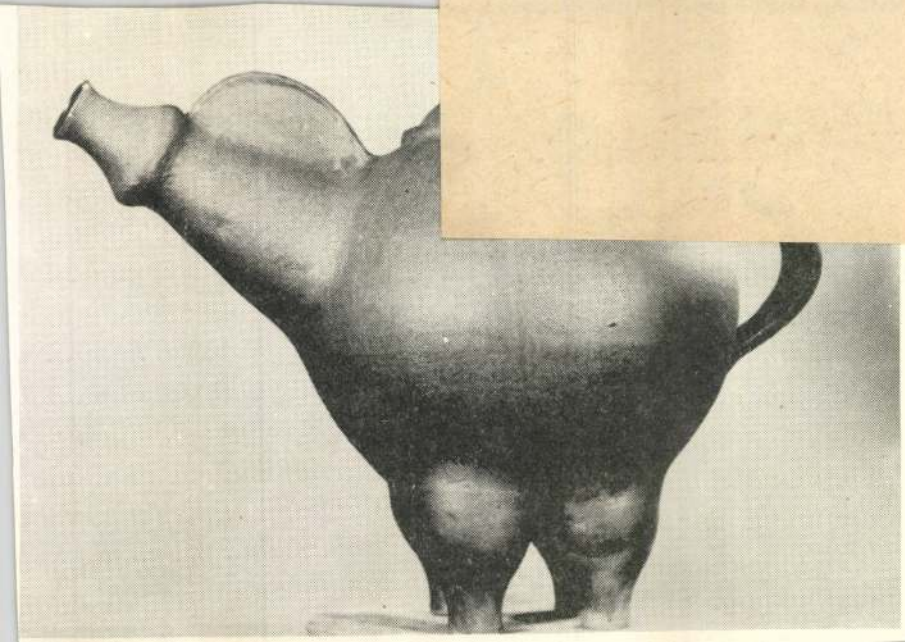

MHSAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Németh János,

ÉLETÜNK

kerámiakiállítás

1979 OKT

1021

Látszólag ügyet sem vetettek a picikre; a halnépség
gés kerítette hatalmába. Znon, bár baljós gondola
vezetében feltörő szomjúságot érzett, hosszú percek
állt a parton. Képtelen volt levenni szemét a látvá
tulásáról.

Egyszeriben rádöbbent, mi történt: a levegő ví
dobált mindent, a kéztörlésre használt rongyot bemártotta a vízbe, szájara fog-
ta, és rohant az épület felé. A töltésről futtában rálátott a csatornára: az áram-
lat megfordult, már ellepte a betongyűrűket, és egyre emelkedett a duzzasztó
falánál. „Hallucinálok!" — vágott belé. „Hallucigéneket is bedobtak!"

Bent a gépteremben viszonylag változatlan helyzet fogadta, csak a turbinák
hangja volt más — egyre mélyülő, lassuló zúgás —, és a műszerek, jelzőlámpák
fénye gyengült fokozatosan. „Na, ez alighanem ... ezt most jól kifogtam!" Arra
eszmélt, hogy ki tudja mióta, egyetlen műszert bámul: a frekvencia-mérő lom-
hán visszaereszkedő mutatóját.

Az asztalhoz támolygott, és minden erejét összeszedve lenyomta a rádió
gombját. A telefont már képtelen volt elérni, lehanyatlott a feje.

— Síkság, síkság! Figyelem, figyelem! A—B—C riadó! A—B—C riadó!
Összterület, összterület ...

Lassú vánszorgással nyertek értelmet fejében a bemondónő szenvtelen sza-
vai. „A mint atom, B mint biological, C mint chemical ... Nekem mondod? —
vigyorgott magában. — Tán te is légót hallgattál?" Egy pillanatra jó tréfa volt
ez, visszabeszélni a gépies magnó-szövegnek.

Valamikor csend lett, és kialudt minden jelzőlámpa. „A visszaforgást gátló
automatika. Jól van." Aztán a következtetés: akkor talán mégse hallucinált. Tény,
hogy megfordult a vízfolyás. Talán megússza harminchatórás szomjúsággal!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Németh János

ÉLETÜNK

kerámikusművész

1979 OKT

1021

Lassú, komótos hold vonul egy

... sarabe,
vissza az erdő szűz
fogja a fény,
lecövekli a látvány
szép testén idegen
Ín pendül,
lángja jajából
harcok mámora sajdul,
két szeme tűz szakadéka,
fölveti napkoronáját,
izmai ölre feszülnek,
csontja fehérül,
vére halált üt,
ölni, ölelni erős.

Feszes csöndben a fák.
Mintha kivégzőosztag várakozna
halálos türelemmel.
Nincs sortűz.
A pillanatba pillanat fúródik,
túzódik patanyom,
priccel a fény.
Az egymásra torlódott félelmek fölágaskodnak,
s rázuhannak a fölhorzsolt éjszakára.
A fák leeresztett ágain ragacsos levelek.
Az aszfalt egyetlen sebhely.

1021

Ára: 10,— Ft

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLETÜNK

1979 OKT

Németh János, Munkácsy-díjas, keramikusművész

1021

1981.XI.12.Televizió 19.30 /SzLné/

Tv-hiradó.

-Nagykanizsa belvárosának patinás épületei sorra megszépültel szineikben is felfrissültek az utóbbi években.Igy még határozottabban érzékelhető hogy Dél-Zala központi települése, milyen gondosan megőrizte épitészeti örökségét,terepláncolatából álló városszerkezetét,és vele együtt sajátos hangulatát. Nem az óváros rovására,hanem azzal szerves egységben épitették fel uj városrészeiket,egyebek közt 8 ezer lakást,több igényes kivitelü középületet,müvelődési intézményt,és kereskedelmi létesitményt.E példás várospolitika kivivta a Magyar Urbanisztikai Társaság elismerését is,amely a harmonikus városfejlesztésben,különösen a települési karakter,megörzésében elért,eredményéért,Hild János Emlékéremmel tüntette ki Nagykanizsát.A Hevesi Sándor Müvelődési Központban megtartott ünnepi tanácsülésen,Zala megye és a szomszédos városok,vezetőinek jelenlétében Ábrahám Kálmán,épitési és városfejlesztési miniszter adta át a kitüntetést,Mózes Pál tanácselnöknek. Ez alkalomból avatták fel a Müvelődési Központ előtti parkban Németh János keramikusmüvész térplasztikáját,valamint a városközpont szép barokképületében,az ugynevezett Hild-kaput.

-Egyik jelentős ipari településen jártam,nemrég.Sétaközben azt mondta nekem valaki,mit szól ehhez az uj lakótelepünkhöz,teljesen olyan mintha Pesten járnánk?Akaratlanul kicsuszott a számon,elég baj az.Természetesen nem azt tartottam bajnak,hogy a vaskályhás fürdőszoba nélküli,lakásokból távfütéses,a nagyvárosi komfort megannyi előnyét,kináló uj otthonokba kerülnek sokezren,azon sajnálkoztam,hogy a nevezetes helység hovatovább elveszti sajátos arcát,légkörét,és mahol-nap,a keleneföldi lakótelep,vagy Ujpalota vidéiki hasonmása lesz.Márpedig abból,mind a városnak,mind az országnak kára van.Monotonia fenyegeti az uj városképeket.Még a fővárosban is vita vitát követ,hogy miért nincs határozottabban önálló városképi értéke az uj Obudának,Őrmezőnek,vagy Pesterzsébetnek. Az épitészek, a történészek,a szociológusok,számára egyaránt izgalmas,kérdés,milyen legyen az a városkép,amelyben megtestesülnek épitészeink mai gondolatai,amely alkalmazkodik az ott élők életviteléhez,igényeihez,amely kifejezi épitőiparunk mai erejét éppugy,mint azt,hogy milyennek képzeljük el azt az életet,amely 30 év mulva zajlik majd az elénk táruló utcákon.Nagy felelősség nehezül mindazokra,akik akár mint megbizók,akár mint tervezők,akár mint épitők közremüködnek abban, hogy igy,vagy ugy épüljön be a haza egy darabja.Jó,hogy Nagykanizsa,bár müemlékekben szegény,város,tudatosan törekszik arra,hogy megőrizze tegnapi vonásaiból azt,ami megörzésre érdemes,és uj épitkezéseiben is önmagát szeretné kifejezni.Szerencsére a törekvése,nem egyedülálló.Néhány gyorsan fejlődő magyar város,mai arca is összetéveszthetetlen.Példaként hamarjában csak Salgótarjánt,Tapolca,Zalaegerszeg,meg Kecskemét jut eszembe.

1981.IX.24. 22,40 N. 2V2.

1021

Németh János
Munkácsy-díjas kerámikus

Tv-hiradó

- Németh János tárlata ma nyilt meg a Váci utcai Csók Galériában. Azok a tárgyak, amelyeket itt kiállit nagyon hasonlitanak, szinte rokonok a régi fazekasmesterek alkotásaival.

- Tudatos dolog ez, nem utánozni, hanem valóban hagyományokhoz kötődni. A család kezdte ezt a nagyapám és igy folytatódott nálunk. A zalai népi rusztikus kerámia egészen egyszerü forma világu és igy kötődik egyben az ókori klasszikus kultúrákhoz is. Én ezeket igyekszem átmenteni elsősorban a magam formanyelvére átépiteni, kialakitani. Nemcsak az edények, de a tárgyak, a szobrok, a gyertyatartók mind különböző hengerelemekből, csövekből tehát korongon készülnek.

- Németh János azt hiszem egyedül végzett főiskolát a családból, a többiek maradtak fazekasok. Jól járt-e, hogy ezt az utat választotta?

- Hát én nem tudom, lehet, hogy pechemre, lehet hogy szerencsémre. Talán szeremcsére az, hogy egy kicsit tágabban tekinthetek ki a világba, bánatomra pedig az, hogy nagyobb eszmei zürzavarban kell élnem.

- Ezeket a képeket, amelyeket most nézőink látnak tudósitóink Bánki Árpád és Zóka Gyula készitette. Ma már semmi sincs távol Budapesttől Magyarországon, mégis azérta müvészetben nem egészen mindegy, hogy ki hol él. Zalaegerszegen élni ebben a müteremben előny-e vagy hátrány?

- Hátrány az talán, hogy naponta nem lehet ott lenni a napi vér keringés közepette a fővárosban, fővárosi életben részt venni, de előny az is, hogy ettől a zürzavartól, zajtól egy kicsit távol esek és tán több idő jut az alkotó munkára.

Németh János, keramikusművész

Az új megyei kórház kertjében láthatók a zalaegerszegi művész kiskunságot idéző figurái
„Kecskés és ökrös" |repr.|

Keltai Nándor: Szobrok, festmények, kerámiák az új megyei kórházban.
Petőfi Népe, 1980. aug. 10.

Németh János Munkácsy-díjas képzőművész

Szakolczky Miklós festőművész az idén meglátogatta Lendvára, a művésztelepre. A művész elmondja, hogy megismerkedtek Lendva múltjával, jelenével. Voltak a lendvai galériában is: a modern festményegyüttesünket néprajzi anyag egészíti ki. A néprajzi gyűjtemény kiállításának rendezéséhez a Zala-egerszegi Németh János segítségét vesszük igénybe.

Vas Népe, 1980. okt. 15.

Németh János, kerapukus-
művész

Zalai Hírlap, 1979. nov. 25.

9

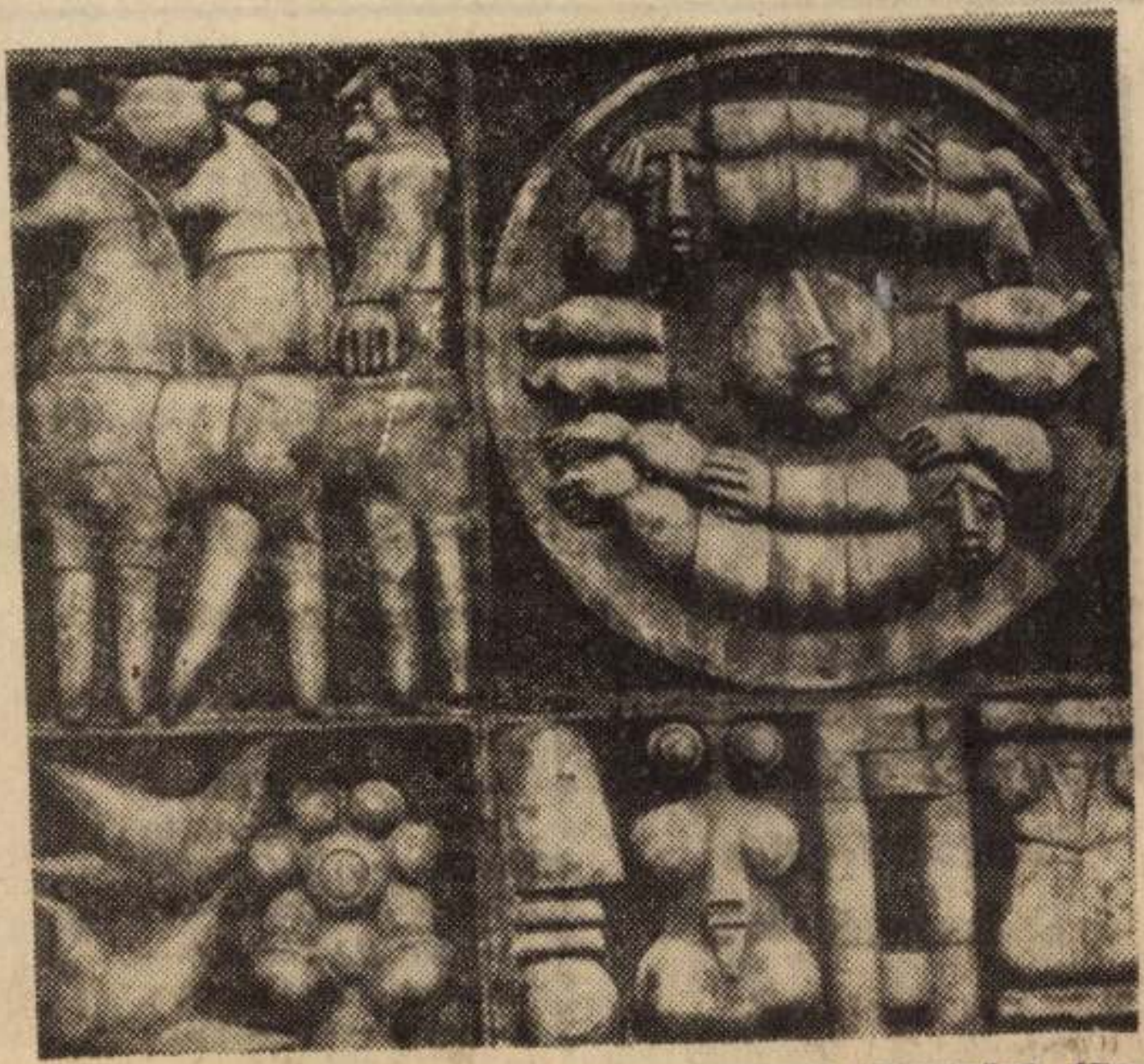

Németh János kerámiája a szombathelyi tűdőszűrő állomás épületén.

Kelta település Csehszlovákában

Kelet-Csehországban az egyetlen kelta település a Ceske Lhotice-i erődített város. A kelta város több mint

Berta kidugta a kezét a fürdőszobából:

— Richard, a pongyolámat!

A férfi félretette az újságot, és készségesen odaadta a kért ruhadarabot.

— Tudod, mire gondolok most? — kérdezte Berta.

Richard elmosolyodott.

— Azt hiszem, tudom...

— Csodálkozni fogsz — folytatta Berta —, de most Dominikra gondolok.

— No, de kérlek! — mondta csalódottan Richard. — Dominikra?! Most?!

— Ó! — sóhajtott föl az asszony. —

Tudom
hetetle
képtele
sorsán.
hetnél
Moso
és illat
a
Richar
— Sz

Mi

— Tu
hogy
neki.
—
lesz-e
— Cs
le a leh
— Ú

NÉMETH János

(Basel)

CHIKÁN Bálint: Ritka műkincsektől az aranykorig. =
Magyar Hírlap, 24.évf. 104.sz. 1991. május 6. 11.p.

Pécs, Vasarely Muzeum, Victor Vasarely, Anna Mark, Joseph Kadar, Vera Molnár, Rudolf Hervé és János Németh (Basel) sokszorosított grafikáinak kiáll. és vására.

Pécs, Lajos u. 158. Luxus c. kiáll. Ioan Bunus, Gelencsér Ferenc, Rosta József és Somlósi Lajos kiáll.

Bp., Maros u. Inart Galéria, Záborszky Gábor kiáll.

fegyverzetet viselt /arma belliça/,
volt öltözve /arma tormentalia/.[219]
viseletképeinek értelmezése most má
is, nemcsak a követendő módszer, tek
bennünket a fentebb Rembrandt u.n.
tetett problémához. A lovas viselet
évszázad multán - még mindig a Képes
könnyülovasait jellemző felszerelésr

E könnyü fegyverzetü magyar lo
irott források éppugy tudósitanak,
időben gyakran emlitett - ábrázolásc
nagy, 14. század közepi változását e
időben különösen Stella Mary Newton
nagy gondot a kor magyar viseletének
lezve, hogy ez a viselet az akkori E
keleties egzotikumot magát testesite
ismeri és elismeri a magyar viselete
Képes Krónika nyugatias udvari divat
nápolyi Statuts de l'Ordre de Saint-

Németh János, Munkácsy-díjas keramikus

Szvitek Erzsébet: A katarzis mégiscsak megszületett. Zalai művészek kiállítása a laki Faluházban.

Zala – ez a köztudatban elmaradott alkotó nevezetességeiben szegény megye egyre inkább meghatározóvá válik a „vidék" művészetét, kultúráját képviselők sorában az ily művész-nemzedék is bizonyítja tudását: Németh János keramikus, Hadnagy György faszobrász, Gábriel József festőművész, Szabolcs Péter szobrászművész már külhonban is szerepeltek műveikkel.

Művészet, 1989., 11–12., 100–old.

VIGADÓ GALÉRIA

A Magyar
Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
1988. április 22-én
16 órára
a Vigadó
Galériába

NÉMETH JÁNOS

kerámikusművész
kiállításának
megnyitására

Megnyitja:
KERESZTÚRY DEZSŐ
akadémikus

Megtekinthető:
május 22-ig
hétfő kivételével
naponta 10.00–18.00 óráig

ARTUNION

Németh János, érdemesművész keramikus

Németh Tibor zalaegerszegi fazekasmester abból a nagy fazekasnemzetségből származik, amelyiknek őse id. Németh Gábor, a nagypapa, aki benépesítette a Dunántúlt szenes kályhákkal, kandallókkal, épületeket díszítő kerámiákkal és fazekasedenyekkel is s tagja a művés keramikus Németh János, Németh Tibor és János unokatestvérek, de testvérek a kifogyhatatlan ötletekben és a hűségben, mely a zalai hagyományokhoz köti őket.

Koczogh Ákos: Virágzó fazekasság.
Dunántúli Napló, 1980. máj. 11.

Németh János, keramikus

a Pécsi Galériában júl. 6.-án nyílt meg a VI. országos kerámiabiennálé. Németh János a fazekashagyományon alapuló korongolt-stilizált népi motívumok ismételt felhasználásával alkotott újból emlékezetesen maradandót.

Ramocsay Ferenc: Kerámiaművészetünk mai helyzete.
Dunántúli Napló, 1980. júl. 24.

Németh János, keramikus

L: Gácsi Mihály

– Hír

8

Nepszabadság, Bp. 1980 aug. 19.

Németh János

Megbizták Németh Jánost, hogy az Uj-Delhi-beli Magyar Nagykövetség részére Kucsmás figura kerámia kompozicióját készitse el.

--------:Köztéri munkák.
MŰVÉSZET,1980.május - 47.lap.

Németh János

Az alant felsorolt kiállitásokról tudósit a lap kulturális eseményekkel foglalkozó rovata:
Molnár István grafikus a szegedi Ifjuságí Galériában október 6.-tól,
Vati József festőművész a debreceni Medgyessy Teremben október 11.-től,
Szalatnyay József a győri Képcsarnok bemutató termében október 11.-től,
Pál Ferenc iparművész a szolnoki Aba-Novák Teremben október 11.-től,
Németh János iparművész a zalaegerszegi Kisfaludi Stróbl teremben október 11.-től szerepel alkotásaival.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 6. XXIII.évf. 40.sz. 8. lap.

Németh János, keramikus

● DÍSZKÚT A zánkai Úttörővárosban felállították Németh János ajándékul készített kerámia díszkútját.

– o Díszkút

8.

Esti Hírlap, Bp. 1979 máj. 11.

Németh János, keramikusművész.

Az elmúlt héten mjitotta meg egykori fő iskolai évfolyamtársának, Kapcsányi Ottó ötvösművészet kiállítását, Zalaegerszegen. Németh János kiállítása tegnap nyílt meg Lentiben. A főiskola elvégzése után a művész visszajött Zalaegerszegre, hogy-előbb gyári keretek között-próbálja meg kibontakozni tehetségét. Művei, a formával szinte együtt él a magas hőfokon [égetett egyszínű vörös agyagináz. (említve)

Szélestei László: Iparművészeti bemutatók.

Zalai Hírlap, 1979. márc. 14.

NÉMETH JÁNOS

A Zalaegerszegen élő Németh János keramikus – Munkácsy- és SZOT-díjas, érdemes művész – hazai kiállításra készül. A fővárosban – a Csók István galériában – szeptember 24-én nyíló tárlatán az utóbbi évek legszebb munkáival találkozhat a művészetkedvelő közönség Danis Barna felvétele

Népszava 1981. VIII. 1.

Pszkov és az orosz Észak című kötet. Építészeti, vá-

Liszt-hanglemez-

a Somogy megyei [illegible]gybajomban helyezik örök nyugalomra.

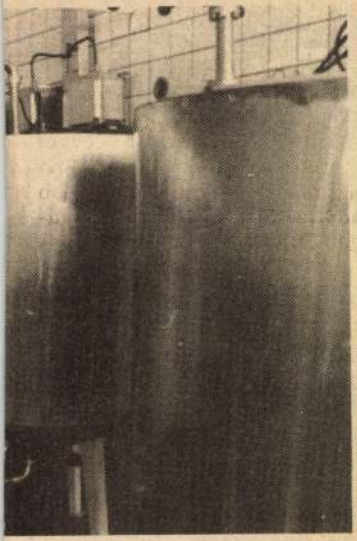

k közül elsőként építették meg – mán célú – húskészítmények elő-

Danis Barna felvétele

év vége [illegible]ól függ: *szakközépiskolában és szakmunkásképző intézetekben június tizenegyedikén, gimnáziumokban és általános iskolákban pedig június 18-án* fejeződik be a tanév. Így a tanév 38 hétből, illetve legalább 180 napból áll majd.

A tanítási év mostani ideje 32—32 hét, s erre az időre mintegy 190 tanítási nap esik, de — ezt az időt a jelenlegi rendelkezések szerint csak 90 százalékban kell kitölteni. Magyarán: *a tanítási napok száma lényegében nem változik.*

Honnan sikerült a tanév megnyújtásához szükséges időt „lecsípni"? Például *a téli szünetből.* A karácsonyi vakáció első napja nem december 22, hanem 24. lesz, és január harmadikáig tart. *Megrövidül a tavaszi szünet is:* április ötödikétől kilencedikéig tart.

Külön gondot okoz *az őszi mezőgazdasági munka.* Világos, hogy népgazdasági érdek a diákok őszi munkában például eddig nem ciklusban tanítottak több helyen, azaz *nem volt egyik szombat sem szabad.* Következésképp jóval több feladat hárul át a némiképp megnövekedett tanévre, mint az általános iskolában vagy a gimnáziumokban. Az általánosban a heti óraszám-növekedés mintegy 0,7 százalék — magyarán ez azt jelenti, hogy az eddiginél egygyel több napon tanulnak a diákok hat órát. A szakmunkásképző intézetekben — *az Országos Pedagógiai Intézet* szakértőinek becslése szerint — ennél lényegesen nagyobb mértékben emelkedik a terhelés. Előfordulhat, hogy *hetente több alkalommal is 7—8 óra lesz a diákok elfoglaltsága.* A szakmunkástanulók nyári szünetéből ugyanis már nem nagyon lehet oktatási célra napokat nyerni, mert a diákok *szakmai gyakorlatot* is

másik..."

ázdellárosok a kövek alatt

Nemeth János

Megbízták a művészt, hogy a
zaukai Ütt ó nóvaros részére
„Neptun," keramia plasztikát
„ját készítse el.

– Kisztéri munkiak.
Művészet, 1979. december – 47 lap.

Németh János

Nagykanizsa reprezentatív új művelődési háza előtti parkba kerül a Munkácsy-díjas zalaegerszegi művész, *Németh János* nagy kerámia plasztikái

Magyar Hirlap 1980/2/1/9

Németh János, keramikus

L: Kiss Sándor

–: Átadták a Művészeti Alap... 9.

Nérszabadság, Bp. 1979. dec. 15.

NÉMETH JÁNOS

A Váci utcai Csók Galériában Németh János kerámikus, Munkácsy-díjas, érdemes művész figurális és dísztárgyaiból nyílt kiállítás. A Zalaegerszegen élő mester munkásságának központjában a népi konvenciók és a kerámiaformálás korszerű követelményeinek összehangolása áll. Népiessége belülről fakad, s állandó kapcsolatban van a vidék életével, színeivel. Az anyagalakítás és -ábrázolás szimpatikus egységét megtestesítő cserépfiguráiban a népélet jellegzetes eseményeit és típusait örökíti meg figyelemre méltó realizmussal, amely nincs hijával a derűnek, sőt, a vaskos humornak sem. Képünkön a művész „Európa elrablása" című alkotása

Danis Barna felvétele

Népszava 1981. X. 6.

gyorsan bokán rúgta és a klumpatalpat tudvalevően keményfából faragják. Benneakadt a szó. Helyette a szőke folytatta:

— Egyetemista az egyik, annak mire futja az ösztöndíjából meg a zsebpénzéből?

— Kocsirá úgy látszik, igen — ingerelte Fóris.

— Áh, az a másiké, a Zsoltié. Illetve az se az övé, mert az úgy van, hogy a Zsolti autószerelő egy maszeknál és a javításra beadott kocsikból néha megsétáltat víkendre egyet.

— Nem ciki? — vette át a stílust Fóris.

— Áh! Ha nem is menő, de fej a Zsolti. Próbajárat, bejáratás, ez a sóder és miért is ne?

— Maga aztán szépen kiadja! — cukkolta tovább Fóris.

— Mert pipa vagyok rá! — pirult el, mint a tettenért, a szőke. — Nem csóró a Zsolti, csak most kicsit megszaladt a dohány. Bérelt vitorlást, este a Zsokébárba whiskyt — s-sel mondta —, ittunk, hát megesett, na.

Fórist kissé váratlanul érte ez a „megesett", és eszébe jutott: — Hol aludtak?

— A Bandinak, az egyetemistának a szüleinek van egy kéglijük egy társasmicsodában, Almádiban, hát az a miénk volt.

S nem a bűn, csak a *pillanat* sugárzott belőlük: jóformán az egyetlen, amely valóságos volt számukra.

Ezópusz tücskei, látta be Fóris és megengesztelődött. Beérkeztek a siófoki hídra, piros lámpát kaptak. Fóris, mielőtt besorolt volna a bal kanyarhoz, hogy lehajtson a partra, lassított.

— Levihetem magukat a kútig — mondta. — Ott hamarabb és könnyebben kapnak Pestig menő kocsit...

— Az nem jó — szólalt meg újfent a fekete. — Ott nem hiszik el, hogy kipurcant a fűrész...

Elhallgatott, mielőtt a klumpa újabb kék folttal ajándékozza meg. A szőke igyekezett menteni:

— Odamenjünk az induló kocsikhoz? — könyökölt előre, az első ülés támlájára, majdnem Fóris nyakába. — Mit gondolnának rólunk, mik vagyunk? Stopolni, az más, az mindenkivel előfordul. Még velünk is — vihogott hibátlan fogsorával.

Hátulról rájuk dudáltak, mert a lámpa zöldre váltott, s ők se erre, se arra. A szőke hátrafordult:

— Mit bőgsz? — kiáltotta. — Nem ad anyuci enni?! — Visszafordult. — A marhája.

— De lehet, hogy Pestre hez jutó sportszatyron. Így csak futólag látta a vörös cipzárnyomot elvonulni a tükörben. A forgalom nem engedett érzékeny és hosszú búcsút. Talán ha Pestig együtt maradtak volna.

De Fóris visszasorolt a belső sávba, s már kanyarodott is. Csak azután mondta nevetve:

— Úristen, hogy nyomta a szöveget a kis csaj!

— Ne rohanj úgy — szólt rá a felesége és hátranyúlt a strandtáskáért. — Egész idő alatt a frász tört a tárcádért.

— Rajta volt a szemem — mutatott a tükörre Fóris és mindjárt vissza is igazította.

— Azt vettem észre — bólintott az asszony. — Még szép lett volna, ha megfújják! Micsoda két kis... — és kimondta azt, amit Fóris az előbb, ha némi fenntartásokkal is, de gondolt.

Lehet persze, hogy az asszonynak nem volt igaza. De meg kell érteni őt is. Egész úton hallgatott.

Fóris sóhajtott. A szabadságnak egyszer mindig vége. A vezércikkre még várni kell, majd eszébe jut az is.

De a tárca, az megvan.

Bogáti Péter

- Németh János

A moszkvai magyar kiállításon részt vett Németh János is, akit magabiztosság, szilárd komponáció és plasztikus tömörség jellemez.

------:Nemzetközi szemle.

Művészet, 1976. március - 42.oldal

Németh János

Németh János kiállítás ám egyedi tárgyak mellett falképek szerepelnek, középületekhet díszítő lesznhazási munkák tervei és fotói.

-----:Kiállítási naptár.

Művészet,1976.március - 48.oldal.

Németh János

1969-ben a Derkovits Aremben
rendezett kiállításon mutatkozott
be. Azóta négy vidéken, mint Pesten
gyakran szerepel kiállításokon.

-----:Kiállitási naptár.

Művészet,1976.március - 48.oldal.

Németh János

1934-ben született a miskolcon, az Ipar-
művészeti Főiskolán Gádor István
tanítványa volt. Munkásságát
Munkácsy díjjal jutalmazták.

----:Kiállitási naptár.

ivészet,1976.március - 48.oldal.

Németh János

A Zalaegerszegen élő Németh János a magyar népi parasztság hagyományaiból alakította ki sajátos, magyar színes egyéni művészetét

----:Kiállitási naptár.
Művészet,1976.március - 48.oldal.

Németh János
keramikus

A Balaegerszegen élő Németh János március 26-án nyitotta meg tárlatatát a Műcsarnok-ban.

----:Kiállitási naptár.

Müvészet,1976.március - 48.oldal.

Németh János

Egyedi jellegű munkám a régi
hagyományt tehát korszerű
tartalmi mondanivaló val.

Brestyánszky Ilona: Mátrix és formák,
Nők Lapja, 1976. ápr. 24 – 23 oldal.

NÉMETH JÁNOS

Ennél kevésbé pozitív, de talán kevésbé is általános jelenség az, amit méretzavarnak is lehetne nevezni. Németh János samott-dombormüvei például olyanok, mintha kórosan felduzzadt kályhacsempék lennének.

Magyar Hirlap 1975/274/4 Havas

Németh János, keramikus

1976. IV. 4. 11.40. Petőfi
Láttuk, hallottuk....

- Bán András, Németh János keramikus Mücsarnok-beli kiállításáról számol be.

-

- Rég nem látott barátnak kijáró örömmel és bizalommal üdvözölhetjük Németh János kerámiáit a Mücsarnok oldaltermeiben. Jól ismert, barátságos formákkal találkozunk. Egy mesterré érett művész tévesztheteten kézjegyével. A most negyven éves Német Hános Zalaegerszegen él. Számos köztéri munkát készitett már, számos dijat kapott, művészete vitathatatlan tekintélynek örvend, méltán. Monumentális kerámiája Kovács Margit legjobb korszakainak folytatója. Az első,,amit a néző megérez a kiállitás teremben az a duzzadó, hasadó kerámiák, vérbő reblei humora.Ez a humor nem elsősorban a témákból a népmesékből és anekdotákból ered, hanem a vaskos, telt asszony alakú csempék, vagy a tenyeres-talpas edények, fedeles edények formájából megformálás módjából, a korongolásból. Figyelemreméltó, hogy a Szombathelyen élő Geszler Máriával e nyugat-magyarországi sarokban kotten is a korongolás még mindig meglévő lehetőségeinek kiaknázásán fáradoznak. Munkálkodásuk eredménye, hogy a belső terek diszitésére ők is

igen alkalmas monumentális korongot, faliképkerámia van kialakulóban. Ha kerámia faliképekről beszélünk, érdemes felvetni a többi kiállitott tárggyal kapcsolatban is a funkció kérdését. Világos ugyanis, hogy a több kilós butéliáknak, a nagyfigurákkal diszitett tálaknak butériához és tálhoz nincs sok közük. A diszes csempék, a domború, vagy körszororszerü figurák pedig már a használhatóság e távoli őseitől is messze kerültek. Persze kiagyalhatunk ugynevezett modern felhasználásokat, mondhatjuk, hogy kerti vagy tér diszitő kerámiák, csak hogy ez tévedés. E tárgyak szerepe ugyanz, mint a szobroké és a képeké, amelyeknek a töredéke kerül a készitője által elképzelt ideális helyre, az alkalmi kiállitásokat leszámitva. Hozzá kell tenni, hogy Németh János legfőbb ihlotője, épp a képzőművészet. A népmüvészetből csak megmunkálási módokat vesz át. De annak lényegétől, jelentésétől távol áll. Ám ezeket az elemeket és általában a kerámia előnyeit kiválóan használja fel képzőművészeti jellegü müveiben. Koncentráltan, tömörré formáltan azokat. Ezért mond le a részletezésről, az apróbb formákkal való játszogatásról, sőt újabban a szinekről, a mázakról is. Égetett agyagmunkáiban súlyos egyszerüséggel szól.

Németh Julcsa, keramikus

L.: Kő Pál

Lukács L.: Képzőművészet ... 63-66.

JELENKOR, Pécs, 1976. január XIX/1.

Németh János keramikus művész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

NÉMETH JÁNOS

KERÁMIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

MEGNYITJA:

BORSOS MIKLÓS
SZOBRÁSZMŰVÉSZ

1976. MÁRCIUS 26-ÁN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 17 ÓRAKOR

MŰCSARNOK, BUDAPEST, HŐSÖK TERE

2916 fnyv l.

Németh János, kéziratai

L.: Erdős János

– : A Jelenkor kiadványai 1954.

JELENKOR, Pécs, 1975. december XVIII/12.

Németh János, keramikus

□ NÉMETH JÁNOS kerámikusművész kiállítását Borsos Miklós szobrászművész nyitja meg március 26-án, pénteken délután 5 órakor a Műcsarnokban.

— □ Németh János 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976 márc. 20.

Németh János, keramikus

L.: Bord Éva

P. Szücs J.: Hagyományok a korongon 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. ápr. 9.

Német L. János, keramikus

L.: Hosfai József

— : Közlemény 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. ápr. 17.

Németh János, keramikus

A kiállítási Intézmények értesíti a tárlatlátogató közönséget a Műcsarnok, a Fényes Adolf Terem és a Helikon Galériában rendezett kiállítások ünnepi nyitva tartásáról. Április 18-án, vasárnap nyitva, 19-én, hétfőn, zárva, 20-án, kedden nyitva, 21-én, szerdán, zárva. Vészi kiállítása a Fényes Adolf Teremben április 18-án, vasárnap zárul. A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítóterme rendezés miatt zárva. (x)

– Közlemény

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 17.

COV

Németh János, keramikus

h.: Vigh Éva

Koczogh A.: A pénz . . . . 5.

Népszava, Bp. 1975 nov. 21.

Németh János, kerámikus

— A DUNAÚJVÁROSI UITZ BÉLA KIÁLLÍTÁSI TEREMBEN tegnap megnyitották Németh János Munkácsy-díjas keramikusművész tárlatát, amelyen a Zalaegerszegen élő művésznek a magyar népi fazekasság hagyományaiból táplálkozó, egyéni karakterű kerámiái láthatók.

— : Hír

8.

Népszabadság Bp. 1976. júl. 24.

Németh János keramikus

a Bartók Művelődési Központ elkészítette az Uitz Béla kiállítási terem 1946 évi programját, melyben szerepel a művész kiállítása.

Kéjer Magyar Hírlap, 1946. jan. 19.

Németh János

— **Németh János** Munkácsy-díjas kerámiusművész alkotásaiból kiállítás nyílt pénteken Dunaújvárosban, az Uitz Béla kiállítási teremben. A tárlaton a Zalaegerszegen élő művésznek a magyar népi fazekasság hagyományaiból kiinduló egyéni karakterű kerámiái láthatók. *(MTI)*

keramikus művész

Alkotásaiból kiállitás
nyilt Dunaujvárosban.

Népszava, 1976. julius 24.
8. oldal

Németh János, kerámikus

[Tüskés T.: Képzőművének műhelyében c. cikk után.

Németh János: Kerámiája 546. old,

Jelenkor, Pécs, 1976. június XIX/6,

Németh János, keramikus

L: Kun Éva

Vadas J: Semmi sem Tökéletes 12

Élet és Irodalom Bp. 1984. okt. 12. XXVIII/41

Németh László kéziratai

Dorrszky Hedvig: Gondok és lehetőségek a mai magyar kéziratában

Budapest, 1982. szeptember

Németh János keramikus

Popány Gábor: Kerámia, rost

Művészet, 1983 február

Németh János keramikus

P. Szücs Julianna: Kőcsögosztály és vidéke

Művészet, 1982. szeptember

Németh János keramikus

NÉMETH JÁNOS Munkácsy-díjas keramikus, érdemes művész alkotásait tekinthetnek meg az érdeklődők.

Népszabadság, 1985. VI. 21

Nemeth János hiranulus

[illegible]
a másik pedig századunké, s akik
oly eltérő körülmények között dol-
goztak, éltek — [illegible] tudományta-
lan és reménytelen vállalkozás. Még-
is, a kompaktisztika [illegible]

Népmadszoj, 1985 VI. 21

Németh János kerámikus

▲ Németh János kerámiáiból nyílt meg kiállítás a nagykanizsai városi képtárban. A Munkácsy-díjas érdemes művész negyedszázados munkásságát bemutató tárlaton faliplasztikákat, domborműveket, figurákat és edényeket láthatnak az érdeklődők.

Népszabadság, 1985. II. 8

Németh János kerámiái Vonyarcvashegyen

„Készült jómagam szórakozására... meghát barátaim öblös torkának" — áll Németh János korsóján.

Július végéig a vonyarcvashegyi tanácsház egyik termében, augusztus 1-től pedig két hétig a balatongyöröki kiállítóteremben láthatják az érdeklődők a zalaegerszegi kerámikusművész, Németh János munkáit.

A Munkácsy-díjas érdemes művész, aki fazekas családból származik, megtartotta a cserépedény-készítés sok évszázados hagyományait, de megtoldva saját leleményeivel korunk szelleméhez igazította. Többnyire edényeket formál, melyek azonban nem csupán valami tárolására szolgáló alkalmatosságok, hanem ábrázolatok is. Emberalakot vesz föl például a gyertyatartó és a művész maga örömére és barátai mélységes torkának töltögetésére készített hatalmas korsó is az Ádám és Éva legendáját állítja elénk bumfordian kedves alakjaival.

Németh János ember- és állatfigurái is őrzik a korongozott formákat. A művész ugyanis a fő és a kisebb formákat egyaránt valamely edényformából alakítja ki, építi össze ezeket az elemeket szoborrá. Például a Kecskemét számára készült kecskefigura törzse két nagy, nyaka, feje, szakálla, farka, lábai egy-egy kisebb köcsög. És a haspók és jámbor antik tengeristen, Neptunusz békésen heverő alakján is könnyű fölismernünk az eredeti edényformákat.

Hasonló jegyeket mutatnak a művész szögletes vagy kerek (tálszerű) alakzatba komponált domborműves falidíszei, akár kétarasznyiak, akár falnyi terjedelműek. És ami ugyanilyen fontos: valami sajátos derű, népi tenyerestalpasság és pannon harmónia jellemzi őket. Ebben találjuk meg legfontosabb összekötő szálat, mely a népi fazekassághoz kapcsolja Németh munkáit.

Heitler László

Németh János, Munkácsy-díjas kerámikusművész

Kalai Hírlap, 1982. júl. 29. 5. old.

Nemzetközi labdarúgó tornák

A szokottnál is hosszabbra nyúlt labdarúgó-vakáció végének közeledtét jelzi, hogy egyre sűrűsödnek az előkészületi mérkőzések. A hét végén Zalaegerszegen két jelentős tornát is rendeznek, az egyiket a ZTE, a másikat — ifjúságiak számára — a Zala megyei Labdarúgó Szövetség.

Szombaton és vasárnap a *ZTE* vendége lesz a jugoszláviai *Rijeka* I. osztályú csapata, továbbá Ausztriából az ismert *Wiener SC*, valamint a II. osztályú *DSV Alpin* együttese. A stadion gyepszőnyegének felújítása és kímélése miatt a mérkőzéseket a Sport utcai pályán játsszák, mindkét napon délután 15 és 17 órai kezdettel.

A program: Szombaton 15 órakor a *Rijeka—DSV Alpin*, majd 17 órakor a *ZTE—Wiener SC* mérkőzésre kerül sor. Vasárnap 15 órakor a *Wiener SC—DSV Alpin*, 17 órakor a *ZTE—Rijeka* összecsapás lesz.

Péntektől vasárnapig kerül megrendezésre a *III. Balaton Kupa* nemzetközi ifjúsági labdarúgó torna is. Ezen *Zala megye válogatottja*, az NSZK-beli *Auerbach* és *Hamburg* csapata, a jugoszláv *Maribor*, továbbá az *Olajbányász SE* és a *Keszthelyi Haladás* fiataljai vesznek részt. A ZTE rendezvényével az ifjúsági torna mérkőzései nem ütköznek, mert a selejtezőket pénteken, és szombaton délelőtt a ZTE Ifjúsági Sportcentrumban bonyolítják le, a vasárnapi helyosztót pedig Keszthelyen. A selejtezők 2x30 percig, a helyosztók pedig 2x45 percig tartanak. Pénteken a ZTE Ifjúsági Sportcentrumban 10 és 17 órakor, szombaton 10 órakor egyszerre két mérkőzést játszanak le, vasárnap Keszthelyen az 5—6. helyért 10 órakor, a 3—4. helyért 16 órakor, az 1—2. helyért pedig 17.50 órakor kezdődnek a találkozók. A tornán az 1964. augusztus 1-e után született labdarúgók vehetnek részt.

Szerdán, pénteken, szombaton, vasárnap

A ZTE labdarúgó csapatának bajnoki programja

Hétfőn az MLSZ tanácster- (szombat), 16.30: *Debrecen—ZTE*. Szeptember 18 (szombat), 16.00: *ZTE—Raba ETO*. Szeptember 25 (szombat), 16.00: *Békéscsaba—ZTE*. Október 2 (szombat), 17.00: *ZTE—PMSC*. Október 9 (szombat), 14.00: *Nyíregyháza—ZTE*. Október 16 (szombat), 17.00: *ZTE—Bp. Honvéd*. Október 23 (szombat) 11.00: *Csepel—ZTE*. Október 27 (szerda), 17.00: *ZTE—MTK-VM*. (A szerdai mérkőzésre a magyar válogatott október 31-i, Norvégia elleni találkozója miatt kerül sor.) November 7 (vasárnap), 13.00: *Tatabánya—ZTE*. November 13 (szombat), 13.00: *ZTE—Videoton*. November 19 (péntek), 16.30: *Ú. Dózsa—ZTE*. November 27 (szombat), 13.00: *ZTE—DVTK*. December 4 (szombat), 13.00: *Haladás VSE—ZTE*.

Németh János, keramikus

12 db felvétel kerámiákról

Németh János: Kerámiái

Forrás, Kecskemét, 1982/ január

B/I – B/IV és
2,3,6,7,9,45,48,67
oldal

XIV/1

Németh János, keramikus

□ NÉMETH JÁNOS keramikusművész kiállítása nyílik ma délután fél 6-kor a Csók István Galériában (V., Váci utca 25.). A tárlatot — amely október 8-ig látogatható — Keresztury Dezső akadémikus nyitja meg.

– □ Németh János 2.

Esti Hírlap Bp. 1981. szept. 24.

Németh János, Munkácsy-díjas keramikusművész

Gladnagy György szobrászművész egyik kiállítása alkalmával Németh János a vendégkönyvbe írta: „Tovább! Előre!"

M. H.: Gladnagy György salacegyházi műtermében.

Zalai Hírlap, 1982. jan. 23.

Németh János, kerámikus

Mesteremberek utóda

NÉMETH JÁNOS KIÁLLÍTÁSA A MŰCSARNOKBAN

Rövid végtagok, hordó törzsek, pufók fejek, bogyó szemek — ezekből a jellemző részletekből rakódnak össze *Németh János* kerámikusművész figurái. Műcsarnokbeli kiállítása érdekes kísérletről és annak eredményéről ad számot. És miközben a néző belefeledkezetten csodálja a különös egykori világ üzenetét és mesterségbeli tudását hordozó munkákat, el is tűnődik: tulajdonképpen mit lát? Szobrokat, vagy díszítő, hangulatot ébresztő kerámiákat?

Németh János fazekas- és kályhásösöktől származik. Olyan mesteremberek utódja, akik rendkívül ügyes kézzel és utánzóképességgel szolgálták a megrendelők ízlését, igényét, s közben, csak úgy mellékesen, a részletekben újat, eredetit is teremtettek. Utóduk, aki munkáit javarészt ugyancsak korongolja, örökölte a mesterősök szorgalmát, kezeügyességét, de mindehhez főiskolai diplomát is szerzett, s ez természetesen hozzásegítette a kerámia formavilágának történeti számbavételéhez és művészi továbbépítéséhez.

Nemcsak ez különbözteti meg az elődöktől. Azok arra törekedtek, hogy művészi értékekkel is bíró kerámiáiknak használati értéke is legyen, Németh János már erre alig-alig gondol. Kerámiáinak javarésze különben is túlnő saját műfaján, *s átlép a plasztikába.* Vagyis: a kiállításon túlnyomórészt agyagból készült égetett szobrokat láthatunk, amelyek a primitív szobrászat jegyeit éppúgy magukon viselik, mint a *rusztikus* és nem annyira a szemlélet, mint inkább az ábrázolás esetlenségei miatt *groteszk* népi művészet jellemzőit. Ez a formai világ behatárolja a művész mondanivalóját: többnyire jelképeket vagy szimbolikus értelmű élethelyzeteket ábrázol. Németh János kerámiáinak sem a formavilága, sem a tartalmi világa nem új és mégis, munkáit látva az eredetiség, a felüdítő újszerűség jut először eszünkbe. Ami egykor sutaság volt. Némethnél *tudatosan használt* elem, s ami egykor élő, valóságos emberi kapcsolatokat kifejező élethelyzet volt, nála szimbólummá emelkedik.

De ami most még frissítőnek hat, könnyen kifáradhat és a formai erény béklyóvá válhat. Mert ez a formai világ alig engedi el a művészt a ma tartalmáig, s alig teszi számára lehetővé, hogy bonyolultabb összefüggéseket is kifejezzen.

A tárlat egyik érdekes darabja, a Göcseji házaspár
(MTI Fotó)

Németh Jánosnak éppen az összegző kiállítás alkalmából számot kellene vetnie művészi továbbfejlődésével, lehetőségeivel, s el kellene döntenie, *reprodukálja-e* korábbi eredményeit, avagy *újabb értékek* meghódítására törekszik, egy olyan népi formakincs művészi felhasználására, amely nemcsak a bumfordi elégedettség, s öntudatlan boldogság kifejezésére alkalmas, hanem a lírai témák, a szenvedés, a vállalt tudat megszólaltatására is. Bármelyik utat választja is, egy igen tehetséges ember kísérletének lehetünk majd tanúi.

(harangozó)

Hadgyakorlat és biztonsági különítmény

Közös *biztonsági különítményt* alakított tegnap a portugál hadsereg és a rendőrség a választási hadjárat nyugodt lebonyolításának szavatolására. A hivatalos választási kampány kezdete óta, vagyis

egy hét alatt hét pokolgépes merényletet követtek el az országban.

A merényletek *Vila Real* észak-portugáliai városban *két halálos áldozatot* követeltek.

Porto kikötővárosban tegnap két pokolgép robbant. Az első a reggeli órákban a *Portugál Kommunista Párt* helyi székháza előtt, a másodikat pedig mozgó gépkocsiból hajították a *Demokratikus Néppárt* épületére.

A portugál légierő sugárhajtású repülőgépeinek, gyalogsági és tüzérségi alakulatoknak részvételével *hadgyakorlatot* tartottak tegnap. A hadgyakorlatot *Franco Charais* dandártábornok, a *közép-portugáliai* katonai körzet parancsnoka irányította, aki a múlt héten felhívta a figyelmet arra, hogy

jobboldali elemek államcsínyt készítenek elő a forradalom és a szocializmus ellen.

A hadgyakorlat célja az volt, hogy *visszaverjék a Spanyolországból beszivárgott feltételezett ellenséget*, aki az ország demokratikus rendszerének megdöntésére tör.

ÜLÉST TARTOTT A GENB TANÁCSA

A *Gazdasági Együttműködési Nemzetközi Bank* (GENB) tanácsa tegnap Moszkvában megtartotta 42. ülését, amelyen a bank tagországainak küldöttei, a KGST titkárságának és a *Nemzetközi Beruházási Bánknak* képviselői vettek részt. Az ülésen a tanács

Spanyol helyzetkép

A segoviai börtönből hétfőn megszökött politikai foglyok közül néhánynak — valamennyien az ETA *baszk függetlenségi mozgalom tagjai* — sikerült francia területre jutnia.

A Franciaországba érkezett volt rabok *Bayonne-ból telefonáltak Spanyolországban maradt családjuknak.* A spanyol rendőrség *a 29 szökött rab közül 22-t elfogott, egyet tűzharcban megölt.*

A szombati madridi demonstráción őrizetbe vett másik 15 személyt az úgynevezett „közrendvédelmi bíróság" elé állítják, három további letartóztatottat pedig a *katonai hatóságoknak* adtak át.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Németh János, Munkácsy-díjas kerámikusművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1982 FEB 2 01

1021

1982. FEBRUÁR 20.

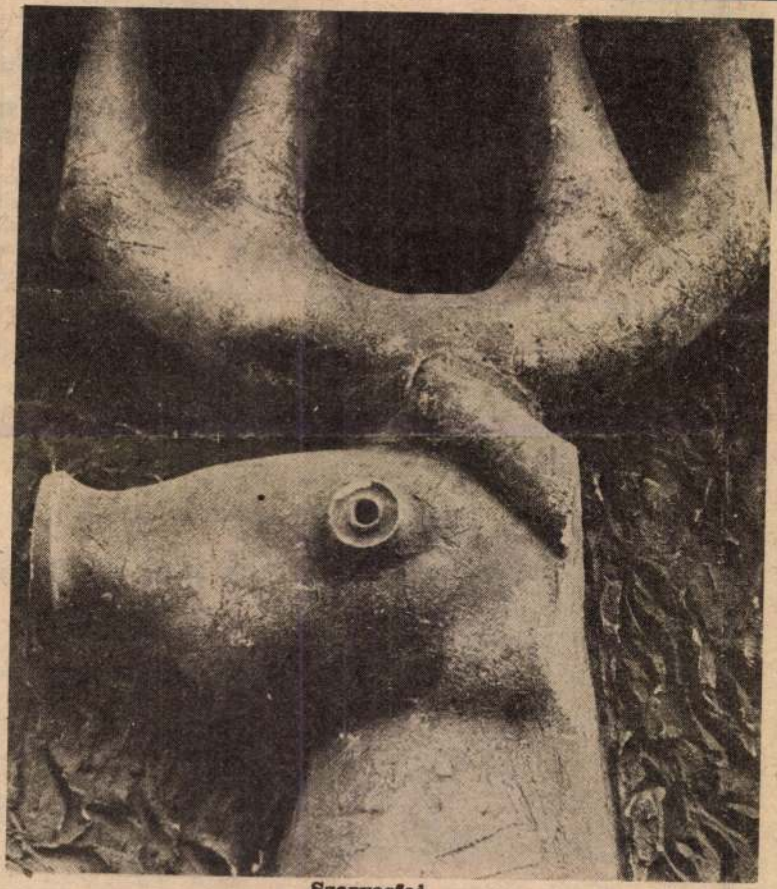

Szarvasfej

ma

ész „tatárjárás"

ne ismerné ik köszörűst?

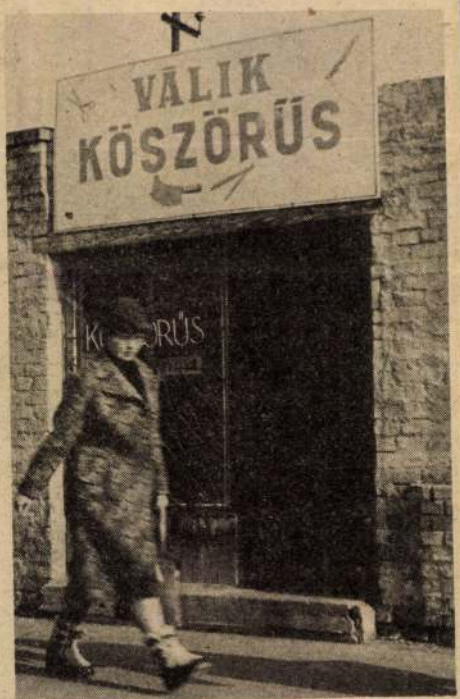

ör-
sz-
eg-
ész
za-
ér-
ér-
nol
gy
vá-
gy
rűs
os-
ba-
hi-
adó
en-
gy
kad
aki
az

az,
ne-
á-
a-
be
y-
nt
a-

géből jön idősebb bátyám műhelyé-
ben. Mint családtagnak, so-

Jó közérzet

Tisztaság, jólápoltság

A bőr, a haj, a körmök gondozása nem időszakho kötött, mégis a közeledő ta vasz fokozottan szükségess teszi, hogy foglalkozzunk testünk ápolásával, hiszen egyre többen vagyunk szabadban fedetlen fővel kesztyű nélkül. Az ápolt bőr kéz láb, haj és nem utolsó sorban a fogak gondozás idősebb korban egyarán esztétikai és egészségügy követelmény.

A kéz és a láb ápolása

A gondozatlan kéz gyászoló körmökkel visszataszító mé idős korban is. Kézmosá hoz zsíros szappant hasz náljunk és puha körömke fét. Ha foglalatosságunk kö vetkeztében körmünk ala piszok gyűlik össze — s e ha elmúlnak a fagyok

Németh János,
ZALAI HÍRLAP
Keramikus, munkácsy-díjas, Érdemes művész

1021

Kiállítássorozat, új művek

Műteremlátogatás Németh János kerámikusnál

„Otthoni táj; emléked mint vér jár a szivemben"

Keresztury Dezső e sorai ihlették meg Németh János Munkácsy-díjas Érdemes Művészt, amikor a zalaegerszegi városi tanács megbízásából félig társadalmi munkában megalkotta kétszer két méteres domborművét a zalaegerszegi Keresztury ház számára. Az október elején, a ház verandáján falra kerülő mű egyelőre még darabokban várja, hogy izzó kemence érlelje meg anyagát. Az elmúlt hetekben azonban a dombormű készítésén túl más tennivalók is gazdagították a Zalaegerszegen élő kerámikus napjait. Két nagy kiállítása is nyílt a közelmúltban, s csak napok választják el attól, hogy egy harmadik megnyitóján is ott álljon.

Mór, Székesfehérvár, Szekszárd. E három helyszín kiállítótermei fogadták, illetve fogadják be a zalai kerámikus jellegzetes, életteli műveit. Sőt, nemcsak kiállítótermek.

— *A móri kiállításhoz egy csodaszép barokk kastély, s annak parkja szolgált helyszínül* — mondja Németh János. — *Szabad téren indult a bemutató, s a kastély három termében folytatódott. A szép fehér bolthajtások közt nagyon jól érvényesültek a munkáim.*

— Mit mutatott be?

— *Tulajdonképpen keresztmetszetet adott a kiállítás eddigi munkáimból, hiszen hatvan, hetven darabot is kiraktunk. Figuratív térplasztikákat, edényeket, s fali plasztikákat is. A móri kastély egy nagyszabású alkotótelepnek is otthont ad, kerámikus műhely, szövő-, s grafikai műhely is található benne. E kiállításra tulajdonképpen a nyári alkotótelep zárása alkalmából került sor.*

— A héten, szerdán, Székesfehérváron is nyílt egy tárlata.

— *Igen, ide kerültek Mórról a szabadtéren bemutatott dolgaim. Székesfehérváron nagyobb méretű kerámiákat, s három reliefet állítottunk ki, ez a bemutató is szépen sikerült. A Vörösmarty Színház évadnyitója alkalmából rendezték meg, egy kiállítási sorozat első darabjaként. A színház ugyanis egy külön kiállítótermet alakított ki, s ezután hagyományosan minden évadnyitót egy tárlattal köszöntenek. Nagyon jók a technikai feltételek, csak mesterséges fényt használnak, s minden szobor külön világítást kap.*

— A következő állomás, Szekszárd.

— *Igen, pénteken, a Dél-dunántúli Népművészeti Hét hagyományos rendezvényei keretében a szekszárdi Babits művelődési központban nyílik egy önálló tárlatom. A program egyébként négy megye, Tolna, Baranya, Somogy és Zala közös rendezvénye.*

E szekszárdi tárlat alkalmából a rendező szervek egy nagy méretű, négy négyzetméteres fotót is terveztek bemutatni Németh János egyik Budapesten felállított alkotásáról, a Centenáriumi parkban látható két oldalas, 5x1.5 méteres reliefről. A dekoratív felvétel azonban nem készülhetett el. S hogy miért nem? Mert a művet barbár, ostoba kezek Neolux spraival rondították össze. A tett nem kíván különösebb „méltatást", s remélhetőleg az illetékesek gyors intézkedése sem várat magára. (A relief Zala megye ajándékaként került a fővárosba.)

A készülő Keresztúry-házi dombormű darabjai
(Polgár Tamás felvétele)

— A zalaegerszegi Dísz-térre kiírt pályázat határideje lassan lejár. Indul?

— *Nem, valahogy nem érzem magaménak azt a teret. Méreteinél fogva szerintem nem is illik oda kerámia, sokkal inkább el tudnék képzelni egy bronz, vagy kő alkotást. Én az intimebb, kisebb, zártabb tereket szeretem. Például foglalkoztat az Ady és Kisfaludy utca sarkán a most épülő körzeti pártszékház és az MMIK által közrezárt terület, s Nagyatád főterén is dolgozunk egy díszkúton közösen Szerdahelyi Károllyal.*

Hogy nemcsak idehaza örvend jó hírnek, s megbecsülésnek Németh János, arra jó példa egy Olaszországból frissen érkezett levél. Ez arról értesítette a zalai kerámikust, hogy a faenzai Editrice kiadó gondozásában jövő év elején megjelenő „1984. év kerámia mesterei" című műben Németh János is szerepelni fog.

Magyar Hajnalka

Labdarúgó NB I

A Bp. Honvéd az élen

Az első osztályú labdarúgó bajnokság 7. fordulójából öt mérkőzést játszottak tegnap. Meglepetés, hogy a sereghajtó *Nyíregyháza* Szombathelyen győzte le a *Haladás VSE-t*. A bajnok *Rába ETO* alacsony színvonalú mérkőzésen csak egy pontot szerzett a Czabán Samu téren a *Volán SC* ellen. A *SZEOL AK* nem bírt otthonában a *DVTK-val*. A Népstadion kettős rangadójának első mérkőzése csalódást okozott a szurkolóknak; unalmas, sok hibával tarkított találkozón megosztozott a két ponton a *Vasas* és az *Ú. Dózsa*. A *Bp. Honvéd—FTC* mérkőzésen biztosan nyertek a kispestiek.

Eeredmények: *Volán SC—Rába ETO 1-1 (0-0), Haladás VSE—Nyíregyháza 1-2 (0-2), SZEOL AK—Diósgyőri VTK 0-0, Ú. Dózsa—Vasas 1-1 (0-1), Bp. Honvéd—FTC 3-0 (1-0).*

A mai műsor: *MTK VM—Csepel, Tatabánya—Videoton, ZTE—Pécsi MSC.*

Röplabda EB

Öt pont hiányzott a bravúrhoz

A férfi Európa-bajnokság B-döntőjében a *magyar röplabda válogatott* Suhlban újabb vereséget szenvedett. Az együttes 96 perc alatt 3-1 (5, —14, 5, 7) arányban vesztett *Finnországgal* szemben.

A magyar válogatott csak a második játszmában nyújtott elfogadható teljesítményt, egyébként kevés elgondolás nélkül, rossz formában szerepelt.

Két és fél játszmán keresztül káprázatos játékot mutatott be a magyar válogatott az olimpiai bajnok Szovjetunió ellen, s csak hajszál — pontosan 5 pont — választotta el attól, hogy a röplabda története során először legyőzze ellenfelét. Szovjetunió—Magyarország 3:2 (-8, -3, 13, 8, 6).

Olimpiai ötpróba

Mindenki teljesítette a távot

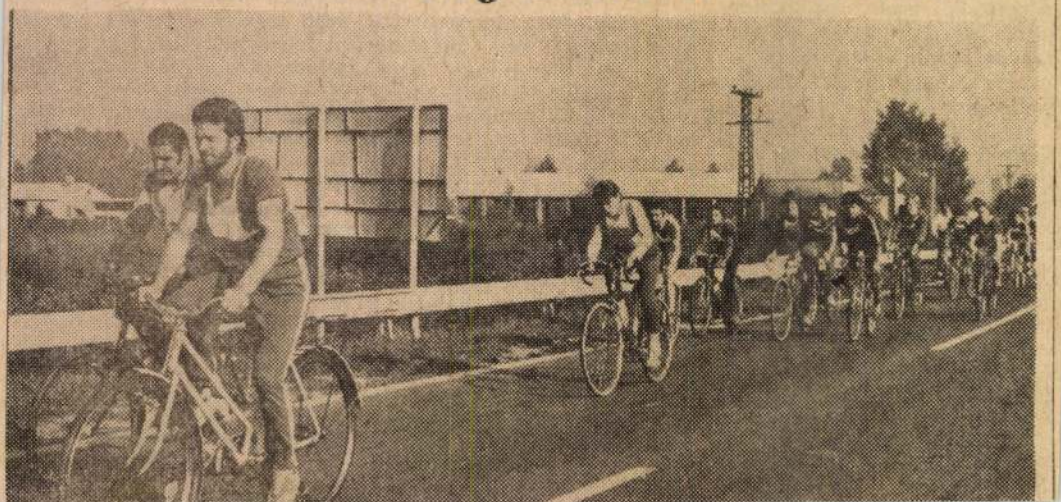

Birkózó VB

Péter negyedik

Akik arra számítottak, hogy elsöprő szovjet fölény, netán csak szovjet—bolgár „háziverseny" jellemzi majd a kijevi kötöttfogású birkózó VB-t, azok alaposan tévedtek: szombaton délelőtt folytatódtak a meglepetések. A magyarok számára ez a versenyrész kiválóan sikerült, hat mérkőzést vívtak, mind a hatot megnyerték.

A magyarok szombat délelőtti eredménylistája:

48 kg, mérkőzés az 5. helyért: **Vadász—Mudrecki** (lengyel) 6:3,

57 kg, mérkőzés az 5. helyért: **Sipos—Karadag** (török) 8:7.

68 kg, 5. forduló: **Péter—Yeats** (kanadai), technikai tusgyőzelem (15:3, 5:54 perc).

90 kg, 3. forduló: **Növényi—Ao** (kínai) technikai tusgyőzelem (15:1, 2:26 perc).

4. forduló: **Növényi—Matei** (román) 6:1.

Nehézsúly: 4. forduló: **Nagy—Dinev** (bolgár) 5:5 (pontozásos győzelem, nagyobb technikai értékű dobás révén).

Este megrendezték az első öt súlycsoport érmes helyeiért a mérkőzéseket, köztük *Péternek* a 3. helyért folyó összecsapását. Ezen a Szegedi VSE sportolója ugyanazzal a szovjet *Jermilovval* birkózott, akivel tavaly világbajnoki döntőt vívott. Egy éve 5:2-re, most 7:1-re maradt alul, így a negyedik helyen fejezte be a VB-t.

A szombati eredmények:

48 kg, világbajnok: Bratan Cenov (Bulgária), ... 5. Vadász Csaba (Magyarország).

57 kg, világbajnok: Eto Masaki (Japán), ... 5. Sipos Árpád (Magyarország).

68 kg, világbajnok: Tapio Sipila (Finnország), 4. Péter István (Magyarország).

82 kg, világbajnok: Tejmur Aphazava (Szovjetunió).

100 kg, világbajnok: Andrej Dimitrov (Bulgária).

Vasárnap még *Növényi* és *Nagy József* érdekelt a folytatásban. Előbbi a bronzéremért birkózhat biztosan, de ha a román *Matei* legyőzi a szovjet *Kanyigint*, akkor a Budapesti Spartacus olimpiai bajnoka VB-döntőbe kerülne. *Nagy József* — ez már délelőtt eldőlt — a bronzéremért áll szőnyegre a kubai Mesa ellen. (MTI)

Teke

Németh János

— **A Zalaegerszeg bemutatkozik Budapesten** rendezvénysorozat a budapesti zenei hetek programjában szerdán megkezdődött. A Petőfi Csarnokban a Hevesi Sándor Színház társulata adta elő a Micimackó című mesejátékot, ugyanitt kiállítás nyílt Városképek Zalaegerszegről címmel. Az Iparművészeti Vállalat Hajós utcai bemutatóterme ad otthont a Kézművesek Háza baráti köre kiállításának. A Fészek Művészklubban Németh János kerámikus tárlata látható.

Magyar Nemzet 1985. X. 3.

1980. I. 25. Televizió 17.55 (Gné).
Pannon krónika

- Itt születtem, a nagyapám, apám, családom fazekas kályhás, agyagiparos volt, még a családban az unokatestvérem is van kettő is, aki ezt a mesterséget folytatja, Az első müteremlakás 1968-ban épült. Akkor velem együtt még egy müvész dolgozott itt egy festő, azóta többed magunkkal vagyunk itt szobrászok, festők, grafikusok. És alkalmazott iparmüvészek. Közülünk majdnem mindegyikünk kapott kisebb vagynagyobb munkát, vagy középületre, vagy köztérre.

- Az ide letelepült müvészek vonzzák a müvészeti életet is. Milyen eseményekben nyilvánul ez meg.

- A legutóbbi program egy fórum kialakitása volt, a Landorhegyi városrészen. Ez eléggé össztett feladat, itt szobrász, épitész, kerámikus közösen dolgozik, mintegy óriási játszót ér vizzel, butorokkal, különböző pihenőhelyekkel kialakitva, jelenleg még csak terv, de valószinüleg a megvalósitásra is kerül majd.

- Hadd tegyem hozzá azt, hogy amiről a János tulajdonképpen beszélt a müvészet pártolás keretében az egy nagyon szándékosan és gyakorlatiasan végzett munka, hogy a városi élethez bzzátartozik a müvészet a tudomány, a kultura pártolása is, és én azthiszem, hogy az ő hatásuk, cselekvésük, munkájuk, egyáltalán kifele történő jelentkezésük nagyszerüen reprezentálhatja egy városban formálódó életet, nemcsak a müvész lakások, hanem a müvészetben történő jelentkezésük alapján.

Németh János, Munkácsy és SZOT-díjas kerámikusmüvész

Kiállítás 1021

Ami együtt is elmondható

Honty Márta, Németh János és Sóvári László kollektív kiállításáról

A Képzőművészek Szövetségének Nemzetközi Szervezete ebben az évben „A művészet a változó világban" mottót jelölte meg a Képzőművészeti Világhét vezérgondolatául. Ez a summázat szemléletes jelképe annak az egymásra ható, egymást folyton folyvást alakító folyamatnak, amely a társadalom és természet, tehát a világ és a benne — általa meg-megújuló művészet öntörvényű mozgásában végbemegy. Sosem öncélúan és külön pályákon, mindig egymásból következően, pontosan megragadható oksági összefüggésekben.

A jelenlegi magyar társadalom berendezkedését, szellemi arculatát tekintve mostanság a sokaság számára igazán, természetesen kapcsolódóan és igényesen jelenlevő művészet a fontos. Az, amelyik a változó világgal együtt fejlődik, és nem gyökértelen kísérletektől hivalkodó vadhajtásokat hoz. Amelyik nem próbál olcsó kompromisszumok talmi csillogásával kitűnni, meghökkentő, értelmetlen produkciókkal feltűnést kelteni.

Nem könnyű szuverén alkotói világokat egy rendező elv szerint, világos logikai rendbe foglalni. Az együttes megmutatkozás magától értetődő egységét, gondolati tisztaságát csak világosan megfogalmazott közös szándék teremtheti meg. Számonkérhető-e mindez Honty Márta, Németh János és Sóvári László közös kiállításán, amely a közelmúltban nyílt és október 19-ig látható a zalaegerszegi Ifjúsági és Úttörő Művelődési Központban?

Igen, itt együtt van a tiszta szándék és pontos jelrendszer a művészek egyéni munkáiban külön-külön is, és a szépen megkomponált együttesben pedig demonstratív jelleggel.

Németh János munkásságát sokan értékelték már. Ezen a kiállításon újból csak meggyőz arról, hogy nélküle sokunknak kisebb lenne a múlt, szűkebb az univerzum és ügyetlenebb, dadogóbb az a párbeszéd, ami köztünk és a világ között folyik nap mint nap. Tárgyszerűbben: Ezek a lakberendezéshez funkcionálisan kapcsolódó kerámiák nem kitalálások és nem is fejtörésre szánt tárgyi feladványok. Régi ismerőseink, ha a régi paraszti éthordók, bográcsok, araató korsók, vizes edények tiszta formáit idézzük, és mégis újak, mert itt virágok vannak bennük!

A funkcióváltozás természetes mozzanatát bizonyítja ehelyütt ismét Németh János, egybehangzóan a Világhét mottójával.

Méltó társa, alkotói szándékának értője és a megvalósulásban teljes értékű partnere Sóvári László, aki valami olyan egyéni tehetséggel szervezi és befolyásolja a virágok, növények biológiai folyamatait, majd komponálja művészi értékű kompozícióvá együttesüket, ami a maga nemében rendkívüli. Nagyszerű dolog tapasztalni Németh János Munkácsi- és SZOT-díjas érdemes művészünkkel való közös alkotó tevékenységük felfelé ívelő folyamatát.

Honty Márta ornamentális rendszere ugyanarra az alapra épül, mint Németh Jánosé. Egyértelműen és határozottan nyúl vissza népművészetünk legősibb jelrendszeréhez, azokhoz a motívumokhoz, amik a legtávolabbi idők néhány tárgyi emlékén, verbális hagyományán lelhetők csak fel. Avatott szakemberek sok szépet írtak-mondtak már erről a sajátos világról. Az itt kiállított két tündöklően szép falitextil — nehéz technikával, nagyon szépen szőtt munkák — a dekoratív és mégis minden mesterkéltséget nélkülöző tűzzománc kollekció azonban önmagáért beszél.

Bár mindaz, ami itt kerámia, faliképben, virágkompozícióban együtt van, egyszer egy nagyobb, legalábbis egy kiállító teremnél nagyobb rendszer — mondjuk egy új intézmény, közösségi tér keretei között, időben és gondosan megtervezve mind gyakrabban együtt lehetne! Egy új művelődési házban, színházban, sportlétesítmény előterében, és mindenütt, ahol kortársaink járnak-kelnek, teszik a dolgukat vagy éppen szórakoznak. S ez a lehetőség még természetesebben adódik egy lakás keretei között.

E rangos kiállítás ürügyén ezen is érdemes lenne elgondolkozni.

Varga Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Németh János
Munkácsy-díjas keramikus
ZALAI HÍRLAP
1980 OKT 1

sport — sport — sp

Atlétikai váltóbajnokság

Három olimpiai pont

A szombati kettős labdarúgórangadó miatt már a déli órákban benépesítették a Népstadiont az **országos atlétikai váltóbajnokság résztvevői.** Az év utolsó olimpiai pontszerző lehetőségét a serdülő fiú 4x400-as és serdülő leány 4x300 m-en kihasználták az egyesületek. Így e két váltószámban volt a legtöbb induló csapat.

A **ZTE 4x400 m-es fiú serdülő váltója** Nyers Gábor, Csiszár Attila, Vizsy László, Csőre Ernő összeállításban nagy küzdelemben vívta ki az **5. helyezést.** Időeredményük: 3:48.8 perc (2 olimpiai és 4 bajnoki pont). Az **N. Olajbányász 4x300 m-es leány váltója** az erős mezőnyben „elcsípett" egy olimpiai pontot érő helyezést. A **6. helyezett** váltó tagjai: Gombkötő Éva, Peti Judit, Szokol Ilona, Magyar Katalin. Időeredményük: 2:15.5 p.

Az **N. Olajbányász 4x200 m-es ifjúsági leány váltója** két bajnoki pontot szerzett **5. helyével.** A Zsiga Judit, Hegyi Erzsébet, Berczelly Szilvia, Berczelly Judit négyes 1:46.4 perces időt futott. A ZTE

Röplabda

Újabb „kör" előtt a legjobb hat

A ZTE junior csapatának sikere — Vereségek az NB II-ben

A férfi röplabda NB I-ben az utolsó előtti „kör" következik a legjobb hat csapat küzdelmében. A *ZTE* javítani szeretne a legutóbbi szakaszban nyújtott eredménytelen teljesítményén, s bár Zalaegerszegen *csak két mérkőzésre* kerül sor (legutóbb hármat játszottak) bíznak abban, hogy legalább egy győzelmet aratnak. Elsősorban az *Újpesti Dózsa* elleni összecsapásra koncentrálnak, mert ezen van a legnagyobb esélyük a sikerre.

A program a következő:

Október 1-én: *Bp. Honvéd—ZTE.* Október 2-án: *Bp. Vasas Izzó—ZTE.* Október 3-án, 17 órai kezdettel Zalaegerszegen a Városi Sportcsarnokban: *ZTE—Újpesti Dózsa.* Október 4-én: *Kecskeméti SC—ZTE.* [illegible] dődik a Városi Sportcsarnokban.

Újság a kék-fehéreknél, hogy átigazolták *Stefik Csabát* a Tabi Videotontól, *Radó Gyulát* pedig a Pécsi Vörös Meteortól.

★

Az NB I-es röplabda-csapatok *junior* korú fiataljainak bajnoksága is a befejezéshez közeledik. A korábbiak során a *ZTE* fiú együttese arra szerzett jogot, hogy *5—8. helyért* játszhasson a *Bp. Honvéd*, a *Bp. Spartacus* és a *Bp. Vasas Izzó* társaságában.

A versenykiírás szerint mind a négy gárda pályáján lebonyolítanak egy-egy „kört". Az első most ért véget. Ezen a ZTE a Bp. Vasas Izzót 3:2-re, a Bp. Spartacust 3:0-ra verte, [illegible] kozón keresztbeverés történt, *a jobb játszmaaránnyal a ZTE szerezte meg a csoport első helyét* az azonos játszmaaránnyal rendelkező Honvéd és Izzó, valamint a nyeretlen Spartacus előtt. A ZTE-ben a következő játékosok játszottak: *Magyar, Szalay, Tóth, Polgár, Merth, Pácsonyi, Horváth és Hári.*

A következő fordulót október 11. és 12-én a Vasas Izzó rendezi.

★

NB II-es röplabda-mérkőzéseken:

Kőbányai Lombik—Kanizsai Vízmű 3:1 (6, —11, 6, 11)

Nagykanizsa, Cserháti sportcsarnok, 50 néző. Jv.: Kovács, Tomanóczy. Férfitalálkozó.

K. VÍZMŰ: Földi B., Földi J., Czvetkó, Németh S., Németh Z., Horváth A. Csere: Farkas G. Edző: Földi József.

Az erősen tartalékos kanizsaiak lelkes játékukkal nagy küzdelemre késztették a bajnokjelölt fővárosiakat.

Jók: Németh S., Földi B.

Szombathelyi Tanárképző—Keszthelyi Petőfi 3:0 (18, 10, 11)

Szombathely, 100 néző. Jv.: Szabó, Janzsó. Férfimérkőzés.

KESZTHELY: Lapat, Németh, Világos, Pintér, Kemleitner, Unger. Csere: Zsiros, Krupla. Edző: Unger Mihály.

A balszerencsésen elvesztett első játszma után visszaesett a keszthelyi együttes, melyet játékvezetői tévedések is sújtottak.

A Haladásban Világos és Unger játszott jól.

Bp. Postás SE—N. Olajbányász SE 3:1 (5, 8, —14, 6)

Nagykanizsa, Cserháti SZKI sportcsarnok, 50 néző. Jv.: Kovács. Női mérkőzés.

N. OLAJBÁNYÁSZ: Schöngerger, Busa, Török, Takács, Tóthné, Lukács. Csere: Krikkel. Edző: Révész Béla.

A magassági fölény és a jobb ütőerő döntött a fővárosiak javára.

Jók: Schöngerger, Lukács.

MNK-mérkőzés Ke

Csak a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Németh János, Munkácsy-

1981 FEB 8

ZALAI HÍRLAP

díjas kerámiaművész

1021

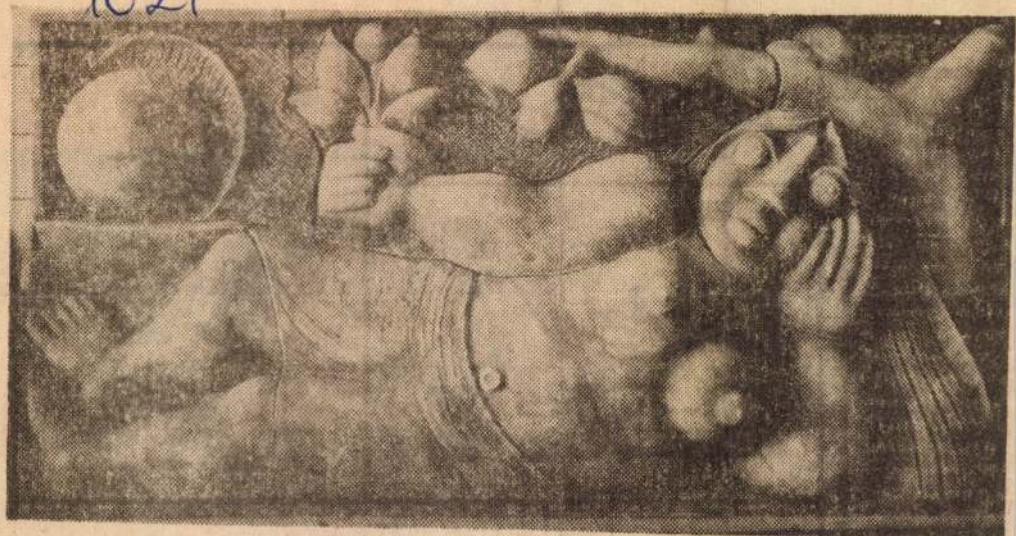

Májusban Nagykanizsán, a Hevesi Sándor Művelődési Központ előtti téren állítják fel Németh János újabb nagy méretű kerámia-falképét. Képünkön az elkészült alkotás egyik részlete látható.

(Kiss Ferenc felvétele)

sorában kü-
a helyi bor-
amelynek fe-
itulus szemé-
rházy Jucikát
sban énekes-
okálpatrióták
n, a legjobb
len lokálban.
llett mintegy
án odatéved-
nagy ember
ához, aki a
k szerint ba-
gosan elbe-
et vele, majd
es koncepció
követ köztük.
eles nap, és
re kiterjedő
ratás is zök-
Az egyéb
Jucika bizal-
lébe rebegte:
magáról!

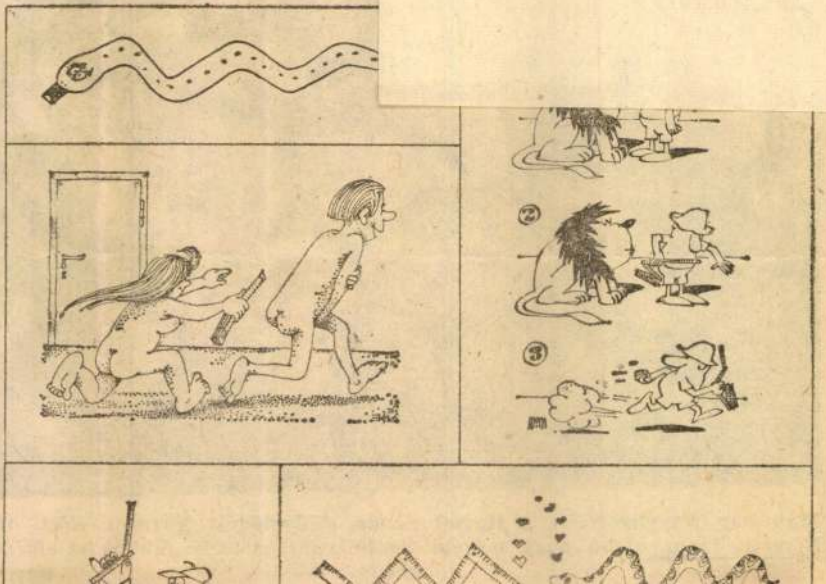

5. Németh János: Neptun (kútfigura), agyagmázas samott, 60×60 cm, 1987

Németh János. Munkácsy-díjas keramikusművészek. Folytatás (vége)
Pilazanovich Irén: Egy hitelés életmű. Németh János kerámiái.

6 Németh János: Bohóc, agyagmázas samott. 60 × 30 cm. 1984

6

Művészet, 1988. szept., 53-old.

Németh János, Munkácsy-díjas keramikusművész 4 folytatás
Filomenovich Ivén: Egy hiteles elotnű, Németh János kerámiái.

4 Németh János: Sellő, agyagmázas samott, 60 × 40 cm, 1987

4

Művészet, 1988. szept., 53-old.

Németh János, Munkácsy-díjas kerámikusművész 3) Folytatás
Pilaszanovich Irén: Egy hiteles életmű. Németh János kerámiái

3. „Göcseji legenda" **3** Németh János: Göcseji legenda (A Zalaegerszegi Ságvári Gimnázium kerámia falképének terve), agyagmázas pirogránit, 70×105 cm, 1987 |repr.|

7. „Paradicsomkert" **7** Németh János: Paradicsomkert, agyagmázas samott, 70×46 cm, 1986 |repr.|

8. „Piéta" **8** Németh János: Piéta, agyagmázas samott, 70×46 cm, 1980 (fotók Sulyok Miklós) |repr.|

Művészet, 1988. szept., 52–54 – old.

1 Németh János: A Kígyó patika dombormüve, agyagmázas pirogránit, 210 × 240 cm, 1986 (Zalaegerszeg)

Németh János, Munkácsy-díjas keramikusművész
Palázanovich Irén: Egy hiteles életmű, Németh János kerámiái.

2.) Folytatás

2 Németh János: A Keresztury ház domborműve (részlet), agyagmázas pirogránit, 180 × 220 cm, 1983

Művészet, 1982. szept., 52-old.

kozik. Bonyolult áttételekről szóltunk, holott a képek kiemelt motívumaiként megfestett geometrikus meghatározottságú, amorf formái általában izoláltak. Ritkák az áthatások, a kereszteződések, a metszések, és annak ellenére, hogy súlyosságuk állandóságot és mozdulatlanságot sugall, s a barnák, a vörösek, a zöldek sötét tónusainak atmoszférája visszafogottságot, nyugalmat áraszt, a motívumok és egymáshoz való viszonyuk a töredezettség–teljesség, a részekre szétesés–egésszé válás fogalmi ellentétpárjainak feszültséggel átitatott asszociációs rétegeit tárják fel. E kissé komor, fojtott képi világgal szemben a Károlyi-művek másik jellegzetes együtteseként meghatározható, lírai megfogalmazású munkák megközelítéséhez még ennél is kevesebb támpontunk

formák helyét a körülhatárolatlan, tasisztikus, egymásba olvadó színfoltok vették át. Az ezeken a vásznakon, táblákon megjelenített, rögzített szabad festői futamoknak már nincs története, nincs kódolható jelrendszere, nincsenek jelzései sem. A színvilág itt világosabb, frissebb, mint a konstruktív műveken, élénksárgák, világoskékek villannak fel a mélyvörösek, barnák felszínre bukkanó, majd újra visszaszoruló hullámzásából, hogy aztán finom átmenetek fokozataiban eggyé olvadjanak: mintha változó fények és árnyékok játszadozása ragyogtatná fel vagy fogná vissza a koloritot, a puha, lágy alakítás révén mintha lebegnének ezek a kompozíciók. A lírai absztrakt művek tartalmi feltárása, megítélése kapcsán csupán feltételezéseinkre hagyatkozhatunk; hogy a derű

pot-tükrözések, hogy érzelmi viharok és megnyugvások hangulatát, pillanatait összegzik, tágítják ki mármár a tudatos kontroll nélküli, ösztönös erejű ecsetvonásokkal.

Kortárs piktúránk konstruktív és lírai absztrakt vonulatával rokoníthatók Károlyi Ernő elvont nyelvezetű alkotásai, s az egyetemes XX. századi festészet nonfiguratív ágazatának vívmányai és tanulságai is – szintetizáló jelleggel – ott munkálkodnak e művek hátterében. Ám a gazdag kifejezési lehetőségeket kínáló formakincs, a kifejezést szolgáló eszközrendszer, a mértéktartó fogalmazás, a művészi érzékenység megteremtette a festő számára talán legnagyobb lehetőségeket: önálló terrénumot felfedezni, s e területet szívós munkával bejárni, öntörvényű

NÉMETH JÁNOS KERÁMIÁI

Csók István Galéria

Méretre kisebb, de értékében, változataiban éppoly gazdag anyag ez, mint amivel Németh János benépesítette Zalaegerszeg uszodájának, kórházának falát, Harkány fürdőjét, Szombathely, Kecskemét gyógyító intézményeit, a delhi magyar követséget, a budapesti Centenáriumi Parkot.

„Nem elég a dekoratív plasztika, ha annak tartalmat nem adok" — szokta mondani Németh János. A népi fazekasság leleményességre késztető eszközeivel, de korszerű technológiával alakította ki művészetét. Formaalkotását a korai középkorig visszavezethetjük, mégsem archaizál. A teljes életet átfogó, klasszikus és egyben népi kultúrában

iz. 3. o.

A könyvek bibliográfiai leirásának problémái

A könyvekről készült bibliográfiai tételek besorolási adatai

A bibliográfiai tételek besorolási szabályai

Bibliográfiai tételek betürendezése

Leiró katalógusok szerkesztési szabályai /könyvek/

Tanfolyamzárás - látogatási lapok kiosztása

zodnek. Ebből a kellektárból a número sem hiányzik.

Ezek a használati és dísztárgyak olyan kézművesmunkák, melyek értékét a formai szépség, a célszerűség és az anyagszerűség harmóniája adja. *(Képünkön a József Attila emlékére készült kisplasztika)*

Pellionisz Valéria

Folyóirat

MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Németh János, Munkácsy-díjas
keramikusművész

1984 DEC 13

ZALAI HÍRLAP

1021

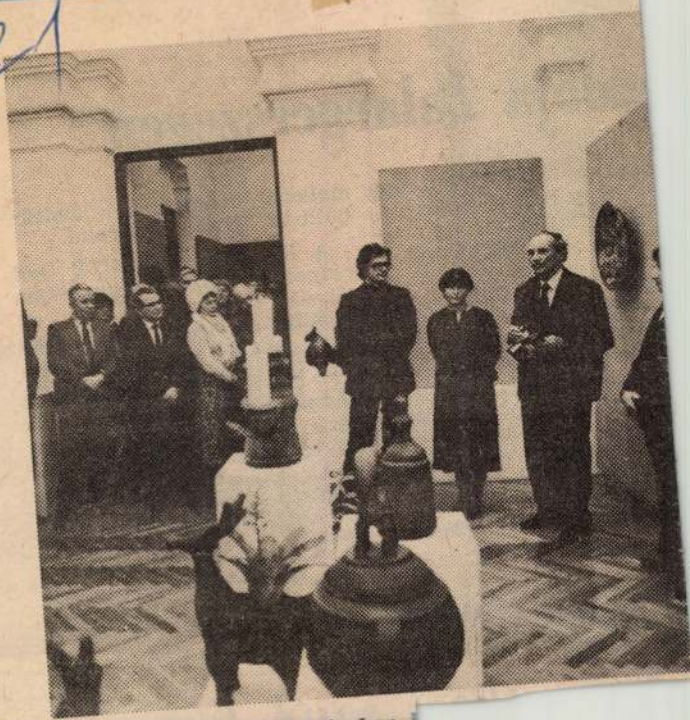

Tegnap délután 17 órakor nyílt meg a Városi Hangverseny és Kiállítóteremben Németh János Munkácsy-díjas keramikusművész gyűjteményes kiállítása. A kiállítást Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész nyitotta meg (képünkön). Ezt megelőzően az MMIK-ban a Zala megyei Képzőművészek tanácskozására került sor, ahol kötetlen eszmecserét folytattak a megye képzőművészeti életének aktuális kérdéseiről és a hazánk felszabadulásához kapcsolódó jubileumi kiállítás előkészületeiről. A tanácskozáson adták át a megyei pártbizottság köszöntő levelét és a megyei tanács ajándékát az 50. születésnapját ünneplő Németh Jánosnak és Szekeres Emilnek.

lója Za

ott mérkőzés
gy a Kiss ni
ormában, s i
y az Egersze
z igazolt Rec
a régi, Heinr
s miatt nem játsz-
erszegen. Persze ott
áth Attila, aki na-
ályes lehet. Úgy gon-
tesélyes a találkozó.
őzés 16 órakor kez-
gyeket elővételben
reggel 8 órától a
ortcsarnokban és a
i (Arany Bárány

egyáltalán nem veszélytelen *Nyíregyházi Tanárképző* lesz.

A *MÁV NTE női gárdája Veszprémben* lép pályára. A hazai környezet a *Volán* sikerét ígéri, de ismerve a kanizsaiak akaraterejét és küzdőképességét, nem látszik lehetetlennek a MÁV NTE győzelme.

---

cember 8-án

sajtó torna
székhelyen

gyar teremlabdarúgó bajnokságra. S ez alkalommal két női labdarúgó csapat is bemutatkozik az egész délutánt kitöltő labdarúgó műsorban: a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház női együttese és a Zalai Hírlap újságírónőinek válogatottja méri össze erejét.

A torna záróeseményeként érdekes labdarúgó csemegét láthatnak az érdeklődők: a nemzetközi újságíró válogatott — amelyben volt élvonalbeli, sőt volt válogatott játékosok is szerepelnek — a ZTE együttesével mérkőzik meg. A torna mérkőzései 13 órakor kezdődnek, a díjak átadására

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Németh János, Munkácsy-díjas kerámiaművész
ZALAI HÍRLAP
1984 SEP 1

Kiállítás

1021

Természetből éledő világ

Németh János hévízi kamaratárlata

Hévíz, a világhírű gyógyhely kulturális ellátottságáról, idegenforgalmához, nemzetközi híréhez nem mérhető művelődési lehetőségeiről gyakorta szólunk. A hiányok felemlegetése mellett azonban szót kell ejteni olyan dicséretes kezdeményezésekről is, amelyek gazdagítani igyekeznek a gyógyvíz mellé néha ugyancsak csekélyen csordogáló kulturális szolgáltatásokat. Ennek jegyében, a helyi erők összefogása jóvoltából időnként egy-egy üdülő leginkább alkalmasnak vélt terme kiállítóhelyiséggé alakul, s így kínál rangos képzőművészeti élményt a pihenőknek, gyógyulóknak.

E napokban éppen *Németh János*, Munkácsy-díjas, érdemes művész, zalaegerszegi kerámikus alkotásaiból láthatunk kamarabemutatót a főtérhez közeli SZOT Vasas-üdülőben. S bár a terem, nem titulálható éppen ideális kiállítótérnek, a jó szándék, s néhány paraván élvezhető környezetet teremt a bemutatandó anyaghoz.

Az önálló plasztikák, virágtartók, falitálak, köcsögök, s a köztereket díszítő alkotásokról készült nagyméretű fotók, ha nem is kínálnak átfogó képet Németh János alkotói világáról, legalább ízelítőt nyújtanak az idelátogató idegennek a magyar kerámia egy jellegzetes alakjának művészetéből. A több tárlatáról ismerős, erőtől duzzadó, életteli stílus, melyet a fazekasösöktől átvett korongozott alapformáknak köszönhet, most is hatásos. A hengerek, gömbök, ívek világa szinte minden művén a természetből éled. Emitt egy szarvas életfává sarjadó agancsa bont bimbót, s levelet, amott egy madár duzzadó begye, egy bika dacos nyaka, vagy épp egy asszony telt idomai hirdetik az élet, az anyag és a forma derűjéből sugárzó öröm erejét. Önmagából erőt merítő világ ez, amely a természetre való tiszta, friss rácsodálkozás élményével ajándékoz meg. Üdítő élmény a szemnek, de fáradó, megkopó bensőnk is friss, pezsdítő emóciókkal telítődik.

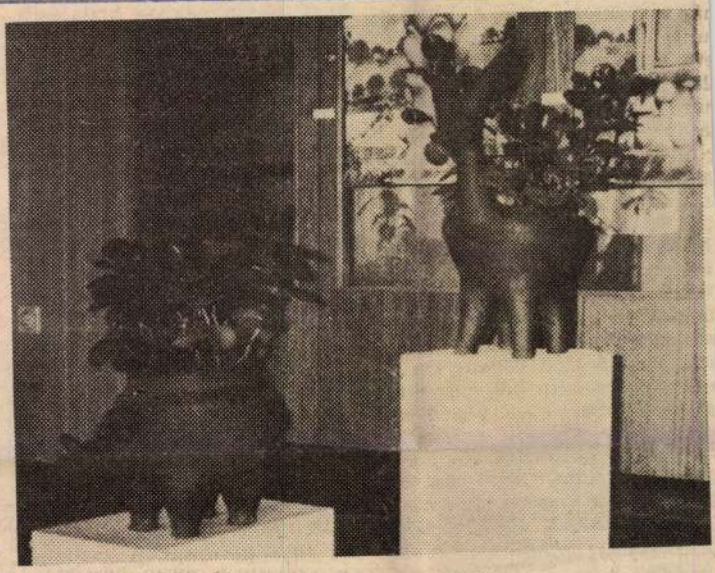

Részlet a bemutatóról

A hévízi kamaratárlat szeptember 9-ig kínál még élményt, bepillantást Németh János alkotói világába.

M. H.

kisebb kertben is akad annyi zöldhulladék, csalán, répalevél, felmagzott saláta, elvénült spenót, s gyomnövény, amit ha felaprítva, darával keverve elfogyaszt a kacsa, alig kerül valamibe a takarmányozása.

A liba tartása nem olyan általános, mint a kacsáé, de nem is kevés az olyan porta, ahol megtalálható. A libapártiak többnyire a finom és mindig drága tolla miatt becsülik ezt a víziszárnyast, amelynek azonban legelőre és némi vízre is szüksége van.

Nyolchetes korára a kacsa túlhaladja a két-, a liba eléri a négykilós súlyt. Éppenséggel le is lehetne vágni, mert ilyenkor már finom a pecsenyéje, s még nem váltott tollat — nem tokosodott ki — tisztítása tehát könnyű. Kéznél is van, s a tavasztól őszig nagyon elfoglalt asszonyoknak előnyös, ha nem kell hús után járniok, mert hét végén levághatnak egy-egy szárnyast. Mégis ritkán fordul elő, hogy az első tollában levő kacsára vagy libára kerítenénk sort.

JÓL TUDJÁK ugyanis, hogy két és fél, háromhetes hizlalás árán a két és fél kilós kacsából négy, öt, a négykilós libából 6—7 kilós, sok zsírt, vagy májat adó jószág válhat.

A saját konyhára való hizlalás mindenütt megvalósítható, ahol legalább egy kicsi, elrekeszthető sarkú udvar, kis fészer, fáskamra vagy ketrec, nagyobb láda elhelye-

[illegible] érdemes kísérletezi[illegible]
vagy szomszédokt[illegible]
sárlás esetén is a[illegible]
rekedni, hogy a
szánt sovány kacs[illegible]
lyos, jól kitollasod[illegible]
ges, a csőre, lába,
je sötét narancsszín[illegible]

Akik a sokfajta l[illegible]
a pézsmának, ném[illegible]
susznak nevezettet
vagy vásárolják —
különösen jól járnak. A fehértollú kacsáknál ennek sokkal nagyobbra nő a mája a hizlalás során.

A saját konyhára szánt libának, kacsának nemcsak a két és fél—három hétig való elhelyezése, hanem a tömése is egyszerű, s nehéznek sem mondható. Az egészséges, szükség esetén átrostált szemeskukoricából naponta fél kiló — hetven deka — (egy napig áztatva, kicsit megsózva, zsírozva) egy-egy kacsa vagy liba napi takarmánya.

A HIZLALÁS kezdetén a reggeli—esti tömés elegendő, az utolsó héten a déli is közbeiktatható. Egy-két állat megtömése gyorsan megy, és kézzel sem tart néhány percnél tovább, azonban a kukoricaszemek a légcsőben való csúszását megelőzendő, célszerűbb a tömőtölcsér használata. (Heti piacokon rendszerint be is szerezhető, vagy készítésével foglalkozó lakatosmestertől megrendelhető.) Az öregebb, erősebb libák esetében szükség is lehet a tömőtölcsér használatára, mert a

gyobb családnak is elegendő, az apróléból — egy-két falat hússal megtoldva — finom ludaskása, vagy leves főzhető. Saját zsírjában sült és benne felaprózva elkevert máját kenyérre kenve, — különösen nyers paradicsommal, paprikával — kitűnő falatok kerülhetnek az asztalra. Bőségesen megtérül hát a hizlalásra fordított fáradozás.

Gonda Irén

A paprika mint kozmetikum

Szerszám[illegible]

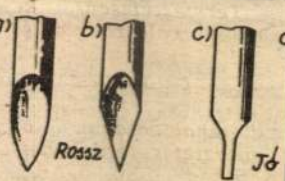

1.

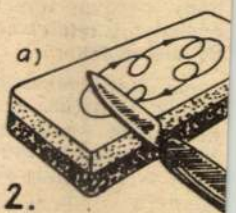

2.

3.

Németh János fafaragó művész

Megnyílt a fafaragó művésznek jubileumi kiállítása Kiskunhalason. Az állami gazdaság igazgatója a gazdaság különdíját Károly Árpádné fafaragó művésznek, — a szakszervezeti bizottság különdíját Németh János fafaragó művésznek adta át.

Németh János munkái: az ökörszarvból faragott kürtök mellett a „Löportató", a csontból faragott sótartók és csontmedallionok ragadták meg a figyelmet.

(emlitve)

Lévay Kálmán: Fafaragó művésznek kiállítása.
Petőfi Népe, 1984. nov. 1.

Németh János, Kossuth-díjas kerámikusművész
a Csepeli Iskola Galéria 1984-85-ös évad kiállítási
tervében szerepel: 1985-ös június elején Németh Já-
nos és Gácsi Mihály bemutatkozása, ez a közös
bemutatkozás nyitja be az évadot.

(Jeney): Iskola Galéria.
Csepel, 1984. aug. 31.

Németh [illegible] János

keramikus

NÉMETH JÁNOS kerámiáiból nyílt bemutató csütörtökön Zalaegerszegen, a városi hangverseny- és kiállítóteremben. A Munkácsy-díjas érdemes művész falplasztikáit, domborműveit, agyagszobrait és edényeit július 24-ig láthatják az érdeklődők.

Népnakadság, 1988. jún. 10.

2881

Németh János, keramikus

KERÁMIABEMUTATÓ nyílt tegnap a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színházban Németh János keramikus alkotásaiból. A Munkácsy-díjas érdemes művész fali plasztikái, domborművei, figurái, edényei március 15-ig láthatók.

NAGY GYULA

Népszabadság, 1988. febr. 12.

NÉMETH János

Új Művészet 1991/4

Németh János: 8011, olaj, vászon, 130×180 cm (Fotó Tahin Gyula)

HAZAI HANG

Németh János kiállításáról

A *Vasarely Múzeum – Egri Mária* tevékenységeként – 1989 őszén egy kiállítássorozat szervezésébe kezdett, hogy bemutassa a hazai tárlatlátogatóknak „idegenbe szakadt hazánkfiai" – festők és szobrászok – művészeti tevékenységét. Így került sor eddig *Frank Magda, Mark Anna, Molnár Vera* kiállítására, és most *Németh János* tárlatára. A sorozat ezzel remélhetőleg nem ér véget.

Régi adósság fölmérni a XX. századi magyar művészet másik felét, a túlsó oldalt, az eddig nem látottat, azt, amely külföldön készült. Közép-Európa országai tudathasadásosak, két „énjük" van, egyik az itthon maradottaké, másik a külföldön élőké. Most alkalom nyílhat, hogy fölmérjük: a tudathasadásos ikerlét két fele tulajdonképpen miben hasonlít és miben különbözik.

Fölmérni végre a kétféle csapda, kétféle zsákutca, kétféle eltorzulás természetét. A szellem, a lélek és test elnyomorodásának különféle módjait. Azokét, akik itthon maradtak – *Martyn Ferenc, Lossonczy Tamás, Gyarmathy Tihamér, Veszelszky Béla* – ebben a szellem ellenes országban, ebben az álom nélküli sivatagban, ebben a csapdában, a zsákutcák, megaláztatások, sértések, megszégyenítések labirintusában – társadalmon kívül –, megélhetési gondokkal küszködve, ahol a szellem felé tett minden egyes lépést a személytelen hivatalnok hatalmú társadalom, de minden polgára is azonnal megtorol – és mindennek ellenére a fölsorolt itthon maradottak egyetemes érvényű művészetet teremtettek.

S akik elmentek: *Szenes Árpád, Kolozsváry Zsigmond, Reigl Judith, Kallós Pál, Csernus Tibor, Lakner László* és a többiek, nyilván különböző nehézségek és küzdelmek után kialakították művészetüket, mely a magyar művészet szerves része, hiszen az embert döntően gyermekkora határozza meg, s nem tud másból építkezni, mint ami lényét meghatározza és kialakította. Külföldön élő festő ismerősöm mondta, hogy ő a jobbik rosszat választotta azzal, hogy elment. Ebből következik, hogy az ittmaradtak a rosszabbik rosszat választották. De mit jelenthet a jobbik rossz? Mi benne a jobbik; az, hogy élő és eleven szellemi környezetbe kerültek? Hogy ilyen vagy olyan módon, de egy anya-

NÉMETH János

gilag biztosított polgári életet élhetnek? Hogy egy idő után befogadja őket a társadalom? Hogy nem szégyenítik meg őket a magasrendű szellemi tevékenységért? Hogy nem kell mindennap szembenézniük az irigységgel, bosszúval és gyűlölettel?

És mi a jobbik rosszban a rossz; az, hogy el vannak vágva gyökereiktől?

Hogy mit jelent az itthon maradottak rosszabbik rossza, azt most ne elemezzük. Jól ismerjük mindnyájan.

Figyelemmel kísérve külföldön élő művészeink tevékenységét, ami meglepett, az a görcsöktől fölszabadult, oldott líraiság. Azt mondhatnám: nem prózában beszélnek, hanem versben. De ez a vers is olyan, mint a japán haiku, amely mindössze tizenkét szótagból és három sorból áll. A hazai rémálomnak, tragédiának, szorongásnak, vak-magánynak, görcsösségnek, összetörtségnek nyoma sincs bennük. Csupa laza, elengedett lírai költészet.

Száz év múlva, ha az akkor élők visszanéznek a XX. századi magyar művészetre, egészen más képük lesz erről, mint nekünk, benne élőknek. Mások lesznek a „nagy művészek": a ma ismert nevek nagy része eltűnik, a külföldön festett magyar művek helyükre kerülnek.

Az összekötő személy, aki „külföldre szakadt hazánkfiait" az itthon maradottakkal összeköti: Veszelszky Béla. Veszelszky görcsök nélküli, kristályos szellem, tele a szikrázó csillagos ég költészetével.

A vizuális gondolkodás a gondolkodás legmagasabb formája, nélküle szellemi létezésről nem is beszélhetünk. A látott kép az imaginatív erőig ér, mely a látványt összegyűjti és analógiás rendszer szerint rendezi. A rögzített képözönt az értelem megítéli, majd elkülöníti, összekapcsolja, értékeli, végül megformálja és kifejezi. Innen visszaküldi az imaginatív erőnek, amely az analógiák rendszerén újra átengedi, végül a megfelelően tagolt vizuális nyelvben kifejezi, ám a kép az imaginatív elv igazságában, és az értelem, szám, súly, mérték, harmónia, mozgás, fény igazságában is részesül. Ezért egy ponton az érzetben ez a vizuális igazság úgy jelentkezik, mintha a lét magva, centruma lenne, mintha belülről, a centrumból nőne ki, miközben a nyelvben reinkarnálódik. A vizuális igazság ereje az időben fejti ki hatását, a visszautasításoktól egyre ragyogóbb, a szembenállástól és üldöztetéstől csak szilárdabb és megdönthetetlenebb lesz. Az embert imaginációja, az imaginációt a kép irányítja. Az embert tehát a kép irányítja.

Ezért ostobaság azt hinni, hogy a művészet ideológiai illusztráció, lakás- vagy városdekoráció lenne, úgy, hogy élhetnénk művészet nélkül. Természetesen ha művészetről beszélünk, nem a szórakoztatóiparról van szó, amellyel olyan gyakran összetévesztik, vagy szívesen helyettesítenék.

A kép itt vázolt belső utazásának eredményeként, a létezés személyessé válása után a lét Egysége létrejön és kifejeződik. A művészet a lét Egységét kimondja. Ott, ahol ez a képesség nem működik, minden a személytelen széthullás felé tart, a megsemmisülés határán tántorog, mint Magyarországon; a töredék-emberek működésének eredményeként.

Németh János barátom, akit 34 éve nem láttam, aki úgy ment el, mint egy nagyon tehetséges festőpalánta, mint a népmesékben a legkisebb fiú a nagyvilágba szerencsét próbálni, most érett festőként tért haza, egy kiállítás erejéig. Mivel nem tudtam, mit festett ezalatt a 34 év alatt, izgatott kíváncsiságom érthető volt – s aztán megnéztem műveit. Az az ember nőtt fel, bontakozott ki, aki indulásakor volt. Akkor nagyon szerette *Mednyánszkyt, Derkovitsot, Van Gogh-ot*, majd később *Kandinszkijt* és *Javlenszkijt*, de természetesen érzékeny volt minden értékes műre.

Mint köztudott, a festészet lényege a szín, a szín értelmezi a festészetet és választja el még a rajztól is. Egyúttal ez a festői nyelv egyik határa; aki átlépi a színt, az elhagyta a festészetet. A szín három realitása – a szellemi, a lelki és a természeti – egyaránt fontos, és egymást kölcsönösen áthatja. A szellemi rész a színtörvény, a színelmélet, az értelmi fölmérés – csak az a festő tudja, aki ezt a területet meghódította, hogy mennyi munka, míg a színtörvény engedelmes eszköze lesz a festőnek. A lelki szféra a szín érzelmet kiváltó hatása; könyvtárnyit írtak erről össze. A természet megfigyelése a színérzékenységnek, a színgazdagságnak ébren tartója. Német János, mint vérbeli festő, a színre alapozza festészetét. Felhívnám a figyelmet arra a, képeit jellemző, kissé sötét középtónusra, mely olyan, mint az orgona hangja. Ez a tónus közép-európai, hazai hang, a beszélt magyar nyelvnek a sajátja. Ezt a tónust láthattuk a XVII. századi magyar festészet 1988-as Nemzeti Galéria-beli kiállításán is. Németh Jánosnál minden szín ezen a tónuson szólal meg, a kép azonos tónusú, különböző színerejű színek együttese. S a forma, amely elválasztja egymástól a színeket, ez a „hallgatag vivő", amely bejárja az összes realitást, a forma, az a középméretű, alig individualizált forma, mely elsősorban az Egységre tekint: ez nyugati felfogású, szemben a közép-európai, minden részletében individuális-túlbonyolított, a szétesés szélén álló formával.

Már *Derkovits* is azonos tónusú színeket használt, de Derkovits tónusa világos, egy aranykor vagy inkább ezüstkor álmát tükrözi, amit ő megerőszakolt a gyűlölet ideológiájával, s így tönkretette alapvető szellemi beállítottságát. *Mednyánszky* sötét tónusa és költészete nagy hatással volt Német Jánosra, annak vad démonvilága nélkül. *Kandinszkij* és *Javlenszkij* a színek világát tárták fel számára. Ez családfája, ezek voltak mesterei és barátai, rokonai és szerelmei. Természetesen mindezt nem kell túlértékelni, mindez csak támpontot ad Németh János eredeti művészetéhez, hiszen képei elsősorban róla, Németh Jánosról szólnak.

Szeretném, ha osztoznának örömömben, amit nekem képei jelentenek, és ha most nem akarnánk megfejteni titkukat, amit különben sem lehet, hanem átadnánk magunkat művei közvetlen hatásának. Németh János barátomnak szeretettel gratulálok és ezzel a kiállítást megnyitom.

Molnár Sándor

Elhangzott 1990. XII. 13-án, a kiállítás megnyitásakor.

NÉMETH János keramikus

A zalaegerszegi Göcseji Múzeum képzőművészeti gyűjteménye Németh János keramikusművész „Pieta" című emlékművázlatával gyarapodott. Az emlékművet Zalaszentiványon avatták fel.

*

Múzeumi Hírlevél
1992. 2.

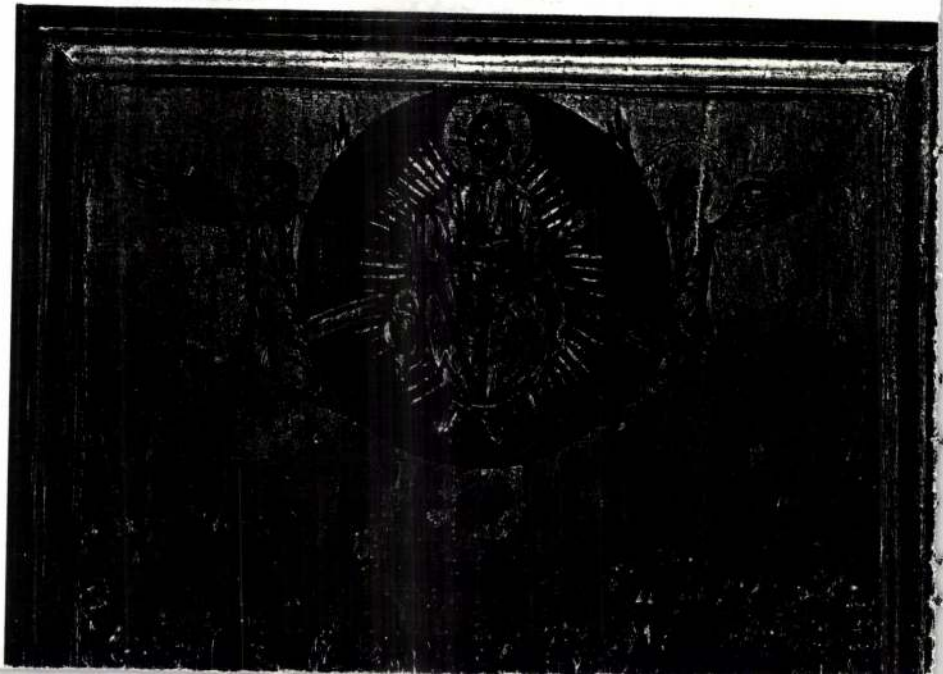

91137.95x95 cm

németh

Gemalte Objekte definieren sich durch ein bis zwei Farben, die zwei Drittel des Farbkreises abdecken. Die erste Aufmerksamkeit beinhaltet den Tonwert einer Farbe, alle weiteren Farben – nur durch Farbwerte sich absetzend – integrieren sich. Anders ausgedrückt heisst das, dass alle Farbwerte gleich helle Tonwerte aufweisen.
Durch die Simultaneität entsteht eine Überflutung der Fläche in einer entgegengesetzten Farbrichtung – so entsteht eine Illusion. Der Ursprung der so entstandenen «Malobjekte» setzen einen kontemplativen Zugang, und zwar sowohl des Malenden als auch des Betrachtenden, voraus.
Die farbliche Vibration ist eine Spiegelung der verinnerlichten Umwelt, welche subjektiv ist. Dabei muss sich diese Spiegelung ohne Subjektivität, respektive durch den Objektivierungsprozess des Malens, verwirklichen.
«Malobjekt» heisst hier, durch Farbe und Fläche zu räumlichen Manifestationen zu gelangen. Die inhaltlichen Aspekte dieses Konzeptes sind durch Gelb und Blau mannigfaltig auslegbar, doch eine derartige Interpretation muss von jedem einzelnen vollzogen werden.
Es, das «Malobjekt», ist also ein Aufeinanderfolgen von unterschiedlichen Kategorien, von messbaren und unmessbaren Ereignissen.

Janos Németh, 1992.

janos németh
geboren 1936 in debrecen, ungarn
bürger von basel
maler
studium am kunstgymnasium und an der akademie für bildende künste, budapest
1956 emigration in die schweiz
kunstgewerbeschule zürich
von 1961 an als grafiker und restaurator und seit 1976 als theatermaler tätig

mitgliedschaften:
gsmba basel, gründungsmitglied
«allerart», kunstverein basel, schweizerisches institut für kunstwissenschaft

ausstellungen:
galerie «im hof», wil
galerie susanne bollag, zürich
galerie katakombe, basel
galérie de l'université, paris
kunsthaus glarus
kunsthalle im waghaus, winterthur
«moulin de vauboyen», frankreich
weihnachtsausstellungen, kunsthalle basel
grafikmesse zürich
galerie «allerart», basel
galerie jodok, brig
ausstellungsraum basler künstler art, basel
atelier valdan, basel
galerie im stall, magden
galerie atrium, basel
mario mainetti gallery, basel
«brauerei-chäller», laufen
«tisztelet a szülőföldnek», budapest
vasarely múzeum, budapest
ausstellungsraum klingental, basel
«druckgraphiken von künstlern der regio», berowergut, riehen
«objektart», grenchner kunsthaus

ankäufe:
kunstkredit basel-stadt und baselland
werke in privatem und öffentlichem besitz in der schweiz und im ausland

GALERIE
BODENSCHATZ
BÂLE

Spalenvorstadt 11 CH-4051 Basel
Telefon 061 - 261 05 51
Telefax 061 - 261 14 92

darf Ihnen die Ausstellung

Janos Németh

ankündigen.

Die Ausstellung dauert
von Samstag, 28. März, bis und
mit Dienstag, 28. April 1992.

Sie sind herzlich eingeladen zur
Vernissage am Samstag, 28. März,
zwischen 16h und 19h.
Wir begrüssen den Künstler um 17h.

Öffnungszeiten:

Dienstag – Freitag	13.30 – 18.30 Uhr
Samstag	10.30 – 17.00 Uhr

NÉMETH János
91 4. 61-62

Új Művészet

NÉMETH János

8011,o.v.,13ox18o - 91.4.61

Új Művészet

NÉMETH János Kazimierz

VAS NÉPE 1991 -01- 10

Németh János keramikus Canberrába készül

A műhely falán plakátok, kerámia dombormű. oklevelek. Ez fogadja a látogatót Németh János Munkácsy-díjas keramikus zalaegerszegi otthonában.

A kezdet bizony nehéz volt, hisz „X" káder volt, de a főiskola elvégzése után, ahol Borsos Miklós volt a mestere, a munka meghozta a sikert.

— *Milyen út vezetett a nemzetközi hírnév felé?*

— Az út? Hosszú, és telve vargabetűkkel. Előbb a hazai megbízások, majd a külföldiek jöttek, így például Helsinkiben és Új Delhiben kaptam megbízást.

— *Látom a diplomákat. Franciaországból, Litvániából, Olaszországból...*

— Vallauris. Igen, 1970-ben volt egy biennálé. Ez azért kedves nekem, mert a biennálé egyik tagja Picasso volt

— *Beszélgessünk a jelenről. Úgy tudom, Canberrába készül.*

— Igen, átadták az új magyar nagykövetséget, ami a nemzeti építészeti hagyományokra épül, ezt a formavilágot idézi a több épületből álló követség. Oda készítettem egy karámia domborművet, négy méter széles, több mint három méter magas. Az árkádok alatt, a belépőnél lesz elhelyezve. Ezt júliusban már elszállították tőlem, de a kinti összeszerelés még hátra van. Nemrég kaptam egy táviratot, január 14-én utazunk felépíteni a domborművet...

— H —

1021

Németh János: Harcos – Guerrier – Воин

Trójai faló – Le cheval de Troie – Троянский конь

NÉMETH JÁNOS ÚJABB KERÁMIA MUNKÁI

Okos célszerűséget és a modern gondolkodás bölcsességét látom abban, ha egy város saját képzőművészeit foglalkoztatja, ha formákat ismerő képzőművészeire olyan feladatokat bíz, amelyek az ő számukra is közös élettér alakítására ad lehetőséget. Így aztán saját fülükkel hallhatják a közösség ítéletét, vagy dicséretét, – amely végső soron minden emberi munka igazi fizetsége.

Zalaegerszegen Szerdahelyi Károly városi főépítész tervei alapján új fedett uszoda épült. Jó uszoda, közlekedő részei nem korlátozzák az elevenebb mozgásokat sem, kiszolgáló helyiségei, pénztár, megőrző, öltözők, presszó, fodrász stb. két szintet foglalnak el, s az őket összekötő széles lépcsőkre úgy tetszik, mintha az építész odatervezte volna a csivitelő, hancurozó gyerekeket is. Mindenesetre a kevesebb mozgásigényű üldögélőket sem zavarja a mozgás, a zaj. A kétoldali világítású, az úszómedencét magábafoglaló nagy belső tér bejárattal szemközti falára készített Németh János huszonöt négyzetméteres kerámiafrizt. Ennek a műnek az az első érdeme, hogy kell oda, ahol van. Nemléte hiányt okozna. Úgy kell oda, mint a kedvükre ficánkoló süvölvények cikk-cakk mozgása, madárház lármája.

A víziélet terében bent a víziélet ábrázolása. Még elgondolni is kellemetlen, hogy mi született volna ilyen cím alatt nálunk úgy 15–20 évvel ezelőtt. Németh János samottos agyagból készített

Németh János: Európa elrablása
L'enlèvement d'Europe – Похищение Европы

(mert égetett samottos agyag a mű anyaga) frizének a két szélén vitorlás és gőzhajót találunk, aztán a közép felé közelítve mélyvízi halakat, csigákat, polipot, tengeri csillagot, sellőket s végül magát Neptunust vagy Poseidont s mellette a habokból éppen kilépő Vénuszt vagy Afroditét. Ezzel felsoroltuk, ami rajta látható, de nem mondtuk el magát a művet. A játékosság fogalmával sem közelíthetjük meg sikere lényegét, mert a játék sokféle lehet, lehet mímelt is vagy gügyögős. A vidám szó vezet el bennünket a ráismerő találkozásig, hiszen a vidámsághoz több kell önmagunkból, mint a játékossághoz. Vidám tehát ez a mű, mint az ifjak számára az uszodai élet. De miből is adódik vidámsága? Hiszen ugyanezen tárgyaknak, lényeknek, istenségeknek ugyanilyen sorrendben való ábrázolása lehetne komoran ünnepélyes is, vagy akár drámai is. A vidámság nem csak a kompozíció egészéből, hanem inkább magukból az egyes motívumokat jelentő belső formákból jön, mert azok jókedvű cselekvéssel, korongozással készültek. Németh János úgy korongozza domborműveinek motívumait, mint a gölöncsér a köcsögöt, vagy a korsót. Maga is fazekas családból származik, már gyerekkorában tanult korongozni, még a szépapja is fazekas volt. Ha közelebbről megnézzük a fríz motívumait, láthatjuk, hogy azok valójában felszeletelt köcsögök, korsók, csuprok, tálak stb., vagyis olyan edényformáknak a részei, amik korongozhatók. A habokból kikelő Vénusz például egy középen széjjelebb nyitott nagy tálból emelkedik ki. Igazában tehát tálforma az, csak most a víz habjának a képében mutatkozik. A hasa meg fordított tál. Köldöke fületlen findzsa, afölött két fordított csupor, rajtuk pálinkás kupica s ettől hegyesednek az istennő keblei.

Ma már sokan vannak (több ezerre saccolják a cserépedénygyűjtők számát), akik ismét megtanulták mikor hasas, mellyes, vagy vállas egy-egy korsó. Mindez attól függ, hogy amikor a fazekas a forgatott korongon elkezdi felhúzni az edényt, hol húzza ki jobban. Mert ahol a legjobban kihúzza, ahol az edény méretéhez képest a legszélesebb a gömbforma köre, úgy lesz az edény hasas, mellyes vagy vállas. De van amikor nem ilyen antropomorf vonatkozásokhoz karakterizálja edényét a fazekas, amikor a szinte teljes gömbforma a cél, a korongolási technika lehetőségének maximumára törekszik. Az ilyen edényre mondjuk, hogy szép teli formája van, – a formája van teli a kihúzás lehetőségének maximumával, a gömbforma teljességével. Persze az is sokat számít, hogy mennyi anyagból húzza fel a fazekas edényét. Mert hiszen sok anyagból vastagfalu edény készítése nem kíván különösebb szakmai tudást. Ezért a fazekasok megemeléssel bírálják egymás munkáját. Ha nehéz, vastag a fala, ügyetlen kéz munkája.

A könnyű vékonyfalu edény növeli a becsületet. Azért foglalkozunk részletesebben a fazekasmunkák részleteinek meghatározóival, mert ezek a meghatározók jellemzik Németh János alkotásait is. Bár a durvább szemcséjű [illegible]at és nem is igényli az edénykészítés minden [illegible] tudása szükséges feltétele a nagyobb méretű bár vastagabb falu formák korongozásához. Mindez a korongolási tevékenység valójában rejtve marad a mű nézői előtt. A néző a kompozíció egészét látja, az egyes motívumok, lények, istenségek láttán derül. S végül akaratlanul is egy vidám érzés sodrásába kerül, a forgásból született korongolt formák okozásából. Éspedíglen a felszeletelt gömb és hengerformák aktivizálnak itt bennünket. Mert a féldomborműves megoldású motívumokat mi a nézők teljesítjük ki az egyszer már megvolt gömbformára – követve szemünkkel a forma fordulásának irányát. Olymódon, mint amikor a földből valamilyen vezetékcsőnek csak egy szelete látszik ki, mégis ebből a szeletkéből is érzékeljük a cső körének teljes méretét.

Ez a mű szerkesztés (csak amennyi ösztönösen is kikövetkeztethető) és korongolás mint permanens cselekvés, valamint égetés és felhelyezés eredménye. Ezek a mozdulatok végleges tényként rögzültek a kész műben. Az elszeletelt korongolt formák pedig a mű majdcsak minden nézőjében megismételtetik születésüket, rábírván őket, hogy megcselekedjék maguk is a teremtést. Vagyis, hogy a készítő permanens cselekvés a nézők permanens részvételével egyesül. Így él a mű, Németh János kerámia domborműve a zalaegerszegi fedett uszodában. És akik naponta, hetenként vagy havonta találkoznak vele a város lakosai közül sokan tudják, hogy e kerámia friz-dombormű készítője Németh János zalaegerszegi iparművész.

Kovács Gyula

Németh János: A zalaegerszegi fedett uszoda kerámia frize
La frise céramique de la piscine couverte à Zalaegerszeg
Керамический фриз здания крытого бассейна в Залаэгерсеге

Európa – Europe – Европа

Vénusz születése
La naissance de Vénus – Рождение Венеры

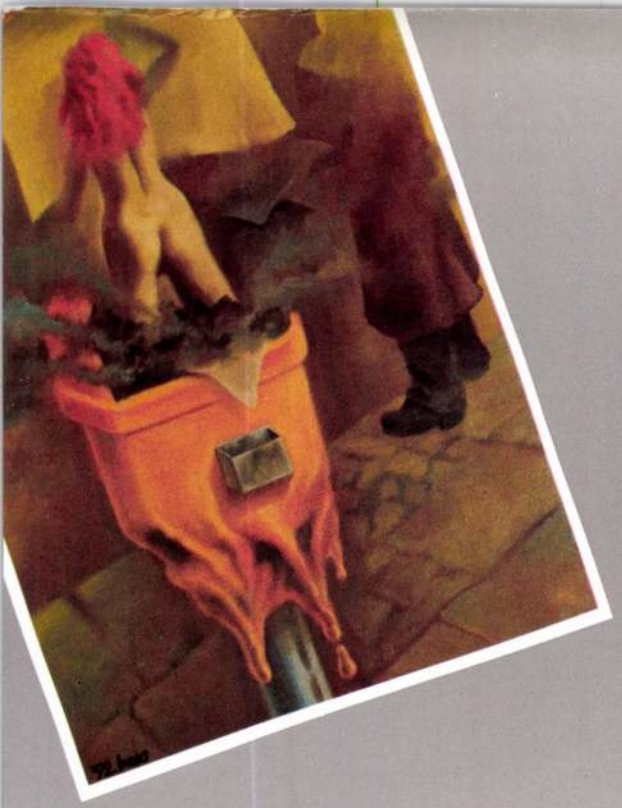

A művész a kiállítás bevételének felét a ház felújítására ajánlotta fel.

The artist offered half of the income from the exhibition for the renovation of the house.

Nyitva: július 23 ~ augusztus 23.
csütörtök, péntek, szombat, vasárnap
12 ~ 20 óráig

Open: 23rd July ~ 23rd August
Thursday, Friday, Saturday, Sunday
from 12 to 8 pm

A kiállítás létrejöttét
támogatták / Sponsored by:

JÓZSEF ATTILA
KULTURÁLIS ÉS SZOCIÁLIS
ALAPÍTVÁNY

VILLber Kft.
2316 TÖKÖL, Pf. 15. • Tel/Fax:(24) 66-166

HÁGÓ Ipari Hegymászó Kft.
1122 Bp. Acsády u. 19. Tel.: 1389-038

Országos Idegenforgalmi Hivatal
Hungarian Tourist Board

I. ker. Polgármesteri Hivatal
Mayor of Metropolitan District I.

GALÉRIÁK ALAPÍTVÁNY
H-1387 BUDAPEST, Pf. 24 • Tel: 115-57-19

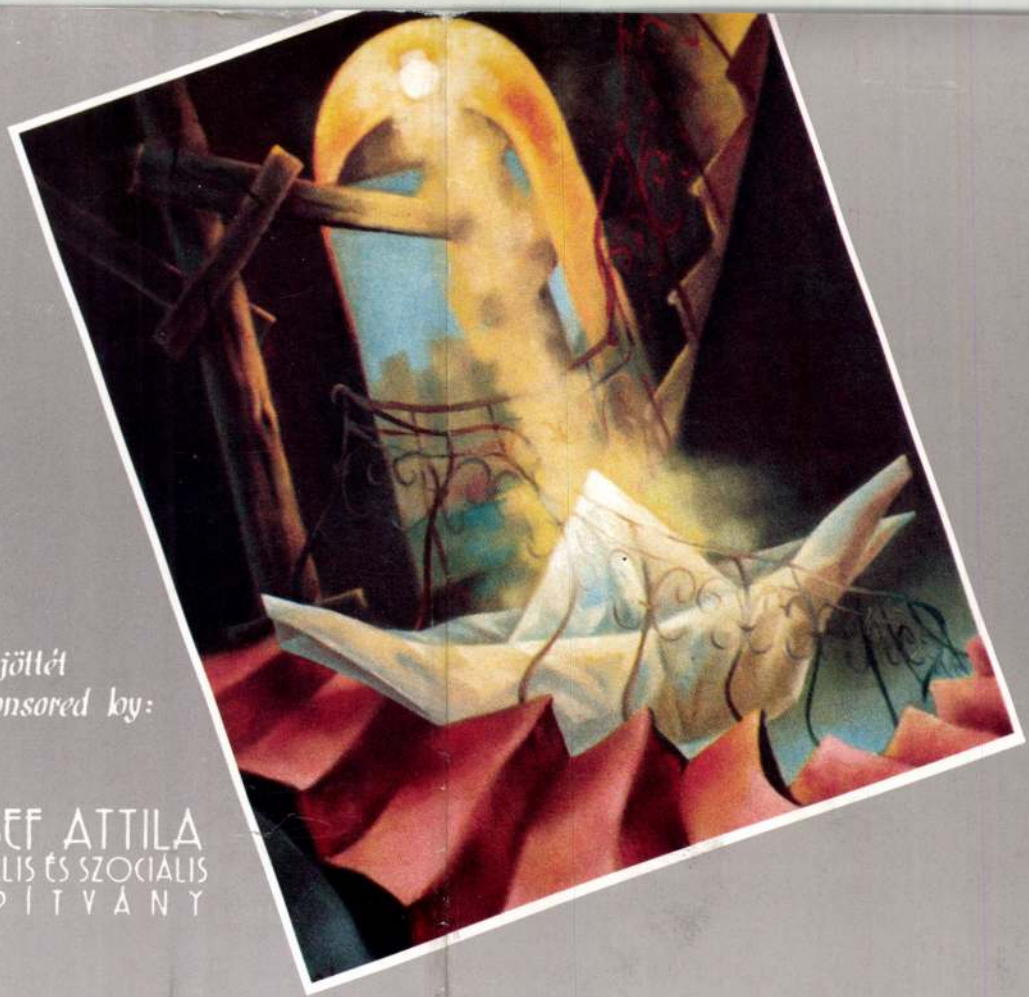

UDVAR ~ KIÁLLÍTÁS
EXHIBITION IN COURT

Budapest, I. Ostrom u. 14.

'92. besa

Németh János "Vaja"

Szeretettel várom
kiállításom megnyitójára
1992. július 22-én,
szerdán este 8 órától a
Budapest I. Ostrom u. 14. udvarán.

A kiállítás védnöke:
LIGETI IMRE úr
az I. kerület polgármestere

Megnyitja:
POGÁNY Ö. GÁBOR
művészettörténész

Közreműködnek:
NÉMETH JÁNOS „NOGO"
színművész
a Pécsi Nemzeti Színház tagja,
a Bécsi Zeneművészeti Főiskola
növendékei,
trombitaszóló:
MÜLLER NORBERT

Házigazdák:
KOVÁCS (b) ZOLTÁN
„gondolkodó"
a Pécsi Rádió
szerkesztőségvezető-helyettese
és a ház lakói.

Benkő T. Sándor
festőművész

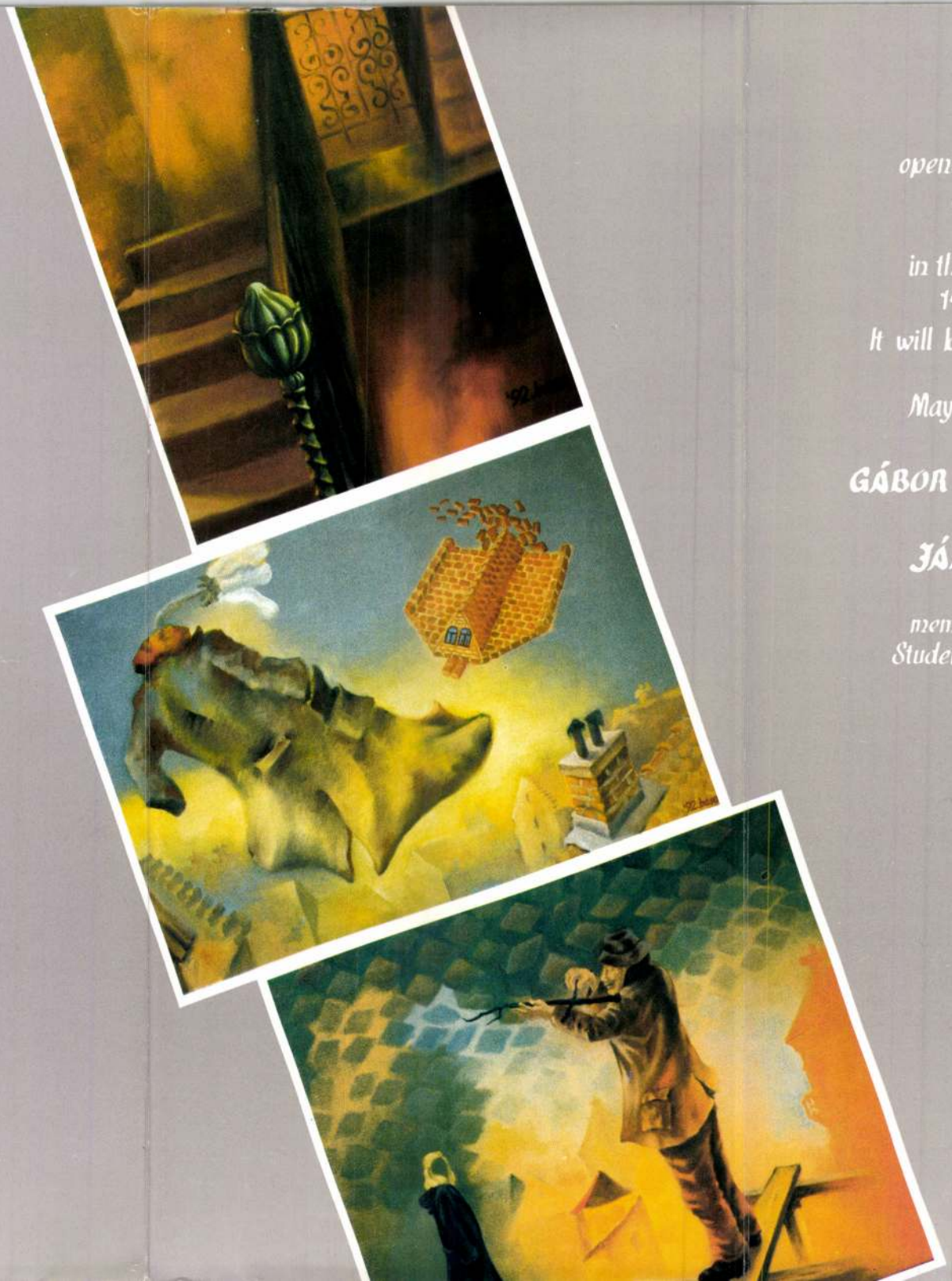

You are kindly invited to the
opening ceremony of my exhibition
at 8 pm hours on Wednesday
22nd July 1992
in the court of apartment house:
14. Ostrom street Budapest I.

It will be held under the auspices of
Mr. IMRE LIGETI
Mayor of Metropolitan District I.

Opening speech by
GÁBOR Ö. POGÁNY art historian

Performances by
JÁNOS NÉMETH „NOGO"
actor
member of National Theatre Pécs,
Students of Vienna Musical College,
trumpet solo by
NORBERT MÜLLER

Hosts:
ZOLTÁN (b) KOVÁCS
„Thinker"
Deputy editor of Radio Pécs
and the tenants of the house.

Sándor T. Benkő
painter

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Wéwefa János

1968 FEB 8

1021

A legújabbak

Németh János zalaegerszegi iparművész is részt vesz a Déldunántúli Képzőmű[illegible]vek Kiállításán. A művész [illegible]ben látható új falikerámiát küldte el a tárlatra.

a lavina négy személyt ölt meg. A kelet-törökországi Agri tartományban bénító hideg van ,a hőmérő mínusz 43 fokot mutatott.

— 15 napi börtönbüntetésre ítélték kedden John De Luryt, a New York-i köztisztasági dolgozók sztrájkmozgalmának vezetőjét, mert a bíróság korábbi rendelkezése ellenére sem utasította a sztrájkolókat munkába állásra.

tévesztő felírás kicser

val megbotránkoztatóbb filmek. Jelenetek láthatók, s az engedélyezett üzletekben szabadon megvá-

Gija csüggedt
csukta össze Az e
méleti mechanizmus
című tankönyvet.
„Úristen! — gondolta
—. hát meg lehet
ennyi mindent tanulni?! Ki kellene találni valamit...”

— Apa, — fordult az édesapjához, — nem ismered te véletlenül Gabunyijt?

— Salva Ivanovicsot?

— Azt a professzort.

— Hát Salva professzor?! — derült fel az apa arca. — Én eddig mindössze annyit tudtam róla, hogy csak a hozzá beosztott pincéreket tudja egrecíroztatni, s más tudományhoz nem ért.

Gija feltárcsázott egy számot, megérdeklődte az elméleti mechanizmus professzorának nevét.

— Georgijnak hívják. Georgij Gabunyin, — mondta aztán az apjának. — Ismered? ...

— Georgij? ... Nem ismerem. Salva Ivanovicsot ismerem, de Georgijt nem... De hát miért kérdezed? Talán ő fog vizsgáztatni?

— I-i-igen... — sóhajtotta keservesen Gija.

Másnap felkeresték Salva Ivanovicsot, s eléje tárták a tényeket. Mire az elővett egy cédulát, s a következőket körmölte rá: „Nyikolaj, hallgasd meg ezt a két embert. A rokonaim”.

Nyikolaj Gabunyin meghallgatta őket, s ő is írt egy cédulát: „Vano, hallgasd meg ezt a rokon-gyereket!”

Vano csupa fül volt, s már írta is a cetlit: „Kedves Georgij! Hallgasd meg ezt a fiút. Rokonom”.

Georgij — a professzor — valóban meghallgatta Giját, s ő is írt — a fiú indexébe — egy hatalmas egyest.

A. Agyejsvili

Fordította:
Krecsmáry László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 OKT 2 3

TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG

Németh János

1021

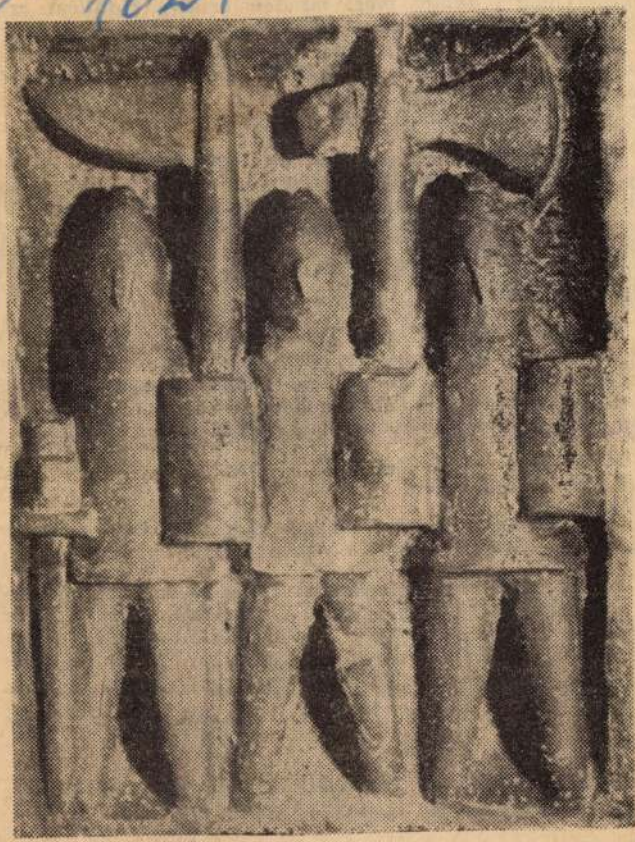

Németh János: KERESZTESEK

(a II. Dél-dunántúli Képzőművészeti Kiállításról)

fejlődik a tech
hiánycikklista i

És kétezerb
couveri nőkre,
mekkel néz. És
el. A vancouve
zése szerint az
csak ildomos öl
ről és felsőrész

A rendelkez
a paragrafus és
mint nálunk, Magyarországon. Szó, ami szó, megtalálták i
is a kiskaput. A rendelet megjelenése után az összes nappal
működő vendéglőkben övig meztelen pincérnők jelentek
meg. Ez érthető, hisz a rendelet csak az éjjeli mulató-
helyekre vonatkozik.

És kétezerben már nem lesz Erhard sem kancellár és nem történik vele olyan, amilyen még gazdasági miniszter korában történt vele. Egy francia—német gazdasági tárgyalás után francia—német kereskedelmi szerződést írt alá. És a szerződés aláírása közben óriási pacát ejtett az iratra.

— Micsoda töltőtollat adott nekem!? — förmedt rá a hivatalos aktatologatóra.

— Halkabban, uram — súgta vissza a titkára. — Éppen ezzel a szerződéssel adtunk el ötszázezer ilyen tollat.

És hol lesz akkor már Robert Thain és az általa felállított rekord? Úgy bizony, rekord. Olyant még nem látott a szerkesztő úr, amilyennek én szemtanúja voltam Braintreeban, egy négyszázéves fogadó söntésében. A 26 éves Robert Thain egy „quart", vagyis 1,13 liter sört 7,35 másodperc alatt öntött le a torkán és ezzel megdöntötte a sörivás gyorsasági világrekordját.

A világrekord még érvényes, hacsak most, szüret idején Szekszárdon valaki meg nem dönti.

Mert a világrekord sem örökös, sőt a boldogság sem. Ezt bizonyítja Mary Emerson negyvenéves londoni asszony esete is. Mary Emerson a napokban elvált a férjétől. És erről a válóperről minden lap beszá

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1968 SEP 15

1021

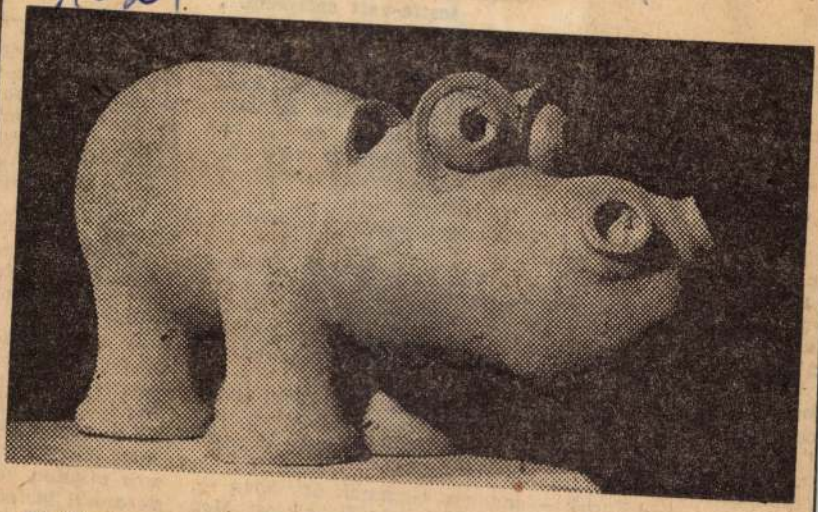

Októberben Pécsett rendezik meg az országos kerámia-biennálét. Képünkön Németh Jánosnak, a tehetséges zalai kerámikusnak a kiállításra küldött, s a zsüri által elfogadott tíz darabos kollekciójából a Víziló című alkotást láthatjuk.

uzsorás, e
meg. Légy
pingáljalak
teszem, ne
veset fizet,
diumot érdemelsz, el kellene merülni benned,
hogy az milyen nagyszerű volna te, de hát
mit csináljak, le akarlak még ma szállítani,
nincs egy vasam se.

A pemzli gyorsan járt, s az erdő néhány
óra alatt vászonra került. Erdő kell? Hát ne-
sze neked erdő. Ide még egy kis piros nap-
sugár és itt még zöld, zöldebb, legzöldebb,
már olyan zöld, hogy egész kék, no, megva-
gyunk, kész.

A festő hanyatt vágta magát a fűbe, evett,
aludt, és még az est beállta előtt sietett a me-
cénás háza felé. De a nappal együtt önbizal-
ma is a láthatár alá szállt.

— Vacak — mondta magának útközben —,
ez lesz a véleménye a képről, biztos. Meg
fogja állapítani, hogy ez az erdő sehogy sem
sikerült. Pénzt nem adhat érte, még elis-
merést sem. Ihlet nélküli, kedvetlen alkotás,
nyomott, levegőtlen. Hiányzik belőle az er-
dő természeti ereje, úgyszintén a művészi

, a szépségg
yesülés isteni
ondani, mert
thettem, hog
tetszeni fog
vesztem, a nya
még szégyellhete
van, igaza lesz, a
vacak.

Utálkozva lóbál
önuralomra volt
jon. De azért vitt
ember házába.

— Az igazgató
megvárni — mon
vezette. A festő
Sok idő eltelt, s a
De a festő csak
vette az erdőt,
már minden vár
de annál biztosab
csorázni, dühébe
hogy a képet, am
elrontsa, elővett
az egyik ágra ak
lógott a test, fé

vény, ez
ny melle,
rni. Nem
lványt és
d érintés
mit ott,
lna, már
ezni friss
barátja,
szalad.
! Jó vol-
minden új
nem érek
m, a gaz

ett Balázs
ró társada-
alkalomból

Molnoth Jchos

Magyar Iparművészet az
ezredfordulón 2003

38. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1968 SZEP 1.

1021

Németh János: Bográcsok (Kerámia)

Avar utcában találtak rá, a vo
ra avar-kori temető 242. sírjá
feltárásánál. Itt ugyanis már
óta végeznek rendszeres ásatá
Az értékes leletet eredeti álla
ban emelték ki a két méter
sírból és szállították a múzeu

— Mit rejt az egykori h
sírja?

— Mindenek előtt Ábelt, ezt a 30 év körüli avar vitézt — mondja a régész, Müller Róbert. — Ezenkívül egy lándzsát, egy vaskést, egy ritka leletet: textíliát, egy kéregből készült tarsoly maradványait, övcsatokat és három darab háromtollú nyílhegyet is találtunk a sírban.

Egyik kezében csiholóvasat és kovakövet, a másikban egy erősen korrodeálódott ismeretlen rendeltetésű tárgyat tart „Ábel".

S mint a képen is látható, előkerült egy teljesen ép, hullámvonalas díszítésű avar korsó is, amiben az ételmaradékok még mindig jól kivehetők.

Az Ábel kiemelésével a Göcseji Múzeum munkatársai már készülnek az új múzeum épületében megnyíló nagyszabású régészeti kiállításra.

[redacted]

latja a tavasszal lezárt első évad munkáját. A szakkörvezető, *Dús László* festőművész egyébként szeptember 22-én nyitja meg tárlatát az MMH-ban. Valószínű, hogy a szakkör új évadbeli munkáit is bemutatják, ha a következő idényben is a korábbiakhoz hasonló színvonalú munka folyik majd.

*

ÁLTALÁNOS érdeklődésre számot tartó filmet tűznek szeptember végétől műsorra a mozik. A haza hű fiai című egy órás, színes szovjet dokumentumfilm a szovjet haditechnika legújabb eredményeiből, a szovjet hadsereg felkészültségéről ad lenyűgöző képet.

*

OKTÓBER első hetében zalai összeállítást ad a tv. A minap *Sobók Ferenc* szerkesztő a készülő műsor egyik részét, egy 40 perces dokumentumfilmet

---

sebb nehézséget a szomszédos erkélyre való átjutás. Az erkélyajtót éppen hogy meg kellett érintenie, kinyílt, s ekkor ismét jelentkezett gyomrában az a jólismert nyomás, amelyet mindig érzett, amikor bűntényt szimatolt. Az özvegy hátradőlve, karjait ernyedten lógatva ült a székén. Krogh egy ugrással mellette

— Öt perc múlhatott el a nevetés elnémulása óta — állapította meg Krogh, s a folyosóra sietett, de amint az ajtóhoz ért, gyenge sóhajtás ütötte meg a fülét. Az asszony felnyitotta a szemét.

— Nyugodjon meg — lépett melléje —, most már nincs mitől félnie. —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1901 JUL 7

Németh János

1021

Dionisos

(Németh János kerámi

Maupassant:*

Szalonkák

Szalonkák... — szólalt meg elgondolkozva Mathieu d'Endolin. — A szalonkáról jut eszembe ez a szorongató, nagyon szomorú háborús történet...

Ismeritek a hazámat Cormeilben... Amikor a poroszok elźretörtek, odahúzódtam.

Szomszédom egy megháborodott, szerencsétlen nő volt, szörnyű csapások zavarták meg az eszét. Nagyon régen — talán huszonöt éves lehetett ekkor — egyetlen hónap alatt vesztette el apját, férjét és újszülött gyerekét. Ahová a halál egyszer bekopogtat, oda rendszerint hamarosan visszatér, mint aki már ismeri a járást.

A szerencsétlen fiatal nőt szinte kiütötte az életből a sok csapás, ágynak esett, hat hétig eszméletlenül vergődött. A rettenetes, válságos napokat tompa kábultság követte, az asszony mozdulatlanul feküdt, alig evett valamit, a tekintete rebbent csak néha. Ha fel akarták ültetni, szívszaggatóan kiabálni kezdett, mintha az életére törnének. Hagyták, hadd feküdjék; többé nem bolygatták, legfeljebb akkor, ha ágyneműt váltottak és a matracait megforgatták.

Egy öreg cseléd maradt mellette, az itatta meg, s időnként beledíktált néhány harapásnyi hideg húst. Mi zajlott le a kétségbeesett lélekben? Senki sem tudhatta; soha többé nem szólalt meg. Halottaira gondolt? Vagy csak szomorúan álmodozott elhomályosuló aggyal keresgélve emlékeit? Vagy éppen ellenkezőleg kilobbant emlékezete mozdulatlan volt, mint holt ágban a víz tükre?

Tizenöt évig élt így, megközelíthetetlenül s tétlenül.

Azután kitört a háború; és december első hónapjaiban a poroszok bevonultak Cormeilbe.

Tisztán emlékszem rá, mintha csak tegnap történt volna... Farkasordító hideg volt; magam is mozdulatlanul gubbasztottam karosszékemben, egy köszvényroham valósággal megbénított; és ekkor az ut-

* Hetvenöt esztendeje halt meg Guy de Maupassant, a francia irodalom nagy egyénisége. Egyik méltatója írta róla:

Németh János, keramikus

Zalaegerszegen él. A népi fazekasság hagyományait követi.

Szinyei Merse Anna: fiatal magyar keramikusok 17–21.

Kritika, Bp. 1970. március VIII/3.

NÉMETH JÁNOS

1021

N

1982.IX.2. - 3.müsor 22,2o/Rézbányayné

Gölöncsérek unokája

Németh János Munkácsy díjas keramikusművésszel beszélget Benkő József. A Győri Körzeti Stúdió müsora.

-Németh János keramikusművész Zalaegerszegem, a Páterdombon lakik egy müteremlakásban. Zalaegerszegen született 1934-ben, apja, nagyapja is keramikus volt. 1953-ban került az Iparművészeti Főiskolára. Tanárai Borsos Miklós és G. István voltak. Ő visszajött, hü maradt gyökereihez."Valami búboskemence-meleg fogad és tiszta művészet varázsa marasztal itt."Borsos Miklós mondta e szavakat a budapesti Mücsarnokban rendezett kiállításon, ill. kiállításának megnyitóján.

- Ha már a budapesti kiállítást idéztem, forgassuk vissza az idő kerekét és induljunk el onnan, hogy befejezte a Főiskolát és m[illegible]alkotta a Kakast. Mi történt azóta?

- Egy mondatban: sok minden, de a szellem, amit a családomból, környezetemből magammal vittem, az megmaradt. Úgy érzem, jelen van és arra törekszem, hogy meg is maradjon mindig. Olyan környezetben nőttem fel, ahol mesteremberek, segédek, inasok, gyúrták, formálták az agyagot. Gyerekkoromban már legkedvesebb szórakozásom volt, hogy játékaimat agyagból csináltam. Lovakat, kutyákat, kocsit, hajót, még repülőgépet is, amit láttam. Órákig elszömötöltem ott a műhelyben és figyeltem, nagy-nagy tisztelettel figyeltem azokat az embereket, akik ott tevékenykedtek. A legapróbb részletek meghatottak ahogy gyúrták, ahogy törték, porították a száraz agyagot, ahogy a festéket előkészítették, ahogy a mázörlő kővel darálták a mázat a maguk primitív, egyszerü gépeivel és azokat a csodálatos kézmüves munkákat, amik ott készültek nagyapámeknál, apám mühelyében, nagybátyám mühelyében és később az egész család együtt dolgozott. Engem nagyon meghatottak, nagyon mély nyomot hgytak rám és talán ez az én legnagyobb szellemi örökségem, hogy valahol megéreztem, ottmegéreztem a családban az agyag ízét. Valaha nagyon sokat meséltek nekem, szinte röstellem magam, hogy én soha nem meséltem így a fiaimnak. És valahogy minden népmesében egy igaz tanulság, egy örök tanulság van. S ezek olyan igazságok, hogy ezek tényleg szimbólumok lehetnek.

- Igazából fazekas vagy keramikus?

- Hátez nagyon megtisztelő dolog, ha azt mondják rám, hogy fazekas. A legnagyobb megtiszteltetés akkor ért, amikor valaki azt mondta rám, hogy fazekas. Visszatérve a Kakasra. Hát az első olyan munkám volt, amikor tulajdonképpen már kialakult bennem, hogy vajjon hogyan tovább? Természetesen utána egy vargabetű következettt, de aztán megint visszatértem a Kakashoz és valahol ott folytattam. Ez egy olyan formarendszerrel készült, ami én nem mondhatom, hogy teljesen új, mert hiszem kiváló mesterem, Gádor István is készített korongozott formaelemekből tárgyakat, de a Kakas valahogy olyan, hogy én mégis magamének érzem ezt. Rengeteg állatfigura, tanulmány, rajz előzte meg és utána ezeket a formákat én agyagcsövekből elkészítettem. Lábakat, fejeket, nyakat, szárnyat, egyéb és ezeket összeépítettem. Valahogy sikerült egy olyan mozgást hozni ebbe a korongolt figurába, ami tökéletesen, valahol jobban visszaadta ennek az állatnak a nemcsak a külső formáját, de az összes jellemzőjét, a karakterét.

- Nem archaelizál és nem másol. Az ősi technikával, koronggal dolgozik. Ami ott a képeket felbontja forgáselemekre, hengerekrem kúpokra, csövekre és egyéb és így újabb szellemi dolgot hoz létre.

- Tulajdonképpen ez egy kerámia szobrászat, de nem olyanfajta szobrászat, mint amilyent egy szobrász kőben, bronzban vagy fában csinál. Itt tulajdonképpen egy olyan szobrászat, ahol az agyagnak a jellemzői megmaradnak, tehát itt az agyag tulajdonképpen alapanyag maradt. Ugye a szobrász átteszi, őnála az anyag nem végleges kifejezési formák, nem kell hogy megmaradjon, hanem bronz lesz vagy kő lesz a szobrából, ő csak agyagban mintáz, tehát csak segédeszköz az agyag. Nálam viszont az agyag tulajdonsága, az agyag karaktere, szárítás, égetés után is kell hogy kifejezésre jusson a végső formában. Tehát én tulajdonképpen nem - amint mondottam már sokszor - imitálni akarom a szobrászatot, hanem a korong eszközével szeretném kifejezni a mondanivalómat. Agyagcsövekből, hengerekből, kúpokból. Az archaizálás? Hát arra én nem gondolok, eszembe sem jut ilyen. Hanem ha valaki megnézi a hepita dombormüveket, azokat a hatalmas harangalakú formákat, felsőtesteket, fejeket, vagy az asszír dombormüveket, vagy akár a mezopotámiaiakat, tulajdonképpen ezek a nagy agyagcsövek, agyagformák, agyaghengerek, ezek a nagy áthidalások valahol visszaidézi ezeket az ősi klasszikus, tiszta formákat. Tehát valahol itt peng meg az a hang, amit archeizálásnak neveznek. Belsőleg jön vissza és nem külső másolással. Tehát valahol mélyen, lelkületében van benne magában az agyagban, az agyagfestékekben, az égetés módjában

tulajdonképpen, azokban az agyagfestékekben, amiket használok. Nem szeretem az ú.n. mázakat használni olyan értelemben, ahogy használják, hiszen sokszor úgy néz ki, akár a csónaklakk, én ezt kikerültem. Saját magam keverem. Agyaggal keverem össze, oxidokkal és viszem rá a felületre. És ezek a felületek valahol, hogy mindenképpen az agyag ízét, a terrakotta agyag ízét, cserépízét, a kerámiaízét, a samottízét kell hogy segítsék elő.

- Amikor gondolkodik vagy éppen már megvan a gondolat, hogy mit fog megformálni; ezek az emlékek feljönnek, vagy segítenek esetleg egy olyan ponton, amikor megálla kezeaz agyagon és a lába a korong hajtásánál....

- Vannak olyan munkák, amikor leülök és elkezdek rajzolgatni. Ez főleg a murális munkáknál van, amikor keresem a kompozíciót, tehát hogy építeném fel nagy vonalakban, vázlatosan. Azonban vannak olyan dolgok, amikor valami eszembejut, még le sem ülök rajzolni, egyből a korongra ülök. És ott már valahol a fejemben megjelenik az a forma, amit én szeretnék megcsinálni. Tudom, hogy nekem milyen forgáselemet kell a korongon megcsinálni ahhoz, hogy azt összerakjam és abból kialakuljon az, amit elképzeltem. De sokrszor - és pontosan ez az érdekes ebben a dolgokban - hiába rajzolom én meg előre, vagy hiába tervezem meg, ha én ahhoz mereven ragaszkodnék, akkor egy elfáradt, agyonkínzott munka lenne, de itt rögtönözök, tulajdonképpen egyik forma mellé teszem a másikat, már mutatja a harmadik, hogy mi kívánkozik oda. Így marad meg tulajdonképpen az agyagnak a frissesége. Tehát a kéz jegye rajta marad a munkán. A népmüvészethez kötődött minden értelemben, mert itt is szimbólumokká alakulnak át a formajegyek, az állatfigurák, a plasztikák, a motívumok és a síkban is ugyanúgy terítem ki pl. a dombormüveimet, munkáimat, ahogy egy faragó pl. kiterít egy motívumot egy doboztetőn, vagy valamilyen széktámlán. Tehát az egész síkot betölti. Tehát nincs képi megjelnítés, síkban kiterítve, ha tetszik, ornamentálisan, ahogy a népmüvészet teszi.

- Befolyásolja müvészetét a költészet és ha igen, akkor a költészet mely része?

- Az a fajta költészet, zene és irodalom érdekel, ami mindig az emberhez szól, de valami mély, humánus, emberi tartalom van, ami beszél tulajdonképpen az emberi elmúlásról, a jövőről, Juhász Ferenc, Nagy László költészete, Simon István. Keresztúry Dezső költészete, hát hadd mondjam, hogy zalai származású költő.....

-....hazai tájú.....

- ....hazai, nagyon szeretem. Óva int engem mindenféle ügyeskedéstől.

- Maradjunk még a társmüvészeteknél.Munka közben nagyon sokan zenét hallgatnak. Ön hogy van a zenével?

-Hát ha itt körülnézünk a müteremben, van itt egy ú.n. hütőszekrény, amiről azt hinni, hogy hütőszekrény, közben ebben egy lemezjátszó van és egy erősítő.

- És miért kellett ezt hütőszekrénybe tenni?

- Fölfelé két hangfal. Hát ez egy ilyen zárt kisszekrénykébe kellett tenni, mert itt agyagpor, meg egyéb, az nagyon ártalmas. Hát ez azért van, hogy én tényleg sok zenét hallgatok és szeretem a zenét, főleg szeretem a barokk zenét. Egyik amit nagyon szeretek. Bartók eznéjében valami életerős dübörgést hallok, valami olyan, ami szinte hegyről egy görgeteg leáramlik, mindent elsodor és va ahogy ebnek viszont az eleje hat rám. En nem tudom bizonyosa, de érzelmileg szeretem a zenét, tehát nem úgy, mint egy zenekritikus, hallgatom. Sajnos nem zenélek.

- Nézve a térplasztikáit, valahogy a figurákat vérből felöltözteti, egy hátteret, majdnemhogy egy illő díszletet rak mögéjük, valahoy az embernek az az érzése, mint hogyha egy színpadi előadást látna. Nem gondolt művészi kiruccanásra, hogy színházzal kapcsoaltban díszletet és jelmezt tervezzen?

- Hát ezt.....

- Aktuális a kérdés, mert Zalaegerszegen színház lesz.

- Igen, hát.....de nagyon érdekes így a föltevése a kérdésnek, maga a kérdés érdekes. T.i. eddig mindnki azt mondta, bagy azt kérdezte tőlem, hogy nem csinálok-e bábfigurát pl. Hogy hát ennél fogva, hogy bábszínházra gondolt mindenki, hogy tulajdonképpen ezek a figurák ugye. Ittmásként jelentkezik a kérdés, egy jobb látásmódszert, egy jobb kérdést, elmondom, hogy miért. Nem volt alkalmam nekem ezzel foglalkozni, hiszen itt Zalaeggerszegen még nem volt színház és hát a jövőben lesz. Ha esetleg ilyen felkérés vagy valami ismeretség kapcsán létrejön valami, hogy próbálkozzam csinálni, lehet, hogy megpróbálom. Nem tudom.

- Térjünk ki egy-két olyan alkotására, amely úgy nekem szubjektív,nagyon tetszik, az Európa elrablása c. kompozíciója.

- Ez a téma engem többször izgatott és meg is csináltam kisebb méretben, nagyobb méretben. Talán nem is tudom, maga a mitológiai téma izgatott-e? Lehet, hogy nem. Lehet, hogy nem. Ez csak olyan felületes. Hát a görög mitológiában ugye ismeretes adott téma, Európa elrablása, ugye Zeusz bika képében; tulajdonképpen ezen a figurán belül az állatnak és az emberalaknak valamiféle sajátos módon megfogalmazott plasztikai harmoniáját, erejétpróbáltam kifejezni. Na de vajjon hogy jelenik meg egy bika kerámiában? Ahogy én elkezdtem korongolni, akkor kialakult, egy óriási gömböt csináltam, s akkor utána egy még kisebbet, s akkor eszembejutott, hogy milyen dinamikus, milyen dinamikát lehet ezzel kifejezni pl. Erőt, két ilyen formával és a bika elsősorban az erőnek és a dinamikának a kifejezése, s akkor rajt pedig ennek az ellentéte a kis Európa, aki ül ott a hátán a maga agyaggsöveivel, a mellekkel, ugye a kis hengerformájú korongolt mellekkel, tehát az erőnek és egy nyugalomnak, a két ellentétnek mégis egy harmonikus összképe. Ami megjelenik egy plasztikában. Nem tudom, ez érdekelt.

- Nem tudom, de most nekem az az érzésem, javítson ki, hát mindenki maga ismeri magát a legjobban. Valahol a saját maga egyéniségét, hitvallását, művészetét foglalta itt rettentő tömören össze.

- Hát szerettem volna összefoglalni. Ennekem ezek a formák természetesek. Valakit esetleg mosolygásra késztetnek, nekem nem, nekem annyira természetes, halálos komoly. A derü az valahogy egy belső derü, ami belülről jön, tehát nem egy külsőleges, túlcicomált, bübájos, szóval ilyen enyelgő, mézes-mázos derü, ez a formának a derüje tulajdonképpen. Az agyagcsöveknek, a harmonikus formáknak, az anyagszerüségnek a derüje. Az emberi humánum, ami belülről árad, az hogy élete van a tárgynak. Ez az a belső derü, ami végtelen nyugalmat és belső örömöt áraszt. Szóval ez a mélyebb értelmü, idézőjelbe tett "derü". Sokan, jó, vagy rossz értelemben, nem tudom, de kedvesen bumfordiaknak nevezik néha a kerámiáimat, hát talán ezt nem érzik, a lényegét nem érzik, mikor ilyen értelemben bírálják, nevezik.

- Beszéljük kicsit a szükebb hazáról, Zalaegerszegről. Milyen Zalagerszeg képzőmüvészeti élete?

- Én úgy érzem, hogy jó mecénása a város a müvészetnek. Meghallgatják a véleményünket, az utóbbi időben különösen.

- Ha lehetőség lenne arra, hogy három kívánsága teljesüljön; maradjunk a mesénél, mert azt hiszem, hogy éltető eleme, mi lenne az a három kívánság?

- Hát ez nehéz....

-.....teljesíteni is nehéz.....

- ....nehéz. Szeretném azt, hogyha a közeljövőben az eddigi munkásságom, ami most már tényleg olyan több, mint 2o éves, egy nagyobb kiállításban valahol bemutatásra kerülne. A második az, hogy szeretnék még tovább dolgozni és hát jó egészségben dolgozni, azt hiszem, ezt mindenki magának kívánja.

- Ez természetes.

- Na de van egy harmadik.

- Na igen, hát a mesei harmadik.

- Igen, igen. Hát a családunkban ugye száz éve, sőt több mint száz éve hagyomány az agyagmüvesség, nagyapántól az apámig. A fiam most végzett, most, mint szakmunkás az én mühelyemben és hát szeretném, hogyha tovább csinálná ő is ezt.

- Könnyü helyzetben vagyok, mert előttem egy katalógus, melyben Keresztúry Dezső Agyag címmel írt egy verset. Önről. Én nem is kívánom ezt a beszélgetést összefoglalni, Keresztúry Dezső ezt megtette helyettem. A befejezést ön teszi meg helyettem azzal, hogy felolvassa ezt a verset. /Vers./

-o-o-o-o-o-o-o-o-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Németh János

1981

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1021

Németh János SZOT-díjas keramikus korsója

ditásait akarja kiadni, amikor az
mellékfigurájának eljátszatásával
vele, eljátssza a színen saját elha
vétetik vejével, kikerül a szính
gazdag német nyomdász fiatal leá
városban szegényen hal meg. S
múltán is úgy jellemzi unokájána
már a Powazkiban.

Spiro mindössze néhány időre
lawski utolsó évtizede történetébe
és beságókig rendre történeti figu
lelmetes kulturális uralmát bőség
kel mutatta be. Remek színházi s
lemző ugratások, hősi gesztusok, magatartás-formák hullámzanak a
regényben. A játék örökös vágya, pikantériája végig eleven: Bogus-
lawski halála pillanataiban is játszik két ápolójának megrémítésére.
Boguslawski alakjának megelevenítése objektív és mégis szívszorítóan
emberi; ritkán olvashatunk ilyen nagyformátumú személyiségről, kül-
lönösen pedig színészről.

Spiró György regénye Cseresé mellett a hetvenes évtized másik
nagy magyar regénye. Alkotók, művészek olvasmányául ajánlom teljes
szívvel; hitem szerint pedig a színészeknek kézikönyv kell legyen.

Varga Imre

Németh János

1021

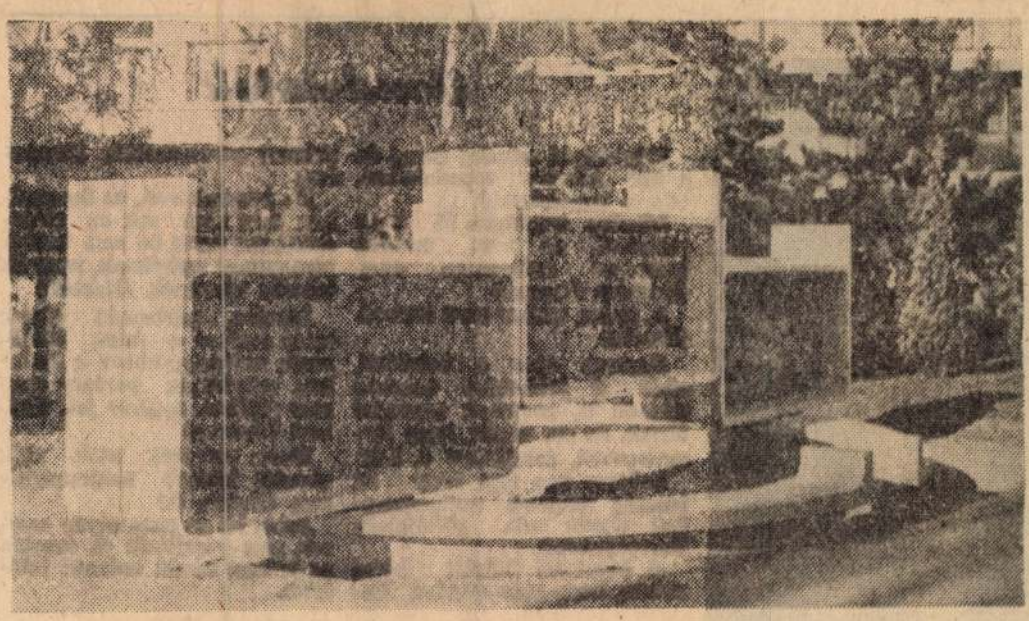

Egyik legújabb munkája a nagykanizsai kerámiafal.
(Polgár és Kiss felvételei)

Agyagban gondolkodom...

Látogatás Németh János műtermében

— *Semmit sem akarok csinálni, csak dolgozni...* — mondja nevetve a paradox fogalmazáson Németh János, Munkácsi-díjas Érdemes Művész, amikor zalaegerszegi műtermében körülüljük a rusztikus, ácsolt faasztalt, hogy a jelenről és a jövőről beszélgessünk.

Polcokra rakva, élesen rajzolódnak ki legújabb terveinek makettjei a fehér fal előtt, köztük ott van a néhány hete felállított nagykanizsai kerámia fal kicsinyített mása is, amelynek szépségét a Hevesi Sándor Művelődési Központ előtti parkban láthatjuk — eredetiben. De ott sorakoznak azok a jellegzetes, telt idomú, húsos, duzzadt figurák is, amelyek még arra várnak, hogy valamelyik terünket, épületünket díszítsék.

— *Ezt Zalakarosra szánom* — emel le a többi közül egy figurát s szigorúan méregeti, vajon tényleg olyan lesz-e amilyennek szeretné? Jövőre már eredeti méreteiben láthatjuk a Magyar Hajó- és Darugyár Karoson épülő oktatási központjának udvarán, egy hat méter átmérőjű, feszített víztükrű, kör alakú medence közepén. Ez utóbbit Horváth Lajos építész tervezte.

— *Nagyobb, átfogó bemutatkozásra a közeljövőben nem készülök, ezért is mondtam, hogy most kizárólag dolgozni akarok* — szögezi le a kerámikus —, *bár kisebb kamarakiállításaim azért lesznek. Egy müncheni bemutatkozás jelent még jelentősebb állomást jövő márciusban. Az ottani nemzetközi kiállításon és vásáron állítok ki néhány faliképet és plasztikát, hét másik iparművésszel együtt. A magyar pavilonban, minden évben más-más művészek képviselik az országot, idén mi nyolcan: ötvösök, textilesek, kerámikusok.*

S persze részt vesz még a nyári budapesti kerámia biennálén is, amelynek rangját külön emeli, hogy jövőre a nemzetközi kerámia-akadémia hazánkban tartja kongresszusát.

Azért persze Zalaegerszegről sem feledkezik meg. Itt egy jó kezdeményezés nyomán félévenként összeülnek a megyeszékhelyen élő művészek, valamint az illetékesek, s a városkép alakítása, környezetünk esztétikájának megvitatása érdekében minden alkalommal egy-egy terület városképi gondjait, s a díszítés lehetőségeit beszélik meg.

— *Első alkalommal az új Városi Művelődési Központ környéke volt a téma. Megállapítottuk például, hogy a VMK-hoz vezető lépcsősoron kiváló szoborbemutatókat lehetne rendezni* — mondja Németh János. — *Szóba került a városközpont is, a Dísztér leendő burkolatáról gondolkodtunk. Hiszen ha azt akarjuk, hogy a művészeti alkotások megfelelően érvényesüljenek a környezetükben, előre jó alaposan át kell gondolnunk minden apróságot.*

Jó ötlet volt a művészek közvetlen bekapcsolása a város arculatának alakításába, de Németh Jánosnak most emellett másra is tartogatnia kell az energiáját. Nem véletlenül emlegette, hogy most a munka a legfontosabb számára. 1984-ben ugyanis Budapesten a Műcsarnok, nagyszabású kiállítást szervez a munkáiból.

— Mit láthatunk majd a Műcsarnokban?

— *Az eddigi két évtized anyagából válogatom ki a legjobbakat, s a murális munkáimból — amelyeket én a legtöbbre tartok — talán többet, mint szokásos. A régebbi munkáimat sem tagadom le, azt a kakast, amit húsz éve csináltam éppúgy ki merem tenni mint a legújabb dolgaimat. Persze addig még van idő, s ki tudja mit hoz... Én is arra törekszem, hogy minél letisztultabban tudjam megfogalmazni azt amit akarok, minél kevesebb eszközzel mondjak el, egyre többet.*

„Ezt Zalakarosra szánom."

— Más lesz-e vajon a 84-es bemutatkozás, mint a megelőző nagyobb összefoglaló kiállításai?

— *Nem hiszem. A kerámiát nagyon sokféle igénnyel lehet formálni, hiszen egy edényből, ha képzőművész szemmel alakítják, még bármi születhet. Ezt vallom én, s ez a látásmódom a jövőben sem fog változni. Azért persze nem a szobrászatot akarom imitálni, hanem a kerámia, az agyag formálásának jellegzetes eszközeivel próbálom kifejezni a mondanivalómat. Ez valamiféle kerámia szobrászat. Hiszen nem egyszerűen arról van szó, hogy a korongozott alapformákat összeragasszam, mert abból még csak amolyan „dugó-dani" figurák születnek, amelyek kedvesek, játékosak ugyan, de nem plasztikai igény hozta létre őket. Én csak a korongozás szellemét, jellegét akarom átmenteni a műveimbe.*

Kerámiát készíteni, korongozni nagyon sokféleképpen lehet. Bizonyítja ezt, hogy jópár művész dolgozik az országban s a világban, akik ugyanabból az anyagból, ugyanavval a technikával egészen eltérő alkotásokat hoznak létre. Németh János stílusát is mindenki jól ismeri, jellegzetes, telt, leegyszerűsített formáiról, egyéni látásmódjáról könnyűszerrel felismerhetjük alkotásait. De vajon törvényszerű-e, hogy egy művész látásmódja egész munkássága alatt egységes legyen?

— Gondolt-e arra, hogy máshogy nyúljon az agyaghoz, hogy merőben más formákat, utakat keressen?

— *Természetesen. Szerintem egy vargabetűt szinte minden művész megtesz pályája közben. Én is megcsináltam már azt a kakast, ami közvetlen kiindulás lehetett volna a mostani stílusomhoz, több mint húsz éve. De sajnos mindenkiben munkál a törekvés, hogy olyant csináljon, amilyent még senki. És akkor elkezd kiagyalni dolgokat, amik esetleg teljesen idegenek tőle. Mert mindenki azonnal művész akar lenni. Holott először a mesterséget kell megtanulni, hogy a kivitelezés ne váljon akadályává a fantáziának. Mert mit tesz az ember, amikor kikerül a főiskoláról? Esetleg kap egy feladatot, s ott van előtte az a bizonyos hat négyzetméter, amire kerámiaképet kell terveznie. S akkor leül, elkezd gondolkodni és tervezni, papíron. De, amikor meg akarja valósítani az elképzelését, akkor rádöbben, hogy gyakorlatilag kivitelezhetetlen, az agyag egyszerűen nem engedelmeskedik. Rengeteg munka kell ahhoz, amíg az ember keze olyan biztonságra tesz szert, hogy mindig a legmegfelelőbb motívumot mintázza.*

Én is sokat küszködtem amire elértem, hogy az agyag úgy formálódjon a kezemben, ahogyan az a legjobb. Ehhez a tudáshoz aztán már csak saját magát kell hozzáadnia az embernek, s akkor dolgozhat bátran. Talán elértem már idáig. Bízom a kezemben és agyagban gondolkodom...

Magyar Hajnalka

ZALAI HÍRLAP

MHSZ SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-126

— Ó, ezek a göcseji dombok! Tényleg bájosak...

mosolyt!

— Nem tudom, papa. Talán azért, mert a jobb jegyeket mind exportálják!

★

— A kedves lánya most is annál az orvosnál van férjnél?

— Dehogy, elváltak. És ez a gazember nemcsak a vagyon megosztását követelte, hanem még számlát is küldött nekünk arról a 32 vizitről, amelyet a házasságuk alatt tett nálunk!

★

Párbeszéd a férfiruha-üzletben.

Vevő:

— Ki akarom cserélni ezt a felöltőt, tegnap vettem maguknál. Nem tetszik a feleségemnek.

Eladó:

— De hiszen ez a kabát hat nyelven beszél, uram! Talán inkább a kedves feleségét kellene kicserélnie?!

★

Színhely a bíróság.

Bíró:

— Vádlott, maga azt állítja, beszámíthatatlan volt, amikor házassági ígéretet tett a felperesnőnek. Mivel bizonyítja ezt?

Vádlott:

— Talán a hölgy lesz olyan szíves és fellebbenti a fátylát!

★

Az autóbuszon az egyik kényelmesen ülő utas így szól a szomszédjához:

— A mai fiatalok teljesen neveletlenek.

— Hogy mondhat ilyesmit? — így a szomszéd. — Hiszen éppen az imént egy fiatalember átadta önnek az ülőhelyét.

— Igen, de nézze csak, a feleségem még mindig kénytelen állni, bár pokolian fájnak a lábai.

G

Körüskörül minden f
a kör közepe mozd
(Karol Irzykowski.)

Minden igazságot ki
mondani, de nem
igazságot hallgatnak
(Graham Greene.)

A gyáva ember nem szabad. (Seneca)

Egyesek akár a baloldali, akár a jobboldali ablakon néznek ki, pontosan ugyanazt látják. És azt hiszik, hogy tárgyilagosak. (Stanislaw J. Lec)

Sokszor van úgy, hogy az igazság magvait malomkerekek zúzzák szét. (Woljciech Bartoszewski)

A legutolsó illúzió: hinni abban, hogy már minden illu-

... (Hazbitt)

Minden párbeszéd olyan, mint amikor a falon labdázunk, csakhogy ebben a játékban mindegyik partner egyszer játékos, egyszer fal. (Gilbert Cesbron)

Rossz emberek azok, akik nevetés közben megcsunyulnak. (Krécia P.)

Jobb, ha az okos révén semmit sem veszítünk el, mintha az ostoba révén valamit találunk.

Párbeszéd

Az aspektusról

— *Olvasta?*

— *Mit?*

— *Hát a kiállításról szóló kritikát.*

— *Miért, mi van benne?*

— *Na itt van, olvasom: „... sajnálatos, hogy néhány epigon munkája is a falakra került."*

— *Ez remek. Végre egy bátor ember, aki ezt ki merte mondani. Ki írta a kritikát?*

— *Szerémi Szerény Szilárd van aláírva.*

— *Óriási, ha szókimondásról van szó, nem is olyan szerény ez a Szilárd. Igen, hallottam róla. Mondják mások is, hogy egy kitűnő tollú ember, s ami igazán ritkaság, a kisujjában van a festészet.*

— *De várjon egy kicsit.*

— *Miért várjak? Őszinte tiszteletem ennek a Szerémi Szerénynek. Az ő éles szeme azonnal észrevette, hogy újításra képtelen, a hagyományokat csupán másoló, tehetségtelen emberek mázolmányait is kirakták a falra.*

— *Tudja, hogy...?*

— *Nem tudom, hogy mit akar mondani, de azt tudom, hogy máris meg van a legközelebbi festményem témája. A címe az lesz: A kritikus. És tudja ki lesz ehhez a modell? Ő bizony. Csakis ő: Szerémi Szerény.*

— *Nem olyan biztos...*

— *Ha én egyszer azt mondom, hogy ő lesz, akkor ő lesz. És mit ír még? Olvassa gyorsan, szomjazom minden szavát.*

— *Hát például azt, hogy hibák vannak a rajzkészség körül is.*

— *Na látja, ez az. Ez az a bizonyos sas szem. Adja ide azt a cikket, hadd csókolom meg. Úgy, mint ha Szerémi Szerény homlokára cuppantanám.*

— *Azt is írja ez a Szerémi, hogy a perspektíva látással is baj van.*

— *Ne folytassa. Látja, itt megint fején találta a szöget ez a Szerémi. Ilyen esztétákra lenne szükség, hogy a festősvindlerek ecset helyett kapát fogjanak a kezükbe. Benne aztán van keménység, bátorság.*

— *Itt egy bekezdésben a színérzék fogyatékosságait teszi szóvá.*

— *Hát én lepetézek a gyönyörtől. Persze, gondolom, lesz majd felháborodás. A kollégáim közül — mit kollégák? — hát van itt ezen a tárlaton még festmény az enyéimen kívül? Szóval ezek a mázolók biztosan a fejét fogják követelni ennek a Szeréminek, de én majd elébük állok és azt süvöltöm feléjük: — Csak a testemen keresztül! Aki Szerémi Szerény Szilárdba mar, az belém mar. De folytassa, mit ír még?*

— *Hát azt, hogy ezek a megállapítások főleg H. Savanyú Alfonz festményeire vonatkoznak.*

— *Ho... ho... hogy? Hogy én rám? Hogy az én képeimre? És maga bedől ennek a sarlatánnak? Ennek a Szeréminak, vagy, hogy a fenébe hívják? Uram, ez úgy ugatja az esztétikát, mint az én Bodrim a Holdat! Ez egy dilinós alak, s méghozzá szinvak. Nem tudja megkülönböztetni a sárgát a zöldtől, ezért nem kapott gépkocsi vezetői engedélyt...*

— *Na mi az, hová rohan? Felkérni Szerémit modellnek A kritikus című képéhez?*

— *A fenéket, kinyomni a szemét.*

— **baloghy** —

Tizenkét hónap

A hónapok latin neveit a 16. század eleje óta többen magyarították: Sylvester János, Baróti Szabó Dávid, Holéczy Mihály, Rajnis József stb.

Földi János így állította összse az „égi jegyeknek" használatos versét: vízszintes 1., függőleges 13., 27. és vízszintes 42. számú sor.

VÍZSZINTES: 1. **(Beküldendő.)** 13. Jeruzsálem hegye, névelővel. 14. Étlenül éinj (!) 15. A szópárbaj. 16. Margarin-márka (—') 17. Könnyen formálható anyag. 19. Névelős légnemű anyag. 20. Vonatkozó névmás. 21. Fohász. 22. Csapadék. 24. ... mars! 25. Féltalp. 26. Két névelő. 28. Nem ő. 30. LR. 31. Márka. 32. Kábítószer. 34. Folyó a Szovjetunióban. 36. Vágja. 38. Hangszeren játszik 40. Nyír. csonkol. 42. **(Beküldendő.)** 43. Mennydörög. 44. Helyezek. 45. Ájul. 46. Okos ember ígéje. 47. Vissza: markol. 49. Sértetlen. 51. Számos. 53. Mint a 23. számú sor. 55. Kubai és norvég autók betűjele. 56. Röptet. 58. Szín. 60. Nem nagyon. 62. Vissza: német Károly. 63. Ajánl. 65. Az USA nyugatberlini rádióadója. 66. Spanyol és török autók betűjele. 67. Német nőnemű névelő. 68. Román pénz. 70. Becézett női név.

FÜGGŐLEGES: 2. Japán nagyváros. 3. Becézett Simon. 4. Női nyakprém. 5. Izomkötő. 6. Moszat. 7. Foghús. 8. Megjelentet (könyvet). 9. Előadó rőv. 10. Vak betűi. 11. A Lett SZSZK fővárosa. 12. Átpártol. 13. **(Beküldendő.)** 17. Mutatónévmás. 18. Gázlómadár. 21. A Tisza mellékfolyója. 23. Föléd. 26. A szorító. 27. **(Beküldendő.)** 29. Sertéscomb. 31. Lent. 32. Apad, csökken. 33. Tennivaló. 35. Ilyen sót kap a szarvasharma. 37. Mezőgazdasági eszköz. 38. Emelőgépek. 39. Hajlékom. 41. Az orrához. 46. Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa. 48. Növények. 50. Tegeződés. 51. Mértani felület. 52. Agg. 54. Könnyezik. 55. Útközet. 57. Folyószegély. 58. NSZK-beli kikötőváros. 59. Árucikkek természetes súlyvesztesége. 61. Téli sportot űz. 63. Szovjet illuzionista. 64. Kukucskál. 67. DN. 69. Foghús. 71. Régi római pénz.

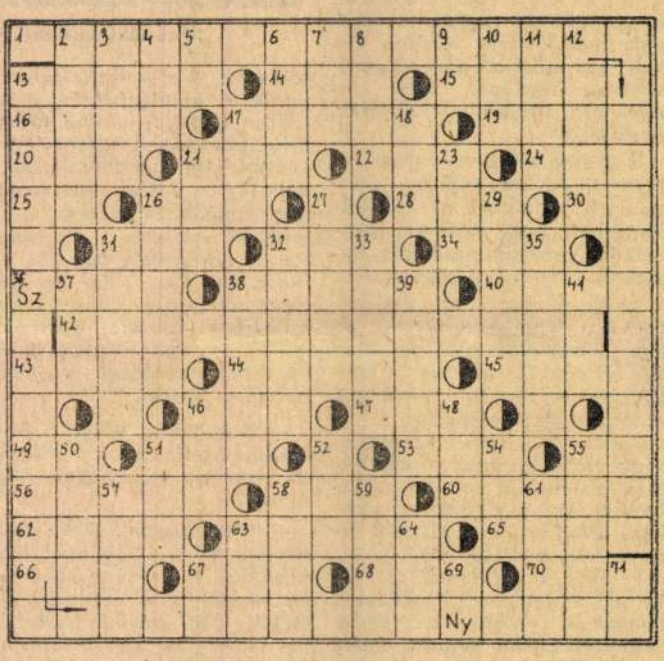

A megfejtéseket szerkesztőségünk címére kell beküldeni. A levelezőlapra az alábbi rejtvényszelvényt kérjük felragasztani. **Beküldési határidő: 1981. december 19.** Legjobb rejtvényfejtőink között minden hónapban könyvutalványokat sorsolunk ki. A december 6-i számunkban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

Egy kiállítás képei, Hovanscsina, Egy éj a kopár hegyen.

Novemberi rejtvényfejtőink közül könyvutalványt nyert: **Rákos Tiborné**, Zalaegerszeg, Ifjúság u. 2/4., **Lendvay Pál**, Zalaegerszeg, József Attila u. 5., **Gajáry László**, Nagykanizsa, Bolgár Hadsereg u. 12., **Sabján Arnoldné**, Nagykanizsa, Munkásőr u. 8., **Dr. Hruska Antalné**, Egervár, Szabadság u. 22.

A könyvutalványokat postán küldjük el.

ZH	Rejtvényszelvény 1981. december 13.

1021

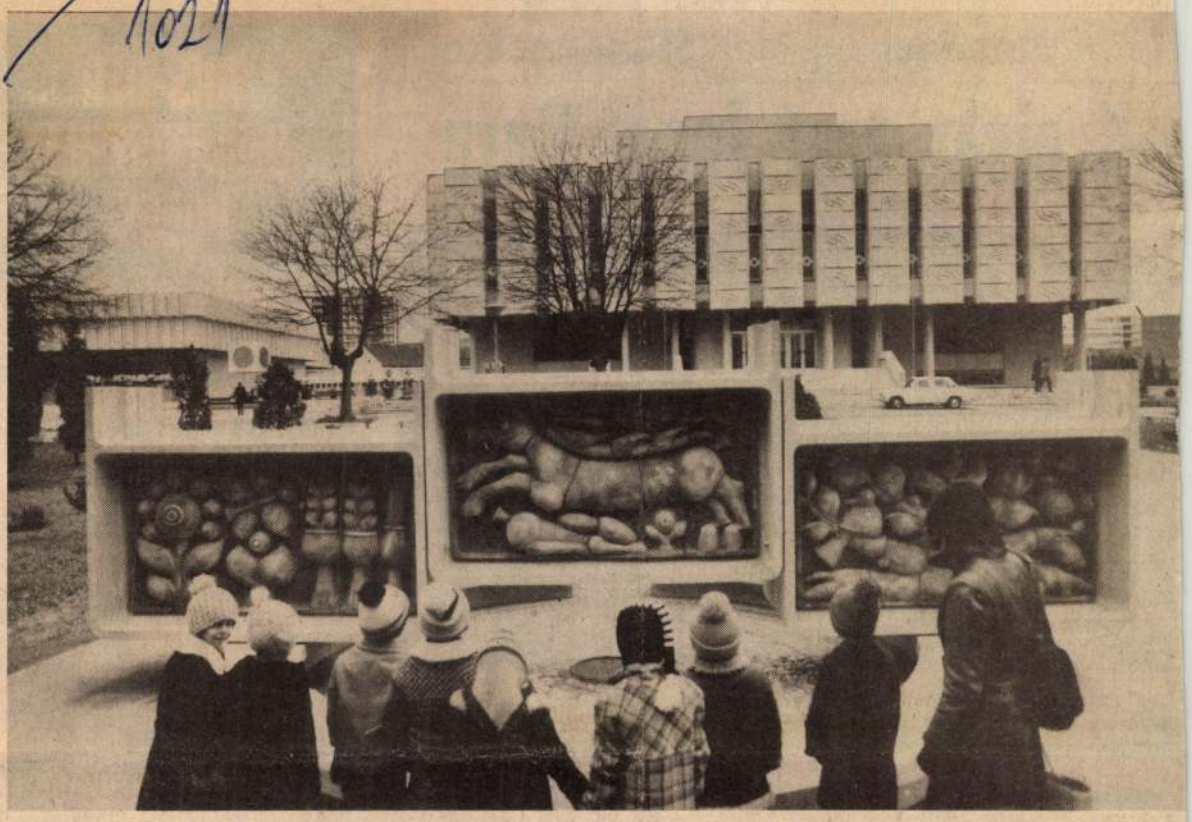

500jähriges Nagykanizsa

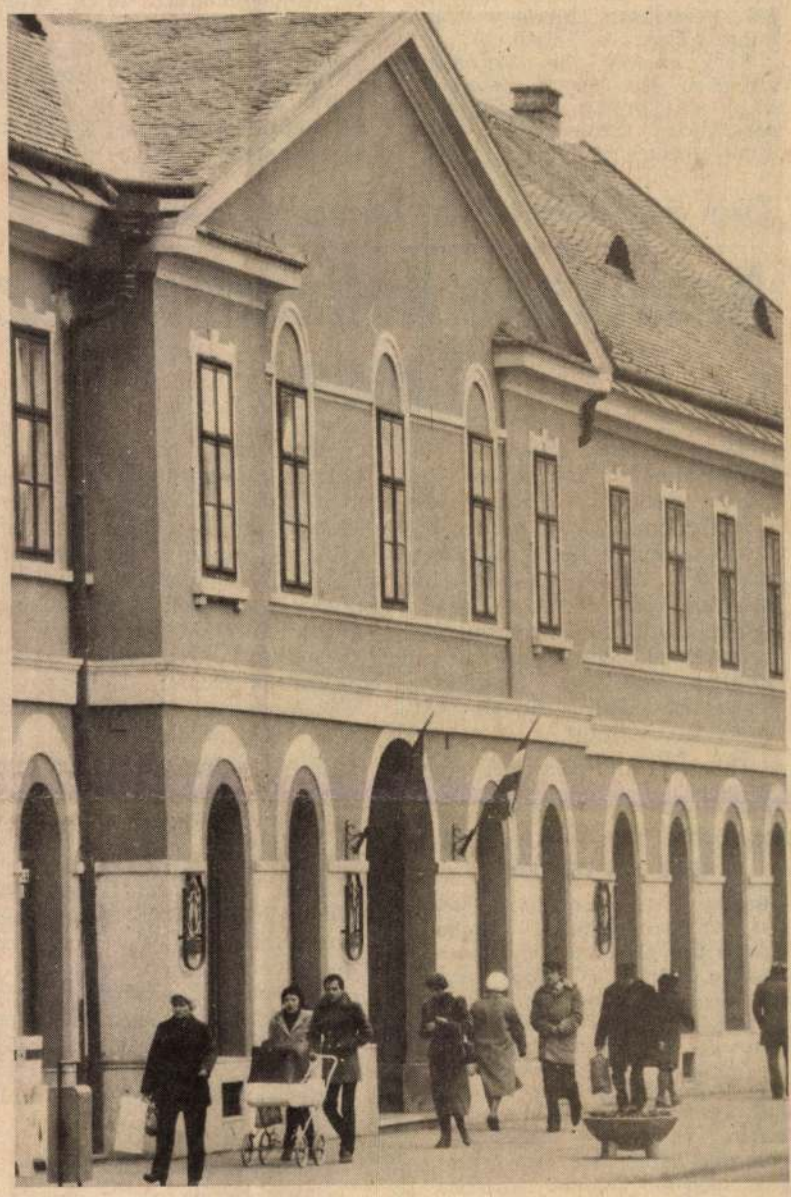

Die Stadt Nagykanizsa ist — wie bereits berichtet — mit der János-Hild-Gedenkmedaille ausgezeichnet worden. Die Medaille wurde 1968 von der Ungarischen Urbanistischen Gesellschaft zum Gedenken an den Architekten János Hild (?-1811) gestiftet, der wesentlichen Anteil am ersten Budapester Stadtplan hatte. Das in Transdanubien gelegene Nagykanizsa zählt heute 52 000 Einwohner. Urkundlich überliefert ist, daß die Stadt bereits im 15. Jahrhundert durch Kaiser und König Sigismund (1361-1437) das Stadtrecht erhielt. Wie sich diese fünfhundertjährige Stadt verändert und entwickelt hat, wie sie ihr historisches Erbe bewahrt, zeigt unser Bildreport.

Freiplastik des Keramikers János Németi, im Hintergrund das neue Kulturhaus.

Erker an einem historischen Gebäude, in dem sich heute das Stadtmuseum befindet.

Das zweihundertjährige „Eisenhaus", in dem einst ein Eisenwarenhändler sein Geschäft hatte.

Renoviertes Dach eines alten Hauses.

FOTOS JENÖ BOROS

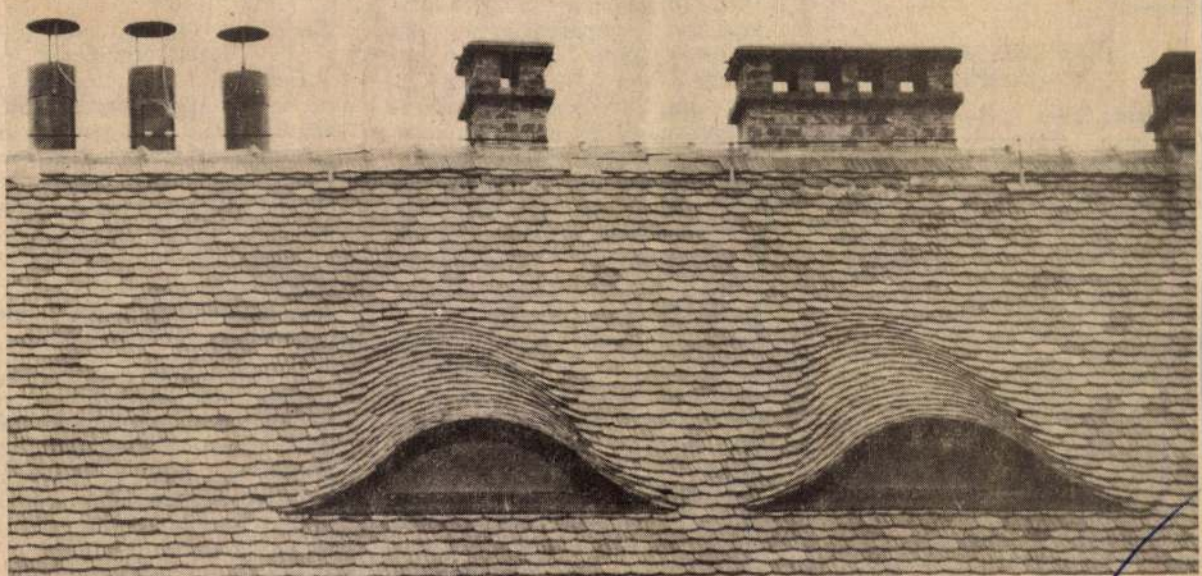

DAILY NEWS
1987 NOV 24
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., DÍLOI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Keine Annäherung der Standpu

Kreisky traf Josef F

Der österreichische Bundeskanzler Dr. Bruno Kreisky (l.) traf am Sonntag den israelischen Innenminister Josef Burg zu einem Meinungsaustausch in Wien. INTERFOTO MTI/AP

Wien, 23. Nov. (DPA) — Ein privates Treffen zwischen dem österreichischen Bundeskanzler Bruno Kreisky und Israels Innenminister Josef Burg ist am Sonntag in Wien ohne eine Annäherung der Standpunkte in der Nahostfrage verlaufen. Burg, auf dessen Initiative das Gespräch zustande kam, bezeichnete es am Montag vor der Presse dennoch als Vergnügen, Kreiskys Meinung gehört zu haben.

Burg nannte das Verhältnis zwischen Israel und Österreich mehr als korrekt. Deshalb seien persönliche Beziehungen nicht ohne Bedeutung.

Er war wegen der Nahost-Problematik in den letzten Jahren mehrmals mit Israels Regierungschef Menachem Begin aneinandergeraten, vor allem, nachdem Österreich 1980 die Palästinensische Befreiungsorganisation als erstes westliches Land offiziell anerkannt hatte. Der Kanzler war auch von den israelischen Medien häufig unter Beschuß genommen worden.

Kreisky sagte nach der Unterredung mit Burg, Österreich werde die PLO auch in Zukunft als Repräsentant der Palästinenser ansehen.

Der Fahd-Plan im Mittelpunkt

Arabische Außenminister tagen

Fes, 23. Nov. (DPA) — Die Außenminister und hohe Vertreter der 21 Staaten der Arabischen Liga und der Palästinensischen Befreiungsorganisation (PLO) haben am Sonntag in der marokkanischen Stadt Fes mit den vorbereitenden Beratungen für die zwölfte arabische Gipfelkonferenz begonnen, die ab Mittwoch in Fes tagt.

Im Mittelpunkt der Verhandlungen, die einen Tag früher als erwartet begannen, steht der acht Punkte umfassende Nahost-Friedensplan des saudarabischen Kronprinzen Fahd. Er fordert im wesentlichen den israelischen Rückzug aus allen besetzten arabischen Gebieten, Gründung eines palästinensischen Staates in Westjordanien mit Hauptstadt in Ost-Jerusalem und die Anerkennung des Rechts aller Staaten dieser Region, in Frieden zu leben.

Während viele arabische Länder den Plan bereits vorsichtig begrüßten, haben vor allem Libyen und Syrien den saudiarabischen Vorschlag heftig kritisiert.

Syriens Außenminister Abdel Halim Khaddam erklärte, es sei jetzt nicht der geeignete Zeitpunkt für eine Regelung des Nahost-Problems durch neue Pläne.

Ungarische Erklärung

Budapest, 23. Nov. (MTI) — Das ungarische Solidaritätskomitee veröffentlichte am Samstag eine Erklärung zu Fragen der Nahostkrise. Es gebe zu wachsender Besorgnis Anlaß, heißt es im Dokument, daß die Vereinigten Staaten ihre militärische Präsenz im Nahostraum in jüngster Zeit erheblich steigerten und im Mittelmeerraum bzw. im Persischen Golf militärische Stützpunktsysteme ausbauten.

Das Manöver „Bright Star", in das auch die Streitkräfte Israels und mehrerer arabischer Regimes mit einbezogen wurden, sei eine offene Drohung gegen die fortschrittlichen arabischen Länder des Nahostraumes und gegen das palästinensische Volk.

POKAL-AUS FÜR MAGDEBURG UND LOK LEIPZIG

Berlin – Im Achtelfinale um den DDR-Fußballpokal feierte Meister BFC Dynamo Berlin einen 2:1-Sieg beim 1. FC Magdeburg. Mit den Magdeburgern schied überraschend Pokalverteidiger Lokomotive Leipzig durch ein 2:3 bei Vorwärts Frankfurt/Oder aus. Die Mannschaften aus Leipzig und Frankfurt standen sich im letzten Pokalfinale gegenüber. Unter die letzten Acht kamen programmgemäß Dynamo Dresden und der FC Jena mit deutlichen Siegen.

VILAS UND LENDL IM ENDSPIEL

Buenos Aires – Der sechsmalige Sieger Guillermo Vilas aus Argentinien und der Tscheshoslowake Ivan Lendl bestritten am Sonntag (18.00 MEZ) das Endspiel des mit 175 000 Dollar dotierten Tennis-Turniers von Buenos Aires. Der 29jährige Vilas hatte in der Vorschlußrunde den Neußer Andreas Maurer in 79 Minuten mit 6:2 und 6:2 besiegt, während Lendl zu einem 6:4, 6:4 über den chilenischen Nachwuchs-Star Pedro Rebolledo kom. Von den bisherigen neun Spielen zwischen Vilas und Lendl gewann der Tschechoslowake sechs, das letzte im Oktober in Barcelona sogar mit 6:0, 6:3, 6:0. – Für Lendl war der Sieg über Rebolledo der

...IG

...e

umfassende Bedeutung

Der Budapester Besuch Dr. Bruno Kreiskys unterstrich aufs neue, daß die Beziehung zwischen Ungarn und Österreich ein gutes Beispiel für die friedliche Koexistenz von Ländern mit unterschiedlichen Gesellschaftssystemen ist. Das stellte das Zentralorgan der USAP „Népszabadság" am Samstag fest.

Die vorbildlichen Kontakte zwischen Ungarn und Österreich haben noch eine umfassendere Bedeutung: Der Budapester Erfahrungsaustausch hat auch zur Weiterentwicklung des Systems der Beziehungen zwischen Ost und West sowie zur europäischen Entspannung und zur Sache des Friedens beigetragen.

Auf das hohe Niveau der wirtschaftlichen Beziehungen deutet die Tatsache, daß Kreisky von einer großen Wirtschaftsdelegation begleitet wurde.

In diesem Zusammenhang stellt „Népszabadság" fest, daß die Handelsbilanz sich für Ungarn ungünstig gestaltet. In den letzteren zwei Jahren war zwar eine Besserung zu verzeichnen, aber die Struktur des ungarischen Exports bedarf der Modernisierung. Eine Steigerung des ungarischen Exports wird von Zollbeschränkungen und handelspolitischen Maßnahmen erschwert, aber die Budapester Verhandlungen der Wirtschaftsexperten geben sicherlich für die Erweiterung des gegenseitig vorteilhaften Warenaustausches einen neuen Impuls, meint „Népszabadság".

MAGYAR HÍRLAP

Meinungsverschiedenheiten in Sachen Abrüstung

Washington setzt sich gerade jetzt für die Bonner Null-Option ein, die nur die auf dem Festland stationierten Waffen beachtet, da die Unhaltbarkeit dieser Theorie immer offensichtlicher wird, stellt in einem Artikel „Magyar Hirlap" fest.

Präsident Reagan ist verbal ohne Zweifel verhandlungsbereit, aber seine im wesentlichen verhandlungsfeindliche Stellungnahme bekräftigte die Bonner Regierung bei ihren Gesprächen mit Breschnew in ihrer Verpflichtung zur NATO.

Die Frage ist nur, ob Bonn auf eine Bestärkung dieser Art gerechnet hat, oder vielleicht auf eine solche, die eine flexiblere Vertretung des Standpunktes der NATO ermöglicht hätte. So muß Schmidt bei den Bonner Gesprächen mit Breschnew entweder für fremde Bestrebungen eintreten, die seinen eigenen Interessen fernstehen, oder für seine eigenen Interessen, aber gegen fremde Bestrebungen.

Washington hat Bonn einige Tage vor dem Breschnew-Besuch eine schwierige Aufgabe gestellt, heißt es in dem Artikel. Bonn befindet sich nicht in einer beneidenswerten Situation, aber die Toleranz hat auch in Moskau gewisse Grenzen.

lett, nem egymás fölött vannak ezek az – többnyire az alkotó gondolatában összegződő – *értékrétegek*, hanem *egymás-ban*. Ez az a *láthatatlan*, az összes Németh János-kerámiát filozofikumában meghatározó *test*, ami nélkül, hiába a briliáns technika, ingatag volna valamennyi szobor. A Kelet teremtő, a nyugalomból is erőt csiholó lendülete, artisztikus formavilága elegyedik itt a fazekas mesteremberek anyagszeretetével s a korongolással, a világ körforgását is szimbolizáló, leginkább a jelképekben élő univerzum égföld tágasságával.

Németh Jánosnak, az isteni sugallatot meghalló s aszerint cselekvő Föld-gyermeknek sikerült valami: a kerámia – mert esztétikum teremtő alázattal – szoborrá varázsolása. Ez a szobor – akár tíz-húsz centiméter, akár torony nagyságú – megteremti maga számára a teret, amelyben jól érzi magát. Álljon köztéren, parkban, középületek falán vagy díszítve akármelyik Kálváriát, arány, mérték, harmónia, a külső palást megett rejtező bölcselet és a szimbólumokban föltárulkozó életszeretet együttese. A magyar mitológiából ismert Nap, Hold, Csillag agyagban megformázott érzéki elem, nélküle szegényebb volna az életmű. Mint ahogyan a bibliai jelképek is tág világra nyitnak kaput. Ádám és Éva a megszületés – a születésben rejlő halál – révületére, az egyetemes művészetben is sokat használt Pietà (itt épp *Paraszt Pietà*ként) meg a gyermek halálát megszenvedő anya mérhetetlen fájdalmára. Nem kell különösebb képzelőerő ahhoz, hogy lássuk a *Meditáció*, e remek agyagmázas samott, *corpus* alatt mélázó-megpihenő (életutat összegző) öreg emberpárjában a megfáradtság, a kifosztottság, a csaknem kereszthalállal fölérő mitikus szenvedés lenyomatát. Ám minden fáradt fintor mellett is átüt az arcon, szinte megszellemítve az *éltem-dolgoztam-fáradoztam* tudata, úgyis, mint egyféle boldogságmámor.

Az *Emberpár* relief-sorozaton kiváltképp észlelni, hogy egy hagyományaihoz ragaszkodó közösségnek mit jelent az összetartozás-tudat; a jelkép fenyegetésein túl mennyire valós – fenyegető, számon kérő – a halál; hogy a kereszten való megfeszítés egyben a megtisztulás-megigazulás, az értünk való gondviselés szimbóluma. Bibliai hősök – *Keresztelő Szent János*, *Assisi Szent Ferenc* – hirdetik Németh János *paraszt mitológiájának* a Bibliával nem is keskeny sávban érintkező egyetemes igazát. A *bot*, az *út*, a *küldetés* attól szép, hogy a vándor nem csupán földi tájakon kalandozik, hanem föl-föllép ama bizonyos *égi útra* is.

De ez a filozofikus *tisztaságigény* csak a Németh János-i világ egyik sarka. A másik? Asszonyaink (*Sellő*, *Gondolkodó*) idomainak világot lebíró vaskos testisége. A hajladozó formák, nyíltan föltárulkozó ölek, nyiladékok, tapintásra ingerlő tomporok, csípők, combok, mind-mind boldogságunk elengedhetetlen részei. Általuk tudatosodik bennünk, hogy anyag és szellem sohasem válhat el egymástól. Ha sosem láttad a zalai dombságot, a szelíd lankák ölelésre hívó hullámzását, nézd Németh János kerámiaasszonyait, mindanynyiunk ős-Éváit, s azonnal előtted e nem mindennapi univerzum létbölcselete. *Ember és táj*, ha jól gazdálkodunk érzékeinkkel, bennünk válik eggyé, csak át kell adni magunkat eme zseniális kerámiaszobrok igazságot sugalló révületének.

(Elhangzott az Újlipótvárosi Klub Galéria pincéjében a kiállítás megnyitójaként, 1999. június 28-án.)

• SZAKOLCZAY LAJOS

popnak nevezni szemléletmódju-
kat. Ma már legfeljebb gimná-
ziumi dolgozatok lamentálnak a
jóléti társadalmak társas manipu-
lációján, a reklámok, az iparilag
előállított kényelmi berendezések
tudatmosó szocializációs erózió-

Manfred Erjautz: Villamosszék, 1996, lego, 135,4×59×68 cm

visszafelé. A lassúság saját vég-
telenül elhúzódó kibontakozásá-
val megtöbbszörözi a távolságot,
amit bejár: ezzel megsokszorozza
az időtartamot, ciklikus mozgásra
kényszeríti a labdát. A kényszer-
pályán mozgó labda bamba ide-
oda ismétlődő mozgása akárhogy
is nézzük, a lélegző párnák mes-
terséges rezgésének ad új megje-
lenést. A legmegdöbbentőbb
mégis Manfred Erjautz fémkonté-
nere a terem közepén, belső falai
teljesen beborítva matricákkal.
Hogy tették be ezt az ipari fém-
testet a képtárba? (Szétszerelve,

Az agyag lelkülete

NÉMETH JÁNOS
KERÁMIASZOBRAIRÓL

MMinden itt kezdődött, a zalai dombháton, a szelíd gesztenyéseket bújtató völgyekben. Abban a *hullámzásban*, amely természeti tünemény, ám magával ragadja a lelket is. Kemény, tiszta formák — mintha az egész dombság egy csöcsös kancsó volna —, és még is lebeg minden. A teremtőerőnek köszönhető mindez, a Fennvaló akaratának, hogy a súlyos, égetésre megérett agyag — épp a formázó keze által — lassan kezdi magába szívni az alkotó lelkületét is. A hajdani kisfiú, az ősök mesterségét — művészetét — folytató *Németh János* ezzel az életre szóló *gyurkálással* megteremtette a maga Kozmoszát.

Kitartó munkával, a szépség igézetében élve.

Ő már, elődeivel ellentétben, nem használati edényeket, tárgyakat — például műalkotásként is fölfogható kályhacsempéket — formáz az Isten ekéjével fölhasított és az ember kezével szinte érzékivé szelídített agyagból, hanem szobrokat.

Ám ennek az égetett agyagvilágnak lelkülete van. Lelkülete? *Csöndes mosolya*. Az átszellemült anyag valamiféle mítoszi erő révén így válik egy bölcsességet sugalló életforma esszenciájává.

Sok mindent tömörít, akárcsak egy gyűjtőmedence, létösszefüggéseket sejtet eme kerámiakozmosz. S benne minden csillag egyazon helyértékű. A zalai népi kerámia bumfordi bája s egyszerre leheletfinom és vaskos erotikája az etruszk szobrokkal, e leglényeget mutató isteni teremtményekkel éppúgy ötvöződik, mint a perui ősiség Isten-ember szimbólumaival. Nem egymás mel-

● *KESZMAN JÓZSEF*

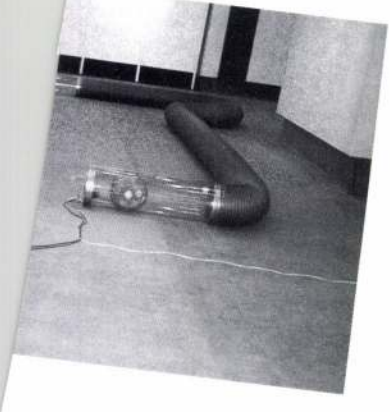

PELSO

'99

A KIÁLLÍTÓ KERAMIKUSMŰVÉSZEK

Ambrus Éva
Ábrok Angelika
Babos Pálma
Bálint Zsombor
Berzy Katalin
Borza Teréz
Bukrán Edit
N. Csehi Edit
Debreceni Zsóka –
– Pelcz Zoltán
Fodor Ilda
Gaudy Babette
G. Heller Zsuzsa
Horváth Gabriella
Hőgye Katalin
Jäger Margit
Kerezsi Gyöngyi
M. Kiss Katalin
Krajtsovits Margit
Kun Éva
Laborcz Monika
Mészáros Gábor
Minya Mária
Molnár Gabriella
Németh János
Orosz Mária
Pannonhalmi Zsuzsa
Pázmándi Antal
Polyák János
Pusztai Ágoston
Schefer Anna
Sövegjártó Mária
Szávoszt Katalin
Szekeres Károly
Szemereki Teréz
Szinvay Pál
Szűcs Zsuzsanna
Takács Zoltán
Tamás Ákos
Tihanyi Zsuzsanna
Tóvölgyi Katalin
Tuza László
Ujj Zsuzsa
Várbíró Kinga
Vásárhelyi Emese
Veress Miklós
Zavadszky Éva

NÉMETH JÁNOS

N.N.: NO SZOBOR ÉS DISZKÚT BATTÁN

MAGYAR NEMZET 2000 III 13

ep Lajos lelkész urnak

yette:] B[uda]pest I. Lógodi ut 51.

Németh János Peramuhan

lahová, vagy csak sétáltam? Nem emlékszem. Ám annak a nyári délutánnak, az egyetlennek a sok közül a hangulata oly élesen, változatlanul él bennem, mint darabnyi elcsent örökkévalóság.

A várban hideg, sötét hajnalok jönnek felém csikorgó hóban s rorátére igyekszem a piaristákhoz, ministrálni. A hideg sekrestyében, amíg Schuller vagy Rédl tanár urat várom, titokban belenyalok a miseborba.

A Szentháromság szobrot, ahogy először viszontláttam huszonöt év után, alaposan megrágta az idő. Némely szent arcát mintha spongyával törölte volna le a szél, meg az eső. Némelyik angyalnak letört a szárnya és a szentek glóriáját rozsda vonta be. De így jobban hozzátapadt a történelemnek nevezett múlthoz, mintha restaurálták volna. Megindító volt és fönséges. Azt hiszem, van egy határ, ahol megállhat a gondozó kép s az időre bízza: vésse, formálja tovább. (Azóta már – láttam – rendbehozták)

A Csekő-ház bejárata fölött hiába keresném a régi, az „igazi" elefántot. Pedig, úgy emlékszem, amikor Szabó János, a kedves borissza ügyvéd, a múlt különös árnyalakja meglovagolta s vele együtt kései Ikaruszként lezuhant, még visszakerült a helyére. Sorsát talán a háború pecsételte meg?

A Napló szerkesztősége, az irodaház mögött, persze nem térben, hanem időben, a Veszprémi Hírlap egykori épületét látom, melyet fölfalt a háború. Ám én még a régi nyomdagépek zümmögését is hallom s mintha az emeleten, Gergely József főszerkesztő szobája mellett ott lenne az a kis szoba is, ahová a nyomdászinasok hozták be a nedves „keféket" javítani.

Múltamban elpöfög a régi vonat is a Balaton felé. S ha visszanézek e szellemvonat ablakából, nem rontja el a látványt a bután pöffeszkedő toronyház – csak a meghitt templomtornyokat látom és a tűztornyot. Beleolvadok a tájba, ahogy hallom a régi állomások nevét: Meggyespuszta, Szentkirályszabadja, Vörösberény – s a fölcsillanó Balaton-illusztráció Eötvös klasszikus balatoni könyvéhez. Almádiban, a Madách Imre utcában meglelhetem talán azt a villát, ahová fiatal házasként beköltöztem. De eltűnt a Zsák és kerthelyisége, ahol nyári estéken színes lámpafüzérek alatt táncolhattunk.

Zánka, Arács, Csopak, Akali – megannyi ismerősen csengő ősi név, akárcsak Köveskál, mely nevében pogány múltunk emlékét őrzi. Ám Tihanyban Stulhoff Sebestyén barokk szobraira már a félvér „brazil Michelangelo", Aleijadinho minasi szobrai válaszolnak úgy, mint egykor kurjantásomra „Tihanynak riadó leánya" – a visszhang.

Sajkodon még Németh Lászlót hallgatom, a Kopaszhegyen Illyés Gyulával török diót a malomkő asztalnál, a hegy alatt feledhetetlen kedves barátomat, Passuth Lászlót látogatom meg, akivel összekapcsolt a hispán-prekolumbián világ szeretete is.

S gondolatban gyakran fölkeresem a közelben élő, ritkán látott barátomat, Józsa Tivadart, aki orvos, régész, helytörténész, aki Bodosi György is, a költő, író és völgyvallató. Magammal hoztam otthona képét, mely múzeum is. Egyforma becsben tartja a kiásott római érmét és a tegnapi lópatkót, a kőbaltát és a faragott pásztorbotot, Borsos Miklós szobrát és néhai anyósom cserépfazekát. Egy XX. századi Berzsenyi vagy Kisfaludy konok szeretetével és hűségével őrzi a múltat úgy, mint maga a pannon táj.

Noha saját múltam útjain kalandozom gondolatban – velem van szülőföldem múltja is. Elválaszthatatlan a kettő.

London, 1992.

„Szívem nagyon forró kezd lenni..."

Írónők és írogató nők IV.

Még mindig azokról szólunk, akiknek az írói tevékenysége a XIX. században kezdődött. Például *Vachott Sándornéról* (1830–1896) – író, szerkesztő, műfordító volt –, aki tizenöt évesen ment férjhez Vachott Sándorhoz, Vörösmarty barátjához, Petőfi támogatójához. *Csapó Mária* a lányneve. Sokat járt a házukhoz a fiatal Petőfi, s megszerette Mária húgát, *Csapó Etelkét.* És írta neki *Etelkéhez* című versében.

Láttad-e, angyalom, a Dunát
S a szigetet közepén?
Ide szívembe képedet
Akként foglalom én.

A szigetről zöld falomb
Mártja a vízbe magát:
Ha te szívembe így a remény
Zöldjét mártanád!

Etelke korai halála mélyen megrázta költőnket, irodalmunkat viszont – milyen keserű-érdekes fintora a sorsnak – egy szép versciklussal, a *Cipruslombok Etelke sírjáról* című művel gazdagította. Ám, mert tulajdonképpen Vachottnéról szólunk, vele kapcsolatban mindenképp meg kell még valamit említenünk: *Cooper* regényeit ő fordította először magyarra.

*

A költő testvérpár, Kisfaludy Sándor és Károly oldalági rokona volt *Kisfaludy Atala* (1836–1911). Huszonkét éves korában, egy betegsége után kezdett verselni; első verse a *Hölgyfutár*ban jelent meg. Tizenhat éves korában ment férjhez Szalay Károly ügyvédhez, akitől három lánya született. Egyikük, *Szalay Fruzina* (1864–1926) szintén verselgetett. Munkái színvonala okán ő az írogató nők közé tartozik, de verselgető hangjának kedvességét érzékeltetendő álljon itt mégis egy versszak *Hintán* című verséből:

Szeretek – most is úgy, mint régen –
A suttogó zöld lomb alatt
Hintázni, ez a kedvtelésem
A gyermekkorból megmaradt.

*

Kövér Lajos író (Vajon ki ismeri ma a munkáit?) és Komlóssy Ida színésznő leánya volt *Kövér Ilma.* Édesapját korán elveszítette, édesanyja mindenképp színészőt akart csinálni belőle. Ilma néhányszor színpadra is állt, de semmi hajlandósága nem volt e pályához. Inkább írni kezdett. Az 1890-

Németh János keramikus

Kiállítása, Nagyatád, Műv. Korp.
1985. szept. 7-29. bev. Németh János.
Nagyatád: Műv. Korp. 1985 [6] p. ill

A rendezvény a 3. Nemzetközi Nyári
Arnsteintől Zuckerkandlig - zsidó ala
Budapesten és Prágában", s amely ez é
St. Pöltenben kerül megrendezésre. Az
szerveznek, amely " A modern ébredése
kirándulás, melynek során Budapest r
nyílik lehetőség / Találkozás 1993 júniu
Váci utcában./
Az előadások 9 órakor kezdődnek, jún
/Haraszti György, Ilona Sármány-Parso

Dankó Imre

Németh János művészetének egyetemessége

Elnézegetve Németh János siófoki kiállítását, forgatva művészünk születésének 60. évfordulójára készült igen szép, ritka jó ízléssel tipografizált albumának lapjait, úgy gondolom, hogy Németh János megítélésében új, a korábbinál szélesebb, tágabb horizontra van szükség. Nem azért, mintha a róla, művészetéről szóló eddigi vélekedések, megállapítások nem volnának nagyon is helyesek, igazak, hanem azért, mert Németh János művészetének méltatásánál megállnak a nemes lokálpatriotizmus korlátainál. Annak elismerése mellett, hogy Németh János korunk egyik legnagyobb, ha nem a legnagyobb magyar keramikusa, keramikus szobrásza, sajátságosan megmaradnak művészünk hangsúlyozottan lokális, dunántúli—pannóniai, hogy ne mondjam, mediterrán jelentőségének hangoztatása mellett. Ez a tanulmány arra tesz kísérletet, hogy Németh János művészi kibontakozása, saját vallomásai alapján is rekonstruálható fejlődése összefogott ismertetésével, munkássága méltatásában egy új, a korábbiaknál megfelelőbb horizont rálátásában nézzük és nézhessük művészetét.

Nem szeretnék a semmitmondó *adatoló* műtörténet—műkritika területén maradni. Németh János élettörténetének összefogott ismertetésébe szövötten szeretném fölvázolni, hogy hogyan alakult, formálódott művészete, mi a köze a népművészethez; miféle új technológiát, elgondolásokat, megoldásokat hozott; miben és mennyiben új a művészete. Hogyan és mennyit merített a valóban tiszta forrásokból?

Németh János 1934-ben született Zalaegerszegen régi fazekas—kályhás családban. Nagyapjáról, mint a göcsej—őrségi gölöncsérség kimagasló egyéniségéről, *Malonyai Dezső*, a magyar népművészet első monográfusa, oldalakat írt. Apja ugyancsak tehetséges, nagyszerűen rajzoló fazekas volt. Az első világháború és az azt követő nehéz esztendők meghiúsították, hogy vágyai szerint az Iparművészeti Főiskolára kerüljön. Kénytelen volt beállni és dolgozni a családi fazekas—kályhás műhelybe. Amit ő nem tudott elérni, az a fiának sikerült. 1951-ben a Németh-féle műhelyt államosították, a családot kilakoltatták a műhelyházból, a kis műhelyt pedig kályhagyárrá, a *Zalaegerszegi Kályhagyárrá* szervezték át, fejlesztették. Németh János apjának nagy érdemei vannak e körül a fejlesztés körül; mint műszaki vezető tudott ugyanis tovább dolgozni volt műhelyében. A kályhagyárrá való fejlesztés voltaképpen az ő munkája eredménye volt.

Fia, Németh János, gyermekkorát iszapolómedencék, feldolgozásra váró agyaggömböcök, korongok, kemencék világában töltötte el. Már gyermekkorában kitűnt rajzkészsége és formázótehetsége. Valószínű, már akkor, gyermekkorában eljegyezte magát a csodálatos, az ördögi koronggal. Érettségi után — 1952-ben — nem tanulhatott tovább, hanem „átképzősként" a kályhagyárba került tanulónak; végeredményben az ősi, a családi műhelybe. Mesteri szinten elsajátította a fazekas—kályhás szakmát. Szabadidejét arra használta fel, hogy apró agyagszobrokat készített, szárított és égetett ki, mázzal vagy máz nélkül. A sok-sok apró agyagszobor, figura — amiket környezete dícsért, elismert

— sikere arra késztette, hogy feltámassza magában a továbbtanulás, méghozzá a művészi továbbtanulás—képzés utáni igényt. 1953-ban össze is állított egy mintakollekciót ezekből a szobrocskákból és felküldte az Iparművészeti Főiskolára, a főiskola szobrász szakára. *Borsos Miklós* meglátta bennük egyrészt a hagyomány teljességében megjelenő tehetséget, másrészt az újra törő alkotókedv lendületét. Borsos Miklós felvette az Iparművészeti Főiskolára, ahol Németh János elsősorban az ő tanítványa lett: szobrász. A magyar kerámiaművészet, beleértve a kerámiaszobrászatot is, ezekben az években — hosszú pangás után — a sokfelé való útkeresés, a kibontakozás nehéz időszakát élte. A forrongó, az újítani vágyó keramikusok egyik vezéralakja *Gádor István* volt. Németh János is a hatása alá került. Míg Gádor a kerámiaművésség, addig Borsos Miklós a szobrászat területén adott sokat művészünknek, aki mindkettőjüket mestereinek vallotta és vallja mindmáig is.

Az Iparművészeti Főiskolán nemcsak Borsos és Gádor voltak rá hatással, hanem az a művésztársaság, mozgalmas közélet is, amely a két mester és társai körül kialakult, amelyhez oly sok nem kimondottan szobrász vagy keramikus, sőt egyáltalán nem képzőművész, hanem író—költő, zenész, színész, esztéta, műkritikus, etnográfus, művelődéstörténész, művészettörténész tartozott. A két mester nyomán az egész baráti társaságról el lehet mondani, hogy sokszínű, változatos törekvéseik abban egyeztek, hogy művészetüket a népművészet tiszta forrásából merítve maivá, korszerűvé, európaivá tegyék. Sorolhatnék itt különböző neveket, városokat, alkotó közösségeket, iskolákat, de nem teszem, csupán azt jegyzem meg, hogy a hatodévesként Borsostól ösztöndíjat kapott Németh János művészetének gyökerei, egyéniségének első alakító—formáló tényezői bármennyire is a zalai, göcseji, őrségi, vasi népi társadalomba, népi kultúrába, népművészetbe nyúlnak is vissza, nem számítható az úgynevezett népművészek, alkotásai összessége pedig nem sorolható a népművészet, a mai, a modern; vagy van egy másik érdekes fogalom is: az *élő népművészet* termékei sorába.

Németh János közel sem ösztönös művész, hanem nagyon is *„poeta doctus"*, aki tudatosan önműveléssel is, de főleg iskolai szervezetben megmutatkozó nagy mesterek tanítása és hatása nyomán vált azzá, ami lett; a *formai anyanyelvet felfedező* és azon napjaink gazdasági, társadalmi és kulturális viszonyai közt megszólaló, ezt a formai anyanyelvet alkalmazó—használó és ezáltal újat, méghozzá *egyetemest* alkotni képes keramikussá, kerámiaszobrásszá. Ebből a definícióból a továbbiak jobb megértése érdekében hangsúlyoznám az egyetemes jelzőt.

Németh János a főiskolán jó ideig a régit, a szinte a gyermekkorától kezdve ismert hagyományosnak mondható kerámiát csinálta. Szó sincsen arról, hogy meg lett volna magával elégedve! Lázasan kereste a kibontakozás útját, az újat alkotás módjait, az egyéniségének megfelelő technológiát, formavilágot; az anyagok adta kifejezési lehetőségeket. A stílusváltás — én szerencsésebbnek tartom, ha a saját stílus megtalálásáról esik szó — 1959-ben következett be nála. Borsos arra kérte, hogy próbálkozzon és találjon ki valamit a Tanácsköztársaság 40 éves évfordulójára rendezendő reprezentatív kiállítás számára. „Nekem semmi sem jutott az eszembe — mondja. Egyszercsak kipattant a *gall kakas* ötlete. A kakas önmagában is szép figura. Jelentheti a hajnalt, de jelentheti a forradalmat is. Jó, rusztikus csövekkel dolgoztam a kakason. A korongozásnál még az ujjaim nyomát is bennehagytam. Volt ott egy érdekes vörös—fekete kettéváló lepedékes máz, amivel leöntöttem s ezzel égettem ki. Végül is nem lehetett az ajándéktárgyak kategóriájába sorolni. Szoborértékű plasztika lett. Egyik al-

kalommal Borsos mester megnézte, kezébe vette, s ahogy nézte, ahogy forgatta — már láttam, éreztem: rendben van minden... Ez a kakas és még néhány kerámiaszobor szerepelt az V. Országos Iparművészeti Kiállításon a Műcsarnokban s innen került az Iparművészeti Múzeumba. Ezek a szobrok még színesek voltak. *A kiindulópont azonban ez és itt volt.* A folyamat aztán tovább tisztult. Rájöttem, hogy nekem csak olyan agyagfestéket, olyan színeket szabad alkalmaznom, ami kifejezetten segíti, hangsúlyozza a plasztikát. Az is nyilvánvalóvá vált számomra, hogy a túl sok szín érdektelenné teszi a munkát. Ezt a világot csiszolgatom, építgetem a mai napig."

Az 1959. évi nagy siker, a magára találás öröme sok megbízással, sok munkával lett aztán teljessé. 1960-ban a balatonföldvári iskola faliképe; 1965-ben a szombathelyi egészségügyi gyermekotthon faliképe még sok színű volt. Az 1969-ben készített nagyméretű harkányfürdői monda-falkép már egyszínű: zöld. De a szombathelyi tüdőszűrő állomás 1977-ben készített plasztikája már a közben kialakult új, erőteljes szín- és formavilág bemutatkozása. Az ebben az időben kapott sok megbízásból, a sok-sok társas, de egyéni kiállításon is szereplő alkotásból, az általában nagyon jó sajtóból arra gondolhatnánk, hogy 1959-től kezdődően Németh János pályája, általános elismerést váltva ki, zavartalanul, önmagával megelégedetten, kiegyensúlyozottan folytatódott. Ez azonban csak részben igaz. Érték „buktatók" is — ahogy ő mondja. A tehetségében és tudásában rejlő nagyszerű, önbizalmat adó erő azonban ezeket a buktatókat is művészete javára fordította. Meg tudta látni ezekben a szerinte buktatóknak nevezett kritikákban — sokszor gáncsoskodó, kicsinyes és szakmailag egyáltalán nem megalapozott — írásokban is az értékes, a konkrét tartalommal bíró észrevételeket és volt ereje, felülemelkedve önmagán, a hasznos, a perspektivikus, de művészetfelfogásával *nem* ellentétes tényezőket felhasználni kifejezőkészsége gazdagítására, illetve ahogy mostanában inkább mondanánk: árnyaltabbá tételére.

„A dicséret mindenkor jólesett, az elmarasztalás persze kevésbé — mondja magáról. — De sem az egyik, sem a másik igazából nem tudott letéríteni arról az útról, ami az én világom. Az állhatatosság persze könnyű nekem, mert *úgysem tudnék mást csinálni*; másként csinálni, mint ahogy azt én teszem." Úgy gondolom, hogy kevés művésztől hallhattunk ilyen öntudatos, elkötelezettséggel, felelősséggel teljes vallomást. Nyilvánvaló, hogy szakmai megalapozottsága, erős következetessége, eltökéltséggé vált hivatástudata nem is mondathatott vele mást a buktatókról, bírálatokról. Ahogy Németh János mondta is, hogy: „A kudarcaim meg nem értésből származtak. Nevezetesen a gömbformák alkalmazásából, amellyel természetesen tudtam, mit akarok. Néha mégis azzal illettek, hogy ezek a formák üresek. Számomra nyilvánvaló volt, hogy gazdagodni fognak, megtelnek, nagy lesz a plasztikai ereje ezeknek a formáknak." Mint ahogy úgy is lett! Ezek a jobbára korongolt elemek lettek egyrészt Németh szakmai jellegzetességei; a fazekas, a korongos hagyományok kiteljesedései. Elvégre ezekből a formákból, ezek variációiból építette föl és építi föl ma is szobrait, domborműveit — egyszóval kerámiaplasztikáit.

Itt kínálkozik jó alkalom arra, hogy Németh János és a népi kerámia, tehát a népművészet kapcsolatáról szóljak. Kétségtelen és senki által sem vitatott, hogy Németh János kerámiáinak a gyökerei — ahogy már az előzőekben volt is róla szó — a zalai, göcseji, vas—őrségi, igen gazdag múltra visszatekintő népi vagy mondjuk inkább: parasztkerámiába, -népművészetbe nyúlnak vissza. Németh szá-

mára minden parasztkerámia egyfajta példakép. De nem szolgai, valamiféle másolási módon! Németh János nagyon is rájött, megértette, hogy a régi, mégoly szép, komoly esztétikai értékekben is gazdag népi kerámia napjainkban, elvesztve tényleges funkcióit, nem létezhet mint élő népművészet.

A Néprajzi Múzeumban 1969-ben bemutatott nagyszabású és a legszebb magyar népi kerámiákat felvonultató kiállítás döbbentette erre rá: „Egy gyönyörű kiállítás mutatta be a Néprajzi Múzeumban a magyar fazekasság gyöngyszemeit, vagy száz igen szép korsót. Ezeket jeles alkalmakra — például keresztelő, lakodalom — készítették. Ekkor kerültek az asztalra. Ez a kiállítás döbbentett rá, hogy ezek az alkotások hamarosan el fognak tűnni. Ekkor határoztam el, hogy én is megcsinálom a magam céhkorsóit. Ekkor kezdtem tanulmányozni ezeket. Igaz, gyermekkoromban láttam a mi műhelyünkben hogyan készülnek ezek az edények. Azt tudtam persze, hogy a XX. század második felében használati tárgynak már nem tekinthetjük, bár lehet belőlük enni, inni. Mégis azt gondoltam, hogy a futószalagon gyártott házak, tárgyak és bútorok között legalább egy olyan kézműves jellegű tárgy legyen, amelyet mai művész készített. Hatása szoborhatás is lehet a csodálatos anyagszerűség mellett. A korsókra, butéliákra a magam világát raktam: életképeket, mitológiát. 25—30 darabot csináltam belőlük, amelyeket a Vigadó kiállításán be is mutattam" — mondja Németh János.

Vagyis Németh János nem úgy útkereső, hogy az ősi és a legkülönfélébb kifejezésekkel teljes formákat felbontja, elveti, hanem úgy, hogy azokat továbbfejleszti. Természetesen nem mechanikusan, nemcsak a technika lehetőségei szerint; nem szólamszerűen, hanem hittel, tudással, életfelfogása, életigenlése, világnézete következetes képviseletével. Nagyon is ősiek a formái, nagyon is kihasználja az ősi formák jelképi erejét, nagyon is leegyszerűsítettek, csak a tartalomra koncentráltak, hiszen nagyon is nehéz tartalmat, mondanivalót hordoznak. Még akkor is, ha Németh János alaptermészete szerint vidám; az élet borús oldalait is bölcs iróniával, mély, egyetértő humorral jellemző, az életet szerető, az életet igénylő, pajkos kedvű ember is. És hát nem mediterrán fajta, hanem — ha már mindenképpen hasonlítani kell — afféle bővérű, kifinomult ízlésű reneszánsz egyéniség, a nagy nekibuzdulások, a nagy felfedezések, az összekuszálódott dolgok közt új rendet kívánó és teremtő ember; olyan, amilyennek életvidám, olykor pajzán, sokféle jelentéssel bíró művei is mutatják, igazolják.

Így viszonyul Németh János a népművészethez, így vált a magyar kerámiaművészet, a kerámiaszobrászat nagy egyéniségévé, *mai* alkotójává.

Azt szokás mondani, hogy senki se lesz a saját hazájában prófétává. Mintha Németh János ellentmondana ennek, hiszen Németh János nemcsak díszpolgára szülővárosának, Zalaegerszegnek, hanem olyan fia is, akit a szülőföld, közelebbről a szülőváros mindig támogatott, segített, és ami legfontosabb: elismert. És szabad legyen ezzel az ide talán nem való kifejezéssel is élni: reklámozott is. Mint ahogy Németh János is mindmáig Zalaegerszeg és rajta keresztül Zala, Vas, a Dunántúl hűséges fia volt és maradt.

Egyesek szeretik a dunántúliságot hangsúlyozni és a Dunántúlt Pannóniának nevezni. A Dunántúl—Pannónia ilyen értelmű hangoztatása kiterjed arra is, hogy ma már bevallottan, több helyen is hangoztatottan értékelő összehasonlításokat is tegyünk az ország más vidékeivel, más lakosaival. Ez

az értékelő összehasonlítás általában a Dunántúlnak kedvez és rendkívül előnytelen helyzetbe hozza az ország más tájait. Ezek az értékelő összehasonlítások felületes tájékozottságból, nem kis meggondolatlanságból és az identitástudat ilyen vagy olyan zavaraiból származva, az ország más tájait, különösen az Alföldet a maga egészében vagy ezen belül is kiemelten a „Barbarikumot", azaz a Tiszántúlt és az ottani lakosságot, kultúrát—művészetet elmarasztalják. Ez a szemlélet a maga sematikus megítélésében kirekesztő jellegű és bizony ellentmond mindannak, amit éppen Németh János művészetének lényegét illetően is mondunk. Nevezetesen annak, hogy Németh János megtalálta, használja a *magyar formai anyanyelvet*. Méghozzá úgy, hogy ezáltal vált nemcsak magyarrá, hanem egyetemessé is. Szeretnék még egy percig elidőzni az anyanyelv, a mindenféle anyanyelv kérdésénél. Minden anyanyelvnek vannak dialektusai is. Sokan csak a dialektust ismerik, beszélik és értik és ez *minden tekintetben* hátrány, elszigetelődés. Nyilván nem lehet egy művész célkitűzése, hogy a megtalált mondjuk formai vagy zenei anyanyelv egy bizonyos dialektusának legyen csak a művésze az anyanyelv egészének igénye nélkül. Szerencsére a magyar nyelvnek a dialektusai sem hangtani, sem szótani, sem mondattani és grammatikai vonatkozásban nem különböznek egymástól annyira, hogy a dialektusok ne értenék meg egymást. A magyar nyelv egységes, egységes kultúrát hordoz és nemcsak a nyelv maga, hanem a magyar zenei, a magyar formai stb. anyanyelvek is. Ezért is van az, hogy a magyar formai anyanyelv dunántúli, közelebbről zalai—göcseji, vasi—őrségi dialektusát felfedező, magáévá tevő, ezen keresztül maivá, korszerűvé nőtt Németh János művészete mindenekelőtt *egyetemesen magyar* is, illetve egyetemes magyarságán keresztül egyetemes a művészet világában is.

Mint távolról, a Barbarikumból jöttnek engedjék meg nekem, hogy Németh János egyetemessé szélesedett, mélyült művészetét odategyem a debreceni *Medgyessy Ferenc* ugyancsak egyetemessé terebélyesedett művészete mellé. Annak a Medgyessy Ferencnek a művészete mellé, akiről az első elismerő szavakat, tanulmányokat és oevre-katalógust is ugyanaz a *László Gyula* írta, aki művészünkről is az első igaz, messze távlatokat megvilágító méltatásokat papírra vetette.

Valahogy így kellene ezt a gondolatsort befejezni. Csak hát nemigen megy ez prózában, sokkal jobb, könnyebb és stílszerűbb, ha Németh János atyai barátját, a Dunántúl kultúréletének, művészeti világának meghatározó erejű sáfárát, számadóját, *Keresztury Dezsőt* hívom segítségül:

(János!)
A tér tiéd. De vele be ne érd!
Ne hagyd kővé dermedni ifjúságod!
Hogy növény lehetsz, ne add semmiért:
nevelj lombot, erősíts törzset, ágat;
hazai földben vesd meg gyökered,
s hagyd benned játszani a gyereket!

Erdélyi József

PÁPAI ÉVEIM

Huszonkét éves voltam, amikor 1918 karácsonya után mint Ukrajnából hazatért és Nagyváradon leszerelt tartalékos hadnagy, zsebemben egy tanulmányi jogi szemesztert igazoló indexszel, a Bihar megyei Libárdi-pusztáról Budapestre utaztam, hogy ott, amire gyermekifjú korom óta készültem, s a legszabadabb, de legkétesebb pályára, a költői pályára lépjek, amire már 1917 őszén biztatott Babits Mihály. Az orosz határra küldött levelében dicsérte verseim szép magyar nyelvét. *„Még inas"* — írta a nagy költő —, *„de látszik máris, hogy mester lesz belőle."* Verseimmel mégsem Babitshoz, hanem Hatvany Lajos *Esztendő* című negyedévi irodalmi folyóiratának szerkesztőjéhez, *Kosztolányi Dezső*höz fordultam, kezemben *Somlyó Zoltán* zöld tintával írt meleg ajánlólevelével. *„Kicsit bolond, de költő"* — írta Somlyó. Jó, hogy nem fordítva írta, hogy kicsit költő, de bolond — jegyeztem meg hálásan mosolyogva, ahogy elolvastam. Somlyó *„kedves Desiré"*-nek szólított barátja azonnal elolvasta a levelet, ki is fizette három versemet hatvan koronával, ami akkor még szép honorárium volt egy fiatal költőnek. Távozóban voltam már a folyosón, mikor utánam sietett Kosztolányi és *Karinthy: Álljon meg, fiatalember* — mondta a költő, kezében húszkoronás bankjeggyel. — *Csak nem akar megvesztegetni? Ez a pénz több, mint amennyit a verseiért kapott...* Verseimet tisztázva a New York kávéházban, siettemben és izgalmamban, amit egy százkoronásból visszakaptam, kézirataim közé kevertem. Kosztolányi sietett az olvasással, félretette a pénzt és csak akkor vette észre, amikor már fizetett s én kimentem a szobából. — *No, maga aztán igazi költő, aki nem törődik a pénzzel* — mondta nevetve Karinthy Firgyes. Verseim az *Esztendő* legközelebbi számában, 1919 április közepén jelentek volna meg, de időközben papírhiány miatt megszűnt a folyóirat.

A diktatúra bukása után a fővárosban maradtan. Verseim megjelentek itt-ott, első kis verseskönyvemet is kiadta a *Táltos Kiadó Vállalat*. Untam a nagyvárosi tengést-lengést, zajt, sehonnai szegény ember voltam, abban a tőzsdéző-valutázó, hossz-bessz világban, vidékre, csendre, széles, kerek látóhatárra, tanyára, falura, kis városba, gyermek- és gyermekifjú koromba vágytam vissza, ha már nem mehettem vissza szülőföldemre, hol én katonaszökevénynek számítottam. Hová mentem volna, hazátlan menekült, akinek tartózkodási engedélye sem volt s egyetlen okmánya a leszerelési igazolványa. Hát nekivágtam pénz híján gyalogszerrel az országnak, fel- és letartóztattak, visszatoloncoltak a fővárosba, a toloncház igazgatója át akart tétetni a román határon mint katonaszökevényt, hiába mondtam neki, hogy verseim az Új Magyar Szemlében meg a Napkeletben jelentek meg, hívja fel a szerkesztőségeket igazolásomra. Szerencsémre *Pór Tibor*, Pór Bertalan festőművész öccse, szegedi újságíró riportot írt arról, hogy felkeresett az őrszobán, s végighallgatta, hogy faggatott a fogalmazó. *„A költő úgy beszélt a rendőrfogalmazóval, mint egy intelligens emberrel"*, — írta az a kommunista újságíró, ki mint rendőrségi riporter jöhetett hozzám: de a szegedi fiatal írók, élükön *Juhász Gyulával*, akik igazolásomra jöttek, már nem beszélhettek velem, mert a legközelebbi tolonctranszporttal a vasúthoz indultam. Nekem úgy is jó volt: legalább nem kellett gyalog mennem Pestre, ahogy Pest-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Életünk
1971/2

Nem bírok megiramodni zsákmány után

1021

Mózesi űrhajóba nem szállhatok
Életem öbleiből papírhajók
Rajával vonul vissza végső apály

NÉMETH JÁNOS: OROSZLÁN

Németh János

s abba legény, nem

Ketten mondják:

A főtéren gangosan,
járd a szérűn boglya
kopogósan Húshagyó
bánatosan Hamvazó

Válasz egy ítésznek

szememre veted
hogy elszakadtam
a valóságtól

ha ismernéd
a valóságot
feltehetően
elnézőbb volnál
irántam

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

NÉMETH JÁNOS

kerámikus

Munkácsy-díjas érdemes művész

kiállításának

megnyitására
1995. szeptember 28-án
csütörtökön 17 órára

Köszöntőt mond: **Juhász Ferenc**
Kossuth-díjas költő

Megnyitja: **Kostyál László**
művészettörténész

Megtekinthető:
1995. szeptember 28 - október 7.

CSONTVÁRY GALÉRIA
Budapest V. Vörösmarty tér 1.

NÉMETH János

A NAGY GYULA GALÉRIA
(VÁRPALOTA, SZENT ISTVÁN U. 3.)

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT
ÉS BARÁTAIT

NÉMETH JÁNOS

KERAMIKUS
MUNKÁCSY-DÍJAS ÉRDEMES MŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
1995. AUGUSZTUS 18-ÁN 16.30 ÓRÁRA

MEGNYITÓT MOND: SZERDAHELYI KÁROLY
ÉPÍTÉSZ

KÖZREMŰKÖDIK: A VOX CASTELLANA
KAMARAKÓRUS

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ SZEPTEMBER 15-IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–17 ÓRÁIG.

PRI-COMP NYOMDA, VÁRPALOTA

VÁRPALOTA 1
11.8.95
(P-V/62)

MAGYARORSZÁG
0014
FORINT

Új Művészet
Szerkesztősége
Budapest
Bathori U. 10

1054

NÉMETH JÁNOS: MEDITÁCIÓ (1986)

keramikus MKT

NÉMETH JÁNOS

Németh

Németh János 1934-ben született Zalaegerszegen (Magyarország). Emberarcú művészetére jellemző a tartalom és forma egysége. A nép fazekasságból és a korszerű szemléletből alakította ki művészetét. Más ez a művészi megfogalmazás minden kortársa kísérleténél. Saját világában élő alkotó. Formaalkotását a román korig visszvezethetjük, alkotásai mégsem archaikusak. A teljes életet átfogó klasszikus és népi kultúránkban gyökerező szemléletét teszi át agyagba. Sajátosan egyéni ízzel, sok-sok humorral, bölcsességgel. Mindezt a kerámia nyelvén, ami természetesen technológiában, formában, szerkezetben, vonalrendszerekben jellemzik. Mai nyelven, gyakran épületeket szervesen kiegészítően mondja el minket foglalkoztató gondolatait a világ teljességéről, történeti múltunk igazságairól. Hazai kiállításokon kívül szerepelt Olaszországban, Franciaországban, Angliában, NSZK-ban, Törökországban, Szovjetúnióban, Csehszlovákiában. Köztéri kerámia plasztikája többek közt Budapesten, Helsinkiben, Camberrában, Uj-Delhiben van. Munkácsy díjas Érdemes művész. A Nemzetközi Kerámia Akadémia tagja.

The artist was born in Zalaegerszeg, Hungary, in 1934. The main characteristic of his work is the mergingof form with content, which he acheives through the craft of pottery and expresses his world through his work. His unique technique recalls the foums of the Roman times, although his works do not necessarily conform archaic characteristics. He transmits his pesrspectives to the clay by embraching life in its whole, whose roots are to be found in our popular and classical culture. He expresses all this in the language of ceramics,thet is naturally characterized in his technology, shape and manner of construction, and system of lines. In today's language, which reflects the construction of his thoughts, the artist tells us about the world and about the world and about the truth of our historical past. He has participated in various national and international exhibitions: Italy, France, England, NSZK, Turkey, USSR and Czehoslovakia. His sculptures can be found in public squares in Budapest, Hungary; Helsinky, Finland, Camberra and New Delhi. Awarded the "Munkácsy" prize; member of the International Ceramics Academy.

A MEGFESZÍTETT

Németh János
Keramikusművész

8900 Zalaegerszeg
Báthory út 56.

1934-ben született Zalaegerszegen, azóta is itt él. Az Iparművészeti Főiskolát 1958-ban végezte el Borsos Miklós és Gádor István tanítványaként.
Tagja a Képzőművészek Szövetségének és a Nemzetközi Kerámia Akadémiának. Önálló kiállításai voltak többek között Zalaegerszegen, Veszprémben, Sopronban, Kőszegen és Kaposváron. Többször mutatták be munkáit külföldön is, így Olaszországban, Franciaországban, Angliában, Törökországban, Finnországban.
Köztéri alkotásai állnak Zalaegerszegen, Kecskeméten, Budapesten, Szombathelyen, Harkányban, Hévízen és Nagyatádon, valamint Új-Delhiben, Helsinkiben és az ausztráliai Canberrában.
Munkácsy-díjas, Érdemes Művész.

1934 in Zalaegerszeg geboren und lebt seit dem hier. Als Schüler von Miklós Borsos und István Gábor beendete er 1958 die Hochschule für angewandte Kunst.
Mitglied des Verbandes bildender Künstler, und der internationalen Akademie für Keramik. Selbständige Ausstellungen waren unter anderem in Zalaegerszeg, Veszprém, Sopron, Kőszeg und Kaposvár. Mehrmals wurden seine Arbeiten auch im Ausland, so in Italien, Frankreich, England, Türkei und Finnland vorgestellt. Seine Arbeiten stehen auf öffentlichen Plätzen in Zalaegerszeg, Kecskemét, Budapest, Szombathely, Harkány, Hévíz und Nagyatád, sowie in Neu-Delhi, Helsinki und im australischen Canberra. Munkácsy Preisträger, Verdienter Künstler.

He was born in Zalaegerszeg, 1934, and has been living here since then. He became graduated from the Academy of Industrial Art in 1958, instructed by Miklós Borsos and István Gádor.
He is a member of the Association of Hungarian Artists and of the International Academy of Ceramics. He has had several one-man exhibitons in Zalaegerszeg, Veszprém, Sopron, Kőszeg, Kaposvár as well as abroad, among others in Italy, France, Great Britain, Turkey and Finnland. His works of art can be seen in public places of Zalaegerszeg, Kecskemét, Budapest, Harkány, Szombathely, Hévíz, Nagyatád, New-Delphi, Helsinki and Canberra (Australia). He was awarded Munkácsy Prize and the Prize of Merit Artist.

MÁRCIUS
1961. 55 X 70 CM OLAJ, KARTON

MARCH
1961. 55 X 70 CM OIL, CARD

MÄRZ
1961. 55 X 70 CM ÖL, KARTON

MARZO
1961. 55 X 70 CM OLIO, CARTONE

VÖRÖS KERESZT
1973. 33 X 59 CM PASZTELL, PAPÍR

RED CROSS
1973. 33 X 59 CM PASTEL, PAPER

ROTES KREUTZ
1973. 33 X 59 CM PASTELL, PAPIER

CROCE ROSSA
1973. 33 X 59 CM PASELLO, CARTA

NÉMETH János

AS

Cakóházán született.	**1937**	Born in Cakóháza.
Érettségizett a budapesti Képzőművészeti Gimnáziumban.	**1956**	Final exam at the Secondary School of Arts, Budapest.
Tanárai Göllner Miklós és Jakuba János voltak.		Teachers: Miklós Göllner, János Jakuba
Diplomázott az egri Pedagógiai Főiskola földrajz-rajz szakán.	**1960**	Degree in Geography and Graphic Arts at the Teachers' Training College, Eger
Diplomázott a Képzőművészeti Főiskola tanárképző karán.Mestere Sarkantyú Simon.	**1968**	Degree at the Academy of Fine Arts Master: Simon Sarkantyú

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK		SOLO EXHIBITIONS
Kőszeg	**1976**	Kőszeg
Szombathely, TIT Galéria	**1986**	Szombathely, TIT Gallery
Kőszeg	**1987**	Kőszeg
Rattersdorf	**1988**	Rattersdorf
Pilgersdorf	**1989**	Pilgersdorf

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK		COLLECTIVE EXHIBITIONS
Eger	**1959**	Eger
Szombathely	**1969**	Szombathely
Budapest	**1975**	Budapest
Szombathely	**1976**	Szombathely

Geboren in Cakóháza.	**1937**	Nato a Cakóháza.
Machte er das Abitur im Gymnasium für Bildende Künste in Budapest. Seine Lehrer waren Miklós Göllner und János Jakuba.	**1956**	Ha fatto gli esami di maturità in Ginnasio delle belle arti di Budapest dai maestri Göllner Miklós e Jakuba János.
Erwarb er sein Diplom an der PädagogischenHochschule von Eger. Er studierte Geographie und Zeichnen.	**1960**	Diplomato nell' Istituto di Pedagogia di Eger nella facoltà di storia e disegno.
Absolvierte er die Pädagogische Fakultät der Hochschule für Bildende Künste. Sein Meister war Simon Sarkantyú.	**1968**	Diplomato nell Istituto delle belle arti nella facoltà della formazione dei professori. Il suomaestro Sarkantyú Simon.

EINZELAUSSTENLLUNGEN		ESPOSIZIONI PERSONALI
Kőszeg	**1976**	Kőszeg
Szombathely, TIT-Galerie	**1986**	Szombathely, Galleria TIT
Kőszeg	**1987**	Kőszeg
Rattersdorf	**1988**	Rattersdorf
Pilgersdorf	**1989**	Pilgersdorf

GRUPPENAUSSTENLLUNGEN		ESPOSIZIONI DI GRUPPO
Eger	**1959**	Eger
Szombathely	**1969**	Szombathely
Budapest	**1975**	Budapest
Szombathely	**1976**	Szombathely

"Munkáimban a látványon túl azokat
az esztétikai értékeket és humánus tartalmakat kerestem, amelyek az ember és a természet örök kapcsolatára utalnak.

"I am looking for the aesthetical values
and human contents referring to the eternal relationship between man and Nature in my works beyond sights.

"In meinen Arbeiten suchte ich außer dem Anblick nach
den ästhetischen Werten und humanen Inhalten, die auf die ewige Verbindung zwischen Mensch und Natur hinweisen.

"Nelle mie opere d' arte cercavo i
valori estetici ed il contenuto umano, che si riferiscono ol contatto eterno dell' nomo con la natura.

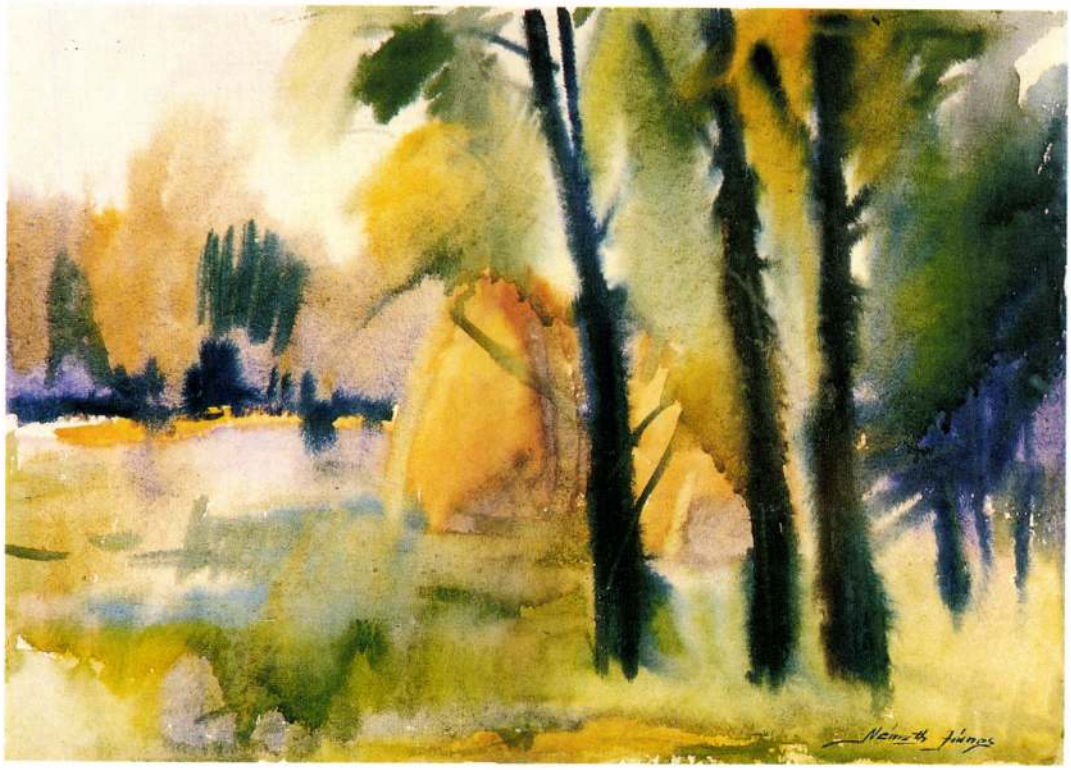

BOGLYA
1975. 30,5 X 43 CM AKVARELL, PAPÍR

HAY STACK
1975. 30,5 X 43 CM AQUARELLE, PAPER

SCHOBER
1975. 30,5 X 43 CM AQUARELLE, PAPIER

BICA
1975. 30,5 X 43 CM ACQERELLO, CARTA

Kassa

Johannes Németh Monetarius

1461-64

Arch.Közl.1899. XXI. 117

Német J./Johanos/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Komárom: Német J." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz. Évkönyve

JOHANNES NEMET PELDAZO

/Talán azonos Hans Clain Példázóval/.-Emlitve:.24.-16 1. Adóba 50 dénárt fizet. 27.old.

SZÁSZ PÁL: Adatok a Nagybányai pénzverő alkalmazottairól 15 0-1660 25.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó,Budapest. 1958

Németh János, festő
a Tavaszi Tárlat '46 c. kiállításon
szerepel a művésztáblképe.

Kulcsár János: Tavaszi tárlat '46.
Vas Népe, 1946. ápr. 10.

Németh János

janos

németh

galerie

ZUR SCHÜTZENLAUBE

visp
ausstellung:
vom 5. bis 28. oktober 1996
vernissage: samstag, den
5. oktober 1996, 20.00 Uhr
offen: mittwoch bis
samstag 15.00–19.00 Uhr
sonntag 15.00–18.00 Uhr

Kunstverein Oberwallis

Mengis Druck und Verlag, Visp

janos **németh**
geboren 1936 in debrecen, ungarn
bürger von basel
maler
studien am kunstgymnasium und an der akademie
für bildende künste in budapest
1956 emigration in die schweiz
kunstgewerbeschule zürich
von 1961 an als grafiker, restaurator und
seit 1976 als theatermaler tätig
mitgliedschaften:
gsmba basel, gründungsmitglied «allerart»,
kunstverein basel, schweizerisches institut
für kunstwissenschaft

janos **németh**
né en 1936 à debrecen, hongrie
peintre. collège d'arts et académie des beaux-arts
à budapest. émigration en suisse en 1956. école des arts et
du design de la ville de zurich. voyages d'études en italie,
allemagne et france. citoyen de bâle.

ausstellungen seit 1964
galerie susanne bollag, zürich
galerie de l'université, paris
kunsthaus glarus
kunsthalle im waghaus, winterthur
«moulin de vauboyen», frankreich
weihnachtsausstellungen, kunsthalle basel
grafikmesse zürich
galerie jodok, brig
ausstellungsraum basler künstler,
art, basel
atelier valdan, basel
galerie im stall, magden
galerie atrium, basel
mario mainetti gallery, basel
«brauerei-chäller», laufen
«tisztelet a szülöföldnek», budapest
vasarely múzeum, budapest
ausstellungsraum klingental, basel
«druckgraphiken von künstlern der regio»
berowergut, riehen
«objektart», grenchener kunsthaus
galerie bodenschatz, basel
«gegenwartskunst aus ungarn und der schweiz»,
visualart digicomp, bern
galéria no. 5, budapest
«la nature de l'individualité», gsmba basel,
maison de courten, sierre
galerie «zur schützenlaube», visp

ankäufe
kunstkredit basel-stadt und baselland
werke in privatem und öffentlichem besitz
in der schweiz und im ausland

Németh János

1996. október 2., SZERDA

Zalai Hírlap

Októberi tárlatnyitók Zalaegerszegen

Az országos tárlatra továbbjutott alkotók egy csoportja. (Mészáros T. László felvétele)

A bőség zavarával küzdött tegnap délután a kiállításlátogató közönség Zalaegerszegen, ugyanis két, egymástól mindössze néhány méter távolságban lévő kulturális intézményben nyílt ugyanazon időpontban tárlat.

A Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban a 16. Országos Amatőr Képző- és Iparművészeti Kiállítás zalai bemutatóját ajánlotta az érdeklődők figyelmébe *Németh János* keramikusművész, míg a Zsinagógában *Barabás Márton* festőművész festett fa kompozícióiból nyíló tárlatot méltatta *Sárosdy Judit* művészettörténész.

Az előbbi bemutatón 24 megyénkbeli amatőr alkotó művei láthatók, közülük heten az országos seregszemlére is továbbjutottak. A beérkezett kollekciókat véleményező szakmai zsűri megítélése szerint a zalai anyag számban ugyan csekélyebb, mint a korábbi évek termése, de jobb színvonalú. Bizonyítja ezt az is, hogy míg az eddig zsűrizett többi megye bemutatóiról csak néhány művet válogattak be a márciusban Budapesten megrendezésre kerülő országos tárlat anyagába, addig Zalából *Ágh Edit*, *Csávás Csaba*, *Dobosi László*, *Ferkovics József*, *Horváth Ferenc*, *Simon Edit* és *Zsupán József* munkái is továbbjutottak. Az amatőrök megyei kiállítása október 11-ig várja az érdeklődőket.

A rómaiak az esélyesek

A ZTE férfi kosárlabda-csapata ma este 19 órakor az 1986-ban Koracs Kupa győztes Banca de Roma gárdáját látja vendégül. A zalaiak, miután kiharcolták a selejtezőkben a Koracs Kupa csoportküzdelmeibe kerülést, rangos nemzetközi mezőnybe kerültek.

A mérkőzés esélyese természetesen a nagy kosárlabda múlttal rendelkező vendégcsapat, de a magyar gárda mindent megtesz a tisztes helytállásért. Az esélyekről *Tóth János* szakosztályigazgató a következőket mondta:

— Elsősorban az a célunk, hogy megmérettessük magunkat a nemzetközi mezőnyben. Olyan ellenfelekkel találkozunk, akiktől rengeteget lehet tanulni. Nagy elszántsággal készül a csapat, s mindenki megpróbálja tudása legjavát nyújtani. Már csak azért is, kíváncsiak vagyunk mennyit fejlődött a magyar, azon belül Zalaegerszeg kosárlabda sportja.

— Mit vár a találkozótól?

— Tisztes helytállást. Ebbe az is belefér, ha nagyon jó napot fogunk ki, akár nyerhetünk is. Reálisan értékelve olasz siker születik, de egy biztos, nem feltett kézzel lépünk pályára, s ahogy a fiúk elmondták, mindent megtesznek azért, hogy kicsússzon egy bravúr. Azt remélik, hogy az elmúlt hazai találkozóknál valamivel erőteljesebben buzdítja majd a gárdát. Ez nagyon ránkfér, hisz a vasárnapi vereség után biztos mindenki bizonyítani akar, s ahhoz, hogy ez sikerüljön, nagy szükség van a közönség támogatására. Okulva a Zito Vardar elleni kupameccsből, ezúttal a jegyek árát nem emeltük fel, a sportág kedvelői a hazai bajnoki jegyárnak megfelelő összegért válthatnak belépőt a nagy érdeklődéssel várt szerda esti találkozóra. A keretben nincs különösebb változás, sajnos Borosnyai sérülése még mindig nem jött rendbe, így rá nem számíthat Mijovics edző. A többiek viszont harcrakészek.

— Mit tudnak az olaszokról?

— Elég sokat, s remélem ezt sikerül majd beépíteni a csapat taktikájába is. Az itáliai vezetőkkel való beszélgetésünk során egyértelműen kiderült, hogy ők csoportelsők szeretnének lenni. Erre minden esélyük megvan, a keretükben két jelenlegi és két hajdani olasz válogatott mellett két amerikai idegenlégiós is pályára lép. Ha csak ezt a hat embert vesszük alapul, azt hiszem, igazi kosárlabdacsemegét láthatnak majd a szurkolók. A terveknek megfelelően a vendégcsapat kedden repülővel érkezett Budapestre, majd busszal jöttek Egerszegre, s az Arany Bárányban szálltak meg, este pedig a másnapi meccs időpont-

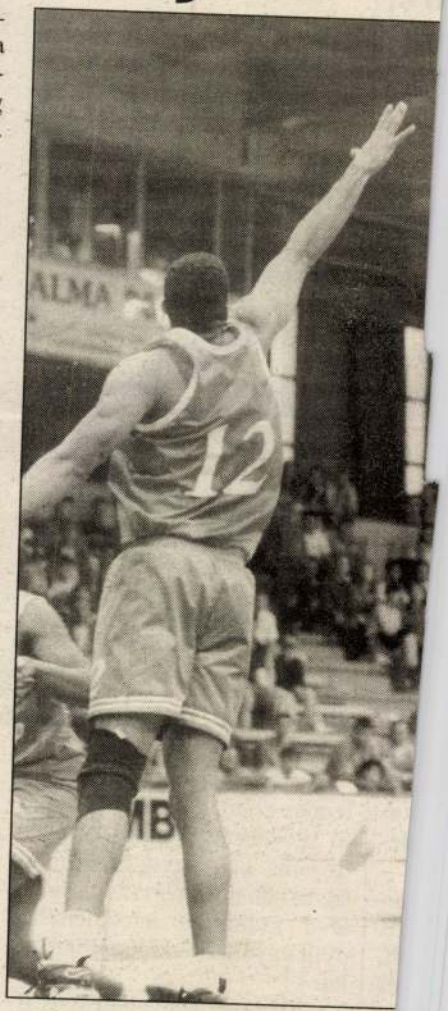

Anderson (fehérben) játékán sok

a sportcsarnokban. A rómaiak pl
különben nagyon közvetlenek, ö
eddig minden kérdésben köny- e

NÉMETH JÁNOS

Kiállítások '98. / Exhibitions '98.

Állandó kiállítás
Juan Gyenes fotóművész

Időszaki kiállítások
január 6–20.
Sajtófotók

január 23–február 14.
Takáts Gyula Kossuth-díjas költő grafikái

február 20–március 7.
L. Tóth Judit festőművész

március 14–április 25.
Németh János keramikus művész

május 8–30.
Tóth József festőművész

június 5–július 4.
Síkplasztikák · Magyar Festők Társasága

július 11–augusztus 8.
Körjárat · Horvath Bugnariu Ion metszet sorozata

augusztus 16–szeptember 19.
VIII. Nemzetközi Üvegszimpózium

szeptember 25–október 24.
Kortárs magyar művészet
Válogatás Vass László magángyűjteményéből

november 6–28.
XIX. Barátság Hídja Nemzetközi Fotópályázat

december 4–31.
Gera Katalin szobrászművész

H-7400 Kaposvár, Fő u. 12.

Telefon/Phone: 82/314-915

Nyitva:
hétfőtől péntekig 9.00 – 17.00,
szombaton 9.00 – 12.00

Open:
Mondays to Fridays 9 a.m. – 5 p.m.,
Saturdays 9 a.m. – 12 a.m.

VASZARY KÉPTÁR

1996. január 22-től várja látogatóit a Vaszary Képtár, amelyet Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlése az 1990-ben tatarozás miatt bezárt Somogyi Képtár jogutódjaként hozott létre, ugyanabban az épületben, az ún. Anker-házban, de annak nyugati szárnyában kialakítva. Az emeleti kiállítótér 80 m2-es galériáján Juan Gyenes kaposvári származású világhírű fotóművész állandó kiállítása látható, és négy helyiségből álló mintegy 175 négyzetméternyi terület áll rendelkezésre időszaki regionális, országos és nemzetközi tárlatok, életmű-kiállítások rendezésére. A képtár szakmai tevékenységében meghatározó az a szándék, hogy megőrizze és tovább folytassa azokat a hagyományokat, amelyek a hajdani Somogyi Képtár tevékenységében jelen voltak, és felkaroljon olyan, tartalmában és formájában is új kezdeményezéseket, amelyek az utóbbi években városunkban meggyökeresedtek. A kortárs képző-, ipar- és fotóművészet megismertetésére vállalkozva mindenekelőtt bemutatkozási lehetőséget kíván nyújtani a Kaposváron és Somogyban élő és alkotó vagy korábban ide kötődő képzőművészeknek, de szeretné hozzáférhetővé tenni a képzőművészet hazai és nemzetközi értékeit is a kaposvári érdeklődők és a városba látogatók számára.

A cél a sokszínű képzőművészet, az eltérő művészi törekvések megmutatása. A jó nevű, ismert művészek mellett a képtár igyekszik nyilvánosságot teremteni olyan fiatal alkotóknak, művészcsoportoknak és irányzatoknak, akik a kortárs művészet nem mindig populáris, de izgalmasnak ítélt vonulataihoz tartozva, eredetiségükkel tűnnek ki.

A Vaszary Képtár nemcsak egy kiállítóhely, de a művészeti élet fontos színtere kíván lenni, állandó kapcsolatot tartva a különböző alkotóközösségekkel, művészeti egyesületekkel; helyet adva alkotóműhelyeknek és társművészeti rendezvényeknek is.

Vaszary Gallery welcomes its visitors from 22 January 1996. The Representative Body of the City of Kaposvár declared the gallery the legal successor of Somogyi Gallery which was closed in 1990 because of reconstruction. It operates in the same building, in the western wing of the so-called Anker-house.

In the 80 m2 exhibition hall upstairs are on view the permanent exhibition of Juan Gyenes photo artist who is known all the world. The 175 m2 exhibition hall can accomodate regional, national exhibitions as well as life-work exhibitions.

Ih the professional activity of the gallery it is a firm intention to keep and continue the traditions that used to exist in the activity of Somogyi Gallery and to support initiatives new, both in form and content, having become rooted in our city in the recent years.

Undertaking the task to acquaint contemporary fine-, applied- and photo arts, the gallery aspires to give a chance to the artists who live and work in Kaposvár and Somogy county or who used to have links concerning this area to introduce. It would also like to make the national and international values of fine arts accessible to the citizens and visitors of Kaposvár.

The aim is to show multi-coloured fine arts, various artistic aspirations.

Besides famous and well-known artistic the gallery endeavours to give publicity to young artists, artistie groups and trends who are remarkable for their genuiness, belonging to exciting artistic trends, which are however not always considered popular.

Vaszary Gallery is not only a place of exhibition, but it also wishes to become an important scene of artistic life keeping permarent links with various creative communities, artistic organisations, thus giving place to workshops and events of attendant art.

VASZARY KÉPTÁR

KAPOSVÁR

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA GALLERY FOR CONTEMPORARY ART

NÉMETH János Zsaniczky

Benedek Katalin: Hittel és
Zsaniczky. = Müvészet és Barátai
1996. majus-június 12-13. ll

TISZTELT KERÜLETI LAKOSOK!

A Polgármesteri Hivatal a kerület tisztaságának, környezetvédelmének hatékonyabbá tétele érdekében

1996. április 20-án, szombaton
8.00–12.00 óráig

VESZÉLYES HULLADÉK GYŰJTÉSÉT

szervezi.

A gyűjtés helyszínei:

GAZDAGRÉTI LAKÓTELEP
(Rétköz utca–Torbágy utca sarok)

Németh Jána Teramotan

Benedek Katalin: Hittel és
Tarnoggal. = Mirvenet és Barátai,
1996/3. 12-13. ill

TISZTELT KERÜLETI LAKOSOK!

A Polgármesteri Hivatal a kerület tisztaságának, környezetvédelmének hatékonyabbá tétele érdekében

1996. április 20-án, szombaton
8.00–12.00 óráig

VESZÉLYES HULLADÉK GYŰJTÉSÉT

szervezi.

A gyűjtés helyszínei:

GAZDAGRÉTI LAKÓTELEP
(Rétköz utca–Torbágy utca sarok)

vezkedő sámán tudja a feleletet, de őt hiába kérdezed, az égiekkel osztozkodik hajnaltól hajnalig: ezeket neked hagyom, ez az enyém, a tieidet őrzőangyalok serege röppenti vigyorgásba korcsult mosolyfelhőkben az ítélőszék elé, az enyéim sorsa megszokott, emberi, lehet, hogy fényes arcú, láthatatlan kémeid vergődő kínokról, vérbe mártott fejekről és torokba fojtott utolsó leheletről regélnek odafent, pedig oly szép az égig lobbanó láng, mely sok ezer nyelvével körbenyalja a mocskot s a szépséget egyaránt, a lekopott, porladozó templomfalak tövében máglyára dobtam a múltat s a jelent, mind ott vannak, az élők, a holtak s a fénytől megigézett szellemek, megfáradt arcok, elernyedt kezek, a gondolat, a tett, a szeretet, a versek is belevesztek a lángnyalábok közé, elenyészett a hit, és senyved a sejtelmességet hordozó Ige, ima, a lángok martaléka lett minden emberi és embertelen, a megtizedelteken kívül, akiket magadnak kívántál, Uram, hogy megcsapolt lelkükből kibuggyantsd a moslékban összegyűjtött földi kvintesszenciát, a többiek mind-mind füstté váltak, pernye lett belőlük, földbe döngölt trágya, csak az emléküktől nehéz szabadulni, kiéhezett dögevők kellenének, akik beérik a fellegekbe szorult bűzzel, melyből jövőt építek, ha már a múltat s a jelent feláldozom a földi isteneknek. Így a sámán, és ismét önkívületbe esett, hogy tovább osztozkodjék az égiekkel. Csak ők tudhatják, hogy mi a tét. Talán a semmit darabolják, méricskélik, egyik része a tiéd, másik az enyém, az égi semminek fajsúlya van, a földinek formája lesz bizonyára, a fentiből őrzőangyal lesz és Felsőbb Én, a lentiből egy újabb hüvely, húsból-csontból-vízből ácsolt lélek-koporsó talán. Én pedig, akit ez a disznóól sötétjében rejtőzködő, parányi remény összegyűjtött a hulló-csillagokból kiszakadt fénycsóvák közül, nézem a máglyát, mely lángnyelvével betűket rajzol az égre, a-tól zs-ig minden egyes betű belevész a mindent elnyelő égi mezőbe, a szavak már régen szertefoszlottak, mintha-mintha kirajzolódna, hogy VÉGE, aztán az álmaiba veszett reménnyel az ölemben elhamvadok én is a disznóól sötétjében.

Triptichon (Kígyópatika, Zalaegerszeg)

KANIZSAI DÁVID

Az agyag költészete és mitológiája

NÉMETH JÁNOS KERÁMIÁIRÓL

Tömör, rusztikus világ, s jóllehet az agyag-látomással fölidézett valódi és mitológiai figuráknak *súlyuk* van, mégis mindőjük — az *időtlen* valóságot sugallva, az eddig *így* soha nem látott téralakzatot költészetté nemesítve — lebeg. A szerkezet tenné, az anyagba lehelt — el nem sajátítható, csak az elődök génjeiből ideszármazott — *(technikai) tudás*, amelyben a virtuóz forma- és rendszeretet s a teremtő hevület óhatatlan „tartozéka" az etika? A tisztaság mint folyamatot szünetlen ellenőrző, belülről jövő lelki parancs? Ha meg tudnánk nevezni a megnevezhetetlent, akkor könnyen birtokába juthatnánk e szépség összetevőinek. Minthogy csupán közelíteni tudjuk, a nem kevésbé árulkodó külső formajegyekből kell kiolvasnunk, hogy a korongolás bűvkörében élő, még a használati edényeket (korsó, butélia) is *szoborrá* emelő művész miként jut el — nemegyszer éppen a jelkép erejű tömörítéssel-egyszerűsítéssel — a mármár *érzéki valóságként* megjelenő szépség azon fokára — egy kis megengedéssel, a reneszánsz életteljességéig —, amely csak a legnagyobbakat jellemzi.

Németh János, a zalaegerszegi, ám messze földön híres keramikusművész életműve a kézmíves ősök: a kályhás dédapa, nagyapa és apa munkaszeretetén, anyagalakító szenvedélyén kívül két biztos ponton nyugszik. Az anyag- és formavilágában a többi tájegységtől jól megkülönböztethető zalai népi fazekasságon, ideértve — miként Koczogh Ákos mondotta volt — a dunántúli udvarházak barokkos műveltségét ugyancsak magán viselő kályhakészítő iparosok művészetét is, és az egyetemes kultúrkincsen. Hajdani mesterei is, az antik művészeten keresztül a klasszikus formákig eljutó Borsos Miklós és a modern magyar kerámia nyelvezetében az ősművészetek, valamint a népművészet értékeit is beépítő Gádor István, szintén végigjárták az alkotás, az egyéni arculat megteremtésének eme stációit. A fiatal diák már a kezdetekkor hozzájuk akart magasodni.

A főiskola előtt Németh a zalaegerszegi kályhagyárban (amely nem más volt, mint apja államosított műhelye) már *gyurkált* magának különféle szobrokat. Tehetsége vitán fölül állt, s ezek alapján föl is vették a Borsos alapította tanszékre. Ahogyan fokozatosan meghaladta a gyermekkori „mézeskalács-figurákat" — az 1959-es *Kakas* döntő volt e téren —, úgy közeledett mindinkább a mestereitől ellesett és saját bensőjében érlelt *igazi* szobor megvalósításához. Amely már nem emléktárgy, hanem az agyagba fogható világ hangsúlyos megjelenítése: robbanáspontja. Ahol a rusztikus forma mögött is észlelni — maga vall erről — a mozdulatlanságban rejlő dinamikát. Miként az egyiptomi szobroknál. Mi mást mutatna, ha nem a *vágyott* teljességet, egyik nyilatkozata: „Én olyan értékű kerámiaplasztikát akartam csinálni agyagcsövekből, kúpokból, gömbökből, hengerekből, amely plasztikailag egyenértékű egy bronzvagy kőszoborral. Műfaji sajátosságai pedig fölérnek az ókori etruszk kerámiaplasztika értékeivel."

Csaknem négy évtizedes küzdelme — az agyagot megszelídítő varázslata — bizonyítja, hogy az *égetett cserépből* megálmodott világ lüktető élet: drámaisággal sokkoló eleven seb és bumfordi bájjal sugallt életöröm megtestesítője. Ebben az egyidejűségben van a komplexi-

Kaszás (részlet a Keresztury-ház domborművéből)

NÉMETH János keramikus

tása. Egy soha nem hallott *történet* mondódik itt, plasztikai változatosságban, amelynek gyökerei a népmesében éppúgy megtalálhatók, mint Krisztus kereszthalálában vagy más bibliai mozzanatokban. A jelkép erejű és tisztaságú hiedelemvilág, jellegzetes szimbólumaival, a Nappal, a Holddal, a Madárral, a Csillaggal stb. —, akár úgy, hogy a művész az örök ellenpontok: élet — halál, nappal — éjjel dinamikájára épít, akár úgy, hogy kivonván őket a fókuszból, díszítőelemként meglebegteti — egyszer képiségével lenyűgöző valóságszelet, másszor mitologikus példatár. A világmindenség — zajló *égi* és *földi* tengereivel, robbanó csillagaival —, a világmindenségnek öltöztetett Őrség és Göcsej elevenedik meg kerámiaplasztikáin. Ebből a szempontból szinte nincs is különbség a legkisebb — csupán a nagyobb méretű szobrokhoz, oszlopokhoz, domborművekhez viszonyítva kicsi — tálak, butéliák, korsók és a több négyzetméter felületű frízek között.

Miért? Mert a tárgyformáló művészetnek, ahogy maga is megállapítja, elemi feltétele a *mesterségbeli felkészülés*. Még nincs forma, alakzat, szín, szerkezet, harmónia, talán csak az ujjbegyekben szunnyadnak a vonatkozásrendszerek legtávolabbi pontjait is összekötő jelképek, de már a plasztikai élményként megelevenítendő *életfa, virág, szarvas* és *madár* szinte hívja a „holt" anyagot. Kell-e tudni, hogy a modricsei agyag, sárisápi kaolin és samottőrlemény keveréke — a plasztikai massza alapja — mi fán terem, s hogy az agyagmáz miből készül, s az égetett sziena és umbra mint szín valójában mit takar? A nézőnek, aki elsősorban műélvező, a mesterség fogásai szinte semmit sem jelentenek, őt csak az esztétikailag hatékony, a keramikus látomásait plasztikaként rögzítő műtárgy érdekli. Nem úgy a művészt, aki *szakmájának* is mestere, az anyagnak és a legkifinomultabb technikának is tudós birtoklója. Németh János biztonságérzete innen fakad: az anyag (legkivált az *agyag*!) szeretetéből s az ősök továbbadta évszázados tapasztalatból. Mikor új színt kever — talál — ki, mint hajdanán kályhagyári munkásként, bátran építhet ezekre az alapokra.

Ez a kézműves istenáldotta tehetség, valódi művész. Mikor *ars poeticá*jában arról vall, hogy szeretné, ha a szirénák helyett e glóbuszon továbbra is *agyagsípok* szólnának, hallatlan bizakodásról tesz tanúbizonyságot. A „terrakotta melegével" akar figyelmeztetni. Nemegyszer — épp azzal, hogy ki tudja, hányadik érzékével meghallja a hívást — *múltőrző* is. Számára a lassan kiveszőcéhkorsók a magyar fazekasság csúcsteljesítményei. Egy néprajzi múzeumbeli kiállítás döbbentette rá, hogy nincs miért várni, hiszen a kiállított száz *gyöngyszemnek* nemsokára híre-hamva sem marad. Korsói, butéliái így készültek; azzal a művészi többlettel, ami csupán a valódi keramikusművész sajátja: a teremtő képzelet által megmozgatott életképek és mitologikus alakok — tiszta, sugárzó formaként, szimbolikus tartalmaikkal — költészetté válnak.

Remekművű tálain — *Madár kalásszal, Diana-tál, Kháron ladikja, Szarvas-tál* stb. — sincs másképp, rend, harmónia, mitológiával erezett életkép és dráma jellemzi mindegyiket. Szobraiban, nyugodt méltóságú plasztikáiban van valami ősi barbárság, erotikus életöröm. A korongról megszöktek — levétettek — ugyan, ám mindenik őrzi a formázó kéz melegét, szorítását. Jézus keresztre feszítése, vagy ahogy ő mondja, „a világmindenség megfeszített Krisztusa" több művén is szerepel, tál formában *(Megfeszített tál)* éppúgy, mint domborműrészletként (zalaegerszegi Keresztury-ház) vagy kereszt és corpus együtteseként *(Feszület)*. Köztéri szobrai, térplasztikái, frízei — itthoniak és a külföldre készültek — külön tanulmányt érdemelnének, ahogy a művész kedélyvilágát, vaskos humorát, az agyag költészetében megtestesülő életbőcsességét is hosszabban kellene méltatni.

A rég meghalt barát, Koczogh Ákos — aki műértőnek sem volt utolsó — így fejezte be *Táj és örökség* című tanulmányát: „A formák derűje árad munkáiból, ember és természet nagy egységére figyelmeztetően. Hatalmas érték ez a gonddal terhelt, szétzilált világban, az értékek megrendülése idején értékőrző művészet Németh Jánosé, s biztatón, hogy ennek a maroknyi népnek lehet és van még mondanivalója, érthető szóval, jelképrendszerének bárki számára találkozót nyújtó szépségében."

A GÖDÖLLŐI
MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
tisztelettel meghívja
1995. OKTÓBER 28-ÁN 16 ÓRÁRA
a Gödöllői Galériába

NÉMETH JÁNOS
KERAMIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

Megnyitja:
DR. POGÁNY GÁBOR
művészettörténész

Közreműködik:
LÁNG GABRIELLA – zongoraművész
TÖRPÉNYI SÁNDOR – zongoraművész

Támogatók:
MHB „MŰVÉSZETI" ALAPÍTVÁNY
NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
ORSZÁGOS JÁTÉK ALAP

Pihenő férfi, 1985,
agyagmázas samott, 50 cm

Megtekinthető:
1995. november 26-ig hétfő kivételével
hétköznap 15–19 óráig, szombat és vasárnap 10–18 óráig

Műtárgyfotó:
KRESZ ALBERT fotóművész

Pálfi Sándor dr. ügyv. kp.
2100 Gödöllő
Szabadság út 6.
06-28/20-944

Poseidon, 1990, agyagmázas samott, 65 cm

NÉMET J. 1995

GÖDÖLLŐI
GALÉRIA

NÉMETH JÁNOS
KERAMIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSA
1995

HITTEL ÉS KORONGGAL

Németh János, a zalai mester

A magyar agyagművesség múltjának legrégibb fennmaradt cèhlevele 1307-ből való. Tudatos, teremtő folytatója Németh János, aki a zalai fazekasság remekeit varázsolja újjá. Mire leperdülnek a korongról és az alkotó keze közül, már jelen idejűre suhintotta őket tehetségének varázspálcája. Jókedvvel, gyengédséggel, együttérzéssel és éleslátással mesél hőseiről: emberekről, állatkákról és mindazokról, akiket fantáziája és élményei műtermébe meghívott és a keze megmunkált. Egy födél alatt él Lajos bácsi, a fazekas és színes mázzal borított cégér képében Háry János, karosszékében terpeszkedve a pletykás szomszédasszony. *Borsos Miklós* és *Gádor István* főiskolai útmutatásával formálódott ízlése, teremtő képzelete és mesterségbeli jártassága. Otthonának lakóivá tette a medvét mint szalonnasütőt, kecskét, lovat, kost, a megnevesített korsókat, butéliákat, a frakkja végével megtámasztott bohócot, a műlovarnőt olcsó mutatványa közben... Az elrabolt Európát, Vénuszt, a Kentaurt, Poszeidont, Jézust, Keresztelő Szent Jánost, angyali jámborságával Szent Ferencet. Korongolt pihenő, alvó, dolgos lelkű emberei csövekből, kúpokból, gömbökből, hengerekből képződnek bronz- vagy kőszoborral egyenlő fajsúlyúvá. Egy spontán mozdulattal életutakat, históriákat, jellemeket idéz fel, epikává oldva a látszólagos szűkszavúságot. ...

Munkái kicsinységükben is magukban hordozzák a monumentalitást. Nagyságuk nem méretüktől, hanem hatásuktól, formákat kitöltő belső tartalmuktól függ. Gesztusait és szimbólumait megtartja, de helyüket változtatja. Díszítéseket cserebérélget tárgyról tárgyra, így jelentésük is módosul. Egy süveg, saru, csillag áttéve megmásítja a témát is. Másrészt akár egy kályhacsempemintát is önálló szoborként láthatunk viszont.

Az életműben egyre szaporodó nagy méretű dombormüvek a már említett korongolt elemekből és ezek félmetszeteiből készülnek, nagy mintázótáblán, egyben felépítve. Az utóbbi időben egyházi, intézményi és magánmegrendelők megbízásából készült agyagmázas alkotásokon Németh János néhány friss elemmel variál. Jobban hangsúlyozza a történelem, a természet és a vallás összefonódását.

A művész alapszimbólumait az égről emeli le. Főszereplő a Nap és a Hold. Jelentésük alkalmanként eltérő, lehet Élet-Halál, Világosság-Sötétség, Idő-Időtlenség, örök megújulás. A csillagok lelátogatnak műtermébe, közelükből röppennek le a földi természet hírnökei, a madarak. Ők közvetítenek a szférák között. Mind gyakrabban látjuk viszont a kis követeket. A szimbólumok mennyei birodalmában Isten parancsa mozgósítja a földöntúli kör tagjait, ha a művésznek a segítségükre van szüksége. Az ő képük hordja a nyomorúság és kegyelem földi arcát. Krisztus a kínok gyötrelmét, az istenszülő Mária az anyaság boldogságát és fájdalmát. Az angyalok kezüket nyújtják, és adják tovább a kétségbeesett ember imáját. De a jelképek megszólító hatalmának birtokában az emberben szunnyadó harmóniára, értelemre, a még ki nem veszett életörömre is figyelmeztet e küszködő korban.

(Benedek Katalin)

Címoldal: *Oroszlán*
1993, agyagmázas samott, 68 x 80 cm

Balról jobbra:

1. *Keresztelő Szent János,* 1988, agyagmázas samott, 80 cm
2. *Feszület,* 1994, agyagmázas samott, 148 x 118 cm
3. *Assisi Szent Ferenc,* 1993, agyagmázas samott, 80 cm

NÉMETH JÁNOS

... Figurákat régóta készít – halat, kecskét, vaddisznót, medvét, baglyot –, s ezek a műfaj sajátosságait magukon hordják, de megtartották hasznos, funkcionális szerepüket, s szolgáltak mint edény, virágtartó, szalonnasütő vagy kályha. Szoborrá úgy lettek, hogy a gyakorlati szerepet felváltotta az eszmei, a kályha melegét a lélek melege, s egy sajátos világ született, másfajta szobrok a szokottnál. *„Az ülő gondolkodót"* az *„Ülő nőalak"*, az *„Alvó nő"* követte gömbök, csövek, kúpok, hengerek, gyűrűk felismerhető társításából. Ha egyéb munkáinak van valami tárgyias, funkcionális személytelensége, ezek a szobrok egészen sajátos emberi közvetlenségeket sugároznak, kedves, kissé groteszk anyagszerűségük nem mond ellene az emberi test alaki törvényeinek. A konstruktívan felépített korongozott elemek, új és nagyobb méretű szobraiban még határozottabban érvényesülnek, formavilágukat letisztult, egyszerűsödött. Mondhatnánk, hogy a pannon kultúra derűje süt át az agyagon, s míg a szobrok viselik a samott megformálás jellegzetességeit, a részek összeforrottak, egységben maradtak, vonzó emberi tartalmat kaptak – gondolatot, érzelmet kifejezően.

Milyen gondolatot? Németh János gondolatait a magányról, együttlétről, a nyugalomról, fáradtságról, szenvedésről, örömről. És milyen érzelmet! Az agyag alakításának szóval kifejezhetetlen szeretetét, a fejtartás, a kezek, a lábak állása, a szendergő szem, az egészségesen emelkedő keblek, egymáshoz boruló fejek emberi tartalmát. Azt az értékrendet találta meg Németh János egyetemes jelképi rendjében, amit számára az ember jelent, testi szépségével, mozdulataival, életre hivatottságában vagy elesettségében, formákba áttett teljes valójában. A formák derűje árad munkáiból, ember és természet nagy egységére figyelmeztetően.

(Koczogh Ákos)

AZ ÖRÖM SZAVAIT KIMONDÓ

Amihez nyúl, amit megformáz, amit kimond Németh János klasszikus-emberségű és klasszikus-ősiségű műveiben: abban öröm van. Abban ott áhítozik, vaskosodik, tátog, mosolyog, virágzik kövéren, agyag-súlyosan az öröm, a lét öröme, a testiség öröme, a testi, az anyagi valóság kozmikus lángoktól átégett öröme! A *mindenség öröme* virágzik vastag agyagfonatokkal, súlyos agyag-rügyekkel, agyag-ágakkal, agyagszirmokkal e lét-kövér látomásban. Németh János tömény és tömör agyagtábla-képeiben, agyag-erdőiben, agyag-edényeiben, agyag-eszközeiben, ősi szép agyag-mondataiban! *Örömszavainak anyaga a föld, a sár, az agyag-ásvány!* Mint a perzsák, asszírok, babilóniaiak élethimnuszai, teremtéshimnuszai, kezdethimnuszai, munkahimnuszai, halálhimnuszai; agyagból-kiégetten e tevékeny örömöt virágzó művész örömáhítatai is égetett agyagban beszélnek a szép emberi múltról, a szép emberi jelenről, s a még-szebb emberi megmaradásról.

(Juhász Ferenc)

Ausstellung von

NÉMETH JÁNOS

kiállítása

Eröffnung am Freitag dem 10. Februar 1995. 16—18 Uhr

Megnyitó: 1995. február 10-én pénteken 16—18 óráig

Nyitva: 1995. február 10-től március 4-ig
Geöffnet/open: 10.02.—04.03.1995.

NÉMETH János

János Németh: 94169 (1994) *papír/tempera*

GALÉRIA

GALLERY

Budapest V.,
Apáczai Csere János utca 5.
Telefon: (00-361) 117-05-41

A HOTEL MARIOTT MÖGÖTT, AZ UDVARBAN BALRA
BEHIND HOTEL MARIOTT, LEFT IN THE COURTYARD
HINTER DEM HOTEL MARIOTT, IM HOF NACH LINKS

Nyitva:
Kedd—Szerda—Csütörtök—Szombat: 10–13-ig
Péntek: 11–17-ig

Open:
Tu, We, Th, Sat: 10 am.–1 pm.
Fr: 11 am.–5 pm.

Öffnungszeiten:
Di, Mi, Do, Sa: 10–13 Uhr
Fr: 11–17 Uhr

GALÉRIA

GALLERY

Búcsúzunk

Dr. Désaknai Mária Irma (Dr. Pliskóné) külső adottságai mellett gazdag szellemi képességekkel, tehetséggel megáldott, nemzetét mélyen szerető, segítőkész, a gyengék, elesettek sorsa rendkívül érzékeny ember volt.

A Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán doktorált, huszonöt éven át tanított.

Költői eszményképe Petőfi volt, akit mély alázattal, határtalanul (lángolóan) szeretett.

Művei 12 kötetben jelentek meg. Ebből öt a magyar történelem és irodalom múltjáról szól. Czine Mihály irodalomtörténész érdeklődését is kiváltották írásai és tanulmányt készül írni róluk. Sajnos, ebben korán bekövetkezett halála megakadályozta.

Désaknai Mária 2002. december 15-én életének 78. évében nemes lelkét visszaadta Teremtőjének. Hosszú éveken keresztül hasznos tagja volt a Művészetbarátok Egyesületének. Emlékét kegyelettel őrizzük.

Sarkady Mária

Középen Désaknai Mária
Fotó: Sifter István

Wágner Ádám

1934-ben született Lucibányán. A Miskolci Műszaki Egyetemen szerzett gépészmérnöki diplomát. Főmérnökként került nyugdíjba.

Sikertelenül felvételizett a Képzőművészeti Főiskolán.

Munkája mellett festegetett, önképzéssel gyarapította ismereteit.

Miskolcon hunyt el, felesége fájdalmában osztozunk.

Désaknai Mária

Petőfi

Virul még versedben az édenkerti táj,
A koltói kastély és Erdőd most is áll.
Az égen darvaid V betűje suhant,
Szelíd Tiszánk bőszen szántóinkra zuhant.

A délibáb villog, nyargalnak paripák,
Sodorják a szellők, rónák dús illatát,
Dalodban szerető anyád égi magaszt,
Elöl zászlótartó buzgó apád haladt.

Csodáljuk szerelmed, az izzót, végtelent,
Júliát, kit versed csillagokig emelt.
Vigasztalgattad, kit a törvény feledett,
Nehéz jobbágyiga nincs már a rög felett.

Remélték milliók március viharát,
A történelmünket lantoddal írtad át
A sors meghajolt az Egy gondolat... előtt,
A távol dárdája ó jaj, szíven ütött!

A nagy Jövendölés immár beteljesült,
Az égre fénycsóvás, nagy üstökös feszült!
Határokon rohant át neved, a dicső,
Csodás varázsát nem rombolja az idő.

A Múzsa oly tüzes lánggal csókolgatott!
Te ambróziával megajándékozott!
Te sorstól kiszemelt! Istentől átölelt!
Rajongó népedtől forrón dédelgetett!

Örök, tűz Múzeum ősoszlopai közt!
Vezér, ha március tizenöt beköszönt!
Aludj bár Segesvár néma hantja alatt,
Örökké szívünkben zeng, lángol az a lant...

Soós Imre

Dokumentumkötet Németh Jánosról

A Zalaegerszegen élő és alkotó Németh János kerámikus művész az új évszázadban immár három ízben tette le névjegyét a magyar kultúra asztalára. Első ilyen emlékezetes tényked ése a budapesti Vigadó Galériához kötődik, ahol 2001-ben nagy beleérzéssel rendezte – négy évvel korábban elhunyt barátja – Csekovszky Árpád emlékkiállítását. A tárlat nemcsak a rákosligeti mester munkásságának rendkívüli gazdagságát, hanem a szakmabeli tárlatrendező tárgyilagosságát, elfogulatlan értékítéletét is tükrözte.

A következő évben Németh János saját műveit varázsolta a közönség elé, szerényen beérve a Vigadó Galéria földszinti nagytermével. Ez csupán ízelítő volt a termékeny életműből, ahogy ezt Benedek Katalinnak az 58. számunkban közölt kiállítási megnyitójában olvashattuk. **Az életmű** jelentős része ugyanis nemcsak országszerte, hanem határainkon túli közterületeken is **hirdeti a zalai művész tehetségét**.

Harmadik „haditettként" 2002-ben Németh János olyan alkotással lepte meg barátait, tisztelőit, ami egyáltalán nem jellemző az előtte járt fazekasokra, de más művészeti ágak művelői is ritkán éltek az önkifejezés eme eszközével. Most megjelent impozáns könyvében a családról, mesterségről, művészetről fejtette ki véleményét. A mű ismertetésére vállalkozik ez az írás.

A GYÖKEREK címet viselő, 158 oldalas kötet a szülői ház, a gyermekévek idézésével kezdődik. A szerző 1934-ben született Zalaegerszegen, régi, neves „agyagos" családban. Már a nagyapja is kályhás volt. (A nála szerzett tapasztalatok alapján írta le Malonyay Dezső a múlt század elején híres néprajz-könyvében a cserépkályha készítésének folyamatát.) Apja és két nagybátyja is az agyagiparban dolgozott, így természetes, hogy az unoka, a fiatal János sem lehetett volna más, mint az elődök mesterségének folytatója. Könyvében olvassuk, hogy már kisgyerekként megszerette ezt a jellegzetesen agyagszagú műhelyt. Azóta gyűrje az agyagot. Gimnáziumi éveit a háború tragikus eseményei súlyosbították. Ekkor történt, hogy tanára buzdítására megmintázta Munkácsy köpülő asszonyát. A szobor tetszést aratott. „Ekkortól kezdődött – írja – az én jegyességem az agyagszobrászattal."

Szent Rókus – 1995. Agyagmázas samott, 170 cm

Életfa – 1994. Agyagmázas samott, 5 m²

Az Iparművészeti Főiskolán **Borsos Miklós veszi pártfogásába** a származása miatt „osztályidegennek" számító fiút. Az „agyagos" mesterség még ismeretlen titkait Gádor Istvántól sajátítja el

A Forradalom napjait a Főiskolán élte át Utána jóérzéssel állapítja meg: „A mi fejünk felett elszállt a szocialista realizmus".

Tanulmányai befejeztével Zalaegerszegen kezdi meg útkeresését, hiszen – szerinte – aki oklevelet kap, még nem mű-

vész. Az egykori műhelyük államosításával létrejött cserépkályhagyár művezetője lesz, miközben saját kis műhelyében szabadon alkothat. A nép művészetét vallja kiinduló pontjának olyképpen, hogy a hagyományt nem másolni, hanem arra építve újra kell megfogalmazni.

1961-ben szülővárosában rendezi első kiállítását, melyen már szerepelt a két évvel korábban korongozással készült szobra, a **Kakas**. A közvélemény ezt tartja első főművének. Első nagy megbízatása a Harkányfürdőn 1970-ben felállított, 35 négyzetméteres samott dombormű volt. Ezt az évek során a tárlatok, köztéri művek, utazások sora követte, melyekről a könyvben hangulatos beszámolókat olvashatunk. Első külföldi útja Olaszországba vezetett. Ezzel kapcsolatban elmondja, hogy ott a reneszánsz kerámia alkotásai mellett az etruszk agyagszobrok nyűgözték le: „Robbia előtt fejet hajtottam, de előttük letérdeltem".

Litvániai, csehországi és romániai szakmai útjai után 1976-ban budapesti kiállítását a Műcsarnok három termében rendezték. Borsos Miklóst kérte megnyitásra. Volt mestere a termeket végigjárva csak ennyit mondott: „Szívesen nyitom meg."

A kezéből kikerült darabok ugyanis annyira anyagszerűek, hogy Borsos már korábban megállapította róluk: „Ezeknek szaga van."

Újabb kiállítása 1988-ban a Vigadóban a következő évben a németországi Mannheimban volt. A közönség műveiről alkotott véleményét így összegezi: „Mindig méltányoltak munkáimban valami nyers erőt, ami a fazekas mesterséghez kötődik". Riporternek is díszére való színességgel írja le ausztráliai utazását. Ugyanis 1990-ben megbízták dombormű készítésével Camberrába, az újonnan épült magyar nagykövetség fogadótermébe, ahol több jeles művészünk munkája is látható.

Közben néhány családi esemény is történt. Tamás fia folytatja a családi mesterséget, ötvösművész lánya pedig Svájcba megy férjhez (s azóta már négy unokával örvendeztette meg a zalai mestert). Az új rokonokat felkeresve feleségével együtt bejárja Szicíliát, Svájcot.

Zala vármegyei koronaőr – 1997. Agyagmázas samott, 4 m².

A ljubljanai magyar nagykövetségre készült szobrát követően sokasodnak itthoni, közterületen elhelyezett művei: Hévízen, Zalaegerszegen, Vonyarcvashegyen, Nemesgulácson, Galgamácsán. Állandó építész-munkatársával, **Szerdahelyi Károllyal** együttműködve Százhalombattán felállítják 8 méteres Csodaszarvas-domborművét. Tanulságos olvasmány e művek létrejöttének leírása, de még inkább az ezekkel kapcsolatos művészi hitvallása: „Én nem korszerű, hanem mindig időszerű szeretnék lenni munkáimmal."

A művész közel 90 oldalas önéletírása a kerámiaművességről alkotott gondolatsorával végződik. Ebben művészi hit-vallását írta meg. Szemelvények következnek ezután kiállításainak megnyitószövegeiből, a munkásságát értékelő cikkekből.

A kötet szerkesztője, **Megyeri Anna** ide sorolta be **Kostyál Lászlónak** Németh János művészetéről írt értékes tanulmányát, mely az

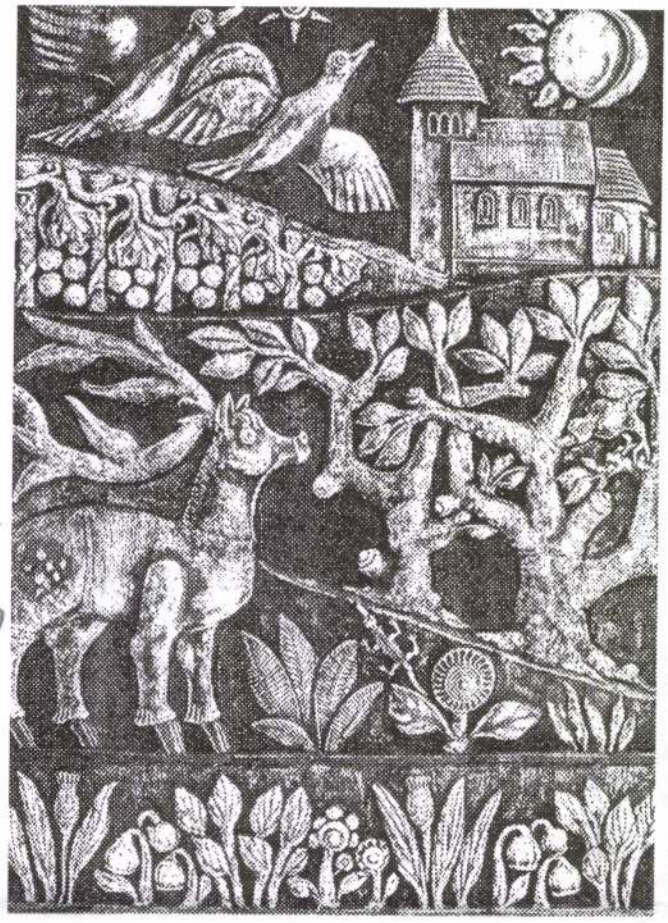

Zalai allegória – 2002. Agyagmázas samott, 6 m²

utóbbi években készült művek elemzésével mutat rá „napjaink legjelentősebb magyar keramikusának" személyiségére és művészi szemléletére.

Az eddig tartó szövegrészben mintegy 80 fekete-fehér kép tette szemlélhetővé a művekről elmondottakat. Mindezt megerősíti az ezt követő közel 50 pompás színes fénykép, melyek a főbb művekről készültek és azok genezisébe adnak jóízű bepillantást a mintázófa útja, a máz megcsurranása, a tűz okozta színváltozások megmutatásával.

Majdnem két oldalra terjed Németh János közterületen elhelyezett alkotásainak felsorolása. A csoportos kiállításokon történt nem kis jelentőségű szerepléseinek szemelvényes adatai után több, mint 60 egyéni kiállításának adatait találjuk a kötetben. A most 68 éves művész tucatnyi díjban, kitüntetésben részesült, **szülővárosa díszpolgára** lett, odaítélték neki a **Munkácsy-díjat** és az **Érdemes művész** címet is Hogy a közéletben mennyire népszerű, azt a róla és művészetéről megjelent cikkek négy teljes oldalra terjedő bibliográfiája mutatja.

A szülőföld szeretetének, a mesterség dicséretének emlékműve ez a nemesen egyszerű szavakkal megírt kötet. Ismertetését méltóbban nem fejezhetnénk be, mint a zalai „cserepek" alkotójától vett idézettel: Nem vágytam el innen soha, a göcseji agyag nemcsak matériám, de takaróm is lesz".

Salamon Nándor

„SZERETVE MEGŐRZŐ FESTŐ..."

A „nehéz sorsú művész" formula **Csonka Ernő** életére alkalmazva, nem holmi közhely, maga a valóság. Aki kézbe veszi, olvassa a munkásságát szó erejével és színes reprodukciókkal bemutató albumot, áthalad ama látványhídon, amely az alkotó lelkivilágához visz közelebb, meggyőződhet az állítás igazságáról. A pannon táj múlandó hangulatait szeretve megőrző festő bizony rögökkel beszórt életutat járt, míg elérkezett a csúcsra. Itt megadatott, hogy saját művein felismerhette a Michelangelo-i tétel való voltát: „A jó kép **Isten ecsetjének árnyéka**". A természet, a táj „lelke" iránt érzett vallásos hittel egyenértékű áhítat sugárzásával érzékeny hangulatú vízfestményein és a látványt a szem ünnepévé avató olajképein egyként szembesülhetünk.

A nyolcvanas esztendejét meghaladva, elérkezettnek látta az időt az összegzésre. Ifjabb kortársai egyike nyilatkozta, hogy azokról a művészekről születnek manapság kiadványok, akik elegendő pénzt tudnak gyűjteni és „kihajtják" maguknak a „megőrzés" albumát. Csonka Ernő sem várakozhatott holmi nyerészkedő kiadóra. A művészete iránti megbecsülés támogatókat állított vállalkozása mellé, áldozott bőven maga is! „**Árnyékrajzolónak**" a jó tollú Vas megyei újságírót, **Pósfai Jánost** kérte. S szerencséje volt a nyomdával is Munkásságához méltó könyv született!

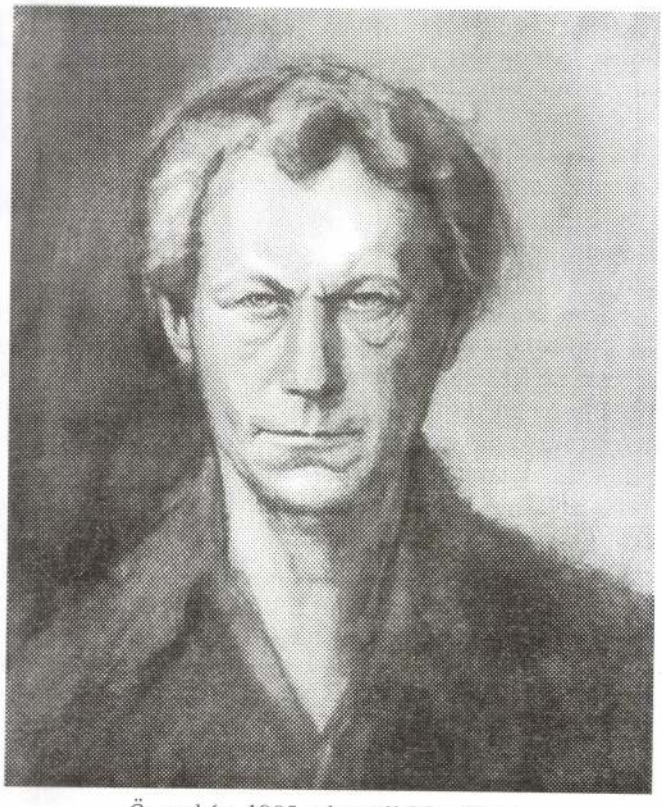

Önarckép, 1985. akvarell 36 x 46 cm.